51/1

SALBA LITERARA

DE

V. Alecsandri.

V. ALECSANDRI.

SALBA LITERARA

ISTORIA UNUĬ GALBIN. — BUKETIERA DE LA FLORENȚA. — O PRIMBLARE LA MUNȚI. — BORSEK. — JASSI IN 1845. — BALTA ALBA. — UN SALON DIN JASSI. — CALATORIA DE LA BAIONA LA JIBRALTAR. — CRITICA. — ROMANIĬ SI POESIA LOR. — CINEL-CINEL. — VIVANDIERA. — SOBIEZKI ȘI PLAEȘII. — PÂCALA ȘI TÂNDALA.

JASSI.
Tipografia lui Adolf Bermann, Pĕcourar Nr. 36.
1857.

Тoate аpтikoлeлe kȣпpinse în ачest волȣm, афаpъ de пieseлe de teatpȣ, аȣ̆ фost skpise ла deoseбite епохе шi tiпъpite în пȣблikъpiлe лiтеpape din цеpiлe pomънещї, пpekȣm: Dачia лiтеpapъ, Пpoпъшipea, Aлбina, Бȣkoвina, Zimбpȣ, Pomъnia лiтеpapъ, Steaoa Dȣпъpiї шi maї mȣлte Kaлendape.

Înшipъndȣле astъzї ла ȣn лok, ka mъpjeлeлe peskipate a ȣneї saлбe, ле petiпъpesk sȣб titлȣл de SAЛБЪ ЛITEPAPЪ, titлȣ naцionaл шi потpiвit kȣ феліȣл ачestop skpiepї ȣшoape, къчї saлбeлe pomънчелоp sînt aлkъtȣite de mъpjeлe фъpъ пpeц mape.

ISTORIA UNUĬ GALBIN.

ISTORIA UNUĬ GALBÎN.

În noaптea tрекȣtъ, пе ла ȣн чеas dȣпъ doъsпрezече, am фost tрezit din somnȣл dȣлче че гȣstam прin ȣн zinгet metaлiк каре m'aȣ̆ mipat фoapte mȣлt, нефiind oвiчĭнȣit a aȣzi asemine apmonie ла чеasȣpĭ atъt de tъpzie. Ачел sȣnet mi se пъpea къ венĭa din фȣndȣл odaeĭ шi къ eшĭa dintр'o кȣtioapъ de фiлdiш sъпatъ че se zъpĭa пе masъ în pazeле лȣneĭ каре pesвъtea прin фepeastpъ. M'am sкȣлat iȣte din пat пentpȣ ка sъ кȣnosк прiчina zȣpȣitȣлȣĭ пomenit, am лȣat în mъnъ ачеа кȣtie ȣnde пȣsesъm dimineaцa ȣn гaлвîn oлandez шi o пapa mape tȣpчeaskъ, am deskiso кȣ лȣape aminte, шi adînkъ aȣ̆ фost mipapea каре m'aȣ̆ кȣпpins aȣzind deodatъ doъ гласȣpĭ stpъine eшind din кȣtie, doъ гласȣpĭ de aлtъ лȣme кapeле sвîpniea, цiȣĭa шi se sфъdĭa de moapte.

Sъ mъptȣpisesк къ m'aȣ̆ апȣкat фiopĭ peчĭ în фaцa ачелеĭ minȣnĭ, нȣ sокot къ ap фi вpe o pȣшine din пaptemĭ пentpȣ къ нȣ sînt deпpins a tpъi пintpe sпipite. Sпȣн dpeпt къ atȣнчĭ m'am кpezȣt înкȣнцiȣpat de вedeniĭ, фantasme, staxiĭ, stpiroĭ, mopoĭ, шi de toate фiinцеле фantastiче кътe joкȣ̆ пapoла шi xopa кȣ miezȣл нопцiĭ în лȣmina лȣneĭ. Пeste пȣцin însъ лiniштindȣmъ чева, нȣ штiȣ̆ кȣm s'aȣ̆ фъкȣt къ am rîndit ла A. Doniчĭ фaвȣлistȣл, шi adȣкъndȣ'mĭ aminte de фaвȣла лȣĭ: **Фepȣл шi apцintȣл**, în каре aчeste doъ metaлȣрĭ цinȣ̆ ȣn diaлог atъt de înцeлeпt, deodatъ zік, o лȣminъ череaskъ îmĭ treкȣ прin minte, шi am înцeлes ȣрmъtорȣл adeвър: къ шi metaлȣріле aȣ̆ sȣфлеt, maĭ aлеs aȣрȣл шi арџintȣл, de време че еле însȣфлецĭazъ шi maĭ de mȣлte орĭ desȣфлецĭazъ oamenii; în ȣрmаре treвȣe sъ aĭвъ шi граĭȣ.

Sпрijinit de aчeastъ фрȣmoasъ deskoперіре, m'am simцit îndatъ кȣпrins de o фemeeaskъ кȣriositate шi, фъръ dар a перde време, m'am лȣnцit întр'ȣn jълц eлastiк, am aшezat кȣtioара лъпгъ mine пе masъ шi, кȣ цiгарeta аpinsъ, m'am пȣs пе askȣлtate. Pazeле лȣneĭ, прекȣm am zis, se jȣка пе коворȣл din odae, zȣгръвind фeлĭȣрimĭ de фigȣрĭ, шi ȣneле лȣnекъnd пе kristaлȣл кълъmърiлор tremȣра кĭар deasȣпра гaлвînȣлȣĭ шi a паралеĭ ла каре mъ ȣĭtam кȣ окiĭ цintiцĭ. Aчeste doъ monete se афла atȣnчĭ în фокȣл чел maĭ înфлъкърat a конворвiреĭ, amъndoъ sълtъnd din време în време кȣ mînie шi вътъndȣse, zȣрȣind, de марџinеле кȣtioареĭ. Eatъ че zічea:

ГАЛБÎNȣЛ.

Dар, mъ mір de stъпînȣл meȣ̆ кȣm de aȣ̆ ȣĭtat чine sînt eȣ̆, шi m'aȣ̆ пȣs ла ȣn лок кȣ o віatъ пара ка tine че nȣ фачĭ акȣm nічĭ treĭ вanĭ, atъt eшtĭ de steapsъ шi de tiкълоasъ!

ПАРАОА

(плеsnind de чиȣdъ.)

Pide dракȣл de порȣmвреле negre!.. Dар nȣ te вezĭ, чĭȣntitȣле, кът eшtĭ de pos de кiла zарафiлор?. nȣ te вezĭ къ aĭ ajȣns în treĭ колцȣрĭ, къ aĭ skъzȣt шi aĭ sлъвit кът ȣn ірmiлiк de чeĭ noĭ?.. Ц'aĭ пердȣt тоцĭ dinцiĭ, sерmane, шi вreĭ sъ maĭ mȣшtĭ пе алцiĭ?

ГАЛБÎNȣЛ

(кȣ фȣdȣлiе, ръdiкъndȣсе пе пічioаре.)

Лeȣл de шi îmвъtрîneшte tot лeȣ̆ remъne, asemine шi гaлвînȣл tot гaлвîn!

ПАРАОА

(сълтънd dec шi iȣте de pic.)

Галбîn, tȣ?.. кȣ adeвърat, sepmane, ештĭ галбîn dap de гълбinapea mopцiĭ.

ГАЛБÎNȣЛ

Ean asкȣлtъ, кadînъ бъtpînъ, nȣ te jȣка кȣ кȣвintеле, къ de шi sînt акȣm în tpeĭ колцȣpĭ, пе лок înфiг ȣnȣл în tine.

ПАРАОА

(кȣ dicпpeц шi кȣ ȣn aep de mъpime.)

Eȣ̆ am tpeкȣt пpin deцitele Enічеpiлоp шi nȣ'mĭ aȣ̆ фost фpiкъ! Токmaĭ tȣ вpeĭ sъ mъ sпăpiĭ?“

Ътбеле mеле monete stъtȣpъ пȣцin întp'o nosiцie teatpaлъ, ка doĭ dȣшmanĭ вitejĭ каpe se mъsoapъ кȣ окiĭ пъn'a nȣ se înклешtа ла лȣпtъ. Eȣ̆ mъ ȣitam ла еле фъpъ nічĭ a mъ ръsȣфла, atъt epam de кȣpios a вidea ȣn dȣел въnesк; dap aштеntapea mea фȣ шi акȣm înшълatъ, пpeкȣm aȣ̆ maĭ фost de mȣлte opĭ în aчest soiȣ de întъmплъpĭ. Пpовокаtopȣл, adiкъ галбînȣл, възъnd maĭestatea шi кȣpajȣл пpotiвnічеĭ лȣĭ, se dъmолi, se tpase înaпoĭ шi пpin aчеastъ miшкаpe adȣse o noȣ̆ъ doвadъ oвsepвъpeĭ че am фъкȣt de mȣлt къ: фала mape isпpавъ n'ape.

ГАЛБÎNȣЛ

(dȣпъ o скȣртъ тъчере.)

Nȣ te вȣкȣpа, пpoasto, къ eȣ̆ mъ вoiȣ̆ înjosi a te onopa кȣ ловitȣpiле mеле, шi dакъ te-am шi ameninцat dinioape, nȣ sпepa къ'mĭ вoiȣ̆ ȣita panгȣл întp'atъta înкъt sъ mъ atinг de tine. Шtiȣ̆, sлавъ Domnȣлȣĭ! кътъ deпъptape este întpe noĭ. Фаmiлia mea'ĭ de aȣp шi neamȣл tъȣ̆ deaвia de apцint. Кȣm îndpъsneштĭ· dap a sокоti къ eȣ̆ каpe am фost sлъвit de чеĭ mapĭ шi легънat în sinȣл лоp, eȣ̆ каpe sînt фpȣntea вaniлоp, eȣ̆ sъ mъ mȣsop кȣ tine? Sepmanъ! гîndeште кът aĭ pemas de neînsemnatъ'n лȣme, шi веzĭ maĭ înainte de toate къ ешtĭ de ȣna mie пatpȣ sȣte doъ zечĭ de opĭ maĭ пȣцin de кът mine.

ПАРАОА.

Фрікосȣле Арistократ! sъ веde къ аĭ лъкȣit mȣлtъ време în sinȣл Domnȣлȣĭ M** ші къ de ла dînsȣл аĭ къштігаt simцipiле doвitoчештĭ sȣв каре îцĭ askȣnzĭ лinsa кȣрајȣлȣĭ. Тȣ, олаndez, tȣ sъ postештĭ кȣвinte de фаmiлie ші de новлецъ! Рȣшine, рȣшine sъ'цĭ фie! Am кȣnoskȣt mȣлцĭ compatpioцĭ de-аĭ tъĭ în deosевite pîndȣpĭ ші în deosевite пъnцĭ, ші mъptȣpisesк къ ĭ-am афлаt кȣраџĭ de фіре ші de карактер; dap tȣ, negpешit eштĭ minчĭȣnos, калп, baslapd, къчĭ îцĭ аръцĭ арата фъръ кът de пȣцinъ sфĭaлъ. (Sȣспinъnd.) Ȣnde'ĭ, ȣnde'ĭ фрȣmosȣл ші nовiлȣл олаndez кȣ каре m'am ĭȣвit atът de фервinte ла anȣл 1820 în вȣzȣnарȣл къпitanȣлȣĭ Kostiцъ, пе кънd aчest bestit корълiер кълъtopĭa пе Mapea Neaгръ!.. Ȣndeĭ акȣm sъ te факъ ȣna кȣ кȣtia în каре не гъsim ші sъ mъ pesвȣne de oвpъzniчiеле tале.

ГАЛБÎNȢЛ
(ȣimit de тȣлбȣраре.)

Ла anȣл 1820?.. Кънitanȣл Kostiцъ?.. Mapea Neaгръ?.. Че snȣĭ?.. Тȣ ерaĭ atȣnчĭ кȣ mine?

ПАРАОА
(ꙟntp'o nеспȣсъ mipаре.)

Кȣ tine! че фел?

ГАЛБÎNȢЛ
(ръnide, adȣnъndȣmĭ сȣвеnipеле.)

Dap... îmĭ adȣк aminte... întp'o noante întȣnекоаsъ, mapea epa întъpîtatъ de фȣptȣnъ... кораbia epa sъ se îneче ла Sȣлina... Тоцĭ se pȣга лȣĭ Dȣmnezeȣ ка sъ'ĭ skane...

ПАРАОА.

Аша este, віне zічĭ. Eȣ tpemȣpam de фрiкъ, ші deodatъ, zъpȣind кȣ desпераре, m'am арȣnкаt ші m'am лinit...

ГАЛБÎНȢЛ

(dъndȣсе deadȣpa кътръ пара.)

Ші te-аї ліпіt de пептȣл меȣ̆ каре de мȣлt apdea пентрȣ tine în фокȣл ȣнеї dparoste немърjinite.

ПАРАОА

(лȣпекъnd кътръ галбеn.)

Ах!

ГАЛБÎNȢЛ ШІ ПАРАОА

(ліпіndȣсе ꙟnтр'о аmороасъ ꙟmбръцішаре.)

Soареле меȣ̆! Лȣна mea!“

Zinгetȣл прічinȣit прin înфокata atinџере a moneteлор se sкimбъ îчet înчet întр'о zȣрȣіре sлабъ, saȣ̆ маї біне zікъnd, întр'о sȣspinаре metaлікъ каре se пердȣ în deшертȣріле лȣmeї шi a кȣtieї. О tъчере dрългълашъ ȣрmъ dȣпъ ачеаsta, tъчере че dovedia о mаре кътime de simџіре în sinȣл moneteлор; tъчере sкȣmпъ шi мȣлt маї гръсȣitoаре de кът însашї ворба; tъчере каре mї-аȣ̆ atins пънъ шi mie, ȣn stръin, коарделе inimeї шi'mї аȣ̆ adȣs doъ лакрimї de компътimіре пе mарџinea џеnелор.

Пeste кътева sекȣnde ъmбiї аmореzї se trаserъ пȣџin înапої, se ȣitаръ лȣнг ȣнȣл ла алtȣл, фъкъndȣse amъndoї о dȣрероasъ ревizie, шi ziserъ ȣрmътоареле кȣ глаs пътрȣns:

ГАЛБÎNȢЛ

(оотъnd din греȣ̆.)

Кът eшtї de sкimбatъ, їȣбita mea!

ПАРАОА

(сȣспінъnd кȣ dȣрере.)

Кът не-am sкimбat, dрагȣл меȣ̆!

ГАЛБÎNȢЛ

(кȣ amъръчіȣne.)

Че крȣdъ шi nemiлostiвъ 'ї вреmеа! Коаsa eї nȣ se osteneшte nічї оdatъ!.. плъчере, фрȣmȣseџe, tinереџe, toаte sînt sъчерate de dînsa!.. astъzї еле stрелȣчеsкȣ̆ кȣ tot фартескꙋл лор ші mînї se пердꙋ. Tristъ soaptъ! лꙋme deшартъ! віеацъ tiкълоasъ! ах, ах!

ПАРАОА

(кꙋ блъndeцъ ꙟпреаскъ)

Nꙋ te тъхnі, лꙋчеафърꙋл меꙋ, къ nꙋ sîntem nꙋmaї noї sꙋnꙋшї ачелор крꙋde правілї а ле soapteї. Ферꙋл къ'ї фер ші ꙟnкъ ръцінеште, dар аної noї каре sîntem meniцї прin însaшї фіреа noastръ а фі jертфа лъкотіеї oamenілор!

ГАЛБÎNꙋЛ.

Îцї adꙋчї aminte, sкꙋmпа mea, de ача епохъ ферічitъ кънd ne-am întълnit în вꙋзꙋнарꙋл къпitanꙋлꙋї Kostiцъ?.. Sꙋфлетеле noastre ера фъкꙋte ꙋnꙋл пentрꙋ алtꙋл, кꙋчї îndatъ че ne-am zъpit ne-am ші simцit кꙋпрinшї de dparoste. Кът de фрꙋmoasъ ерaї tꙋ atꙋнче кꙋ фаца ta ръtꙋndъ ші албъ че stеклїа ші stрълꙋчїа ка о табла de dꙋлчецї. Кꙋ кътъ грацie se îndoїа таліа ta цinгашъ ші sꙋпціре! Че глаs dꙋлче ші apmonios авеаї tꙋ atꙋнче!

ПАРАОА.

Atꙋнче?.. Dар, atꙋнче ші tꙋ ерaї тънър, фрꙋmos, воїnік; atꙋнче ерaї лꙋчіꙋ ші плin de фармек; atꙋнчїе авеаї nimпрецїꙋр о коронъ кꙋ zimцї din каре ешїа sкînтее amороase че'mї пътрꙋndea inima. Atꙋнче ерam amъndoї în врîsta dpaгosteї, не іꙋбїam ші не dismepdam toatъ zioa ші toatъ noaптea, înкът mi s'аꙋ pos jꙋmъtate de фацъ atꙋнче... dар акꙋm...

ГАЛБÎNꙋЛ

(ꙟntр'о dеплінъ dеспераре.)

Dар акꙋm?

ПАРАОА

(різънd.)

Акꙋm sîntem ка doї tъчїꙋnї каре факꙋ nꙋmaї фꙋm фър'а da паръ.

ГАЛБÎNꙋЛ.

Еꙋ, tъчїꙋne, еꙋ каре...

ПАРАОА.

Ласъ monoлогȣл пе алtъ datъ, шi îmї sпȣne че te-aї maї фъкȣt din чеasȣл ачел кpȣd кънd am фost despърцiцї?. Прin каре валȣрї, прin каре пȣнцї, прin къte soїȣрї de deцite aї maї трекȣt?

ГАЛБÎНȢЛ.

Ах! їȣбita mea, къte întъмплърї am авȣt de ла 1820 în коаче!. De къte орї am трекȣt de ла трепtеле челе maї nalte a soчieтъцiї ла челе de maї jos, din мъnеле челе maї кȣpate în лaвеле челе maї mїршаве, de ла sinȣpiле челе maї nobiле ла nentȣpiле челе maї deшapte de орї каре simцipe! Nȣ este soaptъ în лȣme maї кȣpioasъ шi maї вагабondъ de кът a фiinцеї nenopoчite че se нȣмеште monetъ. În вечї шi neste tot локȣл слъвiцї шi dopiцї, noї sîntem npiчina челор maї мȣлtор феpiчipї шi nenopoчipї пpe пъмînt шi, кȣ toate ачесtе, papcopї întълnim sȣфлеte de ачеле înкinate noъ шi вpedniче de toatъ лaȣda кареле, кȣnoskънd пpeцȣл nostpȣ, ne пъstpeazъ ка moaште sфinte în фȣndȣл ȣnеї лъzї de фер, ne пъstpeazъ, zik, anї întpeцї шi ne skanъ de aчea фpeкъtȣpъ nekontenitъ a deцiteлор omeneштї каре poade nodoaвеле noastpe.

ПАРАОА

(кȣ чева перъбdаре.)

Ле штiȣ ачеste toate; sпȣnem maї бine istopia ta.“

Nȣ am тpeбȣinцъ sъ maї adaor кът de мȣлt se aцiцase кȣpiositatea mea. Istopia ȣnȣї галбîn, повеstitъ în întȣnepiкȣл шi în тъчереа ноnцiї, ера nentpȣ mine o petpeчeре nesnepatъ. Mї-am anpins їȣte o ал doiле цiгаpетъ, шi галбîнȣл înчепȣ аша:

ГАЛБÎНȢЛ.

Istopia mea este легатъ кȣ deoсeбite anekdote че s'аȣ întъмплат sȣб окiї meї пepsoaneлор ла каре m'am афлат, anekdote tpiste saȣ вeseле ȣnde eȣ am jȣкat totdeaȣna poлȣл чел maї de кънitenie, шi în каре mi s'аȣ înфъцошат npiлej a фаче мȣлte însemnърї шi deskoпepipї asȣпра oamenілор. M'am фолоsit mȣлt de прівілеџїȣл че авem noї, банiї de aȣр, a фi stpinші кȣ skȣmпъtate ла пеntȣл лор, пentpȣ ка sъ ле черчetez ші sъ ле кȣnosк inimiле de апроапе; ші tȣ, їȣбita mea, шtiї ка ші mine къtъ mîршъвiе плinъ de desгȣst este askȣnsъ în лъȣntpȣл ȣnop бinede кареле se ziкȣ̆ крешtinї кȣ фрiка лȣї Dȣmnezeȣ̆. Askȣлtъ dap ші nȣ te sȣпъра dakъ фъръ воїe ideiле mеле цї-ор пърea къte *odatъ* кam nosomopite.

Dȣпъ че ne-aȣ̆ desпърцit къпitanȣл Kostiцъ ла Галацї, dъndȣпъ пе mine ȣnȣї боерепаш че'ї вîndȣse гръȣ̆, am sȣspinat mȣлtъ време гъndind ла tine, ла феpiчipiле пердȣte a dparostei noastpe, ші кредemъ къ dakъ mї-ap фi фost кȣ пȣtinцъ mї-aшї фi ръпit вieaца de desnepape; dap фipea nedpeantъ n'aȣ̆ вpoit sъ ne dee ші поъ, галбiniлор, dpitȣл skȣmп de a ne sin-ȣчide; în ȣpmape am фost siлit sъ'mї mistȣesк dȣpepea 'n sȣфлet ші sъ ȣpmez пе поȣл meȣ̆ stъпîn ла moшia лȣї. Dap поцї tȣ sъ гîчeштї în че кiп л'am ȣpmat?.. askȣns, sopo dpaгъ, în чїобоta лȣї ші кълкat în пiчїоape ка ȣn бan de nimiкъ, пentpȣ къ боерȣл se temea de tълхapї. Штiȣ̆ къ ачeastъ pȣшine sъ'ntъmплъ ades банiлор каре aȣ̆ nenopoчipe a пiка în пȣнцiле боepeпашiлор de ла царъ, dap eȣ̆ ъnкъ nȣ пъцisem o asemine înjosipe ші mъ înъdȣшїam de чїȣdъ. Ax! ziчeam atȣnче, de че nȣ am пȣtepe sъ'ї фак o провокаре прекȣm sъ кȣвine întpe пepsoane вine кpeskȣte, ші sъ'л stpъnȣnг кȣ snaгa piгъї de Олanda!.. Че фолоs însъ! eȣ̆ ziчeam, eȣ̆ aȣzїam. Însфършit ачел dpȣm плin de кinȣpї se съвърші dȣпъ кȣm dopi stъпînȣл meȣ̆: ел ajȣnse акasъ кȣ toцї банiї în чїоботъ фъръ sъ фi întълnit niчї макар ȣn потлогар пе dpȣmȣл mape.

....Baї mie! nȣ пȣtea шti
Къ процесȣ'n a лȣї stape sta гata a пъвълi.

ПАРАОА

Nȣ'mї snȣї къ te-aї фъкȣt лitepat?

ГАЛБÎNȢЛ.

M'am гъsit odatъ din întъmпларе jȣmъtate de чеas în бȣzȣнарȣл ȣнȣĭ поеt.

ПАРАОА.

Ȣрmeazъ'цĭ повеstірea.

ГАЛБÎNȢЛ.

O împresȣрареа de moшіе ĭл sілі пе бієtȣл боер а алерга ла Іашĭ· sпре а se лȣпtа кȣ tarma Jȣdeкъtopeaskъ, însъ din nenoрочіре în капіtаліа asta ел нȣ пȣtȣ съ întребȣінцеze mijлокȣл чіоботелор sпре sкапареа галбіnілор лȣĭ, прекȣm о фъкȣse în дрȣmȣл чел mare, къчĭ аіче oape каре dіректор de tрібȣнал ĭаȣ лȣаt пънъ шi чіоботеле din пічіоаре. Ĭĭ de prisos съ maĭ adaor къ eȣ împреȣnъ кȣ тоцĭ чеілалцĭ аĭ meĭ товаръшĭ трекȣръm în пȣнга ачеstȣе, шi къ sepmanȣл боеренаш se întoapse акасъ кȣ пърȣл алб, кȣ цівȣеоа рȣптъ шi кȣ бȣzȣнарії sпарцĭ. Nenoрочіреа лȣĭ m'аȣ кȣпріns de пȣцінъ jале, dap пе de алtъ napte mĭ-аȣ adȣs о mȣлцеміре askȣnsъ, къчĭ resбȣнареа este ȣна din чеге maĭ віĭ mȣлцеміреĭ а оаmenілор шi а галбіnілор олandezĭ.

ПАРАОА

(оцерindȣсе.)

Мъ înгрozeшtĭ кȣ ворбеле ачеste.

ГАЛБÎNȢЛ

(кȣ фанфаронадъ.)

Da кȣm soкоцĭ?

ПАРАОА.

Nȣ mĭ-ap пърea кȣріoz daкъ aĭ фі ȣn dȣкat венецiaн пентрȣ къ ачеstiĭ кредȣ нȣmaĭ în vendetta лор, dap tȣ, олandez.....

ГАЛБÎNȢЛ.

Nȣ te atinцe de нацiонaлitate, sopo dparъ, къ mъ sȣпър.

ПАРАОА.

Пardon, sкȣmпȣл meȣ; н'am вроit съ te mъхnesк.

ГАЛБІNȢЛ.

Te кped, їȣбita mea. Ȣnde mъ гъсїam?.. лa dipeкtopȣл de tpiбȣnaл. Nȣ ці-оїȣ deskpie фігȣpa лȣї pentpȣ къ epa фoapte neînsemnatъ, dap ці-оїȣ ворбі de бȣzȣnapȣл seȣ. Штії къ noї, бanії, jȣdeкъm maї totdeaȣna oamenії dȣпъ пȣnціле ші dȣпъ бȣzȣnapeле лop, ші eȣ mъptȣpisesk къ aчest фeл de jȣdeкatъ mi se пape чea maї nimepitъ întp'o eпoхъ ȣnde domneште intepesȣл. D. Біȣфon, natȣpaлistȣл Фpanцez, aȣ zis къ: stiлȣл apatъ omȣл; eȣ zik къ: бȣzȣnapȣл apatъ omȣл. Eл este чea maї sigȣpъ кapaкtepistiкъ a фіpeї, a patimiлop ші a mopaлȣлȣї seȣ. De пілdъ, бȣzȣnapȣл ȣnȣї кeлtȣitop este spapt; пȣnгa ȣnȣї sгîpчit e фъкȣtъ de matepie гpoasъ ші tpaïnікъ, ші e лeгatъ кȣ поъzeчї ші поъ de nodȣpї, ш. ч. л; eap бȣzȣnapȣл dipeкtopȣлȣї пȣtea фoapte бine sъ dee o лъmȣpitъ idee de xaos, къчї пȣ авea nічї mapціnї nічї фȣnd.

Înкіпȣеште'ці dap, skȣmпa mea, че гpoazъ m'aȣ кȣпpins кънd m'am ръtъчit în aчeл sak лȣпг ші adъпк! Mъ кpedeam пepdȣt întoкmaї кa ȣn кълъtop în пȣstiїȣpiле Aфpiчeї, dap mъ înшeлam pentpȣ къ бȣzȣnapȣл sȣs pomenitȣлȣї dipeкtop de tpiбȣnaл пȣ semъna nічї de кȣm кȣ ȣn пȣstiїȣ; aчesta din împotiвъ epa лъкȣit de фeлȣpї de neamȣpї stpъine ші piбeціte aкoлo din aлte пȣnцї.

Кънd am ajȣns лa mapціnеле aчeлȣї sak, am гъsit o пoпopaціe фoapte amestekatъ de гaлбinї oлandezї ші nemцeштї, de ipmiлічї векї ші noї, de кapбoaвe, пъпъ ші de sфanціцї, пъпъ ші фipфipiцї, кapiї кȣ toцї tpъїa întp'o apmonie че m'aȣ adȣs în mape mipape, кȣnoskънd dixoniiле кape despaptȣ astъzї naціiле.

ПАРАОА.

Кȣm, фpate, кapбoaвеле ші ipmiлічії epa пpietinї?

ГАЛБІNȢЛ.

Nȣ пȣmaї пpietinї, dap aшї пȣtea ziче фpaцї de кpȣче dакъ n'ашї шtі къ ірmілічії sînt dȣшmanії sфinteї крȣчї. Шi ачеastъ ȣnipe eteроџenъ шtiї tȣ de ȣnde se tръџea?.. din крȣdȣл обічеїȣ каре silise пе фieшte каре monetъ ашї лепъda naџionaлitatea кънd aȣ intpat în ачел бȣzȣnap dipektopesk. Аколе галбinії, ірmілічії ш. ч. л. nȣ se maї nȣmia nічї галбinї, nічї ірmілічї, nічї карбоаве.

ПАРАОА.

Dap кȣm, кȣm?

ГАЛБÎNȢЛ.

Мартȣрї!.. Înџелеџї акȣm? De пілdъ галбinії se кїema maptȣpї de tpeїzeчї шi чінчї de anї; ірmілічії maptȣpї de patpȣsпpezeче saȣ de шesesпpezeче anї, dȣпъ вîpstъ; карбоавеле maptȣpї de doїsпpezeче anї; шi toџї ла ȣn лок алкътȣia ȣn попор noȣ кȣnoskȣt sȣб nȣme de: naџia dobezілор sȣnъtoape.·.. Мъ прічеnї акȣm?

ПАРАОА.

(oфтъnd.)

Те прічеn. (dȣпъ o mікъ тъчере.) Шi mȣлt aї шezȣt tȣ аколо?

ГАЛБÎNȢЛ.

Аштеantъ. Вої, Тȣрчілор, авеџї ȣn проверб пе каре nȣ'mї їл adȣк aminte dap каре съ їнчепе кȣ харam.

ПАРАОА.

Харam гелdi, харam гiti.

ГАЛБÎNȢЛ.

Токmaї; ачеst проверб, прекъt înџелег, вреа съ zікъ къ de бanії лȣаџї nedpent nȣ s'алеџе nіmікъ.

ПАРАОА.

Бре! nȣ te шtieam поліглоt.

ГАЛБÎNȢЛ.

Кȣm съ nȣ фіȣ поліглоt, sopo dpагъ, dакъ am слȣjit oape кънd dpent плата ȣneї sȣбsкрieрї ла ȣn Тetpaглоson каре ера съ еасъ;.. dap съ venim ла провербȣл pomenit, пentpȣ ка съ vezї кȣm se adeвepі înџелесȣл лȣї.

A doa seapъ dȣпъ intpapea mea în кoлonia dobezilop sȣnъtoape, stam лa вopвъ кȣ къцiвa maptȣpĭ de deoseвite вipste шi noвestĭam пe pъnd кinȣpiлe înшeлъtoape чe întpeвȣinцase stъпînȣл nostpȣ пentpȣ кa sъ ne tpaгъ în sinȣл лȣĭ de лa pъzъшiĭ, de лa въdȣвeлe sъpaчe шi de лa тoцĭ nenopoчiцiĭ împpiчinaцĭ лa кape ne aфлasem maĭ înainte, къnd deodatъ o mъпъ лaкomъ ne кȣпpinse гpъmadъ în пaлmъ шi ne tpъnti кa vaĭ de noĭ! пe o masъ de къpцĭ ȣnde sъ jȣкa stos. Кътсва пъpскĭ de окĭ se цintipъ кȣ dpaгoste asȣпpa noastpъ, шi dȣпъ кътсва taлiĭ o aлtъ mъпъ stpъinъ se întinse sпpe noĭ шi ne tpase întp'ȣn aлt кoлц a mesiĭ. Dipeкtopȣл nȣ maĭ epa stъпînȣл nostpȣ... eл ne пepdȣse пentpȣ totdeaȣna. Пape къ'л aȣd mi aкȣm кът de tape se вллъstema, кȣm se oкъpĭa пe sine кȣ кȣвintеле челе maĭ пpoaste пentpȣ къ jȣкase, în вpeme чe noȣл nieȣ stъпîn îĭ zичea din вpeme în вpeme кȣ sъnцe peчe: xapam geldi—xapam giti! De-atȣnчe m'am пътpȣns de adeвъpȣл aчestȣĭ пpoвepв шi am лȣat o mape oпinie de înцeлeпчĭȣnea mȣsȣлmanъ.

ПАРАОА

(se ꙟnкinъ.)

Îmĭ пape фoapte вine.

ГАЛБÎNȢЛ

(ȣpmъnd кȣ фoк.)

Înцeлeпчĭȣnea шi пapaлeлe tȣpчeшtĭ sînt doъ лȣкpъpĭ кa pe mĭ-aȣ къштigat inima.

ПАРАОА

(кȣ чева ковeстъpie.)

Бepвantȣлe....

ГАЛБÎNȢЛ

(dȣпъ ȣn zimвет.)

Тъпъpȣл чe mъ къштigase în къpцĭ epa ȣna din aчeлe фiinцĭ a къpopa nȣme se sфîpшeшte în eskȣ, къnd se aфлъ лa Moлdoвa, шi în ianȣ къnd mepгȣ лa Baлaxia; фiinцĭ пpoвлematiче кape tpъeskȣ фъp'a aвea niчĭ ȣn кip de вieцȣіре, каре нікъ пъпaste în каseле шi ла meseле oamenілор, шi каре astъzї se прimблъ în dроште de Бранdmaїер, îmбръкацї în stpae noȣ̆е, înкълцацї кȣ бotine de гланц, шi mînї îї вezi плъmъdind глодȣл ȣліцілор кȣ чїобote ръпte, кȣ sȣртȣкȣл deskȣsȣt шi кȣ пълъріе roasъ пе кап; tpъпtopї паразiцї че s'aȣ̆ intpodȣs de o бȣкatъ de време în sovietatea Роmъпілор, sпекȣлъnd невіnoціа шi înкредереа лор, шi карії aȣ̆ фost кресkȣцї ла skoaла вestitȣлȣї Роберt-Макаріе de коцкъреаskъ поmепіре.

Ачел intepesant копіл ал чівілisaцієї, ачел нобіл кавалер...de indȣstpie, петречеа o mape парte a zілеї înкіs în odaea лȣї кȣ o пъреке de кърцї în mъне, пе каре ле amesteka nekontenit, ле ашеza în deoseбite кіпȣрї, ле sȣчїа, ле tъеa, deпpinzъnd шi iskodind фел de фел de teшmекерії че întpeвȣinца seapa sпре a пȣнці пе пonтatopї. Шi тревȣе sъ mъртȣрisesk къ ел ajȣnsese ла o гібъчіе atъt de mъеastpъ în mъsлȣіреа кърцілор, înкът ар фі mepitat кȣ toatъ dpentatea o odъ eskamotoфілъ în soїȣл ачелеї adpesate Dлȣї Роdoлфo de Dл. Еліad, mapeле amiratore della prestidigitazione.

ПАРАОА

(волdind oкії.)

Че кȣвinte sînt ачeste?

ГАЛБЪNȢЛ.

Ачeste sînt кътeва кȣвinte dintp'o noȣ̆ъ лімбъ Роmъпеаskъ че sъ deskoпере акȣm ла Бȣкȣрештї.

ПАРАОА.

Dap eskamotoфіл че вasaконіе este?

ГАЛБÎNȢЛ.

Eskamotoфіл e вър прimаре кȣ брацалба, кȣ лȣпгȣmбра, шi фpate de крȣче кȣ Броаskъоаеtaȣріе шi кȣ îmперкаїкоїфацї a Dлȣї Apistia.

ПАРАОА.

Nȣ ле înцелег.

ГАЛБÎNȢЛ.

Те кред; dap ean întpeaбъ пе кроіtopiĭ лор dакъ înџeлегȣ̆ кȣвinteле teшmекеріĭ ші харam, ші sъ веzĭ къ џĭ-op pesnȣnde: nȣ te каnіsк, saȣ̆: nȣ te кȣmпpind.

ПАРАОА
(клътіnъnd капȣл.)

Марĭ sînt minȣneле taле Doamne!

ГАЛБÎNȢЛ.

Zi maĭ віne: марĭ sînt minчĭȣneле oamenілор!.. Тъпърȣл meȣ̆ авеа, прекȣm џĭ-am sпȣs, deџiteле фoapte snpintene ла кърџĭ ші se фолosĭa вinішор de mesteшȣгȣл seȣ̆, къчĭ ачesta epa пentpȣ dînsȣл ȣn soĭȣ de фondos sirȣp din каpe tрѫџea dобъndъ пе фieшte каре seapъ; dap eл nȣ se mȣлџemĭa кȣ ачел венit ші, în ȣpmape, se împpȣmȣta ades пе ла zарафiĭ jidoвĭ. Тревȣе sъ'џĭ spȣn къ stъпînȣл meȣ̆ se tpȣdĭa de mȣлt ка sъ deslȣшeaskъ ȣn пробleм фoapte греȣ̆ adікъ: кіпȣл de a фаче datopiĭ фъръ a ле плъti. În adeвъp eл deskonepise de mȣлt naptea чea dintъĭ a проблеміĭ ші акȣm epa апроапе sъ o гъseaskъ ші пе чea din ȣpmъ къчĭ xotъpise sъ фȣгъ a doȣ̆a zi пе askȣns ла Бȣкȣрештĭ, кънd deodatъ ші фъpъ beste ȣпȣл din krediтopiĭ лȣĭ, ȣn jidoв бъtpîn, i se apъtъ грозав ші înapmat кȣ naтpȣ slȣjitopĭ de ла Аџie. Прічіna ачелеĭ înфъџiшepĭ поліџienештĭ epa ȣn вексел isкълit de stъпînȣл meȣ̆ dap nenлъtit, dȣпъ обічеĭȣл seȣ̆ чел економік. Noȣл Макаpie фȣ silit sъ nȣmepe баniĭ îndatъ ші, nȣmъpъndȣ'ĭ, mъ лепъdъ ші пе mine în палма небоtezatȣлȣĭ zарaф.

ПАРАОА
(кȣ тънгȣіре.)

Nenopoчite npietin!

ГАЛБÎNȢЛ.

Dap, dap, плъпџетъ, sкȣmпа mea, tînгȣeштemъ, лȣna mea, къчĭ aiче înчепȣ̆ nentpȣ mine dȣpepiле, tiкълошііле, kinȣpiле ȣпеĭ inкȣ̆iziџеĭ maĭ крȣde декъt ачеа Sпаnĭоалъ; вочештemъ ші te înгрozeште пentpȣ къ aĭ sъ mъ вezĭ mȣnчit în mъne de калъȣ̆ прекȣm epa mȣnчiцĭ крештinii în времea Паганismȣлȣĭ; aĭ sъ кȣноштĭ în sфîршit misteрĭȣл ачел înфрікошat a deформъреĭ меле ші кінȣл пелецĭȣit прin каpe eȣ̆, mîndpȣл ші sлъвitȣл tъȣ̆ odinioapъ amopez, am фost desпъpцit пentpȣ totdeaȣna de подоабеле меле. Nepoнȣл ispaeлit че mъ лȣase în poвie, mъ înкise de окamdatъ întp'o temniцъ neaгpъ ші ȣnsъ пе каpe ел îndpъznĭa a o пȣmi пȣнгъ, ші ajȣnгъnd акasъ ла dînsȣл, dȣпъ че mъ apъtъ кȣ бȣкȣpie ла вp'o шese копiĭ stpemцepoшĭ ші nesпълаці, ел mъ askȣnse sȣб o подea din odaea лȣĭ, întp'o оалъ înгpoпatъ în пъsiп. Aȣzĭ tȣ?.. întp'o оалъ de фъкȣt боpш, eȣ̆ че лъкȣisem în пȣнцĭ de mъtasъ! eȣ̆ каpe цinȣsem adeseopĭ лок de onop nintpe oamenĭ, sъ mъ въd цiind локȣл фasoлeлop ші a netpinjeлȣлȣĭ! Ачeastъ idee mĭ-ap фi dat гълбinapea negpeшit daкъ n'aшĭ фi фost прекȣm sînt гaлбîn de фipea mea. Dap toate ачeste нȣ sint ънкъ nimiкъ пе лънгъ кinȣpiле че mi se прегъtĭa.

Пе ла mĭezȣл нonцiĭ калъȣл ачел nemiлostiв mъ skoase ла лȣmina ȣneĭ лȣminъpĭ de sъȣ̆ ші, anpoпiindȣmъ de ea, îmĭ atinse zimцiĭ кȣ ȣn instpȣment de moapte че'ĭ zikȣ̆ кiлъ. Dȣpepea че mъ кȣnpinse dintp'o mapцine ла aлta mъ фъкȣ sъ saĭȣ în sȣs de tpeĭ палme ші, skъпъnd dintpe deцiteле лȣĭ, aлepгъĭȣ ĭȣte dea-dȣpa sȣб nat ȣnde mъ askȣnseĭȣ tpemȣpъnd. Че фолоs însъ! Iȣda mъ гъsi neste пȣцin ші îmĭ poase toцĭ zimцiĭ ачeĭ фpȣmoшĭ каpe, dȣпъ кȣm zivĭ, ĭȣбita mea, îцĭ apȣнкa odinioapъ în inimъ atъte skînteĭ de dparoste. Întp'o кліпалъ m'am въzȣt pas, ніл ȣг de цĭȣp îmпpeцĭȣp întoкmaĭ ка кaпȣл въpвіepȣлȣĭ meȣ̆; гласȣл mi se doцise de dȣpepe ші, nenȣtъndȣ'л блъstema atȣнче кȣm sъ къdea, m'am pesбȣnat asȣпpa лȣĭ asвîpлindȣ'ĭ ȣn zimц în окĭȣ. De atȣнчĭ ел aȣ̆ pemas кĭop, ші sокot къ a pemъnea tot аша пън' ла jȣdeкata чea de пе ȣpmъ.

ПАРАОА

(плеснind de mънie.)

Amъndoĭ okiĭ se'ĭ фi skos. Aȣzĭ!.. sъ'цĭ kiлeaskъ zimцiĭ! Eȣ mъ mip kȣm de sȣфepȣ Pomънiĭ atъte miĭ de tълxapĭ.

ГАЛБÎNȢЛ.

Че sъ лe фakъ dakъ sînt sȣdeцĭ!

ПАРАОА.

Шi kȣm aĭ skъпat din mънeлe kaлъȣлȣĭ tъȣ?

ГАЛБÎNȢЛ.

În kodpȣл Xepцiĭ!.. Щtiĭ kъ aчest kodpȣ e moaptea jidoвiлop: нȣmaĭ de лe'ĭ пomeni de dînsȣл îĭ вezĭ kъ'шĭ skimбъ фeцeлe шi'ĭ aпȣkъ dȣkъse пe пȣstiĭ. Тълxapiȣл meȣ de zapaф aвea пeвoe sъ meapгъ лa xotapȣл Mamopniцiĭ пentpȣ oape kape sпekȣлaцiĭ kȣ фoлos siгȣp шi, щtiind kъ aвea sъ tpeakъ пpin aчeл kodpȣ atъt de dȣшman пepчiȣniлop, eл îшĭ kȣmпъpъ doъ пistoaлe шi ȣn eaptaгan pȣцinit, se sȣi sinгȣp îptp'o вpiчkъ шi se пopni kȣ фpika 'n sпate шi kȣ гaлбiniĭ în sîn. Dȣпъ mȣлtъ tpȣdъ ajȣnsepъm în sфîpшit în kodpȣл Xepцiĭ. Тъptanȣл meȣ tpemȣpa ka de фpiгȣpĭ; mъseлeлe'ĭ kлъпцeniа, шi eл se бъtea нekontenit kȣ пȣmпȣл în пent. Epa în sпpe seapъ, лa чeasȣл aчeл sфînt a ziлeĭ ȣnde toatъ natȣpa se лiniщteщte în tъчepe шi пape kъ se пpeгъteщte пentpȣ sepвapea ȣneĭ taĭne îпфpikoшate. Kaiĭ mepцea înчet лa deaл kъnd de odatъ eшipъ de dȣпъ kопaчĭ doĭ oamenĭ înapmaцĭ.

Iȣda pesъpi ka kъnd л'ap фi mȣшkat ȣn шepпe, dap нȣ'шĭ пepdȣ minцiлe kъчĭ, skoцindȣ'шĭ iȣte kȣшma шi kitia de пe kaп, лe пȣse лънгъ dînsȣл, ȣna 'n dpeanta шi ȣna 'n stînгa, шi înчeпȣ a stpiгa de deпapte: Nȣ вeniцĭ, нȣ; noĭ sîntem tpeĭ, вoĭ sînteцĭ doĭ.“— Kȣ toate aчeste, tълxapiĭ oпpipъ kaiĭ шi se aпpoпiepъ de вpiчkъ.

— Mъĭ, tъptane, zise ȣнȣл din eĭ, пentpȣ чine aĭ лȣat apmeлe aчeste?

— Пentpȣ taлxapĭ; pesпȣnse zapaфȣл.

— Noĭ sîntem tълхарĭ.

— Пофtim, mъ рог.—шi dete jidoвȣл îndatъ армеле.

— Da банĭ aĭ кȣ tine?

— Ба нȣ, n'am nічĭ o пара, пре леџеа mea.

— Пе dînsȣл, mъĭ; ръкnіръ atȣnчĭ хоџiĭ, шi пе Леїба mi'л tрънtiръ din брічкъ jos ла пъmînt. Iȣda se sбȣчїȣniа кȣ desперape шi ръкnїа ваĭ mip, гевалt, кът îĭ џinea гȣра, dap ȣnȣл din tълхарĭ îĭ нȣse ȣn џенȣнкїȣ пе пеnt шi o mъnъ 'n гът, шi гласȣл i se кȣрmъ пе лок. Aчеastъ sчеnъ нȣ џinȣ mȣлt, къчĭ neste нȣџin чеĭ doĭ воїнічĭ intраръ eap în кodрȣ, лъsъnd tрȣnȣл zарафȣлȣĭ лȣнџit în mijлокȣл dрȣmȣлȣĭ, фъръ sȣфларе шi кȣ окiĭ холбаџĭ. Sокot de nрisos sъ maĭ adaог къ eĭ нȣ ȣitaserъ sъ'ĭ їee пȣнга din sîn. Тълхарiĭ de dрȣmȣрĭ марĭ прекȣm шi чеĭ de tîргȣрĭ марĭ aȣ̆ întр'aчest soїȣ de întъmплърĭ o deosebitъ лȣаре aminte.

ПАРАОА.

Кȣm? dрагȣл meȣ̆, aĭ înкъnȣt în mъnĭ de tълхарĭ шi нȣ џĭ-aȣ̆ фost фрікъ?

ГАЛБÎNȢЛ.

Adъ'џĭ aminte, sкȣmпа mea, къ tрекȣsem maĭ înainte прin mъnеле ȣнȣĭ dірекtор de tрiбȣнал, a ȣнȣĭ stosap шi a ȣнȣĭ zараф. Deпрindереа se фаче фіре, dȣпъ кȣm штiĭ.

ПАРАОА.

Adевърat; oameniĭ шi баniĭ se deпрindȣ̆ кȣ soчieтъџiле челе maĭ реле.

ГАЛБÎNȢЛ.

Stъпîniĭ че къпъtasem eȣ̆ акȣm шi каре mъ къпъtaserъ totodatъ, ne dȣserъ în фȣndȣл кodрȣлȣĭ ла гȣра isворȣлȣĭ каре se нȣmeште Фъntъna Хоџiлор. Аколо ера adȣnaџĭ toџĭ tоваръшiĭ лор împреȣnъ кȣ къпitanȣл че sta maĭ de o napte лȣнџit пе eарбъ, кȣ nistoaлеле лънгъ dînsȣл.

Опт воїнічї кȣ впете лате
Кȣ mъnече сȣфлекате
Шi кȣ пȣштiле 'нкъркате.

— Ei! копiĭ, прinsa'цĭ ĭепȣреле?— zise къпitanȣл, om naлt de stat, вînos în враце, шi кȣ mȣsteцiле de-ȣn кot.

— Л'am прins, къпitane; respȣnse tълхарiȣл че mъ цinea în палmъ.

— Граsȣ ĭ?

— Кam грas къ пȣ пȣtea фȣцi вine.

— Поate a фi фost кȣшер.

— Кȣшер, dap; авеа пiшte перчiȣпĭ de о палmъ.

— Шi ȣnde'ĭ пелеа?

— Eat'o, къпitane.

Къпitanȣл deskise пȣнга, se вitъ ла noĭ шi, клътinънd din кап кȣ mînie: Ean вezĭ, zise, кȣm ĭ-aȣ чокъртit! Лitфа влъstematъ ne-aȣ фȣрat пe jȣmътate dintрîншiĭ.— Пе ȣрmъ въряънdȣне în палmъ, кiemъ тоцĭ товаръшiĭ лȣĭ împрецiȣр шi ле împърцi în sȣme dрепте пе ла фie каре. Eȣ însъ реmъseiȣ партеа къпitanȣлȣĭ. Ачest ромън ера кȣ adевърat воĭнiк, шi dакъ se фъкȣse тълхарiȣ de dрȣмȣл маре, пȣ къ doар ĭĭ ера sete de вanĭ, dар пentрȣ къ simцiа чева în inima лȣĭ каре ĭл îndemna съ каȣte прiлеjȣрĭ de вitejie; прimejdiiле авеа пentрȣ dînsȣл ȣn фартек маrnetiк каре ĭл тръцеа фъръ воie, шi sînt înкредinцat къ dакъ ар фi авȣt норочiре съ se наскъ кȣ трeĭ sȣте de anĭ maĭ înainte, пe кънd Ромъниĭ ера în лȣпте, ел шi-ар фi dовъndit ȣn нȣме de вitеаz маре. Sinгȣра slъвiчiȣне че авеа ера къ iȣвiа преа mȣлt певестеле мъритате шi, фiind къ ачeste aȣ авȣt de кънd лȣмеа о фервinte плекаре пentрȣ воĭнiчĭ, s'aȣ întъмплат къ mȣлцĭ въргацĭ însȣрацĭ ера тъпiошĭ фок asȣпра къпitanȣлȣĭ шi цiȣраserъ съ se resвȣне asȣпра лȣĭ.

Maĭ aлes ȣпȣл, ȣn грек каре фȣsese арпъȣt în времеа Domnȣлȣĭ Ioniцъ Stȣрza, ĭĭ пъstра о dȣшmънie de челе asкȣцite пentрȣ къ simцiа пе фрȣnte, de о вȣкатъ de време, оаре каре mъпкърiпĭ че'ĭ înфервinta крiерiĭ шi'л фъчеа sъ вiscze noaпtea tot soiȣл de вite корnорate. Eл se aшezase de вр'о doĭ anĭ în tîргȣл Херџiĭ, шi de вр'о опt'лȣnĭ se însȣрase кȣ o фatъ tъnъръ каре ера вestitъ de фрȣmoasъ пе toatъ лinia хotaрȣлȣĭ.

Кȣm шi че фeл se кȣnoskȣserъ шi se daserъ în dрагoste къпitanȣл кȣ фeмeea арnъȣtȣлȣĭ, nȣ'џi-oiȣ̆ пȣtea sпȣne... daр шtiȣ̆ къ în toate seрiлe, пе ла asфinџitȣл soaрeлȣĭ, stъпînȣл meȣ̆ îшĭ înкълека mȣргȣл шi se dȣчea de se întълnĭa кȣ dînsa ла o кȣmъtръ a eĭ че шedea în maрџinea tîргȣлȣĭ. Арnъȣtȣл, sъ вede къ înџeлesese în sфîршit прiчina вiziteлор dese че фъчea nevasta лȣĭ în кasa кȣmъtрiĭ saлe, къчĭ se прeгъti de вънat, лȣъndȣ'шĭ хaĭtaшĭ, арme шi чл. Хaĭtaшiĭ însъ îĭ aлesese пintре къџiва бърбаџĭ каре ка шi dînsȣл авea чева пiкъ asȣпра къпitanȣлȣĭ.

Întр'o seаръ, кȣm реsърi чеа ъntъĭ stea пе чер, stъпînȣл meȣ̆, dȣпъ че îшĭ îmпърџi товаръшiĭ пе ла deoseвite поtiче, înкълекъ mȣргȣл шi se порni пе o къраре înгȣstъ че dȣчea ла maрџinea коdрȣлȣĭ. Ера o лȣnъ кȣm o doрeskȣ̆ amoрeziĭ, o лȣnъ плinъ de o taĭniкъ лȣminъ каре învълȣĭa tot коdрȣл шi реsвътea пintре фрȣnzeлe копачiлор. O tъчeре adînкъ, o лiniшte sфîntъ domnĭa în лȣme. Nȣ sъ aȣzĭa aлtъ deкъt пasȣрiлe каλȣлȣĭ пе къраре. Къпitanȣл skoase de sȣв mintean o tamвȣръ miкъ кȣ stрȣne de sîрmъ шi, îmпреȣnъndȣ'шĭ гласȣл кȣ ea, înчепȣ a къnta ȣn веps jaлniк че'mĭ пътрȣndea inima тъкар къ'ĭ de metaл.

Tot mергъnd шi къntъnd eatъ къ eшiръm din коdрȣ шi sosiръm пе o кȣлme пȣ deпарte de tîргȣл Херџiĭ. Аколо stъпînȣл meȣ̆ se oпрi, кътъ îmпреџiȣр шi, пȣind doъ deџite în гȣръ, dȣръ o шȣеръtȣръ de чeлe хaĭdȣчeштĭ каре клокоti грозав în коdрȣ шi каре îmĭ џiȣi mȣлтъ време în ȣрeкĭ. Îndatъ пе ȣрmъ o фeрeстȣiкъ se лȣminъ ла o кasъ din tîрг; eар къпitanȣл, sъриnd вeseл de пе каλ, se îndрeптъ ръпide în пapтea eĭ. Dȣпъ кътева minȣte eл ера în браџeлe фрȣmoaseĭ saлe iȣвite шi se dismiерda шi se dpъгоstia amъndoĭ, прекȣm odinioapъ ne dismĭepdam noĭ, skȣmпа mea лȣпъ... Îцĭ maĭ adȣчĭ aminte?

ПАРАОА

(офтъnd.)

Ах!..

ГАЛБÎNȣЛ

(acemine.)

Шi eap ax!.. (dȣпъ о скȣртъ шi dȣреpoасъ тъчере.) Nimiк nȣ'ĭ statopnік în лȣme: tinepeцiле tpeкȣ̆, норокȣл пере tокmaĭ кънd rîndeшtĭ sъ гȣшtĭ maĭ віne плъчеріле лȣĭ. Кът de фepічile minȣte netpeчea stъпînȣл meȣ̆ кȣ ĭȣвita лȣĭ шi че tpiste minȣte epa sъ ȣpmeze dȣпъ еле!

Аша'ĭ леџеа крȣdeĭ соарте:
Azĭ плъчере,
Мънĭ dȣpepe,
Azĭ віеаџъ шi мънĭ моарте!

ПАРАОА

(din фȣndȣл inimeĭ.)

Оф..оф!

ГАЛБÎNȣЛ

(acemine)

Шi eap оф!..... Че sъ'цĭ maĭ sпȣn? Boĭnікȣл meȣ̆ къпitan se въzȣ de odatъ înкȣnцĭȣpat de вр'о zeче oamenĭ înapmaцĭ шi komendȣiцĭ de însȣшĭ бърбatȣл ĭȣвitеĭ saлe. Întp'о кліпалъ ел фȣ арȣнкat ла пъmînt шi, în локȣл албелор браце че'л stpinцea кȣ ȣn minȣt maĭ înainte лънгъ ȣn пеnt înфокаt, sepmanȣл! simцi nіште ланцȣрĭ речĭ че'ĭ кȣпpinseseръ tot tpȣпȣл ка ȣn шерпе. Posiцia лȣĭ epa кȣ atът maĭ неплъкȣtъ къ авеа mȣлtъ asemъnape кȣ posiцia zeȣлȣĭ Maps кънd ачеst biteaz Don Jĭȣan чepesк фȣ npins кȣ Афpodita în mpejiле лȣĭ Вȣлкаn. Афpodita din tîpгȣл Xepцiĭ aȣ̆ фost tpimisъ ла о mънъstipe dȣпъ stъpȣinцеле apпъȣtȣлȣĭ, шi nenopočitȣл meȣ̆ stъпîn dȣs ла ȣna din челе 13 Isпpъвnічiĭ a Moлdoвeĭ. Акоnо Isпpaвnікȣл îĭ фъкȣ о de апроапе черчеtаре шi'л esnedȣi ла Iaшĭ ȣnde, фiind jȣdeкat, i se înкіе о xotъpipe destȣл de sъpatъ, adікъ: i se înкȣвiinцъ ȣn кварtip de къцiва anї ла окпъ пentpȣ ка se'шї префакъ, se'шї îmвлънzeaskъ шi se'шї îndȣлчeaskъ simцiрiле mopaлe!.. Кът пentpȣ tоваръшiї seї de хоцie, am афлаt maї тъpziȣ къ ȣniї aȣ tpeкȣt пeste хоtap пentpȣ ка sъ факъ воеajȣpї de плъчеpe, eap къцiва aȣ isвȣtit a se înълца întpe oamenї... пpin ajȣtopȣл stpeanгȣpiлop sпînzȣtoapeї.

ПАРАОА.

N'aї фъкȣt, dpaгȣл meȣ, o оѣсерваре? къ тоцї тълхаpiї de dpȣmȣpї шi de кodpi sînt sпînzȣpaцї în tîpгȣpї... Oape пentpȣ че?

ГАЛБÎNȢЛ
(deклamънd.)

Où peut-on être mieux qu'au sein de sa famille!

ПАРАОА
(pizнd.)

Ха, ха, ха.. ваtъte пopокȣ! къ пoznaш maї eшtї.

ГАЛБÎNȢЛ.

Isпpавпiкȣл че mъ лȣase odatъ кȣ donpostȣл epa, кȣm sъ ziче, ȣn om a tpeвiї. Кȣnoskънd toate кiпȣpiле лeцїȣite de оѣiчеiȣл пъmîntȣлȣї întpȣ a se фолоsi de пpiлejȣpї, ел isвȣtise aшї пpeфаче sлȣjва în кiвepпisiaлъ шi, slaвъ Domnȣлȣї! dȣпъ къцiва anї, îшї фъкȣse o stape ка oaminiї. Авea, sepmanȣл, doъ moшioape лȣate de ла ръzeшї, авea кътeва sȣфлeте de цiгanї, шi epa кȣnoskȣt în tot цinȣtȣл de гospodap кȣm sъ kade. Maї epa ънкъ кȣnoskȣt шi de кpeшtin кȣ фpiка лȣї Dȣmnezeȣ nentpȣ къ шtiea Кpezȣл гpeчeшte пe depost, тъкаp de шi nȣ înцeлeцea пiчї de кȣm astъ лiмвъ; пentpȣ къ se împъptъшia de doъ opї пe an шi пentpȣ къ фъчea ades паpaклisȣpї în касъ. Кȣ toate aчeste вȣпȣл nostpȣ кpeшtin nȣ se sфiia a пopопчi sъ ватъ ла tалпе пe вpe ȣn poмъn че nȣ'шї пȣtea плъti вipȣл, tокmaї кънd ел postia Tatъл nostpȣ, tокmaї кънd ziчea кȣ mape евлавie: пe еарtъ noъ, Doamne, грешалеле noastре прекȣm шi noĭ ерtъm грешiцiлор nostрi..„ Алmintере ера бȣn ла sȣфлеt, atъt de бȣn înкъt кȣкоаna dsале îл tрimitĭa фъръ вое în коmisiĭ, кънd авеа гȣst sъ ремъе sinгȣръ а касъ.

Боерȣл Isправnik, прекȣm am sпȣs, авеа о кȣкоаnъ; кȣкоаna авеа ȣn верiшор ал doiле. Боерȣл Isправnik ера бътрîn шi ȣрît; кȣкоаna ера întре doъ вîрste, adiкъ: niчĭ преа крȣdъ niчĭ преа коаntъ, niчĭ ȣрîtъ niчĭ фрȣmoasъ, dар maĭ mȣлt хаzлiе. Верiшорȣл ера nȣmaĭ de вр'о поъsпрezeче anĭ, destȣл de nostim, dар кam прostȣц din фiре шi кam обраznik din крешtере. Боерȣл Isправnik iȣбiа nȣmaĭ doъ лȣкрȣрi în лȣme: 1° banii шi 2° nевasta. Кȣкоаna asemine sлъвiа nȣmaĭ doъ лȣкрȣрĭ пре пъmînt: 1° banii шi 2° верiшорȣл. Верiшорȣл еаръшĭ adoра nȣmaĭ doъ лȣкрȣрĭ în вiаца лȣĭ: 1° banii шi 2° вънаtȣл.

Ачеste треĭ deoseбite natimĭ а кърора фondos ерam noĭ, banii, se sпекȣла întре еле кȣ фел de фел de кiпȣрĭ, ȣnеле maĭ кȣрioase de кът алtеле, шi прiлеjiа niшtе sчene de tot коmiче. Sпре пiлdъ: кънd simцiа кȣкоаna къ iȣбiтȣл seȣ барбat se фолosise de вр'ȣn кiлiniр, îшĭ прегътiа ȣn арsenал întрег de къȣtъtȣрĭ înфокаte, de sȣsпinȣрĭ фъртекъtoаре шi de note în бе-mол кареле кȣ toate ера menite sпре аĭ întoарче капȣл шi sпре аĭ stoарче banii. Аша, înарmatъ de ачеа грозавъ шi прimejdioasъ арtiлерiе, Isпръвniчеasa întра în odaеа боерȣлȣĭ шi înчепеа dintъĭȣ ал îmпрошка кȣ miĭ de sъцецĭ din окĭ, ȣnеле maĭ dȣлчĭ de кът zахарȣл, алtеле maĭ пътрȣnzetoаре de кът ферȣл; шi кънd вiдеа къ nенорочiтȣл înчепеа а se ȣimi, atȣnчĭ da dрȣmȣл офtъriлор арzetoаре шi а noteлор în бе-mол кареле, ка ȣn батаĭion de кавалерiе, se арȣnка asȣпра лȣĭ, îл amецiа, îл tȣрбȣра шi'л adȣчеа în stареа ȣnȣĭ аȣtomat. Пе ȣрmъ о înколъчiре de браце îmпрецiȣрȣл гъtȣлȣĭ шi о dȣлче sърȣtаре întре sпрinчene desъвîршiа вiрȣinца, шi îndatъ toцĭ галбiniĭ din бȣzȣnарȣл боерȣлȣĭ se stpeкȣpa zȣpȣind în палта кȣкoaniĭ. Nȣ am tpeбȣinцъ sъ maĭ adaor къ ел, кънd se deштепta din ачеа amopoasъ marnetipe, se tpezĭa totodatъ шi nopnit întp'o komandipовкъ nopoнчitъ de însaшĭ dpъrostoasa лȣĭ nevastъ.

ПАРАОА.

Шi че фъчеа еа кȣ atъte napaлe?

ГАЛБÎNȢЛ.

Че napaлe!.. Zi raлбiniĭ.

ПАРАОА.

Аша bine ворба.

ГАЛБÎNȢЛ.

Кȣкоaпа Isпръвnĭчеasa лȣа лекsiĭ de лiмба Францеzъ, пentpȣ къ astъzĭ în Молdова е кат рȣшiне sъ ворбеаskъ чiнева ромъпеште, шi алеsеse dpent профеsор пе верiшорȣл еĭ каре фȣsese креskȣt întp'ȣn пansion din Iашĭ шi каре înвъцаse аколо а топшерi пе фiешкаре. Ачеле лекsiĭ sъ da шi sъ npiimĭa seapa, dȣпъ пȣрчеdереа бърбатȣлȣĭ, întp'o odae плinъ de dibanȣpĭ шi лȣminatъ нȣmaĭ de o sinrȣpъ лампъ. Профеsорȣл шi кȣ школерiца лȣĭ se пȣнеа пе о sофа шi лекsia sъ фъчеа în ȣpmъtорȣл кiп:

Школерiца.— Sпȣnem, верiшорȣле, кȣm sъ ziче францȣzеште: te iȣбеsk?

ПРОФЕSОРȢЛ.— Je vous aime.

ШКОЛЕР. (кȣ о dpъгълашъ кътътȣръ.) — Je vous aime?

ПРОФ.— Saȣ: je vous adore.

ШКОЛЕР. (adъoгънd nomenitеĭ кътътȣpĭ ȣn глас dȣлче шi тремȣрътор.) Je vous aime, верiшорȣле, je vous adore.

ПРОФ. (рȣшinъndȣce.)— Et moi-z-aussi.

ШКОЛЕР. (лȣънdȣ'л de мънъ.) — Dap... aшĭ вреа sъ te sъpȣt, кȣm sъ ziче?

ПРОФ. (коборънd okiĭ.) — Je voudrais vous embrasser.

Школер. (кȣ гласȣл ꙟнфокат.) — Je voudrais vous embrasser, верішорȣле.

Проф. (тȣлбȣрънdȣсе.) — Et moi-t-aussi.

Школер. — Dap.. чine te oпpeште, кȣm sъ ziче?

Проф. — Qui vous en empèche.

Школер. — Xaĭ sъ sпȣnem de ла înчепȣt.

Проф. (тремȣрънd.) — Je vous aime.

Школер. (кȣ патімъ.) — Je vous adore.

Проф. — Je voudrais vous embrasser.

Школер. (іȣте.) — Qui vous en empèche, верішорȣле?

Dъmĭ воĭе, sкȣmпa mea, sъ nȣ ȣрmez пън'ла sфîршitȣл лексіеĭ; ці-оĭȣ sпȣne nȣmaĭ къ din je vous aime în je vous adore, тоцĭ галбініц лȣаці din sînȣл Isправnікȣлȣĭ tречеа în mъnеле верішорȣлȣĭ, dpent плата sіргȣінцеĭ sале.

Прin asemine кіпȣрĭ ші eȣ̆, dpaга mea, am кълъtopit din nȣnгъ în nȣnгъ ші am аціȣns în sфîршit a фі пропріеtatea tъnърȣлȣĭ професор de: je voudrais vous embrasser.

Ці-am sпȣs къ ел ĭȣбіа вънatȣл. Ачеastъ пatimъ se desвълise în inima лȣĭ кȣ atъt maĭ stpaшnік къ ера фоарте ръȣ̆ кіtaш ші, în ȣрmаре, maĭ toate пaseрілe ĭĭ tречеа пе ла nas. În zadap ел ле алȣnга кȣ халічіȣрілe прin въsdȣх; nічĭ ȣna din еле nȣ вроĭа sъ'ĭ îmплineaskъ mȣлцеmірeа de a nіка. Întр'о zi, nenорочіtȣл meȣ̆ вънъtop se tрezi кȣ хоtърірe sъ факъ minȣnĭ ші sъ nȣ se întoаркъ акаsъ de кът кȣ чел nȣцin doъ каръ mокъnештĭ плine de jiгъniĭ ȣчise; dap, прекȣm штiĭ, хоtърірeа ші îmплinipea sînt doъ лȣкрȣрĭ каре n'aȣ̆ обічеĭȣ a se întълni кam ades. Кȣ toate ачеste, stъnînȣл meȣ̆ se îmбpъкъ în tot коstĭȣmȣл de вънъtop, ші se порni кȣ пълъріа de пае пе ȣрекĭ, шȣеpъnd o бȣкаtъ din опера Zamпa: Il faut céder à mes lois... ка ȣn om sigȣp de бірȣінцъ. Ші nічĭ nȣ пȣtea фі алminteрe de време че авеа кȣ ел tpeĭzeчĭ de înкъркъtȣрĭ rata, o торбъ поȣ̆ъ ші o пȣшкъ de Lepage кȣ doъ цевiĭ. Біne înкреdinцat deчĭ în гъвъчіа лȣĭ, ел ешi ла кътп арȣнкънd îmпреџіȣрȣл seȣ̆ къȣtъtȣpĭ пліne de лъкomie шi de крȣzime.

Тревȣе sъ шtiĭ, ĭȣвita mea, къ nȣ este tigpȣ, nȣ este xieнъ, nȣ este în sфîршit лiгioae пре пътînt maĭ крȣdъ dekъt ȣn вънъtop пpost în челе dintъĭ a лȣĭ черкъpĭ. Џелȣл seȣ̆ este nȣmaĭ ка sъ ȣчidъ nentpȣ ка sъ se înкpeadъ къ'ĭ пȣшкаш; de ачееа шi tpaџe în toate пърџiле, în toate jiгъniiле фъpъ deoseвipe: гъinĭ, препелiџĭ, кȣркапĭ, връвiĭ, ва ъпкъ, dакъ nȣ s'ар sфii, ар sловоzi пȣшка шi neste oameniĭ. Sъ înџелеџе de ла sine къ челе maĭ mȣлte opĭ ел împръштie în вînt очĭ întpeџĭ de праф шi къ se ostenеште ziле mapĭ deџеава. Еар dакъ i se întъmплъ sъ овоape вре о пъсърȣiкъ oapвъ... sъ'л вezĭ atȣnче кȣm алеаргъ кȣ окiĭ волdiџĭ ла локȣл ȣnde aȣ̆ zъpito пiкъnd: rapd, шanџ, spinĭ, ел resвate tot, фъpъ sфiaлъ; ар tpeче шi пpin фок фъpъ a лȣа seama къчĭ atȣnче ел nічĭ nȣ веde, nічĭ n'аȣde. Îшĭ пepde чеasopniкȣл, пълъpia, пȣшка... dap nȣ'ĭ пasъ; ел aȣ̆ ловit!.. шi de вpeme че-aȣ̆ ловit е пȣшкаш вȣn. Ачеastъ idee тъгȣлitoape аџiџъ фокȣл че'л înфлакъръ шi dъ aripĭ пічĭоареloр sале кареле алергȣ̆, saлtȣ̆, sворȣ̆ фър'а atinџe пътîntȣл. Шi кънd zъpеште în eapвъ пasepea рънitъ, sъ'л вezĭ кȣ че tȣрваре se арȣнкъ asȣпра eĭ, шi пе ȣpmъ кȣ че фȣdȣлie o pъdiкъ пъnъ ла окĭ ка sъ o piвеaskъ maĭ deапроапе. Atȣnчĭ i se паре къ џine o лȣme în тъnъ! Бȣкȣpia лȣĭ este neвȣnъ; ар вpoi sъ леџе пasepea ла пept ка o декораџie dар, adȣкъndȣ'шĭ aminte къ аре tорвъ, o пȣne în tpînsa, шi апоĭ o skoate de zече opĭ пе minȣtъ nentpȣ ка sъ o maĭ вadъ. Deшъptъчiȣnea лȣĭ гъseште piчinъ de фалъ în moaptea ȣneĭ фiinџĭ neвinoвate!

Чеа ъntъĭ пasepe каре aȣ̆ фost jeptфа крȣzimeĭ stъпînȣлȣĭ meȣ̆ epa ȣn вot-гpos. Паре къ'л вѫd шi акȣm пе креанга ȣnȣĭ пър selвatiк кȣ гȣша ȣmфлатъ de кънtape! Вънъtopȣл meȣ̆ se апропiъ de ел пе фȣpiш ка ȣn motan, îл kiti mȣлtъ вpeme, tpasъ kediка пȣштiĭ шi вietȣл вot-гpos пікъ пе еарбъ sлобоzind ȣn цinet dȣpepos!... Îл ловіse tокmaĭ în гȣшъ. Ачеа sчепъ m'aȣ̆ înфіорat аша de tape ші tot odatъ aȣ̆ tpezit în mine о ȣръ atъt de кȣmплitъ asȣпра tȣtȣpор оamenілор, înкът m'am хotъpit пе лок a mъ depърta de верішорȣл Ispъвnічеsiĭ ші dap, профitънd de ȣimipea че'л кȣпpinsese în времеа кънd алерга sъ пȣе mъna пе вiktima лȣĭ, am sъpit ĭȣte din бȣzȣnap ші m'am askȣns în еарбъ. Deatȣnчĭ, ĭȣбita mea, am pemas înкpedinцatъ къ în оamenĭ sînt seminце de кpȣzime кареле, dакъ ар авеа прілеjȣpĭ фавоpitoape пentpȣ desвълipea лор, ар акопері фаца пъmîntȣлȣĭ кȣ miĭ de Neponĭ.

ПАРАОА.

De nepozĭ?

ГАЛБÎNȢЛ.

Neponĭ. Кът пentpȣ nepozĭ, dȣпъ кȣm ле zікȣ̆ în Валахіа, sлавъ Domnȣлȣĭ! seminцia лор s'aȣ̆ desвълit ші aȣ̆ înфлорit destȣл de біne în лȣme.

ПАРАОА.

Maĭ алеs de кънd s'aȣ̆ лъцit mania de a авеа snipit.

ГАЛБÎNȢЛ.

Акȣm ерам лівер!.. лівер!.. înцелецĭ tȣ, ĭȣбita mea, toatъ dȣлчеаца ші toatъ пȣterea ачеstȣĭ кȣвînt? Neatîpnat de nime, skъпat de înкisopіле пȣпцілор!.. волnік de a фаче tot че'mĭ плъчеа!.. În чеаsȣл ачела am гȣstat чеа maĭ mape феріч іре în sȣфлетȣл meȣ̆, къчĭ nimік пе лȣme nȣ e maĭ skȣmп ші maĭ sлъвit dекът лівертatea; еа este odopȣл чел maĭ непрецȣit че л'aȣ̆ dat Dȣmnezeȣ̆ оamenілор. Ші sъ штiĭ de ла mine къ atȣnче о нацie se апропie de moapte кънd înчепе a фі sȣpdъ ла гласȣл лівертъцiĭ!

ПАРАОА.

Ачеst adeвър e векіȣ dекънd лȣmea, ші îл штiȣ̆ demȣлt.

ГАЛБÎNȢЛ.

Кȣm sъ поate?.. Еȣ̆ кpedeam къ л'am deskoпepit sinгȣp.

ПАРАОА

(zimвind.)

Sпipiteлe înaлte se пotpiвeskȣ̆ ades лa rîndȣpĭ.

ГАЛВÎNȢЛ

(ce ѫпкiпъ.)

Epam лiвep, пpекȣт цĭ-am sпȣs, întp'o кътпiе înфлopitъ че ръsȣпа de къпtiчеле пъsepiлop.

Чокърлiiле воĭоase în възdȣх se лeгъпа
Шi'ntȣрпареа прiтъверiĭ прiп dȣлчĭ чiрiпiрĭ sерва.

Флорiле dismĭерdate de ȣп вîntȣшор лiп респъndеа în aер фелȣрĭ de miроase че мъ îmвъta de мȣлцеmiре. Stam кȣлкаt întре doĭ tопорашĭ шi мъ ȣĭtam лa soаре кȣ dраrostea ȣпȣĭ фрате къчĭ, dȣпъ zisa поецiлор, soареле пȣ este алtъ de кът ȣп глов de aȣр. Razeлe sале лȣпека пе фаца mea dъndȣ'mĭ о sърȣtаре фервinte че мъ фъчеа sъ stрeлȣчеsк de вȣкȣрiе. Ваĭ mie! пȣteam оаре rîndi къ tокmаĭ ел ва фi прiчiна пепорочiреĭ меле шi а de isпоавеĭ ровiрĭ în каре am ajȣпs!.. Акȣm sînt înкредiпцаt de аdеvърȣл проверȣлȣĭ роmъпеsк че ziче къ: фрателе'цĭ sкоаte окiĭ!.. шi пъstреz о deosевitъ admiраре пеntrȣ фавȣла лȣĭ Алекsandреsкȣ, Топорȣл шi Пъdȣреа, каре ziче:

Къ în фiеш-че цеаръ
Челе maĭ мȣлte реле пȣ вiпȣ̆ de пе афаръ,
Nȣ ле adȣкȣ̆ stръiniĭ; чi пi ле фаче toate
Ȣп пъmîntеan d'aĭ nostpi, о рȣdъ saȣ̆ ȣп фрate.

ПАРАОА

(кȣ eптȣciacm.)

Аферіm-аферіm!

ГАЛВÎПȢЛ

(dȣпъ о скȣртъ тъчере

Цĭ-am sпȣs, dрага mea, къ кътпiа ȣпde мъ desфътam кȣ atъta мȣлцеmiре вȣĭа de къпtiчеле пъsepiлop, dар maĭ кȣ seamъ de вр'о кътева minȣte ea resȣпа de гласȣл ъпцереsк а ȣпеĭ tiпере копiле че кȣлеца флорĭ апроапе de mine. Zік ъnцереsк пentpȣ къ аша'ĭ обiчеĭȣл, кȣ toate къ nime nȣ кped къ аȣ̆ аȣzit гласȣл ъnцерiлор; шi sокot къ aшĭ nimepi maĭ біne zікънd арџintiȣ̆, maĭ алеs къ ачеst кȣвînt îmĭ adȣче aminte de гласȣл tъȣ̆ че m'аȣ̆ ънкîntat аша de mȣлt în бȣzȣнарȣл кънitanȣлȣĭ Kostiцъ.

ПАРАОА

(варсъ о лакрimъ de ъndȣioшipe.)

ГАЛБÎNȢЛ.

Aĭ însemnat noate ка шi mine, sкȣmпа mea, кът e de фрȣmos neamȣл цiганiлор каре tpъeskȣ̆ în naptea mȣnцiлор шi че фiгȣpĭ perȣлаțe шi вioae se гъseskȣ̆ nintpe фemeiле лор; dap кpedemъ къ nічĭ odatъ, de кънd mъ афлȣ în Пpinцinateле pomънeштĭ, n'am întълnit tpъsътȣpĭ atът de цinгаше, atът de біne împpeȣnate шi întp'ȣn кȣвînt atът de плъкȣte ка a Zamфipeĭ, (аша se nȣmĭa копiла че кȣлеџеа флорĭ лънгъ mine.) Лasъ къ epa tънъpъ nȣmaĭ de вр'о шеsesnpezeче anĭ шi къ авеа ънкъ ачеа фръџezime копiлъpeaskъ atът de nепpeцȣitъ în podoaба ȣneĭ фemeĭ, dap anoĭ toate miшкъpiле eĭ, кътътȣpa sa, гласȣл seȣ̆, авеа ȣn че maĭ deoseбit, ȣn aep de sелбътъчime înкънtътoape че o asemъna кȣ o кънpioapъ snpintenъ în momentȣл кънd simte вънътopȣл în кodpi. Пъpȣл seȣ̆ negpȣ ка пана корбȣлȣĭ epa împлetit în kosiцĭ împodoбite кȣ бънȣцĭ de арџint шi кȣ флорiчеле; ла гът nȣpta o salбъ de mъpџеле poшiĭ шi албе шi de pȣбiеле каре sълta пе sinȣ'ĭ ла tot nasȣл, npiчinȣind ȣn zinгеt delікat шi stpeлȣчind фелȣpit sȣб pazeле soapelȣĭ. Toatъ xaĭna eĭ epa o кътешъ албъ кȣsȣtъ кȣ altiцe de фip шi de mъtasъ пе ла ȣmepĭ шi пе лă гът, шi o фotъ албastpъ кȣ dȣnцĭ вiшiniĭ че înкȣnџiȣpa tpȣnȣл seȣ̆ mлъdios ка o tpestie шi tpas npin inел, dȣпъ кȣm zікȣ̆ Pomъniĭ. Че sъ'цĭ maĭ snȣn?.. пentpȣ ка sъ'цĭ daȣ̆ o sлабъ idee de toatъ nepsoana Zamфipeĭ ap tpeбȣi sъ фак o фisiолоџie întpeагъ de фieшte каре napte în deoseбĭ, saȣ̆ sъ ȣpmez ȣnop aȣtopĭ каре, вpoind a deskpie ȣn порtpet, întpeвȣinџeaзъ кinȣл oвiчnȣit în пaspoptȣpĭ. Aшĭ ziче dap ка dъпшiĭ къ aвea:

Окiĭ — ка seninȣл dȣпъ плoae saȣ̆ ка флoapea de чiкoape.

Џeneлe — лȣнџĭ ка ȣn въл de matasъ.

Sпpinчeneлe — вine apкate ка apкȣл amopȣлȣĭ.

Oвpaziĭ — ръtȣndo-лȣнгъpeџĭ шi въпsiџĭ ȣшopeл de пȣpпȣpa aȣpopiĭ кape de къte opĭ se **iвeшte** totodatъ шi **zimвeшte** пentpȣ înлesnipea pimeĭ шi плъчepea пoeџiлop.

Гȣpa — вoвoк de tpandaфip, jȣmъtate desфoĭat.

Dinџiĭ — simвȣpĭ de mъp фъpъ коajъ, saȣ̆ mъpгъpitap.

Пъpȣл — вezĭ maĭ sȣs.

Гъtȣл — de лeвъdъ, dȣпъ oвiчeĭȣл вeкiȣ.

Sinȣл.....

ПАРАОА

(кȣ пȣџinъ џeлozie.)

Кped къ nȣ л'aĭ чepчetat de aпpoaпe.

ГАЛБIНȢЛ.

Ба ъпкъ m'am шi лeгъnat пe eл!.. шi пot ziче фъpъ pȣшine къ m'am simџit oape кȣm mînгъeat de пepdepea лiвeptъџiĭ meлe къnd aȣ̆ dat Zamфipa кȣ oкiĭ de mine, (къчĭ steклĭam din пpiчina soapeлȣĭ!) шi maĭ aлes къnd, zimвind кȣ mȣлџemipe, m'aȣ̆ aninat de saлвъ шi m'aȣ̆ кȣлкat пe sinȣл eĭ atъt de minȣnat, atît de ръtȣnd, atît de фpȣmos! Чe лeaгъn, sкȣmпa mea, чe лeaгъn! Sъ tpъeшtĭ шi sъ mopĭ пe dînsȣл фъp'a dopi aлtъ фepiчipe пe пъmînt шi aлt paiȣ пe чeea лȣme.

ПАРАОА.

Бpe, вpe! чe entȣsiasm!.. Daкъ nȣ te-aшĭ кȣnoaшte, aшĭ кpede къ eшtĭ ȣn tъnъp пoet чe aĭ sкъпat deaвĭa de пe лaiџeлe sкoaлeлop.

ГАЛБIНȢЛ.

Шi n'aĭ гpeшi пentpȣ къ înфъџiшapea Zamфipeĭ m'aȣ̆ кȣпрins de о mipape аша de înфокатъ, înкът deodatъ m'аȣ tpъsnit ȣn фълцер поеtiк шi am imпровizat пе лок ȣрмъtoapeле версȣрĭ:

Фрȣmoasъ копiлiцъ!
Spȣne'мĭ de ȣnde вiĭ
Кȣ zimвet пе гȣрiцъ,
Кȣ mîndpi окĭ шi вiĭ?

Че ъпцер mȣлt феріче
Din черȣрĭ te-аȣ adȣs
Шi пре пъmînt, аiче,
Цiнгашъ te-аȣ depȣs?

Тȣ ештĭ о пълȣчiре,
Ȣn фармек аȣpit,
Ȣn вis de ферічiре,
Ȣn ъпцер de sлъвit!

Din чер ештĭ о minȣne,
Шi dȣлче ĭ гласȣл tъȣ
Ка sфînta рȣгъчiȣne
Кънd вate чеasȣл ръȣ!

ПАРАОА.

Браво, браво!.. îmĭ паре вine къ, пе лънгъ челе mȣлte калitъцĭ, maĭ aĭ шi talentȣл imпровizaцiеĭ în прiвipea цiганчелор. Тоatъ вȣкаta е плinъ de о армonie mȣzікалъ че sȣnъ a dpîmвъ; dар maĭ кȣ samъ фармекȣл аȣpit îmĭ плаче шi îmĭ adȣче aminte de minȣnatȣл комплimеnt че аȣ фъкȣt odatъ ȣn skpiitop de ла оаре каре instанцiе ȣneĭ dȣdȣчĭ din оаре каре махала, zікъndȣ'ĭ: къ'ĭ фрȣmoasъ ка о otnoшenie skpisъ пе хъртie галанцкi.

ГАЛБÎНȢЛ.

Ах! парале, парале! фiinце neînцелеse че sînteцĭ! Вроiцĭ totdeaȣna sъ не цinецĭ în mpejiле воаstpe шi sъ nȣ авет nічĭ окĭ, nічĭ гȣръ, nічĭ sȣфлеt de кът пȣmaĭ пentpȣ воĭ. Еар daкъ ni sъ ĭntъmплъ sъ не ĭntoapчem къȣtъtȣpiле аĭȣре, atȣnче ваĭ шi amap пentpȣ noĭ sepmaniĭ галвinĭ олandezĭ!... Ачеле верsȣрĭ пе каре пȣmaĭ еȣ̆ штiȣ̆ кът am asȣdat пъnъ че ле-am impровizat!.. ачеле верsȣрĭ ĭn каре mĭ-am върsat toatъ inima!.. tȣ, ле ĭeĭ ĭn pis пenкъ аȣ̆ фost adpesate altie, еар daкъ ле-ашĭ фi фъкȣt пentpȣ tine, sînt sigȣр къ ле-аĭ фi гъsit minȣnate. Dap, че staȣ̆ еȣ̆ de te ĭnвinoвъцesк ...

Astфел este seкsȣл, nȣ e вina ta.

ПАРАОА.

Аша, фрȣmos въ шеde. Воĭ не ĭnшелацĭ ш'апоĭ воĭ sъpiцĭ кȣ гȣра ĭnainte; altъ ворбъ n'авецĭ deкът къ astфел este seкsȣл, фър'а maĭ лȣа ĭn пpiвipe toate jeptфiле къte ле фачеm noĭ пentpȣ воĭ.

ГАЛБĬNȢЛ.

Daкъ'ĭ ворба de jeptфе, апоĭ mъ ĭnкin кȣ плекъчĭȣne (се ꙟnкinъ.) шi mъ ĭntopк еаръшĭ ла sinȣл фъртекъtop а Zamфipeĭ. Еа mъ dȣse спре niште кoptȣpĭ че se zъpĭa denapte, ла поалеле ȣnȣĭ кodpȣ, шi кънd фȣserъm апроапе de еле, не еші ĭnainte ȣn флъкъȣ̆ џiran, nalt, sпpinten, воĭnік, кȣ окiĭ mapĭ шi negpi, кȣ пърȣл лȣnг шi negpȣ, кȣ фаца арsъ de soape dap фрȣmoasъ шi вioae. Ел ера Nedeлкȣ, лъȣtapiȣ̆ bestit че ĭцĭ рȣпеа inima кънd tpъџеа din аpкȣш ȣn кънtік de jале шi каре te фъчеа sъ jочĭ фъръ воĭe кънd sȣna о хоръ. Ел se ĭȣбĭa кȣ Zamфipa din копілъріе шi dȣпъ mȣlte некаzȣрĭ шi кinȣpĭ че sȣфepiserъ amъndoĭ de чеea napte de Mілков, isbȣtiserъ а sкъпа din гĭареле ȣnop stъпînĭ nemilostiвĭ шi а tpeче ĭn Молdова ȣnde tpъĭa ĭn паче ĭmпреȣnъ de вр'о шеsе лȣnĭ.

— Кȣлеs-аĭ mȣlte флорĭ, dpагъ Zamфiръ? ĭĭ zise Nedeлкȣ sъpȣtъnd'о.

— Am кȣлеs челе maĭ фрȣmoase din къmп пentpȣ ка sъ ле пȣп ла пълъріа ta, dар чеа maĭ sкȣmпъ mĭ-am пȣs'о еȣ ла гът.— Шi zікъnd aчeste Zamфіра mъ аpътъ пе mine în saлбъ.

— Ȣn галбîn! strigъ Nedeлкȣ кȣ miраре. Ȣnde шi кȣm л'aĭ гъsit?

— În къmп кȣtъnd флорĭ кȣ гîndȣл ла tine... къчĭ de къte орĭ гîndesк ла tine, totdeaȣna daȣ de норок.

Nedeлкȣ sърi în sȣs кiȣind de бȣкȣріе шi пе ȣрmъ ръdiкъnd пе Zamфіра în браце, о dȣse пъпъ sȣб кортȣл лȣĭ, jȣкъnd ка ȣn копіл шi sърȣtъnd'о кȣ dраroste.

Nȣ шtiȣ dакъ aĭ însemnat вре odatъ шъtріле цiгъпешtĭ, шi dакъ aĭ вре о idee лъmȣрitъ asȣпра віецȣірeĭ кȣріоaze aчestȣĭ neam nomad че se поартъ пекontenit кȣ toatъ авереа лȣĭ din къmп în къmп, din sat în sat, din кodрȣ'п кodрȣ?... Фіеште каре цiган аре шатра лȣĭ фъкȣtъ din maĭ mȣлte бȣкъцĭ de цолȣрĭ афȣmate, шi о кърȣцъ кȣ роцĭ палте че'ĭ sлȣjеште de кȣлкȣш sȣб кopt, кънd se опреште, шi în каре îшĭ поартъ toatъ фаміліа шi toate mъestріiле, кънd кълъtореште. Пȣшкin, bestitȣл poet рȣsesк, ziче în поеmȣл seȣ Цiganiĭ, tradȣs роmъпеште de A. Doniчĭ.

Магаріĭ în sninаре dȣкȣ
Копііĭ miчĭ; еаръ чеĭлалцĭ,
Фemeĭ шi фete шi бърбацĭ
Dȣпъ кърȣцĭ пе jos se dȣкȣ,
Тоцĭ petiчiцĭ шi desбръкацĭ.
Че beseлie, че къntаре!
Че ворбе шi че вȣet mаре!
Ръкпеште ȣрsȣл, кънiĭ латръ
Шi sкîрцie пеȣnsa роatъ.

În adевър пȣ е прівеліште maĭ deшъпцatъ шi maĭ орiцiпалъ de кът a ȣпеĭ чete de цiganĭ ла dрȣm! Цiȣdeле кȣ барба албъ шi кȣ фаца пеагръ merце пе ȣп кал паг înainte, îmбръкat кȣ цiȣбеа роше шi înкȣпцiȣрat de вр'о treĭ saȣ пatрȣ бътрînĭ ка dînsȣл, seрiozĭ шi пȣрtъnd цĭȣбеле албаstрe шi лȣпцĭ. Eĭ sînt кърmачiĭ караванеĭ шi totodatъ sфatȣл че jȣdeкъ шi хotъреште прiчiнiле шi гîлчевiле întрe чеiлалцĭ цiганĭ. Dȣпъ dîншiĭ вiнȣ în рънd o mȣлцime de кърȣцĭ naлte шi плine de копiĭ, de капре, de фоĭ, de stрeмцe, ш. ч. л. къчĭ цiганȣл нȣ поate tръi фъръ stрeмцe. Eл шi еле аȣ o taĭнiкъ потрiвiре. Кȣ кът цĭȣбеаоа e maĭ ферфелitъ кȣ atът цiганȣл e maĭ фȣdȣл, шi кънd ĭĭ tрече пърȣл прiн къчĭȣлъ atȣнчĭ ĭĭ паре къ поартъ коронъ. Аша'ĭ фiреа лȣĭ; ĭĭ плаче sъ'л батъ вîнtȣл шi sъ'л арdъ soареле; шi челе maĭ mȣлte орĭ, пentрȣ ка se'шĭ împлineaskъ ачеаstъ плъчере, ел se desбракъ гол пънъ ла бръȣ. Atȣнчĭ sъ'л вezĭ кът e de весел! sъ'л аȣzĭ кȣм кънtъ de боĭos! паре къ'ĭ toatъ лȣmea a лȣĭ.

ПАРАОА.

Mi s'аȣ întъmплat шi mie odatъ de am възȣt o клае de лъешĭ în треакът, шi кȣ adeвърat ачел sпекtакол mĭ-аȣ фъкȣt аша de mаре impresie къ нȣ'л пot ȣita. Бъtрîniĭ гîрбовĭ de вîрstъ sta кȣлкацĭ în кърȣце шi se пърлiа ла soаре, еар пе лъnгъ eĭ ȣрma пе jos toatъ фамiлiа: фемеĭ кȣ копiĭ ла sîn, феte кȣ кофе албе пе кап, флъкъĭ tрънгъnd ȣршĭ dȣпъ dîншiĭ, каĭ, mînzĭ, вачĭ, кънĭ, toцĭ вȣлȣк ла ȣн лок, toцĭ гръind, ръкнind, рiзъnd, некезъnd, ȣрлънd шi ȣmплънd къmпiĭ de ȣн sгomot sелбаtiк че da фiорĭ. Кът пentрȣ stрeмцe нiчĭ нȣ maĭ поmenesк пentрȣ къ în adeвър еле sînt ȣna din пърцiле челе maĭ карактерistiче a цiганiлор nomazĭ; am înseмnat însъ къ eĭ аȣ шi o dраgoste maĭ deosebitъ пentрȣ каiĭ пацĭ шi бълцацĭ.

ГАЛБÎНȢЛ.

Ачеаsta e ънкъ o taĭнъ a гȣstȣлȣĭ цiгънеsк, пе каре нȣ mĭ-am пȣtȣto tълmъчi de кът прiн провербȣл latinesк: de gustibus non disputandum... Кънцĭ oamenĭ каре în прiвiрса колорitȣлȣĭ sînt шi maĭ neînцелешĭ къчĭ îшĭ skimбъ флоарea în toate zілеле atъt tрȣпеште къt ші sȣфлеteште! dар sъ лъsъm ачеste însemnърі фisioлоџiче ші sъ ne întoарчеm еар ла џіganі. Прекъt eĭ sînt вредnічĭ de прівіt în кълъtоріілe лор, кȣ atъt ші попаsȣріле лор sînt кȣріоаzе. Пȣшкіn фаче о desкріере фоарtе віе de ȣn лагър џігъnesк, ла înчепȣtȣл поеmȣлȣĭ seȣ̆.

Eĭ astъzĭ eatъ aȣ̆ рemas
Ла maл de апъ пеntрȣ mas.
Кȣ џолȣрĭ рȣпtе, афȣmate,
Кърȣџеле ле înвълеsкȣ̆
Пе d'asȣпра пъпъ ла роаte;
Апоĭ фemeiле гъtesкȣ̆
Мъnкаре проаstъ, ші se пȣпȣ̆
Бȣлȣчĭ пе лъnгъ чеаȣп.
În depърtaре sъ прівеdе
Кȣm каiĭ pasкȣ̆ ла еарбъ вepde,
Еар dȣпъ шеtре, deslегаџĭ,
Шеdȣ̆ ȣршiĭ віnе înвъџаџĭ.
Гîлчевĭ ші ворбе ші stрігаре
Amestекаte кȣ къntаре
Ші sȣnetȣл de фeръріĭ
Asȣрdъ локȣл în кътпiĭ.

Кȣm ші-аȣ̆ ашеzat кортȣріле în апропіереа ȣпȣĭ tîрг saȣ̆ a ȣпȣĭ sat, бърбаџiĭ, dintре каре чеĭ maĭ mȣлџĭ sînt ферарĭ saȣ̆ лінгȣрарĭ, пȣрчеdȣ̆ sъ вîndъ dрîmбе, ковъџĭ, лъкъџĭ, фȣse ш. ч. л; бабеле se dȣкȣ̆ de tрагȣ̆ кȣ sорџiĭ фeteлор Ромъпче пе ла кase; флъкъiĭ mергȣ̆ de joaкъ ȣрsȣл прin огръzіле боерілор; ші пȣmaĭ nevesteле рemъпȣ̆ ла шаtре пеntрȣ ка sъ гъteasкъ demъпкаt, în време че копiiĭ лор алергȣ̆ голĭ пе кътп jȣкъnd tananaoa. Еар кънd se întорк ȣ̆ кȣ toџiĭ seaра ла кортȣрĭ, atȣnчĭ sъ аȣzĭ ръкnete de копiĭ че черȣ̆ demъпкаре, латрете de кънĭ гопiџĭ de ла чеаȣпȣл кȣ mътъліга, пекеzȣрĭ de каĭ че вinȣ̆ de ла пъsкȣt, кънtiче de флъкъĭ шi de фete mapĭ че se întopкȣ̆ din лȣnкъ de ла кълesȣл фрацiлор, sфezĭ, dismierdъpĭ, baete, xoxote, кiote, sȣnete de кoвze, de sкpiнче, de dpîmве; toate ачeste ла ȣn лок ръdiкъndȣse in въsdȣx odatъ кȣ фȣmȣл че esъ de sȣв фie каре шatpъ. Шi пȣцin maĭ în ȣpmъ, кȣm s'aȣ̆ кȣлкat soapeлe, кȣm s'aȣ̆ stinsȣ̆ фoкȣpiлe, пapeкъ nічĭ n'aȣ̆ фost nічĭ пȣ maĭ sînt... O tъчере adîнкъ domneшte neste tot; oamenĭ шi doвitoaче toцĭ odixneskȣ̆; nȣmaĭ къniĭ se aȣdȣ̆ лъtpъnd ла лȣnъ шi nȣmaĭ вp'o бабъ-клoaнцъ sъ zepeшte кȣлегънd вȣpȣeni пentpȣ deskъntiчĭ.

Astфeл de вісацъ petpeчеа шi Zamфipa кȣ Nedeлкȣ, кȣ astъ deoseвipe însъ, къ пe dînшiĭ nȣ'ĭ фȣpa somnȣл îndatъ че pesъpĭa steлeлe, пentpȣ къ eĭ se ĭȣвĭa кȣ tot фoкȣл tinepeцiĭ шi ле пlъчеа лор mȣлt a se pimвлa împpeȣnъ пe лȣnъ.

ПАРАОА.

Кȣpioz лȣкpȣ! че плекаре aȣ̆ пoeцiĭ, amopeziĭ шi pіviгitopiлe пentpȣ лȣnъ!

ГАЛБÎNȢЛ.

Eȣ̆ sokot къ ачeasta вine din taĭniкa лeгъtȣpъ че este întpe eĭ. Pazeлe лȣneĭ sînt dȣлчĭ ка глаsȣл pіvitoapeĭ, чеpeшtĭ ка пoezia sȣфлetȣлȣĭ, шi taĭnіче ка аmopȣл sфînt.

ПАРАОА.

Фoapte фpȣmos; dap пentpȣ вȣфnе шi лiлieчĭ че пoцĭ ziче?

ГАЛБÎNȢЛ.

Ачeste iȣвeskȣ̆ лȣna пentpȣ къ... nȣ ле плаче soapeлe, шi tpъeskȣ̆ ла întȣnepiк пentpȣ ка sъ фaкъ кȣm aȣ̆ фъкȣt пъpinцiĭ шi stpemoшiĭ лор. Dap ъnкъ odatъ sъ пe întoapчem ла Zamфipa. Istopia eĭ este фoapte intepesantъ, шi тpeвȣe sъ цĭ-o пoвestesк.

ПАРАОА.

Каȣtъ însъ, te por, sъ фiĭ maĭ sкȣmп ла ворве пentpȣ къ ворва mȣлtъ'ĭ sъpъчia omȣлȣĭ.

ГАЛБÎNȢЛ.

N'aĭ фрікъ; mĭ-oiȣ̆ фаче гȣра пȣпгъ.

Zamфіра s'aȣ̆ пъsкȣt sȣб шаtръ, пе малȣл Олtȣлȣĭ ȣnde îшĭ întinseseръ лінгȣраріĭ кортȣріле пеntрȣ ка sъ петреакъ вара. Таtъл seȣ̆ ера џіȣde шi маікъ-sa тръџеа кȣ вогіĭ, saȣ̆ къta în оглindъ шi în tалџере кȣ апъ пріn кȣрџіле воерешtĭ, пеntрȣ къ ера вestitъ de mъeastръ шi ле spȣпеа ла toџĭ порокȣл ка кънd ар фі чеtit пе карtе. Шtiĭ, sкȣmпа mea, къ џiганчеле sînt фоарtе гіваче în tot soĭȣл de връjitopiĭ шi de desкъntiче de diокiȣ, de шерпе, de dpaгoste ш. ч.л. Aчеste taĭne аȣ̆ фost intpodȣse în църіле aчеste odatъ кȣ венipea џiганілор шi, dȣпъ пърерea mea, еле пȣ sînt алtъ de кът niшte sлаве шi проаste ретъшiџĭ a ачелеĭ штiinџĭ окȣлtе каре ера atъt de desволtatъ ла векiĭ Eџintienĭ.

Тоаtъ копілъріа sa Zamфіра о пеtрекȣse în кълъtopiĭ dintр'ȣn џinȣt întр'алtȣл, опрindȣse кȣ шъtреле вара în апропіерea tîргȣрілор шi еарпа în фȣndȣл коdрілор, sȣв ворdee de пъmînt. Ачеа време фȣ пеntрȣ dînsa о време ферічitъ къчĭ, îndatъ кȣm ресъріа soареле, еа алерга пе кътпĭ кȣ чеĭлалџĭ копіĭ алȣнгъnd флȣtȣрĭ din флоаре în флоаре, se ръtъчіа пріn лȣнчĭ dȣпъ кȣлеs mȣре, dȣпъ кȣĭвȣрĭ de пасерĭ, saȣ̆ кȣлеџеа лемпе верzĭ de фъкȣt фȣse шi лінгȣрĭ ла stрȣг. Dȣmiпiчіле se dȣчеа ла хоріле din sat, se da în sкрînчіов, пріві̆а кȣm jȣка ȣрsȣл dȣпъ sȣnetȣл daерелiĭ, шi seара, кънd se întорчеа ла шаtръ, se adȣпа гръmadъ кȣ чеĭлалџĭ копіĭ пе лънгъ фок, asкȣлtа повеstĭ de ла mошпеџĭ шi adормĭa воĭоаsъ în кънtічеле флȣерілор. Nȣ авеа нічĭ о грijъ!.. пȣџin ĭĭ пъsа къ deaвіа о акоперіа о кътешȣікъ рȣпtъ къчĭ, dакъ'ĭ ера калd, еа se sкълdа în Олt, шi de'ĭ ера фріг, еа jȣка tananaoa кънtъnd din гȣръ:

О пара, dъmĭ о пара,
Ка sъ'џĭ jок о tanana.

Nічĭ пȣ шtiса че sînt папȣчiĭ; еа кълка кȣ пічĭоареле гоале пе еарбъ верde ші, кънd ера ostenitъ, tatъл seȣ̆ о пȣnea întр'ȣn desaг aninat de spinarea ȣnȣĭ кал. Ферічit traiȣ aȣ̆ фost ачела пentрȣ Zamфіра, daр n'aȣ̆ ціnȣt mȣлt din пакate!

Întр'о zi (abіе ера atȣnчĭ Zamфіра de шеnte anĭ) ȣn dороbanц veni ла tatȣл eĭ ші ĭĭ порончі sъ'л ȣрmeze кȣ цiganiĭ ла окъртȣіре. Îĭ dȣse пе тоцĭ ла Краĭова ȣnde кȣ adeвърat ĭĭ aштепtа о mаре nепорочіре. Stъпînȣл лор sъръчisъ ші, фііnd къ ера silit sъ плъteaskъ niште datoriĭ че авеа, ел se хотърîse aшĭ vinde робiĭ prin mezat.

Кънd sosi ziоа mezatȣлȣĭ, піаца Окъртȣіреĭ înфъціша ȣn таблоȣ̆ vrednic de челе maĭ крȣnte времĭ а варваріеĭ. Еа ера tiksitъ de цiganĭ лȣнџіцĭ ла пъmînt кȣ цiganчеле ші кȣ копііĭ лор, плънгънd împreȣnъ ші къinъndȣse ка niште adeвърацĭ osindiцĭ ла moapte. О mȣлціme de воерĭ ші de negȣstорĭ ъmbла nintpe dînшiĭ кълкъndȣ'ĭ în пічĭоаре ші arътъndȣ'ĭ кȣ deціtȣл ка пе niште vite. Ȣnȣл zічеа:—Aista фаче zече галбinĭ.—Алtȣл respȣndea:—Eȣ̆ n'aшĭ da нічĭ ȣн къȣш de фъinъ пе ел.—Алtȣл еар striga:—Вере, вере, нȣ te înкȣркa în negȣstoriĭ de цiganĭ къ's maĭ вȣне челе de воĭ.—Din toate пърціле aȣzĭaĭ vaete amestekate кȣ pîsȣрĭ, ловitȣрĭ de вічiȣ, цiпеte, окърĭ, блъstemȣрĭ.

Телалȣл în sфîршit eшi din канцеларіе în mijлокȣл оgръziĭ ші ръкni în гȣра mаре: Чінчĭ галбinĭ sълашȣл!.. Чіne dъ maĭ mȣлt?

„Шеsе.—respȣnse ȣn воер.
„Шеse ші треĭ парале.—zise rizind ȣn kasan богат.
„Шеse ші опt парале.—adъогъ алtȣл.
„Шеnte галбinĭ.—ръкni еар чел dintъiȣ.

În vremea asta, ȣn воер кȣ шлік ші кȣ чĭȣбоte рошiĭ se апропiese de Zamфіра, о апȣкase de mъnъ ші о întорчеа кънd în dreapta, кънd în stînга, mъsȣрънd'о кȣ окiĭ din кап пънъ în пічĭоаре. Dȣпъ ачеаstа ĭĭ порончі sъ ъmвле пȣцin пentрȣ ка sъ vadъ de нȣ'ĭ олоагъ; ĭĭ черчетъ dinціĭ, ші se dȣse dеграбъ spre tелал zікъndȣ'ĭ:—Daȣ̆ zече галбінĭ пе фata ціȣdeлȣĭ.—Телалȣл stpігъ îndatъ: Zече галбінĭ фata ціȣdeлȣĭ!.. чіne dъ maĭ mȣлt? ȣna, doъ, tpeĭ, харечĭ! Sъ'цĭ фіе de віne, кȣкoane."

Боерȣл плъті банiĭ ші se întoapse ла Zamфіра ка sъ o іее. Tatъл eĭ însъ ші maĭкъ-sa каре aȣzіseръ tîpгȣіpea, se оцеріръ ка кънd ле-ар фі tpeкȣt ȣn шерпе рече прin sîn, ші se арȣнкаръ ла пічĭоареле боерȣлȣĭ, sъpȣtъndȣ'ĭ поалеле antepeȣлȣĭ ші рȣгъndȣ'л кȣ desперare ка sъ nȣ'ĭ desпартъ de копіла лор.—Nȣ te îndȣра de noĭ, mъріа ta, zічеа sermaniĭ, къ n'авem алt копіл ші sîntem бътрînĭ; nȣ ne лȣа пе Zamфіра, пentpȣ nȣmeле лȣĭ Dȣmnezeȣ̆ sфîntȣл! къ ne рȣпĭ inima. Baĭ de noĭ ші de noĭ!... Фіецĭ mілъ, кȣкоane, къ dta ештĭ боер mape ші-цĭ a da maĭка Пречista toate бȣнътъцiле лȣmeĭ. Sъ'цĭ tpъeaskъ кȣкоапа ші копілашiĭ ка sъ'ĭ vezĭ mapĭ ка nіште îmпъраціĭ... Кȣmпъръне ші пе noĭ ка sъ фіm ла ȣn лок кȣ Zamфіра ші цĭ-om фі робĭ ла че ne'ĭ порончі... Zamфіро, dpага tatiĭ ші a mameĭ, sъpȣtъ ші tȣ поалеле mъріеĭ sале ка sъ se îndȣpe de tatъл tъȣ̆ ші de mъta, къ mъріа sa'ĭ боер mape ші'ĭ ва da sфîntȣл Xpistos opĭ че-а dopі. Baĭ de noĭ! пъкъtошiĭ de noĭ!.. Oф! лаsъне пе Zamфіра.—Ші плънцеа ненорочіціĭ de ap фі îndȣплекаt o inimъ de tatap, ші se înколъчеа de пічĭоареле боерȣлȣĭ, ші se tpъцеа кȣ mъnеле de пър, ші stpinцеа пе копіла лор în браце ка кънd ap фі воіt sъ o факъ ȣна кȣ tpȣпȣл лор. Боерȣл însъ ĭĭ împinse кȣ пічĭорȣл ка пе nіште кънĭ, ловіndȣ'ĭ кȣ кълкъĭȣл neste кап, ші stpігъ mînios: Dȣчеціvъ ла dpакȣ, чоаре бълцаte, къ въ пȣn акȣш sъ въ mъsoape кȣ вічĭȣл.—Ші zікъnd ачеste ел smȣнчі пе Zamфіра dintpe dînшiĭ ка пе o бȣрȣеанъ din пъmînt.

Цiганȣл se skȣлъ de jos плin de sънце ші se nȣse пепtiш dinaintea боерȣлȣĭ nemiлostiв:—Dъmĭ копіла, stpiга eл кȣ глas desперat, dъmĭ копіла къ mъ simt întp'ȣn чеas ръȣ̆; dъmĭ пе Zamфіра, пъгîпȣле, къ's tȣрбat, îmĭ пеpd minціле, dъmĭ...— Nȣ апȣкъ însъ sъ sфîршеaskъ шi боерȣл îл isбi кȣ палта neste окĭ. Atȣnче пепорочitȣл ціȣde небȣni de tot... Întp'о кліпалъ ел se арȣпкъ asȣпра боерȣлȣĭ de'л amestekъ кȣ църъпа шi, лȣъnd în браце пе Zamфіра, о sъpȣtъ de tpeĭ орĭ шi о ръdiкъ în sȣs кȣ rînd ка sъ'ĭ sфъpîme капȣл de о пеatpъ:—Maĭ віне te-ор лȣа moaptъ dekъt віе!.. ръкпĭа sepmanȣл пъpinte în dȣрepea sa.

Къціва dороБанцĭ че se гъsĭa апроапе ĭĭ smȣпчіръ копіла din mъпе, еар пе dîпsȣл îл легаръ кȣ пічĭоареле ла фалапгъ шi îпчепȣръ ал sdpові кȣ вічеле. În времеа asta stъпîпȣл Zamфіреĭ se sкȣлъ din колб шкĭопътъnd шi, апȣкъnd'о de пър, о tpasъ кȣ deasiла de пе пĭаца Окъртȣĭреĭ каре pesȣna de ваеtеле tatълȣĭ seȣ̆ шi de вочіtеле maĭкъĭ sале. Аша вĭata фetiцъ фȣ despъpцitъ пentpȣ totdeaȣna de dpagostea шi dismĭepdъpiле пъpiпцiлор seĭ!..

Оĭȣ tpeче кȣ tъчерea asȣпра времiлор челор dintъĭȣ a petpeчереĭ sале în kasa поȣлȣĭ stъпîп. Тоatъ ачеа епохъ е плinъ de dȣрерĭ sȣфлеteштĭ, de лакрimĭ, de zadapпіче jъліpĭ шi maĭ алеs de пеказȣрĭ miчĭ, de пedeпsĭ фъръ віпъ maĭ крȣde шi maĭ înфрікошate de къt о mape пепорочіре. Опt anĭ de zіле цinȣ ачеа кinȣіре некȣрmatъ!. опt anĭ вĭata копілъ фȣ sȣпȣse ла лȣкрȣріле челе maĭ ostenitoape. Zi шi поапte еа tребȣĭа sъ фіе пе пічĭоаре rata a ȣрmа tot soĭȣл de поропчĭ. Еарпа, вара, пе плоае, пе ninsoape, ера osîпditъ ла spълat în kasъ, ла чеpȣit skъпdȣріле, ла въpȣit пъреціĭ ш. чл, шi пentpȣ чеа maĭ mікъ грешалъ, пentpȣ ȣп пахар stpікаt, пentpȣ о îmпȣпsetȣръ грешitъ ла гергеф, окърĭ, блъstemȣрĭ, бътъĭ, toate пъпъdĭа asȣпра еĭ din партеа jȣпъпеsiĭ Saфte.

Ачеastъ реа фemeе ера tiпȣл ачелор slȣjпіче обpazпіче кърора slъбічĭȣпеа шi бȣпъtatea stъпîпiлор ле îпкредіпцеазъ оаре каре пȣтере пentpȣ прівігереа kasiĭ; еа пъреа sъ фі фost destȣл de фрȣmoasъ în времеа еĭ, шi sъ înџелеџе преа лесне кȣм аȣ̆ аџїȣns tpeпtat din фатъ'н касъ а фі jȣпъneasъ în касъ шi în sфîршit stъпîna касiĭ шi а боерȣлȣĭ, къчĭ ачеsta ера холtеĭȣ. Jȣпъneasa Saфta авеа акȣм вр'о патрȣzечĭ de anĭ, ера налtъ, ȣскатъ, галбіпъ de venin шi sлȣtitъ maĭ mȣлt de ръȣtatea че фербіа întp'însa, къчĭ nimiк nȣ префаче atъt образȣл ȣneĭ фетеĭ ка ръȣtatea inimeĭ. Еа simџіа фоарте біне къ шi-аȣ̆ trъit traiȣл шi шi-аȣ̆ тъпкат малаiȣл, dȣпъ кȣм zіче ворба, шi de чiȣdъ se ресбȣна asȣпра Zamфіреĭ, пентрȣ къ Zamфіра акȣм ера de чiнчĭsпрezече anĭ, ера tънъръ, ера фрȣмоасъ, vestitъ de фрȣмоасъ, înкът тоџĭ din tîрг se minȣna de еа. Еар maĭ кȣ samъ боерȣл, de о бȣкатъ de време, о гъsіа фоарте пе плак шi, фъръ nічĭ о рȣшiне, îĭ zічеа ворбе шi îĭ фъчеа пропȣнерĭ mîршаве пе каре Zamфіра nȣ ле пȣtea înџелеџе. De кътe орĭ se întълnіа кȣ dînsa ел о sърȣta, о dismîерda шi, daкъ еа вроеа съ фȣгъ, о ameninџа кȣ бътаеа. De аколо препȣsȣрĭ din партеа jȣпъnesiĭ Saфte, џелоzіĭ шi în ȣрмаре еаръ nedenсĭ пентрȣ біата фатъ. Ачеste sчене triste se реноіа пе toatъ zioa; dар în sфîршit Dȣmnezeȣ̆ съ milostiвi de dînsa.

Întp'о seаръ, dȣпъ че adormiръ тоџĭ în касъ, Zamфіра se коборi în гръdinъ. Ера о лȣнъ плінъ шi воiоасъ че'ĭ adȣse aminte de копiлъріа sa. Еа se пȣse пе rîndȣрĭ шi înчепȣ а плънџе, кънd deodatъ aȣzi dȣпъ zaплаz ȣн глаs stръin че о кiema пе nȣme, шi zъри dinколо de гръdinъ ȣн џiган tънър ка de вр'о doъzечĭ de anĭ.

—Zamфіро, Zamфіро, zічеа џiганȣл, nȣ мъ кȣноштĭ? Ȣitete ла mine; еȣ̆ sînt Nedeлкȣ. Adъџĭ aminte кънd не jȣкам împreȣnъ пе малȣл Олtȣлȣĭ лънгъ шъtre шi кънd алергам nin кodri dȣпъ кȣiбȣрĭ de пасерĭ.

—Nedeлкȣ! tȣ ештĭ Nedeлкȣ?..— Nȣ пȣtȣ posti maĭ mȣлt біата фатъ къчĭ о апȣкъ ȣн плъns de jале шi de бȣкȣріe че о înъdȣшіа.

—Еȣ̆ însȣmĭ, Zamфіро dрагъ. М'аm порнit înadins de ла шatpe ка съ te гъsesк, шi deaвĭa dȣпъ tpeĭ лȣnĭ am пȣtȣt афла къ ештĭ aiче.

—Saĭ deгpaвъ zaплazȣл, Nedeлкȣле, шi вiпъ лъпгъ mine.“ Întp'ȣn minȣt amъndoĭ фȣpъ în вpaцeлe ȣпȣ-aлtȣe.

—Че фаче tatъл meȣ̆ шi maĭкъ-mea? întpeвъ ea.

—Тpъeskȣ̆ sepmanіĭ шi te jълeskȣ̆!

—Ȣnde se афлъ акȣm?

Nedeлкȣ кътъ împpeџĭȣp шi, ковоpъnd глasȣл, pesпȣnse: Eĭ sînt фȣџiцĭ ла Moлdова шi te aштeaптъ ла xotap dinколо; daкъ вpeĭ съ'ĭ maĭ вezĭ пъпъ че maĭ sînt кȣ ziлe, xaĭ кȣ mine, Zamфipo.

Ла aчeste кȣвinte neaштentate Zamфipa epa съ певȣпeaskъ de mȣлtъ вȣкȣpie; ea se лipi de пeпtȣл лȣĭ Nedeлкȣ шi zise: Dȣmnezeȣ̆ съ'цĭ dee înzeчit tot вineлe че mĭ'л фачĭ tȣ акȣm, Nedeлкȣ!.. Xaĭdeцĭ, съ skъп odatъ de aчeastъ каsъ ȣnde mĭ-am pos inima în dȣpepĭ шi în desпъdejdȣipe. Xaĭde, Nedeлкȣ; eȣ̆ de astъzĭ mъ daȣ̆ цie; tȣ съ'mĭ фiĭ фpate, pȣdъ, че'ĭ вpea; îmĭ пȣп вieaцa în mъпeлe taлe. Eap tȣ, каsъ афȣpisitъ че mĭ-aĭ sлȣjit de temniцъ... съ пiче tpъsnetiлe пe tine, шi съ пȣ se кȣnoaskъ niчĭ локȣл ȣnde eштĭ ziditъ!“

Ziкъnd aчeste, Zamфipa sъpi кȣ Nedeлкȣ neste zaплaz шi se deпъptapъ amъndoĭ de каsa вoepeaskъ.

ПАРАОА

Штiȣ̆ къ акȣm aĭ съ'mĭ повesteштĭ гpeȣtъцiлe че aȣ̆ întъmpinat amъndoĭ пъпъ че aȣ̆ tpeкȣt xotapȣл шi вȣкȣpia че aȣ̆ simцit Zamфipa къnd шĭ-aȣ̆ възȣt пъpinцiĭ; însъ фiind къ toate aчeste mi лe пot înкinȣi eȣ̆ însȣmĭ, te пофtesк съ tpeчĭ кȣ tъчepea asȣпpa лop шi съ'mĭ spȣĭ în skȣpt кȣm te-aĭ despъpцit de Zamфipa.

ГАЛБÎNȢЛ.

Aчeastъ oвsepвape este фoapte пȣцin mъгȣлitoape пentpȣ amвiцia mea de napator; кȣ toate aчeste, eatъ къ'mĭ înфрънеz лimба... Zamфіра шi Nedeлкȣ tръĭа акȣm de вр'о шese лȣni de ziлe în toatъ ферічіреа ȣneĭ dparoste лiniшtite; toate ле merцеа пе плак шi dȣлче ле ера віеаца.

Întp'о noante, черȣл se акоперіse de nopĭ întȣneкацĭ nintpe каре шерпоĭа miĭ dę фȣлцерĭ, шi бъtea ȣn bînt nȣtepnik каре клъtina цолȣріле шъtрелор ка пе niшtе nînze de корабіе. Треĭ кълъреці se опріръ лънгъ кoptȣл лȣĭ Nedeлкȣ, nentpȣ къ акȣm înчепȣsъ а плоа, шi întpаръ în лъȣntpȣ. Zamфіра se înгълбіni ка о moaptъ кънd ĭĭ zъpi, къчĭ ȣnȣл din tpeĭ ера tokmaĭ stъnînȣл eĭ.

— Ха, ха! ръкni боерȣл; аіче mĭ-aĭ фost, jȣnъneasъ Zamфіръ?.. De шese лȣnĭ de кънd aĭ фȣцit de ла mine, te лъфъешtĭ кȣ чĭopoiĭ nрin шъtpe?.. Лasъ къ te-oĭȣ înвъца eŭ sъ пъpъseшtĭ kasa stъnînȣлȣĭ.

— Шi кȣm ĭĭ înвъцао? stpiгъ deodatъ Nedeлкȣ, sъpind dpent пе nічĭoape dinaintea лȣĭ.

— Кȣm? . . . Аша! pesnȣnse боерȣл, isбindȣ'л кȣ палma neste гȣръ. Sъ шtiĭ, чĭoаpъ, алtъ datъ sъ nȣ te bîpĭ în sȣфлetȣл боеріlop.

Nedeлкȣ se фъкȣ bînъt de mînie, eap stъnînȣл Zamфіреĭ, întopкъndȣse кътpe чеĭлалцĭ doĭ кълъреці, ле dete поропкъ ка sъ о леце kot ла kot шi sъ о пȣе пе ȣnȣл din каiĭ лор. Sлȣціле se аpȣnкаръ asȣnpa eĭ, dap nȣ авȣръ време nічĭ sъ se anpopie de dînsa къчĭ Nedeлкȣ, anȣкънd ĭȣte ȣn topop, îл ръnezi орбіш întpînшiĭ, шi боерȣл nікъ mopt ла пъmînt, кȣ капȣл кръпат în doъ. Товаръшiĭ лȣĭ se фъкȣръ пе лок невъzȣцĭ. Аша біata Zamфіра aŭ skъnat de а doa oаpъ din ланцȣл робіеĭ, dap че фолоs! Nedeлкȣ, neste кътева ziле, фȣ npins, ферекаt, jȣdeкаt шi snînzȣpat.

ПАРАОЛ

Dap Zamфіра?

ГАЛБÎNȣЛ

În чеасȣл кънd ĭȣбitȣл eĭ se sбъtea în streanг, dънd о лекціе de морал попорȣлȣĭ adȣnat, серmana лешінъ лънгъ sпънzȣрътоаре ші îшĭ перdȣ minціле пentrȣ tot deaȣna.

ПАРАОА.

(кȣ спаimъ.)

Кȣm! небȣнъ?

ГАЛБÎNȣЛ.

Nебȣнъ! Din чеасȣл ачела серmana simці о ȣръ грozавъ асȣпра oaminiлор ші пъръsi tot, шъtре, рȣde, пъріnціĭ пentrȣ ка sъ se askȣndъ în mijлокȣл коdrілор. Тоаtъ zioа еа алерга кȣ окіĭ ціntiціĭ înaintea eĭ ка кънd ар фі алȣнгаt о ȣmбръ ші, dакъ întълніа вре ȣн om, ціпа кȣ înфіораре ші фȣцеа пънъ че піка обоsitъ ла пъmînt. Еаръ noaptea, кънd toatъ natȣра ера кȣфȣndatъ în tъчере Zamфіра înчепеа а кънta кȣ глаs jалnік doĭнеле че înвъцase de ла Nedeлкȣ, ші îndatъ пе ȣртъ фаца eĭ se лȣmina de о бȣкȣріе некȣnosкȣtъ; еа se апȣка ла jок atȣnче пънъ че еаръшĭ къdea ка о moaртъ jos. Серmana Zamфіра! еа каре ера atъt de фрȣmoasъ, sъ о фі възȣt neste кътева sentъmъnĭ, te-аĭ фі sпъріet!.. Окіĭ і se înфȣndaserъ în кап, обраziĭ і se ȣsкaserъ, пърȣл eĭ кȣрцеа пе ȣmeрĭ desпletit ші înкълчit. Din tot трȣпȣл eĭ atъt de біnе фъкȣt nȣ'ĭ remъseserъ de кът пелеа ші oaseле. Серmana Zemфіра! în че stаре tікълоasъ о adȣsese deспераreа!

ПАРАОА ШІ ГАЛБÎNȣЛ.

(офтеазъ ꙟmпреȣнъ.)

ГАЛБÎNȣЛ.

(dȣпъ о скȣртъ тъчере.)

Întр'о zi къціва oamenĭ беціĭ, întълnind'о пе кътп, о лȣаръ de гоапъ ка пе о феаръ selбatікъ кȣ rînd de а глȣmi. Nenopoчita фȣцеа sпъріеtъ, ціпънd кȣ гроазъ, кънd deodatъ ȣн tînър че se гъsіа пе аколо ла вънаt, se пȣse înaintea гонашілор ші întinse пȣшка sпре eĭ. Ачestiĭ se фъкȣръ пе лок невъzȣцĭ прin tȣфе, еар Zamфіра, апропіindȣse de апъръtорȣл еĭ, se ȣitъ ла ел кȣ окіĭ плinĭ de лакрimĭ шi'ĭ zise: “Maĭ sкъпat de ла moapte!.. цine галбĭnȣл ista къ'цĭ а фі кȣ норок.„— Dȣпъ ачеasta еа mъ deѕлегъ пе mine din saлбъ, mъ dete în mъna tînърȣлȣĭ каре sta înлemnit de mipape, шi se depъptъ de dînsȣл în фȣга mape.

ПАРАОА.

Шi n'aĭ афлаt че s'aȣ̆ maĭ фъкȣt?

ГАЛБĬNȢЛ.

Neste кътева лȣnĭ еа аȣ̆ mȣpit ла mъnъstipea Bapatiкȣлȣĭ dȣпъ mȣлte dȣpepĭ грелe!

ПАРАОА.

Nenорочіріле Zamфіреĭ шi а лȣĭ Nedeлкȣ m'aȣ̆ пъtpȣns neste mъsȣpъ. Dap, кȣ toate ачеste, te poг ĭȣбite, sъ maĭ sкȣptezĭ novestipea întъmплъріλор taле пentpȣ къ deaбĭa ne maĭ pemъne ȣn чеas пън' în zioъ шi, dȣпъ кȣm шtiĭ, кънtiкȣл кȣкошȣлȣĭ este пentpȣ noĭ, фiinцĭ неглъsȣitoape, ȣn semn de sпaĭmъ. Nȣmaĭ oaminiлор ле este datъ dpentatea de a posti minчĭȣnĭ шi napasковeniĭ în zioa mape; еаpъ noĭ nȣ пȣtem авеа глas dекъt de ла miezȣл nonцiĭ шi пън' în zĭopĭ.

ГАЛБĬNȢЛ.

Nȣ te înгpiji, sкȣmna mea; воĭȣ кътȣta sъ sфъpшesк кът maĭ de грабъ пentpȣ къ de кънd ворбesк mi s'aȣ̆ кam doцit глasȣл, шi maĭ алеs къ sînt кȣpioz sъ кȣnosк шi întъmплъріле taле. Афаpъ de tînърȣл ла каре mъ гъsesк aкȣm, nȣ am maĭ авȣt алцĭ stъпînĭ dекъt пе некȣnoskȣtȣл кърȣе mъ dase Zamфіра шi пе ȣn noet. Чел dintъĭȣ авеа о фігȣръ блîndъ шi фрȣmoasъ, ȣn порt елегant, ȣn глas пъtpȣnzetop каре mъ фъкȣръ întp'o кліпалъ npietinȣл seȣ̆. Toatъ пepsoana лȣĭ авеа ȣn че magnetiк каре mъ tpъцеа ла ел, шi mъptȣpisesк къ din чеasȣл кȣm am intpat în тъпеле лȣĭ, m'am simцit гata de a'mĭ jертфі ші віеаца пеntрȣ dînsȣл!.. Însemnat-aĭ, dрага mea, че înрiȣріре аре фіsiогnomia ȣпор пеpsoane asȣпра iniмiлор, шi пȣtȣt-aĭ вре odatъ se'цĭ тълмъчештĭ misteріȣл simпatieĭ? De ȣnde віne къ deodatъ te simцĭ робit ла прiвіреа ȣneĭ фiгȣрĭ, фър'aцĭ пȣtea da seamъ de чеea че simцештĭ? De ȣnde віne....

ПАРАОА.

Акȣш кънtъ кȣкошȣл.

ГАЛБÎNȣЛ.

(zîmbind.)

Am înцелес!.. Dар dакъ mъ întind кȣ ворва аша de mȣлt asȣпра simпatieĭ, ачеasta o фак пеntрȣ ка sъ поцĭ înцелеце кȣm de am фost în stаре sъ'mĭ пȣn eȣ zilеле în перiкол пеntрȣ ка sъ skап пе stъпînȣл meȣ de ла moapte. Nȣ рide шi nȣ sокоti къ mъ лаȣd, къчĭ nȣ am sлъвiчiȣnеле oaminiлор. Eȣ, прекȣm mъ vezĭ, фiinцъ miкъ шi neînsemnatъ, m'am împotiвit dȣшmanȣлȣĭ че'л ameninцa, m'am лȣптat кȣ ел, л'am вiрȣit шi am skos din гiареле морцiĭ пе sinгȣрȣл om din лȣme че mĭ-aȣ însȣфлat dragoste. Sъ фi фost орĭ каре алtȣл în локȣл лȣĭ, îл лъsam sъ пiаръ къчĭ de шi oamenii пе sлъвеsкȣ пе noĭ, monedile, штiĭ къ din împotiкъ noĭ nȣ îĭ авem ла окĭ вȣnĭ.

ПАРАОА.

(кȣ перъdаре.)

Nȣ'цĭ лъsa eар sȣцetȣл, фрate.

ГАЛБÎNȣЛ.

Tînърȣл meȣ iȣвia o damъ кȣ mȣлte грацiĭ, кȣ mȣлt sпiрit шi кȣ mȣлt ȣрit варвat.

ПАРАОА.

Eар o istорie de amор, шi de върват ȣрit?

ГАЛБÎNȣЛ.

Toate istорiiле din лȣme sînt dрese кȣ amор; ачеsta este чел maĭ векiȣ шi чел maĭ кȣ гȣst mezeлiк a ȣneĭ întымплърĭ; кът пеntрȣ върватȣл ȣрit, sъ тълмъчеште лesne пpin пътinцia oaminiлop кape pencteazъ, dекъnd Mitoлoџia, istopia Aфpoditeĭ кȣ Вȣлкan. Eȣ̆, dакъ aшĭ фi Domn întp'o цeapъ, aшĭ фaчe o пpaвiлъ dȣпъ кape nȣmaĭ oaminiĭ чeĭ фpȣmoшĭ ap aвea dpent sъ se късъtopeaskъ кȣ фeтeĭ фpȣmoase, eap чeĭ ȣpiцĭ ap фi siлiцĭ sъ ĭee пe чeлe ȣpite шi, пpin кinȣл aчesta, sînt sirȣp къ aшĭ кȣpma pъȣл nestatopniчieĭ шi a пeкpedinцeĭ. Ax! Doamne! de чe nȣ's Domn!

ПAPAOA.

Пentpȣ къ eштĭ nȣmaĭ ȣn бiet бan.

ГAЛБÎNȢЛ.

Mixaĭȣ Biteazȣл ъпкъ aȣ̆ фost бan, dap s'aȣ̆ фъкȣt epoȣ̆ stъпînitop, înкъt aȣ̆ tpemȣpat Цapiгpadȣл лa nȣmeлe лȣĭ. Eȣ̆ sînt бan de Oлanda шi, de шi nȣ'mĭ este dat a фi niчĭ odatъ Domn, гъndeштe къ пot sъ фaк Domnĭ!

ПAPAOA.

Пape къ къntъ кȣкoшȣл.

ГAЛБÎNȢЛ.

Кȣ вopвa de кȣкoш mъ фaчĭ ȣn пȣĭȣ de гъinъ. Eatъ dap къ mъ întopк лa tînъpȣл meȣ̆.

Лa ȣnȣл din бaлȣpiлe stpeлȣчite чe s'aȣ̆ dat în eapna tpeкȣtъ, eл sta de o пapte шi вopбia кȣ o damъ de чeлe пe кape пoлiteцa вeaкȣлȣĭ nostpȣ лe nȣmeштe moбiлĭ, кънd deodatъ ȣn кaвaлep stpins în фpaк, чe цinea doъ dame dè mъnъ, se oпpi dinaintea лȣĭ шi ĭĭ фъкȣ întpeбape dakъ пpeфepeazъ ȣn ъnџep saȣ̆ ȣn dpaк? Aчeasta epa o фiгȣpъ de лa mazȣpкъ. Tînъpȣл meȣ̆ se skȣлъ пe пiчĭoape шi pesџȣnse zimбind къ: фiind sirȣp sъ meapгъ în ead dȣпъ moaptea лȣĭ, вpoeштe sъ къштiџe maĭ dinainte фaвopȣл dpaчiлop шi къ, în ȣpmape, ĭĭ пpeфepeazъ maĭ mȣлt de кът пe ъnџepi." Atȣnчĭ кaвaлepȣл ĭĭ пpezentъ mъna ȣneĭ din ъmбeлe dame шi se deпъptъ jȣкънd кȣ чeeaлaлtъ. Aчea mъnъ epa atът de miкъ шi aлбъ!.. бpaцȣл epa atът de aлб шi рътȣnd, înкъt окiĭ tînърȣлȣĭ meȣ̆ лȣnекъnd de пе mъnъ пе браџ, de пе браџ пе ȣmeрĭ, шi de пе ȣmeрĭ пе фiгȣръ, аȣ̆ фъкȣt în кътеба sекȣnte чел maĭ фрȣmos боеaj din лȣme, daр totodatъ шi inima лȣĭ, ȣрmъnd dрȣmȣл окiлор, se гъsi denaрte de staрea лiniштitъ în каре se афла к'ȣn minȣt maĭ înainte. Eл sta кȣфȣndat întр'о miраре, saȣ̆ maĭ бine zikъnd, întр'о admiраре adînкъ че îл înлemnise пе лок, шi кънd dȣлчеле глas ал dameĭ îл sкoase din ачел бis dȣmnezeesк, ел se tрezi înamорat ка шепtezeчĭ de amорezĭ.

— Ла че гîndeштĭ, domnȣл meȣ̆, кȣ atъta џintiре?.. îл întребъ dama.

— Гîndesк, doamna mea, рesпȣnse ел, къ daкъ eadȣл e лъкȣit de dрачĭ ка dta, ел tребȣе sъ фie раĭȣл ачел фъгъdȣit sȣфлeteлор плъкȣte лȣĭ Dȣmnezeȣ̆.

Dama înчепȣ a рide, aрътъnd niште dinџĭ de mъргъритaр шi zise: Sъ бede, domnȣле, къ aĭ maре плекаре пentрȣ ead, de бреme че каȣџĭ sъ te фачĭ пъкъtos sпȣind neadeбърȣрĭ.

—Че пoate фi maĭ плъкȣt deкъt ȣn пъкat каре sъ'mĭ meрitezе dрепt osîndъ компania dtaле?

Ачеste пȣџine кȣбinte фȣръ zise în бреme че amъndoĭ фъчеa фiгȣра mazȣрчеĭ. Stъпînȣл meȣ̆ dȣse dama ла локȣл eĭ шi, пъnъ a nȣ se deпъртa, пpiimi din пaрteĭ фъгъdȣinџa de a jȣка ȣn контръdanџ împреȣnъ.

Пeste пȣџin орхеstрȣл înчепȣ ачел mȣлt doрit контръdanџ. Tineрiĭ meĭ aлeseръ локȣл лор шi фъкȣръ чea ъntъĭ фiгȣръ фър'a se борбi nічĭ ȣn кȣбînt. Amъndoĭ sta пe гîndȣрĭ ка пe-aлtъ datъ, daр maĭ aлes stъпînȣл meȣ̆ eра tȣлбȣрat de tot шi nȣ пȣtea гъsi nічĭ doъ кȣбinte ка sъ înчеапъ конборбiреа. Amорȣл e чел maĭ maре dȣшman a лimбеĭ шi a minteĭ: пe ȣna o лeaгъ шi пe aлta o ameџеште întр'atъta, înкъt omȣл чел maĭ кȣ sпiрit пoate atȣnчĭ sъ фie sокotit de проst. Ачеastъ tъчеre s'aр фi пpeлȣnџit ъпкъ mȣлt dакъ dama nȣ ар фі кȣртаt'о прin о întpeбаре че'ї фъкȣ asȣпра ȣпеї пepsoane че ле фъчеа вizaві ла контръdanц.

—Кȣm о гъсештї пе doamna Г?.. аша'ї къ'ї фрȣmoasъ de tot în astъ seapъ?

—Кȣ adeвъpat, pesпȣnse stъпînȣл meȣ, фрȣmoasъ пре кът поate фі о statȣъ фъръ віеацъ ші фъръ sȣфлеt. Еа domneште asȣпра окілор, еар nічї de кȣm asȣпра inimiлор.

—Кȣ atъt maї mȣлt dăp ea mepiteazъ sлъвіреа dвoastpe, пеntpȣ къ пȣtéцї гȣsta în паче плъчереа de а о прiві.

— Авецї toatъ dpeпtatea, dap natȣpa noastpъ е atъt de чїȣdatъ къ omȣл чел maї пачїпік їȣвеште а se ръсвоі кȣ sineшї în преajma ȣпеї фігȣрї фрȣmoase. Ачеа лȣпtъ sȣфлеteaskъ аре ȣп фартек askȣns че se ръварsъ asȣпра лȣкрȣрілор каре'л împрецiȣръ, ле împodoвеште, ле înвieazъ ші îл фаче пе om а se крede întp'о алtъ лȣme.

— Че фел е ачеа лȣme? întpeбъ dama zimвind.

— Ачееа е о лȣme de пълȣчірї плъкȣte, de speръpї mъгȣлitoape, de podoaве Dȣmnezeeштї, ȣп paiȣ de ъпџерї, saȣ, maї віne zikъnd, ȣп ead ка ачела ал кърȣе лъкашї seamъпъ d-taле.

— Ла каре пȣmър krezї, domnȣле, къ se potȣ sȣі kompлimenteле че s'aȣ zis în astъ seapъ прin вал?

Коntpъdanцȣл ера акȣm пе ла sфîршit; челе de пе ȣpmъ акордȣрї pesȣna весел în saлonȣл ачел плin de лȣminъ, ші фокȣл veseлieї лȣчїа în окiї tȣtȣpop dameлор ші а кавалерілор. Stъпînȣл meȣ se плекъ spre dama sa шї'ї zise кȣ гласȣл tpemȣpъtop: Sînt лȣкрȣрї, Doamna mea, каре пȣ ар tpeвȣі sъ aiвъ sфîршit.

— De пiлdъ? întpeвъ ea.

— Коntpъdanцȣл ачеsta.

Dama se фъкȣ къ пȣ înцелеџе ші pesпȣnse pizind: Ideea ȣпȣї danц вечїпік пȣ'mї aȣ tpekȣt ъпкъ прin minte, шi ашĭ фi кȣрioaзъ съ въd фiгȣра че ар фаче niште персоane каре ар фi osîndite a dъnцȣi toatъ вieaца лор.“

Tînърȣл se mъхni mȣлt ла ачeste кȣвinte шi s’ар фi deпърtat de dînsa кȣ desпераpea în sȣфлet dакъ ea nȣ’л ар фi mъnгîeat прin o dȣлче кътътȣръ. Din minȣtȣл ачела însъ ел фȣ невȣn ка ȣn amoреz шi înamоrat ка ȣn невȣn. E de прisos съ maĭ adaoг къ în tot кȣрsȣл валȣлȣĭ ел nȣ maĭ авȣ окĭ декъt пentрȣ ĭȣвita лȣĭ.

ПАРАОА.

Dар ea?

ГАЛБÎNȢЛ.

Ea, ка o фemee вine кресkȣtъ, îшĭ stъпînia окiĭ кът пȣtea, dар орĭ кът фъчеа, tot îĭ sкъпа destȣл de ades în партea лȣĭ.

Ajȣnгъnd aкаsъ tînърȣл, îmвътat de deлiрȣл dрarostei, se пȣse пe sкрis ръваше de amор atът de înфокate къ пȣtea съ фрiгъ deцiteле, шi алese dintрe toate пe ȣрmъtoрiȣл пe каре îл шi tрimise dameĭ.

Doamna mea.

„Вieaцъ saȣ̆ moarte! Кȣ ȣn кȣвînt пȣtéцĭ съ’mĭ daцĭ ȣna din doъ. Nȣ ашĭ îndръsni съ вi ле sкрiȣ̆ ачeste dакъ nȣ ашĭ шti къ авeцĭ ȣn sпiрit преа maре пentрȣ ка съ въ mîniецĭ, шi o inimъ преа новiлъ пentрȣ ка съ рideцĭ de невȣnia în каре m’аȣ̆ арȣnкat валȣл de ерĭ.“

Eatъ рesпȣnsȣл че прiimi пeste doъ чеasȣрĭ:

Domnȣл meȣ̆.

„Mînĭ, кънd s’а фаче zioъ, te aштent ла рediȣ̆ кȣ doĭ прietinĭ aĭ meĭ, ȣn maртȣр шi ȣn sекondant; te кред преа вine кресkȣt пentрȣ ка съ лiпseштĭ de a вeni съ ĭeĭ рeспȣnsȣл че meрitezĭ.“ **Бърватȣл.**

Îmĭ este пeste пȣtinцъ ка съ’цĭ deskрiȣ̆ miрapea че кȣпрinse пe stъпînȣл meȣ̆ ла чetiрea ачелор рîndȣрĭ, eaр чеea че îл desпера maĭ mȣлt ера de a rîndi ла позiцia крitiкъ în каре adȣsese пе ĭȣбita лȣĭ.

A doa zi ел se гъsi ла pedĭȣ, ла чеasȣл хotърit, кȣ o кȣtie de пistoaлe шi кȣ doĭ пpietiпĭ aĭ лȣĭ, dintpe каре ȣпȣл, фiind поet, îĭ фъгъdȣi ка mîпгъере o фрȣmoasъ eлеџie asȣпра морцiĭ лȣĭ. Ъmбеле пърцĭ протiвпiче se înкiпаръ ȣпа ла алta în tъчере; локȣл dȣелȣлȣĭ se хotърi de seкondaцĭ, шi stъпîпȣл meȣ̆ шi dȣшmaпȣл seȣ̆ se пȣsеръ фацъ'п фацъ ла deпърtape de чinчĭsпрезече пашĭ.

Semпȣл sъ dete de кътръ ȣп мартȣр шi de odatъ бърбatȣл sлобozi пistoлȣл. Eȣ̆ însъ каре пъndĭam din бȣzȣпарȣл jiлetчiĭ ȣnde mъ афлаm toate miшкъpiлe dȣшmaпȣлȣĭ nostpȣ, simцind къ плȣmбȣл лȣĭ беиĭa sпре noĭ, прin o'ръпide miшкаре mъ пȣseĭȣ dpent înкontpa лȣĭ, шi îĭ aморцiĭȣ astфeл ловitȣpa. Плȣmбȣл пiкъ jos pȣшinat, шi stъпîпȣл meȣ̆ sкъпъ кȣ вieaцъ teaфъръ. Eatъ, sкȣmпа mea, кȣm л'am sкos eȣ̆ de ла moapte. Eĭ бine! шtiĭ кȣm mĭ-aȣ̆ pesплъtit пentpȣ фanta mea? ... dъndȣmъ ȣпȣĭ sъpак бътрîn каре, întълпindȣл în ȣлiцъ кънd se întopчеа de ла pediȣ̆, îĭ чеpȣ помапъ кȣ o mъпъ în вреme че кȣ чеелалтъ îĭ dete ȣп ръваш de ла ĭȣбita лȣĭ.

ПАРАОА.

Че перекȣпошtinцъ! Шi кȣm aĭ sкъпat de ла ачел калiк?

ГАЛБÎNȣЛ.

Поetȣл че sлȣjise de мартȣр dȣелȣлȣĭ, възъnd o astфел de пелеџiĭȣipe din партea пpietiпȣлȣĭ seȣ̆, mъ sкoase din mъпeлe sъракȣлȣĭ dъndȣ'ĭ tpeĭ галбiпĭ пentpȣ mine, шi mъ пъstpъ ла dînsȣл ка o monedъ ръръ каре, dȣпъ кȣm ziчеа ел, авеа mepitȣл de a фi поetiкъ.

ПАРАОА.

Ш'апоĭ пas de maĭ zi къ поецiлор ле лiпsешte o doaгъ.

ГАЛБÎNȣЛ.

Ачеasta o ziкȣ̆ пȣmaĭ ачеĭ кърора ле лiпsешte doъ doцĭ.

ПАРАОА.

Sпȣne'mĭ te рог че фел de лigioae era ачел poet?.. кьчĭ tребȣе зъ штiĭ къ dopesк de mȣлt a mъ лъmȣpi asȣпpa ачеstȣĭ soiȣ de oaminĭ че se ziкȣ̆ кънtъpeцĭ.

ГАЛБÎNȣЛ.

În adeвъp eĭ îшĭ daȣ̆ ачеst titлȣ кȣ mape sigȣpanцie, dap кpede къ пȣцinĭ am кȣnosкȣt кape sъ фi штiȣt a кънta doъ note. Глasȣл лоp stъ în кondeiȣ. Deoseвiteлe sкîpцiitȣpĭ че фаче ачеst instpȣment пе хъptie, пpodȣкȣ̆ къte odatъ niште apmoniĭ poetiче кape înкъntъ sȣфлetȣл шi înкiпȣipea. De пiлdъ aiче în цepiлe pomъneштĭ....

ПАРАОА.

Лasъ пiлdeлe, sкȣmпȣл meȣ̆, пentpȣ кa sъ nȣ se sȣпepe ачеĭ че mepitъ de a фi tpeкȣцĭ sȣв тъчepe.

ГАЛБÎNȣЛ.

Aĭ dpeптate; nȣ este фiinцъ maĭ цiфnoasъ кa poetȣл фъpъ taлent.

ПАРАОА.

În кape nȣmъp îл пȣĭ пе ачелa лa кape te-aĭ aфлat?

ГАЛБÎNȣЛ.

Îл sокot întpe poeцiĭ кȣ viitop. Eл aвea nȣmaĭ ȣn deфeкt, o ȣĭtipe кȣpioazъ кape'ĭ пpiчinȣĭa o mȣлцime de desплъчepĭ шi кape aȣ̆ фost шi пpiчina desпъpцipeĭ noastpe. Ȣn лȣкpȣ eapъ m'aȣ̆ mipat mȣлt лa eл: niчĭ odatъ вepsȣpiлe че sкpiea nȣ epa în anaлoцie кȣ stapea sȣфлetȣлȣĭ seȣ̆; вpeȣ̆ sъ ziк къ, în кontpa aлtop poeцĭ, eл фъчea eлeцiĭ dȣĭoase кънd aвea вp'o вȣкȣpie mape шi, dinпpotiвъ, кънtiче веseлe кънd epa mъхnit.... Dap пentpȣ кa sъ înцeлeцĭ maĭ вine ачеastъ nepotpiвipe, tpeвȣe sъ'цĭ desкpiȣ̆ zioa în кape eл aȣ̆ компȣs ȣna din чeлe maĭ tpiste poeziĭ a лȣĭ, întitȣлatъ Desnepapea.

Întp'o dimineaцъ de пpimъвapъ eл se tpezi воĭos пpeкъt poate фi ȣn om че aȣ̆ petpeкȣt o noapte плъкȣtъ лa вал ші каре, кънd deskide окії, веde ꙋп чер фрꙋmos dinaintea лꙋĭ. Пъseріле ĭĭ кънta пе ла фереstрĭ, ші раzеле soaрелꙋĭ se jꙋка весел пе паtꙋл лꙋĭ. Тoate лꙋкрꙋріле пърea къ se îmпodoвіserъ înadins пentрꙋ ка sъ'л îndemne а гꙋsta вꙋпътъціле лꙋmeĭ, ші кꙋ adeвърat ел însꙋшĭ simціа în inimъ ачеа mꙋлцеmіре лiniшtitъ пе каре пічĭ о грijъ пꙋ о ameninцъ. Кꙋ toate ачеste поеtꙋл meꙋ̆ лꙋъ deграбъ копdeĭꙋл ші skрise întр'ꙋп алвꙋm ꙋрmъtoареле версꙋрĭ:

Че soaрtъ пemiлoasъ
Е soaрta че m'апаsъ!
Ades în desпераре еꙋ̆ staꙋ̆ ші mъ rîndesk.
Dꙋп'орĭ че mꙋлцеmіре,
Nеkazꙋрĭ ші mъxпіре
Ка о ръsплаtъ крꙋdъ asꙋпръ'mĭ пъвълеskꙋ̆.

Пeste пꙋцiп ел se îmвръкъ în xaĭпe поꙋ̆е: îшĭ пꙋse ꙋп фрак каре'ĭ desina о taліе кꙋ adeвърat елеgantъ; фечĭорꙋл ĭĭ înкреці пърꙋл dꙋпъ modъ, ші ел, dꙋпъ че îшĭ гъti tꙋалеta, se dꙋse în фаца пsiшелеĭ ꙋnde, zimвindꙋ'шĭ кꙋ dparostea ꙋпеĭ tinере кокеte, adъоці ачеastъ а doъ stрофъ ла чеа dintъĭ:

Ла орĭ че пas în вĭеацъ
Simціреа'mĭ se înгеацъ
Ші de desгꙋstꙋл лꙋmeĭ amар mъ simt кꙋпріns.
Плъчереа tinереціĭ
Ші фармекꙋл фрꙋmseціĭ
Îmĭ парꙋ̆ nimik, кънĭ фокꙋл din inimъ'mĭ s'аꙋ̆ stins!

Фечĭорꙋл intръ în odae adꙋкъпd газеtеле роmъпешtĭ. Tîпърꙋл meꙋ̆ ле лꙋъ ĭꙋte ші îшĭ цinti окії кꙋ вꙋкꙋріе asꙋпра ꙋnie în каре se гъsĭа ꙋп арtiкол пліп de лаꙋde пentрꙋ tалеntꙋл лꙋĭ în поезie. Nꙋ not sъ'ці deskріꙋ̆ mꙋлцеmіреа че se zꙋгръвĭа пе фаца sa în време че чеtĭа пentрꙋ а tреĭа оаръ пasajꙋріле mъгꙋлitoаре din ачеа газеtъ; ші mъкăр къ sȣфлеtȣл лȣĭ ера плin de mîndpie, eatъ че верsȣрĭ minчĭȣnoase ел компȣse îndatъ:

Глорĭа'mĭ zimбi odatъ,
Шi'n калеа'ĭ лȣminatъ
O taĭnікъ sпераре de sȣфлеt mъ tръџеа.
Вроĭam atȣnчĭ în лȣme
Sъ doбîndesк ȣn nȣme . . .
Ерam копiл!.. шi лȣmеа atȣnчĭ ъnкъ'mĭ zimбĭа.

ПАРАОА.

Da бine къ'ĭ de nекрezȣt.

ГАЛБÎNȣЛ.

Aшteaпtъ къ ъnкъ nȣ'ĭ tot. Dȣпъ че преsкрise ачеле верsȣрĭ, ел se sȣi întр'o tръsȣръ елегаntъ шi se dȣse ла o damъ фрȣmoasъ ка раĭȣл лȣĭ Moxamed, пе каре o ĭȣбĭа кȣ tot фокȣл ȣnȣĭ sȣфлеt de tînър поеt. Ачеа візitъ фȣ пentрȣ dînsȣл епоха чеа maĭ ферічitъ din віеаца лȣĭ, къчĭ se înкредinцъ de amорĭȣл ънџерȣлȣĭ adopat. Eĭ бine, sopo, кънd se întoapsъ акасъ ел sфîрші бȣкаta de поezie înчепȣtъ dimineaца, прin ȣрmъtoареле stpoфе:

Ка шоĭmȣл tînър ънкъ
Че saлtъ de пе stînкъ,
Шi, връnd ла чер sъ sбоаре, jos пiкъ фърътat,
Аша tpista'mĭ jȣnie
Ш'а mea sпераре віе
Din вisȣл лор de аȣр în пȣлбере-аŭ пiкat.

Акȣm s'аŭ трекȣt toate!
Акȣm nimiк nȣ поаte
Pesȣnet sъ maĭ naskъ în пептȣ'mĭ обosit.
Акȣm глорĭе, ĭȣбiре,
Ле въd ка пълȣчiре,
Ка ȣmбре че'n nȣstiĭȣрĭ de mȣлt m'аŭ пъръsit!

ПАРАОА.

Поetȣл tъȣ n'авеа nічї кът de пȣцinъ simціре.

ГАЛБІNȢЛ.

Ба dinпротiвъ, te пot înкредinца къ авеа преа мȣltъ.

ПАРАОА.

Апоï dăр вроïа нȣмаï декът съ adeвереze провербȣл че ziче: minчïȣnos ка ȣn поеt.

ГАЛБІNȢЛ.

Zi маï бine: ȣïtit ка ȣn поеt, кăчï din прічina ачелеї ȣïtipï m'аȣ depърtat пе mine de ла sînȣл лȣï.

ПАРАОА.

Че фел?

ГАЛБІNȢЛ.

M'аȣ dat, фър'а бъга de seamъ, în плата sȣбскріереї ла ȣn jȣрнал че esъ акȣm în Іашï: Пропъшіреа.

ПАРАОА.

Кȣï te-аȣ dat?

ГАЛБІNȢЛ.

Тînърȣлȣï ла каре не гъsim акȣm împreȣnъ, шi каре este ȣнȣл din редакtopiï фоаеї.

ПАРАОА.

Алах! de-а фi аȣzit toate челе че am sпȣs în astъ noапte, ел е în stape съ не пȣе în Газеtа лȣï.

ГАЛБІNȢЛ.

Мъкар de не-ар пȣне ка съ не факъ nemȣpitopï.

ПАРАОА

(коворъnd гласȣл.)

Че опinie аï de stъпînȣл nostpȣ?

ГАЛБІNȢЛ.

Îmï паре ȣn tînър....."

De odatъ къntiкȣл ȣнȣï кȣкош реȣnъ în odae шi гласȣл monetелор меле se кȣртъ пе лок. Чïȣda че mъ кȣпрinse asȣпра ачелеї пaseрї блъstemate нȣ se поate тълтъчi în кȣвinte, dap търтȣрisesк къ în minȣtȣл ачела ашї фi авȣt тȣлtъ плъчере a прiвi întр'o фрiгаре пе ачел кȣкош, фiind къ гласȣл лȣї тъ опрise de a кȣноаште опiniа галвînȣлȣї asȣпра mea; опiniе dpeaптъ шi непъртinitoape къчї, dȣпъ sокotinца mea, вапȣл este чea maї siгȣръ пeatpъ de черкаре a фiрсї omeneштї.

N. B. A doъ-zi, кънd m'am tpezit, am авȣt кȣpiozitąte sъ въd de апроапе галвîнȣл шi параоа каре îmї прiлеjiserъ o ноапте atът de intepesantъ прin конворвiреа лор, dap din непорочiре am sкъпat параоа dintpe deџite шi am възȣto, кȣ mape тъхнiре, пiкънd întpe sкъndȣpiле катерiї меле. Рог dap пе їȣвiцiї meї четitорї ка sъ вiневоеаskъ a înгъdȣi пънъ че o воїȣ sкоate-o din локȣл ȣnde s'aȣ aскȣns, пентрȣ ка sъ ле пот împъртъшi istopia eї.

(1844.)

SUVENIRE DIN ITALIA.

Buchetiera de la Florenza.

I.

De o sentъmъnъ mъ афлат ла Флоренца, алергънd în toate zілеле, de dimineaцъ пън'în seapъ, прin deoseвітеле пърцĭ а ле орашȣлȣĭ sпре а вidea nenȣmъpatele minȣnĭ кȣпрinse în sinȣл seȣ̆; ла tot пасȣл ȣn noȣ̆ лȣкрȣ вредnік de лаȣdъ se аръta окілор meĭ шi îmĭ însȣфла ȣn sфînt респект пентрȣ maĭstpiĭ nemȣpitopĭ каре аȣ̆ înzestpat патріа лор кȣ atъte подоаве че факȣ̆ mipapea кълъторілор. „Кънd а da Dȣmnezeȣ̆, (zічеam în mine, în фаца ȣnȣĭ monȣment saȣ̆ ал ȣnȣĭ tавлоȣ̆), sъ авем шi noĭ în Молdова ȣn Raphael, ȣn Michel Ange, а кърора продȣчерĭ minȣnate sъ поатъ atpaце окіĭ шi лаȣdеле націілор asȣпра noastpъ!“ Dap aчeste вisȣpĭ mîndpe фъчеа лок îndatъ алtор ideĭ tpezite în minte'mĭ прin прівеліштеа вр'о ȣnȣĭ алt капо-d'опеpъ de zȣгpъвіе saȣ̆ de архітектȣръ че se înфъцiша окілор meĭ, къчĭ овіектеле de apтъ sînt atъt de mȣлte în Italia шi maĭ алес кȣ аша talent лȣкрate, înкът кълъторіȣл nȣ maĭ аре време nічĭ sъ гîndeaskъ, чi îшĭ simte фiinцa кȣфȣndatъ întp'o mipape îndeлȣngatъ шi плinъ de плъчерĭ. Ел, în tpечереа sa прin Italia, гȣstъ o вieaцъ noȣ̆ъ, некȣnoskȣtъ; шi кънd esъ de пе цермȣріле ачелȣĭ пъмînt поеtiк, atȣnче і se паре къ s'aȣ̆ вisat sвърънd пintp'o кътmnie îmвогъцitъ кȣ toate подоавеле paiȣлȣi.

Întp'o dȣminiкъ, tpeкънd пе піаца de Domo, възȣiȣ̆ o mȣлціme de екіпајȣрі ашезate în лinie, în фаца катеdpaлеі S. Maria del Fiore*) че se гъсеште în mijлoкȣл піацеі; ші îndemnat de кȣріozitatea de а вidea dameле apisтокрate din Флоренца, întpъiȣ în ea. Прівеліштea че mi se înфъцішъ mъ ȣmплȣ de ȣn simtiment atът de пȣtepniк ші de sфînt къ pemъseiȣ îmпetpit ка statȣa sфînтȣлȣi Ioan лъпгъ каре mъ афлаm. Бisepiка ера лȣminatъ de вр'о кътева kandeлі askȣnse пе dȣпъ колоане, înкът pazeле лор арȣпка о лȣminъ sлавъ ка гласȣл чел de пе ȣpmъ а ȣnȣi om че moape, ші mistepioasъ ка sфinteле taine че se sepва înaintea Вечînікȣлȣi Пърinte. Ȣn попор întpeг sta înџeнȣнкіet în фаца алтаріȣлȣi ші кȣфȣndat în dȣлчеа mînгъеpe a ръгъчіȣnei; гласȣл pesȣnъtop ші плin de meлodie а органелор sвȣра прin поȣріі de тъmіе че se ръdiка în възdȣх, ші вȣіа ка о харпъ черeasкъ че пъреа къ кіеamъ sȣфлeтeле ла покъinцъ. Ȣn аер de sфinцenie че'ці ръкоріа inima de toatъ dȣpepea domnia asȣпра тȣtȣpop ачелор капete плекate....

Dȣпъ вре о кътева minȣte petpeкȣte în чеа maĭ dȣлче екstazie, mъ апропіеiȣ de mopminteле лȣi Brunellesco ші а лȣi Piotto, архiteкціі ачелеі вiserічі; визitъiȣ кȣ deamъpȣntȣл toate фрȣmȣseціле ачелор doъ monȣmente de глоріе ші, лъsъndȣле în ȣpmъ, mъ îndpeптъiȣ къtpъ о капеллъ лътȣралъ sпре а екsamina ікоаna sфintei Чечіліеі че zъpisem de deпapte лȣminatъ de pazeле ȣnei кandeле de арџint. Ꙟпџереаска espresie а фігȣpei, колореле meланхолiче а обрајілор, ші maĭ алеs dȣioшiea tinъpitъ în окії ачелеі ікоане, îmі пърȣръ atът de mъestpoase къ mъ апропіеĭȣ de ea ка sъ въd de пȣ ера вр'ȣп tаблоȣ̆ а лȣĭ Andrea del Sarto, къчĭ în toate фігȣріле лȣкрate de aчest вestit aрtist însemnasem ȣmбреле ачеле dȣлчĭ întinse ка ȣп въл tрansпaрent asȣпра окілор. Însъ каре фȣ mĭрaрea mea, кънd чetiĭȣ în josȣл ікoaniĭ ȣп пȣme a ȣпȣĭ прietin ал meȣ̆ че'л кȣnoskȣsem ла Пapis, B*** — „Ел oaре sъ фіе? (rîndeam în mine) tînърȣл Itaлian кȣ каре am петрекȣt atъta време în капіталìа Франціеĭ?“—Ȣп sȣspin греȣ̆ шi înъdȣшit че aȣziĭȣ în колцȣл капеллiĭ ȣnde mъ афлам, mъ фъкȣ sъ'mĭ întoрк ĭȣte капȣл, шi възȣĭȣ ȣп om înцепȣпкіet лъпгъ mine, каре пърea a фі întр'o meditaціe dȣрерoasъ. Кȣріozitatea mъ împinse sъ фак вр'o doъ пasȣрĭ sпре ел; atȣпче tînърȣл îшĭ ръdікъ капȣл шi se ȣĭtъ ла mine. Фаца sa лȣпгъреацъ шi албъ, окiĭ seĭ negri, mapĭ шi înфокаці, пърȣл sъȣ̆ лȣпг че'ĭ піка în плete netede пе ȣmeрĭ, шi în sфîршit фisionomia, аерȣл seȣ̆ de aрtist, toate îmĭ ера кȣnoskȣte; sокоtĭam къ въd ȣmбра прietinȣлȣĭ meȣ̆. Neкрezîndȣ'mĭ окiĭ шi sокоtind къ вisez, mъ dȣseĭȣ лъпгъ ел шi ĭĭ ziseĭȣ: Тȣ ештĭ B***?—Stръinȣл sърĭ пе пічĭoаре, mъ stрinse în браце шi, лȣъndȣmъ de mъпъ, mъ skoase афаръ din Katedралъ.

---

*) Ачеастъ катеdpaлъ че се нȣmeште Domo din прічіna фрȣмоасеі ші ꙟndръзнецеі архітектȣрі а болції кȣ каре вестітȣл Brunellesco аȣ̆ ꙟнкоронато, есте чеа maі маре din Флоренца.... Zidȣріле еі сънт пе dinaфаръ акоперіте кȣ треі коіȣрі de мармȣръ: роміе, албъ ші неагръ.

—Вinъ ла лȣminъ sъ te въd вine; îmĭ zise ел oпрindȣse пе піацъ. Nȣ pot креdе ъпкъ къ ештĭ tȣ. — Шi se ȣĭtъ ла mine кȣ niште окĭ a кърора esпрesie ера de tot кȣріoazъ.

—Te mipĭ, пріetine, de stapea în каре mъ вezĭ, ȣрmъ B***; mъ sокоцĭ поate невȣп?.. însъ кънd aĭ шti în че фȣрtȣпĭ плȣteште sȣфлеtȣл meȣ̆! кънd aĭ кȣпоаште фелĭȣрiteле simцiрĭ шi кȣцеtърĭ каре mъ mȣпчеskȣ̆, te-aĭ miрa кȣm п'am невȣnit de tot!...“ Dȣпъ aчeasta, ел se пȣse пе rîndȣрĭ шi цinti окiĭ пе крȣчеа katedралеĭ Santa Maria del Fiore.

— Dрепt sъ'цĭ spȣĭȣ, ĭȣвite, ĭĭ ръspȣпseĭȣ, deкъnd te кȣnosk, nічĭ odatъ пȣ te-am възȣt aша de tȣлбȣрat, шi'mĭ паре ръȣ̆ къ tокmaĭ акȣm, кънd dȣпъ mȣлtъ време te întълпesk фъръ вeste în пatрia ta, te въd întр'o amъръчĭȣпе аша de крȣdъ.“—В*** îmĭ stpinse mъпа, шi пе îndрепtаръm спре кафineaoa пȣmitъ Donné.

Пе dрȣm îпчепȣĭȣ аĭ ворвi de фрȣmoaseле moпȣmente а Флоренцiĭ шi аĭ adȣче aminte de порочitа време къпd пе гъsĭam ла Парis, фъръ а лȣа seama къ ел пȣ mъ asкȣлtа шi къ mintea лȣĭ ера кȣфȣпdatъ în гîпdȣрĭ кȣ totȣл deoseвite de а ле mеле. De odatъ ел se опрi къȣtъпd ла о фереаstръ а ȣпȣĭ палаt пе лъпгъ каре tречеаm, шi арȣпкъпd ȣп цiпеt шi întinzînd mъпеле спре еа, îmĭ zise: —Аĭ въzȣto?—Sпъriet de dраmatiка sa позiцiе, ръdiкъĭȣ окiĭ, dар пȣ въzȣĭȣ nimiкъ ла фереаstръ.—„Че vреĭ sъ въd? ĭл întреваĭȣ; пердеаоа este tрасъ.—Nimiк, îmĭ ръspȣпse ел, фъкъпdȣse рош пе оврaz; nimiк... о пълȣчiре пȣmaĭ, къчĭ Чечiлiа s’аȣ dȣs de mȣлt de пе пъmînt!“

Ла aчeste кȣвinte doъ лакрimĭ пърȣръ în окiĭ лȣĭ... Аtȣпче ȣп фȣлцер de adевър îmĭ лȣminъ mintea, шi înцелесеĭȣ къ приеtinȣл meȣ ера înamорat!.. Întраръm în кафiпе.

În Italia кафiпелеле sînt toatъ zioa плiпе de копsomatорĭ (mȣштереĭ) din прiчiпа кълdȣрiлор пеsȣферite кареле adȣкȣ пе om întр’ȣп фел de molецъ фоарte плъкȣtъ; пътрȣпs de флȣidȣл maгпetiк în каре кріеріĭ înпоtȣ, te simцĭ фȣрat de о somпъріе ȣшоаръ, шi toatъ фiiпца цi se кȣфȣпdъ în sinȣл ȣпеĭ леле поetiче, кȣпоsкȣtъ în Italia sȣв пȣmire de dȣлче far niente. Паре къ întins пе ȣп леагъп de флорĭ te коворĭ din пориĭ înчеt, фъръ а videa mъпȣра каре te deспарте de пъmînt.

Ne пȣseръm ла о masъ de марmȣръ алвъ. Îndatъ ȣп botega (фечĭор de dȣгеапъ) îmвръкаt кȣрат, алергъ înaintea noastръ întреиъпdȣпе de вроĭam Granite saȣ Gelate, шi фъръ а аштепtа ръspȣпs, înчепȣ а пȣmъра вро doъzeчĭ de soĭȣрĭ de înгецаte кȣ atъta ĭȣцime înкъt, пеîпцелегъпdȣ’л че spȣпе, ĭл пофtiiȣ sъ пе adȣкъ че-а вроi.

В*** пȣ ешise ъпкъ din meлaпхолiа în каре къzȣse;

înzadap къȣtam sъ'ĭ прічinȣesк оаре каре distpaкціе прin четіреа газеtелор Франџеzе. Mintea sa пъреа mȣnчitъ de de o idee крȣdъ каре înъdȣшïa toate sȣфлеtештiле sале însȣшiрĭ. Nȣ штieam кȣm sъ maĭ фак пentpȣ ка sъ'л tpar din meditapea лȣĭ шi, плin de tpistецъ пentpȣ stapea прietinȣлȣĭ meȣ, mъ хotъpîiȣ aĭ da паче шi deskiseiȣ газеtа Кȣріерȣл францez. Deodatъ ȣn mȣpmȣp de mipape se ръdікъ împpeцïȣpȣл nostpȣ; ȣn глаs ȣnanim de лаȣdъ ȣmплȣ toatъ sала. Ȣniĭ zічеа: ах! че фрȣmoasъ бȣкеtieръ! че аер nобіл шi елегant!— Чіne оаре sъ фie? zічеа алцiĭ. Паре къ am въzȣt фігȣра ачеаsta;.. че semъnape кȣ prіmadona de ла Пертола!— Ръdікаĭȣ капȣл, dopind a шti чіne прічinȣise ачеа tȣлбȣраре în sалъ, шi zъpiiȣ în фаца поаstpъ o фemee de o фрȣmȣseцъ ȣпцереаsкъ, каре zimбind кȣ o грацie deoseбitъ, пе prezenta бȣкеtȣрĭ de флорĭ. Ȣn nоȣр de meланхолie флȣtȣра пе фаца sa паліdъ шi аръta къ inima eĭ ера sdpoбitъ de вр'о dȣpepe seкpetъ; пърȣл seȣ negpȣ шi лȣчiȣ ешïa în бȣкле ȣndȣïoase de sȣб o капелъ de паїе sȣпцipe шi se împpъштiea împpeцïȣpȣл гîtȣлȣĭ seȣ алб ка кpinȣл; okiĭ seĭ mapĭ шi negpĭ авеа mîndpia окілор de вȣлtȣp, dap tot odatъ лȣmineле лор innota întp'ȣn фок лimnede шi misterios прin каре sъ zъpïa o îndȣïoшipe nemъpцinitъ. În sфîршit toate în ea ера фъкȣte пentpȣ плъчере: гȣра eĭ каре легъna ȣn zimбet meланхолiк, talia sa sвелtъ шi delікаtъ, mъnеле sале maĭ фрацide декъt флоріле че цinea… toate авеа o atpaцере askȣnsъ каре îцĭ anpindea înкіпȣipea.

Кънd apȣnкъiȣ okiĭ asȣпpъĭ mi se пъpȣ къ въd ікоаna din Santa Maria лъngъ каре întълnisem пе прietinȣл meȣ; doъ лакрimĭ stекліа ка doъ бріліante пе ценіле sале… Mъ întopseiȣ iȣte къtpъ B*** кȣ гîndȣл de aĭ коmȣnіка ideea mea, dap ел ера лешinat. Înфъцiшареа ачелеĭ пекȣnoskȣte îĭ фъкȣse o impesie atъt de mape къ îшĭ перdȣ simцipеле, stpingînd ла sinȣ бȣкеtȣл че лȣase de ла dînsa. Stpъinii din кафine алергaseръ лъпгъ B*** шi черка deosebite кiпȣpĭ de aл adȣче în кȣпоштiпцъ.... În sфîpшit B*** deskise окiĭ; фiгȣpa лȣĭ epa галбîпъ шi tȣлбȣpatъ; къȣtъtȣpiле лȣĭ epa seлbatiче. Ел se ȣitъ пeste tot локȣл кȣ înфiopape шi пe ȣpmъ, апȣкъпdȣmъ de mъпъ: „Хаĭdeцĭ dеграбъ, îmĭ zise, хаĭdeцĭ sъ *o* гъsim... Чечiлia mea tpъeште!“

Ешiрът din кафine фъръ a шti ȣnde mъ ва dȣче; tpeкȣрът iȣte вр'о кътева ȣлiцĭ ȣnde toцĭ пe лȣa de пeбȣпĭ, шi пe îndpeпtaрът sпpe o пpiтбларе пitopeskъ че este aфаръ din Флоpeпца шi кaре se пȣmeште Boschetto.

Ла înчепȣtȣл ачestȣĭ парк este o пiацъ mape ȣnde se ръdiкъ Palazzo delle Cascine, adiкъ палatȣл лъпtъpiiлор a Dȣкъĭ de Toskana. În toate sepiле, dȣпъ че se кȣлкъ soaреле, äpistoкpatia Флоpeпцiĭ îшĭ опpеште екiпajеле stpeлȣчite dinaintea ачелȣĭ палat, шi dameле se desфъteazъ пpin копвоpбipea tineрiлор кавалерĭ кaре saлtъ калаpe îmпpeцiȣрȣл лор, шi пpin dȣлчеаца лапtелȣĭ пpoaspъt че ле îmпȣtepпiчеште sъпъtatea шi ле înвiошеазъ колоpеле обpajiлор. Ачеа пiацъ este локȣл de întълпipea a mȣлtор intpiцĭ de amop!... De къte opĭ tpeчeam пe лъпгъ ȣп облоп шi вideam вpe o damъ ашezatъ пe пepne de matasъ în фȣndȣл tpъsȣpeĭ, пȣ mъ пȣteam stъпîni de oape кaре палпitape de inimъ. Фiеште каpetъ пeпtpȣ mine epa ȣп isвop de impesiĭ noȣ̆e, însъ B*** пъpea къ пiчĭ ле вidea. Кȣ кът окiĭ meĭ epa înфокацĭ, кȣ atъta aĭ лȣĭ epa peчĭ în фаца ȣпеĭ пpiвeлiштĭ atът de вeseле шi de înкъпtъtoape.

—N'aĭ de rînd sъ te опpeштĭ aiче? îл întpeбъiȣ.

—Nȣ; îmĭ pespȣnse.

—Dap ȣnde вpeĭ sъ mepцĭ?.. sпȣnemĭ sъ штiȣ̆ шi eȣ̆.

—Nȣ'цĭ пasъ; вiпъ.—Шi апȣкъ пintp'ȣп кътп îmпpeцiȣpat de копачĭ палцĭ шi векĭ каpiĭ, опpind pazeле soapeлȣĭ, îшĭ întindea ȣmбpa asȣпpa цiпгашелор dame че se пpimбла пe eapбъ. Пe ȣpmъ întpaрът întp'o лȣпкъ deasъ ші, dȣпъ вре о jȣmъtate de чеas, ajȣnserъm пе ȣn mал ръdікat ші плin de флорĭ каре se înainteazъ ка ȣn promontopiȣ̆ între кърцеріле лine a лȣĭ Арno ші a лȣĭ Мȣnĭone*. Аколо ера sфîршitȣл boskeтȣлȣĭ.

Кънd не опрірът, фігȣра лȣĭ В*** se префъкȣse de tot: фаца лȣĭ ера рошіе ка черĭȣл че se întindea deasȣпра noastръ; пърȣл seȣ̆ ръdікat de вîntȣл de seapъ, фîлфîia în аер ші лъsa ліберъ фрȣntea sa ларгъ ші ценіалъ.— „Прівеште, ел zise deodatъ кȣ ȣn глаs пȣternік; прівеште, ĭȣвite, кȣ че mъріme soapeле se askȣnde dȣпъ mȣнціĭ каре se înалцъ în фаца noastръ. Nȣ'цĭ паре къ asistezĭ ла dърътареа împъръцieĭ Pomane?.. Прівеште поȣріĭ ачestĭ въпsiцĭ de пȣрпȣра razелор лȣĭ, кȣm se ръdікъ кътръ черĭȣрĭ ка о jертвъ а пътîntȣлȣĭ фъкȣtъ în глоріа преа пȣternікȣлȣĭ seȣ̆ ziditор. Ȣitъte ші te mіръ de фрȣmseціле natpieĭ меле: în фаца noastръ poetікȣл Арno шерпȣеште прin кътпiĭ веселе ші прin лȣнчĭ misteрioase, ші малȣріле saле вȣeskȣ̆ de кънtічеле meлodioase a пъsерілор; în dpeanta, верzіле колnіче акоперite кȣ гръdinĭ ші палатȣрĭ de mарmȣръ se парȣ̆ къ zimвeskȣ̆ ȣna алtiea ка nіште копіле че s'ар ȣita în оглindъ; în stîнга se întinde о кътпіе плінъ de лівezĭ прin каре se ръtъчeskȣ̆ вр'о кътева грȣпе de атореzĭ; în ȣртъ-ne se клатinъ ȣn zid de копачĭ tȣфошĭ каре опреште вȣetȣл орашȣлȣĭ de a вeni пънъ ла noĭ; nȣmaĭ mȣртȣра tpistъ a лȣĭ Арno tȣлвȣръ tъчереа adîнкъ че ne împрецĭȣръ. Din време în време цinetȣл а ȣneĭ пъserȣĭчĭ каре adoapme, saȣ̆ noateле ръtъчіle прin въsdȣх a ȣneĭ гitapе se aȣdȣ̆ în depъptape. Акȣm е чеasȣл кънd mintea se кȣфȣndъ în meditъpĭ плъкȣte, кънd inima înoatъ în екstaziĭ dȣmnezeeштĭ, кънd sȣфлеtȣл anpins de sпеpape îшĭ întinde аріпіле ші se леагънъ пе плаĭȣріле ȣneĭ лȣmĭ nекȣnoskȣte. Акȣm е чеasȣл sфînt кънd toatъ фiinца оmincaskъ se adaпъ ла isвoapeлe чepeштĭ шi вine-кȣвinteazъ mъna че aȣ̆ zidito. Sпȣne'mĭ: nȣ simцĭ tȣ în tine aкȣm o mȣлцemipe askȣnsъ ка шi кънd aĭ фi doвîndit tot че aĭ dopit?.. nȣ'цĭ пape къ eштĭ ȣn aлt om?.. пeпtȣл tъȣ̆ nȣ se smȣnчeшte în isвitȣpiлe inimiĭ taлe? nȣ simцĭ чeвa че îцĭ pъкopeшte фpȣntea шi îцĭ dismĭeapdъ лȣmina окiлop?.. Sпȣne: nȣ sокoцĭ tȣ къ пape къ aĭ sъ sвopĭ întp'o лȣme stpъinъ ȣnde nopoкȣл te aшteaпtъ?... Ax! акȣm, акȣm вiaцa'ĭ dȣлче шi neпpeцȣitъ; акȣm înкiпȣipea mea s'aпpinde; акȣm o! Чeчiлio, te въd stpeлȣчind ка o stea în seninȣл лimпeziȣ̆ a чepĭȣлȣĭ; îmĭ zimвeштĭ ка ȣn ъnцep de влîndeцъ, îmĭ фачĭ semn кȣ mъna sъ te ȣpmez.... Ax! de че nȣ am apiпiлe aчestȣĭ вȣлtȣp че tpeчe пe deasȣпpa noastpъ ка sъ sпintек въsdȣхȣл шi sъ mъ apȣnк în вpaцeлe taлe!“

---

*) Ачесте доъ ржȣрі mічі кȣрг пе марцінеле Боскетȣлȣі ші формеазъ Інсȣла ȣnde се фаче прімвлареа.

B***, кȣ окiĭ плinĭ de лакpimĭ, întinse mъneлe sпpe чepĭȣpĭ.

B*** epa de ȣn каpактep ĭȣte, simцitop шi sȣпȣs imпpesiiлop чeлop mapĭ; кънd sȣфлetȣл seȣ̆ epa miшкat de вpe ȣn лȣкpȣ, atȣnчe toatъ фiinцa'ĭ se пътpȣndea de eл, imaцinaцia'ĭ se înфлъкъpa шi вatepea inimiĭ saлe îĭ sdpoвia пeпtȣл... Natȣpa лȣĭ îл фъчea sъ simte лȣкpȣpiлe кȣ maĭ mȣлt фок dекъt aлцĭ oaminĭ, dap tot odatъ фieшte simцipe epa пentpȣ dînsȣл ȣn фълцep каpe îл stpeвъtea, îĭ aпpindea sъnцeлe шi îĭ sȣpпa пȣtepiлe.

Dȣпъ че se лiniшti, B*** se întinse пe eapвъ; фpȣntea лȣĭ ȣnde tpemȣpa pazeлe лȣчeaфъpȣлȣĭ лa каpe se ȣita, epa aвȣpitъ de sȣdoape, шi tot tpȣпȣл seȣ̆ epa oвosit de osteneaлъ. Ne вpoind sъ'ĭ tȣлвȣp плъчepea че пъpea къ гȣsta în pesȣфлapea вîntȣлȣĭ de seapъ каpe îĭ pъкopĭa mintea шi îĭ aлina фĭepвinteaлa inimiĭ, mъ întinseĭȣ de o пapte лъnгъ dъnsȣл шi îmĭ aпpinseĭȣ o цiгapetъ.

Лiniшtea каpe domnĭa împpeцĭȣpȣл meȣ̆, întȣneкape пpoгpesiвъ a чepiȣлȣĭ, чeaцa каpe se întindea пe Apno шi însфîpшit mȣлцemipea askȣnsъ че гȣstam în лъȣntpȣ'mĭ, mъ adȣsepъ фъръ шtipe întp'o pevepie dȣлче ші apmonioasъ în каpe mintea'mĭ плȣtĭa ȣшop. Фȣmȣл албъstpiȣ̆ a цiгapeĭ, че se ръdiка în sпipaлe ȣndȣĭoase, îmĭ înгîna окiĭ ші îmĭ пpiчinȣĭa o distpaкціe плinъ de плъчepe, din каpe mъ tpasъ гласȣл лȣĭ B***:

— Mъ eaptъ, пpietine, îmĭ zise ел, къ 'цĭ am пpiчinȣit întpistape, dap nenopoчipea каpe s'aȣ̆ легat de капȣл meȣ̆...

— Че nenopoчipe поцĭ tȣ авea, îл întpeбъiȣ, ла вîpsta ȣnde eшtĭ?

— Ax! sъ веde къ eшtĭ ънкъ ȣn копiл каpe de aбie aĭ întpat în лȣme ші къ nȣ aĭ кълкat ънкъ пe гimпiĭ каpe пpesȣpъ калеа вieцiĭ. Шtiĭ tȣ къ tокmaĭ вîpsta mea este чea maĭ пpimejdioasъ ші maĭ sȣпȣsъ patimiлop sȣфлeteшtĭ? Tinepeцa este ка ȣn копак mik ші фpaцed; челе maĭ sлaбе вîntȣpĭ sînt фȣptȣne пentpȣ eл.... Dap askȣлtъ maĭ бine istopia вieцiĭ meлe, ш'aпoĭ веĭ пȣtea jȣdeка tȣ каpe este nenopoчipea че mъ пpiгoneшte."

B*** îшĭ apȣnкъ пъpȣл înaпoĭ пe ȣmepe ші, шtepгъndȣшĭ фpȣntea, înчепȣ aшa:

II.

„Din чea maĭ фpaцedъ a mea копiлъpie eȣ̆ am pemas opфan ші лipsit de повъцȣipiле ші de dismĭepdъpiле пъpinteшtĭ каpe sînt pazemȣл eĭ; deaбie ajȣnsesem în вîpsta de 9 anĭ, ші nenopoчipea îшĭ înфipse къпцiле în mine; ла чел întъiȣ pas a вieцiĭ meлe, în лок de a mъ гъsi пe o кaле înфлоpitъ ка чeĭлалцĭ копiĭ, mъ tpeziĭȣ întp'ȣn пȣstiȣ̆ фъpъ mapџinĭ ші фъpъ ȣmбpъ!.. Ȣn moш aл meȣ̆, фiindȣĭ miлъ de tiкълoasa mea stape, saȣ̆ maĭ бine пoate, вpoind a se фолosi de mikȣл венit че'mĭ pemъsese de ла пъpinцĭ, mъ лȣъ sȣб епitpoпia лȣĭ ші, пentpȣ ка sъ nȣ'mĭ tot aȣdъ бочiteле ші sъ nȣ вadъ лакpimeле каpe neînчetat îmĭ ȣda окiĭ, mъ лепъdъ întp'ȣn пansion ȣnde petpeкȣiȣ zече anĭ бътъndȣmĭ капȣл кȣ лimбiле stръine, кȣ лiteратȣра шi maĭ алеs кȣ zȣгръвia. Înaintiрiле че фъчеam din zi în zi în ачеastъ aртъ шi maĭ алеs плъчереа че гъsїam în stȣdia eĭ, sinгȣре mъ фъчеа sъ ȣїt бътъiле каре mъnкam некоntenit de ла Padre Bertholomo, професорȣл meȣ de лimба елinъ, къчĭ крȣda mea soaрtъ mъ siлїa sъ каȣt în însȣmĭ mîngъереа de каре inima'mĭ ера însetatъ, еаръ nȣ în брацеле ȣneĭ mȣme dръгълаше. Кȣ че перъбdаре aшtentam чеasȣріле лекцiеĭ de zȣгръвie шi кȣ че бȣкȣріe videam întрънd în saлъ пе професорȣл meȣ каре nічĭ odatъ nȣ лiпsїa sъ'mĭ snȣe къte o ворбъ de inȣлцemiре шi de înбърбъціре кънd îĭ арътam поȣеле меле продȣчерĭ.

Sinor Alsari, (ачеsta ера nȣмеле лȣĭ), авеа пentрȣ mine o dрaгoste кȣ totȣл пъринteaskъ шi mъ рекоmanda ла тоцĭ ка чел maĭ бȣn шi maĭ sîргȣitoр елев а лȣĭ. Sфътȣіріле пліne de бȣnъtate каре îmĭ da шi лаȣdеле че îmĭ продiгa пentрȣ пропъшіріле че фъчеam sȣб dірекціа лȣĭ, îmĭ însȣфлаsеръ atът reспект шi atъta їȣбіре пentрȣ ел, înкът ла moartea тошȣлȣĭ meȣ, кънd ешiїȣ din пansion, алергъiȣ ла dînsȣл шi îл рȣгъiȣ sъ mъ приimeaskъ în каsa лȣĭ. Sinor Alsari mъ лȣъ кȣ o бȣкȣріe несnȣsъ sȣб протекціа sa шi nȣ крȣцъ nічĭ ȣn sфat шi nічĭ o osteneaлъ ка sъ adȣкъ ла бȣnъ isправъ taлentȣл че înчепȣsem a къшtiга în zȣгръвie. În toate ziлеле візitam împреȣnъ stрелȣчiteле галеріĭ din Palazzo Pitti, din Palazzo Vecchio шi din алте палатȣрĭ mарĭ din Флоренца; не опріam чеаsȣрĭ întрецĭ dinaintea фіеште кърȣĭ taблоȣ шi, dȣпъ че îmĭ тълмъчїа кȣ aмърȣntȣл toate însȣшіріле шi фрȣмȣsеціле лор, апоĭ не întȣрnam акаsъ шi mъ апȣкam de лȣкрȣ sȣб некоntenita лȣĭ прівігере. Ȣn an de ziле петрекȣiȣ кȣ ел în чеа maĭ dȣлче лiniште шi în челе maĭ плъкȣte îndелетnічiрĭ: toatъ времеа mea ера întребȣinцатъ în stȣdiĭ sерioase asȣпра артеĭ ла каре mъ dasem. Глоріа îmĭ zimбїа de dепарte шi mъ кїema în брацеле sале. De кънd întpasem în каріера ȣnde Michel Angelo, Tiziano, Raphaelo ші чеї mȣлцї maestpї nemȣpitopї пъшіseръ кȣ пasȣpї de ȣріешї, sinгȣpȣл цел а вieцiї меле ера se пot ші еȣ a-dъоцi о фрȣnzъ ла корona stpeлȣчitъ а пatpieї меле ші, anpins de о idee atъt de îndpъsпеацъ ші de новiлъ, îmї алкътȣisem ȣn tpaїȣ кȣ totȣл aptistik, înкът фъръ а мъ în-гріji de лȣкрȣріле че nȣ se atinцea de zȣгръвie, гȣstam zi-ле ліne, netȣлвȣpate ші пліne de înкъntъріле sперъреї; în-sъ aчeastъ ліneшte sȣфлeteaskъ мъ пъръsi dȣпъ пȣці-пъ вpeme.

Întp'о seapъ Sinor Alsari întpѣ în кавinetȣл meȣ ші îmї zise:

— В***, фost-aї de mȣлt ла teatpȣ?

— De кънd aȣ mȣpit вieцiї meї пъpinцї, nȣ am фost; ïї pesпȣnseïȣ.

— Вpeї sъ мерцем deseapъ sъ вidem Nopma? Аpe sъ joaче о актpiцъ поȣъ.

— Хаїdeцї.

— Гътешtete dегравъ къ'ї вpeme.

Мъ îmвpъкaїȣ ïȣte, ші пе dȣseръm ла teatpȣ de la Pergola.

Sала epa tiкsitъ de amatopї ші лojiiле пліne de dame елегante ші фpȣmoase.

De odatъ sъ фъкȣ о mape тъчере; тоцї se aшeзаръ пe ла локȣріле лор, ші орхеstpȣл înчепȣ ȣвeptȣpa... Ачеа mȣzікъ пліnъ de о мелоdie чepeaskъ пъскȣ în minte'mї о mȣлцime de ideї tpiste ші de amape sȣвenipe. Adȣкъndȣmї aminte къ înainte de zeче anї mъ гъsїam tot ла ачел teatpȣ кȣ ïȣвiцiї meї пъpinцї, mi se пъpȣ къ ле вideam ȣmвpeле флȣtȣpъnd împpeцïȣpȣл meȣ ші tъпгȣindȣmъ кȣ miлъ ка кънd m'ap фi aшtentat о nenopoчipe кȣmплitъ! Înгrînat de фantasmeле aчeле ïȣвite, пiчї nȣ лȣasem seama къ пеpdeaoa se pъdiкase de вp'о къtъвa вpeme ші къ хорȣл Dpȣizілор epa пe ла sфîpшit. Чіne шtie! поate aшї фi stat toatъ seapa фъpъ a мъ ȣïta пe sчeпъ dакъ ȣn mȣpmȣp че se ръdiкъ în saлъ пȣ m'ap фi sкos din meditapea în кape пiкasem шi пȣ m'ap фi фъкȣt sъ apȣпк okiĭ˜ înaintemĭ. Въzȣĭȣ o фiinцъ aлбъ шi чepeasкъ, o комоаpъ de гpaцiĭ, de tinepeцe шi de пoezie, ȣn ъпцep aкъpȣĭ глas dȣлче, лimpide шi apmonios îmĭ пътpȣnse inima. Saлa вȣĭa de aплaȣzȣpĭ; eapъ кънd Чечiлia înчепȣ a кънta ръгъчĭȣnea Nopmiĭ кътpъ лȣпъ; кънd пiкънd în џeпȣпкĭ шi ръdiкънdȣшĭ мъпeлe sпpe чepĭȣ, întoпъ aчea apie stpeлȣчitъ, Casta Diva, atȣпче tot пȣблiкȣл în entȣsiasmȣл seȣ̆ se sкȣлъ пe пiчĭoape шi бътȣ în палme astфeл къ Чечiлia se sпъpiese... Пape къ o въd îndpeптънdȣшĭ okiĭ кȣ sфiĭaлъ asȣпpa noastpъ; пeвinoвъцia, mipapea, mȣлцemipea, toate aчeste deoseбite simtimente лȣчĭa în къȣtътȣpa eĭ. Ax! че zimбipe înкънtътoape пъpȣ atȣпче пe бȣzeĭ!. че noбiлъ mîndpie se apъtъ пe фpȣnte'ĭ! Ea semъпa кȣ o фiinцъ din aлtъ лȣme, фpȣmoasъ шi ръпitoape кa џeпiȣл apmonieĭ чepeштĭ!.. Ax! ĭȣбite, чe'цĭoĭȣ sпȣпe? че кȣвinte sъ întpeбȣinцez кa se'цĭ desкpiȣ̆ фpȣmȣseцa sa? Чечiлia epa, пpeкȣm ziче poetȣл nostpȣ, Bella comme un angelo ch'Iddio creo, nei suoi piu ardenti transporti d'amore.

Doъ ziлe neкontenit am фost кa ȣn neбȣn; mĭ se пъpea къ вideam neînчetat ȣn ъпцep кȣ apiпiлe de aȣp кape, флȣtȣpънd împpeџiȣpȣл meȣ̆, îmĭ кънta Casta Diva împpeȣпънdȣшĭ глasȣл пe o xapфъ че џinea în mъпъ... Пe ȣpmъ кънd m'am tpezit din вisȣл aчeл плъкȣt, am aфлat de лa Sinor Alsari къ aȣ̆ фost siлit sъ mъ sкoatъ кȣ deasiлa din teatpȣ, фiind къ пeпȣtънdȣmĭ stъпîni entȣsiasmȣл, фъчeam пpea mape вȣet, înкът toцĭ mъ sокотĭa лipsit de minte.

Tpeĭ лȣnĭ de ziлe am ȣpmat peгȣлat toate pепpesentaцiiлe; ȣn magnet taĭnic mъ tpъцea фъpъ вoĭe sпpe teatpȣ кънd штiam къ epa sъ кънte Чечiлia. Гȣstȣл пentpȣ mȣziкъ se desвълise în mine tot odatъ кȣ dpagostea шi dap, пpoфitънd de кȣnoштinцa чeлop ъnteĭ пpinчiпȣpĭ че лȣasem din вpemea ъпкъ кънd tpъĭa пъpinцiĭ meĭ, înчепȣĭȣ a фaче чева прогресȣрĭ. Adeseopĭ mъ tpeziam кънtъnd пе ȣлiцe вр'о 'бȣкатъ din Norma, saȣ̆ din Lucia di Lamermoor шi рȣшinat de mipapea кȣ каре toцĭ tpeкъtopiĭ se ȣita ла mine, алергаm degpaвъ акаsъ шi mъ înкideam în кабinetȣл meȣ̆ ȣnde mъ апȣкаm de zȣгръвie кȣ o sipгȣinцъ шi maĭ mape къчĭ фъчеаm поptpetȣл Чечiлieĭ.

De mȣлt aveam de rînd sъ лȣкрez iкоана sфinteĭ Чечiлie ка sъ o esпȣn în biseriка Santa Maria del Fiore, dap neштiind че espresie sъ'ĭ daȣ̆, tot прелȣнцisem лȣкрȣл eĭ. Кънd възȣĭȣ пе Чечiлia ла teatpȣ, фрȣmȣseцa фiгȣpeĭ saле se tinpi аша de bine în mintemĭ къ пе din афаръ шi фъръ штipe ĭĭ фъкȣĭȣ protpetȣл; фisionomia sфinteĭ Чечiлieĭ sъ întъmплъ a фi întoкmaĭ фisionomia sлъbiteĭ prima dona de ла Pergola. Бȣкȣрia de a bidea лъngъ mine iкоана ъпцерȣлȣĭ че ĭȣбĭam mъ adȣse întp'o esaлtaцie atъt de mape къ piкаĭȣ пе цenȣнкĭ dinaintea eĭ шi, апȣкънd'о кȣ amop în браце, o акоперiĭȣ de sъpȣtърĭ... Токmaĭ atȣнче Sinor Alsari întpъ în кабinet шi, sпъpiat de delipȣл meȣ̆, smȣнчi iкоана de ла sinȣmĭ шi алергъ îndatъ de o пȣse în капелла ȣnde m'aĭ întълnit.

Nȣ am tребȣinцъ se'цĭ sпȣn къ din чеаsȣл ачела mъ фъкȣĭȣ чел maĭ бȣn крештin, къ în toate zileле mъ dȣчеam ла biseriкъ шi къ stam чеаsȣрĭ întpeцĭ плекаt dinaintea sфinteĭ Чечiлie. Лesne înцелецĭ къ de вреmе че persoana каре ĭȣбĭam пȣрta ачest нȣme, нȣ пȣteam алеце алтъ patpoanъ sпре aĭ înкреde sекретеле mеле рȣгъчĭȣnĭ декъt пе sфînta Чечiлie.

Întp'o zi.. ax! къt oĭȣ tръi mi-oĭȣ adȣче aminte de ea!. mъ гъsĭam înцenȣнкĭet dinaintea iкоанеĭ mеле шi кȣфȣndat întp'o meditape sфîntъ. Ȣn bis плъкȣt îmĭ dismĭerda sȣфлетȣл; mi se пъреа къ o фiinцъ невъzȣtъ mъ îndemna sъ am бȣнъ sпераре пentpȣ îndeплinipea dopinцiлop mеле, кънd simцiĭȣ пе лъngъ mine фîлфîipea ȣneĭ рокiĭ de matasъ... Doȣ̆ dame întpaserъ în капелла ȣnde epam. Песte пȣцin aȣziĭȣ конвopbipea лop.

—Santa Maria, че minȣne! zise чea maĭ mape. Ean ȣĭtъte вine, Чечiліо, ла ікоанѧ asta din фaцъ. Aшĭ jȣpa къ'ĭ noptpetȣл tъŭ.

—Бine ziчĭ, pesnȣnse чeeлaлtъ.—Шi amъndoъ se апропiеръ de ікоанъ шi se ȣĭtаръ maĭ кȣ лȣаре-aminte.

—Кȣріоz лȣкрȣ! zise eаръ чea dintъiȣ; кȣ кът mъ ȣĭt maĭ mȣлt кȣ atъta гъsesк maĭ mape asemъnape. Eatъ окiĭ tъĭ negpi шi плinĭ de фок; eatъцĭ гȣpa чea грацioasъ. A! че'ĭ dpent, mъкар къ sînt фemee, nȣ not tъгъdȣi къ aĭ o гȣрiцъ de tot фрȣmoasъ; пape къ'ĭ o pozъ. Ean snȣne'mĭ: кът aĭ плъtit zȣгpaвȣлȣĭ, saŭ maĭ вine, în че monedъ ĭ-aĭ плъtit лȣкрȣ?. кȣ вanĭ opĭ кȣ inima? къчĭ am de rînd шi eŭ sъ mъ фак sфîntъ.

—Tot веселъ шi невȣnъ aĭ sъ фiĭ, Iȣлio, pesnȣnse чеелaltъ; кpedemъ însъ къ niчĭ odatъ n'am rîndit sъ'mĭ фак noptpetȣл шi къ niчĭ nȣ кȣnoѕк nȣmeлe aptistȣлȣĭ.

—Кът nentpȣ ачeasta e лesne de a'л кȣnoaшte.— Шi se апропiè de ікоанъ ка sъ'mĭ чeteasкъ nȣmeлe însemnat jos. Eŭ pemъsesem înлemnit къчĭ niчĭ odatъ nȣ mъ гъsisem aшa de anpoape de Чечiліа. Nȣ îndpъsnĭam niчĭ sъ mъ pesȣфлŭ ка sъ nȣ o snapiĭȣ шi sъ nȣ nepd nimiкъ din кȣвintелe saлe.

Dama каре se nȣmĭa Iȣлia se întoapse кътръ Чечiліа шi ĭĭ zise pizъnd:

—Nȣmeлe лȣĭ este B***; îл кȣnoшtĭ, Чечiліо?..

—Ба, nȣ.

—Sepmanȣл tînъp! л'aĭ лeгat шi пe dînsȣл în лaнцȣpiлe taлe!.. însъ eл цĭ-aŭ dat вȣne doвezĭ къ te iȣвeшte; noptpetȣл ачеsta лȣкpat în asкȣns este maptȣpȣл sлъвiрeĭ че ape nentpȣ tine. Eŭ, кънd aшĭ фi în локȣл tъŭ, aшĭ фаче toate кinȣpiлe sъ афлȣ чine este шi л'aшĭ пpeфepa tȣtȣpop npinцiлop din Флopeнцa каре'цĭ фaкŭ кȣpte шi'цĭ penetеазъ în toate ziлeлe къ mop dȣnъ tine фъръ a mȣpi кът de nȣцin.

Îmĭ венĭа sъ sървt пічĭоареле ачелеĭ фемеĭ каре, фъръ а mъ кȣnoaште, къȣta sъ îndȣплече пе Чечiлiа în фаворȣл меȣ.

—Nȣ'ці este пъкаt, Iȣлiо, respȣnse Чечiлiа, sъ zічĭ ачest фел de ворбе în бiserікъ?

—De че sъ'mĭ фie пъкаt? Amopĭȣл nȣ este oape чел maĭ sфînt шi maĭ кȣpat simtiment însȣфлаt oaminiлор de însȣшĭ Dȣmnezeȣ? Пentpȣ че sъ mъ sфiesк de a ворбi de ел înaintea челȣĭ че л'аȣ креаt în inimiле noastpe? Че пъкаt поаte a фi de a spȣne adeвърȣл tокmaĭ în лъкашȣл ȣnde adeвърȣл domneште, шi de a mъpturisi къ ȣn om, de opĭ шi че panг sъ фie, este mȣлt maĭ вpednік de ĭȣбit кънd ел ne ĭȣбeште din toatъ кȣръціenia inimiĭ saле, deкъt noбiлiĭ ачеĭ рȣціniцĭ каре, denapte de a aвea чеа maĭ miкъ dparoste pentpȣ noĭ, вpeȣ nȣmaĭ se'шĭ îmплineasкъ o капpiціe tрeкъtoape шi sъ ne арътe пе ȣрmъ ка вiktimiле вanitъцеĭ лор!

Чечiлiа zimбi шi îĭ zise: Nȣ'цĭ кȣnoшteam atъta елоквенціe, Iȣлiо. De кънd te-aĭ фъкȣt adвокatȣл amopĭȣлȣĭ?

—De кънd am афлаt къ nȣ'ĭ adeвърatъ фeрічіpe фъръ adeвърat amop.

Чечiлiа прiвi кȣ o espresie deosebitъ ла noptpetȣл eĭ, шi mi se пърȣ къ stpinse mъna Iȣлieĭ. Еле se ȣĭtapъ ȣna ла алta кȣ o ĭȣбipe фръцeasкъ, zimбipъ amъndoъ ка doĭ ъnцepĭ шi se denъptapъ.

Înкiпȣeштецĭ noziцia mea dȣпъ че aȣziĭȣ ачеа конворбiре че se atinцea atъt de mȣлt de soapta mea. Nȣ nȣteam кpede къ кȣ adeвърat Чечiлiа фȣsese лъnгъ mine; sокotĭam къ бisasem. Atъta nopочіpe nȣ nȣtea фi pentpȣ mine, dap tot odatъ, ка ȣn om че кaȣtъ se'шĭ пpeлȣnцeasкъ бisȣл плъкȣt din каре s'аȣ tpezit, îmĭ înфъцiшam лъnгъ mine пе Чечiлiа кȣ фрȣntea лȣminatъ de pazeле кandeлiĭ че apdea în капeллъ, кȣ окiĭ seĭ ръdiкаці spre iкoanъ, шi îmĭ înкiпȣĭam ачeste doъ фiгȣpĭ че semъna mipъndȣse ȣna de алta de фpȣmȣseцa лор. Îmĭ penetȣĭam în minte toate кȣвinteле ачелор doъ фemeĭ каре penpesenta цeniȣл amopĭȣлȣĭ кĭemъnd în враццеле saле пе ъnцepȣл nевinoвъцieĭ. Biitopĭȣл mi se аpъta акоперit de флорĭ; toate nълȣчipiле mеле se deштentapъ, шi о dȣлче sпераре îmĭ dismĭepdъ sȣфлetȣл шi mъ înълцъ ла чepĭȣpĭ.

Къnd mъ tpeziĭȣ din pевepia ачеа dȣлче, вiseрiка ера nȣstie шi pazeле лȣnii tpemȣpa пе колоанеле'ĭ de mapmȣpъ. Мъ dȣseĭȣ degpaвъ а касъ, îmĭ лȣъĭȣ mandoлina шi mъ îndpentъĭȣ афаръ de Флоpeнца, snpe Боsketo. Мъ primблъĭȣ вр'о кътъва време прin ръdĭȣ шi mъ întinseĭȣ în sфîpшit пе еарбъ лъngъ ȣn копак. Лiniштea, фpȣmȣseцa poetiкъ ачелеĭ sepĭ de варъ, disnosiцia meлanхолiкъ în каре mъ гъsĭam шi maĭ алеs ideiле de amop шi simцipiле че mъ stъпînia, îmĭ însȣфларъ dopinцa de а кънta, împpeȣnъndȣ'mĭ гласȣл кȣ mandoлina; îчеnȣĭȣ а imnpовiza кȣвinteле ачеste:

Ах! te ĭȣбesк шi dpаг mĭ-e de-а о snȣne
Ш'орĭ кът de mȣлt în лȣme воĭȣ tpъi,
Tot вреȣ съ'цĭ snȣn, съ'цĭ snȣn, dȣлче minȣne,
Къ te ĭȣбesк шi вечĭniк te-oĭȣ ĭȣбi!

Ачел кȣвînt, ачеа destъĭnȣipe,
Dȣлче napфȣm ал sȣфлetȣлȣĭ meȣ,
Naште воĭos ла skȣmna ta npiвipe
Ка ȣn odop плъкȣt лȣĭ Dȣmnezeȣ!

Dap, te ĭȣбesк шi'mĭ daȣ sȣфлetȣл цie
Къчĭ пре пъmînt шi'n paĭȣл ъnцepesк
Nȣ поate фi maĭ sфîntъ apmonie
Dекът ачest фepiче te ĭȣбesк...

О! de-ap sȣna акȣma nentpȣ mine
Чеasȣл dopit ал sвopȣлȣĭ чepesк,
Еȣ aшĭ mȣpi фepiче лъngъ tine
Къчĭ aшĭ mȣpi zikъndȣ'цĭ: te ĭȣбesк!

Кънd sфîршiiꙋ de a кънta, възꙋiꙋ къ se deskide o фереastpъ ла pîndꙋл ъnteiꙋ a ꙋneĭ kase din фацъ. О фемее se аpътъ în балкоn, кꙋ о гitapъ în мънъ, шi întonъ pꙋгъчiꙋnea чеа bestitъ а Nopmeĭ кътpъ лꙋnъ. Гласꙋл eĭ nꙋ'mĭ ера некꙋnoskꙋt; dꙋлчimea pꙋладелор sале пъskꙋ în mine ꙋn препꙋs. Мъ skꙋлъiꙋ iꙋte шi мъ апроniеiꙋ de фереastpа ꙋnde аꙋzisem ачел глас; tокmaĭ atꙋnче pazеле лꙋniĭ se арꙋnкаpъ în плin пе фаца некꙋnoskꙋteĭ.

„Чечiлio!" stpiгъiꙋ în делipꙋл meꙋ, шi пiкъiꙋ jos înꙋndat în sъnџe... О ꙋмбpъ neaгpъ tpeкꙋsъ пе лънгъ mine шi îmĭ înфiпsese ꙋn stiлet în пепt.

Кънd deskiseiꙋ окiĭ мъ гъsiiꙋ, о феpiчipe! în браџеле Чечiлiеĭ... Еа аꙋzise џемeтеле меле шi tpimisese slꙋџiле каpе, гъsindꙋmъ întins ка ꙋn mopt пе пъmînt, mъ adꙋsepъ în saлonꙋл eĭ. Slъбiчiꙋnea în каpе пiкasem пpin пepdepea sъnџелꙋĭ, шi maĭ алеs sгꙋdꙋipea електpiкъ че simџiiꙋ възindꙋmъ лънгъ sinꙋл Чечiлiеĭ, мъ аpꙋnкаpъ ънкъ оdatъ în гiapеле mopџiĭ; еаpъ кънd мъ tpeziiꙋ de adoa oapъ, întpъiꙋ întp'о desпepape кꙋmплitъ къчĭ мъ възꙋiꙋ în камеpа mea. În zъdap къꙋtam sъ'mĭ adꙋк aminte de toate челе че se întъmплasepъ; nꙋ пꙋteam înџелеџе пentpꙋ че Sinor Alsari se ꙋita ла mine кꙋ окiĭ плinĭ de лакpimĭ, шi пentpꙋ че dокtopꙋл îmĭ пiпъia mъna, кънd de odatъ simџiiꙋ о dꙋpepe гpoaznikъ în пепt. Кътъiꙋ îmпpеџiꙋpꙋл meꙋ: aштеpnꙋtꙋл еpа плin de sъnџе.

Atꙋnче îmĭ adꙋseiꙋ aminte de toate întъmплъpiле....

Чеа întъĭ întpeбаpe каpе фъкꙋiꙋ, аꙋ фost desпpe Чечiлiа:

— Ꙋnde'ĭ, sъ о въd ънкъ odatъ ш'апоĭ sъ mop? — Nimе nꙋ'mĭ pesпꙋndea шi toџĭ se ꙋita ла mine кꙋ miлъ шi кꙋ фpiкъ. Sdpoбit de dꙋpepiле каpе мъ мꙋnчiа шi вpъnd amĭ tълмъчi tpisteџа челор че еpа пе лънгъ mine, sokotiiꙋ къ Чечiлiа мꙋpise. Toate simџipiле mi se tꙋpбаpъ ла о idee atъt de кpꙋdъ, шi пе maĭ пꙋtънd sꙋфepi viеаџа, smꙋлseiꙋ de пе panъ легътꙋpiле че'mĭ пꙋsese dокtoрȣл sпре а опрі кȣрџереа sънџелȣї; dар кънd ръdікъїȣ mъна ка sъ ле арȣнк dепарtе de mine, ȣн ръваш пікъ пе џенȣнкі'mї. Îл deskiseїȣ îndatъ ші четіїȣ ачесtе кȣвіnte skрise de mъна Чечіліеї. Îл штіȣ dероst.

„Ȣн tiран каре мъ прігонеште din копілъріа mеа мъ sілеште sъ мъ порnesk în чеасȣл ачеsta din Флоренца, къчї аȣ афлаt dрагоstеа mеа пенtрȣ tine. Nȣ штіȣ în каре парtе а лȣmeї аре de гînd sъ мъ askȣndъ, însъ маре есtе Dȣмnezeȣ! не вом întълnі поаtе вр'оdatъ ші atȣнче....

Чечіліа.

Ачеst ръваш мъ пътрȣнse ка ȣн tръsnet ші мъ adȣse întр'о небȣніе кȣмплітъ. Треї лȣнї de zіле віеаца mї-аȣ фost în брацеле морцїї. Am афлаt пе ȣрmъ къ în времеа ачеаsta мъ skȣлам къtе оdatъ, sъріам пін касъ, рideam, îmбръцішам пе tоаtъ лȣмеа ші sпȣнеам фіеште кърȣе къ Чечіліа мъ їȣбіа, къ ерам чел маї порочіt de пе пъmînt!. Пе ȣрmъ îнчепеам а плъnџе, а'mї smȣлџе пърȣл ші а блъstema чеасȣл în каре м'am пъskȣt ші soарta каре, ка ȣнȣї om însetät кърȣї аї презеnta ȣн пахар кȣ апъ ші л'аї траџе de ла гȣръї кънd ар вроі sъ бее, м'аȣ фъкȣt sъ кȣnosk dрагоstеа Чечіліеї tокмаї кънd еа аȣ фost сілітъ sъ se deпъртezе de mine.

În sфîршit, dȣпъ шесе лȣнї, мъ ръdікъїȣ de пе боалъ, ші кȣм фȣseїȣ în stаре de а еші афаръ din касъ, мъ dȣseїȣ ла Sinora Іȣліа ка sъ о întреб de нȣ кȣноштеа локȣл ȣnde se гъsіа прієtinа еї.

Sinora Іȣліа ера sінгȣръ întр'о камеръ елеганtъ ші sta пе о канапе de каtіфе роше. Îї черȣїȣ ертаре de îndръsнеала че лȣаsem а мъ înфъцiша dinainte'ї фъръ а аве онорȣл de аї фі кȣноskȣt. Еа însъ îmї рesпȣnse zimбind: къ мъ înшелаш къчї мъ кȣноштеа преа біне.

— Мъ гъsіam ла Чечіліа, îmї zise, кънd te-аȣ adȣs îmплъntat în sъnџe, шi niшte хъртiї че пiкaserъ din бȣzȣnaрȣл D-tале, niшte кърџї de bizite a D-tале, ne aȣ̆ прiлеjit ла amъndoъ кiпȣл de a'џї кȣnoaшte нȣмеле. Ne eaртъ, Domnȣле, dакъ am авȣt indiskreџia de a ле чеti, însъ tребȣїа sъ фачem ревiziе ачелор хъртiї пentrȣ ка sъ пȣtém афла нȣмеле шi adpesa персоанеї каре ера în мънеле noastpe шi sъ o tрimitem în sinȣл фамiлiеї sале.

— Nȣ въ пot мȣлџemi, Sinora, de бȣнъtatea шi de miла че аџї авȣt пentrȣ mine, шi кредеџї къ в'оїȣ фi în вечї рекȣnoskъtop.

— Aȣ̆ фost o datopie пentrȣ noї, Domnȣле, ка sъ'џї прodigъm îngрijiреле de каре авеї o неапъратъ tребȣinџъ în stapea перiкȣлоasъ în каре te афлаї, шi dакъ nȣ am пȣtȣt фаче maї мȣлt пentrȣ D-ta, креde къ ачеаsta нȣ aȣ̆ atîpnat de ла вроinџа noastpъ.

— Шtiȣ̆, Sinora, прiчiна каре пentrȣ nенорочiреа mea m'aȣ̆ denaptat atъt de deгравъ de sȣб череаska прiвiгїере a Dȣмiлорвоastpe, шi tокmaї пentrȣ ка sъ афлȣ ȣрmареа ачелеї întъмплърї misteрioase, am лȣat îndpъsneaла de a вeni aiче. Te pог deчї, Sinopa, шi te jȣp пе нȣмеле прietinii D-tале, sъ nȣ'mї askȣnzї adeвърȣл. Sпȣneмi în каpe лок se гъseшte aкȣm Sinopa Чечiлia?.. Ах! фie'џї miлъ, sпȣne'mї ȣnde'ї Чечiлia?.. Кънd aї шti...

— Къ o іȣбешtї, poate? ачеаsta o шtiȣ̆ de шese лȣnї, tокmaї din seapa кънd te-aȣ̆ adȣs maї mopt în каsа прietinii мeле.

— Кȣm? чine aȣ̆ deskoпepit?..

— Ikoana sфintеї Чечiлie, каре se гъseшte în Santa Maria del Fiore.

Мъ фъкȣїȣ poш пе обрajї.

— Bezї, adъогъ Iȣлia, къ îџї кȣnosk toate sekpetеле inimii.

— Ах! tокmaї пentrȣ ачеаsta ар tребȣi sъ'mї sпȣї ȣnde se гъseшte Чечiлia.

— Îцĭ daȣ̆ пароꙇa mea къ нȣ штiȣ̆ nimikъ desпрe ea шi къ, deкъnd s'aȣ̆ порnit, n'am лȣat nічĭ o skрisoaрe de ла dînsa. Te пot însъ înкрedinцa къ Чечiлia te iȣбеште шi къ dакъ a трьi шi веĭ фi statoрnik, aĭ sъ фiĭ odatъ феріčit. Ea te iȣбia de mȣлt фъръ a te кȣноаште. Кiaр din zioa кънd îшĭ възȣ поrtрetȣл în katedраль, ea s'aȣ̆ înamoрat de aрtistȣл каре o zȣгръвise atът de бine. Браво Domnȣле! браво, aĭ ȣn taлent вреdnik de лаȣdъ.

— Ънкъ ȣn лȣкрȣ te aшĭ рȣга sъ'mĭ sпȣĭ, Sinoрa: Чine este ачел tiрan каре пrigoneште пе Чечiлia?

— A! a! Domnȣл Barbarissimo! eȣ̆ aшa л'am бotezat. Ел e ȣn moш a Чечiлieĭ каре aȣ̆ кресkȣto de mikъ, aȣ̆ edȣkato шi акȣm вроеште sъ o ĭee de невastъ; daр нȣ te sпъria. Чечiлia nічĭ нȣ rîndeште ла dînsȣл, шi dакъ maĭ шede кȣ ел, ачeasta o фаче нȣmaĭ пrin рекȣноштinцa че'ĭ поаrtъ пentrȣ къ aȣ̆ авȣt îngrijire de копiлъria eĭ.

— Da бine, ȣn om aшa e пrimejdios.

— Eȣ̆ m'aшĭ teme sъ шed кȣ dînsȣл, daр Чечiлia îл stъпîneште кȣm îĭ плаче; кȣ toate ачeste бiata копiлъ e siлitъ sъ'л ȣрmeze neste tot локȣл ȣnde цeлozia лȣĭ îл mъnъ. Пȣrtъriле лȣĭ sînt nesȣфeрite; нȣ лasъ sъ se aпропie nічĭ ȣn om de neпoata лȣĭ; în sфîршit îĭ кȣ totȣл barbarissimo.

— Шi de че, mъ рог, s'aȣ̆ порnit aшa de iȣte din Флоренца?

— De че? пentrȣ къ ȣn цeлos amiросъ amoрezaцiĭ ка ȣn копоȣ̆, кале de o пostъ de deпaрte; ш'aпoĭ трeбȣe sъ штiĭ къ Sinoр Barbarissimo eрa askȣns лънгъ noĭ, în seaрa кънd цĭ-am sпълat пana, шi къ aȣzise toatъ конвoрбiреa че sъ фъкȣ atȣnче asȣпра d-taле întrе Чечiлia шi întrе mine... Пȣneцĭ în rînd кȣ че фȣрie s'aȣ̆ înфъцiшat dinaintea noastръ кънd aȣ̆ aȣzit пе Чечiлia mъrtȣrisind къ eштĭ вреdnik de drаgostea eĭ. Tȣрбat de mînie, întoкmaĭ ка ȣn ȣрs, s'aȣ̆ aрȣnкat întrе noĭ; aȣ̆ порoнчit sлȣцiлор sъ te dȣкъ акаsъ ла dȣmneta; mie mĭ-aȣ порончіt sъ es афаръ, ші пе ла mĭezȣл нопцiĭ s'aȣ порніt ка sъ алерџе лȣmea toatъ нȣmaĭ ка sъ фȣгъ deпарte de dȣmneta.“

Dȣпъ ачеste ворбе îmĭ лȣъіȣ adio de ла Sinora Iȣлia ші, adoъ zi, îmбръцішънd кȣ лакрімĭ пе Sinor Alsari, порніĭȣ ші eȣ din Флоренца кȣ хotъріре sъ алерг Italia întреагъ ка sъ daȣ de ȣрма Чечіліеĭ. Патрȣ лȣнĭ de zile am черчеtat кȣ амърȣntȣл toate колцȣріле Italieĭ... în zadap! Nime нȣ пȣtȣ sъ'mĭ dee вр'o штіре deспре Чечілia. Însфîршіt, перzънd toatъ sперареа, мъ dȣseĭȣ ла Парis пентрȣ ка sъ'mĭ ȣіt dȣрерea. Штiĭ кът de біне am петрекȣt ȣn an de zile în капітала Франціеĭ. Am кътаt sъ aфлȣ оаре каре distракціĭ, dap нȣ am пȣtȣt sȣфері stръinъtatea ші am алергat eаръші în sinȣл патріеĭ меле. Токмаĭ astъzĭ dimineацъ am sosit în Флоренца ші, кȣм m'am коборit din тръsȣра ветȣрінȣлȣĭ каре m'aȣ adȣs, am алергat sъ înџенȣнкiez dinaintea ікоанеĭ Sфintеĭ Чечіліе.

Nȣ ці-оĭȣ ворбі de dȣлчеа impресіе че'цĭ пріčiнȣеште віdерea патріеĭ dȣпъ о лȣнгъ despърціре. Кънd te'ĭ întoapче în Молdова îĭ simцi ка ші mine ачеа феріčіре adînкъ че'цĭ însȣфлъ локȣл ĭȣвіt ȣnde te-aĭ нъскȣt ші каре îцĭ trezeште în sȣфлеt о mie de sȣвеніре sкȣмпе...

Ші апоĭ sокоt къ нічĭ ашĭ пȣtea sъ'цĭ deskpiȣ біне ачеа impресіе пентрȣ къ mintea'mĭ ера преа tȣлбȣратъ de гîndipĭ amape. Фіеште каре парте а орашȣлȣĭ, кънd întpaĭȣ în Флоренца, mĭ-aȣ adȣs aminte de къte о sченъ а віецiĭ меле, maĭ мȣлт tpistъ декът dȣлче, ші бȣкȣріа че гȣstam în прівеліштеа патріеĭ меле aȣ фost amъріtъ прін sȣвенірȣл sȣпърърілор каре aȣ îmпреџĭȣрат tinepeцa mea.“

Dȣпъ ачеste кȣвinte B*** îшĭ плекъ фрȣntea кȣ о tpistъ обosіре.

— Кȣноштĭ акȣм ненорочіреа mea. Nȣ te mipĭ кȣм de maĭ tpъesк saȣ кȣм de нȣ am небȣnit de tot?.. Ах! tребȣе sъ пътімештĭ мȣнчіле sȣфлетештĭ каре ле-am пъtimit eȣ̆ пentрȣ ка sъ поцї înцелеце че лȣкрȣ грозав шї крȣd este de ашї перde чiнева фiiнца че аȣ̆ iȣбit!“

B*** se опрi ъпкъ odatъ шi ȣitъndъse ла бȣкetȣл de флорї че ïї dasе бȣкetiера некȣпоskȣtъ în кафiпеоа Donne:

—Sерманiлор флорiчеле, ле zise, шi воï аці вештejit ка шi tiнереца mea!“

Ȣн бiлеt miк пiкъ din бȣкеt пе сарбъ. B*** îл лȣъ кȣ репецïȣне, îл deskise, îшï арȣнкъ окiї deasȣпра, sърi în пiчоаре шi înчепȣ а фȣџi sпре Флоренца din toate пътерiле sале.

În zъdар îл кiemaïȣ шi ïї stpirгъïȣ sъ se опреаskъ... Atȣнче mъ арȣнкъïȣ шi eȣ̆ dȣпъ dînsȣл, алергъnd кът пȣteam de ïȣte, шi în sфîршit îл гъsiïȣ întins пе skърiле de марmȣръ а katedралеї Santa Maria del Fiore, обоsit de osteneалъ.

— Че dракȣ te-аȣ̆ апȣкаt? îл întребъïȣ апропiindȣmъ de ел.

— Тачї къ bine îmї zise; шi sърind еаръ de лъпгъ mine, se фъкȣ невъzъt în întȣперiкȣл пiацiї.

Nепȣtъnd sъ'л маї ȣрmez, mъ хотърiïȣ sъ'л аштепt ка sъ'mї тълmъчеаskъ taïна пȣртъреї шi а кȣвintелор sале, dар în zъdар mъ прiмблъïȣ вр'о doъ чеаsȣрї пе пiацъ... B*** пȣ вепi.

Пïаца ера пȣstie кънd mъ порпiïȣ sпре oteлȣл ȣnde шedeam; dар кънd врȣïȣ sъ întрȣ în ȣлiца Calzaioli, аȣziïȣ ȣрmъtoареа конворбiре între doъ персоапе че sta sȣб iкоапа Маïчеï-фечïоаре, ла колцȣл ȣлiцiї *).

— Ші аȣ̆ mȣрit?

— Ба пȣ; sъ ziче пȣмаï къ'ї ръпit фоарте ръȣ̆ шi къ este о sлабъ sпераре de skъпаt.

— Ші пȣ штiї каре'ї прiчiна ачестеï întъmплърї?

— Nȣ, п'am пътȣt афла алтъ dекът къ пе ла 11 чеаsȣрї ȣn om înвълit кȣ o manta неагръ аȣ̆ sъpit кȣ кȣцітȣл asȣпра ȣнȣĭ tînър че tречеа în dosȣл Бапtistaріȣлȣĭ *), zikъndȣĭ: „Чіne іȣбеште пе Чечіліа, tребȣе sъ moаръ." Atȣнче sъ iskъ o лȣптъ крȣdъ întpe amъndoĭ, ші ȣнȣл din eĭ pemase пе паве îmплъntat în sънце."

---

*) Ꙟн търгȣріле Iталiеї, маї пе ла тоате колцȣріле ȣлiцiлор сѫнт iкоане, саȣ̆ статȣе de сфiнцї dinaintea кърора арdȣ̆ некопtепiт канdеле.

Snъpiet de чеea че аȣziĭȣ, mъ апропіеĭȣ de stpъinĭ ші întребъĭȣ de nȣ штіеа ȣnde поліціа dȣsese tpȣпȣл челȣĭ pъnit?— Nȣ штіȣ̆; îmĭ pesnȣnse ȣнȣл din eĭ, ші se deпъptаръ amъndoĭ de mine.

Mъ dȣseĭȣ degpaбъ акasъ, mъ înкіseĭȣ în kamepa mea ші nȣ пȣtȣĭȣ dopmi toatъ noaптea; mi se пъреа къ tot вideam tpȣпȣл пріеtinȣлȣĭ meȣ̆ акоперіt кȣ pъnĭ.

Kъt am шезȣt пе ȣpmъ în Флоренца nȣ л'am maĭ възȣt пе B***, nічĭ n'am аȣzit вopвind de ел.

III.

Neste o лȣпъ dȣпъ ачеastъ întъmпларе, mepгъnd de ла Roma ла Civita Vechia, вetȣpinȣл каре не dȣчеа se опрі ка se'шĭ odixneaskъ каiĭ dinaintea ȣneĭ kase векĭ ші diшърате че ера în dpȣm ші каре semъna maĭ mȣлt a фі o вizȣnie de хоцĭ dекъt ȣn tpaktip пentpȣ кълъtopĭ. Mъ skoвopiĭȣ din tpъsȣpъ кȣ rînd ка sъ mъ primблȣ пе jos. Aфаръ ера o лȣпъ plinъ ші воĭоasъ ка фігȣра ȣneĭ tinepe фечĭоаре; toate лȣкрȣріле se вidea împреціȣр ка zioa, ші în deпъptape sъ аȣzia вȣetȣл гpoznik ші monoton a mъреĭ каре steклĭа ла pazeле лȣniĭ ші a steлелор ка o лȣнгъ вале de арцint. Aчел taблоȣ̆ mъpeц îmĭ фъкȣ o impesie фoapte mape; ші'n sȣвenipe pепȣtъndȣmĭ ла pȣinеле antiче че възȣsem în Poma, înчепȣĭȣ a фаче tрiste meditърĭ asȣпра nenorочiteĭ stърĭ în каре aȣ̆ пiкat Рома Чесарiлор sȣб tiкълошia гȣвернȣлȣĭ папеsк. Прimбларea însъ tot odatъ isкъ шi în stomaxȣmĭ o Фоаme nȣ maĭ пȣцin tristъ декът ачеле гîndiрĭ. Întръiȣ îndatъ în sinгȣра salъ че se гъsĭa în ачел трактiр. Вр'о кътева лъiцĭ de лemn, кȣ пiчĭoареле рȣnte, шi вр'о treĭ бȣtелчĭ deшapte, кȣ гîtȣл stрiкat, алкътȣĭa tot мобiлiарȣл ачелȣĭ лъкаш. Кънd пъшiĭȣ прагȣл ȣшеĭ, o гроzniкъ хоръiре îmĭ вesti къ ачеа вizȣnie ера лъкȣitъ de maĭ mȣлte sȣФлеte, шi în adeвър zъriĭȣ ла пътînt вр'о treĭ oaminĭ înzestрaцĭ кȣ Фiгȣрĭ Фоарte проблематiче. Toatъ sчena ера лȣminatъ de razeле рошiĭ a ȣnȣĭ miк jъратiк че maĭ арdea ъnкъ în кȣntoрiȣ. Stътȣĭȣ ȣn пiк ла îndoeалъ de требȣĭa saȣ̆ nȣ sъ пъшеsк maĭ înainte, dар în sФършit, Фъкъndȣ'mĭ кȣрацiȣ, mъ апропiеĭȣ de o лаiцъ maĭ лȣнгъ че ера în Фȣnd шi пре каре dормĭa ȣn soiȣ de ȣрieш. Sокotind de пе împрецiȣрърĭ, adiкъ de пе черга че'л акопериĭa, къ требȣĭa sъ Фie трактiерiȣл, îл sкȣtȣръĭȣ înчetiшор. Însъ ел, de-парte de a se tрezi, se întoaрse пе чеea парte, dъnd din ȣmeрĭ шi împрeȣnъndȣшĭ miшкарea кȣ o mȣлцime de комплimente în soiȣл ачеstора, de пildъ: „Va al Diavolo, Sangue del Christo, Corpo di Baccho.“

---

*) Aчест monȣment, че се нȣmeште дȣпъ сфжнтȣл Ioan, се гъсеште тот пе піаца de Domo ші се сокоате к'ар фі фост ꙟн векіme капіштеа Zевȣлȣі Mape. Нінтре алте мȣлте лȣкрȣрі вредніче de пріvіт че кȣпрinde, аре треі порці de арамъ съпате ȣна de Andpea Пізано, ші челелалте doъ de Лаȣренц Гіберті. Сънътȣріле лор ꙟнфъцішазъ deoсебіте сченe din векiȣл тестамент, dap лȣкрȣл лор есте атът de delікат ші de мъестрос, ꙟнкът Mішел-Анцело zічеа къ „сжнт вредніче de a фі порціле раiȣлȣі."

Eшiĭȣ degrabъ din ачел лок пъшind пе вîрФȣл пiчĭoareлор de Фрiкa алтор asemine комплimente. Кънd Фȣseĭȣ aФаръ mi se пърȣ къ mъ resȣФлam maĭ лesne; шi кȣ окiĭ ъnкъ плinĭ de Фȣmȣл че ера în saлa трактiрȣлȣĭ, mъ îndрептaĭȣ, Фър'a вidea maĭ nimiкъ dinaintemĭ, spre o mъtъхалъ neagръ че гîndiĭȣ къ este тръsȣра noastръ, хотърit Фiind sъ mъ кȣлк пentрȣ ка sъ'mĭ treaкъ Фоаmea. Dȣпъ че mъ împiedeкъĭȣ de вр'o кътева орĭ de niште бȣрȣene maрĭ пе каре nȣ ле zъrisem din пriчina ȣstȣрimeĭ окiлор, пiпъind maĭ mȣлt ка ȣn орб, dъteĭȣ în sФîршit кȣ mъna de ȣn облон, îл deskiseĭȣ шi mъ sȣiȣ; mi se пърȣ însъ къ тръsȣра în каре întрasem ера maĭ rъdiкatъ. Кънd ера съ mъ ашеz, simцiїȣ ȣn брац пȣternik къ mi se пȣse пе пепt, шi ȣn глаs stръin îmї zise: „Чine'ї аколе?—Еȣ̆ рeспȣnseiȣ înчепънd а рide: Че дракȣ! tаре ештї фрiкоs, domnȣле!.. sокоцї къ аї а фаче tot кȣ tълхарї?“

Тревȣе съ spȣn къ în tръsȣра noastръ съ гъsїа ȣn попъ sпaniол, бътрîn, каре se порnise de ла Рома кȣ mine шi кърȣї ера mаре фрiкъ de tълхарї, фiind къ пе atȣnче съ ворбїа mȣлt în Italia de niште хоцї че ешiserъ ла дрȣm.

—Чine ештї tȣ? întрeбъ ънкъ odatъ ачел че mъ цinea de пепt.

Deskiseiȣ окiї mарї шi въzȣiȣ dinaintemї ȣn om шi о фemee!. Nȣ mъ пȣteam dȣmeri кȣm съ фъчеа къ mъ гъsїam întр'о tръsȣръ stръinъ? dар dȣпъ вр'о кътева sекȣnde, în каре време dama къȣta съ апrindъ о лаmпъ de арцint, înцелеseiȣ къ în лок de а mъ îndrепta кътръ adeвърата noastръ tръsȣръ, mъ рътъчisem în алtъ парte шi întрasem în вр'о tръsȣръ stръinъ че sosise în време че кътам съ trezesk пе traktiерiȣ̆. De odatъ kapeta se ȣmплȣ de лȣminъ шi въzȣiȣ о! minȣne, пе B*** лънгъ бȣketiера че îmї dase флорї ла Флоренца!

Mirареа шi бȣкȣрia noastръ фъръ nesпȣse шi îmбръцiшъриле nostре nenȣmърate.

—Nȣ пot съ mъ înkred окiлор meї, ziseiȣ dȣпъ о skȣрtъ tъчере; tȣ în вieaцъ? Те sокоtїam морt, ȣчis în dosȣл Бапtistaрїȣлȣї.

—Sлавъ Domnȣлȣї! am skъпat шi atȣnче din mъпеле лȣї. Штiї, Чечiлio, къ ȣчiгашȣл каре аȣ̆ sърit ла mine ера tot ачела каре mї-аȣ̆ stръпȣns пепtȣл ънк'odatъ demȣлt?“

— Шi nȣ цї-аȣ̆ zis чева кънd аȣ̆ врȣt съ te омоаре? întрeбъ еа.

—Аштеаntъ; dар, mї-аȣ̆ zis: „Чine їȣбеште пе Чечiлia, tревȣе съ mоаръ!“

— Тiкълоsȣл! stрiгъ Чечiлia. Штiї чine este ачел om фъръ de sȣфлеt?

—Чine?

—Tiranȣл каре m'aȣ prigonit шi пе mine dекънd trъesк.

—Sinor Barbarissimo поate? întrебъiȣ.

B*** бȣфni de pis aȣzind ачest нȣme кȣriоz, шi апоĭ sърȣtънd кȣ фок пе Чечiлia:

—Nȣ maĭ rîndi, ъnџерȣл meȣ, îĭ zise, ла о фiinцъ tiкълоasъ каре пе-аȣ amърit ла amъndoĭ чеа maĭ фрȣmoasъ парte a вieцiĭ noastre; лasъ'л sъ пȣtrezeaskъ în mîршъвia характерȣлȣĭ seȣ, прекȣm eȣ л'am лъsat împлъntat în sъnџе фъръ a авеа nічĭ o milъ de ел.

B*** о sърȣtъ eаръшĭ, шi вeselia репъsкȣ пе фаца amорeziĭ sале.

Ачeste adese sърȣtърĭ mъ кam tȣлбȣра. Рȣгъiȣ пе B*** sъ'mĭ tълмъчеaskъ ȣn лȣкрȣ de каре eрam mȣлt intrigat. De че фȣџise de ла Boskeтo?

B*** sъ плекъ spre mine шi îmĭ spȣse ла ȣреке:

—Білetȣл че пiкase din бȣкet eра de ла Чечiлia. Ea îmĭ skriea къ de doъ zile se гъsia în Флоренца, кънd m'aȣ възȣt de ла фереastrъ trекънd пе ȣлiцъ.

—Аколо поate ȣnde te-aĭ оprit шi m'aĭ întrебаt de am възȣto?

—Токmaĭ; къ îndatъ dȣпъ ачеea шi-aȣ прокȣрat prin Iȣлia ȣn kostiȣm de бȣкetierъ, кȣ хotърire sъ între inkognito dȣпъ noĭ în кафineoa Donné, sъ'mĭ dee бȣкetȣл ачел кȣ skrisoarea sa în каре mъ рȣга sъ mъ афлȣ ла 11 чеаsȣрĭ de noapte în капелла sфintеĭ Чечiлieĭ din Santa Maria del Fiore.

N'aвeam оаре dreptate sъ алерг ка ȣn небȣn кънd am primit, фъръ a mъ aштеnta, о веste atъt de norочitъ каре skimба кȣ totȣл фаца soarteĭ меле?.. Deaбia ajȣnsesem пе скъріле бisericeĭ, deaбia te apropieseшĭ шi tȣ de mine, кънd zъriiȣ пе Чечiлia пе лъngъ Бaptistariȣ. Врȣiȣ sъ merг înaintea eї, dар tокмаї atȣнче фȣseiȣ atакat de ȣn om некȣnoskȣt. În фȣріa mea îл pestȣрnъiȣ пе паве кȣ atъta iȣцime, înкъt ел пікъ tокмаї пе stілetȣл че цinca în мънъ ші se înфinse în ел!. Atȣнче aȣziiȣ sȣнънd 11 чеasȣрї, алергaiȣ în бiserікъ ші гъsъiȣ пе Чечіліа înџенȣнкіetъ dinaintea Пadроaneї sале. De акоlо ешіръm amъndoї афаръ ȣnde не aштenta ачeastъ карetъ кȣ 6 каї; не sȣіръm în грабъ ші, фъръ a не опрі, нȣ am фъкȣt алtъ de atȣнче декъt нȣмаї воїаjȣрї, нetрекъndȣne вieaцa în кънtіче, în sърȣtърї ші în veseлiї.

—Съ вede къ авеці мȣлtе sекреtȣрї împреȣнъ, не zise фрȣmoasa Чечіліе, zimбind ші aninънd de фȣndȣл кареtiї лamпа de арџint че anpinsese.

—Ворбiam de tine, ънџерȣл meȣ, iї рesпȣnse B*** stрінгъndo în браце кȣ о dрагoste înфокатъ.

Акȣm zioріле коронaserъ орizонȣл кȣ о лinie арџintie че фъгъdȣia o zi фрȣмоasъ кълъtоріlор. Каiї ера înхъmaці лъ кареtъ ші поstaшȣл sta гata съ порнeaskъ; dар пънъ a нȣ'mї лȣа adio de ла норочітȣл meȣ пріеtin, рȣгъiȣ пе Sinора Чечіліа съ кънtе Casta Diva, къчї tокмаї atȣнче лȣна ера съ se пeаrdъ dȣпъ ȣn deал. Stрелȣчіta kantatріцъ îшї лȣъ mandoліna ші înчепȣ; dар deodatъ B*** iї фȣръ mandoліna din мъне ші, рълікънd пре амореza sa, o пȣse пе џенȣнкї. Чечіліа zimбindȣї ші ȣitъndȣse ла ел кȣ dрагoste, se ръzemъ кȣ браціȣл dрепt пе ȣмърȣл лȣї ші întonъ de ал doiле Casta Diva кȣ ȣn глas maї tȣлбȣрat dар maї пъtрȣnzetор.

Кȣ къt аріа se înainta, ънџерeskȣл кънtік slъбiа dар кȣ o dȣлчіme ъnкъ maї înкънtъtоаре, ші deџitеле лȣї B*** se ръtъчіа пе stрȣніле mandoліneї. În sфîршit глаsȣл Чечілieї нȣ съ maї aȣzi; mandoліna къzȣ din мънеле лȣї B***,... ші amîndoї рemaserъ îmбъtaці de dȣлчеле deлір ал iȣбірeї. Eї semъna ка doї ънџерї adорміці în волȣntatea estasieї череші.

Atȣnче mъ коборiїȣ din tръsȣръ; îĭ прiвiїȣ пentрȣ чеа de пе ȣрmъ оаръ шi фъкȣїȣ semn пostamȣлȣĭ sъ înкалече.

Kapeta se deпъртъ кȣ ръпецiȣne; еар eȣ̆, цiindȣmĭ ънкъ mȣлtъ време окiĭ цintiцĭ în партеа каре апȣкаse, mъ întopseiȣ sȣsпinъnd în tръsȣра noastръ

Dacia litterarâ. (1840.)

P. S, —Iȣбite Neгpi.— Акȣm sînt 16 anĭ de кънd am фъкȣt чеа întъĭ кълъtopie a mea în Italia, întовъръшit de tine каре пetрекȣsemĭ чеа maĭ фрȣmoasъ парte a tineрецiĭ tале sȣб черiȣл лimпide ачелеĭ церĭ. Tȣ aĭ фost maptȣp челор maĭ цinгаше impresiĭ a меле; цie цĭ-am destъinȣit, ка ȣnȣĭ фpate iȣбit, toate поpniрiле, toate bisȣрiле, toate sперъpiле sȣфлetȣлȣĭ meȣ̆, шi прекȣm atȣnче aĭ npiimit кȣ блîndeцъ ачеле destъinȣiрĭ entȣsiaste, npiimeшte mi акȣm dedикареа челеĭ întъĭ sкpieрĭ a меле în лiмба natpieĭ. Ea este o sлабъ înчеркаре, о шtiȣ̆, шi nȣ aшtent de ла dînșa алtъ mȣлцemine декъt sъ'цĭ adȣкъ цie aminte de tpeчереа noastpъ пin Флоренца шi de фрȣmoaseле бȣкetiере каре ne da în toatъ seapa къte ȣn mik бȣкet de флорĭ, пе кънd лȣam înгeцate dinaintea кафinелеĭ Donné împreȣnъ кȣ npietinȣл nostpȣ D...

PRIMBLARE LA MUNTÌ.

O PRIMBLARE LA MUNTĬ

De mȣлt dopĭam a вidea noptpetȣл лȣĭ Алекsandpȣ Bodъ Лъпȣшneanȣл шi, aфлъnd къ se гъsĭa ла mъnъstipea Пъnгъpaцiĭ, mъ хotъpiĭȣ a фаче o npimвлape nъn'аколо. Мъ nopniĭȣ deчĭ întp'o ameazъ de ла Пeatpъ, întовъpъшit de doĭ tinepĭ noeцĭ шi de ȣn tînъp jȣdeкъtop кape, авъnd nopочipe de a nȣ фi кът de nȣцin noet, se înгpiji de вiitop шi лȣъ кȣ eл doĭ хapвȣjĭ гpoшĭ ка чеĭ de Бendep шi o nȣnгъ mape плinъ de tȣtȣn. Aчeste npoвiziĭ ne пъpȣpъ кam diшъnцate nentpȣ o npimвлape de doъ чeasȣpĭ, însъ ȣpma ne înкpedinцъ къ, în npiвipea mȣлцemipiлop tpȣneшtĭ, e mȣлt maĭ npiitop de a фi чineва jȣdeкъtop deкът amopezȣл Мȣseлop.

Ne nopniръm ne ла sфinцitȣл soapeлȣĭ, плinĭ de вeseлie шi de snepape, шi гpъmъdiцĭ ка ваĭ de noĭ! întp'o вpiчкъ de Бpaшoв кapea, ȣpmъnd oвiчeĭȣлȣĭ sȣpopiлop saлe nȣmite Бpaшoвenчe, ne skȣtȣpa ка ne niшte saчĭ de nȣчi; dap чe ne nъsa noъ! Лȣmea întpeaгъ atȣnчe epa a noastpъ! чepĭȣл epa atъt de лimnede шi de aлвastpъ, npiвeлiшtea în toate nъpцiлe se apъta atъt de вeseлъ шi mъpeaцъ, toatъ фipea ne zimвĭa кȣ ȣn фapmeк atъt de dȣлчe! Че ne nъsa noъ!... În чeasȣл aчeлa nime dintpe noĭ nȣ шĭ-ap фi dat локȣл seȣ̆ nічĭ mъкар пе ȣn tpon, пentpȣ къ de mi stpȣnчепъtȣріле брічкъї sъ înmȣлціа кȣ кът ea se înainta пе пеtрішȣл dpȣmȣлȣї de пе mалȣл Бistpiцiї, кȣ atъt крештеа ші mȣлцеmipea noastpъ.

Конворбіреа noastpъ se пȣtea asemъna фъръ грешалъ кȣ ȣn sабаш jidovesк: toцї ворбїam de-odatъ фър'а maї аштепta pesпȣns, ші toцї ne порнїam делаолалtъ ла pis ка нiште небȣnї, ȣnȣл întp'o notъ sкîpціitoape, алtȣл кȣ ȣn ton de бas-taїл, ȣn ал tpiiле imitънd pȣлаdеле ɔаре-кърії deмȣazеле въdane че ape обічеїȣ а кънta npin adȣnърї. Ромънії че întълнїam, sta în dpȣm ші se ȣїta ла noї фъкъndъ'шї крȣче, eap ȣnії лȣънd пілdъ фъръ вое, tрънtїa niште xoxote de se pesȣna кътпȣл. Ачest лȣкрȣ îmї adȣse aminte de ȣn провінчіал, кȣ фріка лȣї Dȣmnezeȣ̆, кареле фiind întpебat ла teatpȣ de че pidea maї tape декът toцї de вреme че nȣ înцелеgеа nimiк, ел pesпȣnse кȣ nevinoвъціе къ pidea de pisȣл челорлалцї, ші maї алеs nentpȣ къ плъtise zече леї.

Кȣ toate aчeste, фiind къ tot лȣкрȣл în лȣme tpебȣie sъ аїбъ ȣn sфîpшit, конворбіреа noastpъ atъt de фербinte înчепȣ a slъбi, ші se префъкȣ înчet înчet întp'ȣn кȣ̆atȣ̆op mȣzікал вреdnік de a înкънta ȣрекіле ъnцерештї, dакъ nȣ ap фі авȣt о деплinъ asemъnape кȣ ȣn кончерt dpъчesк. Ȣnȣл din noї sȣsnina кȣ dȣїoшie o бȣкatъ dintp'o simфonie a лȣї Mozapt; алtȣл, maї tape ла sȣфлеt, її pesпȣndea npin bestitȣл ші воїnічeskȣл кънtік а лȣї Бȣjop: фрȣnzъ вepde de nъгаръ; ал tpeiле шȣера ка о терлъ ȣn валц шфъbesк, ші ал патрȣле stpiга în гȣра mаре хорȣл dрачілор din опера Роберt diaболȣл. Ачеastъ apmonie, алкъtȣitъ din atъte apmoniї deosъбite, înфорmа ȣn soїȣ de dixanie mȣzікалъ вреdnікъ de însemnat în аналȣріле какофоnieї.

Din ворбъ în ворбъ, din xoxot în xoxot ші din кънtік în кънtік, ne tpeziръm de-odatъ în mijлокȣл Бistpiцiї. Atȣnче, ка кънd о пȣtepe nевъzȣtъ ne-ap фі stpins de rît, гласȣpiле noastpe se stinsepъ, шi sъ фъкȣ întpe noĭ o adînкъ tъчepe. Кътева феџе skimба феџе, къчĭ Бistpiџa клокоtĭa îmпpejȣpȣл nostpȣ, пape къ ap фi dopit a ne tpimite în фȣndȣл eĭ ka sъ ne sфîpшim кончерtȣл; валȣpiле se isбĭa кȣ o pъпejĭȣne tȣpбatъ asȣпpa poџiлop шi клъtina tpъsȣpa ka кȣ o mъnъ de ȣpieш; фieшte kape dintpe noĭ se кȣmпenĭa în toate kinȣpiле пentpȣ ka sъ nȣ se пpъвaле бpiчка, maĭ aлes къ maлȣл epa кam deпapte шi боловanĭĭ din фȣndȣл aпeĭ кam mapĭ. Кȣ кът însъ ne înaintam, валȣpiле клокоtĭa, poџiле лȣnека пe пetpe, kaĭĭ se sпъpiea, вezeteȣл îndesa кȣ џinetеле шi кȣ бiчĭȣл, шi Бistpiџa se sȣĭa mepeȣ̆! Eapъ noĭ… noĭ nічĭ кънtam, nічĭ pideam. Шtiȣ̆ însъ къ atȣnче am фi skimбat кȣ бȣкȣpie лoкȣpiле noastpe пe tponȣpĭ.

Eatъne пe maл dinколо; sлавъ Domnȣлȣĭ! am skъпat; пape къ ne pъsȣфлъm maĭ лesne. Ne oпpim пȣџin ka sъ se pesȣфле шi kaĭĭ, шi sъ ne aпpindem џigapeле. Ȣpmъtoapea конвopбipe naшte întpe noĭ:

— Мъĭ, mъĭ, гpozaвъ'ĭ Бistpiџa!

— Pъпide aпъ!

— Фpiкъ в'aȣ̆ фost?

— Фpiкъ? Nічĭ de кȣm.

— Dap пape къ epaџĭ skimбaџĭ лa фaџъ.

— N'aĭ въzȣt бine.

Пas de nȣ te înкpede dȣпъ aчeasta къ гpaĭȣл aȣ̆ фost dat omȣлȣĭ ka se'шi pestълmъчeaskъ rîndȣл!

Ne пopnipъm пeste ȣn чфept, apȣnкъnd къte o къȣtъtȣpъ posomopitъ лoкȣлȣĭ пe ȣnde tpeкȣsem, шi ajȣnsepъm în кȣpъnd лa aлt вad maĭ mік; însъ în tot dpȣmȣл aчesta чe se întinde пe maлȣл dpeпt a Бistpiџiĭ шi kape tpeчe пpin satȣл nȣmit Badȣpĭ, ne-am apъtat mȣлt maĭ кȣminџĭ în фaпtъ шi în вopбъ. Фieшte kape гpъĭa пe pînd, пoвestind къte o întъmплape tpistъ saȣ̆ гpozaвъ, în kape aпa jȣкa poлȣл чeл maĭ însemnat. Къte înneкъpĭ am шtiȣt, toate s'aȣ̆ istopisit кȣ ȣn taлent deoseбit, maĭ aлes къ sȣвепірȣл Бistpiцiĭ epa ънкъ viȣ̆.

Ачел ал doiле вad л'am tpeкȣt кȣ o непъsape epoiкъ, фiind къ aкȣm ne denpinseseръm кȣ пpimejdiiле. Omȣл se denpinde кȣ toate лȣкpȣpiле în лȣme. Чеĭ maĭ вestiцĭ epoĭ aȣ̆ simцit ȣn че кape semъna кȣ фpiкa лa челе întъĭ бътъліĭ; în ȣpmape ni se поate epta neлiniштipea кape ne-aȣ̆ кȣпpins лa чеа întъĭ лȣпtъ a noastpъ кȣ o апъ atъt de înшелъtoape кa Бistpiцa, maĭ aлes къ ачеа miкъ tȣлбȣpape nȣ ne-aȣ̆ oпpit nічĭ de кȣm de a admipa maĭ tъpziȣ̆ фpȣmosȣл ші тъpeцȣл aпȣs a soapeлȣĭ. Ȣn entȣsiasm пoetiк ne-aȣ̆ пъtpȣns пе toцĭ, пъпъ ші пе jȣdeкъtop, къчĭ пpiвeлiштea epa вpednікъ de a înкъnta sȣфлeteлe челе maĭ adopmite ші вpъjmaшiiĭ чеĭ maĭ aпpiцĭ a natȣpeĭ. În dpeaпta noastpъ, ȣn лaпц de mȣnцĭ пintpe кape Sкъpічiкa se înaлцa кȣ mîndpie; în stinгa, aлt лaпц de deaлȣpĭ îmбpъкaцĭ кȣ tȣфapĭ seлбatічĭ; în ȣpmъпe, кa o stpajъ deпъptatъ, Петpічiкa че пape къ пъzeште tîpгȣл Пetpiĭ кȣлкat лa пічĭoapeлe eĭ; în фaцa noastpъ, ȣn amфiteatpȣ de aлцĭ mȣnцĭ aкoпepiцĭ кȣ бpazĭ пaлцĭ кape se zȣгpъвia кa o apmie întpeaгъ пе чеpiȣл înфлъкъpat de pazeле челе de пе ȣpmъ a soapeлȣĭ. Din toate пъpцiле tot înълцimĭ, ші înълцimĭ adeвъpate кape te фaкȣ̆ ші maĭ miк de кът eштĭ ші лa кape tpeбȣie sъ te ȣiцĭ кȣ кaпȣл гoл пentpȣ къ îцĭ кade къчiȣлa de лa sineштĭ. Кȣm sъ nȣ se mipe чinева! кȣm sъ nȣ i se aпpindъ înкiпȣipea!

Noĭ, în чiȣda челор че se фaкȣ̆ къ nimiк în лȣme nȣ поate фi destȣл de фpȣmos пentpȣ eĭ, noĭ, ziк, am гъsit o mape mȣлцemipe лa пpiвipea ачелор лoкȣpĭ mъpeцe, ші negpeшit am фi stpirat: mapĭ sînt minȣnеле tале Doamne! daкъ nȣ ne-am фi adȣs aminte toкmaĭ atȣnче de ȣn stpъin кape, въzind шлікȣл ȣnȣĭ Лoгoфът mape, aȣ̆ zis tot ачеле кȣвinte.

Акȣm amȣpцise maĭ de tot, кaiĭ oбosiseръ, ші noĭ înчепȣсеръм а simці оаре каре dȣрерї прin шолdȣрї, кънd sosiръм ла Пънгъраці.*—Прекȣвіосȣл Егȣmen ачestiї векї mънъstiрї, om верde de tрȣп ші de sȣфлеt, не прііmi кȣ о бȣкȣріе ші кȣ о бȣнъtate че її къштігаръ îndatъ dragostea ші респектȣл nostрȣ. Deaбїe не ашezaserъm în касъ пе ȣн пat лȣнг, ші îndatъ ні se înфъцішъ ȣн фрate пȣртънd o taбла înкъркатъ de кiселе кȣ dȣлчецї ші de пахаре кȣ апъ рече. Atȣнче tȣsnatрȣ am zis întр'ȣн глас: біnекȣвîntat съ фіе în toate веакȣріле ачел om înцелепt каре аў intроdȣs în цеара noastръ ȣн обічеїȣ atъt de dȣлче ші ръкоріtор! Dȣлчециле, кафеоа (în фелецене) ші чїȣбȣкȣл tȣрческ алкътȣеskȣ о tреime nedesпърцitъ каре în toate întîмплъріле віецїї adȣче мȣлцеміре tрȣпȣлȣї ші mîngъере sȣфлеtȣлȣї!

Dȣпъ че sфîршіръм кȣ toatъ помпа кȣвенitъ черемоніа нȣmitei tреimї, не adȣserъm aminte de целȣл прimблърії noastре, ші îndatъ am рȣгat пе Sф. sa Егȣmenȣл съ не аръte portretȣл лȣї Александрȣ Bodъ Лъпȣшнеанȣл.

— Ачеа ікоанъ, не респȣnse Sф. sa, аў фost ръdікatъ de-аічї ші dȣsъ ла mънъstirea Sлatinei че este ziditъ tot de ачел Domn.“

Кȣвinteле aчeste îmї прічinȣіръ о tȣлбȣраре întокmaї ка кънd mї-ар фі пікаt пе кап вре-ȣн фes din челе патрȣ каре împodобеskȣ tȣрнȣріле Mitрополіеї! Врȣїȣ съ ворбеsк, înzъdар!.. гласȣл mi se tъіеse. Dȣпъ atъte osteneлї ші прімеjdiї, съ'mї въd de-odatъ toatъ dorinца nimічitъ! Nȣ, нȣ'mї ремънеа алтъ de фъкȣt de кът съ... es în черdак ка съ мъ ръкореsк.

Черїȣл ера senin; кътева stеле лȣчїа deasȣпра бisерічiї, ші ȣнеле se ivїa пintre копачїї че акопереа вîрфȣл mънцілор. О tъчере înфрікошатъ domnîa în toatъ mъnъstіреа, ші нȣmaî din време în време sъ аȣzîa în вале ȣрлеtȣл a ȣнȣї къне din sat, saŭ ціnеtеле sпъріoase a ȣнеї бȣфніце askȣnse în pisinȣрї. Мъ пȣseїȣ пе rîndȣрї: Къte ideї tpiste ші веселе треkȣръ în кътева minȣte пріn minte'mї! къte пълȣче se аръtаръ окілор meї ші се перdȣръ în întȣнерікȣл depъrtърії!...

---

* Ачеастъ mънъстіре аў фост zidітъ de Domnȣл Александрȣ Лъпȣшнеанȣл спре прѣzнȣірea храмȣлȣї Сф. маре мȣченік Dimitріе, ізворіторȣл de mір. (леат 1564—1569). Се zіче къ пе локȣл ачела тръіа ȣн пȣстнік кȣвіос, ші къ dȣпре сфътȣіреа лȣї ар фі zidit Лъпȣшнеанȣл mънъстіреа Пънгъраці, пе каре тотодатъ аў ші жънзестрат-о кȣ мȣлтъ авере ші моші; еар пе пȣстнік л'аў фъкȣт Егȣmen аколо пе тоатъ віеаца.

Товаръшії meї веніръ dȣпъ mine în чердак; visȣл че mъ înгъna se stepse, ші не dȣseръm кȣ тоції sъ bizitъm кіліїле кълȣгърілор.

Ne îndreptаръm пріn întȣнерік sпре о ферестȣїкъ deaбіе лȣminatъ, че se zъріa în шірȣл кіліїлор de лемн;* кȣ кът însъ не апропіéм de еа, ні se пъреа къ аȣzîam ȣn soїȣ de цемет slаб каре se префъкȣ ла ȣрmъ într'о псалmodie tpistъ ші monotonъ.—Апріншї de кȣріositate, не акъцаръm ка mîціле пе о skаръ че se îndoїa skîрціind sȣб пічїоареле noastре, ші не гъsіръm deodatъ кȣ тоції înшіраці пе ȣn dȣлап înгȣst че slȣjîa de чердак пе dinaintea ачелор кілії. Posiціа noastръ ера кȣ atъt maї чїȣdatъ къ требȣїа sъ кълкъm піп întȣнерік, ліпіndȣne кȣ mъnеле ші кȣ tрȣпȣл de zid, фър'а шti ȣnde пȣnem пічїорȣл; ші dакъ перdeam кът de пȣцін кȣmпъnеала, негрешіt къ am фі фъкȣt пъnъ jos ȣn salto mortale фоарте вътъmъtор капетелор noastре; în sфîршіt, гъsind о ȣшъ deskisъ лъngъ noї, am dat пъвалъ în лъȣntrȣ фър'а maї zіче dȣпъ обічеїȣ: благословеште пъріnte.

Кълȣгърȣл че шедеа în ачеа кіліе ера ȣn om ка de шеsеzечї anї, кȣ барба албъ ші лȣнгъ пъnъ ла брîȣ; ел ціnеа întр'о mъnъ о пsалtікіе векіе ші афȣmatъ, ші în чеалалтъ о пъреке de metaniї de лъnъ неагръ. Фаца лȣї бръzdȣitъ de време шi de пatimĭ, въdia în ел ȣn sȣфлet че аȣ фost tълбȣрat de dȣрерĭ; însъ în toatъ персoana лȣĭ ера zъгръвitъ о sфinцenie търеацъ че ĭĭ da ȣn аер de профet.

---

* Ла мънъстіреа Пънгърації сжнт доъ ржндȣрї de кілії: челе din стінга, кѫм ѫнтрі пе поартъ, сжнт zidite de пеатръ ънкъ din времеа Domnȣлȣї А. Лъпȣшнеанȣл, ктіторȣл мънъстіреї; челе din дреапта сжнт фъкȣте de лемн; ачесте требȣіе съ фіе векі ка de о сȣтъ de anі.

Ȣn пat de skîndȣрĭ акоперit кȣ о чергъ роasъ, ȣn skaȣn кȣ treĭ пiчĭоаре, шi о masъ пе каре sъ videa о крȣче sъпatъ de лemn, doъ пreskȣрĭ шi ȣn чеasлов, алкътȣia tot mobiliaрȣл ачелiĭ kiлiĭ лȣminate de razeле ȣnȣĭ mik jaратik шi а ȣneĭ miчĭ лȣminърĭ de чеаръ галбînъ. Însъ лȣкрȣл чел maĭ кȣрioz de însemnat în ачел simплȣ лъкаш, ера ȣn пistoл векiȣ шi рȣцinit че sta sпъnzȣрat ла пъреtе deasȣпра пatȣлȣĭ.—Îл лȣъiȣ în mъnъ, mъ ȣitъiȣ ла ел кȣ mirаре шi nȣ mъ пȣtȣiȣ опрi de a ride, întrebъnd пе кълȣгър dакъ цinea ачеа армъ пentrȣ tълхарĭ? Кълȣгърȣл se пosomорi, шi îmĭ рesпȣnse кȣ гласȣл skimbat:

—Ба nȣ, фiiȣле, nȣ'л цin пentrȣ tълхарĭ, пentrȣ къ tълхарiĭ nȣ аȣ че къȣta ла mine; dар îл пъstrez ка ȣn лȣкрȣ че аȣ причinȣit toatъ пепорочiрea vieцiĭ меле!"

Аȣzind ачеste кȣvinte, ne-am апропiet тоцĭ de кълȣгър. Ел îшĭ лъsase капȣл пе пепt, шi doъ лакрimĭ ĭĭ кȣрцea пе обраz. Л'am рȣгat sъ не tълmъчеaskъ ворбеле лȣĭ, шi ел, dȣпъ о skȣрtъ tъчере, îшĭ skȣtȣръ капȣл ка sъ алȣнце ideiле tristре, шi zise:

—Акȣm ор фi maĭ ла doъzечĭ шi doĭ de anĭ, пе времеа кънd аȣ intрat Тȣрчiĭ în Молdова ка sъ dee гоапъ волintiрiлор, еȣ ерам вънъtор de mȣnte, шi пot ziче фъръ фалъ къ în tot околȣл Вistriцiĭ nȣ se гъsia алt Роmъn maĭ verde шi алт kitaш maĭ sigȣр dекът mine. Атȣnче sъ mъ фi възȣt кънd mъ ivĭam пе вîрфȣл ȣnȣĭ mȣnte, кȣ плеteле'n vînt, кȣ пentȣл гол, кȣ фаца рȣmenъ шi кȣ dȣрda пе ȣmере! Тоцĭ каре mъ кȣnoшtea nȣ mъ kiema алт фел de кът Пъȣпашȣл кodriлор, воïnikȣл воïnichiлор. Атȣnче sъ mъ фi възȣt кънd dam de ȣрma ȣnȣĭ черб, saȣ а ȣnȣĭ ȣрs, кȣm sърĭam din stinkъ în stinkъ, пе ла гърĭ de пръпъstiĭ adînчĭ; кȣm intpam sinгȣp фъpъ фpікъ în bizȣnia фіapeлop seлбatiче. Акȣm însъ пȣ sînt de nimiка; капȣл mi s'аȣ̆ фъкȣt алб, пȣteріле mi s'аȣ̆ sлъбit, ші аштепt moaptea din zi în zi, din чeas în чeas. Факъse'n воеа Domnȣлȣĭ!—Кълȣгърȣл їшĭ фъкȣ крȣче.—Ла 1821 еȣ̆ mъ însȣpasem, ші tpъĭam mȣлцеmit de soapta mea. Nebasta'mĭ ера чеа maĭ фpȣmoasъ фemee de ла mȣnte; паpe къ о въd ъпкъ dȣпъ atъца amapĭ de anĭ, кȣ пъpȣл еĭ пегpȣ ка пана корбȣлȣĭ, ші лȣпг пъп ла кълкъе, кȣ окіĭ seĭ mȣpĭ ші beseлĭ, кȣ фаца еĭ албъ, кȣ tpȣпȣл seȣ̆ naлt ші mлъdios. Sepmana Елепȣцъ, sepmana Елепȣцъ!... кȣm ĭĭ pidea окіĭ кънd mъ zъріа пе deaл, întopкъndȣmъ а касъ кȣ вънatȣл de-a ȣmepe! кȣm алерга еа dегpабъ înainte'mĭ ка о пасере боĭoasъ! кът îmĭ крештеа mie inima'n пепt, аȣzind гласȣл еĭ! Dȣmnezeȣ̆ sъ о epte, къчĭ бȣпе zіле am петрекȣt кът am tpъit кȣ dînsa.“

Кълȣгърȣл, zікънd aчeste, цinti окіĭ în jos ші stъtȣ пȣцін афȣndat în гîndȣpĭ; tot tpȣпȣл лȣĭ пъpea împetpit; пȣmaĭ бȣzеле і se mішка ші din вpeme în вpeme пpoпȣпціа кȣ ȣп глаs sлаб: бȣпе zіле, бȣпе zіле.“ În sфîpшit ел se tpezi ші sъpi de-odatъ пе пічĭoape, tȣлбȣpat, anpins; пъpȣл і se sбȣpлise пе кап, тъпеле'ĭ tpemȣpa, mȣшкіĭ обpazȣлȣĭ і se îпкopdaseръ.

„Întp'о zi, ръкпі кълȣгърȣл, eatъ къ mъ întopк а касъ de ла вънat, ші гъsesк каsa пȣstie; каȣt, stpiг nebasta,... nime; es афаръ, mъ dȣк ла вечіnĭ sъ'ĭ întpeб; каseле лор ка ші а mea ера пъръsite. Алерг ка ȣп небȣп în toate пърціле, кіȣĭȣ пpiп mȣnte,.. mȣnteле sinгȣp îmĭ pesпȣnde. În sфîpшit daȣ̆ peste ȣп біet чĭoбап каpe îmĭ sпȣпе къ пе ла ameazъ аȣ̆ tpекȣt пin sat о mъпъ de Тȣpчĭ. Atȣпчĭ, inima m'аȣ̆ повъцȣit, mъ apȣпк tȣpбat пе ȣpmeлe каiлор, ajȣпг întp'о dȣmбpавъ пе maлȣл Бistpiцiĭ, ші de-odatъ аȣd ръкпiteле пеvestiĭ meле. Sepmana se sбътеа кȣ desпepape în бpацеле ȣпȣĭ tȣpк пелецĭȣit!... Întp'о кліпъ, фър'а шtі че фак, sлобоd пȣшка ші въd пъгînȣл sвърколindȣse în sънџе. Чеїлалцї tpeї tоваръшї аї лȣї sapȣ̆ ла iaptarane, dap пȣ ле daȣ̆ време, чі mъ isвesk întpe eї ка ȣn леȣ̆ tȣpвat, ші фак проашкъ кȣ stpatȣл пȣштiї. Пе каре'л ajȣнџeam epa mopt! Паре къ'ї въd tȣs-патрȣ лȣнџiцї ла пъmînt, ȣнȣл кȣ фълчіле stpemȣtate, алtȣл кȣ капȣл sфъpmat! Прівїam ла eї кȣ о mȣлцemipe кpȣdъ, pideam ка ȣn невȣн, ші stpiгam în гȣpа mape: am ȣчis пъгînii!.. dap mъ înшелаm; toцї пȣ mȣpiseръ; ȣнȣл din eї epa нȣmaї ameцit.

„Треї ziле dȣпъ ачеа întъmплаpe, mъ гъsїam кȣ nevasta în късȣца mea. Афаръ epa ȣn întȣнepік de пȣ'цї пȣtéї zъpі mъna; nічї о stea нȣ stpeлȣчїa пе чер, ші бъtea ȣn вînt рече каре шȣepa пintpe кръпъtȣpіле ȣшiї. Еленȣца epa înгрijitъ, ші din време în време îшї фъчеа крȣче. Eȣ̆ însȣmї mъ simцїam неліniштit кьчї о че пресimцірe ȣpічїoasъ mъ tȣлбȣpa. De-odatъ aȣziїȣ în depъptape ȣpлetȣл а ȣнȣї лȣп ші nekezipea sпъpietъ а ȣнȣї кал. Лъїȣ dеграбъ пȣшка ші врȣїȣ съ es, însъ Еленȣца mъ опрі zікъndȣmї: Nȣ te dȣче, бърбate, пȣ te dȣче къ'mї besteшte inima а ръȣ̆; нȣ mъ лъsa sinгȣpъ.“ Dap eȣ̆ n'am askȣлtato ші am eшit. Ах! блъstemat sъ фіе чеаsȣл în каре am tpeкȣt прагȣл ȣшiї! кьчї de шedeam акаsъ нȣ mi s'ap фі întъmплat чеea че въ повеstesk eȣ̆ акȣm.

„Doъ чеаsȣpї am алергat пе къmпї dȣпъ гласȣл лȣпȣлȣї, кȣ dopinцъ de ал гъsi; dap кȣ кът meрџeam sпpe dînsȣл, ел se depъpta; în sфъpшit negъsindȣ'л, m'am întops sпpe каsъ. Ȣша epa deskisъ, ші în лъȣntpȣ sъ aȣzїa ȣn вaet sлаб ка de om каре moape. Întpȣ ші въd пе бїata nevastъ лȣнцitъ jos ла пъmînt, плinъ de sънџе, ші dъndȣ'шї dȣхȣл.

„Atȣнчї dȣpepea m'aȣ̆ tȣpбat, desnepapea m'aȣ̆ фъкȣt невȣн, ші нȣ'mї adȣк алtъ aminte din чеаsȣл ачела dекът кȣвinteле челе de ле ȣpmъ а Еленȣцiї: De че нȣ аї шеzȣt кȣ mine, Георгі? îmї zічеа sepmana, къ поаte акȣm eȣ̆ n'ашї mȣpі. Біне їцї sпȣneam къ inima'mї превеstїa de ръȣ̆!... Кȣm te-aĭ dȣs, пeste пȣцin aȣ̆ întpat aiче ȣпȣл din ачеĭ пatpȣ Тȣрчĭ каре aĭ ȣчis кънd m'aĭ sкъпat, s'aȣ̆ ȣĭtat ла mine кȣ окĭ de фiаръ шi, фъръ milъ, aȣ̆ tpas кȣ пistoлȣл în mine. Ах! Георгi, de че пȣ m'aĭ asкȣлtat? Акȣm вezĭ къ'mĭ daȣ̆ sȣфлetȣл. Рemъĭ sъпъtos, dрагȣл meȣ̆; пȣ ȣĭta пe Еленȣца.“

Кълȣгърȣл плънцеа шi se вочĭа ка ȣп копiл, повestindȣne moartea фemeiĭ лȣĭ; еаръ dȣпъ че se лiniшti пȣцin, ел лȣъ în mъпъ пistoлȣл че пe mipase atъt de mȣлt, шi ȣрmъ аша:

„Лъпгъ tpȣпȣл Еленȣцiĭ, am гъsit пistoлȣл ачesta; ел aȣ̆ ръпit viеаца пevestiĭ meлe, ел mĭ-aȣ̆ ръпit шi пoрочiреа mea! Eatъ de че îл пъstpez, eap пȣ пentpȣ tълхарĭ!“

Sфîршind, вътpînȣл еши iȣte din кiлie; пasȣpiле лȣĭ se аȣzipъ sȣпъnd пe лesпeziле din ограdъ шi se пepdȣpъ în deпъртаре. Am афлаt adoa zi къ ел aȣ̆ пetpeкȣt пoaпtea ръtъчind ка о пълȣкъ пe maлȣpiле Бistpiцiĭ. ш. ч.

Ne întoapseръm mъхпiцĭ шi пe rîndȣpĭ ла архоndaрiк ȣnde n'e aштепta o masъ вpednікъ de a îndestȣла niште stomaхȣpĭ de поeцĭ шi de jȣdeкъtopĭ кареле, de кънd е лȣmea, sînt кȣnosкȣte de флъмînde шi лакоme; шi фiind къ din пenoрочiре materiaлismȣл înъdȣшъ фoarte ades idеaлismȣл, пpiвeлiштea ачeлeĭ mese пe-aȣ̆ împpъштiet îndatъ ideiле tpiste шi aȣ̆ tpezit în noĭ oаре каре rîdiлipe stomaхiкъ че авеа mȣлtъ asemъпаре кȣ фoamea. Ne-am пȣs deчĭ воepеште împpeцiȣp, am osпъtat фpȣmos, шi фъръ a maĭ пpeлȣпцi кȣ ворва, пe-am dȣs ла кȣлtat ка niште крештinĭ че авeam de rînd a пe sкȣла dimineaцъ sпpe a пe întoарче ла Пеаtpъ. Somпȣл însъ пȣ vine лesпe ла пatpȣ tinepĭ кънd eĭ sînt кȣлкацĭ întp'o sinгȣpъ камеpъ кȣчĭ, афаръ de глȣmeлe veseлe шi de пevȣпiiле че aȣ̆ de фъкȣt întpe eĭ пънъ a пȣ stinцe лȣminapea, adeseopĭ чеasȣpiле лop tpeкȣ̆ ръпide în повestipĭ de întъmплърĭ intepesante. Astфeл se istopisipъ întpe noĭ ȣpmъtoapeлe aпeкdote:

Toader şi **Marinda.**— În satȣл Мірчештiĭ de пе Sipet ера ȣn бїet копіл ка de вр'о 18 anĭ, фъръ пічĭ о рȣdъ каре se фі авȣt чеа maĭ mікъ грijъ de ел; ачеst бъїet se nȣmĭa Тoadeр ші sлȣjĭa de вакарїȣ satȣлȣĭ. Тoatъ zіоа ел о петречеа пе къmпĭ кȣ віtеле че dȣчеа ла пъsкȣt, ші seaра кънd ле înторчеа în sat, sepmanȣл копіл se кȣлка ȣnde пȣtea, кънd întр'ȣn кошер, кънd întр'ȣn zemnік пъръsit, кънd sȣб ȣn копак, къчĭ n'авеа нічĭ masъ, нічĭ каsъ.

Кȣm sъ mizĭa de zi, Тoadeр se sкȣла deграбъ, îшĭ арȣпка sȣкmanȣл пе ȣmepe ші se dȣчеа în къmпĭ кȣ флȣерашȣл ла гȣръ ші кȣ mъчĭȣка sȣб-sȣоаръ; ακоло, dȣпъ че da віtеле ла еарбъ, ел se întindea ла пъmînt ші кънta din флȣер кътe кънtіче штiea; ачеsta ера tot tраĭȣл лȣĭ. Sinгȣр toatъ zioa ші toatъ noantea, пеntрȣ къ нічĭ ȣn фъкъȣ̆ din sat нȣ вроĭа sъ se amesteче кȣ dînsȣл, saȣ̆ de ші se апропіеа вре ȣнȣл de ел, о фъчеа нȣmaĭ пеntрȣ ка sъ'л ĭее în рîs. Ла хоре nime нȣ'л îndemna se întре în jок, ші mъкар къ ера чел maĭ фрȣmos dintре тоцĭ фъкъiĭ, нічĭ о фatъ нȣ se ȣĭta ла ел пеntрȣ къ ера sърак, пеntрȣ къ n'авеа къmешъ кȣ алtіце ші пълъріе кȣ mърцеле.

Întр'о zi de прimъваръ, кȣm sta Тoadeр кȣлtat пе еарбъ, еatъ къ вede о фatъ фȣцind кътръ ел, ші dȣпъ dînsa о вакъ пеагръ че о алȣнга. Кът пе че ера sъ о ajȣнгъ пе бїata копілъ, кът пе че ера se о ĭее în коарне, кънd Тoadeр, sърind înt'ро кліпъ, se арȣнкъ кȣ mъчĭȣка înaintea вачеĭ ші о isбі atът de tape în фрȣnte înкът пе лок еа пікѣ ameцітъ jos.

Sepmana фетікъ ера maĭ moaptъ de фрікъ; inima i se бъtea de'ĭ кȣtремȣра пеntȣл, ші deaбїе se пȣtea resȣфла. Тoadeр алергъ ĭȣte ла ȣn пъръȣ̆ апроапе, adȣse апъ рече în пȣmnĭ ші'ĭ stропі фрȣntea; încet, încet копіла se зіnішti ші îшĭ вeni în simцірĭ.

În времеа asta Тoadeр se ȣĭta ла еа кȣm ера кȣлкatъ пе еарбъ, ші simці deodatъ къ se tȣлбȣръ ші къ i se баte ші лȣĭ inima maĭ tape декъt алtъ datъ. Nȣ se пȣtea dȣmepi ел че ера прічina, însъ пȣ'шĭ пȣtea întoарче окіĭ de ла фatъ, ші din време în време îĭ веніа se офteze фъръ воіe.

Авea dpentate sъ se tȣлбȣре бietȣл Тоаdep пentpȣ къ Мъріnda (аша se пȣmіа копіла) ера чea maĭ фpȣmoasъ фatъ din sat; ea авea шese-sпpezече anĭ, пърȣл пегрȣ ка пana корбȣлȣĭ ші фаца албъ ка omътȣл, гȣріца mікъ ші окіĭ mapĭ, плінĭ de фок; ea maĭ авea ші ȣn tpȣn mлъdios ка о saлчіe, гласȣл dȣлче ка ȣn глas de пъsерȣікъ, ші кънd se împodoбіа dȣminiка кȣ флорĭ пе кап, кȣ saлбъ ла гъt, кȣ katpinце поȣе ші кȣ кътешъ sȣбціре кȣsȣtъ кȣ altiце de фір, toate фетеле se фъчea sлȣte de чіȣdъ ші toцĭ флъкъіĭ îĭ sъріа în кале пentpȣ ка se шȣгȣeaskъ кȣ ea... Eap кънd Мъріnda jȣка ла хоръ, mошпеціĭ îшĭ tръцea варвеле прівind ла dînsa, бабеле о sъpȣta каре de каре, eap флъкъіĭ se апȣка ла бъtae, пentpȣ къ Мъріnda jȣка ші кȣ tpȣпȣл ші кȣ inima, ші nічĭ se кȣпошtea локȣл ȣnde кълка пічіорȣл eĭ. Авea dap dpentate Тоаdep se пȣ'шĭ поатъ întoарче окіĭ de ла dînsa.

— Кȣm цĭ'ĭ Мъріndo?... аȣ̆ zis ел пеste пȣцin. Ea se ȣitѣ ла ел кȣ niште окĭ че'л пътpȣnsеръ ла inimъ ші'ĭ pespȣnse:

— Maĭ біne акȣm, Тоаdep. Sлавъ Dommȣлȣĭ, к'аĭ sъpit de maĭ skъпat, къчĭ de пȣ ераĭ пе аічĭ, акȣm ашĭ фі moaptъ.

— Sъ фереаskъ Dȣmnezeȣ̆! stpiгъ Тоаdep, оцеpindȣse; maĭ біne sъ mop eȣ̆,.. tot пȣ's de вр'о tpeaбъ,.. ȣn біet вакар фъръ tatъ, фъръ mamъ; dap tȣ, Мъріndo, tȣ aĭ неаmȣpĭ; пе tine te ĭȣбeskȣ̆ toцĭ sъteniĭ; mînĭ, поimînĭ, te-ĭ mъpita... te-ĭ mъpita...

— Nȣ вреȣ̆ sъ mъ mъpit аша degpaбъ, ші mъкар къ пъп'акȣm m'аȣ̆ чеpȣt mȣлцĭ, dap пȣ m'аȣ̆ îndemnat inima s'алег пе нічĭ ȣпȣл din eĭ.

— Nічĭ mъкар пе Ion Гіȣрка? întpeбъ Тоаdep.

— Ion Гĭȣрка?... Ші чіne'ĭ Ion Гĭȣрка, de mъ întpeбĭ de ел ка кънd ap фі Фъt-фрȣmos?.. Че? пentpȣ къ ape maĭ mȣлte oĭ ші maĭ mȣлцĭ бoĭ deкъt алціĭ, sокоцĭ къ пȣmaĭ deкъt tpeбȣіe sъ'л ĭeȣ̆ de бърбat?

— D'апоĭ ел s'aȣ̆ лъȣdat къ'цĭ este dpar, ші къ п'аре deкъt sъ te чее пentpȣ ка se mepцĭ dȣпъ dînsȣл.

— Minчĭȣnĭ aȣ̆ sпȣs, minчĭȣnĭ aȣ̆ sпȣs ел. Ion Гĭȣрка'ĭ ȣn tікълоs, ȣn minчĭȣnos."

Zікъnd aчeste копіла se sкȣлъ în пічĭоаре de mînie, ші окіĭ і se ȣmплȣръ de лакрimĭ. Toadep кȣ бȣкȣріа în фацъ se апропіé de dînsa, o лȣъ de mъпъ ші къȣtъ sъ o îmпаче. Dȣпъ пȣцinъ вреme фаla înчепȣ a pide, ші toate фȣръ ȣĭtate.

Чеаsȣріле tpeкȣ̆ ръпіde întpe doĭ tinepĭ кънd înчепȣ̆ a simцi dparoste ȣпȣл пentpȣ алtȣл, ші sъ веde къ Мъpinda ші Toadep авеа mȣлte taĭne a'шĭ sпȣne, пentpȣ къ maĭ sъ фъкȣse noante кънd eĭ se întoapseръ în sat.

A doъ-zi, Мъpinda se tpezi кȣ пофtъ de a кȣлеце флорĭ, ші se порni îndatъ ла къmп, dap пȣ штіȣ̆ кȣm se ръtъчі къ se nimepi eap лъпгъ Toadep, ші în ȣрmаре еаръ înontase кънd aȣ̆ апъкаt amъndoĭ dpȣmȣл sпре sat.

A tpeĭa-zi, Мъpinda îшĭ adȣse aminte къ în oape каре лок îшĭ пръпъdise ȣn черчел, ші алергъ îndatъ ка sъ'л гъseaskъ; însъ nezъpindȣл nікъіре, îĭ вeni în кап sъ meapгъ sъ întpeбе de ел пе Toadep? Toadep пȣ гъsise черчелȣл, dap пропȣse Мъpindeĭ sъ'л каȣte amъndoĭ піn къmп; eĭ л'aȣ̆ къȣtat atъt de mȣлt înкъt se фъкȣse eap seаръ кънd aȣ̆ фost ка se віе акаsъ.

Аша, în toate zілеле, Toadep ші Мъpinda гъsĭа прічіnĭ de a se întълni. Кът ера eĭ de феріціцĭ atȣnче! кȣ кътъ dparoste se ȣĭta ȣпȣл ла алtȣл! кȣ кътъ плъчере Мъpinda askȣлta пе Toadep кънtъnd din флȣер doĭna de ла mȣnte!.. Amъndoĭ ера аша de пъtpȣпшĭ de mȣлцеmіреа че гȣsta къ пічĭ пȣ гîndĭа ла времеа віitoape; пȣ гъndĭа къ nimik în лȣme пȣ e maĭ nestatopnik ка порокȣл!

Întp'o zi, Ion Гĭȣрка, ȣпȣл din фрȣntашіĭ satȣлȣĭ, каре de mȣлt къȣta sъ se însoape кȣ Мъpinda, аȣ̆ zъpit пе ачeasta împреȣпъ кȣ Тoadep, ші îndatъ аȣ̆ алергат în sat de аȣ̆ înштiinцat пе пъpinцiĭ фetiĭ.—„Вeniцĭ, ле zise ел, de віdeцĭ пе Мъpinda чеа кȣminte кȣm se dpъгosteште кȣ въкаріȣл satȣлȣĭ, еа каре se фȣdȣлĭа кȣ чеĭлалцĭ флъкъĭ.“

Пъpinцiĭ Мъpindeĭ, împреȣпъ кȣ вр'о къцĭва бъtpînĭ sъtenĭ, кълъȣziцĭ de Гĭȣрка, аȣ̆ алергат кȣ грабъ ші аȣ̆ въzȣt în adевъp пе копілъ кȣлкатъ пе еарбъ лъпгъ Тoadep.

Din чеасȣл ачела soapta лор îшĭ skimбъ фаца ші toatъ фepічіpea лор se stinse!.. Мъpinda, окъpitъ de tatъл seȣ̆ ші de mȣmъ-sa, фȣ înкisъ zi ші noaпte în къmapa kasiĭ лор, ші Тoadep фȣ алȣпгat din sat ка ȣп ръȣ̆.

Бĭetȣл копіл въzъnd къ пȣ maĭ авеа пічĭ o sпepape de a maĭ віdea пе dpaга лȣĭ Мъpindъ, вeni ла Іашĭ ші se skpise ла oaste.

Пeste tpeĭ лȣnĭ dȣпъ sълпіка еĭ desпъpцipe, Мъpinda фiind eptatъ de пъpinцĭ, se primбла пе mapцinea лȣпчiĭ каре este пе maлȣл Sipetĭȣлȣĭ. Еа ера кȣфȣndatъ în гîndȣpĭ tpiste къчĭ гîndĭа, sepmana, ла Тoadep. De tpeĭ лȣnĭ пȣ аȣzise nimikъ desпpe ел ші пȣ штia че se фъкȣse.

Токmaĭ atȣпчĭ o цiganкъ бъtpînъ ші stpemцepoasъ еші din лȣnкъ ші вeni dpent ла еа кȣ mъпа întinsъ, zікъndȣ'ĭ: „Dъmĭ o пъpълȣцъ, dpaга mea, къ de tpeĭ ziле n'am mъпкat ші mop de фoame; dъmĭ o пъpълȣцъ къ цĭ-oĭȣ къȣta în oглindъ ші цĭ-oĭȣ sпȣne sopцiĭ.“

Мъpinda къȣtъ колцȣріле пафpameĭ че пȣpta în mъпъ, dap въzъnd къ пічĭ ȣпȣл пȣ ера înodat, desлегъ saлба de ла гъt, skoase ȣп бъпȣц din еа ші îл dete цiganчiĭ.

— Na, бабъ, îĭ zise еа; dap te poг sъ'mĭ kaȣцĭ în oглindъ ші sъ'mĭ sпȣĭ ȣnde'ĭ ĭȣбitȣл meȣ̆, къ de tpeĭ лȣnĭ пȣ л'am въzȣt.

Цiганка sкoase îndatъ din sin o кȣtie mikъ de плȣmв че авеа în лъȣntрȣ o оглinzĭoaръ, deskise капакȣл шi, кътъnd în ea, îнчепȣ a diskъnta. Dȣпъ кътева minȣte ea se întoaрse кътръ фatъ шi'ĭ zise кȣ гласȣл tȣлбȣрat:

— Mîndрȣл tъŭ se афлъ акȣm deпaрte de aiчĭ, întр'ȣn tîрг mаре, mаре кът поъ-zeчĭ шi поъ de sate, ȣnde sînt кase пaлte de domnĭ шi de воĭерĭ mарĭ; аколо'ĭ mîndрȣл tъŭ.

— Dар оаре sокоцĭ къ л'оĭȣ mаĭ вidea? întревъ Мърinda.

— Odatъ nȣmаĭ ле'ĭ zърi, dрага mеа, шi апоĭ nȣ ле'ĭ mаĭ вidea.

— De че, mъtȣшъ?

— Пentрȣ къ s'аŭ пȣs de-odatъ o чеацъ neагръ deasȣпра оглinzіĭ кънd mъ ȣĭtam în ea. Dар de вреĭ sъ m'askȣлцĭ, фata mea, sъ фȣџĭ de ел, sъ nȣ'ĭ mаĭ eшĭ în кале.“

Zikъnd aчeste вътрîna se фъкȣ nевъzȣtъ în лȣпкъ, eaр Мърinda рemase кȣ окiĭ плinĭ de лакрimĭ. Toatъ zioa ea гîndi ла ворвеле цiганчiĭ, фър'а ле пȣtea înцелеџе; toatъ noaпtea ea întoaрse în mintea eĭ фел de фел de плаnȣрĭ de întълпiре кȣ Toadeр, шi în sфîршit хotърi a фȣџi în noaпtea вiitoaре de ла kasa пърinteaskъ шi a se dȣче приn toate tîргȣрiле пentрȣ ка se каȣte пе Ĭȣвitȣл eĭ.

A doa noaпte, кȣm se кȣлкаръ пърiнцiĭ eĭ, Мърinda пȣind кътева лȣкрȣрĭ de tребȣinцъ într'ȣn sак mік, eшi пе фȣріш din касъ шi, dȣпъ че îшĭ фъкȣ treĭ крȣчĭ, апȣкъ dрȣmȣл sпре Tîргȣл-фрȣmos.

Черіȣл ера плin de stele шi лȣпа плinъ de лȣminъ. Мърinda sпрijinitъ de sпераpea къ ва вidea înкȣръnd пе Toadeр, mерsъ кȣ ȣn пas ръпide din sat ла Лȣпкъ, трекȣ podȣл Sipetiȣлȣĭ, лȣпка Teiȣшȣлȣĭ шi пъdȣреа Stрȣпгъĭ, шi ацiȣnse în ziорĭ de zi ла марџinea Tîргȣлȣĭ-фрȣmos.

Аколо ea se опрі вр'о чінчĭ zіле, алергъ прin toate ȣліціле, întreвънd despre Тоаdер; însъ toate черчетъріле sале фъръ zъdарпіче. Фъръ dар а maĭ перde време, копіла se порпі spre Iaшĭ, ші а doa zi dimineaца капіталіа Молdовеĭ і se арътъ кȣ toatъ помпа че о împodoвеште... кънd о веde чінева de departe.

Мірареа еĭ аȣ̆ фost mape кънd аȣ̆ възȣt ачеа adȣпътȣръ de кase mapĭ че se înалцъ ȣпа deasȣпра алtia, кънd аȣ̆ zъріt клопоtniціле вiserічілор ші maĭ алеs кънd аȣ̆ аȣzіt ачел вȣет фъръ пȣme каре еse din sinȣл орашȣлȣĭ ка dintр'о resȣфлътȣръ а iadȣлȣĭ.

Мъріndа аȣ̆ stътȣt пȣцin de s'аȣ̆ пътрȣns de фрȣмȣсеца панорамiĭ че înфъцішеазъ позiціа капітaлieĭ noastre, ші пе ȣрмъ аȣ̆ intpat în ea.

Нȣ am trевȣінцъ sъ maĭ spȣn че вîrtej o апȣкъ пе віata копілъ кънd se възȣ deodatъ în ȣліціле Iaшȣлȣĭ, în mijлокȣл а sȣte de oamenĭ stpъinĭ че trечеа пе лъпгъ dînsa, în хъȣл ачел de ръкпете, de цinete, de ȣрлете, de покпете ші de хodopoцірĭ de тръsȣрĭ. Еа каре пȣ еші-se нічĭ odатъ din satȣл еĭ, каре нічĭ пȣtea se'шĭ înкіпȣеаскъ че este ȣп tîpг mape лъкȣit de miĭ de oamenĭ, окiĭ еĭ se паінцiniserъ, ȣрекіле'ĭ цiȣĭа ші inima i se вътеа de spaĭmъ.

Копіла мерцеа dinaintea еĭ фър'а шtі ȣnde se dȣчеа, ші se хіta некоntenit ла тоцĭ пе каре îĭ întълпiа кȣ sпеpаре къ ва da кȣ окiĭ de Тоаdер. Ajȣпгънd ла poarta Палатȣлȣĭ кріміналічеsк, еа însemnъ о мȣлціме de тръsȣрĭ ші de персоане пе jos, кареле se îndрепta spre Копоȣ̆; se лъъ ші еа dȣпъ dînsele ші песте пȣцiп трекȣ вапiера Подȣлȣĭ-верde ші se гъsi în кънпȣл Копоȣлȣĭ.

Аколо, пȣ departe de Пръвъріе, ера adȣпаці тоці ostaшiĭ de ла казарміе, îmвръкаці în ȣніформа чеа de парадъ, ші sta кȣ тоцiĭ înшіраці пе лiпie ші кȣ армеле în мъпе. Пеdestrimea ші кълърimea împърцite în deoseвite чеte, sta гata a пȣрчеde пentpȣ ка sъ tpeaкъ пe dinaintea комandanціlор, ші tot попорȣл че ĭĭ прівĭа аштenta кȣ перъвdаре ка sъ înчeaпъ mаршȣл. Deodatъ ȣn глas пȣternік pesȣnъ, dънd semnȣл de порnipe: soлdaцĭ пȣsepъ артеле ла ȣmepe, ші tовеле înчепȣръ a вate. Пеdestpaшiĭ tpeкȣръ кȣ ȣn пas pегȣлat, ші în ȣpmъ-ле se înaintipъ кълъреціĭ, mîndpi, воĭнічĭ ка ніште adeвъраці Pomъnĭ, ціind sȣліціле лор nалте în акърора вîрф фîлфъĭа sterгȣшоаре jȣmъtate рошiĭ ші jȣmъtate алвastpe.

Мъpinda, пердȣtъ nintpe попор, se ȣĭta кȣ mipape ші кȣ лȣаре aminte ла soлdaцĭ, ші deodatъ, ціпънd кȣ desпераре, пікъ ла пъmînt лешinatъ. Sepmana! ea zъpise în mijлокȣл кълърeцілор пe Toadep, пe dpaгȣл eĭ!..

Къціва oaminĭ че se гъsĭa лънгъ dînsa, aȣ̆ sъpit sъ'ĭ dee ajȣtop, ші кȣ mape греȣ̆ aȣ̆ adȣs'o în simціpĭ, dap че фолоs, nenopoчіta se tpezi певȣnъ! În zъdap toцĭ къȣta sъ o лініштeaskъ кȣ ворве влînde; Мъpinda se ȣĭta ла eĭ кȣ окĭ seлвatічĭ, ші пe ȣpmъ înчепеа a pide, saȣ̆ sta пȣцin de askȣлta ка кънd ĭ-ap фі гръit ȣn глas din алтъ лȣme, ш'апоĭ se апȣка zimвind a jȣка хора. Ачeasta epa toatъ певȣnia eĭ. Nȣmaĭ din вpeme în вpeme вĭata копілъ înчепеа a плънџe ші a se вочі, zікънd: „Ах! Toadepe, Toadepe, че aĭ фъкȣt!“

Аша se sфîршіръ dpaгosteле Мъpindeĭ ші a лȣĭ Toadep; аша se îmплініръ проорочіiле ціганціĭ. Копіла mȣpi neste doĭ anĭ ла Голіа, în kasa певȣніlор, ĭap Toadep нічĭ odatъ n'aȣ̆ штiȣt nimікъ din челе че s'aȣ̆ întъmплat.“

O Intrigâ de Bal-Maske.— Domnȣл A** este o пepsoanъ de sпipit, tînъp ънкъ ші елегant de ші însȣpat. Ворвіреа лȣĭ е фоарte плъкȣtъ ші nekontenit пресъратъ de anekdote веселе întъmплate лȣĭ în воĭajȣрĭ че aȣ̆ фъкȣt пекънd авea doъzeчĭ de anĭ; întp'ȣn кȣвînt, A** este înzestpat кꙋ mꙋлte калітъцї; dap фiind къ nічї ꙋn om nꙋ'ї перфект în лꙋme, ел ape, saꙋ̆ mai бine zікънd, авеа дефектꙋл de a se sokoti ꙋn dіплomat desевършit, шi în ꙋpmape kpedea къ nime nꙋ'л пꙋtea prinde кꙋ ворба saꙋ̆ кꙋ фapta.

Ачеastъ idee se înpъdъчinase atъt de tape în mintea лꙋї, înкъt întp'o seapъ бънd чеаїꙋ кꙋ фemeea лꙋї, tînъpъ пepsoanъ de mape isteцime шi de o minꙋnatъ фpꙋmꙋseцъ, aꙋ̆ îndpъznit a'ї zічe къ nічї ea însaшї nꙋ л'ap пꙋtea înшела. Dama ї-aꙋ̆ pesпꙋns zimбind:

— Штiї, dpaгъ, къ ачest soїꙋ de ръmaшаг e totdeaꙋna кam primejdios пentpꙋ бъpбat?

—Dꙋпъ кꙋm e шi бъpбatꙋл, їꙋбita mea, aꙋ̆ zis A** кꙋ ꙋn aep de фanфaponadъ.

Фemeea лꙋї ї-aꙋ̆ apꙋnкat o къꙋtътꙋpъ фoapte пoznaшъ, шi пꙋind чеашка de поpцeлanъ пe masъ, aꙋ̆ adъoцit sepios:

—Aꙋ̆ венit ла Мікꙋлі кътева шалꙋpї de прец, dintpe кape ꙋnꙋл îmї плаче фoapte mꙋлt; вpeї sъ'л пꙋnem ръmaшаг?

—Dакъ mi'ї înшела, шалꙋл sъ фie ал тъꙋ̆.

— Tpimit dap sъ'л шi adꙋкъ îndatъ пentpꙋ къ sînt siгꙋpъ sъ кꙋштiг.

—Nꙋ te гръбi, dpaга mea; хаїdeцї mai бine ла Бал-Маske

—Eꙋ̆ nꙋ пot sъ mepг; dap tꙋ ai de rînd sъ шezї mꙋлt аколо?

—Кътева чеasꙋpї.

—Adio dap; nꙋ ꙋita sъ sпꙋї лꙋї Мікꙋлі sъ tpimitъ шалꙋл.

A** aꙋ̆ eшit pizънd din кasъ, s'aꙋ̆ sꙋit în dpoшкъ шi aꙋ̆ meps ла teatpꙋ. Аколе, înzadap s'aꙋ̆ primблat кътъва вpeme кꙋ sпеpape къ ва фi пoate intpirat de вpe-o maskъ; nічї ꙋna nꙋ s'aꙋ̆ апpoпiet de ел sъ'ї вopбeaskъ. În sфîpшit, ostenit de atъta zъdapnікъ primблape, înъdꙋшit de кълdꙋpa saлiї, asꙋpzit de цinetеле tpimбiцілор, s'aꙋ̆ xotъpit a se dꙋче аїꙋpe ка sъ каꙋte вpe-o petpeчepe.

Кꙋm eшia însъ пe ꙋшъ, eatъ къ ꙋn domino бoгat шi елегant îл oпpeште de mъnъ шi'ї zічe:

—Domnȣл A** se dȣче din вал? Sъ веde къ sала'ї плінъ de doвitoчie în astъ seapъ.

—În astъ seapъ ка maї totdeaȣnа, aȣ̆ pesпȣns A** къtъnd кȣ лȣаpe aminte ла ачел domino, dap nȣ пȣtъnd deskoпepі алtъ deкъt къ авеа mъnї фоapte deлikate, пічїоаpe фоapte mічї шi taлie фоapte плъкȣtъ.

—Nȣ te mipї, Domnȣле A**, de sъpъчіа валȣpiлop noastpe, кънd ле asemeлȣezї кȣ валȣpiле maskȣite din алte цepї, кȣ челе de ла Пapis, de пiлdъ?

—În minȣtȣл ачеsta nȣ пot sъ mъ плънг de валȣл nostpȣ фiind къ mї-aȣ̆ пpiлеjit o întълnipe atъt de плъкȣtъ кȣ o пepsoanъ de sпipit шi кapе...

—Шi челелалte; mъ pог, лasъ komплimenteле de-o пapte dакъ dopeшtї sъ'mї плачї.

—Sînt гata a фаче че'ї пopoнчi; a sпȣne шi minчїȣnї de вpeme че mъ oпpeшtї a sпȣne adeвъpȣpї.

Zікъnd ачеste A** aȣ̆ intpat întp'o лojie кȣ maska nekȣnoskȣtъ, шi s'aȣ̆ пȣs aпpoaпe de ea sпepъnd къ doap ва zъpі mъкap ȣn semn кapе sъ'ї deskoпepe пepsoana; dap toate чepкъpiле лȣї aȣ̆ фost zъdapnіче. Пeste пȣцin, dama s'aȣ̆ întops sпpe eл шi ї-aȣ̆ zis:

—În zъdap кaȣцї sъ афлі чine sînt; ачеst лȣкpȣ nȣ'л веї шti nічї odatъ.

—Sокоцї?.. Eȣ̆ din împotiвъ sînt sigȣp sъ te кȣnosk пъnъ neste ȣn чеas, maї алеs къ am deskoпepit пъn'aкȣm..

—Че-aї deskoпepit?

—Къ aї sпipit, къ aї ȣn глаs de ъnцep, къ aї o taлie de siлфidъ.

—Dакъ n'aшї шti къ eшtї de mȣлt însȣpat, aшї кpede къ aї eшit iepї din Акаdemie; кȣ toate ачеste, вpaвo domnȣле, aкȣm sînt înкpedinцatъ къ eшtї вȣn diплomat шi къ поцї пъtpȣnde sекpetеле челе maї adînчї.

—Pidemъ кът цї-a плъчеa; nȣmaї îmї sпȣne de eшtї фpȣmoasъ ка sъ шtiȣ̆ de tpeвȣie sъ te їȣвеsк кȣ tot sȣфлetȣл.

—Мъ поцї їȣбі ші maї mȣлt dакъ вреї, пentpȣ къ în adевър sînt destȣл de фрȣmȣшікъ.

—Ші ешtї mъpitatъ?

—Sînt ші mъpitatъ.

—Maї mȣлt nȣ вреȣ̆ sъ афлȣ; te їȣбesк акȣm кȣ atъt maї фербinte кȣ кът îmї ешtї maї nекȣnoskȣtъ; misterїȣл ачesta mъ înкъntъ ші'mї adȣче aminte de întълnіріле кȣріоase ші de intріціле плъкȣte каре naskȣ̆ ші se disфакȣ̆ în карnaвалȣріле Парisȣлȣї ші a Italieї. Че фeрічіре, че mȣлцеmipї пȣterniче пътрȣndȣ̆ inimiле челор че se їȣбeskȣ̆ nȣmaї кътева чeasȣpї, фър'a se кȣноаште ші фъръ a se videa. Кътъ фрȣmȣseцъ, кътъ poezie ревapsъ atȣnчї înкіпȣірea noastpъ asȣпра фіінцiї nекȣnoskȣte каре ne фаче sъ гȣsтъm плъчеріле paїȣлȣї; ші ne ȣртъ че sȣвеnіpȣpї dȣлчї ремъnȣ̆ de ne dismeapdъ sȣфлеtȣл nекоntenit!

—Domnȣл A**, прекът înцелег, врea sъ joaче ролȣл лȣї Satan лъnгъ Ева.

—Фъ în калtе ші dta ка Ева: îndȣплекъte ла гласȣл лȣї.

—Кȣ o sinгȣpъ kondiціе: къ te'ї sȣпȣne ла toate вроinціле теле.

—Пріimesк орї че kondiціе веї пȣne.

—Хаїdeцї dap sъ ешim.

—Кът sînt de фeрічit!..

A**, mîndpȣ ка ȣn пъȣn ȣmфлаt în пene, aȣ̆ ешit din лоjie кȣ maska ла брац, ші s'aȣ̆ sȣit кȣ ea întp'o каpetъ, пe каре nȣ aȣ̆ пȣtȣt'o біne deoseбі, фіind къ ера фоapte întȣnерік афаръ. Тръsȣра se порni de ла skapa teatpȣлȣї tокmaї пe кънd opолоџїȣл de ла Треї Іерархї ар трeбȣі sъ батъ 12 чeasȣpї.

—Іȣбitȣл meȣ̆ A**, aȣ̆ zis maska, mї-aї фъгъdȣit sъ te sȣпȣї ла орї че-оїȣ dopi....

—Порончеште.

—Stъї se'цї лег окiї.

—Aї dpentate; кȣ кът misterїȣл e maї adînк, кȣ atът плъчерea e maї mape.

Maska ĭ-aȣ̆ легат okiĭ кȣ вatista sa, шi A**, ка ȣп кавалер віne кресkȣt, ĭ-aȣ̆ sърȣtat mъпеле de sȣte de орĭ. În времea asta kapeta tрекȣse прin o mȣлцime de ȣлiцĭ, фъкъnd ȣп înkȣпџiȣр mape npin deoseвite maхалале; însъ A** nȣ ера în stape sъ оввервеze nimік; atȣnчĭ ел ера îndoit орв, шi de ферічіре шi din прічina вatisteĭ че'ĭ astȣпа okiĭ.

—Oape че-a фі фъкъnd akȣm soцia dtaле? aȣ̆ zis maska.

—Dap въpвatȣл dtaле? aȣ̆ pesпȣns A**.

Шi amîndoĭ aȣ̆ înчепȣt a pide къinъndȣse ȣnȣл пе алtȣл кȣ miĭ de ворве веселе. De-odatъ tръsȣра s'aȣ̆ опpit, шi maska, цiind de mъпъ пе порочitȣл еĭ amopez, s'aȣ̆ ковоpit шi aȣ̆ intpat кȣ ел întp'o sалъ întȣnекоasъ, de ȣnde л'aȣ̆ въpît în алtъ камеръ tot фъръ лȣminъ; пе ȣpmъ întp'o a tpeĭa шi în sфîpшit s'aȣ̆ опpit zikъndȣ'ĭ:— „Aшteaпtъmъ aiчĭ пȣцin, dap sъ nȣ фачĭ вȣet.“—шi aȣ̆ eшit пе о ȣшъ askȣnsъ.

Inima лȣĭ A** se вътea ка жпtр'ȣп пепt de оntsпрezече anĭ, sъпцеле'ĭ клокоtĭa, шi жĭ вепĭа sъ кънtе de вȣкȣріе. Nȣ aȣ̆ трекȣt жпsъ doъ minȣte шi maska s'aȣ̆ întops лъпгъ dînsȣл zikъndȣ'ĭ кȣ гласȣл sпъріеt: — „Пепtpȣ пȣmеле лȣĭ Dȣmnezeȣ̆, nȣ te mішка din лок къ sîntem перdȣцĭ. Въpвatȣл meȣ̆ aȣ̆ sosit de ла цеаръ în лiпsа mea; nȣ te mішка de-aiчĭ пъпъ mînĭ dimineaцъ, dakъ mъ ĭȣвешtĭ.“

Nenорочitȣл A** ера sъ піче ameцit aȣzind aчeste кȣвinte, шi кънd aȣ̆ вроit sъ pesпȣndъ ел s'aȣ̆ tpezit singȣp în камеръ пin întȣnepiк фъp'a шti ȣnde se гъsĭa. Atȣnче л'aȣ̆ апȣкat o desперape кȣmплitъ. Ел каре ера sъ гȣste atъta ферічіре în враце ле ȣпеĭ персоаnе че'л фермеkase aшa de mȣлt, de-odatъ sъ se вadъ пръdat de toate ачеле пълȣчірĭ плъкȣte! шi пръdat npin чіne?... tокmaĭ прintр'ȣп въpвat! Ideea aчeasta maĭ алes л'aȣ̆ фъкȣt sъ вlasteme toцĭ въpвaцiĭ din лȣmе, mъкар къ шi ел ера din пȣmeрȣл лор.

Поsiціа лȣї ера фоарte чїȣdатъ; de-ар фі черкат съ фȣгъ, пȣtea съ se рътъчеаskъ пріn касъ, съ dee вр'ȣn мовіл jos, ші съ trezeaskъ бърбаtȣл; în ȣрмаре, съ se компромeteze. Аȣ фоst silit dар а se хotърі съ аштепte аколо пън'adoъzi dimineaцъ, ші гъsind апроапе de ел о канапе, s'аȣ întins пе еа zікъnd: фіе'n воеа soартеї!

Аȣ trекȣt ȣn чеas de noапte, doъ, ші біеtȣл amорez nȣ пȣtea înkide окії; кънd і se пъреа къ аȣzіа пасȣрї пе лънгъ ȣшъ, кънd pisȣрї în камера de лънгъ ел; ші deaбіе кȣ ȣn чеas пън'а nȣ se mizi de zi, ел аȣ adорmit фъкънd о mie de visȣрї поsnaше.

А doъzi, tързіȣ, кънd аȣ deskis окії, А** ера съ невȣneаskъ de mіраре, trezъndȣse în каsa лȣї, ші ънкъ tокmaї în salonȣл de лънгъ etaкȣл фемееї лȣї; фел de фел de ideї ії treчea пріn minte фър'ашї пȣtea тълмъчі deosebitele întъmплърї че авȣse în време de кътева чеаsȣрї; însъ кънd аȣ zъріt ла пічіоареле лȣї о maskъ de katіфеа ші о batistъ боцітъ; кънd аȣ възȣt maї алеs ші пе masъ ȣn шал поȣ, atȣnче ші-аȣ adȣs aminte de ръmашагȣл че фъкȣse кȣ фемееа лȣї, ші аȣ înцелеs къ ачел domino плъкȣt ші елегant nȣ аȣ фоst алтъ персоанъ декът sinгȣръ еа.

А**, възъndȣse înшелат кȣ atъta isteцime, аȣ лȣat шалȣл în мънъ ші аȣ intрat în etaк; фемееа лȣї ера ънкъ кȣлкатъ ші кȣм л'аȣ възȣt, аȣ începȣt а рide din toatъ inima.

—Кȣм aї реtrекȣt astъ noапte? л'аȣ întребат еа.

—Am пердȣt ȣn шал, dар am къштіgat о бȣnъ лекsie de каре mї-оїȣ adȣче aminte кът оїȣ tръі.

Nȣ am trebȣinцъ съ maї adaor къ пачеа s'аȣ înкеіеt întре amîndoi пріn о dȣлче sърȣtаре.“

— Боїерї dвоаstръ, zise цїȣdекъtорїȣл, de време че ne-am пȣs пе повеstit, am съ въ sпȣn ші еȣ о anекdotъ цїȣdекъtорeаskъ фоарte кȣріоазъ: Логофеціа Dрептъцїї, în пріčіna Кътinaрїȣлȣї...

— Destȣл, destȣл! stpiгаръm кȣ toцiĭ, шi лȣminapea se stinse în чiȣda цiȣdeкъtopiȣлȣĭ.

Deaвie пȣseseръm капetеле пе пepne, deaвie înчепȣse somпȣл a пе фȣpa, шi eatъ къ ȣпȣл din поĭ se sкoaлъ iȣte, stpiгъ кът noate съ пе tpezim, алеаргъ пpiп камеръ, anpinde лȣminъpiлe, фаче în sфîpшit o sвoanъ atът de mape înкът кȣ toцiĭ съpim din natȣpĭ, sокotind къ s'aŭ anpins mъпъstipea, saŭ къ пе калкъ tълхаpiĭ.

— Че este? îл întpeвъm.

Ел însъ кȣ o фацъ лiniшtitъ пе пофteшte фoapte sepios съ пе anpindem чiȣвȣчеле шi съ пе ашеzъm гречеште пе diван. Фieшte кapе din поĭ, jȣmъtate snъpiet jȣmъtate pizъnd, ȣpmeazъ dȣпъ пофtipea лȣĭ; toцĭ пе пȣпеm în pînd ка пiште воеpĭ diванiштĭ, шi tълвȣpъtopiȣл atȣпче, лȣънd ȣп aep de Miрабо, пе ziче:

— Боеpĭ dȣmпiaвoastpъ, tpeвȣe съ въ mъptȣpisesк къ opĭ че întpепpindepe пеîmплiпitъ din паptea ȣпȣĭ om, mi s'aŭ пъpȣt чеа maĭ вie doвadъ de sлъвiчiȣпеа каpактеpȣлȣĭ seŭ; în ȣpmаpе поĭ natpȣ кapе пе-am пȣs вieaцa în npimejdie пentpȣ ка съ вidem noptpetȣл Domпȣлȣĭ Aлекsandpȣ Лъпȣшпеanȣл, sîntem ameniпцацĭ de a фi кȣпpiпшĭ în kategopia maĭ sȣs пomenitȣлȣĭ, adiкъ a omȣлȣĭ фъpъ каpактеp, de вpeme че пpoĭектȣл nostpȣ aŭ пiкаt în апъ, saŭ maĭ вine zikънd, aŭ pemas вaлтъ. De datopia noastpъ este dap a фаче toate кiпȣpiлe snpe a sкъпа de o astфел de pȣшiпe; шi eŭ въ пpопȣп, опоpацĭ воеpĭ, съ întpепpindem o фaпtъ mȣлt maĭ îndpъsпеацъ de кът чеа dintъiȣ, adiкъ, съ пе xotъpim a mepцe ла Чеахлъŭ snpe a пе aкъцa пе вîpфȣл лȣĭ. Аколо, фie кapе ва фi лiвеp a impровiza фел de фел de ode, елеџiĭ, saŭ aлte asemine napaskовепiĭ шi вочitȣpĭ noetiче, шi пе ȣpmъ ва пȣtеа întpевȣinцa tot ачеа лiвеptate snpe a se da de a pъstoroлȣл пъпъ în вале nentpȣ deплiпa sa înкpedinцаpе къ пъmîntȣл ape o mape atpaџеpe asȣпpa atomeлоp, шi къ e mȣлt maĭ лesne a къdea de кът a se înълцa.... Чine din d-воastръ пріimeшte пропȣнереа mea, sъ ръdiче mъna.“

Опt mъnĭ de-odatъ s'aȣ̆ ръdiкat în aер, ші o saлвъ de вatерĭ în палme aȣ̆ adeвеrit пріimiреа noastръ. Dȣпъ aчeastъ seanцъ парламentаръ, toцĭ ne-am dȣs ла кȣлкat, ші пън'a doъ zi ne-am înrînat кȣ o mȣлцime de вisȣрĭ чĭȣdate. —Лȣкрȣ de însemnat.— Тoцĭ am вisat апа Бistрiцiĭ!

Кънd se ревърsa zĭoрiле, noĭ ne ші лȣaserъm zioa-вȣнъ de ла sф. sa Егȣmenȣл че ne osпъtase atъt de вine, ші ne акъцam воĭошĭ пе кърареа înгȣstъ каре sȣĭe deaлȣл Грохоtiшȣлȣĭ. Тръsȣра noastръ sъ аȣzĭa dȣрdȣind în фȣndȣл валеĭ пе petрiшȣл пъраелор, ші покnitеле вiчĭȣлȣĭ вezeteȣлȣĭ рesȣna din stînкъ în stinкъ, din deaл în deaл, din кodрȣ în кodрȣ ка niште îmпȣшкъtȣрĭ de пistoaле. Noĭ însъ ne sȣĭam mереȣ̆ кȣ чĭȣвȣчеле de-a ȣmере, stрiгъnd, рizъnd, кiȣind прin кodрȣ, покnind în фрȣnze, плекъnd крепцiле алȣпiшiлор, фъкъnd nевȣniiле че ne tречеa прin кап фъръ a ne înгрiji de пръпastiiле гроzаве пе лъпгъ каре шерпоĭа кърърȣша. Тревȣе însъ se mърtȣрisesк къ ne-гȣра че акоперĭа mȣntеле ка ȣп въл вîпъt, ne опрĭа de a вidea кȣ окiĭ прimejdia ачелȣĭ dрȣm. Кȣ кът лȣmina se iвĭа пе чер, авȣрiĭ de прin фȣndȣл въiлор se ръdiка în въsdȣх ші da лȣкрȣрiлор o прiвiре фantastiкъ. Кънd ші кънd ȣп stejaр naлt, рesвътънd пъкла, ni se аръta ка o пъ-лȣкъ din aлtъ лȣme, кȣ брацеле întinse, кȣ tрȣпȣл înвълȣit de ȣп цȣлцĭȣ алб; ші din вреme în вреme кътe ȣп вȣлtȣр sпърiet вътea din арiпĭ ші se isвĭа în sȣs ȣmплънd кo-dрȣл de цiпete фiороase.

De mȣлt mерцeam, eaр вîрфȣл Грохоtiшȣлȣĭ niчĭ къ se maĭ zърĭа.

— Мъĭ, фрацiлор, zise ȣпȣл din noĭ; чine din воĭ аре арme кȣ ел?

— Еȣ̆, рesпȣnse aлtȣл; am ȣп пistoл miк.

— Ші че-аї фаче кȣ pistoлȣл daкъ пе-ар еші ȣп ȣрs înainte?

— Аȣzї întребаре'! ашї tраџе în ел.

Чел dintъїȣ клътinъ din кап zікъnd:

— Sъ dee Dȣmnezeȣ! dар паре къ п'ашї креde. Мȣлџї воїnічї se арatъ dȣпъ вътъліе, dар ші маї мȣлџї se арatъ înainte. Nȣ pideџї, ші askȣлtaџї маї віne чееа че мї-аȣ повеstit ȣп мошnеаг de ла Врапчеа; пе ȣрмъ въ ве'џї înкреdinџа daкъ її віne кȣїва în rînd sъ tрагъ кȣ pistoлȣл saȣ кȣ пȣшка кънd і se întъмплъ sъ se гъseаskъ вot ла вot кȣ ȣп ȣрs каре пȣ înџелеџе de dixa katpino. Nevasta ȣпȣї пъdȣрар se dȣsese întр'о zi пin коdрȣ sъ кȣлеагъ фраџї; кȣм кȣлеџеа, віata фемее аȣde морпъind ла spateлe еї, se întoарче їȣte, ші че sъ вadъ? О dixanie фіороаsъ, ȣп ȣрs гроzав de маре че se ръdікаse пе doъ пічїоаре, ші da din челе de'nainte ка кънd ї-ар фі фъкънd semn sъ віе ка sъ'л sърȣte. Фемееа пȣ'шї перdȣ кȣмпъtȣл, чі ръкnind odatъ din toatъ пȣtереа, її арȣпкъ кошчїȣгȣл кȣ фраџї în кап. Ȣрsȣл меȣ рȣшinat, sъ веde, de о прїїмире atът de реа din партеа seksȣлȣї фрȣмоs, se dȣse фȣгънd se'шї askȣndъ рȣшinеа în фȣndȣл коdрілор, ші пъdȣръріџа, пе de аltъ парtе, їшї лȣъ їȣte tълпъшіџа dȣпъ кȣм zіче ворва, ші пъп'акаsъ џinȣ пȣмаї о фȣгъ; însъ кȣм аȣ ajȣns, аȣ ші пікat ла пat волnавъ de фрігȣрї. Кътe ваве din sat, toate аȣ diskъntat'о, аȣ кътаt'о, dар deџеава къчї мерџеа din zi în zi маї ръȣ; însфîршit о клоапџъ вътрînъ о sфътȣі sъ se афȣме кȣ пър de ȣрs, zікънd къ пȣ ера аlt кіп de skъпat. А doъ zi de кȣ noапtе, пъdȣраріȣл лȣънd пȣшка пе spate, se порni în коdрȣ ка sъ'ї adȣкъ пър de ȣрs; ел se sȣїа пе о кърърȣшъ înгȣstъ ка ачеаsta а noastръ, ші rîndїа întокмаї чееа че rîndim noї акȣм, adікъ: кȣм sъ факъ ші че sъ факъ dакъ s'ар întълnі кȣ о jiganie mîрîiitoаре. Tot мерґънd ші rîndind, еatъ къ ajȣnџе ла вîрфȣл deaлȣлȣї че ера фоарте греŭ de sȣit, de пildъ ка пiskȣл пе каре не акъцъm noĭ акȣm, шi кȣm se ȣрка пе бръnчĭ, de-odatъ se ловешtе кап în кап кȣ ȣn ȣрs. . . .

— Еака ȣрsȣ! аŭ stрigat de odatъ чел че mерџеа înaintea noastръ пе къраре, шi s'аŭ опрit tремȣрънd ка о варгъ. Ачеst џinet не-аŭ înфint пе лок, шi окiĭ nostрi s'аŭ џintit înainte asȣпра ȣнеĭ mataxале негре че sъ zърïа deaбïе прin пъклъ. Чел че авеа pistolȣл îл ȣitѣ фрȣmos în бȣzȣнар, шi nimърȣĭ нȣ'ĭ веni în rînd ка sъ'л îndemne а se înарма кȣ ел. Din норочiре ачеа грozавъ mataxалъ аŭ îнчепȣt а шȣера пеste пȣџin, къчĭ нȣ ера алtъ dекът ȣn Роmън каре sta лȣнџit пе еарбъ. Маре рȣшiне не-аŭ кȣпрins atȣнче пе tоџĭ, афлънd къ не sпърieserъm деџеаба, шi mъртȣрisesк кȣ ȣmiлinџъ къ din галбinĭ ла фаџъ че ерam, не-am înрошit ка пiште demȣazеле de пansion.

— Eatъ, domniлор, не-аŭ zis atȣнчĭ повеstitoрïȣл, eatъ кȣm sъ фаче къ'шĭ ȣitъ чiнева армеле'n брïŭ ла време de невое. Nȣ maĭ am тревȣinџъ dар а ȣрma istoрia пъdȣрарȣлȣĭ. —

Аколо ера tокmaĭ вîрфȣл Грохоtiшȣлȣĭ. Ne-am пȣs jos sъ не odixnim, шi în време de jȣmъtate de чеas am stat фаџъ ла ȣна din челе maĭ фрȣmoase прiвелiштĭ. Разеле soареlȣĭ îнчепеа а резбate пintре копачiĭ de пе крештеtȣл mȣнџiлор шi da негрїĭ че'ĭ кȣпрindea о вънsïалъ рошietiкъ; еаръ în фȣndȣл въiлор, ȣnde пъкла ера ъnкъ deasъ, абïе sъ zърïа, ка пintр'ȣn vis, апа Бistрiџiĭ че пъреа ка о dȣнгъ албъ. Ачеа dȣнгъ se фъчеа din minȣt în minȣt maĭ латъ шi maĭ лimpide; шi de odatъ, кънd soареле s'аŭ iвit пе чер, ȣmплънd toatъ întinderea de лȣminъ, de-odatъ фрȣmoasa вале а Бistрiџiĭ аŭ steклit ка о панорамъ, кȣ рiȣл seŭ рънide пе каре se коборïа вре-о кътева плȣte, кȣ mȣнџiĭ палџĭ шi tȣфошĭ че о împреџiȣръ, кȣ satеле sале semънate пе kostiше ка пiште jȣкърïĭ, шi întр'ȣn кȣвînt, кȣ tot фартекȣл каре îmподовеште natȣра sa mîndръ ші selватікъ. Nȣ воїȣ ȣіta nічї odatъ impresia че am пріimit ла ачеа minȣnatъ прівеліште! Admiрареа noaстръ не гъsind кȣвinte ка sъ se тълмъчеаskъ, s'аȣ ресȣфлат прin вр'о doъ dȣzinї de A! ші de O! кареле s'аȣ ръdiкат spre черїȣрї ка niште imne de лаȣdъ.

Мȣлte soїȣрї de пеїzajȣрї am възȣt прin deosевite църї, dар раре орї am întълnit ачеа фрȣмȣseцъ търеацъ ші selватікъ прin каре se deosевеskȣ мȣнцiї Молdовiї. Аколе пъмîntȣл, коdрiї, stinчеле, пъраеле sînt ънкъ în stаpea прімітiвъ a natȣрiї, ші нікъіре нȣ se въdеште мъна омȣлȣї кȣ префачеріле еї ȣрічїоase ші прozaiче. Ла мȣнte омȣл este маї simплȣ, вieaца лȣї este маї în лiniште, пъравȣріле лȣї sînt маї невinовate. Мȣнteанȣ'ї кȣрат ла sȣфлеt, лiвер ла rînd ші ла ворвъ, ші верde de трȣп ка вразiї sȣв каре тръеште. Мȣнteанка'ї налтъ de воїȣ, алвъ, веселъ, sпrintenъ, isteaцъ ші фрȣмоasъ. Кȣм sъ нȣ'цї ватъ inima de вȣкȣріе ші de мȣлцеміре în sinȣл ȣнор локȣрї атът de търеце ші de поеtiче, лъкȣite de ȣн neam de оаменї a кърора înфъцiшаре îцї ȣмпле окiї ші sȣфлетȣл! локȣрї плine de adȣчере-aminte a stремошiлор noстрi, de повештї фantastiче, ші маї алес de doїне арmoniоase!

Мȣлte мічї întъмплърї am авȣt пън'а нȣ ajȣнџе ла Чеахлъȣ; dар каdрȣл ачеstȣї арtiкол нȣ мъ еартъ а ле повести пе toate. Воїȣ трече dар sȣв тъчере întълніреа noaстръ кȣ о tînъръ ші фрȣмоasъ ромънкъ че se sȣїа кълаpe ла мȣнte ші каре, аȣzindȣне кънтънd ȣн кънtiк векїȣ:

Іеmъ, леліцъ, къларе
Къ нȣ маї пот de пічїоаре,
Ші нȣ пот мерџе пе jos
Къ mi'ї dрȣмȣл грȣнzȣpos.

не ресnȣnse pizъnd ші tot odatъ кънtънd:

Eȣ̆, пȣĭȣле, te-oĭȣ лȣа
Кънd a фаче плопȣл пере
Шi ръкita mikшȣнеле.

Asemine nȣ воĭȣ pomeni nimik desпре nedeлikateцa ȣnȣĭ kîpd de боĭ de фрȣnte kapiĭ, întълnindȣse кȣ noĭ пе поdȣл de ла Ръпчĭȣnĭ, вроĭа nȣmaĭ dekът sъ ne арȣнче кȣ коарnеле în Бistpiцъ, sȣб кȣвînt къ боiĭ tребȣĭе sъ aĭбъ пasȣл asȣпра боĭерiлор шi фечĭорiлор de боĭерĭ фiind къ шi eĭ aȣ̆ фost фечĭорĭ de боĭерĭ, шi къ astъzĭ sînt боĭ întpeцĭ.

Tot asemine воĭȣ пъstpa чea maĭ adînkъ taĭnъ asȣпра ȣnȣĭ pesбoĭȣ omepik че am aвȣt кȣ niшte amazoane în katpinцe каре кȣлецеa поаmе întp'o лiваdъ, шi каре възъndȣne къ sъpim neste rapd шi къ ne înaintъm sпре еле ка niшte zmeĭ sпре a ле лȣа кътева поаmе, aȣ̆ înчепȣt a ne îmпрошка кȣ коарne, pizъnd шi stpiгъndȣne: „Nȣ шȣгȣiцĭ, Domniлор, кȣ коарnеле, къ вi se потȣ̆ пpinde de фрȣnte.“ Noĭ am pesпȣns кȣ mapinimie къ nȣ sîntem însȣpaцĭ, шi am dat înainte întokmaĭ ка ȣn zid de äpamъ, фър'a ne înгpiji de глонцȣpiле шi гĭȣлелiле че плоа asȣпра noastpъ; zik гĭȣлеле, nentpȣ къ фетеле, възънd epoika noastpъ îndpъzneaлъ, înчепȣsepъ a adъоцi шi mepe пе лънгъ челелалte maĭ miчĭ îmпрошкъtȣpĭ de каpе se slȣjĭa în sistemȣл лор de бътъліе. Atakȣл nostpȣ aȣ̆ фost вpednik de admipape dap шi апърарea фетелор mepitъ nȣ maĭ пȣцine ȣpъpĭ de глоpie; шi гъsesk de datopia mea a mъртȣpisi къ, dakъ amazoaneле noastpe nȣ'шĭ ар фi mîntȣit пpoвiziiле de pesбoĭȣ, бipȣinцa ар фi плекаt în пaptea лор.

Лȣпta se sфîpшi în фаворȣл nostpȣ. Noĭ însъ, ка niшte бipȣitopĭ кȣ inimъ mъpeaцъ, deпapte de a пȣне sȣб poбie пе фрȣmoaseле dȣшmanче, ле-am лъȣdat, ле-am mînгъeat, ле-am dat къte o фръцeaskъ sъpȣtape, шi пе ȣpmъ ne-am ȣpmat dpȣmȣл nostpȣ фъръ a фi maĭ фȣdȣлĭ dekът înainte, dap mȣлt maĭ воĭошĭ ла sȣфлet пentpȣ къ фetiцеле:

Ера mîndре, mîndрълiцe,
Кȣ флорĭ галбine'n kosiцe,
Кȣ флорĭ рошiĭ пе гȣрiцe;
Ш'авеа глаs de пъsерiкъ,
Ш'авеа окĭ de порȣmбрiкъ,
Ш'авеа sȣфлet de воĭniкъ.

Мъ воĭȣ гръбi а ajȣnџe ла skitȣл Хангȣлȣĭ пentрȣ doъ прiчinĭ de къпitenie, adiкъ: фоаmea шi osteneaла. De поъ чеasȣрĭ de кънd пе прimблаm апоstoлiчeшte прin dealȣрĭ шi прin въĭ, пȣ не хрънiserъm deкъt кȣ прiвeлiштĭ постiче шi кȣ аер кȣрat; авеam deчĭ toatъ dpentatea de а dopi о razdъ бȣпъ шi о masъ крeштineaskъ прeкȣm леam шi гъsit ла maĭка М. Че фолоs însъ! кънd în zioa ачеea ерam roniцĭ de о soaptъ posnaшъ каре авеа de rînd sъ не прiфакъ în antропофаџiĭ.

Deaбie înчепȣserъm а не odixni пȣцin, прerъtindȣne фълчiле кȣ sперареа ȣпȣĭ борш кълȣгърesk, кънd eatъ, пȣ штiȣ чine se апȣкъ de nomenit de skitȣл Dȣръȣ, zikъnd къ se гъsĭa кале de jȣmъtate de чеas пȣmaĭ de локȣл ȣnde не афлаm, шi noĭ îndatъ, ка niште невȣnĭ, ȣitънd шi фоаmea шi masa че se гъtĭa, фъръ а не înгрiji niчĭ deкȣm къ amȣрцise, îndatъ zik, не шi порnirъm sпре Dȣръȣ кȣ хotъpipe sъ не întoaрчеm maĭ tърziȣ ла Хангȣ. Jȣdeкъtopĭȣл însъ, maĭ кȣ minte deкъt toцĭ, pemase шi не doвedi ъпкъ odatъ прin ачеastъ фаптъ înцeлeaпtъ къ, în прiвipea штiinцeĭ mȣлцemiрiлор tрȣпeштĭ, sȣпepiopitatea sпipitȣлȣĭ jȣdeкъtopesk asȣпpa челȣĭ noetik este netъгъdȣitъ, шi къ deosebipea întpe amъпdoъ este ка de ла пъmînt ла чер.

În време de jȣmъtate de чеas воĭajȣл аȣ фost destȣл de весел, maĭ алеs къ Чеахлъȣл ni se аръta în toatъ mъpipea лȣĭ ка ȣп ȣрiеш че шĭ-ар фi întins капȣл пе deasȣпpa mȣпцiлор ка sъ прiвeaskъ апȣsȣл soapeлȣĭ. Ȣinбреле se sȣiserъ tpeпtat, askȣnzънd în întȣпepik stinчеле mapĭ ші кodрiĭ seлбatiчĭ de пe кoasteлe лȣĭ, ші nȣmaĭ Панaгia, stinкa чea пiрamidaлъ de пe крeштinȣл seȣ̆, eрa ънкъ лȣminatъ de рazeлe aȣрite a soaрeлȣĭ. Ȣnȣл din noĭ, прiвind Чeaxлъȣл în minȣtȣл aчeлa, îл aseтънѣ кȣ ȣn ȣрs neгрȣ пȣртънd пe кaп ȣn кoĭф de aȣр; aлtȣл eaр, цintindȣ'шĭ oкiĭ asȣпрa Панaгieĭ, ne цinȣ ȣn кȣвînt фoaпte taĭnік în înцeлesȣл лȣĭ, вроind a гъsi oaрe кaрe aseтънaрe întрe ea ші întрe лeцea крeштineasкъ кaрe aȣ̆ eшit din întȣneчimea пaganismȣлȣĭ пліnъ de лȣmina adeвърȣлȣĭ... Stinкa se пeрdȣ în ȣтбръ фoaпte aпроpo пentрȣ oрator. Noĭ însъ înчeпeam a ne къi къ ne порniseрът de лa Xanгȣ, фiind къ noaпtea se îndesa лa tot пasȣл, ші къ deaбie maĭ пȣteam кȣnoaшte dрȣmȣл ші боловaniĭ че sлȣjĭa de пȣnцĭ фiрeштĭ пentрȣ treчeрea пъраeлор.

Nȣ am treбȣinцъ sъ maĭ adaoг къ ne-am ръtъчit. Лȣкрȣл aчesta de ші кȣ adeвъраt nȣ ni s'aр фi întътплat, totȣшĭ л'aшĭ isкodi din кaпȣл meȣ̆ пentрȣ interesȣл aчesteĭ noвestiрĭ, къчĭ în zioa de astъzĭ o пріmблaрe лa mȣnцĭ фъръ чea maĭ miкъ ръtъчiрe пaрe кa o кълъtoрie пe maрea фъръ фȣrtȣnъ, saȣ̆ кa o nȣntъ фъръ лъȣtaрĭ. Пoфtesк daр пe onoраціĭ чetitoрĭ, ĭȣбitoрĭ de adeвър, sъ бineвoeasкъ aшĭ înкiпȣi treĭ tineрĭ sdроbiцĭ de osteneaлъ, шовъind пe лa гȣрĭ de пръпastiĭ adînчĭ, кa niшte ȣтбрe ръtъчite пe тaлȣл Axeronȣлȣĭ, ші neaвънd aлtъ sпeрaрe înaintea oкiлор de кът de a пetreчe o noaпte флътîndъ în adȣnaрea ȣршiлор ші a mĭцiлор seлбatiчe.

Пosiцia noastръ eрa кът sъ noate de ȣрiчĭoasъ; însъ Провedinцa кaрe se înгрijeшte de soarta челор бȣnĭ ші neвinoвaцĭ, бineвoi a ne sокoti ші пe noĭ din пȣтeрȣл aчestoрa, ші ne trimise întрȣ ajȣtoр ȣn чĭoбan tînър ші вoĭnік кaрe ne sлȣji de кълъȣz пънъ лa Dȣръȣ̆. Ajȣnгънd însъ aкoлe, soarta ne dete чea de пe ȣртъ ші maĭ гроzaвъ лoвitȣръ. Eгȣтenȣл se dȣsese лa tîрг лȣънd ші кeiлe de лa кътаръ! Am рeмas tръsniцĭ пe лок кънd am aфлat ачеаstъ веste înфрікошatъ; ші ȣнȣл din noĭ s'aȣ̆ кȣлкat кȣ фаца în sȣs, zікънd къ aȣ̆ ші mȣpit. Dакъ череam чева, кълȣгърiĭ ne pesпȣndea:

— N'авem nimік, фiiлор; noĭ sîntem niште sepmanĭ че *ne цinem nȣmaĭ кȣ* Domnȣл.

— N'авeцĭ mъкар o пiкътȣръ de вin?

— Nȣ, фiiлор, nічĭ вin, nічĭ mîngъере!— Прin *mîngъере* кълȣгърiĭ înцелегȣ̆ ракiȣл.

— Ші кȣ че въ хрънiцĭ, пъpinte?

— Кȣ Domnȣл.

Îmĭ веnĭa съ'ĭ stpîng de rît în нȣмеле Domnȣлȣĭ. Am stat пȣцin съ maĭ пpindem ла пȣtepe ші, візitънd din фȣгъ mънъstipea, ne-am порnit înапоĭ спре Xanгȣ, întoвърътiцĭ de ȣn кълȣгър че'л лȣasem ка съ ne аръte dpȣmȣл ші каpe dȣчеа în mънъ ȣn фънар aпpins. Товаръшiĭ meĭ, фiind maĭ вȣнĭ de пічĭор deкът mine, mepцea пe jos înainte кънtънd Mapseĭлeza: Allons enfants de la patrie; eapъ eȣ̆ îĭ ȣpmъpĭam de depapte пe ȣn кал фъръ шea че гъsisem ла поарta Skitȣлȣĭ, ші кареле nesȣфepind фрîȣл, къчĭ ера seлвatік ші ĭȣвitop de ліверtate, se лъsa съ'л кърmȣesk de o фȣnie sade че'ĭ легаsem de rît maĭ mȣлt спре подоава лȣĭ.

Nȣ воĭȣ ȣita кът oĭȣ tръі ачеа прімвларе фantastікъ пin întȣнерікȣл кodpȣлȣĭ; toate лȣкрȣріле че ne înкȣнцĭȣра лȣа o прівіре sпъріoasъ sȣв pazeле лȣminiĭ фънарĭȣлȣĭ; eap maĭ aлes ȣmвpeле noastpe, прin mішкъріле лор deoseвite, продȣчеа o фantasmaгоріе кȣmплітъ. Opĭ înкotpo ne ȣitam, пъреа къ se pъdiка înaintea noastpъ tot ȣpieшĭ; miĭ de аръtърĭ tpeчеа ĭȣte aпpoape de noĭ, фȣцеа de se askȣndea în фȣndȣл кodpȣлȣĭ, ші aпоĭ eap se iвĭa ші eap пepĭa în въsdȣх. Фреamътȣл фрȣnzелор авеа ȣn sȣnet misterios каpe da фiopĭ ші mъ фъчеа съ'mĭ înкiпȣesk къ aȣzĭam шoапte jалnіче din aлтъ лȣme. Maĭ кȣ seamъ кънd цiпа în depaptape вр'о вȣфніцъ sпъріеtъ, atȣнчĭ simцipiле mi se ексалta atъt de mȣлt къ mъ кредeam алȣngat de dȣхȣрĭ adeвърate; пърea къ ле вideam кȣm mъ îngъna шi кȣm къȣta sъ mъ рътъчeaskъ în sinȣл кodрȣлȣĭ. Sъ вede къ фoatea аре mȣлtъ înрiȣрiре asȣпра înкiпȣiреĭ; sфътȣesk deчĭ пе поеџiĭ nostрi sъ факъ dietъ doъzeчĭ шi patрȣ de чeasȣрĭ, кънd ор вреа a se апȣка de вре-о компȣнере.

Кȣm терџeam кȣ toџiĭ пе лънгъ кълȣгър askȣлtънd кȣ лȣаре aminte o istорie de хоџĭ че не повеstĭa, шi пе каре, кȣ ajȣtорȣл лȣĭ Dȣmnezeȣ̆, o воĭȣ повеstio шi eȣ̆ алtъ datъ четitорiлор meĭ, deodatъ zъpiрът înaintea noastръ ȣn фок mik каре se легъна în въsdȣх кȣ o miшкаре регȣлatъ ка o лimвъ de клопot. Am întребat пе кълȣгър че пȣtea sъ фie, daр пън'a пȣ апȣка ел a не респȣnde, не trezirъm фаџъ'н фаџъ кȣ ȣn ромън че џinea ȣn лemn aпрins în мънъ, шi пе каре'л клътina неkontenit dinaintea лȣĭ пentrȣ ка sъ кȣnoaskъ drȣmȣл.

—De ȣnde viĭ, Георгі? îл întребъ кълȣгърȣл.

—De ла хора din sat, пърinte; am кънtat din чimпоĭȣ пън' че-aȣ̆ înоntat вine; шi акȣm mъ dȣк ла stînкъ 'н deaл.

Aȣzind ворбъ de чimпоĭȣ шi de хоръ, m'am апропiet de чĭoвan шi л'am îndemnat sъ не кънte o doĭнъ; îndatъ ел mi-aȣ̆ skos чimпоĭȣл din desaџĭ, л'aȣ̆ ȣmфлat, л'aȣ̆ пре-гътit шi, ръzemънdȣse de ȣn вrad, aȣ̆ început a ȣȣna кънtiкȣл чел maĭ фрȣmos, чел maĭ jaлnik, чел maĭ кȣ sȣфлet че am aȣzit eȣ̆ пе лȣme: doĭna de ла мȣnte, ачеа meлodie кȣрat Ромънeaskъ în каре toatъ inima омȣлȣĭ se tълмъчеште прin sȣsпinȣрĭ пȣterпiче шi прin note dȣлчĭ шi dȣĭoase; doĭna jaлniкъ каре фаче пе Ромън sъ офteze фъръ воĭe шi каре кȣпринde în sinȣл eĭ ȣn doр taĭnik dȣпъ o фeрiчiре пердȣtъ. Eȣ̆, de къte орĭ aȣd doĭna, îmĭ паре къ aȣd Moлdova плънгънd dȣпъ глорiа sa чеа векĭe.

Dȣпъ че sфîршi, îл ругъĭȣ пе чĭoвan sъ кънte шi din гȣръ; шi ел, împреȣнънdȣse кȣ чimпоĭȣл, începȣ кȣ ȣn глas лimпide шi пȣterнік, a кънta ȣрmъtoapeлe верsȣрї пе mȣsіка doїneї:

Фрȣnze верde de алȣнъ;
Тречe воїнікȣл пе лȣнъ
Шi кodрȣл воїos резȣнъ.

Тречe хоцȣл шȣеръnd,
Пе кърарe коворъnd
Шi din фрȣnze îmпȣшкъnd.

Мъї воїnіче, воїnічeле,
Ïецї tъїȣшȣл de плъseле
Шi чеа dȣрdъ de оцеле,

Къ se прimблъ jos, în вале,
Треї desaцї плinї de парале,
Шi нȣ ле stъ nime 'n кале.

Фрȣnzȣліцъ de брad mікъ;
Esе хоцȣл din notікъ
Фъръ грijъ, фъръ фрікъ,

Шi ле zіче: „Кале бȣнъ!
„Ȣnde терцецї îmпреȣнъ,
„Драцiї meї, noantea пе лȣнъ?

„Декъt în кȣрtea domneaskъ,
„Saȣ în пȣнга чокоeaskъ
„Maї бine 'n чеа воїnічeaskъ.

Фрȣnze верde stejap tape;
Хоцȣл intръ 'n кodрȣл mape
Кȣ desaцiї de-a sпinape. ш. ч. л.

Нȣ am tребȣinцъ sъ maї deskpiȣ mȣлцеmірea че не-aȣ прічinȣit aчest концерt opiцinaл ла mіezȣл нопцiї în mijлокꙋл ꙋнꙋĭ кodрꙋ. Tot ачела че simte în пептꙋл seꙋ̆ o inimъ de Pomъn mъ ва înцелеце de ла sineшĭ.

Пꙋцin maĭ tърziꙋ̆ ne гъsĭam împреціꙋрꙋл ꙋneĭ mese mꙋлt dopite, în skitꙋл Xanгꙋлꙋĭ, mънкъnd întoкmaĭ ка лꙋniĭ din Валахia, шi віne-кꙋвîntъnd osпъцꙋл крешtinesк a maĭчeĭ M. A doъ zi, de dimineaцъ, epam пе dpꙋm întopкъndꙋne ла Пeatpъ, фiind къ jꙋdeкъtopꙋл че epa кꙋ noĭ tpeвꙋĭa sъ se афле nꙋmaĭ deкът seapa пе skaꙋnꙋл jꙋdeкъtopieĭ пentpꙋ ка sъ xotъpeaskъ soapta ꙋnꙋĭ împpiчinat. Ne întoapsepъm deчĭ ла Пeatpъ în вpiчiка nꙋmitꙋлꙋĭ Temiso-фiꙋ̆, прекꙋm ap ziче oape чine, tpꙋdiцĭ ка ваĭ de noĭ, шi фъкъnd o mie de meditъpĭ tpiste asꙋпpa deшeptъчĭꙋneĭ omeneштĭ шi asꙋпpa soaptелор реле каре se amesteкъ în планꙋpiле oaminiлop, ле înкꙋркъ, ле împiedeкъ, шi ле pрiфaкꙋ̆ dꙋпъ капpiцiiле лор.

Noĭ ne-am пopnit de ла Пeatpъ ка sъ віdem поptpetꙋл Domnꙋлꙋĭ Алеksandpꙋ Лъпꙋшneanꙋл; ne-am пopnit de ла Пънгърацĭ кꙋ rînd sъ ne sꙋim пе Чеахлъꙋ̆, шi nічĭ ꙋn проеkt nічĭ челалалт nꙋ л'am пꙋtꙋt împлini. Аша sînt maĭ toate проĭеkteле omeneштĭ, maĭ алеs ачеле че se atinгꙋ̆ de воĭajꙋpĭ. Ле фачĭ еарnа, шi кꙋm pesape soapеле de прimъваръ, se topeskꙋ̆ ка omъtꙋл.

Propasirea.—1844.

BORSEK.

BORSEK.

Еарпа аȣ̆ венit аdȣкъпdȣпе кȣ еа плъчеріле stрелȣчіtе а валȣрілор, прimвлъріле în sъпiĭ, коnцерtеле înкъntъtoape, пetречеріле teatpȣлȣĭ, шi maï алеs привелiшtеа dpъгълашъ а фокȣлȣĭ în sове. Dȣлчĭ sînt minȣtеле în каре поetȣл, кȣлкat пе ȣn jiлц еласtik dinaintea ȣnȣĭ japatik воrat, îшĭ simte tpȣпȣл пъtpȣns de о плъкȣtъ кълdȣpъ, în вреmе че înкiпȣіреа лȣĭ плȣteшte în bisȣpĭ misteрioase шi dъ вieaцъ întъmплърiлор tреkȣte. Еарпа шi вълpîneцiле sînt епохеле sȣвеnipелор. Кънd пъmîntȣл este акоперit кȣ zъпаdъ, omȣл rîndeшte кȣ dpar ла фрȣmoaseлe шi кълdȣpoase ziле а верiĭ, ла еарва че înвioшïа къmпiĭ, ла фрȣnzeлe че îmпodoвïа пъdȣріле, ла черȣл алвastpȣ, ла къntiчeлe воïoase а пъsepiлор. Asemine шi nenoрочitȣл че аȣ̆ ajȣns în вîpsta вътpъпецiлор, tpъешtе пȣmaï кȣ аdȣчереа aminte а aniлор tineрецiĭ saле.

Еȣ̆ каре, славъ Domпȣлȣĭ! sînt ъпкъ dепapte de а фi în пȣтерȣл челор че jълеskȣ̆ пrimъвара вieцiĭ, гъsesk о mape mȣлцеmipe а mъ пȣпе seapa în фаца soвiĭ шi а приві jокȣл фantastik а фокȣлȣĭ. Îmĭ плаче sъ peînвiez în înкiпȣipe ikoaneле dепъptate че s'аȣ̆ steps odatъ кȣ tpeчереа zілелор, шi sъ ле înфъцішеz ка о панорамъ dinaintea окілор meї. Франціа, Italia, Џерmania ш. ч. mi se аратъ atȣпчї кȣ tot фармекȣл de каре ле împodoвеskȣ̆ пȣterea sȣвеnірелор шi dорȣл ънкъ maї пȣternік de a ле ревidea în фііпцъ. Къte плапȣрї de ферічіре, къte kastелȣрї de Spania ръdік în чеаsȣл ачела! Мъ пріфак îndatъ întр'ȣп архіtekt atът de mъestрȣ, къ mъ mір еȣ̆ însȣmї de фрȣmȣseціле оперілор меле; шi кȣ toate къ рid însфîршit de toate ачеле невȣпії че'mї віjie прін minte, dар mъртȣpisesk къ mъ simt кътева minȣte ферічit de еле. Zік кътева minȣte пȣmaї, къчї реалitatea, чеа maї апрігъ dȣшманъ а înкіпȣіреї, віne de se пȣпе некontenit dinaintea еї шi о întȣпекъ фъръ milъ. Bisȣл se stерjе, шi inima înчеteazъ de a вate; корона kade шi omȣл ремъпе ачеа че este. Le masque tombe, l'homme rèste, et le heros s'évanouit!

Dар вроїam sъ ворвеsk de Борsек шi въd къ m'am adînчit în ideї філоsoфіче asȣпра omȣлȣї. Аша sînt rîndȣріле че se naskȣ̆ în фаца фокȣлȣї поаптеа, кънd toatъ лȣmea odixneште. О idee adȣче пе алta шi întр'о кліпалъ фаче цїȣрȣл пъmîntȣлȣї. Sъ venim însъ ла sȣjetȣл ачеstȣї артікол.

Nȣмеле de Борsек îmї прічінȣеште totdeaȣna ȣп amestek de simцірї кȣ atът maї кȣріоz къ еле sînt de natȣрї кȣ totȣл stръine. Dintъiȣ, îmї adȣче ȣп soiȣ de фіорї речї каре îmї înкреџеште пелеа întокmaї ка кънd ар фі sъ intрȣ întр'о апъ кȣ гіацъ. Пе ȣрmъ, mъ desфъteazъ прін înфъцішареа ȣпор фігȣрї џінгаше шi плъкȣte, шi însфîршit mъ фаче sъ рid, din toatъ inima, de оаре каре întъmплърї komiче шi de оаре каре ridіколе каре аȣ̆ jȣkat ȣп рол însemnat în soчietatea Борsекȣлȣї din вара trекȣtъ.

Ачеа soчietate ера îmпърцitъ în tреї класе фоарте deosевite прін manіеріле лор: 1. Adȣпареа Romъпеаskъ. 2. Adȣпареа Ȣпгȣреаskъ. 3. Adȣпътȣра Арmепеаskъ. Шi фіеште каре din ачеste ера sȣбdiвizatъ еаръшї în алte tрепte потрiвite dȣпъ stаре шi рангȣрї; къчї арistократia, de шi мȣлt маї попоралъ аiче de кът аїȣре din прiчiна фръцiеї siлite че леагъ негрешit între еї временiчiї лъкȣiторї аї бъiлор, dар tot пъstра оаре каре deпъртаре între еа шi între глоатъ. Sistemȣл егалiтъцiї, че нiчї odатъ нȣ ва приnde detot ръdъчiнъ пе пъmînt, аре însъ аколе о пъртiчiкъ de лок neînsemnatъ ȣnde ел domneште în toатъ пȣterea sa. Ачел лок se нȣмеште Лобого, шi este о бае рече în каре фiербе неконtenit газȣл карбон'к. Шеse оаменї потȣ deабiе sъ înкапъ în ел, dар ненорочiцiї! de-ар фi треї îмпъраці шi треї чiоботарї, нȣ ї-аї кȣноаште ȣнiї de алцiї, atът de мȣлт ръчеала апiї шi пiшкътȣра газȣлȣї ї-ар sгîрчi шi ї-ар stрiмба de о потрiвъ. Лобого, dȣпъ deфiнiрea ȣнȣї прieтin ал меȣ, este tронȣл егалiтъцiї în прiвiрea фisionomieї рidiколе че къштiгъ фieште каре кънd se sкалdъ în ел, шi егалitatea este о плантъ че нȣ поate înфлорi dекът în апъ шi маї алеs în апа гроzавȣлȣї Лобого.

Борsекȣл е ȣн че каре нȣ se поate нȣмi нiчї tîрг, нiчї sat, пentрȣ къ н'аре нiчї ȣлiцї, нiчї маgazii, нiчї лъкȣiторї. Ел este о adȣнътȣръ de вр'о чiнчїzeчї de каse de лемн, нȣstiї, шi аре мȣлтъ asemънаре кȣ мȣштеле каре stаȣ моарte тоатъ еарна пentрȣ ка sъ înвieze în прimъваръ. Треї пърцї а анȣлȣї, Борsекȣл este о кȣшкъ deшартъ пе каре нȣмаї ȣршiї din мȣнцї о вiziteазъ поate; еар кȣм soseште лȣна лȣї Iȣнie, atȣнче ка о персоанъ лешinатъ че îшї вiне în simцiрї, ел îнчепе а приnde ла sȣфлеt, saȣ маї вiне ziкънd, ла sȣфлеte. Каsеле se лъкȣеsкȣ îнчеt-îнчеt, шi în пȣцiнъ време ел se tрansформеазъ întр'ȣн tîргȣшор вiȣ шi плiн de tot soiȣл de фiгȣрї stрънe. Мȣнцiї de пе îмпреціȣр перdȣ sелбътъчimea лор пentрȣ ка sъ se прiфакъ în прiмблърї misterioase, шi în локȣл ȣnde кърїїа чiоареле маї înainte, акȣм о банdъ de мȣziканцї de ла Кронstat кънtъ фел de фел de simфонiї: валцȣрї пentрȣ Немцї ȣпгȣреаska пentрȣ Маґïарĭ, шi Тȣ'mĭ ziчеаĭ odatъ пentрȣ Romъпĭ. Кȣ toate ачeste însъ, ваĭ шi amар de 'neпорочitȣл че аре пъкatȣл de a sosi чел ъntъĭȣ în Борsek! Ел аре toatъ времеа a se înкредinцa къ, din kontра опiniеĭ лȣĭ Чеsар, е мȣлt maĭ вine a фi ал doiле întр'o каpitaлie декът чел ъntъĭȣ întр'ȣn sat.

Dар mъ вeцĭ întреба поate кȣm шi че фак̆ кълъtoрiĭ пentрȣ ка sъ поatъ гъsi razde шi алte неапърate лȣкрȣрĭ пentрȣ вieцȣiре, de време къ Борsекȣл este пȣstiĭȣ? Ĭa aчeastъ întреваре вредnікъ de toatъ лаȣda, воĭȣ авеа оnор a респȣnde къ, прекȣm фieшte каре zidiре аре ȣn ъnцер невъzȣt каре о окроteшte, asemine шi пomenitȣл лок аре ъnцерȣл seȣ̆ че, în kontра алтор фiinцĭ skȣtitoаре шi înapinate, îл прiвireazъ de jos еар пȣ de sȣs, фiind лъкȣinца лȣĭ кȣ кътева sȣte de stъnjinĭ maĭ în вале декът Борsекȣл. Ачел zeȣ̆ вine-воitор че este вestit прin mікȣл seȣ̆ кал, se пȣmeшte D. Вермеш. Ел е фaktotȣm плеnіпotent каре înкiрieazъ каsеле шi каре înлеsneшte, прекът se поate, мȣлцеmiрiле волпавiлор, вреȣ̆ sъ zik, a персоапелор че sȣв претекst de воалъ мергȣ̆ de гȣstъ Борвizȣл. Ел е персоnajȣл чел maĭ însemnat în toatъ времеа въiлор, шi кънd трече къларе пе dinaintea каsелор, пiме пȣ лiпseшte de a i se înкina. Dȣпъ ачesta, în пȣмерȣл персоапелор de къпitenie din Борsек, вine вestitȣл вървiер Фiгаро, пȣmit astфел пentрȣ пȣмероaseле mesteшȣгȣрĭ че кȣпoaшte, афаръ de ал seȣ̆. Ел е мъпа dреаптъ a Dлȣĭ Вермеш, шi аре ȣn талent deoseвit пentрȣ ка sъ dee фок арtiфiцiiлор кȣ каре ачesta se îndeлеtniчeшte фоарte ades. În ȣрma лȣĭ Фiгаро, ĭе рînd komendantȣл, каре este însърчinat кȣ пaza вȣпеĭ орînдȣелĭ шi кȣ siгȣранцia овшtieĭ, пentрȣ a кърie окротiре ел аре dрепt ацiĭȣtор zече церанĭ Sекȣĭ че поартъ пȣме de solдaцĭ. Шi în sфîршit, dȣпъ ачеstĭ треĭ, se înшiръ strъinii че вiпȣ̆ sъ вее sъпъtate ла isворȣл тъmъdȣiреĭ.

Кът пеntрꙋ doкtор, daкъ mъ веџĭ întрева, воĭꙋ авеа еаръшĭ опорꙋл а реsпꙋnde къ, de шi ар тревꙋi съ фie ка ла алте бъĭ, аiче însъ s'aꙋ̆ sокоtit de прisos пеntрꙋ къ орĭ шi чine este în stаре а въ лъmꙋрi кiпꙋл de а фаче кꙋра. Tot metodꙋл se кꙋпрinde în doъ артiколе: 1° a веа кътъ апъ съ ва пꙋtea maĭ mꙋлтъ; 2° а лꙋа ваe ла Ловоrо, saꙋ̆ ла Шарош, saꙋ̆ ла Елisавеta, saꙋ̆ ла Лаzър. Ачеste sînt челе пatрꙋ васinꙋрĭ din Борsек. Пꙋtéџĭ алеџе пе каре в'а плъчеа. Шарошꙋл însъ este орîndꙋit maĭ кꙋ samъ пеntрꙋ ревmatismꙋрĭ шi Ловоrо пеntрꙋ slъвiчiꙋnĭ.

Stръinꙋл че mерџе ла Борsек тревꙋе se'шĭ регꙋлеze чеаsꙋрiле dꙋпъ ꙋn поꙋ̆ sistem. Somnоросꙋл este silit a se sкꙋла odatъ кꙋ soареле, шi лепешꙋл а ꙋmвла пе jos пъпъ че пꙋ maĭ веde віне. Ачеste îndatoрiрĭ tiраniче sînt пеапърate пеntрꙋ фолосꙋл кꙋреĭ. Ла шеse чеаsꙋрĭ de diminеацъ, џinetꙋл tрimвiџiĭ, mĭорлъitꙋл кларinetiĭ шi вꙋmвꙋitꙋл tовiĭ îл tраrꙋ̆ din враџеле somnꙋлꙋĭ, шi фъръ întърzieре ел тревꙋе съ пъръseаskъ dꙋлчеа кълdꙋръ а patꙋлꙋĭ пеntрꙋ ка съ mеаргъ ла Фъntъпъ se'шĭ ръкореаskъ trꙋпꙋл прin въꙋtꙋра Борвizꙋлꙋĭ.

Ачеа фъntъпъ че este isворꙋл тъmъdꙋiреĭ atъtор patimĭ, se афлъ în mijлокꙋл Борsекꙋлꙋĭ, шi пꙋ е maĭ mаре dекът de ꙋn кот квадрat; adînчimea eĭ поate съ фie чел mꙋлt de doĭ коџĭ, dꙋпъ кꙋm m'aꙋ̆ înкреdinџat ꙋn пегꙋџitор de поstав. Шi, кꙋ toate ачеste, пꙋ пꙋmaĭ къ еа îndestꙋлеазъ пе фieште каре zi sꙋte de stomaxꙋрĭ, dар апоĭ tot odatъ din sinꙋл eĭ se ꙋmплe sꙋte шi miĭ de stекле mарĭ че se împръштie în лꙋme. Еа este înгръditъ кꙋ ostреџе de лemn шi аре în stînга ꙋn лок гол че se пꙋmеште гръdinъ, еар în dреапta ꙋn шопрон лꙋнг че se кĭamъ галерiе. Amъndoъ ачеste локꙋрĭ sînt menite sпре а sлꙋji de прimвларе персоанелор каре факꙋ̆ кꙋра.

În adевър е ꙋn sпекtакол фоарте кꙋрioz а прiвi пе toџĭ волпавiĭ viind din toate пърџiле diminеаџа ла фъntъпъ, кꙋ окiĭ ънкъ ȣмфлацĭ de somn, шi кȣ пахареле лор în мънъ. Eĭ seamънъ нiште вiноваџĭ dȣшĭ ла локȣл osîndiĭ. Пе фаца лор е zȣгръвitъ о înфiорape комiкъ че se мъреште кȣ кът se апропie маĭ мȣлt de isвор; dap маĭ алеs, кънd se хotъреskȣ а dȣче ла гȣръ чел întъiȣ пахар плin de вȣркȣt, tавлоȣл че înфъцiшeazъ este вреdnik de пенелȣл bestitȣлȣĭ Гаварнi. Мȣшкiĭ образȣлȣĭ se sгîрчеskȣ, sпрînчеniле se înкрецеskȣ, окiĭ se daȣ neste кап, вȣzеле se stpinгȣ ка пentpȣ o dȣлче sърȣtape, шi toatъ фisionomia se прiфаче întp'o невiноватъ шi непрецȣitъ карiкatȣpъ. Шi нȣ sokotiцĭ къ аколе, ка ла ръsвоiȣ, нȣмаĭ чеа întъĭ черкаре е греа. Нȣ! апа е маĭ înфрiкошatъ декът фокȣл. Кȣ кът sпореште пȣтерȣл пахарелор, кȣ atът desгȣstȣл креште шi, în ȣрмаре, кȣ atът esпресia фiгȣрiĭ se фаче маĭ чiȣdatъ. Фiind însъ къ, dȣпъ леџiле natȣрiĭ, deфектеле обштештĭ нȣ sapȣ în окĭ аша de tape ка ачеле партiкȣларе, de ачееа шi непорочiцiĭ че sînt sȣпȣшĭ ла вътȣра silitъ а вȣркȣtȣлȣĭ, нȣ se маĭ окȣпъ de pidiколȣл че se tiпъреште пе фаца лор. Toate гîndȣрiле лор цintеskȣ deокamdатъ нȣмаĭ asȣпра фънtънiĭ, шi конворвiре а лор asȣпра апеĭ.

— Бре! da ръ'ĭ апа astъzĭ!

— Нȣ'мĭ мерџе пе гît нiчĭ de фрiкъ.

— Еȣ маĭ вȣкȣpos апiĭ веа шампанie.

— Къte пахаре аĭ вȣȣt пън'акȣм, Madемȣazелъ?

— Ноъ, шi маĭ am вр'о tpeĭ.

— Кȣм se поate! doъsпрezече пахаре, dta каре ештĭ atът de деликatъ!...

— Comment trouvez-vous l'eau ce matin, madame la baronne?

— Tedesdaple!

Bizita ла фънtънъ цine de ла шesе пънъ ла опt чеasȣрĭ, în каре време мȣzика кънtъ некontenit tot soiȣл de apiĭ веселе; шi кȣ кът pazеле soapелȣĭ se маĭ înкълzеskȣ кȣ atът феџеле волнавiлор se маĭ însenineazъ. Zimветȣл se iвеште пе бȣzеле лор; шъцiле веселitoaре sборȣ̆ în въsdȣх; кавалерiĭ шi dамеле se формеаzъ în грȣпе, шi конворбiрiле se факȣ̆ maĭ inteрesante. Atȣnче începȣ̆ крitiчеле întре deosebitele чете; ȣn soĭȣ de ръsбoĭȣ sпiрitȣал naште претȣtindene, шi локȣл прimблърiĭ dinaintea фънtънiĭ este ȣn adевърat къmп de бътълie ȣnde mȣлцĭ неnoрочiцĭ ремънȣ̆ ȣчiшĭ de sъцецiле saркasmȣлȣĭ. Însъ, o! tiкълошie omineaskъ! Bine o вреme, ȣn minȣt ȣnde фieште каре лȣпtaш din ачел ръsбoĭȣ, пънъ шi чел maĭ mаре ероȣ̆, se веde silit a пъръsi къmпȣл глорieĭ шi a se фаче невъzȣt ка ȣn фȣгарiȣ.. Грȣпеле se desшiръ, dȣшmъniiле se ȣiтъ, шi toцĭ însфîршit se deпърteazъ de ла фънtънъ кȣ пасȣрĭ рънizĭ.

Dȣпъ кȣра de апъ, фieште каре пъtimaш se odixneште вр'о doъ чеasȣрĭ de кinȣрiле че aȣ̆ sȣферit ла фънtънъ· Ваĭ însъ de ачеа odixnъ! Ea seamънъ кȣ ачеа de пе ȣрmъ noante a ȣnȣĭ osindit ла moapte. Tot soĭȣл de оцерiрĭ îл кȣпрindȣ̆ кънd гîndeште ла баеа рече каре'л aштеапtъ, шi, пънъ че sкапъ de dînsa, ел este кȣфȣndat întр'o некȣрmatъ нeлiniштiре че se mъреште saȣ̆ se mikшȣреаzъ de zече орĭ пе чеas din прiчiна nestatорniчieĭ atmosферiĭ. Окiĭ лȣĭ staȣ̆ цintiцĭ кȣ грijъ asȣпра mȣnteлȣĭ nȣmit Капȣл Попiĭ ка asȣпра ȣnȣĭ барометрȣ siгȣр, шi dакъ веde фрȣntea ачестȣе акоперitъ кȣ абȣрĭ, atȣnчĭ ȣn фiор înгieцат îĭ tрече nin tрȣп, къчĭ este înкредinцат de a авеа вînt saȣ̆ плоае în вреmеа бъiĭ; ear dакъ черiȣл e senin deasȣпра mȣnteлȣĭ, ȣn фел de кȣраj minчiȣnos вine de'л mînгъе, dъndȣ'ĭ sпераре къ ва фi soаре кънd s'a sкълda. În sфîршit zече чеasȣрĭ шi jȣmъtate aȣ̆ sȣnat; ел tребȣie sъ meаргъ ла Лобого! Se порнеште кȣ фаца skimбатъ шi кȣ tȣлбȣрареа în sȣфлеt!... пiчioареле îл поартъ кȣ греȣ̆; dар eatъ'л къ aȣ̆ ajȣns! Акȣm merітъ a фi прiвit.

Îndatъ че soлdatȣл каре e de пазъ, aȣ̆ înкis ȣша бъiĭ dȣпъ dînsȣл, ȣn desгȣst înфрiкoшat de апъ se zȣгръвеште în окiĭ лȣĭ ші ĭĭ dъ ȣn аер de om tȣрват. Тоаte лȣкрȣріле че'л împреџiȣръ ші каре se аръtȣ̆ лȣĭ ĭĭ adȣкȣ̆ sлоĭȣрĭ de гĭаџъ пе sпinаре. Басinȣл ȣnde аре sъ întре i se паре о гȣръ а Iadȣлȣĭ; клокоtiреа гazȣлȣĭ în апъ sȣnъ ла ȣрекеа лȣĭ ка pisȣл dimonesк а ȣnȣĭ џеniȣ̆ фantastiк, ші nenoрочiџiĭ че'ĭ веde stрîmвъndȣse în Ловоrо, ĭĭ înкiпȣеште ка niште sȣфлеtе mȣnчite de dрачĭ. Ȣn amestek грозав de џеmete ші de ръкnite se ръdiкъ de ла пiчĭоареле лȣĭ ші mерџе de se перde în възdȣх, sȣфлъnd în пеntȣ'ĭ о sпаĭmъ копiлъреаsкъ каре ĭĭ sвȣрлеште пърȣл пе кап. Ші maĭ алеs къnd гîndеште къ ачеа аpmonie dȣрероаsъ este продȣsъ прin înpiȣрiреа ȣnор sȣфеpinџĭ че însȣшĭ аре sъ пътimeasкъ în кȣрънd, atȣnчĭ soapeле кĭар se întȣпекъ пеtpȣ dînsȣл.

Пеntpȣ орĭ ші каре алtȣл, tавлоȣл че înфъџiшеаzъ Ловоrо плin de волнавĭ ар фi ȣn isвор вогаt de petречере ші de pis, фiind къ фiеште каре din ачеstiĭ joакъ ȣn рол кът se поаte de комiк. Ȣnȣл кiȣеште ка ȣn postaш; алtȣл mĭорлъеште о аpie jалnікъ de ла Лȣчiа, хъкȣitъ прin клеnџеniреа фълчiлор; алtȣл se роагъ italienеште ла soape ка sъ фiе maĭ фервinte, zікъndȣ'ĭ: Sore amico! Ȣn ал паtpȣле se sфъdеште кȣ фiчĭорȣл лȣĭ пentpȣ пȣmерȣл minȣtелор; ші toџĭ împреȣnъ tpemȣрънd, џinънd, кънtънd, шȣерънd ші въĭtъndȣse, продȣкȣ̆ ȣn totȣл pidiкол фоаpte веseл пentpȣ ȣn пpivitор dap фоаpte пȣџin înкȣръjътор пентpȣ пътimaшȣл nostpȣ.

Eatъ'л însъ disвъркаt, гata de а se арȣnка în враџеле гроznікȣлȣĭ Ловоrо. Фаче ȣn пas sпре ел... inimа'ĭ ваte! maĭ фаче ȣnȣл... окiĭ i se nainjinesкȣ̆!... ъnкъ ȣnȣл... пiчĭоареле'ĭ slъвеsкȣ̆, ші ел пiкъ în џепȣnкĭ пе mарџinеа васinȣлȣĭ ка ȣn vinоvаt че ар чере еptаре. Ȣn vînt рече se stîpneште tокmaĭ акȣm, лȣnекъ пе tpȣпȣл лȣĭ, ші прin пеплъкȣta лȣĭ disпiерdаре îл silеште а întpa maĭ deгравъ în апъ. Ла ачеst semn ȣpit, ел îшĭ ȣdъ капȣл iȣte, se фреакъ пе sъв sȣорĭ, шi офtънd din греŭ, шi фъкъndȣшĭ крȣче, se asвîрле înainte кȣ окiĭ înкiшĭ шi кȣ dinцiĭ stрîншĭ. Ȣn tрȣп, maĭ mȣлt морt de фрiкъ, кade шi se акȣфȣndъ în апъ; dар deodatъ, înвiet прin фрiгȣл de гĭацъ че'л кȣпрinde, ачел tрȣп ese афаръ хemesit, sпърiet, tȣрвat; фȣџе ка о maшinъ, dъ din mъnĭ, sаре пе лок, se вate кȣ палмеле пе пеле ка кънd ар алȣнга niште алвine de пе dînsa, шi întр'ȣn кȣвînt dъ toate semnеле de ȣn om skos din minte пънъ че razеле soареlȣĭ, лiniштindȣ'ĭ sънцеле, îл adȣкŭ eap în simцiрĭ. Dар че фолоs!.. aiче înчепе ȣn алt шiр de tiкълошiĭ. Sерmanȣл нȣ аŭ skъпаt pentрȣ къ аŭ ешit din вае, къчĭ ȣn tремȣр ка de фрiгȣрĭ îл апȣкъ îndatъ шi îл опреште de a se пȣtea îмвръка рънide pentрȣ ка sъ se maĭ înкълzeaskъ. Хаĭнеле întръ кȣ греŭ, колцȣniĭ se tрагŭ пе dos, чiоботеле нȣ вреŭ sъ'л înкалце, jiлеtка se îмвȣмвiе stрimв, шi toate парŭ къ'шi аŭ dat кȣвînt pentрȣ ка sъ'ĭ прелȣнџeaskъ кinȣл.—Sлавъ Domnȣлȣĭ! însфîршit s'аŭ гъtit! Ел se deпъртeazъ фȣгъnd de Лоборо шi апȣкъ sпре mȣнцiĭ de пе 'мпрецiȣр; алеаргъ tремȣрънd шi гîфîind ка ȣn гînsак пънъ че ȣмплъndȣse de sȣфлеt kade jos de osteneaлъ шi de кълdȣръ, ла ръdъчina ȣнȣĭ вrad.

Dар кȣm s'аŭ ръкоpit, о mȣлцеmiре некȣnoskȣtъ naште în sinȣл лȣĭ; tрȣпȣл i se ȣшȣреazъ, ideiле i se лъмȣреskŭ, inima'ĭ simte о dȣлче плъчере, шi окiĭ лȣĭ, прiмвлъndȣse веsел îмпрецiȣр, se опреskŭ кȣ dраroste asȣпра фрацiлор пресȣрацĭ прin еарвъ. Къte ideĭ se deшteaпtъ atȣнчĭ în minte'ĭ, шi къte пофte în пепtȣ'ĭ! Прiвелiштеа ачелор miлioane de фрацĭ îĭ însȣфлъ гȣstȣрĭ пastoрале шi simtimenтале. Eatъ'л къ se апȣкъ de'ĭ кȣлеџе шi'ĭ adȣпъ în вȣкеtȣрĭ pentрȣ dama каре îл înкъntъ. Гȣрiца лȣĭ sȣsпinъ în вреmea asta ȣn веps de амор; dар фоаpte ades tot ачеа гȣрiцъ мъпъпкъ пе dрȣm вȣкеtȣрiле прегъtite кȣ atъta tрȣdъ pentрȣ фiinца slъвitъ. О! лъкomie omineaskъ!

Toatъ dimineaцa, пpeкȣm am spȣs, de ла шese шi пънъ ла doъsprezeчe чeasȣpĭ, лъкȣitopiȣл вpemeлnik a Бopsekȣлȣĭ tpeчe nintp'ȣn шip de пekazȣpĭ, de spaĭme, de sȣфepinцĭ mopaлe шi tpȣпeштĭ; cap кȣm aȣ̆ skъпat de гpija фъntъnii шi a вacĭ, чeasȣpiлe se фaкȣ̆ nesimцite пentpȣ dînsȣл, шi фieкаpe din eлe îĭ adȣчe o пoȣ̆ъ плъчepe ka ръsплatъ ла чeлe чe aȣ̆ пътimit maĭ înainte. Toatъ zioa se tpeчe în adȣпъpĭ фъpъ пpetenцiĭ, în koпвopвipĭ пpietineштĭ, în пpimвлъpĭ înkъntъtoape, шi maĭ aлes în sinȣл aчeлeĭ фpъцiĭ nepreцȣite чe пȣ se гъseштe aĭȣpe dekъt ла въĭ, шi în aчea лiniштe de minte пe kape пȣ o ameninцъ niчĭ пekazȣpiлe kasniчe, aчeĭ цinцapĭ înвeninaцĭ kape skȣpteazъ вiaцa ȣnȣĭ om simцitop, niчĭ шikanȣpiлe ȣneĭ soчietъцĭ sȣпȣsъ etiketiĭ.

Ла Бopsek toцĭ sînt фpaцĭ, de пȣ în Xpistos, dap în Бopвiz. Dame шi kaвaлepĭ фaкȣ̆ toate kinȣpiлe пentpȣ ka se'шĭ пpiчinȣeaskъ mȣлцemipe, шi, în ȣpmape, пaштe întpe eĭ o ȣnipe пe kape anĭ întpeцĭ пȣ o пotȣ̆ фopma пpin tîpгȣpiлe чeлe mapĭ. Kъnd soseштe ȣn stpъin, eл este îndatъ îmвpъцiшat kȣ dpaгoste, шi de ла чea întъĭ пpezentape, eл ape dpit sъ tpateze пe toцĭ чeĭлaлцĭ ka kъnd ĭ-ap kȣnoaштe de mȣлt; шi kъnd se пopneштe чineвa, чe jълanie пe чeĭ kape pemъпȣ̆! чe mъxniчiȣne! чe doвezĭ de iȣвipe îл întimпinъ din toate пъpцiлe! În adeвъp, ȣnȣл din mepiteлe чeлe maĭ de kъпitenie a Бopsekȣлȣĭ este de a însȣфлa oaminiлop simцipĭ omineштĭ!

Пȣцine sînt petpeчepiлe de ла Бopsek, dap tokmaĭ пentpȣ къ пȣmepȣл лop e mik, пpeцȣл лop e mape пentpȣ aчeĭ kape лe гȣstъ. Eлe se кȣпpindȣ̆ maĭ mȣлt în пpimвлъpĭ ла Stekлъpie, ла Kaskadъ, ла Пeштepъ, ла Stînчĭ ш. ч. л. шi în вaлȣpiлe чe se daȣ̆ de doъ opĭ пe sentъmъпъ, joĭa шi dȣminika; dap фieштe kape din aчeste ape плъчepea sa deoseвitъ.

Пeштepa mepitъ maĭ mȣлt dekъt toate kȣpiozitъцiлe

Бopsекȣлȣĭ a фi bizitatъ; dap пentpȣ ка sъ фie възȣtъ în toatъ sълбatiка sa фpȣmȣseцъ, tpeбȣe ка пepsoaneлe чe вop intpa în лъȣntpȣл eĭ sъ поapte topчiĭ. În ачest кiп пpiвeлiштea e кȣ adeвъpat minȣнatъ. Лȣmina, îmпpъштiindȣse пe пъpeцiĭ ȣmezĭ a stînчiлop ші pesфpънгъndȣse пe фeцeлe пepsoaneлop, înфopmeazъ ȣn taблoȣ̆ фantastiк чe te фaчe sъ te кpezĭ întp'o aлtъ лȣme. Ȣmбpeлe чe se întindȣ̆ în toate пъpцiлe ка niште ȣpieшĭ, jокȣл, miшкъpiлe лop pъpizĭ ші sпъĭmîntъtoape îцĭ însȣфлъ ȣn soiȣ de гpoazъ чe mъpeште eфeкtȣл ачeлeĭ фantasmaгopiĭ; ші deosebiteлe гласȣpĭ, ȣnindȣse împpeȣнъ ші гъsind o înzeчitъ пȣtepe în eхȣл пeштepiĭ, пpodȣкȣ̆ ȣn вȣet чe te înфiopeazъ, ȣn вȣet фъpъ nȣme чe паpe къ ese dintp'o гȣpъ a iadȣлȣĭ.

Dȣпъ Пeштepa de кape am вopбit, чeлe maĭ intepesante лȣкpȣpĭ de пpiвit ла Бopsек sînt балȣpiлe. Înкiпȣештiцĭ o шaлъ de лemn фъpъ niчĭ o aлtъ deкopaцie deкъt niште фoфeze de бpad în кape apdȣ̆ вp'o doъzeчĭ de лȣmînъpĭ de sъȣ̆; eap în лъȣntpȣл eĭ o soчietate aлкътȣitъ de tot soiȣл de neamȣpĭ, ȣn amestek de tot фeлȣл de tȣ̆aлete: dame pomъnчe în pokiĭ deлikate ші гъtite dȣпъ modeлe Пapisȣлȣĭ; бapoane ші kontese ȣнгȣpeштĭ îmбpъкate кȣ пpetenцie dap фъpъ гȣst; apmenчe neчĭoплite, în хaĭne de jȣпъnese de kasъ; ші пe ȣpiпъ фeл de фeл de фpaчe чiвiлe ші miлitape, ȣнeлe eлeгante, dap чeлe maĭ mȣлte кȣ taлiĭ sкȣpte ші кȣ koziлe пънъ ла кълкъe. Înкiпȣештiцĭ пe deasȣпpa tȣtȣpop ачestopa, фiгȣpĭ de toatъ фъntȣpa, de tot калȣпȣл, stpiмбe, tpiste, вeseлe, mojiчештĭ, ȣнгȣpештĭ, швъбештĭ, doбitoчештĭ; întp'ȣn кȣвînt o богатъ гaлepie de кapiкatȣpĭ nintpe кape deaбie zъpештĭ кътeвa фeцe maĭ omiнештĭ. Акȣm înфъцiшeazъцĭ toate ачeлe фiinцĭ jȣкъnd, sъpind, înвъptindȣse ка niште titipezĭ, бътънd din nintinĭ; iskodeште în minte'цĭ sȣчitȣpiлe de tpȣп чeлe maĭ чĭȣdate, stpîmбъpiлe de oбpaz чeлe maĭ pozнaше, ші aшa вeĭ aвea o idee de балȣpiлe Бopsекȣлȣĭ.

Ші, кȣ toate ачeste, o веселіе mape e zȣгръвітъ пе фецеле tȣtȣpop. În вpeme de чінчĭ saȣ̆ шесе чеasȣpĭ toцĭ jokȣ̆ кȣ плъчере, петрекȣ̆ кȣ mȣлцеmipe, ші кънd віне вpemea de a se sпарце балȣл, e mape пъререя de ръȣ̆ че кȣпрinde пе toцĭ іȣбіtopiĭ de daнцȣpĭ.

Am sпȣs ла începȣtȣл aчestȣĭ aptiкол къ лȣна лȣĭ Іȣnie este пентрȣ Борsек епоха în каре ел începe a prinde ла sȣфлете; тpeбȣe dap съ adaor къ апропіерея лȣĭ Sentemвріе este asemine епоха în каре aчeste îл пъръseskȣ̆. Фіеште каре zi atȣnчe веde порнindȣse къte ȣпȣл saȣ̆ maĭ mȣлцĭ болнавĭ însънътошіцĭ. Soчietatea se desбінъ ші некontenit simte черкȣл seȣ̆ mікшоръndȣse, пънъ кънd чел de пе ȣрmъ stpъin, zікънd ȣn tpist adio локȣлȣĭ ȣnde шĭ'aȣ̆ петрекȣt вара atът de біне, se depъpteazъ de ел ші îл пъръseште пȣstietъцiĭ. Борsекȣл pemъne еаръшĭ sinгȣp, deшерt ші tpist ка ȣn mopmînt пънъ ла вара біitoape. Кът пентрȣ персоанеле каре л'aȣ̆ bizitat, еле гîndeskȣ̆ totdeaȣna кȣ mȣлцеmipe ла dînsȣл ка ла ȣn пpietin бȣн ші іȣбіt.

Calendariul Foaeĭ satestĭ. (1845.)

P. S. Традіціа векіе sпȣне къ ȣn чіобан че'шĭ авea tȣрma de oĭ în Бесарабіа, îmболнъвindȣse de кȣрцере de сънџе пе гȣръ ші віind în цара лȣĭ, în Apdeaл, aȣ̆ къzȣt лънгъ isворȣл Борвіzȣлȣĭ, ші къ, бънd апъ din ел, aȣ̆ афлat în sinȣл лȣĭ izворȣл тътъdȣipeĭ. Astфел s'aȣ̆ фъкȣt, din întъmпларе, deskоперіреа апелор mінерале de ла Борsек.

* * *

JASSI în 1844.

18

JASSI în 1844.

Dlui M. Cogalnicean.

Dорештĭ ка sъ'цĭ tрimit о deskріере а Іашілор. Еatъ dар къ, пеntрȣ мȣлцеміреа ta, мъ хоtъреsk амĭ skȣtȣра лепеа ші а înкълека пе kondeĭȣ sпре а întрепрinde о прімбларе пitoreskъ прin ȣліціле капitaлієĭ Молdовіĭ. Те înштiiнцеz însъ къ ачеаstъ прімбларе am de rînd sъ о фак фъръ амĭ întoкmi dinainte ȣп план de dрȣм, прекȣм sъ обічĭнȣеште maĭ în toate воĭajȣріле. Nȣ, еȣ̆ пȣ înцелег кълъtoрііле ка чеĭ maĭ мȣлцĭ, adікъ: de a se фаче робȣл ȣпȣĭ план ші, în ȣрмаре, de a алерга цintъ пе лinie dреапtъ пънъ ла целȣл пропȣs, фъръ а se абate din кале ші фъръ а îndръsni de a еші din ролȣл de машinъ dрȣмеацъ. Nȣмеsk воĭaj ачела sinгȣр каре, лібер de орĭ че înпріȣріре stръinъ, ȣрмеазъ пȣмаĭ капріціілор временнiче а înкiпȣіреĭ ші каре ĭе фііnцъ фъръ прегъtiре прекȣм ші фъръ skoп хоtъріt.

Adeвъраtȣл кълъtор е ачела каре, кънd se порнеште ла ȣп dрȣм, îшĭ пропȣпе sъ меаргъ ȣnde л'а dȣче фаntazia лȣĭ, astъzĭ sпре реsъріt, мînĭ sпре апȣs, astъzĭ пе мареа, мînĭ пе ȣsкat. Еар кът пеntрȣ ачела каре se jеptфеште de вȣпъ воїе ȣпȣї џел întокmit dȣпъ харta џеографікъ, ачела Îл sокоt ȣп кȣріер însърчinat de а se пȣрta пе sine'шї ка пе ȣп пакеt dintр'ȣп лок întр'алtȣл.

Пеntрȣ ка sъ пȣ întрȣ dар în каtегоріа плікȣрілор de поштъ, dъmї воїе sъ ȣрmez dȣпъ плакȣл meȣ̆ ші sъ mъ рътъчеsк пе ȣnde *m*'а dȣче коndeїȣл. *Ла* ачеаsta *mi*-ї ziче поаtе къ ȣп вȣп кълъреџ tребȣіе sъ шtie а stъпîni sвȣрdъріле калȣлȣї seȣ̆; dар оїȣ реsпȣnde ші еȣ̆ къ din toate лігіоаеле лȣmeї коndeїȣл este чел maї греȣ̆ de кърmȣit ші къ ades е реstȣрnat чine вреа sъ'л înфрънeze.

Орї ші din каре парtе віне stръinȣл ла Іашї, віе despre Dȣпъреа, despre Прȣt, saȣ̆ despre Sіреt, і se înфъџішеазъ de dепарtе о панорамъ mъреаџъ ші вреdпікъ de а tраџе toatъ а лȣї лȣаре-аminte. Пе коаstеле ȣпор dеалȣрї mічї че se întindȣ̆ пе mалȣріле Бахлȣїȣлȣї, ші în фаџа алtор dеалȣрї акоперіte кȣ пъdȣрї ші кȣ вії романtіче, ел веdе о adȣпъtȣръ кȣріоазъ de каsе mарї че парȣ̆ а фі клъdіte ȣпеле de asȣпра алtора, ші de tȣрпȣрї вісерічештї че реsарȣ̆ пintре еле ка ніште каtаргȣрї палtе întр'ȣп порt. Ачеле палаtȣрї, фъръ архіtектȣръ кȣпоsкȣtъ, кареле, прекȣm am zis, seamъпъ къ se акаџъръ întре еле пе sпеtеле лор, sînt чеа maї віе ікоапъ а амбіџіеї лъкȣіtорілор лор, ші ачеле tȣрпȣрї пȣmероаsе че se ръdікȣ̆ în въzdȣх, парȣ̆ ка ніште ȣріешї че ар къta ла еї кȣ mȣлtъ mірарe ші кȣ mаре milъ. Кȣ toate ачеste, întрȣлокареа лор продȣче ȣп ефекt плъкȣt stръinȣлȣї, ші орашȣл întрег, înшірънdȣse în амфіteатрȣ deasȣпра фрȣmosȣлȣї шеs а Бахлȣїȣлȣї, înформеазъ ȣп tавлоȣ̆ оріџінал ші minȣnat кȣ zidiріле saле ал-ве, кȣ mȣлџimea sa de акоперімinte în фер алв че лȣчеsкȣ̆ ка оглinzї sȣв разеле soареlȣї, ші însфîршit кȣ tot фармекȣл ȣпеї політії че аре доъ феџе, ȣпа Оріеntалъ ші алta Европіепеаsкъ.

Алъtȣрареа ачеstор доъ каракtере deoseвite, каре dоведеште аtъt de mȣлt înрiȣріреа Европеї asȣпра ȣпеї пърџї dintрe Ромънĭ, пaрtea богatъ шi прiвiлeџiеtъ, шi лȣпta necontenitъ întрe ideiлe векĭ шi noȣ̆e, nȣ eрa nічĭ de кȣm tiпъріtъ пe фaцa кaпitaлieĭ noastрe кȣ вр'о къцiва anĭ maĭ în ȣрmъ. Atȣnчe ea пȣрta o фisionomie maĭ mȣлt oрientaлъ; însъ de кънd sпiрiteлe aȣ̆ înчeпȣt a se desвъли лa рazeлe чiвiлisaцieĭ, o maрe прeфaчeрe s'aȣ̆ iвit în toate, o skimбaрe ръпide s'aȣ̆ sъвършit atъt în гȣstȣріле кът шi în обiчeiȣріле aчeлeĭ miчĭ пърцĭ a soчietъцiĭ Ромънeштĭ de кaрe am пomenit. Хaĭneлe лȣnџĭ шi лaрџĭ aȣ̆ dat рînd stрaeлoр maĭ stрimte a Eвропeĭ; шлiкȣл s'aȣ̆ înкinat dinaintea пълъріeĭ; чĭобoteлe рошĭ шi гaлбine aȣ̆ dat пasȣл înкълцъminteлoр de вaкс; dівaнȣріле лate s'aȣ̆ чĭоплit în фoрme de кaпaпeлe eлeгante шi, în ȣрmaрea tȣtȣлoр aчestoр noȣtъцĭ шi a maĭ mȣлtoр aлte чe s'aȣ̆ întрodȣs кȣ moda, кaseлe aȣ̆ tрeбȣit negрeшit sъ прiimeaskъ o фoрmъ stрeinъ шi potрiвitъ кȣ natȣрa ideiлoр de astъzĭ. Eлe aȣ̆ înчeпȣt a se sȣпȣne рeгȣлeлoр прoпoрцieĭ, a se îmпodoбi кȣ кoлoane, кȣ фeрestрĭ лaрџĭ шi лȣminoase, кȣ бaлкoane desфъцate; aȣ̆ înчeпȣt a eшi în фaцa ȣлiцiлoр, пъръsind фȣndȣл oгръziлoр ȣnde se askȣndea maĭ înainte, a se îngръdi кȣ ostрeцe de лemn saȣ̆ de фeр, dърmъnd jos zaплazȣріле шi zidȣріле aчeлe taрĭ кaрe лe da ȣn aeр de чetъцĭ; aȣ̆ înчeпȣt, întр'ȣn кȣвînt, a se ръdiкa пe плaнȣрĭ eлeгante шi плъкȣte oкiлoр.

Aчeste zidiрĭ noȣ̆e фoрmeazъ пaрtea Eвропieneaskъ a oрaшȣлȣĭ. Кът пentрȣ чea oрientaлъ, ea este рeпрezentatъ прin o mȣлцime de хaрdȣгiĭ векĭ, naлte, stрimбe, mȣчede, кȣ пъреціĭ aфȣmaцĭ шi кръпaцĭ, кȣ фeрestрiлe miчĭ шi кĭoaрe, кȣ stрeшinele пȣtрide шi askȣцite, кȣ skъріле întȣneкate, кȣ odъiлe oфtiкoase, кȣ oгръziлe maрĭ шi пȣstiĭ, кȣ гръdiniлe пline de бȣрȣene seлбatiче, шi кȣ zidȣрĭ гроase nimпрeџĭȣр. Кȣĭбȣрĭ de бȣхne, лъкȣінцĭ de staхiĭ чe te înфiоreazъ шi ȣnde цi se паре къ vezĭ zъкънd 'къte ȣn matȣф гîрбoв, кȣ гiџiлiк пe фрȣnte, кȣ mъtaniĭ în mъnъ, ші каре хîркîеште, окърънd neкоntenit кътева џiганче stрemџероасе че staŭ dinaintea лȣĭ.

Maĭ adaoџе ла ачеst taблоŭ кътева клопotniџĭ ръtȣnde saŭ квadрate, фъръ stiл кȣnoskȣt, кътева чішмеле кȣ inskрiерĭ гречештĭ ші tȣрчештĭ, ші веĭ авеа о idee destȣл de лъmȣрitъ despre ачеа парte а Іашілор пе каре о nȣmesk орienталъ, neавънd алt кȣвînt ка sъ о вotez maĭ вine.

Акȣm, amestekъле пе toate ла ȣn лок în înкіпȣіреа ta, арȣnкъле ка niште jȣкърiĭ dinaintea окілор tъĭ, ші de веĭ продȣче ȣn totȣл перегȣлат ші neoвічînȣit, atȣnчĭ веĭ doвîndi о ікоanъ adeвъраtъ а капiталіеĭ noastре, ші te веĭ înкредinџа къ nȣ este ораш în лȣmе алкътȣit de maĭ mȣлte контраstȣрĭ. Іашіĭ este ȣn teatрȣ кȣрioz, декорат кȣ палатȣрĭ ші вордее лipite împреȣnъ; акtорiĭ лȣĭ sînt Лȣкsȣл ші Sъръчiеа; еар комеdiеа че se joaкъ în toatъ zioa пе sчена лȣĭ поартъ deosевite titлȣрĭ, прекȣm:

„Чine'ĭ mаре, îĭ mi tаре; чine'ĭ mik, tot nimik.“

„Шлікȣл ші пълъріа, saŭ ideĭ векĭ ші ideĭ noȣe.“

Ȣn бътрîn onорат каре аŭ фоst фаџъ ла mȣлте întъmплърĭ în îndeлȣnгата лȣĭ віаџъ, аŭ фъкȣt oвsерварea ачеаsta: къ Роmъnȣл е ка чеара, ші къ пріimеште фоарte лesne toate întinърiріле че'ĭ лаsъ времеа.— Роmъніĭ, zічеа ел, se факŭ tȣрчĭ кȣ tȣрчiĭ, франџеzĭ кȣ франџеziĭ, enглеzĭ кȣ enглеziĭ. Еĭ astъzĭ поартъ фраче stрimte ші чіріпеskŭ вonjȣр ші вonsȣар пентрȣ къ аша'ĭ moda. În времеа Тȣрчілор еĭ пȣрtа чіалтале ші фъчеа temenaле, ziкънd хоjгîолdȣm, sафа гîолdȣm. Sȣв Domniĭ гречĭ, еĭ îшĭ înкърка капеtеле кȣ шлiче, ші din џелевimȣ nȣ se skotea. Чine штіе, de-ор вeni Хіnezіĭ în џеаръ, dакъ еĭ nȣ s'ор фаче mandaрinĭ ші dакъ nȣ s'ор nȣmi Чinг-кinг-tȣnг-фо?“

Ачеаstъ oвsерваре m'ар despera asȣпра каракtерȣлȣĭ nostрȣ, dакъ n'ашĭ шti къ еа se atinџе nȣmaĭ de о miкъ парte а sочіеtъџiĭ роmъneштĭ, къчĭ џъраніĭ каріĭ, sлавъ

Domnȣлȣĭ! алкъtȣеsкȣ̆ чел maĭ mape nȣmep, nȣ шĭ'аȣ̆ пъръsit nічĭ odatъ обічеĭȣріле, nічĭ лімба, nічĭ поptȣл, de шi tрistеле întъmплърĭ че-аȣ̆ tрекȣt пeste цеаръ аȣ̆ апъsat maĭ mȣлt asȣпра лор.

Кȣвіntеле ачеле însъ а бътрînȣлȣĭ m'аȣ̆ adȣs а гîndi ла deosebitеле карактере че-аȣ̆ tребȣit sъ аĭбъ Iашiĭ în ȣрmа deosebitелор префачерĭ прin каре аȣ̆ tрекȣt лъкȣitорiĭ лȣĭ, шi аȣ̆ tрezit în mine dорinца de а шti че фisionomie аȣ̆ авȣt ачеst ораш în времеа Dачiлор? че skimбаре аȣ̆ лȣаt maĭ în ȣрmъ sȣб stъпînirea Ромаnілор, пе кънd ел se nȣmĭa Municipium Jassiorum? шi каре аȣ̆ фost карактерȣл seȣ̆ оріціnал în епоха Domnілор пъmînteni, кънd ера adевъратъ полiтie Ромъnеаskъ, шi maĭ алеs dȣпъ mȣtарea skаȣnȣлȣĭ Domnieĭ în ел din Sȣчеава sȣб Алексаndрȣ Bodъ Лъпȣшnеаnȣл.

Ашĭ dорi dар nȣ se поаte, ziче ȣn къntiк векiȣ. Asemine sînt silit sъ zік шi еȣ̆ în прiвiреа ачелор notiцiĭ. Лаs dар în seama персоаnелор кȣ ръбdаре ка sъ факъ черчетърĭ despre еле; кът пentрȣ mine, акȣm de-odatъ m'оĭȣ mȣлцеmi а'цĭ аръtа Iашiĭ прекȣm se гъseшte în аnȣл 1844.

Dеалȣл Ръпidеа каре este în фаца Iашiлор пе ва sлȣji de пȣnкt de порnire în кълъtорia че întreпрindem. Eatъnе dар пе вîрфȣл лȣĭ, авънd dinaintea окiлор în депъртаре капiталiа Молdовiĭ, în dреаnta шi în stînга mȣnцĭ акопериці de виĭ îmбелшȣгate, шi sȣб пiчĭоареле nоаstре шоseоа че dȣче sпре Галацĭ шi каре, шерпȣind прintре ливеzĭ веseле пъn 'n вале, se întinde ка о пънzъ албъ пе шеsȣл Бахлȣiȣлȣĭ шi merце de se пеrde în sinȣл tîргȣлȣĭ. Прiвелiштеа de aiче este ȣnа din челе maĭ фрȣmoase шi maĭ minȣnate din церiле nоаstре ȣnde sînt atъte прiвелiштĭ minȣnate шi фрȣmoase. Nȣ оĭȣ deskрiо însъ пentrȣ ка sъ nȣ stрiк impresia че аре а simцi tot кълъtорiȣл кȣ închiпȣire.

Ne порnim: копачiĭ din toate пърціле îmĭ întindȣ̆ крепцiле лор înкъркate de поаme, dap фȣгарïȣл meȣ̆, кondeĭȣл, nȣ mъ лasъ sъ mъ sȣпȣп îndemnȣлȣĭ че'mĭ факȣ̆. Ел аȣ̆ апȣкat ла вале шi фȣце ка ȣn фȣлцер, къчĭ deaлȣл Ръпidea nȣ поартъ în zъdap ȣn nȣme atът de потpiвit. Eatъ въ tpeчem пе dinaintea Soкoлiĭ, ачest паpк Domnesк împodoвit кȣ ȣn палat елегant de варъ, кȣ dpȣmȣpĭ пъsinite че se пеpdȣ̆ sȣв волте de фpȣnze, кȣ вasinȣpĭ, кȣ miĭ de флорĭ че ȣmпле въzdȣхȣл de mipoase плъкȣte, шi ȣnde soчietatea Iашiлор meрце de se desфъteazъ ла ȣmвра копачiлор, гȣstънd dȣлчеаца sepiлор de варъ шi asкȣлtънd simфoniiле mȣziчеĭ miлitape.

În фаца ачestȣĭ паpк, în stinга шoseлiĭ, zъpim Seminapiȣл Soкoлiĭ, фавpiкъ sфîntъ de попĭ în кape mȣлцime de tinepĭ înвацъ a къштiга поtкaп пentpȣ ка sъ aïвъ dpeпt de a sкъпа sȣфлetеле кpeштinештĭ din гïapеле mȣлt поznашȣлȣĭ Sкapaoцкi de кopпopатъ пomenipe.

Ъпкъ кътева sȣte de пasȣpĭ шi am ajȣns ла sфîpшitȣл валеĭ. Акoле se înчепе ачел вestit шes a Бахлȣĭȣлȣĭ че se întinde кале de maĭ mȣлte пoште întpe доъ шipȣpĭ de dealȣpĭ, шi кape se dȣче de se ȣneште кȣ шesȣpiле Пpȣtȣлȣĭ пentpȣ ка sъ se ковоаpe împpeȣnъ пън'n Dȣnъpea. Aiче dealȣpiле Ръпideĭ шi a Soкoлiĭ se disпаptȣ̆ фȣгънd întp'o паpte шi'n алta; локȣл se desкide ка ȣn порt, шi шoseoa se înainteazъ în лinie dpeaптъ пън'în opaш.

Акȣm пе aпpoпiem de Iашĭ, лъsънd în stinга валеа Neвȣniĭ че se asкȣnde кȣ nȣmepoaseле eĭ лivezĭ din dosȣл ȣnȣĭ deaл гoл шi пpъвȣшit пе a кърȣĭ кȣлme se aфлъ pȣinеле Четъцȣеĭ. Ачеastъ miкъ чetate aȣ̆ фost zidiтъ ла anȣл..... de Dȣка Bodъ, шi s'aȣ̆ împotivit adese-opĭ nъвъліpeĭ Тȣpчiлор шi a Тъtapiлор. Astъzĭ însъ ea este o mape pȣinъ лъкȣitъ de вр'o tpeĭ кълȣгъpĭ гpeчĭ шi de maĭ mȣлte алte вȣхne. Zidȣpiле sале, odinioapъ atът de пȣtepniче, se dapmъ din zi în zi maĭ mȣлt sȣв коаsa вpemeĭ, шi вîntȣл пȣstietъцiĭ акȣm вîjîe пpin metepeziле лор кapeле ръsȣna odatъ фалnік de îmпȣшкътȣрі воіnічешті. În лъȣntрȣл огръzії везі ȣn палат кȣ doъ pîndȣрі, гол, кȣ волціле кръпate, кȣ ȣшіле ші фереstріле ръsinite; ȣn skелеt de пеаtръ пȣstiiȣ каре îці ътпле sȣфлетȣл de jале; палатȣл лȣї Dȣка Bodъ, лъкаш плin de sȣвеnірȣрі, ші пе каре кълȣгърії л'аȣ префъкȣt în хamвар. Etакȣл Doamneї în каре te skовоpі пе о skаръ stpimtъ чіопліtъ în пеtреле пъреціnлор, акȣm е плin de чіокълае de попȣшоі!.. Тpist ефект a nestatopnічіеї timпȣлȣї! tpistъ пілдъ a skimвърілор лȣmешті!

Челелалtе zidipі че se гъsesкȣ în Четъцȣе sînt toate mai mȣлt saȣ mai пȣцin пъstpate în întpeцime. Тȣрпȣл квадpat de deasȣпра порцїї поate ъпкъ sлȣjі mȣлtъ вреme de кȣшкъ клопотелор în лiпsa прілеjілор de ръsвоаe. Бісеріка, în каре sînt поptpetеле a лȣї Dȣка Bodъ ші a фаmілієї saле, se афлъ ъпкъ în вȣпъ stape ші mepitъ a фі аръtatъ ка ȣna din челе mai nimepite че s'аȣ ръdікat în Молdова în веакȣл XVII. Eap din toate, чеа mai кȣріоazъ ші mai вредnікъ de însemnat, este о вȣкътъріе векіе че sъ bede апроапе de клопоlniцъ, în dpeaпta, ші а кърїе волtъ sпріntenъ ші алкътȣitъ de tpеї волцї елегаnte, ашеzate ȣna asȣпра altie, seamъпъ a фі лȣкрȣ de вре ȣn џенiȣ а въzdȣхȣлȣї еар пȣ de om. Пъреції seї пе din лъȣntpȣ sînt negpi de фȣm ші лȣчеskȣ ка mapmopa; фopma sa este ръtȣndъ, ші волta sa е atъt de îndpъzneaцъ къ te mipі кȣm de se цine în аеp, ші mai алеs кȣm de s'аȣ лȣntat кȣ елеmentȣріле, фъръ a фі вірȣitъ nічі de апъ, nічі de фокȣрі, nічі de кȣtpemȣpe?

Ȣn палат domnesk, teatpȣ atъtop mapі întъmплърі, kade în pȣine, кънd апроапе de ел о віаtъ вȣкътъріе, фъръ nічі ȣn sȣвеnip istopік, stъ ъпкъ пе nічіоаpe dȣпъ sȣte de ani! Че sȣjet mъгȣлітор пеntpȣ гastponomі! Че isвор богat de ideї adînчї asȣпра deшъpтъчїȣneї mъріpелор лȣmешті пеntpȣ філоsофі! . . . .
. . . .

Ла пічїоареле dеалȣлȣї Четъцȣеї, desпре ораш, se въdȣ̆ лȣчind пе шesȣл Бахлȣїȣлȣї tȣpnȣpiле mъпъstipeї Фрȣmoasa, акоперite кȣ фер алб, шi maї denapte, пе ȣn алt ланц de deaлȣpї, sъ zъреште mъпъstipea Галаtа лъпгъ каре se афлъ pȣinеле палатȣлȣї Insiлanti. Aшї dopiꙟmȣлt sъ întpȣ în sinȣл ачеstop doъ sфinte лъкашȣpї пentpȣ ка sъ ле вiziteз кȣ атъpȣntȣл, dap кadpȣл ачеsteї skpisopї пȣ mъ eaptъ, шi sînt dap siлit a tpече înainte, пenȣtъnd алtъ adȣче ла кȣпоштinца ta, пpietine, декъt къ Галаtа аȣ̆ фost ziditъ în sȣвenipȣл mахалалеї din Цapirpad че поартъ ачелашї пȣme, шi къ Фрȣmoasa аȣ̆ фost înzestpatъ кȣ ȣn пȣme atъt de кокet de ktitopȣл eї... пȣ штiȣ̆ пentpȣ че.

Este însъ ȣn пȣпкt în naptea шesȣлȣї Бахлȣїȣлȣї че se întinde dinaintea Фрȣmoaseї, пе каре пȣ'л пot tpече кȣ вiderea. Ачеа грамаdъ mikъ de пъmînt sлȣjeште în времеа їартароачелор de teatpȣ osindeлop de moapte. Пе вîpфȣл eї sъ pъdikъ sпъпzȣpъtoapea, шi în sinȣл eї sъ înгроапъ tpȣпȣpiле ачелор sпъпzȣраці. Лок înгрozitop ла каре попорȣл se ȣitъ фъкъndȣ'шї крȣче кȣ фрiкъ! Mopmînt afȣpisit шi плin de adȣчерea aminte atъtop фante neomineшtї! ачеа mobiлiцъ se пȣmeште mobiла блъstemaтъ. Dap sъ пе гръбim a пе deпъpta de o пpiвеліште atъt de tikълoasъ, шi a фаче în sфîpшit întpapea noastpъ în капiталia Молdовiї.

Eatъ челе întъї kase a mахалалеї Sокола. Întpъm акȣm întpe doъ шipȣpї de бopdee че se întindȣ̆ пе марцiнеле шоселiї, шi a кърора înфъцiшаре tikълoasъ пȣ ръspȣnde нiчї de кȣm ла ideea mъреацъ че къштirasem de орашȣл Іашiлор кънd îл пpiвїam de пе вîpфȣл Ръпideї. Челе maї mȣлte sînt кîpчїme пpoaste цinȣte de jidoвї stpemцеpoшї, шi пintpe еле deaбie zъpeштї кътева лъкȣinцї de Pomъnї. Ачеste se deoseбeskȣ̆ пpin ȣn aep de кокетъpie че mȣлцemeште пpiвipea; пъpeцiї лор sînt въpȣiцї maї кȣ mȣлtъ грijъ; ȣшеле, облоапеле, stîлпiї de лemn каре sпpijinȣ̆ stpeшiна, sînt фрекацї кȣ пъşiп галбîн шi лȣчеskȣ̆ веseл de депаpte; прisпа înгȣstъ шi кȣpatъ te îndeamnъ a te odixni пе dînsa, mi пеpделiле албе че se аpъtȣ̆ ла фepestpї îцї înѕȣфлъ dopinцa de a iнtpa în лъȣntpȣ. Kaseле Pomъniлop sînt miчї шi плъкȣte ка niште jȣкъpiї.

Dap sъ нȣ ne гpъвim a jȣdeka tîpгȣл de пе mахалале. Iaшiї seamъnъ фоapte mȣлt кȣ ȣn воїеp îmвpъкаt în хаїне sкȣmпе шi înкȣнцiȣpat de цiганї кȣ stpemцe. Чеntpȣл seȣ̆ ашezat пе zapea ȣнȣї деал, este компȣs de касе mapї шi фpȣmoase în кape domneште лȣксȣл, кънd dinпpotiвъ mахалалеле лȣї îmпpъштiete пе коastеле ачелȣї деал, sînt алкътȣite maї mȣлt de вopdee акопеpite кȣ stȣх ȣnde zаче sъpъчia. Капȣл поapтъ коpoнъ шi пiчїоapеле sînt гoале!

Sъ tpeчem însъ вapiepa шi, фъpъ a maї чеpчeta în zadap dakъ шанцȣл че înкȣнцiȣpъ opaшȣл slȣjeште de фоptiфiкape, sъ вidem кape ва фi oвjetȣл чел maї каpaktepistik че ni se ва înфъцiша? Че zъpim? O фiiнцъ кȣ вapвъ шi кȣ пеpчїȣнї, ȣn jidов!.. dȣпъ ачеsta, алt jidов, шi eap шi tot jidовї! Nȣ кȣmва sîntem în Iȣdea? нȣ кȣmва капitалia Moлdoвiї este ȣn tîpг евpeesk? нȣ кȣmва вom фi siлiцї a zїче къ Pomъniї sînt stpъinї în Iaшї?—Eatъ Лiповенї кȣ вapве шi кȣ хаїне лȣнцї; eatъ Бȣлгapї кȣлкацї пintpe гpъmъziле de кapне de ла късъпiї; eatъ Цiганї негpi шi пеtiчiцї кape ъmвлъ пе ȣлiцї, вînzъnd пеntinї шi лъкъцї; eatъ Apнъȣцї кȣ фȣstaneле шi кȣ фесȣpї mapї; eatъ Nemцї, eatъ Apmenї кȣ nasȣpiле коpoїete, dap Pomъnї, нiчї ȣнȣл!

Ȣnde sînt ачеstї nenopoчiцї? шi пеntpȣ че аȣ̆ пъpъsit aша opaшȣл лop în mънеле stpъiнiлop? Eatъ пеntpȣ че:

De maї mȣлцї anї акȣm Moлdoва s'аȣ̆ фъкȣt локȣл de skъпape a tȣtȣpop jidовiлop, a tȣtȣpop вагавonziлop гoniцї din Цepmania шi din цeapa Pȣseaskъ. Ачеste miї de лъкȣste флъmînde аȣ̆ ȣmплȣt toate колцȣpiле пъmîнtȣлȣї, toate tîpгȣpiле de tiкълошia лop, шi aninъndȣse de toate pamȣpiле indȣstpieї, аȣ̆ smȣнчit tot negoцȣл din mънеле Poтъпілор. Конкꙋрінца jidoвілор аꙋ omopit indꙋstpia ші комерцꙋл націонале. Ші ачеаsta se înцелеџе преа лesne. Ротъпꙋл este din фіре кꙋрат în релацііле лꙋі, кънd dinпротівъ jidoвꙋл este mîршав, шірet ші каꙋtъ tot deaꙋna съ înшеле пе апроапеле сеꙋ. Ротъпꙋл este обічіпꙋit ла ꙋn traiꙋ îmбелшꙋгat; îі плаче съ аібъ късꙋца лꙋі îmпodoбitъ кꙋ toate a ле gosпodъріеі, ші аші вidea фаміліа неліпsitъ de nimiкъ. Jidoвꙋл dinпротівъ, повъцꙋit tot deaꙋna de лъкомiea че îл караkterеазъ, îmпърцеште sinгꙋра odae че лъкꙋеште кꙋ doъ ші трei алте фамілії, se лinseште de toate, пънъ ші de хранъ, тръеште în tікълошіе пентрꙋ dparostea къштігꙋлꙋі. Кꙋm dap поate вре одатъ съ se ціе конкꙋрінца între amъndoi? De ачееа ші Ротъпꙋл s'aꙋ възꙋt siлit a se da de o парте, a еші din чентрꙋл tîргꙋлꙋі, a пъръsi негоцꙋл ші a se траџе în махалалеле челе maї denъртате.

Eatъ прічіна de къпітеніе пентрꙋ каре ꙋп негꙋцітор Ротъп este чел maї рар лꙋкрꙋ че поцї întълni în Іашї. Deaвіе dакъ zърештї ꙋnde ші ꙋnde къte ꙋn кірчїmap ръtъчіt nintpe кірчїmaрії jidoвї, saꙋ вре ꙋn блапар шеzънd гречеште ші кꙋsънd пе tapaбa kasiї лꙋї, saꙋ вре ꙋn nitap пърлit de кълdꙋра кꙋпtорꙋлꙋї, saꙋ вре ꙋn бъкал nepdꙋt nintpe папеpіле de masліne ші de stpaфide din dꙋгeапа лꙋї împodoбitъ кꙋ хъртie полеitъ. Афаръ de ачеste бреsле, maї toate челелалте se афлъ în тъпеле stpъinілор, прекꙋm пе вom înкpedінца кꙋ кът вom înainta în sinꙋл орашꙋлꙋї.

Eatъ пентрꙋ че Іашії, прівіt кꙋ deamъpꙋntꙋл, пꙋ пъstpeазъ пічї o фisionomie оріџіналъ; ші dакъ de denapte ел паре къ поартъ doъ карактере deoseбite, прекꙋm am zis maї sꙋs, adiкъ: ꙋпꙋл оріentaл ші алтꙋл европіеnesk, de апроапе însъ ел ле пepde кꙋ totꙋл ші mepitъ кꙋ dpentate пꙋmipea de ораш коsmoполit. Denapte de a фі o полiтіе Ротъпеаskъ, ел este ꙋn amestek înкꙋркат de Грек, de Apman, de Neamц, de Ліпован, ші maї алеs de Jidoв; mozaік кȣріоz de tot soїȣл de неамȣрї афаръ de Ромънї.

Іашії se поate лesne înфъцiша прin ȣn manекin îmбръкat кȣ халat jidoвesк de пелеа dракȣлȣї, кȣ потȣрї гречештї, кȣ пълъріе лiновенеаskъ, кȣ мънȣшї de Парis, ші кȣ опінчї ромънештї. Naцionaлitatea sъ калкъ în пічїоаре!

Ȣліцiле лȣї нȣ sînt алтъ dекът нiште лȣнцї галеріі de контраstȣрї. Лънгъ о каsъ мікъ ші тікълоаsъ ȣnde zърештї nintpe цеамȣріле sпарte вр'о dȣzінъ de jidoвї гръмъdiцї ȣнії песте алцїї ші лȣкрънd întp'о атмоsферъ пȣтȣроаsъ, вezї о magazie маре ші фрȣмоаsъ кȣ фереsтріле ларцї ші лȣміноаse, în каре sтрелȣческȣ матеріі skȣмпе, бронzȣрї, крisталȣрї sъпате, jȣваерȣрї de аȣр, întp'ȣn кȣвînt, tot фелȣл de лȣкрȣрї de лȣкs. Апроапе de ачеаsta întълнештї о кîрчїмъ skîрнавъ че паре къ вроеште а фъртека трекъторіі пін бȣтелчіле марї, плінe de ракіȣ stрікат, кареле stаȣ înшірате пе лаiцiле de ла фереаstръ; лъкаш пършав че'цї însȣфлъ desгȣst ші în каре ȣn jidoв stрemцерos sпекȣлеаzъ патiміле реле. Біне пе ȣрмъ о бъкъліе înгесȣітъ de панере кȣ рошкове, кȣ masлiне, кȣ піперї, ш. чл., în мijлокȣл кърора шеde ȣn Грек ȣns de ȣnt de лемn, че прівеште кȣ плъчере ла фȣмȣл чїȣбȣкȣлȣї seȣ ръdiкъndȣse nintpe кънъцінеле de zахар, nintpe пънȣшеле de smokine, ші nintpe мътȣріле sпънzȣрате de болта dȣгенiі. Dȣпъ dîнsa se аратъ окілор ȣn шопрon de кътева skîndȣрї nîpлite, în каре stрелȣчеште ла пара фокȣлȣї фігȣра неагръ а ȣнȣї Цiган ферар. Міі de skîntee sборȣ îмпрецїȣрȣл лȣї, în време че ел бате некоntenit кȣ чїокапȣл песте ілъȣ, ші формеаzъ ȣn таблоȣ кът se поате de nitoresk. Маї depарте se ръdiкъ о кафіnea Гречеаskъ плінъ de феsȣрї марї, de фȣstанеле, de фігȣрї serioase кȣ барбе лȣнцї, de канете кȣ чеалтале, кареле stаȣ îмпръштiete пе лаiцiле de ла пъреці. Фелецеанеле de кафе, чїȣбȣчеле ші наргiлелеле jокȣ ролȣрї însemnate în ачеа sалъ, ші фȣмȣл de тiȣтȣн domneшte în toatъ noȣpimea sa. Eatъ акȣm o sniцepie nemцeaskъ лipitъ de o tĭȣtȣnцepie apmeneaskъ. Aчeasta noaptъ o фisionomie кȣ adeвъpat opiцinaлъ, шi se noate nȣmi maгazia чea maĭ deskisъ deкъt toate, фiind къ nъpeteлe eĭ despre ȣлiцъ лipseшte maĭ întpeг. Ea este împodoвitъ în фaцъ'ĭ кȣ вокaлȣpĭ mapĭ плine de лȣлeлe, de imameлe, de tĭȣtȣn; nin лъȣntpȣ este tiksitъ de dȣлanȣpĭ în каpe sînt întinse фeл de фeл de kiseлe кȣsȣte кȣ фip, tot soĭȣл de metъnii de mepцean saŭ de kixpimвap, шi npin коłцȣpĭ staŭ гpъmъzĭ de чĭȣвȣчe de чipeшĭ шi de iasomie. Мapфa opientaлъ чe sъ вinde întp'însa, aшezapea'ĭ кȣpioazъ, шi maĭ aлes фiгȣpa каpaktepistikъ a Apmanȣлȣĭ чe tpaцe nekontenit чĭȣвȣк ne npaгȣл ȣшiĭ, îĭ daŭ ȣn aep stpъin din каpe ȣn zȣгpaв ap nȣtea фaчe ȣn taвлoŭ фoapte opiцinaл...

Aiчe ȣn кофetap itaлian se ловeшte de ȣn kîpчĭmap jidoв; maĭ коло ȣn кpoitop фpanцez se înгĭonteшte кȣ ȣn чĭoвotap neamц; maĭ depapte o modistъ napisianъ dъ вpaцȣл ȣnȣĭ чeasopnikap sвiцep. Peste tot локȣл nȣ vezĭ aлtъ deкъt stpъinĭ чe înoatъ în вaлȣpĭ de jidoвime; însъ Pomъnĭ negȣцitopĭ, nȣ. Taвлeлe de deasȣnpa maгaziiлop sînt toate aлкъtȣite în лimвĭ stpъine, шi maĭ aлes în лimвa фpanцezъ npeлȣкpatъ dȣnpe o noŭъ optoгpaфie. Aшa, чeteшtĭ **Pottier** în лок de **Bottier**, **Confisseur de Suise**, **Tailleur d'hommes de Pest**, **Jouaillier** ш. чл. O sinгȣpъ taвлъ aŭ чepкat a se цinea de naцionaлitate шi sepmana aŭ фost npiчina къ stъnînȣл eĭ epa sъ se pȣineze. Ea epa skpisъ în ȣpmъtopiȣл kin:

КРЪЧЇМЪ ПЕНТРȢ ПЕРСОАNEЧINCTITE.

Nenimepita tpansnȣnepe a siлaвeĭ NE лa înчenȣtȣл кȣвîntȣлȣĭ **чinstite** aŭ onpit mȣлtъ вpeme nepsoaneлe чe **шtiea кapte** de a întpa întp'ȣn лок deфъĭmat npin însaшĭ mapкa sa, шi kîpчĭmapiȣл s'aŭ въzȣt siлit sъ steapгъ пе ачел блъstemat не, пentpꙋ ка съ нꙋ se steаргъ ел însꙋшi de пе фаца пъmîntꙋлꙋi. Ел dap аŭ пріфъкꙋt tабла аша:

КРЪЧІМЪ ПЕНТРꙋ ПЕРСОА-
ЧІНСТІТЕ.

Шi de atꙋнчi, am афлаt къ аŭ фъкꙋt stape.

Dap съ пъшim înainte, лъсъnd în stînга Подꙋл лꙋнг каре dꙋче ла Чердакꙋл лꙋi Ференц*. Акꙋm tречет podꙋл de пеatpъ арꙋnкat asꙋпра Бахлꙋiꙋлꙋi, piŭ поzнаш че se фаче къ кꙋрце ла пічіоареле Іашілор, piŭ taînік пе каре нꙋ'л вezi, dap пе каре îл simцi de denapte! Ꙋn поet de балтъ (лігіоае поŭъ шi пекꙋnoskꙋtъ în istopia natꙋpaлъ), аŭ кънtat Бахлꙋiꙋл în ꙋрmътopiꙋл кіп:

БАХЛꙋЇꙋЛ.

Meditape mлъштіnoasъ.

Adeseopi, denapte de-ал лꙋmei tpiste валꙋpi,
Кꙋ пasꙋpi регꙋлаte еŭ mъsꙋр ал тъŭ пod,
Бахлꙋiꙋ! лъкаш de броаште! piŭ taînік, фъръ малꙋpi,
Че dopmi кіар ка ꙋn пашъ пе патꙋл тъŭ de глоd.

Трекꙋt'аŭ, zік кꙋ jале, а tале пегре ꙋnde,
Прекꙋm tрече поetꙋл кꙋ inima'i de фок.
Ба, п'аŭ tрекꙋt, stъпîne, atꙋнчi пasꙋ'mi ръsпꙋnde,
Еŭ ле simцеsк преа біne, къчi mъ кіpnesк din лок!!

Кънd лꙋnа se івеште, кънd soареле апꙋne,
А tале dꙋлчi копчерtꙋpi îmi плаче съ аsкꙋлт;
Îmi плаче s'аꙋd гласꙋл а броаштелор пебꙋnе,
De шi а лор прокімеп mъ аsꙋpzеште mꙋлt!

---

* Ференц аŭ фост ꙋn џенерал Арdелеан кареле, ꙟn времеа ръсбоіꙋлꙋi dintре Тꙋрчіа шi Імперіалi, веnі ла 1716 ка съ прindъ пре Міхаіл Раковіцъ, Domнꙋл Молdовii. Ꙟnсъ ачеста, ацiꙋтат de кътева стеагꙋрi Молdовене шi de ꙋn вълꙋк de Тътарi, ꙗл віpꙋi пе шесꙋл Бахлꙋiꙋлꙋi шi, прinzindꙋ'л віŭ, ꙗi тъіе капꙋл. Ференц есте ꙟнгропат песте dрꙋm de чердакꙋл че'i поартъ нꙋмеле. О крꙋче mape de пеатръ, кꙋ о інскріере че есте ꙟнкъ астъzi, повестеште тоатъ ачеастъ ꙟнтъmпларе.

O! dap, atȣnчĭ în пeпtȣ'mĭ simt inima къ saлtъ
Ка ла ȣn глas de фpate ĭȣбit шi aшtentat,
Къчĭ џinгашеле броаштe sînt dȣлчĭ поеџĭ de балtъ,
Прекȣm mȣлџĭ поеџĭ џinгашĭ sînt броаштe de ȣskat.

Aȣtopĭȣл aчestiĭ mediтърĭ aȣ̆ кънtat глodȣл Бахлȣĭȣлȣĭ, шi фiind къ ne афлъm înглodaџĭ întp'ȣn sȣjet atъt de богat, гъsesk апропо ка sъ pomenesk шi eȣ̆ чeва despre tina че îmпodoбeште maĭ totdeaȣna ȣлiџiле капitaлieĭ noastpe. Ea mepitъ a фi кȣnoskȣtъ în лȣme întokmaĭ ка negȣpiле Лondpiĭ, ка колбȣл Odesiĭ, ка ȣmezĭала Парisȣлȣĭ, ка bîntȣл înфокat a Neaпoлiĭ (Sirocco); ш. чл. Adeseopĭ Iaшiĭ ape o npiбipe Beneџianъ npin ȣлiџiле лȣĭ пpeфъкȣte în канaлȣpĭ mлъштinoase. De ȣnde tpaџem ȣpmъtoapea înкeĭepe: къ Iaшanȣл este o фiinџъ amфiбie каpe tpъeште jȣmъtate din bieaџa лȣĭ пe ȣskat шi каpe înoatъ în tinъ чeeaлaлtъ jȣmъtate. Bieaџъ плъкȣtъ шi bpednikъ de dopit! Noĭ o pекomendъm tȣtȣpop ĭȣбitopiлop de tpaĭȣ moлatik.

Dap въd къ m'am adînчit atъt de mȣлt în sȣjetȣл aчesta înкъt îmĭ este кȣ nepȣtinџъ de a mъ ȣpni din лок spre a пъшi maĭ înainte. Фȣгapĭȣл meȣ̆ s'aȣ̆ înглodat пън'în џenȣnкĭ шi nȣ maĭ poate фаче niчĭ ȣn пas. Te pog dap, npietine, ка sъ aĭбĭ ръбdape bpe o кътeba ziле, пънъ че se ва maĭ ȣska nȣџin opaшȣл, шi atȣnчĭ boĭȣ ȣpma кȣ mȣлџemipe npimблapea mea npin Iaшĭ.

Calendariul Foaeĭ satestĭ. (1845.)

P. S. Ĭȣбite Когълnічene.—Anĭ шi anĭ aȣ̆ tpeкȣt de ла 1845; mȣлџime de npiфачepĭ s'aȣ̆ чepкat în џepiле noastpe de atȣnче; eфopiiле s'aȣ̆ skimбat пe tot anȣл; ȣn ministepĭȣ de лȣкpъpĭ пȣбліче s'aȣ̆ înфiinџat, dap глodȣл Iaшiлop nȣ s'aȣ̆ maĭ ȣskat! Ръбdape; în кȣpъnd soapta îndȣpъtoape ne ва disглodа шi џeapa шi капitaлia. Пън'atȣnче însъ, VALE.

BALTA-ALBA.

Dlui I. Balacianul.

BALTA-ALBA.

1847.

Întр'о seаръ din лȣna trекȣtъ ерам adȣnaцĭ maĭ mȣлцĭ prietinĭ, toцĭ лȣnціцĭ пе dіванȣрĭ, dȣпъ обічеĭȣл оріentaл, шi înpартaцĭ de чĭȣбȣче марĭ кареле produчea о atmosферъ de фȣм вредnікъ de saлa Seлamлікȣлȣĭ a ȣnȣĭ Пашъ.— Афаръ, черȣл ера înвълit de норĭ віnецĭ карії se sпърцеа deasȣпра Іашȣлȣĭ, кȣ rînd de aл sпъла de глod шi de пъкаte; dap în zъdap еĭ îшĭ върsa sȣdoріле!.. Ефоріа нȣ înкȣвіinцease проĭектȣл лор!

Пintре ноĭ se гъsĭa ȣn tînър zȣграв францеz каре пеntрȣ întъĭа datъ ешise din цеара лȣĭ sпре a фаче ȣn воĭaj în Оріent.

— Domnілор, ne zise ел, въ мъртȣрisesк кȣ рȣшine къ, пъn'a нȣ veni în церіле d-воastpe, nічĭ нȣ препȣнeам къ se афла în Европа о Молdавіе шi о Валахіе. Dap нȣ мъ плънг nічĭ de кȣм, de време че, ка ȣn ноȣ Колȣмб, am авȣt плъчере a deskoпері еȣ însȣмĭ ачеste фрȣмоase пърцĭ a лȣмеĭ, шi a мъ în кредinца къ, depapte de a фі локȣite de antропофацĭ, еле кȣпріndȣ în sinȣл лор о sочіetate фоapte плъкȣtъ.

— Domnȣле, ръsпȣnse ȣнȣл din ноĭ, нȣ te înкреde аша лesne în deskoпeрiрea D-taлe, пentрȣ къ чine шtie daкъ пъn' în sфîршit nȣ'ї фi пȣs în фрigaрe шi osпъtat de seлвatiчiї aчestoр цeрї?

— Domniлoр, adъoгъ stръinȣл рizind, въ înштiinцez къ, de oїȣ maї шedea mȣлte ziлe лa masa de лa tрaкtiрȣл d-лȣї Рeгensвȣрг, seлвatiчiї чe oр вроi sъ mъ пpeфaкъ în фрintȣръ, nȣ oр гъsi пe mine deкъt пeлea шi oaseлe. Кȣ toate aчeste, пъn'a nȣ mъ фaчe jeрtфa deskoпeрiрeї meлe, daцъ'mї вoe sъ въ istoрisesк шi eȣ пaрtea чea maї кȣрioazъ din кълъtoрiea mea.

Плeкъnd din Пaрis sпре a întрeпрinde ȣn воїaj în Oрient, лȣкрȣ чe, пpeкȣm штiцї, s'aȣ фъкȣt astъzї de modъ, am ajȣns вȣn sъnъtos лa Вiena; шi de aiчe m'am îmвaрkat пe ȣn вas de вaпoр кȣ гînd de a ковърi Dȣnърea пъn' în mapea Neaгpъ, фър'a mъ oпpi nicъiрe.

Кред къ nȣ e niчї ȣnȣл din D-voastрe каpe sъ nȣ фi фъкȣt воїajȣл Dȣnърiї шi sъ nȣ se фi miрat ка mine de seлвatiка фрȣmseцъ a maлȣрiлop aчestȣї рîȣ întрe Бanat шi Sервia. E de пpisos daр sъ въ maї вopвesк de aчeї mȣnцї плinї de пeштeрї adînчї шi înвълiцї кȣ пъdȣрї векї, пpeкȣm шi de Пopцiлe de фeр, шi de Тȣрnȣл Seвeрinȣлȣї, шi de ръmъшiцeлe podȣлȣї лȣї Тpaїan.

Воїȣ mърtȣрisi însъ къ, кȣ кът mъ deпърtam de чentрȣл Eвpoпeї шi mъ aпpoпiem de цeрiлe D-voastpe, кȣрiositatea mea кpeштea. În toate пърцiлe вideam o aлтъ лȣme пe каpe niчї nȣ o вisasem. Din toate пърцiлe aȣzїam рesȣnъnd пe podȣл вaпopȣлȣї кȣвinteлe Вaлax, Вaлaxia шi, în neштiinцa mea вpednicъ de веaкȣл de aȣр, nȣ înцeлeцeam чe însemna aчeлe enirme, пentрȣ къ eȣ eрam înкpedinцat къ, de лa гpaniцa Nemцeaskъ шi пъnъ în mapea Neaгpъ, se întindea nȣmaї Тȣркia Eвpoпeї.

Însфîршit къпitanȣл, чe воpвїa пȣцin фpaнцȣzeште, îmї tълmъчi къ пъmîntȣл чe se вidea de-a stînгa noastpъ se nȣmїa Вaлaxia шi къ eрa лъкȣit de ȣn neam de oaminї кȣ totȣл stрътiнĭ de naцia Otomanъ!... Sъ въ sпȣn miрaрea mea ла aчeastъ deskoпeрiрe, e neste пȣtinцъ! Atъta пȣmaĭ воiȣ mърtȣрisi, къ de aшĭ фi авȣt atȣnчe sȣв mъпъ пe пpoфesoрȣл meȣ̆ de цeoгpaфie, л'aшĭ фi aрȣnкat în Dȣnърea!

Din чeasȣл aчeлa mъ simцiiȣ кȣпрins de ȣn doр nemърцinit de шtiinцъ, шi xotърiiȣ a stȣdia кȣ deamърȣntȣл aчeastъ цeaръ neкȣnoskȣtъ mie шi aчeл neam de oaminĭ atъt de noȣ̆ пentрȣ mine. În ȣрmaрe, цineam nekontenit прiвiрiлe meлe пiрoпite пe maлȣл stînг a Dȣnърeĭ, кȣ sпeрaрe de a zърi чeвa кaрe sъ'mĭ înmȣлцeaskъ кȣnoшtinцiлe asȣпрa Baлaxieĭ; daр sъ вede къ aчeastъ пpoвinцie вpoĭa sъ mъ nedenseaskъ, къчĭ ea nȣ'mĭ aръta aлtъ dekъt шesȣрĭ пȣstiĭ чe se ȣnĭa кȣ чeрiȣл în deпърtaрe.

Din вpeme în вpeme însъ zърĭam къte o фiinцъ рътъчitъ пe aчeлe къmпiĭ фъръ maрцinĭ, saȣ̆ къte o adȣпъtȣръ de вoрdee koпeрite кȣ stȣx; daр nȣ пȣteam înцeлeцe de depaрte dakъ aчea фiinцъ eрa om шi dakъ aчeлe лъкȣinцĭ прimitiвe înфoрma ȣn sat. Îmĭ înкiпȣiam deчĭ Baлaxia кa ȣn soiȣ de пȣstiiȣ вîntȣрat de kîрdȣрĭ de фiaрe seлвatiчe шi de oaminĭ прiвejĭ вa în sinȣл Aфрiчeĭ... Рideцi, Domniлoр? daр вȣn e Dȣmnezeȣ̆! m'oiȣ întълni eȣ̆ вр'o datъ кȣ пpoфesoрȣл meȣ̆ de цeoгpaфie!

Oпрindȣse вaпoрȣл ла Бръiлa, mъ xotърiiȣ a mъ кoвoрi пe ȣskat шi a întрeрȣmпe кълътopiea mea în Oрient, пentрȣ de a mъ рътъчi кътъвa вpeme în къmпiiлe Baлaxieĭ. Sпeрam sъ intрȣ întр'o вieaцъ noȣъ шi плinъ de întъmплърĭ oрiцinaлe. Mъ пpeгътĭam amĭ aпъра ziлeлe îmпotiвa фĭaрeлoр прimejdioase шi a чeteлoр de xoцĭ чe гîndĭam къ aшĭ întълni în кaлea mea. Îmĭ înкъркaiȣ deчĭ пistoaлeлe, шi sърiiȣ din кopaвie пe пъmînt кȣ гînd de a рestȣрna jos пe чeл întъiȣ Baлax чe s'aр înainta sпpe mine... Niчĭ ȣnȣл din oaminii adȣnaцĭ пe maл nȣ mъ въгъ în seamъ, шi în лок de dȣшmanĭ, mъ trezіĭȣ фацъ'n фацъ кȣ Konsȣлȣл францеz din Бръіла, кареле, кȣnoskъndȣmъ de kompatpiot, mъ пофtі ла dînsȣл акаsъ.

Ла Konsȣлat se афла adȣnaцĭ maĭ mȣлцĭ stpъinĭ карiĭ ворбia кȣ mape entȣsiasm de o балтъ фъкътoape de minȣnĭ че se deskoпepise în Валахia, de вр'о къцiва anĭ, шi каре se nȣmia Балta албъ.

Dȣпре zisa ачелор прietinĭ a Domnȣлȣĭ Konsȣл, neste zече miĭ de oaminĭ se гъsia акȣm împpejȣpȣл ачелеĭ бълцĭ шi se лекȣіа, въzъndȣĭ кȣ окiĭ, de tot soiȣл de natimĭ. În ачел isвop de тъmъдȣіре орбiĭ къштiга віdepiле, sȣpziĭ аȣzȣл, олоцiĭ пiчоареле, бътpîniĭ пȣтеpiле! шi ч. л.

Кȣm аȣziĭȣ nomenind de o asemine minȣne, pȣгъiȣ пе D. Konsȣл sъ'mĭ înлesneaskъ вре ȣn кiп de a mъ dȣче îndatъ ла Балta албъ, шi neste o jȣmъtate de чеas, ȣn apnъȣt întpъ în saлon bestindȣ'mĭ къ tpъsȣpa epa гata. Îmĭ лȣъiȣ ȣn sak de dpȣm шi mъ коборiiȣ iȣte în ȣлiцъ.

Кънd аколе, че sъ въd?.. În лок de Maл-nost, saȣ de diлijansъ, o кȣtioapъ плinъ de фîn, пе пatpȣ poцĭ de лemn кȣ skiцiле stpikate. Пatpȣ каĭ miчĭ, nȣmaĭ oaseлe шi пeлеа пе каре epa sъпate хpme adînчĭ de бічiȣ, шi ȣn om seлбatik, бъpбos, stpemцepos шi înapmat кȣ ȣn хapannik лȣnг de ȣn stînjъn!. Ачеsta epa екiпajȣл meȣ!— Pemъseiȣ înкpemenit ла o аша de чiȣdatъ пpiвeлiште, dap Konsȣлȣл че se коборise dȣпъ mine înчепȣ a pide шi, înкpedinцъndȣmъ къ ачела epa кiпȣл de a кълъtopi în Валахia, mъ îndemnъ a mъ sȣi în кърȣцъ.

— N'aĭ грijъ, adъогъ eл; кȣ tpъsȣpa ачеastъ пpimitiвъ шi кȣ каiĭ ачештiĭ каре seamъnъ maĭ mȣлt a nіште miцe nostite, iĭ фаче ȣn dpȣm de каре цi'ĭ adȣче aminte къ iĭ tpъi. Цinete біne însъ.“

Пpiimiiȣ ачеste sфatȣpĭ ка o глȣmъ din naptea kompatpiotȣлȣĭ meȣ шi, клътinъnd din кап dpent semn de îndoeaлъ, mъ apȣnкъiȣ în кȣtie, stpiгъnd ла nostaш: allons!

De-odatъ кърȣца фȣцi de sȣб mine ка ȣn шерпе! еар еȣ̆, фъкънd în аер о tȣmбъ neaштentatъ, mъ tрeziiȣ пе паве. Че sъ întъmплase? nȣ штiȣ̆. Atъta nȣmaĭ îmĭ adȣк aminte къ, în време кът m'am sкȣлat din колб, ameцit шi sdрȣnчinat, екipajȣл meȣ̆ se фъкȣse nevъzȣt.

Konsȣлȣл îшĭ цinea шолdȣрiле de рis, шi oaminiĭ din ȣлiцъ каре фȣseserъ фацъ ла ачеastъ întъmпларе комiкъ, ziчea хохоtind: neamцо dраколi.

Пeste zeче minȣte кърȣца вeni înапоĭ ка se mъ iee de a doa oаръ. Постaшȣл se sбȣчȣma de рis пе кал; еар еȣ̆, ast фел eрam de tȣлбȣрat înкът mi se пъреа къ шi роцiле рidea skîрцiind de mine!

Mъ ȣркъiȣ în sфîршit de isnoавъ пе кȣiбȣл ачел de фîn; dар astъ datъ mъ апȣкъiȣ кȣ mъпеле цеапън de кърȣцъ: Allons.

— Aлon domnȣлe! stрigъ постaшȣл, шi înцепenindȣse în skърĭ, шi kiȣind ка ȣn фȣрios, шi покnind гроzав din харапnik, eл порni ка о бomбъ.

Че sъ въ spȣn Domniлор?.. De кънd sînt nȣ mĭ-am înкipȣit о алергаре аша de inфернаlъ, ȣn лȣкрȣ atът de орiцinaл!

Întр'ȣn нор de колб че sбȣра пе фаца пъmîntȣлȣĭ, каiĭ алерга ка шi кънd ар фi întрat dраkȣл întр'înшiĭ; кърȣца фȣцеа înкът nȣ maĭ авеа време sъ skîрцiе; роцiле se алȣнга, sълtънd din хопȣрĭ în хопȣрĭ шi asвърлindȣmъ în sȣs ка пе о minцe; sȣрȣцiȣл цiпа, ворбiа, покniа de asȣрzia къmпiĭ; еар еȣ̆... daкъ mĭ-ар фi фost кȣ пȣtinцъ sъ mъ лas кȣ mъпа de tръsȣръ шi sъ о ваг în бȣzȣnарiȣл кȣ pistoaлеле, aшĭ фi întрat întр'ȣn пъкat, negрешit.— Ȣn вîрtej гроzав mъ кȣпрinsese în sinȣл ачелȣĭ steple-chase diaволesk; окiĭ îmĭ ешiа din кап, крiерiĭ mi se клъtina ка о апъ întр'о гарафъ, шолdȣрiле mъ dȣреа, dinцiĭ îmĭ клеnцеniа, ȣрекiле 'mĭ цiȣiа; шi de къte орĭ mъ въitam ла вре ȣn хоп maĭ adînк, de къte орĭ stрigam: aĭ, aĭ! постaшȣл îmĭ pesпȣndea: хaĭ, хaĭ, Domnȣле! шi вътea кaiĭ din поȣ̆, шi кiȣĭa ъпкъ maĭ seлbatiк, шi кърȣцa фȣцea ъпкъ maĭ ĭȣte, шi eȣ̆ ameцĭam ъпкъ maĭ tape.

De-odatъ кȣm пе коворĭam пе о кostiшъ, шaȣ̆aшȣл se notiкni; poata de dinainte se isвi de eл în репеjĭȣne шi se sфърътъ пе лок; eap кърȣцa, pestȣpпъndȣse кȣ mine шi лъsъndȣmъ лat în mijлокȣл dpȣmȣлȣĭ лъпгъ вĭetȣл кaл че'шĭ sклintise пĭчорȣл, фȣцi înainte лa вaлe, кȣ tpeĭ кaĭ, кȣ tpeĭ poцĭ шi кȣ nostaшȣл aninat, кa ȣn sкaĭȣ, de кoama лъtȣpaшȣлȣĭ.

Ачеastъ de пе ȣpmъ întъmпларе mъ фъкȣ sъ вlastem impresiiле de воĭaj din Валахiа. Doъ sпръвълitȣpĭ întp'o zi, фъpъ a soкoti tot колвȣл че înгiцisem, dȣpepiле че къшtiгasem în tot tpȣпȣл, шi maĭ aлes пepsпeкtiвa че'mĭ pemъnea de a sta пе jos, sinгȣp, în къmпiiле ачеле пȣstiĭ! Toate aчeste împpejȣpъpĭ mъ adȣseseръ întp'o ăstфeл de фȣpie, къ aшĭ фi mъnкat atȣnче кȣ mape mȣлцemipe карне de Валах!

Stam în dpȣm лъпгъ пепорочitȣл шaȣ̆aш кape цemea лa пъmînt, шi mъ гъndĭam че о sъ mъ фaк, înкotpo sъ'mĭ îndpentez пĭчоapeле? пentpȣ къ de цȣp împpeцȣpȣл meȣ̆ пȣ zъpĭam aлtъ deкъt шesȣpĭ гoaлe!.. кънd mъ tpeziĭȣ eapъшĭ кȣ nostaшȣл лъпгъ mine. Eл пȣ пъцise nimiк пentpȣ къ, пpeкȣm в'am sпȣs, se ăninase de коama лъtȣpaшȣлȣĭ кънd i se notiкnise кaлȣл.

Кътam лa dînsȣл întpeвъndȣ'л пpin semne че aвea de rînd sъ фaкъ? dap eл, вodorъnind din гȣpъ кa ȣn ȣps sȣпъpat, шi aпъsъndȣ'шĭ къчȣлa пе окĭ кȣ mînie, se desчinse de вpîȣ̆, лeгъ кȣ eл sкiцeле poцiĭ чeлeĭ stpiкate шi о aшezъ лa лoкȣл eĭ; пе ȣpmъ, sкoцind шaȣ̆a din sпinapea кaлȣлȣĭ чeлȣĭ къzȣt, о пȣse пе лъtȣpaш, шi maĭ adъoгъnd вp'о кътeвa nodȣpĭ лa фpînгiiле че sлȣjĭa de хamȣpĭ, înкълeкъ шi'mĭ фъкȣ semn sъ mъ sȣĭȣ în кърȣцъ.

Че пȣteam sъ фaк?... Mъ ȣpкъĭȣ de iznoaвъ, кȣ кaпȣл плекаt, ка ȣn osindit ла moapte че s'ap sȣi пе карȣл гілїоtinеї, ші порniїȣ еаръшї în фȣга mаре, de ші кърȣца нȣ maї авеа декът treї роцї ші jȣmътаte, de ші postашȣл нȣ maї авеа de бъiȣt кȣ харапнікȣл декът treї каї, adікъ, doї înainte ші ȣнȣл ла оіште, пе каре ел ера къларе. Кът pentrȣ nenорочітȣл dобіток че'шї sклintise пічорȣл, ел ремase sінгȣр în ȣрma noăstrъ, neавънd алтъ mîнгъере декът кȣвintеле че'ї zise postашȣл кънd se despърцi de dînsȣл, adікъ: mankatear лȣп!

Soapеле акȣm asфinцise, ші лȣna înпреȣнъ кȣ stелеле se аръtaseръ пе чер, întоктaї ка ніште npіbitорї пе банчеле ȣнȣї teatrȣ. Mi se пъреа къ toate планetеле se ȣїta кȣ окї stрелȣчitорї ла mine ші asista ла epizodȣл воїajȣлȣї meȣ ка ла чеа maї поznашъ komedie de пе фаца пъmîntȣлȣї. Ші astфел îmї вȣїа капȣл din прічina sdрȣнчінърілор че sȣферїam, къ mi se пъреа къ aȣd din време în време ȣн хохоt лȣнг ші resȣнътор deasȣпра капȣлȣї meȣ!

Кȣ toate aчeste, търziȣ, пе ла вр'о zече чеasȣрї de noапte, am ajȣns пе malȣріле ȣнеї бълцї лаte каре stеклїа ка о tабла de арцint ла razеле лȣniї. Postашȣл mъ întrебъ prin semne ȣnde sъ mъ dȣкъ?— Eȣ, каре кредeam къ Балtа албъ ера нȣmеле ȣнȣї tîрг прекȣm Mapienбad, saȣ Ems, saȣ Бaden, її respȣnseїȣ: à Balta alba. Ші mъртȣрisesк къ în aчest respȣns ера кȣprinse toate speръріле meле: sperapea de a скъпа de saltȣріле mортале a кърȣцiї; sperapea de a mънка ȣн біфstек ла traktip; ші maї алеs dȣлчеа sperape de a mъ odixni о noапte întреагъ пе ȣн пат елаstік, ші ч. л.— Ȣїtasem акȣm къ mъ гъsїam întр'о parte a лȣmеї în каре, кȣ кътева чеаsȣрї maї înainte, bisasem лȣпte кȣ sелбatічї ші кȣ фїаре ръпitoare.

Ъпкъ о фȣгъ бȣнъ de кал ші am sosit întр'ȣn sat алкътȣit de бордее коперite кȣ stȣх ші кoponate de кȣїбȣрї de кокоstîрчĭ. Форma вizаръ а ачелор лъкȣinцĭ пintре каре se înълца о mȣлцime de кȣmпене de фъntъnĭ, ка niште гîtȣрĭ de кȣкоаре ȣріеше; ȣрлеtȣл къпелор че алерга пе sȣв гардȣрĭ; чокъnitȣл варzелор каре’шĭ da капȣл пе sпаte ла раzеле лȣnії; шi, întр’ȣn кȣвînt, amesteкȣл ачел de ȣmбръ шi de лȣminъ, каре da лȣкрȣрілор о прівіре фantastiкъ, mъ фъкȣръ sъ mъ кред în алtъ лȣme.— Кънd mъ tрeziiȣ însъ din ачеа ȣimіре плъкȣtъ, mъ възȣiȣ sinгȣр în mijлокȣл ȣnеĭ піаце нерегȣлаte шi плinъ de sкinĭ. Postашȣл îmĭ desкъркase багаjȣл лънгъ mine шi se фъкȣse невъzȣt кȣ кърȣцъ, кȣ tot.

Înкiпȣiцiвъ, Domnілор, поsiцiea mea. Stръin, întр’ȣn колц de пъmînt некȣnosкȣt mie, ръtъчit întр’ȣn sat ȣnde nȣ se zъріа цiпеnie de om, înкȣnjȣрat de вр’о doъzечĭ de кънĭ каре вроĭа nȣmaĭ dекъt sъ афле че гȣst аре карnеа de францеz, nештiind nічĭ лiмба, nічĭ обічеіȣріле локȣлȣĭ! Înкiпȣiцiвъ toate ачеste împреџȣрърĭ пе капȣл ȣnȣĭ om, шi mъ вецĭ креde лesne dакъ в’оĭȣ sпȣnе къ admірареа поеtiкъ че mъ кȣпрinsese deoкamdatъ, se префъкȣ întр’о гріjъ, варъ прimаре кȣ sпаĭma.

Фiind însъ къ целȣл meȣ, вiind ла Балtа албъ, nȣ ера de а петрече поаптеа în конворбіре sȣфлеteasкъ кȣ steлеле, îmĭ фъкȣiȣ dрȣm кȣ бъцȣл пintре клаеа de кънĭ че îmĭ aцinеа калеа, шi mъ хоtъріiȣ amĭ къȣta, еȣ sinгȣр, вре о оаsпеціе. Порnііȣ dечĭ пin sat, цiindȣmĭ saкȣл de dрȣm întр’о mъпъ шi авънd dрепt tовъръшіе ȣn esкаdрon de кънĭ че’mĭ аръtа dinцiĭ лор asкȣцiцĭ ка dовadъ de плъчереа че ар фi авȣt aĭ înфiбце în mine.

Ȣn чеаs întрег am ȣмблат ка о пълȣкъ пintре гардȣріле satȣлȣĭ, кънd sъріnd песте о вакъ кȣлкатъ în mijлокȣл ȣліцiĭ, кънd tрezind вре ȣn кȣкош adормit каре sъріа sпъріеt de пе гард пе касъ, кънd împiedeкъndȣmъ de jȣгȣл ȣnȣĭ кар лъsat în dрȣm, кънd ферindȣmъ de а пiка întр’о фъntъnъ, пentрȣ къ am пъкаtȣл de а nȣ вidеа преа віne noaптea Dap înzъdap! nічї ꙋna din ачеле kase nꙋ авеа înфъцішаре de tpaktip; ші dꙋпъ о лꙋngъ прімбларе, ретъseїꙋ înkpedinцat къ чееа че къꙋtam nꙋ se афла în Балта албъ!

„Diable! ziчeam în mine, съ веде къ sînt osîndit a împліni, în astъ noaпte, ролꙋл лꙋї Akteon din Mitoлоџіе!“ Ші de чꙋdъ înчепꙋsem amї deskъpka mъniea asꙋпра къпелор че se обръznічїа maї mꙋлt în прівіреа персоанеї меле, кънd de-odatъ zъpiїꙋ о калеашкъ кꙋ шеse каї ші întовъръшitъ de ꙋn къльрец, каре веніа în партеа меа.

Авїе авꙋїꙋ време а мъ da în лаtꙋpї, ші екіпаџꙋл ші отꙋл чел къларе tрекꙋръ ка ꙋn фꙋлџер пе лъngъ mine, лъsъnd în въsdꙋх кътева note apmoniоase de гласꙋpї фемеештї ші кътева фрагменте de о веселъ конвŏрбіре че мъ пътрꙋnseръ de mipape ші de бꙋкꙋріе... Ачеле кꙋвinte че аꙋzisem în tpeakъtꙋл tpъsꙋpiї ера францеze!

Ах, Domnілор! nꙋ poate чіnева se'шї înkinꙋeaskъ феpічіpea че ꙋmple inima ꙋnꙋї om ръtъчіt întp'o цеаръ stpъinъ, кънd ел аꙋde de-odatъ лімба патріеї сале!.. Еꙋ am невꙋnit кънd am аꙋzit фъръ veste: ah! c'est charmant! c'est adorable! c'est original! ші, în eksaлtapea mea, am înчепꙋt а алерга dꙋпъ калеашкъ, ръкnind: arretez, arretez!

Екіпаџꙋл nꙋ se опрі, dap кавалерꙋл se întoapse înапої, ші, алергъnd spre mine, stpiгъ: qui appelle?

— Un compatriote, ії ръspꙋnseїꙋ, un français!

Кавалерꙋл se апропіе.— Че пофtештї? мъ întpeбъ ел.

— Іꙋbite komпatpiotꙋле, ії ziseїꙋ, фііnd къ Dꙋmnezeꙋ аꙋ віne voit ка съ ne întълnim în фꙋndꙋл Европеї ші întp'ꙋn пꙋstiїꙋ ка ачеsta, îndpeaптъмъ, te por, ла вре ꙋn tpaktip, пentpꙋ къ de вр'о доъ чеасꙋpї de кънd am sosit aiче, nꙋ am întълnit алтъ zidipe însꙋфлецitъ декът кънії de каре мъ везї înkꙋnџꙋpat.

— Domnꙋле, nꙋ am onop а фі komпatpiotꙋл Dtaле, ші tot odatъ nȣ not sъ te dȣк ла tpaktip, dȣпъ кȣm dopeшtĭ, nentpȣ къ nȣ s'aȣ̆ ръdikat nічĭ ȣnȣл пъп'aкȣm ла Балta албъ; dap dакъ вpeĭ sъ гъzdȣeшtĭ înt'o каsъ цepъneaskъ, ка toatъ лȣmea, not sъ te slȣjesk.

— Кȣm nȣ, Domnȣле? îцĭ voĭȣ ретъпеа преа рекȣпъskъtop, maĭ алеs къ m'am sъtȣpat de steле.

Tînъpȣл кавалер nȣse atȣnчĭ mъniле ла гȣpъ în формъ de tpomбъ шi stpiгъ: stpъjep!— Ла ръкnitȣл лȣĭ, къniĭ лъtpapъ din toate пъpцiле, кокоstîpчiĭ sпъpieцĭ чокъnipъ în toate кȣĭбȣpiле, шi ȣn om se iвi de dȣпъ ȣn гapd; dap че om! o mataхалъ nалtъ, гpoasъ, sпъtoasъ, бъpбoasъ, фiopoasъ!

Ачеа пълȣкъ, înapmatъ кȣ ȣn чomaг кȣ каpe ap фi tȣptit ȣn бȣхаĭȣ, îшĭ skoase къчĭȣла dinaintea noastpъ шi asкȣлtъ nopoнчiле кълъpeцȣлȣĭ кȣ ȣn aep de sȣnȣnepe, apȣnкънd din вpeme în вpeme o къȣtъtȣpъ sелбatiкъ în naptea mea.

Че вopбia amъndoĭ împpeȣnъ? Че пȣnea eĭ ла кале пentpȣ mine? nȣ шtiȣ̆; dap къȣtъtȣpiле nosomopite a stpъjepiȣлȣĭ deшtentapъ în inima mea oape каpe simцipĭ de îndoеалъ шi mъ siлipъ a бъга mъna în бȣzȣnapiȣл кȣ nistoалеле.

Пeste кътeва minȣte, кълъpeцȣл îmĭ zise: Domnȣле, алtъ каsъ neoкȣnatъ nȣ se афлъ акȣm aiче dекъt бopdeiȣл ачestȣĭ stpъjep; mepцĭ кȣ dînsȣл шi, noante бȣnъ.— Dȣпъ ачeste, ел se înкinъ zimбind, ръnezi калȣл în галоn шi se denъptъ în кътnii, фъp'amĭ da mъкар вpeme de aĭ mȣлцemi.

Eatъmъ's de ал doiле oapъ întp'o nosiцie destȣл de кpitiкъ; фацъ'n фацъ кȣ ȣn soĭȣ de ȣpieш înгpozitop каpe кътa ла mine, nape къ ap фi вpoit sъ mъ înгiцe dintp'o îmбȣкъtȣpъ. Dap nȣ'mĭ nepdȣĭȣ кȣmnetȣл astъ datъ, къчĭ фъкънd doъ nasȣpĭ îndъpъnt, mъ nȣseĭȣ întp'o nozъ teatpалъ шi'л mъsȣpъĭȣ кȣ okiĭ de кътeва opĭ, вpoind ал фаче sъ înцeлеагъ къ nȣ'mĭ epa фpiкъ de dînsȣл. Ел însъ, певъгъnd în seamъ пantomima че фъчеam, se порпі кȣ mape ліпіште къtръ каsa лȣї, zікъпdȣ'mї ка поstашȣл: хаї Domnȣле!

Хаї Domnȣле! її pesпȣпseiȣ dърz ші кȣ ȣп глаs пе каре къȣtam ал фаче кът se пȣtea maї грос, ші mъ dȣseiȣ пе ȣрma лȣї. Ajȣпseрът кȣрънd ла ȣп вopdeiȣ ал кърȣе deskpiepe пȣ воіȣ фаче-о пeпtpȣ къ, dintъїȣ, mї-ap фі пeste пȣtinцъ, ші ал doiле, къ пeпtpȣ D-воаstpъ еа ар фі de пpisos. Кът în прівіреа impresiiлор че'mї фъкȣ ачеа лъкȣinцъ primitivъ, ві ле пot лesпe tълmъчі фііnd къ ші акȣm пъstpez sȣvenipe проаsпete de еле. Ші sпре dовадъ въ рог, Domniлор, se прівіцї semпȣл рош каре îmї dекореаzъ фрȣntea.

Ачеastъ imпpesie am пpiimit'о кънd am întpat în лъȣntpȣл каsiї stpъjepȣлȣї. Ȣша фііnd преа jos ші фрȣntea mea преа sȣs, amъndoъ s'аȣ̆ чокnit ка doъ віле пе ȣп віліаpd, фъкънd ȣп каратвол каре, пріп ефектȣл sеȣ̆ petpoгpad, m'аȣ̆ tpimis sъ кad în огpadъ, кȣ zече пасȣpї în ȣрmъ.

Ameцit de ачеastъ ловіре пеаштептаtъ, am întpat шовъind în sinгȣpa камеръ че алкъtȣіа апаptamentȣл stpъjepȣлȣї, ші вojвъind пin întȣпepik, m'am apȣпkat кȣ desпеpape пе sinгȣpȣл пat че'ї sлȣjia de мовіле; dap îndatъ am ші ръкnit аша de tape înкът stpъjepȣл аȣ̆ алергаt лъпгъ mine, sпъpiet ші кȣ ȣп tъчіȣпе anpins în mъпъ... Îmї sфъpmasem toate чолапеле din tpȣп, къчї паtȣл ера de лemп, фъръ аштеpпȣt, фъръ перпе, фъръ nimik!

Stpъjepȣл însъ, înцелегънd прічіna въїtъpiлор mеле, înчепȣ а pide ка ȣп ȣps, ші zікънd: пȣ'ї nimik, пȣ'ї nimik, adȣse din tindъ ȣп цол ші о чергъ пе каре ле аштерпȣ пе skîndȣpiле паtȣлȣї. Пе ȣрmъ еші din касъ адъогънd еар: Neamцо dpaколі! ші se deпъptъ în sat. Ел îшї фъкȣse datopia de gazdъ; îmї dase tot че авеа: касъ, пат, аштерпȣt, ші поапtе вȣпъ! Че'mї tpeвȣіа maї mȣлt?

Ачеastъ de пе ȣрmъ rîndipe ші maĭ алеs tpȣda че пъцisem toatъ zioa mъ фъкȣръ sъ mъ лiniштеsк пеste кътева minȣte; ші dap, înapmъndȣmъ кȣ ръбdаре, stълчit, флъmînd, пекъjit, îmĭ ашеzъĭȣ sакȣл de воĭaj dpent пернъ, ші mъ кȣлкъĭȣ înчet, ка ші кънd ашĭ фі фost de stеклъ. Ȣn somn adînк mъ ші кȣпrinse îndatъ ші mъ префъкȣ întp'ȣn бȣtȣк пън' adoъzi.

Diminеаца, пе ла опt чеаsȣрĭ, mъ tpeziĭȣ întp'ȣn вȣеt înфрікошаt, întp'o хархалае інфернаlъ de sȣnete, de клопоte de каĭ, de покnite de біче, ші de ръкnite de oaminĭ! Че пȣtea фі ачел sгomot?... Каsеле ардеа? saȣ̆ o бandъ de seлбatічĭ dȣшmanĭ daseръ нъвалъ în sat?

Jȣmъtate sпъpiet ші бȣimъчit de somn, ешiĭȣ ĭȣte афаръ, кȣ pistoaлеле în mъnĭ; dap în лок de челе че rîndіаm, възȣĭȣ, плin de mipape, вр'o treĭzeчĭ de tpъsȣрĭ de toatъ форma: бrічtе, брашованче, карете, калеште, toate înхаmate кȣ къte patpȣ, шese, saȣ̆ опt каĭ, ші toate îndpentъndȣse, în фȣга mape, къtpъ o балtъ че steклiа departe ла pazеле soapeлȣĭ.

Ачеа балtъ ера isвopȣл minȣnілор de каре аȣzisem ворбind ла Бръіла кȣ atъta entȣsiasm!-- Мъ порніĭȣ ші eȣ̆ îndatъ пе ȣрmа tpъsȣрілор, фъръ a шti лъmȣрit че фъчеаm, пеntpȣ къ декънd пȣsesem пічĭорȣл пе пъmîntȣл Валахіеĭ, îmĭ пердȣsem de tot шірȣл ideілор.

Ші asta пȣ тревȣе sъ въ mipe, Domnілор, dакъ ве'цĭ адȣче aminte прin къte simцірĭ deosebite ші împotibitoape трекȣsem eȣ̆ în вреmе de къtева чеаsȣрĭ. Jȣdекацĭ кіар sinгȣрĭ.

Întpȣ în Валахіеа ка întp'o цеаръ пȣstіc, ші de-odatъ аȣd ворбind de o soчіеtate de zече miĭ de sȣфлете adȣnate ла ніште бъĭ, апроапе de Бръіла. Ачеastъ афларе mъ sілеште sъ'mĭ skimб ideea, ші sъ кред къ Валахіеа ар пȣtea фі o цеаръ maĭ чівілisatъ de вреmе че аре бъĭ кареле tpaгȣ̆ atъte лъmе ла dînsеле. Însъ кърȣца поштіĭ ші întъmплъріле nеплъкȣte че întimпin пе dрȣm ші în satȣл de ла Балtа албъ, mъ факȣ̆ а mъ întoарче еаръшї ла ideеа mea чеа dintъїȣ, ші în ȣрmаре, mъ кȣлк кȣ înкredinцаре къ mъ гъsesк întр'о цсаръ selвatiкъ.-- Înкiпȣiцiвъ dар че револȣцie s'аȣ̆ фъкȣt în кріерії meї кънd, adoazi dimineaцъ, am възȣt о mȣлцime de калеtше европieneштї пліne de фігȣрї европieneштї ші de tȣалсte европieneштї! Nȣ пȣteam креdе къ ерам treaz, ші mъ sокotїam а фі фацъ ла вре-о фantasmагоріе nепрічепȣtъ; фantasmагоріе кȣ atъt maї кȣріоазъ къ îmї înфъцiшеа tot soїȣл de контрастȣрї, прекȣm: валоане de Віена кȣ înхъmътȣрї некȣnosкȣte пе ла noї; пълъріі de Франціа кȣ шліче оріentале; фраче кȣ antepie; tȣалеte паріsiane кȣ kostїȣmȣрї strъine ші оріцinале. Maї adъоціцї ла ачеste покnitеле ші ръкnitеле nostaшілор, mішкареа а treї-zечї de tръsȣрї че se întрeчеа пе кътп, mȣлцimеа каілор înхаmаці ла dînsеле, клопоцеії че sȣna ла гîtȣл лор, ші însфîршit ефектȣл noȣtъції ачеstор лȣкрȣрї în окії ȣnȣї strъin, ш'аша веці пȣtеа лесne înкiпȣi esпреsia komiкъ а фігȣреї mеле în фаца ȣnȣї sпектакол atъt de neaштеntat.

Мъ порniїȣ, прекȣm в'am sпȣs, пе ȣрmа tръsȣрілор, кȣ пресimцiре de а întълni în dрȣmȣл meȣ̆ алtе noȣ̆е minȣnї; ші, în adевър, ачеа пресimцiре nȣ mъ înшелъ, къчї лȣкрȣріле че възȣїȣ mъ арȣnкаръ întр'о mірарe ші maї adînкъ!

Пе марцinеа ȣneї бълцї латe zъріїȣ deodatъ ȣn soїȣ de tîрг че nȣ ера tîрг, ȣn soїȣ de вілчїȣ че nȣ ера вілчїȣ; о adȣnъtȣръ estраординаръ, о înшіраре nерегȣлatъ de корtȣрї, de късȣцї de skîndȣрї, de віzȣniї фъкȣte în porojinї, de брашованче, de каї, de вої, de оaminї, каре înфорmа de deпаrtе ȣna din прівелішtілe челе maї оріцinале de пе фаца пътîntȣлȣї. Лънгъ о кȣtie de skîndȣрї ȣnde во-гаtȣл tръцеа чȣвȣк, se клъtina de вînt о шаtръ de цолȣрї рȣпte în каре sъракȣл se пîрлїа ла soаре. Апроапе de ачcasta, se ръdiка о кȣшкъ de porojinї лілitъ de о брашованкъ че sлȣjїa de катеръ de кълкаt. Маї înколо, ȣn кар маре, копеpit de ȣn лъічер, фігȣра ка ȣn палаt кȣ doъ pîndȣpї, къчї ла pîndȣл de sȣs, adiкъ în кар, sta гръмъdiџї о фемее кȣ tpeї копії, еар ла pîndȣл de jos, adiкъ sȣб кар, гъzdȣїa бърбаtȣл împreȣnъ кȣ ȣn кънe, шi ч. л.

Че sъ въ sпȣn, Domnілор, însфîршit? Nȣ кред sъ фіе алt sпектакол în лȣme каре sъ'mї поаtъ фаче о imпресie маї маре декъt ачееа че mї-аȣ̆ пpічіnȣit прівіреа ачелȣї tîрг ноȣ̆ каре, ла чел маї міk вînt, ера în primejdie de а se префаче în рȣine. — Пе de о парte, tікълошia sa пі-tореаskъ, пе de алtъ парte лȣксȣл екіпаjелор че алерга пе малȣл бълџії; ачел amestek de toate контpastȣріле мъ sілїа sъ мъ кред кънd întр'о insȣлъ din Очеаnia, кънd întр'о капіtаліе а Европеї; ші, пpin ȣрмаре, нȣ штіеам кȣ sігȣранџіе dакъ ачеле че вideam ера ȣn вis а înкіпȣіреї меле saȣ̆ лȣкрȣрі în фіінџъ.

Мъ înaintam кїар ка о машінъ nintpe toate ачеле minȣnї, опрindȣmъ кътe odatъ sпъріеt în фаџа ȣнор трȣпȣрі de oaminї лȣнџite гоале пе марџinea дрȣмȣлȣї ші mînjite кȣ глоd din кап пън' în пічїоаре. Mi se пъреа къ ачеле трȣпȣрі, кълкate ла soape, ера лешȣрї de морџї! dap мъ înкредінџъїȣ пе ȣртъ къ ачеї ненорочіџї ера пъtimашї че înadins se ȣнџеа кȣ глодȣл din балтъ ка кȣ аліфіеа чеа маї вindeкъtoаре.

Балtа ера плinъ de скълдъtopї ші вȣїа de ръкnite ші de pisȣpї. Тоџї, din toate пърџіле, бърбаџї ші фемеї, венїа de se арȣнка în апъ, ла ȣn лок, кȣ о непъsape вредnікъ de timпȣріле челе маї nevinovate а лȣмеї, ші кȣ о веселіе че мъ îndemnъ ші пе mine а лȣа о бае. Întpъїȣ deчї în балтъ ші мъ înaintъїȣ, кале de вр'о doъ sȣte de пашї, кълкънd nintp'ȣn глоd negpȣ ші ȣnsȣpos în каре мъ кȣфȣndam пънъ în jenȣнкї ла фіеште каре пас.

Кȣm мъ deпъртам de мал, deodatъ мъ tpeziїȣ întpe natpȣ фемеї кареле, întoкмаї ка niште naїade, ера копеpite nȣmaĭ кȣ вълȣл крistaлin aл aпeĭ!. E de пrisos sъ adaoг къ mъ deпърtъĭȣ ĭȣte de eлe, рȣшinat шi черъndȣлe пaрdon.

„Maladroit! ziчeam în mine, sъ вede къ am întрat tokmaĭ în лoкȣл de sкълdaрe xotърit пentрȣ seкsȣл фрȣmos!“ шi aпȣкъĭȣ în stînгa кȣ rînd de a eшi din xotaрeлe împъръцieĭ фemeeшtĭ; daр în кȣрънd mъ гъsiĭȣ eaръшĭ фaцъ 'n фaцъ кȣ вр'o tрeĭ siрene aлбe шi вeseлe че se împрoшкa ȣna пe aлta кȣ aпъ. De iznoaвъ фȣjiĭȣ înaпoĭ рȣшinat, de iznoaвъ черȣĭȣ пaрdon шi aпȣкъĭȣ în dрeaпta, neшtiind înкotрo mъ îndрeпtam, пentрȣ къ resфrînjeрea soaрeлȣĭ пe sȣрфaцa вълцiĭ mъ oрбise de tot.

Împрejĭȣрȣл meȣ̆ aȣzĭam фeл de фeл de глasȣрĭ, ȣneлe бърбъteшtĭ, aлteлe dȣлчĭ шi aрmonioase кaрe кънta meлodii stрънine пe кȣвinte neкȣnosкȣte mie; шi кȣ кът пъшĭam înainte, mъ întълnĭam кȣ фiinцĭ de seкsȣл фрȣmos, saȣ̆ кȣ фiinцĭ de seкsȣл neфрȣmos; шi кȣ кът фъчeam aчeлe întълniрĭ aпрoпiete, рemъneam înкрedinцat de staрea seлбatiкъ a Валaxieĭ, пentрȣ къ nȣmaĭ întр'o цeaръ seлбatiкъ пȣteam bidea aчeл amesteк nebinoвat de seкsȣрĭ.

Daр în вreme че mъ adînчĭam atът în бaлtъ кът шi în rîndȣрĭ, рemъseĭȣ de-odatъ înкрemenit пe лoк, къчĭ aȣziĭȣ лънгъ mine o кonвoрбiрe фрanцezъ!

Tрeĭ tineрĭ че zърiĭȣ aпрoaпe, вoрбia împрeȣnъ; ȣnȣл пȣртънd o чeaлma de глod пe кaп, aлtȣл aвънd o masкъ eaръшĭ de глod пe oбрaz, шi aл tрeiлe фъкънdȣшĭ пe пeпt o jiлetкъ tot de глod.

—Aфлat'aцĭ, zise ȣnȣл, чeлe de пe ȣрmъ minȣnĭ a вълцiĭ?.. O damъ de лa Moлdoвa, кaрe de doĭ anĭ nȣ se пȣtea sлȣji niчĭ de кȣm de mъna sea чea dрeaпtъ, dȣпъ че aȣ̆ лȣat вр'o tрeĭzeчĭ de бъĭ, aȣ̆ фъкȣt astъzĭ крȣче кȣ însaшĭ mъna de кaрe пъtimĭa. Asemine, doĭ sȣрzĭ aȣ̆ къшtiгat aȣzȣл, шi ȣn фeчĭoр aл meȣ̆ че eрa плin de рънĭ neste tot tрȣпȣл, s'aȣ̆ бindeкat de isпрaвъ пrin întрeбȣinцaрea глodȣлȣĭ aчesteĭ вълцiĭ!

—Nȣ e de miраре, ръspȣnse алtȣл, къчĭ балta în каре не гъsim este adeвъраtȣл isвор a tъmъdȣiреĭ... Dар nȣ шtiцĭ че întълniре кȣriоазъ am фъкȣt astъ noапte în satȣл Балta-албъ, dȣпъ че m'am desпърцit de воĭ? Кȣm treчeam къларе прin sat, aȣd de-odatъ stрiгънd: arretez, arretez! шi зъреsк ȣn om алергънd în пaрtea mea. Че ера? ȣn бiet stрълin, ȣn францез кареле sosise de ȣn чеas аколо шi каре de ȣn чеas se прimбла пе ȣliцĭ înкȣnjiȣрat de o клае de кънĭ, кътънd ън tраktiр.

Ла ачеste кȣвinte a tînърȣлȣĭ, мъ апроpieĭȣ de dînsȣл, плin de бȣкȣрie, шi'ĭ ziseĭȣ апȣкъndȣ'л de мънъ: Еȣ sînt, Domnȣл meȣ, ачел stрълin de каре цĭ-аȣ фost miлъ astъ-noапte, шi sînt рекȣnosкъtор soаpteĭ къ te întълnesк de a doa оаръ пentрȣ ка съ'цĭ мълцemesк!

Nȣ am треебȣiнцъ, domnilор, съ въ maĭ adaог къ ачеĭ треĭ tinерĭ мъ прiimiръ îndatъ în soчietatea лор шi къ, прin manierеле лор плъкȣte, мъ siliръ a мъ креde în Валахiea еаръшĭ ка întр'o цеаръ чiвiлisatъ.

Ешind din балtъ трȣsпатрȣ, не dȣseръм съ вizitъм кȣ deaмърȣntȣл кȣriozitъцiле ашеzate de-алȣнгȣл малȣлȣĭ, шi în време че трeчeam пе dinaintea лор, ȣнȣл din товаръшĭ mi ле tълмъчiа рizънd:

—Eatъ, Domnȣле, zichea ел, o лȣme noȣъ, вредnikъ de a deшtenta înкiпȣiреa dtале de артist. Eatъ ȣn tîрг de кътева miĭ de sȣфлete, ȣn tîрг че s'аȣ înфiinцat în кътева zile шi каре neste кътева sentъмînĭ se ва шtерце de пе фаца пъмîntȣлȣĭ întoкmaĭ ка Бабiлona, ка Niniва ш. ч. л; ȣn tîрг în каре nichĭ o taînъ kasnikъ nȣ se noate asкȣnde, din прichina лinsiĭ zidȣрiлор, a ȣшiлор шi a фереstрiлор; ȣn tîрг, însфîрmit, кȣ totȣл некȣnosкȣt Европеĭ, daр în каре чiвiлisaцia eĭ este репресentatъ прin maгaziiле de skîndȣрĭ a doъ maрmande de mode! Eatъ o лȣme че în окiĭ dtале паре a фi sелбаtiкъ, daр каре аре soiȣл eĭ de чiвiлisaцie deoseбitъ. Aiче не гъsim în împъръцieă kontрastȣрілор челор maĭ opijinaлe; aiче лȣксȣл ші sъръчіеа, dȣрерea ші veseлiea, ideiлe noȣe ші ideiлe векĭ, kostĭȣмеле Европеĭ ші kostĭȣмеле Romъпешtĭ, toate sînt ȣnite ла ȣп лок, sînt mestекate ла ȣп лок, ші продȣкȣ̆ ȣп ефект neînкіпȣit atъt окілор кът ші minteĭ; aiче....

—Aiче, adъогъ aлtȣл, прівіреа se îndestȣлeazъ, dap stomaxȣл ретъпе deшept! Хаĭdецĭ maĭ віне aĭȣре sъ шidem ла masъ.

Îndatъ не ші sȣірът întp'o dрошкъ кȣ шese каĭ ші în кърънd ajȣnsерът în satȣл Балta Албъ, ла о касъ церъneaskъ. Катера în каре întpаръm ера tot аша de miкъ ші de віне mовілatъ ка ачееа а stръjерȣлȣĭ meȣ̆.

—Domniлор, zise pizънd stъпînȣл вретелнік ачелеĭ касe, въ пофtesк sъ фiцĭ кȣ чеа maĭ маре лȣаре aminte în прівіреа mобiлелор ші a огліnzілор че акопърȣ̆ пърецiĭ.. Кȣ astъ kondiцie въ пофtesк ла masъ!

Ші, zікънd aчeste, eл întinse jos ла пътînt о porojinъ, пȣse în mijлок о mesȣцъ ръtȣndъ кȣ пічĭоареле skȣpte, арȣнкъ не dînsa патрȣ шервете ші патрȣ лінгȣрĭ de лemn, ші не îndemnъ не тоцĭ sъ не ашезът tȣрчеште împrejȣрȣл mesiĭ. Пе ȣрmъ бътȣ în палме, ші tpeĭ slȣjĭ întpаръ adȣкънd, ȣпȣл о тавла кȣ пъне албъ, aл doiлe ȣп kastpon кȣ борш, eap aл treiлe кътева бȣтелчĭ de Бордо.

—Domniлор, не zise eap tînърȣл че не ospъta, фiind къ пахареле sînt de prisos în satȣл aчesta, фіе-каре din noĭ sъ se înarmeze de о бȣтелкъ ші se факъ кȣ еа че ва sokoti de кȣвiinцъ, spре aшĭ stînце setea.

Noĭ ȣрmаръm îndatъ sфatȣл aчesta ші не пȣserът а тънка din kastpon, кȣ о фръціе opientaлъ вредnікъ de фоатеа noastpъ. Dȣпъ борш, фечĭоріĭ adȣserъ alte бȣкate каре îmĭ плъкȣръ mȣлt de ші îmĭ ера кȣ totȣл некȣnoskȣte.

Nȣ oiȣ ȣita нiчĭ odatъ ачеа masъ opijinaлъ, ші posiцiea noastpъ ла пътînt, ші веселiea че аȣ̆ domnit întpe noĭ пъпъ ла sфîршit, ші ръкпітеле цiганілор лъȣtapĭ че кънta ла ȣшъ, шi entȣsiasmȣл кȣ каре tоваръшiĭ meĭ аȣ̆ пȣрtat ȣn toast Франциеĭ, шi danцȣріле naцionaле че аȣ̆ jȣкat eĭ, шi dърnічiea лор кътръ лъȣtарĭ, шi лȣпtеле în глȣмъ че s'аȣ̆ iskat întре noĭ, dȣпъ masъ, шi каре аȣ̆ цinȣt пънъ ла чinчĭ чеasȣрĭ.

În spre seаръ не dȣseръм къләрĭ eаръшĭ пе малȣл бълцiĭ, кȣ rînd de a фаче о прiмбларе кȣ Ваporȣл!—Înцелеjeцĭ преа бine, Domnілор, къ ideea ȣпȣĭ вапор пе Балta-албъ ера în stаре съ'мĭ adȣкъ о mірaре nemърjinitъ; dар кънd zъріĭȣ машina че пȣрta ȣn пȣме atът de фалnік, înчепȣĭȣ a рide ка ȣn nebȣn. Ваporȣл Бълцiĭ-албе ера o плȣtъ de грinzĭ, авънd ȣn корt mаре dрепt коперіш, шi doъ роцĭ mічĭ de моаръ аninate пе латȣріле еĭ. Ачеле роцĭ каре ĭĭ meritaseръ пȣмеле de вапор, ера înвърtite în aпъ de патрȣ oamenĭ, шi прin mішкареа лор пȣрta înчet плȣta nomenitъ пе фаца бълцiĭ.

Ne sȣiръм пе dînsa вр'o tреĭ-zечĭ de персoane, dame шi кавалерĭ, прекȣm шi о bandъ de лъȣtарĭ цiганĭ, шi пънъ пе ла опt чеasȣрĭ de seаръ, фъкȣръм о прiмбларе sentimentaлъ sȣб разеле лȣпiĭ че se ръdiкase în чер. Dameле se кам temea de фȣртȣпĭ шi алtе întъмплърĭ а павігърeĭ, dар кавалеріĭ каріĭ sta пе лъпгъ dȣмnеалор, ле фъкȣръ jȣрътînt de a ле skъпа în пot din орĭ че primejdie, шi аша пе întoapseръм ла мал teфeрĭ, воĭошĭ шi гата de a merце ла балȣл че se da în satȣл Балtа-албъ.

Ачел бал каре ера menit spre a'мĭ рестȣрпа toate ideiле меле asȣпра stъреĭ selbatiче а Валахieĭ, мъ adȣse întр'o înкъntaре neaшtentatъ! Песте doъ sȣте de персoane adȣпate întр'o saлъ mаре че пȣрta пȣме de Kazino, алкъtȣĭа o soчietate кȣ totȣл Европienеаskъ, atът прin tȣалетеле лор плъкȣte кът шi прin a лор maniере чiвiлisate. Въ лаs dар съ гîndiцĭ, Domnілор, че impresie îmĭ фъкȣ ачеа adȣпаре, mie каре ерам ънкъ asȣрzit de stрiгърiле фȣрioase а postашȣлȣĭ din Бръiла, mie каре ерам ънкъ stълчit de патȣл касiĭ stръjерȣлȣĭ, mie însфîршit каре asistasem ла sченеле din tîргȣл ашеzat пе малȣл бълцiĭ! — Dар маĭ кȣ seamъ, кънd фъкȣĭȣ кȣноштinцъ кȣ кътева dame ромънче tinере ші фрȣмоаse, ші кънd ле аȣziĭȣ пе toate ворвind лiмба францezъ întoкмаĭ ка нiште Паpisiane, кредецiмъ къ мъ sокоtiĭȣ în палаtȣл înкънtat а ȣнȣĭ връjitор.

Окiĭ dамелор atъt de фърмекъtорĭ, zimбеtеле лор грацioase, гласȣрiле лор dȣлчĭ, taлiiле лор вiне фъкȣte ші каре se мiшка ръпide în фiгȣрiле контръdанцȣлȣĭ, saȣ̆ tречеа ка фantasme албе în вîрtejȣл валцȣлȣĭ; ачел amestек de флорĭ, de tȣалеte sкȣмпе, de лȣmine ші de мȣziкъ, мъ îmвъtaseръ atъt de мȣлt, înкъt ȣitasem de tot къ мъ афлам în фȣndȣл Европеĭ, пе марjinea Орientȣлȣĭ. Ші кънd se sфîрші валȣл, ші кънd ешiĭȣ din saлъ ші мъ гъsiĭȣ еаръшĭ întр'ȣn къмп пȣstiĭȣ, нȣ мъ пȣtȣĭȣ опрi de а ziче кȣ чеа маĭ adînкъ înкредinцаре: În adевър Валахiеа este о цеаръ плiнъ de minȣнĭ! ȣна din церiле каре sînt deskpise în Халiма!

Dȣпъ вр'о doъ чеasȣрĭ, îmĭ лȣъiȣ adio de ла приеtiniĭ меĭ de балъ, ші мъ порнiĭȣ sпре Галацĭ întр'о брiчкъ jidoвeaskъ, кȣ rînd de а мъ sȣi în вапорȣл Цариградȣлȣĭ. Лъseĭȣ satȣл în ȣрма меа ші мъ афȣndъiȣ în кънпiĭ, dȣпъ че întълнiĭȣ în кале'мĭ вро doъ компаниĭ de кавалерĭ ші de dame че se прiмбла кȣ лъȣtарĭ пе лȣнъ.

Eatъ, Domнiлор, istopiea воеajȣлȣĭ меȣ̆ ла Балtа-албъ. În 24 de чеasȣрĭ am възȣt atъte лȣкрȣрĭ непotрiвite, atъte контраstȣрĭ орijinале, къ нȣ штiȣ̆ нiчĭ акȣм dакъ Валахiеа este о парте а лȣмеĭ чiвiлisate, saȣ̆ de este о провiнцiе seлбаtiкъ! — Dȣмнеавоаstръ, Domнiлор, каре мъ înкредinцацĭ къ нȣ'ĭ нiчĭ о deoseбiре întре Валахiеа ші Молdова, пȣteaцĭ съ'мĭ tълмъчiцĭ ачеst проблем.

Calendarĭul Albineĭ. (1848)

UN SALON DIN JASSĬ.

Fragment.

Un salon din Jassi.

N.Б.—Sчeneлe ȣpmъtoape se netpeкȣ ѫntp'ȣn saлon eлeгant, mape, ѫmnodoвit кȣ tot лȣкsȣл napisian. Лȣmina aȣpitъ a noлiкandpeлop de вponz se peвapse ne deoseвite гpȣne de dame шi кaвaлepĭ ѫn tȣaлete de вaл; ȣn opxestpȣ apmonios se npeгъteшte a sȣna кontpъdanцȣл чeл noȣ кomnȣs ne apiiлe din onepa Tpoвatope.

SЧENA I.

Doъ dame ne o кanane, ѫn фȣndȣл saлonȣлȣĭ: ȣna din eлe, вadanъ чe aȣ фoст odinioapъ фpȣmoasъ; чeeлaлтъ, тѫnъpъ, нȣpлie шi deстȣл de neвinoвaтъ ъnкъ. Чea dintъĭ noaptъ o poкie de кatiфé вiшinie; чea aл doiлe o poкie de кpen тpandaфipiȣ кȣ вȣкстȣpĭ aлвe.

POKIA DE KATIФE.

Кȣm aĭ netpeкȣt aлaлtaseapъ лa adȣnapea doamneĭ A?

POKIA DE КPEП.

Кът se noate de вine; am jȣкat пъnъ лa tpeĭ чeasȣpĭ.

POKIA DE KATIФE.

Eȣ n'am гъsit adȣnapea плъкȣтъ... Epa npea mȣлtъ amesteкътȣpъ... Nȣmaĭ jȣnъneasa mea din касъ лinsĭa.

POKIA DE КPEП.

Sъ noate; însъ eȣ, doamna mea, nȣ кaȣt întp'ȣn вaл deкът petречере, шi пȣ чер алta декът sъ am кавалерї плъкȣцї пentpȣ jок.

РОКIА DE КАТIФЕ,

(zimвind.)

Шi maї алеs пе върȣл dtале, агiotantȣл. Nȣ'ї аша?

РОКIА DE КРЕП,

(тȣлвȣрънdȣсе.)

Агiotantȣл?.. върȣл meȣ̆?.. Пentpȣ че maї алеs ел?

РОКIА DE КАТIФЕ,

(кȣ глас прiєтiнеск.)

Аsкȣлtъ, dрага mea; штiї кът te їȣвеsк, шi кред къ пȣ te'ї sȣпъра de челе че цї-оїȣ sпȣne, пentpȣ къ ештї о персоanъ de sпipit, de шi ънкъ фоарte tiпъръ. Лȣmea înчепе а ворвi de dta, шi ачеаsta mъ mъхпеште кът пȣ'цї пot mъptȣpisi.. Върȣл dtале е ȣшор de minte, шi пȣ'л sокot sъ фiе în stape de а simцi вре-оdatъ къте аре овiчеїȣ а înшipа din гȣръ. Еȣ̆ îл кȣпоsк...

РОКIА DE КРЕП.

Îл кȣпоштi?.. кȣm?

РОКIА DE КАТIФЕ,

(коворънd окiї.)

Аȣ̆ черкаt sъ'mї факъ кȣpte; dар л'am лȣat în pis, шi de atȣпче...

РОКIА DE КРЕП,

(ꙟп парте, zimвind.)

Шi de atȣпче, dрага mea, їцї паре ръȣ̆ шi фачї mopaлъ алtора. (скȣлънdȣсе.) Пардon; mъ dȣк sъ zik seара вȣпъ Doamneї В каре аȣ̆ sosit.

(Се ꙟпкiпъ рокiєї de катiфе шi се ꙟпdреаптъ кътръ ȣша ȣпȣї салоп лътȣралпiк ȣndе се ꙟптълнеште кȣ ȣп Агiотапт стрелȣчiтор сȣв ȣпiформа са аȣрiтъ.)

АГIОТАNТȢЛ.

Sъpȣt mъпа, верiшоаръ; Ештї фрȣmoasъ în astъ seаръ ка о zinъ! Врeї sъ jȣкъm чел întъїȣ kontpъdanц împреȣпъ?

РОКIА DE КРЕП.

Nȣ sъ поаte, верiшорȣле, къ'л jок кȣ Domnȣл D; înсъ dакъ n'aĭ damъ, dȣte de пофteште пе doamna чеа кȣ рокіе вішіnie каре ĭцĭ вроеште mȣлt віne. (Se dепъртеазъ рі-zind кȣ mȣлцеміре.)

АГІОТАNТȢЛ,

(посоморіndȣсе.)

Че însemneazъ asta?. Dл. D joакъ maĭ toate коntрънdanцеле челе dintъĭȣ кȣ верішоара!.. Nȣ'mĭ преа плаче, nȣ, nічĭ dекȣm.

(Se апропіе de бърбатȣл верішоарії, тжнър століт, фоарте ꙟнгріжіт de кънd с'аȣ ꙟнсȣрат ші каре стъ ꙟнфіпт, ка о сеntinелъ, лънгъ ȣша салонȣлȣĭ пентрȣ ка съ поатъ ȣрmърі кȣ окії тоате пасȣріле невестії сале.)

АГІОТАNТȢЛ,

(dъndȣ'ĭ mъna.)

Че аĭ, вере, de staĭ аша пе rîndȣрĭ? Цĭ s'аȣ înекат короъбііле?

БЪРБАТȢЛ,

(кȣ глас ꙟнъdȣшіт.)

N'am nimiкъ.

АГІОТАNТȢЛ.

Ба, аĭ. Те veZĭ de пе фацъ къ'цĭ паре ръȣ de чева.

БЪРБАТȢЛ,

(mірънdȣсе.)

Mie?. De че съ'mĭ паръ ръȣ?

АГІОТАNТȢЛ,

(ꙟн таінъ.)

Пentрȣ къ верішоара joакъ tot-de-аȣna чел întъĭȣ коntрънdanц кȣ D.

БЪРБАТȢЛ,

(болdind окії.)

Ба къ съ zічĭ!.. N'am бъгat de seamъ пън'акȣm.

АГІОТАNТȢЛ.

Хmmm!. вере, nȣ'mĭ плаче, nȣ'mĭ плаче! Dл. D....

БЪРБАТȢЛ,

(штергъndȣ'ші фрȣнтеа.)

Nȣ not съ'л sȣфер; пар'къ-ĭ о mȣskъ лешinатъ.

АГІОТАNTȢЛ.

Мȣскъ, мȣскъ; dар штіе съ бîзîеаскъ фрȣмоs ла ȣре-кіле dамелор. Ĭе sама, вере, ĭе sама біне.

(Бърбатȣл, рош ка ȣн бȣјор ꙟмбобочіт, ꙟші катъ невастa пріn салон ші, везъpind'o, се ръпеde пе ȣрма еі, ꙟn време че Агіотантȣл се апропіе de dама каре поартъ рокіе de катіфе вішініе.)

РОКІА DE КАТІФЕ,

(фоарте грацioасъ.)

Ȣnde оiȣ sкріе къ'ці маĭ аdȣчĭ амінте de пріетіне ші къ te апропiĭ de еле!

АГІОТАNTȢЛ.

Dоамна меа, ам авȣt tot de-аȣна de маре плъчере а мъ гъsі în компаnіа dтале, ші dар...

РОКІА DE КАТІФЕ,

(ІȢте.)

Ші dар, віĭ съ мъ пофtештĭ ла чел dintъіȣ кontръdanц?.. Пріімеsк кȣ маре мȣлцеміре. (фъкъnd лок пе канапе.) Пȣнеtе лънгъ міне, къ ам sъ'цĭ ворбеsк мȣлtе.

АГІОТАNTȢЛ,

(ꙟn парте.)

Ам пъціt'о.

(Se пȣне пе канапе, фъръ вое, ші ꙟn време че рокіа de катіфé ꙟі ꙟширъ о мȣлціме de ворбе тъгȣлітоаре, ел се посомореште кȣ атът маĭ мȣлт къ зъреште маĭ deпарте пе верішоара лȣі каре, окіndȣ'л кȣ коаdа окіȣлȣі, се фаче къ аскȣлтъ кȣ мȣлтъ плъчере комплімептеле че'і аdресеазъ domnȣл D.—Лънгъ ȣша салонȣлȣі, бърбатȣл ꙟші мънънкъ о мȣстеацъ, ші арȣнкъ асȣпра лȣі D. фȣлцерътоаре кътътȣрі.)

SЧЕNA II.

N. B.—Ачеаstъ sченъ se петрече ꙟntр'ȣn sалон мік—пе каре Францezіі ꙟл nȣмеskȣ boudoir—алътȣре кȣ sалонȣл de јок. Ел este лȣмinat пріn doъ лампе кȣ gазојеn каре реsпъndeskȣ о палidъ лȣміnъ пе tапіsеріеа богатъ, пе мобілеле елегаnte ші пе etajеріле пліne de бронзȣрĭ аptіstіче ші de порцелане преціоаsе каре ꙟмпоdобеskȣ ачел лъкаш місtеріоs. Тpeĭ dаме tіnере s'аȣ петраs ꙟn ел, ȣрмъріtе фiind de ȣn кортеј de кавалерĭ adміръторĭ а фрȣмȣsецiĭ лор. Ȣна dіn еле шеde пе о канапе ꙟмбръкатъ кȣ stoфъ арjintie; ал doiле s'аŭ ꙟнкȣїбat, ка о порȣмбiцъ deлiкатъ, ꙟntр'ȣн jѣлц еласtiк: ал tреiле stъ пе пiчїоаре лънгъ ȣн клавiр mік de Ерар, шi dejiтеле сале фраjide se прiмблъ пе tȣшеле instрȣmentȣлȣї, sкоцind поате армонioase шi черкънd meлodia ȣneї романце поȣе. Фiекаре dintр'aчеste tреї грацiї este ꙟнкȣнjїȣратъ de tinерї елеганцї че флȣtȣръ кȣ ȣїmiре ꙟmпрejїȣрȣл лор.

DAMA DE ПЕ КАНАПЕ.

Фрȣmoasъ meлodie!.. Че арie'ї asta?

ȣN КАВАЛЕР SПÎN.

Ȣn soлo din Тровaтоpе.

DAMA DE ЛА КЛАВІР.

Те înшелї, domnȣл meȣ, къ'ї о романцъ поȣъ че mї-аŭ dediкat mie domnȣл Х.

ȣN КАВАЛЕР БЪРБОS.

Nȣ шtieam къ Х. este комnozitор de mȣzікъ... Пън'-акȣm л'аm кȣnosкȣt ка ȣn маре amatоp de каї, шi пȣ'mї înкiпȣesк че релацie поate фi întре кълъріе шi арta mȣzікалъ.

DAMA DE ЛА КЛАВІР,
(zimbind.)

Ȣn om кȣ гȣst їȣбеште tot че е фрȣmos, înкъntъtор шi армоnios; прin ȣрmаре, D-ȣл Х поate фi шi бȣn кълъpeц шi mȣziк de taлent прекȣm, de пiлdъ, d-ta eштї шi dъnцȣitор desъвîршit шi jȣdекъtор кȣ шtiinцъ.

КАВАЛЕРȢЛ SПÎN.
(ꙟнчет кътръ алтȣл.)

Л'аŭ ловit ȣnde'л doаpe. Пpietinȣл nostpȣ каde ла toate валцȣріле шi пȣ шtie sъ desкȣрче doъ бȣкї ла jȣdeкъtорie.

(Тоцї ꙟнчепȣ а рide ꙟнчет. Кавалерȣл бърбос се посоморѣште шi есе din салон, сȣб кȣвънт къ аре съ поѳтеаскъ о damъ ла контрьdanцȣл віітор.)

DAMA DE ПЕ JÎЛЦ.

Орї кȣm sъ фie, te ферiчesк, dрага mea, къ аї însȣфлаt asemine плъкȣte комnȣnерї ȣпȣї tîпър ка D-ȣл Х. Еȣ мъртȣрisesк, фъръ sфiїалъ, къ aшї dopi фоарte mȣлt sъ фiȣ jenia insпiрътоаpe а ȣпȣї комnozitор, saŭ а ȣпȣї поеt.

КАВАЛЕРІЇ,
(ꙟn хор.)

Кȣвіnteле dȣmitале sînt în stape sъ ne префакъ пе toцї în jeniȣpї noetiче ші mȣzікале.

DAMA DE ЛА КЛАВІР.

Nȣ штіȣ dакъ eȣ am фost прічіnа inspipърeї D-лȣї X, dap штіȣ къ pomanцa d-sале mї-аȣ прічіnȣіt o nespȣsъ плъчере.

DAMA DE ПЕ КАNАПЕ.

De este аша; nȣ фiї eroistъ, ші ne împъртъшеште ші пре noї кȣ ачеа плъчере.

DAMA DE ЛА КЛАВІР.

Кȣm?

DAMA DE ПЕ КАNАПЕ.

Фъкъndȣne sъ аȣzim pomanцa. Кънt-o nȣmaї nentpȣ noї, ка sъ вidem dакъ noezia e вpednікъ de apmonia къntікȣлȣї.

(Dama de лънгъ клавір, рвгатъ de тоцї, прїїмеште ꙟn сфършit, ші кънтъ врмъ-тоареа романцъ кв вn глас лimпіde ші dвіос.)

Че rîndeштї, o! Маргърitъ,
Кънd de вisȣpї ештї ръпitъ
Întp'ал nonцeї mїez senin,
Кънd din лȣna zimвitoape
Bine-o pazъ кълъtoape
De se joакъ пе-ал tъȣ sin?

Nȣ крezї tȣ, o! Маргърitъ,
К'ачеа pazъ фeрічitъ
Este jinrашȣл meȣ dop
Че'ї tpimis din deпъptape
Sъ'цї adȣкъ-o sъpȣtape
De ла вїetȣл кълъtop?

Ш'atȣnчї, dȣлче Маргърitъ!
Nȣ te simцї dȣїos ȣїmitъ

Л' але pazeї dismїepdъpї?
Шi, кȣ̆-o шoапtъ de їȣбipe,
Nȣ tpimiцї a ta rîndipe
Sъ mъ кaȣte пe пъpї?

Мȣлt фpȣmoasъ Маргъpitъ!
Барка mea e pъtъчitъ
Пe ал mъpeї вал tȣрбat!
Глas de moapte'n aep tpeче,
Шi de-ал mopцeї фiop peче
Sȣфлetȣmї e tȣлбȣpat!

O! dȣїoasъ Маргъpitъ!
Dъmї o лакpimъ їȣбitъ
Întp'aчest minȣt amap.
Dopȣл meȣ̆ în чep s'o sȣe,
Шi, фepiче, s'o denȣe
Пe ал Domnȣлȣї алtap!

ТОЦЇ,

(ꙟnкъntaцї шi бътъnd ꙟn палme.)

Браво! браво! minȣnat!.. Doamna mea, aї ȣn глas de ъnцep.

(O сѫтъ de компліmente сворȣ̆ ꙟmпрежiрȣл dameї de ла клавiр.)

DAMA DE ПЕ JÎЛЦ.

Pomanцa e de minȣne; dap sînt фoapte intpiratъ de a шti чine'ї aчea Маргъpitъ atъt de фpȣmoasъ?

DAMA DE ЛА КЛАВІР.

Sокotiцї noate къ e вpe o nepsoanъ în фiinцъ?. Въ înшелaцї. Domnȣл X e ȣn opijinaл înamopat de o флoape.

DAMЕЛЕ,

(апроniindȣse iȣте de клавip.)

De o флoape?

DAMA DE ЛА КЛАВІР.

Dap. Dл X mї-aȣ̆ mъptȣpisit кїap însȣшї къ întp'o zi de прimъваръ, фiind ла вънat ши adopmind sȣб ȣn конак, аȣ̆ авȣt ȣn вis фoapte поetiк. I s'аȣ̆ пърȣt къ se гъseште întp'ȣn кътп акопеpit кȣ флорї de маргърite, ши къ аȣ̆ възȣt de-odatъ пе ȣna din ачеле флорї креsкъnd ши префъкъndȣse întp'o фiinцъ албъ, грацioasъ ши înкъntъtoape; о minȣne череasкъ, о înкiпȣipe фъръ seamъn пе лȣme! Ачеа флоаре însȣфлецitъ se апропiе de dînsȣл, se плекъ zimбind asȣпpa лȣї, îї zise кътева кȣвinte misтеpioase, ши апоï se фъкȣ невъzȣтъ în seninȣл албastpȣ а черȣлȣї. De atȣнче X este înamopat de ачеа dръгълашъ аръtape а вiсȣлȣї seȣ̆, ши о елъвеште ка пе ȣn ъпџер, ши пentpȣ dragostea eï s'аȣ̆ dedat поеziеї ши apmonieї пentpȣ ка съ о кънte în вepsȣpї ши în note.

DAMA DE ПЕ JÎЛЦ,

(zimбind.)

Si non e vero e ben trovato, ziкȣ̆ Italienii. Dap opї кȣm съ фie... пpiimeште, dpага mea, мȣлцemipiле noastpe пentpȣ плъчереа че ne-aï пpiчinȣit пpin кънtiкȣл Маргърiteї.

DAMA DE ЛА КЛАВIP,

(zъpind пе X лъпгъ ȣшъ.)

Комплimentеле d-воastpe se кȣвinȣ̆ maї кȣ dpent aȣtopȣлȣї. Domnȣле X, вinъ de кȣлеje лаȣpiї че mepitezї.

DOMNȣЛ X

(ꙟпtpъnd.)

Чел maї пpeцios лаȣp пentpȣ mine este къ am авȣt nopoчipe de a фi кънtat de dta ши asкȣлtat de пpietiniле dтале.

DAMA DE ПЕ JÎЛЦ.

Domnȣле X, вpeї съ'mї daї вoїe de аџї фаче о pȣгъminte?

DOMNȣЛ X

(ꙟnкinъndȣse.)

Opї че pȣгъminte din паptea dтале, oїȣ sокoti-o ка о поpoпкъ, doamna mea.

DAMA DE ПЕ JÎЛЦ.

Însъ îmї фъгъdȣeштї къ nȣ mi-ї peфȣza?

DOMNȢЛ X.

Фъгъdȣesк tot че'ĭ вроі.

DAMA DE ПE JÎЛЦ.

De este аша апоĭ te рог, атът din партea mea кът ші din партea прietinілор меле, ка съ не кънці dta însȣшĭ ȣна din мелоdiiле dtале.

DOMNȢЛ X,

(pizind.)

Фоарte вȣкȣроs; însъ mi se паре къ aiче sîntem ла вал, еар нȣ ла конц еpt.

DAMEЛE.

Ба, sîntem ла петрeчере, ші петречем кȣm не плаче. Nічĭ о леџе нȣ не sілеште а не desфъta нȣmaĭ кȣ danцȣл.

DOMNȢЛ X.

Фie прекȣm dopiцĭ. Nȣmaĭ въ рог sъ нȣ pideцĭ пре tape de гласȣл meȣ̆.

DAMEЛE.

Фiĭ лiniштit; вom pide кът sъ поate de înчetimop.

(Domnȣл X. се пȣне ла клавір, фаче кътева акорdȣрі армоніоасе, ші апоі кънтъ ȣрmътоареле версȣрі пе о melodie плінъ de лакрimi.)

Adio... ах! nічĭ odatъ
N'am крezȣt къ пре пъmînt
A mea inimъ 'ntpistatъ
Ba posti aчest кȣвînt;
Dap tȣ însaцĭ, tȣ, пе каре
Te-авeam taĭniк Dȣmnezeȣ̆,
Aĭ вроіt, фъръ 'ndȣpape,
Sъ jeptфesк amopiȣл meȣ̆!

Mаptȣp am în вечĭnічie
Dȣmnezeȣл tъȣ̆ sлъвit,
Кȣ че sфîntъ поezie,
Кът de mȣлt eȣ̆ te-am iȣвit!

Къte лакрimĭ de dȣpepe
Пentpȣ tine am върsat,
Шi, лinsit de mînгъере,
Къte лакрimĭ цĭ-am eptat!

Anĭ întpejĭ am Фost denapte
De ал цepiĭ dȣлче sin,
Nȣmaĭ ка sъ aĭ tȣ napte
De ȣn tpaĭȣ плъкȣt шi лin.
Anĭ întpejĭ, askȣns în mine,
Плъns'aȣ̆ jinгашȣл meȣ̆ dop,
Фър'a чере de ла tine
Nічĭ o jeptФъ de amop!

N'am dopit eȣ̆ алta 'n лȣme
Декъt, пъnъ че-оĭȣ mȣpi,
Sъ mъ'nкin ла ал tъȣ̆ nȣme,
Sъ mъ лашĭ a te ĭȣвi.
Ax! din paĭȣл пълȣчipeĭ
Пentpȣ че m'aĭ deштentat?
Din лъкашȣл Фepiчipeĭ
Пentpȣ че m'aĭ алȣnгat?

Adio! pemъĭ Фepiче!
Штepje din inima ta
Пе чел че adio'цĭ ziче,
De шi'n вечĭ nȣ te-a ȣita!
Te-am ĭȣвit кȣ dop Фepвinte,
Ш'astФeл te ĭȣвesк... къ вpeȣ̆
Sъ въd stins din a ta minte
Întpeг sȣвenipȣл meȣ̆!

(Кънтікȣл е ꙟntрерȣпт прin нъвъліреа ꙟn салон а maĭ mȣлтор кавалерĭ че вінȣ̆ съ поФтеаскъ dameле ла контрънdanц.)

ȣNȣЛ DIN КАВАЛЕРĬ.

Штiцĭ че s'aȣ̆ întъmnлat maĭ diniоape?

тоцĭ.

Че?

КАВАЛЕРȢЛ,

(ꙟн таінъ.)

Sъ ремъе întре noĭ... Domnȣл D гръіа кȣ Рокіа de Креп шi ĭi zічеа ворбе фоарtе плъкȣtе, jȣdeкънd dȣпъ zimбetȣл грацiоs кȣ каре ачеле ворбе ера пріimіtе, кънd de-odatъ Ariotantȣл че sta лъпгъ Рокіа de katiфе, se апропіé de Бърбатȣл Рокіеĭ de креп, че ера окȣпаt ашĭ тъпка чеелалтъ jȣmътаtе de mȣsteaцъ, шi'ĭ zise кȣ ȣп ton трajік:

Deшteaпtъte, sермане! шi лаsъ чеа mȣsteaцъ,
Къчĭ soapta îцĭ atърпъ de ла ȣп фір de aцъ!

Бърбатȣл tресъri însпъĭmîntat шi întребъ че este? Ariotantȣл ĭi аратъ пе Domnȣл D кареле tокmaĭ atȣпче se плекасe ла ȣрекеа Рокіеĭ de креп пеntрȣ ка sъ'ĭ sпȣе... къ saлопȣл е фоарtе біne черȣit! — Ла ачеastъ прівіре Бърбатȣл se фаче Dȣпере, îшĭ smȣлџе треĭ перĭ din mȣsteaцa че'ĭ ремъпеа, se ръпеde, лȣпекъ шi se aратъ ка о фаntasmъ întре фемееа лȣĭ шi Domnȣл D.

— Domnȣле! ĭi zіче ел кȣ глаs ръгȣшit de mînie; фемееа mea пȣ'ĭ sȣрdъ; п'аĭ певоіе se'ĭ ворбешtĭ ла ȣреке.

— Nȣ te înцелег, domnȣл meȣ; ĭi респȣnde D кȣ mірарe.

— Те креdeam maĭ прічепȣt; adaorъ бърбатȣл кȣ ȣп аер рizitор.

— Прічеп în adeвър къ îmĭ каȣцĭ прічіпъ, dар пȣ'mĭ пot înкіпȣі пеntрȣ че?

— Пеntрȣ че?.. Dȣte de întреабъ пе въръл meȣ, Ariotantȣл; ел е însърчіnat sъ'цĭ dee toate тълмъчіріле че веĭ вроі.

— Фоарtе біne! респȣnde D; шi, înкіпъndȣse ла Рокіа de креп каре sta înгълбіnітъ шi sпъріetъ de ачеastъ sченъ, se апропіе de Ariotant, шi dȣпъ о sкȣртъ конворвiре кȣ dînsȣл, ĭĭ zіче: Мĭĭnĭ dimineaцъ sekondanцiĭ meĭ se вор înцелеjе кȣ d-ta desпре локȣл întълпiреĭ меле кȣ върȣл d-tале шi desпре kondiцiiле dȣелȣлȣĭ.

DAMЕЛЕ.

Еар ȣn dȣел? Че певȣnie!

КАВАЛЕРȢЛ SПÎN.

Аша sîntem noĭ! Кънd ĭȣвim, пе фачет леĭ!

O DAMЪ,

(ꙟnчет кътръ алта.)

Леȣ sпîn ънкъ n'am възȣt.

(Ꙟnтръ кȣ тоцiĭ веселĭ ꙟn салонȣл de жок шi, ꙟn кȣрънd пльчереа danцȣлȣĭ ꙟĭ фаче съ ȣiте шi dȣелȣл Domnȣлȣĭ D. кȣ върватȣл Рокiеĭ de креп, шi романцеле D-лȣĭ X.)

SЧЕNA III.

Înaintea kontpъdanцȣлȣĭ.

(Доъ dame тiнере шi деstȣл de грацiоасе пентрȣ ка съ аiвъ dрiтȣл de а се цiȣка кȣ арта плъкȣтъ а кокетърiеĭ, се прiмвлъ прiн шалъ респънdind ꙟmпрецiȣрȣл лор шi maĭ алес ꙟn dipекцiа орхестрȣлȣĭ— ȣnde се афлъ doĭ кавалерĭ че ле admiръ—ȣn аместек ꙟnкънтътор de zîmвете плiне de фармек шi de окiрĭ плiне de о цiнгашъ еспресiе. Ȣна din еле поартъ пе кап ȣn diadem стрелȣчiтор; чеелалтъ о гiрлаndъ de флорi.)

DAMA КȢ DIADEM.

Кȣ чiне jочĭ kontpъdanцȣл?

DAMA КȢ ГIРЛАNDЪ.

Nȣ'mĭ adȣк вine aminte... Mi se паре къ кȣ Dл К; dap dta?

DAMA КȢ DIADEM.

De nȣ mъ înшел, кред къ m'aȣ пофtit Dл В.

DAMA КȢ ГIРЛАNDЪ,

(zîmвind.)

Ȣn кавалер фоарte плъкȣt?

DAMA КȢ DIADEM.

Кȣ adeвърат, шi seamънъ a фi вȣn npietin кȣ Dл К. Amîndoĭ sînt nedesпърцiцĭ ка Opest шi Пiлad.

DAMA Кȣ ГІРЛАNDЪ.

Орest ші Пілаd în фраче. Dар ȣnde's оаре? Nȣ'ї въd.

DAMA Кȣ DIADEM.

Eatъ'ї лъngъ орхеstрȣ. Sъ веde къ аȣ̆ мȣлte taїне de sпȣs împреȣnъ къ îші ворбеskȣ̆ tot ла ȣреке.

DAMA Кȣ ГІРЛАNDЪ,

(рizind.)

Ор фі фъкъnd планȣл лȣърей Sebastoпoлȣлȣї.

(Се dȣкȣ̆ амъndoъ, рizind, ші се пȣнȣ̆ пе о канапе. Ꙟn времеа ачеаста Domniї В. ші К. факȣ̆ ȣрmътоареа конвенціе ꙟntре еї.)

DOMNȢЛ В.

Мъртȣрisеште къ dama чеа кȣ diadem е кїар реjina валȣлȣї.

DOMNȢЛ К.

În прівіреа diademȣлȣї, поаte; dар în прівіреа фрȣмȣсеції, нȣ. Пentрȣ mine, приеtina sa îmї плаче de о mie de орї maї мȣлt.

DOMNȢЛ В.

Кȣm sъ поаte!. Тȣ, каре ештї om de гȣst, sъ префереzї пе dama чеа кȣ гірлаndъ, къnd чеелалtъ аре о înфъцішаре аtъt de граціоаsъ, аtъt de новілъ, аtъt de ръпіtoаре, аtъt de...

DOMNȢЛ К.

Ші челелалtе. Zi къ'ці е dрагъ, sъ te кред.

DOMNȢЛ В.

Nȣ штіȣ̆ de'mї е dрагъ, dар штіȣ̆ къ ашї фаче toate jертфіле din лȣme пentрȣ о sінгȣръ zimвіре а еї.

DOMNȢЛ К.

Штіїї ȣна?

DOMNȢЛ В.

Sпȣne.

DOMNȢЛ К.

Îції sînt приеtin ші вреȣ̆ sъ te sлȣjesк. Jок коntръdanцȣл віitор кȣ ъпцерȣл tъȣ̆ sлъвіt, ші îції фъгъdȣesк sъ'ї ворвеsк нȣmaї de tine шi de їȣвірea ta în toatъ вpemea danцȣлȣї.

DOMNȢЛ B,

(стрінгънd мъна прієтінȣлȣї сеȣ.)

De'ї пȣtea s'o intepesezї ла soapta mea, sъ шtiї къ toatъ віеаца....

DOMNȢЛ K,

(кȣрmъndȣї ворва.)

Toatъ вїеаца ta mi'ї фі рекȣnoskъtop?. Фoapte'цї mȣлцеmesк. Bpeȣ maї віne sъ фіȣ плъtit îndatъ.

DOMNȢЛ B.

Кȣm?

DOMNȢЛ K.

Sлȣjва че цї'оїȣ фаче ка adвокat пе лъпгъ лȣчеафърȣл inimeї taле, sъ mї-o фачї tȣ însȣшї пе лъпгъ dama чеа кȣ гірлаndъ.

DOMNȢЛ B.

Sъ'ї ворвеsк în фаворȣл tъȣ?.. Бȣкȣpos; maї алеs къ jок кȣ еа kontpъdanцȣл.

DOMNȢЛ K.

Minȣnat!. Фачеm вizaві împpeȣпъ?

DOMNȢЛ B.

Sъ înцелеџе; dap askȣлtъmъ: Eȣ îцї фъгъdȣesк sъ фіȣ кът sъ поate de елокȣent nentpȣ intepesȣpiле taле. Кaȣtъ de mъ sлȣjeшte шi tȣ кȣm sъ kade.

DOMNȢЛ K.

Лasъ пе mine. Am sъ întpeвȣinцez toate фігȣpiле petopічеї къte ле-am înвъцat ла шкоалъ шi къte mї-a inspipa jeniȣл npietiniеї.

Kontpъdanцȣл se începe. Алеаргъ, de'цї ie dama шi'ї sпȣnе къ aї ȣn npietin каре ар фі mȣpit de mȣлt dȣпъ dînsa dакъ n'ap dopi sъ tpъeaskъ o вечїnічіе întpeагъ nȣmaї nentpȣ dînsa.

(Орхестрȣл dъ семналȣл контръdанцȣлȣї; кавалерії се рънdȣ de'шї ієȣ damele;

пърекіле се ашеазъ vizavi.—Domnȣл B. аў лȣат пе dama кȣ гірландъ ші с'аў пȣс ꙟн фадъ кȣ прієтінȣл сеў каре есте кавалерȣл damei кȣ diadem.)

În времеа коntръdanцȣлȣĭ.

DOMNȢЛ B.

Шtiцĭ, doamna mea, че обсервърĭ am фъкȣt кȣ npietinȣл meў К, de кънd am intpat în бал?

DAMA КȢ ГІРЛANDЪ,

(zimбind.)

Negрешit, еар вр'о лȣаре în pis, dȣпъ обічеіȣ.

DOMNȢЛ B,

(cepioc.)

Мъ eptaцĭ... Am обсерват къ ȣнеорĭ о simплъ гірландъ de флорĭ плъteште maĭ мȣлt декът ȣn diadem de брілĭantȣрĭ.

DAMA КȢ ГІРЛANDЪ.

Кънd, de nildъ?

DOMNȢЛ B,

Кънd înкȣнȣнъ о фрȣnte грацioaсъ ка а dtaле.

DAMA КȢ ГІРЛANDЪ,

(pizind.)

Ші чine аў фъкȣt ачеаstъ deskoнеpipe ноўъ? Dta saў npietinȣл dtaле?

DOMNȢЛ B.

Еў... Пpietinȣл meў аре окĭ nentpȣ ка sъ нȣ badъ. Ел е бȣн tînъp, dap аре ȣn deфект mopaл din челе maĭ tpiste!

DAMA КȢ ГІРЛANDЪ.

Каре?

DOMNȢЛ B,

(ꙟн таінъ.)

Е фър' de inimъ!.. Ші кȣ toate ачеste, ел нȣ înчeteazъ de a jȣка о komedie sentimentaлъ кȣ dameле, tot ачеа komedie ші еар ачееа de кънd îл штiў. Dintъiȣ ел чеаркъ а tpaje milă nepsoaneлop npin destъinȣipea че фаче de nenopoчipiле saле късъtopeштĭ, zікънd къ аў фost amap înшелат în алеjерea soцieĭ sале къчĭ, deпаpte de a pesпȣnde ла dopinцiле sȣфлетȣлȣĭ seȣ, ea ĭĭ întȣнекъ вieaцa prin o jелоzie neînчetatъ.. etc, etc. Dȣпъ че аȣ isбȣtit prin aчeastъ taktikъ a însȣфла компъtimipe persoaneĭ kape îл askȣлtъ, апоĭ каȣtъ a къштiга înkpedepea eĭ sȣб titлȣ de prietin шi, în sфîршit, ĭĭ dекларeazъ întp'o zi къ prietinia лȣĭ s'аȣ префъкȣt întp'ȣn amop înфлъкърат.

DAMA KȢ ГIPЛAПDЪ,
(pomîndȣce.)

Каре вра sъ zікъ, prietinȣл dtaле e ȣn ipokpit?

DOMNȢЛ B,
(ꙟпчет шi фоарте cepioc.)

Фоарте primejdios! Ȣn om de ачеĭ че am пȣté пȣmi францȣzeште: Un Tartuffe de boudoir.

DAMA KȢ ГIPЛANDЪ.

Бine, domnȣл meȣ, dакъ кȣпоштĭ къ domnȣл К este astфел, кȣm de te гъseштĭ întp'o легътȣръ de prietinie atъt de stpinsъ кȣ ел? Kontaktȣл ȣпȣĭ asemine ipokpit ap пȣté înpiȣpi кiap шi asȣпра каракtepȣлȣĭ dtaле.

DOMNȢЛ B,
(фоарте centimentaл.)

Eȣ, doamna mea, am o inimъ de ачеле каре ремъпȣ вечпiк кȣpate, шi кънd аĭ вроi sъ коборĭ okiĭ în sinȣл eĭ, аĭ вedea...

(Фігȣра контръdanцȣлȣĭ ꙟл сілеште се'шĭ таіе фразȣл шi съ се denъртeze de dama лȣĭ каре стъ пе гъndȣpi, арȣпкеnd асȣпра лȣĭ К о къȣтътȣръ трістъ.)

(ꙟп време че В аштерпе астфел de вine пе прietinȣл сеȣ ꙟп опiнia dameĭ кȣ гiрлаndъ, К аре конворвipea вртътоаре кȣ dama лȣĭ.)

DAMA KȢ DIADEM.

Пе чine авеm de вizaвi?

DOMNȢЛ K.

Пе prietina dȣmitaле кȣ B.

DAMA KȢ DIADEM.

A!.. îmĭ паре фоарте вine. Кȣm-o гъseштĭ? Аша къ'ĭ de tot грацioasъ în astъ seapъ.?

DOMNȢЛ К.

Кȣ adeвърat; însъ аре о пепорочіре.

DAMA КȢ DIADEM.

О пепорочіре?

DOMNȢЛ К.

Dар; аре о прietinъ atъt de фрȣmoasъ къ о întȣпекъ прекȣm soapeлe întȣпекъ steлeлe...

DAMA КȢ DIADEM,

(pîzind.)

Шi лȣпа?

DOMNȢЛ К,

(тріст.)

De че aї крȣzime de a pide кънd, depapte de a вроі sъ'ці фак madpiгaлȣpї кȣ steлe шi кȣ лȣчеферї, їці търtȣpisesк челе че simt în inimъ?

DAMA КȢ DIADEM.

Domпȣлe, tpeбȣie sъ штiї къ чine mepje ла бал, їшї лаsъ inima а касъ maї întъї, пentpȣ ка sъ пȣ о пeapdъ. Ȣп asemine jȣваер е de пpisos aiче. Фъ maї бine ка пpietiпȣл dtaлe; фiї беseл шi пȣ rîndi ла алta декъt ла плъчеpiлe daпцȣлȣї.

DOMNȢЛ К.

Пpietinȣл meȣ е ȣп om лinsit de opї че simціpe, шi poate sъ гȣste беseлia бaлȣлȣї, къчї пentpȣ dînsȣл пȣ'ї пimiк sepios пе лȣme.

DAMA КȢ DIADEM,

(intpiгатъ.)

Кът emtї de misantpon! Їці калоmniezї кiap пpietinії!

DOMNȢЛ К.

Eȣ?.. фереаsкъ Dȣmnezeȣ! Îл їȣбesк пе B ка пе ȣп фрaте, dap пȣ пot tъгъdȣi adeвърȣл. B konsidepeazъ вieaца ка о къльtоpie din каре кaȣtъ sъ tpaгъ tot soiȣл de плъчерї, din tpeакът. Пentpȣ dînsȣл фemeiлe sînt ка пiшte флорї бȣпе de кȣлes, de miposit mi de пъръsit. Amopiȣл

25

îл sокоate ка o фantazie dрътълашъ; întр'ȣn кȣвînt, B este чел maĭ певіnовat nestatорnік din лȣme, ші îл ĭȣбesк кȣ atъt maĭ mȣлt кȣ кът îmĭ seamъnъ maĭ nȣцin.

DAMA KȢ DIADEM,

(пе гындȣрі.)

Чіпе-ар креdе къ фііnd аша de tînър...

DOMNȢЛ K.

Токmaĭ pentrȣ къ'і tînър ел nȣ штie a прецȣі валора simцірілор nȣterпіче каре факȣ̆ ферічіреа saȣ̆ пефеDічіреа віецiĭ; кънd еȣ̆, dinпротiвъ, гъsesк къ аmорĭȣл е чел maĭ....

(Фігȣра контръdанцȣлȣі ꙟл сілеште съ ꙟпгітъ ȣрmа фразȣлȣі.)

Dȣпъ контръdанц.

DOMNȢЛ B,

(віind іȣте лънгъ K.)

Eĭ! ворбіt'aĭ în фаворȣл meȣ̆?

DOMNȢЛ K,

(стрінгъndȣ'л de мънъ.)

Am фъкȣt de tine ȣn portрet înкъntътор. Dap tȣ?

DOMNȢЛ B.

Te-am аштерпȣt кȣm sъ каde.

DOMNȢЛ K.

Ші че sокоцĭ?

DOMNȢЛ B,

(ꙟп таінъ.)

Sокоt къ în кȣрънd aĭ sъ фiĭ ĭȣбіt. Dap eȣ̆?

DOMNȢЛ K.

Ші tȣ, adopat.

AMÎNDOĬ,

(веселі.)

Віват!. (ꙟші daȣ̆ брацȣл ші се прімблъ прін шалъ кȣ пастрімфътор, арȣнкънd асȣпра dамелор къȣтътȣрі ȣчігътоаре.)

DAMEЛE,

(пе канапе.)

—Крезĭ tȣ, dрага mea, къ npietinia eкsistъ între бърбацĭ?

—Nічі de кȣm. Ȣn пpietin este dȣшmanȣл чел maĭ de апроапе.

—D'anoĭ че zічĭ de Opest ші Пілаd din antiкitate?

—Пîpъ векіе, sopo!.. фабȣлъ... mitoлоџie...

(Ꙟчепȣ̆ a pide ші ꙟші історісескȣ̆ конворбіpea лор кȣ B ші K.)

AMÎNDOЪ,

(кȣ ȣн аер pізітор.)

Че пpietinĭ de кomedie!

SЧENA IV.

(Тоцĭ кавалеріĭ din ѕчепеле пpечedente, ꙟппреȣнъ кȣ алцiĭ, adȣнaцi ꙟntp'ȣн ѕалоn destinat пentpȣ фȣmъtopĭ. Ȣniĭ ꙟші факȣ̆ цiгаpete ꙟнпрejiȣpȣл ȣneĭ mese пе кape se гъseште ȣн bas фpȣmos de бpoнz плin de tiȣtȣн tȣрчеѕк; алцiĭ staȣ̆ лȣнjiцĭ пе dibaнȣpĭ ші ȣpmeazъ кȣ okiĭ фȣmȣл албъstpiȣ̆ че se pъdiкъ ꙟn въzdȣх.)

DOMNȢЛ B.

Фpȣmos ші stpeлȣчit e балȣл din astъ seapъ! Тȣалетеле dameлор sînt de minȣne ші se deoѕебеѕкȣ̆ atъt npin елеганца кът ші prin лȣкsȣл лор.

DOMNȢЛ K.

Кpeд ші еȣ̆ dакъ's adȣse din челе maĭ кȣnosкȣte magaziĭ de ла Пapis.

AГIOTANTȢЛ.

Аша este; însъ tpeбȣie sъ mъptȣpisim къ dameле noastpe aȣ̆ ȣn гȣst maĭ deoseбit пentpȣ tȣалетъ, ші къ пікъіpe нȣ aĭ нȣtea гъsi o adȣнape de фemeĭ елегante ші фpȣmoase tot odatъ ка în ѕалонȣpiле Iашȣлȣĭ.

DOMNȢЛ K.

Dap de каваљеpĭ че zічĭ?

DOMNȢЛ B.

Noĭ?.. Фpaчеле ші лeгъtȣpiле албе de rît че пȣptъm не фаче a semъna кȣ чiокліĭ din Пapis.

ȣN БОĬЕР Кȣ ANTEPIȣ.

Nȣ щtiȣ кȣm op фi ачеĭ чоклi, пentpȣ къ m'aȣ фepit Dȣmnezeȣ de a mepje neste xotap, deкънd тpъеsк, dap, кȣpat съ въ snȣn, nȣ въ шede фpȣmos pіцĭ de фpікъ în xaĭnele aste stpimte шi sȣчite. Пap'къ sînteцĭ niшte axtopĭ nemцĭ. (pide кȣ xoxot.)

DOMNȣЛ В.

Біne ziче вȣĭеpĭȣл. Кънd, dinnpotiвъ, пpiвiцĭ mъ por ла D-лȣĭ, че mîndpȣ îл npinde antepiȣл în кape se îmnĭedікъ, шi jĭȣвеоа astъ în кape se коаче de atъцa amap de anĭ, шi tot ъnкъ nȣ'ĭ кont!

БОĬЕРĬȣЛ.

Че фаче? Поate влanа mea nȣ'ĭ фpȣmoasъ? Че pideцĭ, mъ por, че pideцĭ?

DOMNȣЛ Р.

Pidem nentpȣ къ цi'ĭ влana de pîs.

(Тоцĭ pidȣ кȣ всселіс, Боĭсріȣл сȣпъpат ссе.)

ȣN TÎNЪР JȣPNAЛIST,

(фnтpъ pъnide.)

Domniлop, aцĭ aȣzit вestea чеа noȣъ?

ТОЦĬ.

Че вeste?

JȣPNAЛISTȣЛ.

Фpanцezіĭ шi Engлezіĭ aȣ desвъpкat ла Кpîm.

(Тоцĭ се скоалъ кȣ entȣsiacm.)

Aȣ desвapкat!

ȣN ФOST-MINISTPȣ,

(dекорат кȣ Влаdimip.)

Xa, xa, xa. Кȣm aȣ desвъpкat, nȣ щiȣ, dap îĭ jълеsк de s'op întълni кȣ Рȣшiĭ.

JȣPNAЛISTȣЛ.

Шi пentpȣ че îĭ jълeштĭ, вoĭеpĭȣлe?

ФOSTȢЛ– MINISTPȢ.

Пentpȣ къ Менчікоф аре sъ mi'ĭ dee de-a ръstoголȣл în Марea.

JȢPNAЛISTȢЛ.

Asta цĭ-е гріjа? Апоĭ лiniштештete, боĭеріȣле, пentpȣ къ арміiле алiate аȣ ші авȣt о ловіре кȣ арміа Рȣseaskъ.

ФOSTȢЛ–MINISTPȢ.

Ȣnde?

JȢPNAЛISTȢЛ.

Ла Алmа.

ФOSTȢЛ–MINISTPȢ,
(кȣ саркасm.)

Ші кыцĭ Англо-Францezĭ аȣ maĭ pemas în Крîm?

JȢPNAЛISTȢЛ,
(скоцind о газетъ.)

Askȣлtъ: (чтеште) "Astъzĭ, 10 Semtemвpie, арміiле алiate аȣ къштigat чеа întъĭ біpȣinцъ asȣпpa dȣшmanȣлȣĭ, siлindȣ'л, dȣпъ о лȣпtъ крîнчепъ de кътева чеasȣpĭ, а пъpъsi поzіцiiле întъpite че окȣпа пе înълцimiле de ла Алmа. Цепералȣл Менчікоф аȣ фost невoit а se petpaце în гравъ snpe Sebastonoл кȣ toate пȣtepiле saле, de ші ачeste ера mȣлt maĭ nȣmepoase декъt а ле noastpe!„

тоцĭ.

Ȣра! sъ tpъеaskъ Фраціа ші Енгліtepa!

JȢPNAЛISTȢЛ.

Че maĭ zічĭ акȣm, боĭеріȣле?

ФOSTȢЛ–MINISTPȢ,
(тȣлвȣрат.)

Nȣ sъ поate ȣna ка asta... Minчĭȣnĭ de jȣpnaлist! (ese.)

JȢPNAЛISTȢЛ,
(pizind.)

Мерjĭ de'цĭ пȣne лinitopĭ ка sъ пȣ'цĭ віе damла.

АГІОТАНТȢЛ,

(кȣ лакрімї ꙟп окї.)

Францеzії ші Енглеzії їші варsъ sъпцеле пепtрȣ попоареле Імперіȣлȣї Оtoman! пепtрȣ sкъпареа поаstръ, фрацілор! пепtрȣ віitoрїȣл Ромъпіеї! ші пічї ȣп ромъп пȣ алеаргъ sъ їее рînd пintре вітеjii ірої а окчіdentȣлȣї! Къnd мъ гîndesк къ цеpiле поаstре sînt ȣпа din прічіпіле ачеstȣї ръsвоїȣ, ші къ еле sînt кȣ враццеле легаte, къ пȣ potȣ sъ ле ръdiче sпре апърареа лор,.. мі se ȣмпле окії de лакрімї ші sȣфлеtȣл de амар!

БЪРБАТȢЛ.

Еї! вере,.. пȣ мъ фаче,.. къ плъпг ші еȣ,.. па...

(Sкимчіріле върватȣлȣї паскȣ ȣп ріс певȣпеск.)

DOMNȢЛ В.

Sъ лъсъм політіка, domпілор, къ dȣмпеалȣї е în stape sъ se вочеаsкъ în mijлокȣл валȣлȣї.— Еаtъ пріеtinȣл поstрȣ Х, вечїпікȣл кълъtор! Хаїdеці маї віпе sъ'л ръгъм ка sъ пе sпȣе вр'о апекdotъ din кълъtoріiле лȣї.

DOMNȢЛ Х,

(zîmbind.)

Dакъ мі'ці фаче о цігареtъ, в'оїȣ istopisi înекареа ваporȣлȣї Sечепі пе Dȣпъреа.

ТОЦЇ,

(фъкъnd цігарете.)

Бȣкȣроs, вȣкȣроs.

DOMNȢЛ Х.

Ші еȣ еар вȣкȣроs. Еаtъ къ înчеп; dар sъ пȣ мъ întреррȣмпеці, dȣпъ кȣм въ е овічеїȣл. Поftім пе diванȣрї ші asкȣлtаці:

În поаntеа de ла 9 Ноемврїе, 1851, ваporȣл Sечепі а компаніеї Лоid se коворїа ръпіdе пе Dȣпъреа întре Цїȣрцїȣ ші Бръіла.

De ші пȣ есте воїе а кълъtорі пе ачеst флȣвіȣ dȣпъ че înопtеаzъ; de ші пȣ ера лȣпъ, пічї stеле, къпіtапȣл însъ dedese поронкъ sъ ȣрmeze dрȣmȣл, къчĭ авea toatъ înкреdереa în гібъчіа кърmачĭȣлȣĭ кареле ера Роmъn.

Лȣнека deчĭ вапорȣл întpe mалȣріле церілор Роmънешtĭ ші Sърбешtĭ, ка ȣn балаȣр de noante, tȣлбȣрънd фаца Dȣнърії sȣб ловіtȣріле лȣĭ, ші лъsънd în ȣрmъĭ о лȣнгъ колонъ de фȣm negpȣ ші de skînteĭ.

Фрігȣл ші ȣmeziала нопцiĭ гоniseръ tоцĭ кълъtopiĭ de ne nod ші, npin ȣрmape, ъmбеле saлoane de pîndȣріле I ші II, прекȣm ші кабinеле, ера tiкsite de tot soĭȣл de неаmȣрĭ: Роmънĭ, Italieнĭ, Enглеzĭ, Францеzĭ, Тȣрчĭ, Sърбĭ, Гречĭ, Jidoвĭ, ба ънкъ ші ȣn npinчіne Indian, набабȣл Екбалоd-Dаȣла-Dod кȣ каре плекаsem odatъ din Паріs. — Ȣniĭ din eĭ jȣка кърціле, алцiĭ четĭа, алцiĭ sкріеа, eap чеĭ maĭ mȣлцĭ гръĭа în deoseбiteлe лор лімбĭ, префъкънd astфел вапорȣл întp'ȣn adeвърат tȣрn de Бабел! De пілdъ: împрејȣрȣл ȣнеĭ mese ръtȣnde din saлonȣл I, eȣ mъ гъсĭam în adȣnape кȣ ȣn Тȣрк, ȣn Грек, ȣn Italian ші кȣ Прінцȣл Indian, ші ворбĭam întpe noĭ npin кіпȣл ȣрmъtop.

I° Naбaлȣл, вроind sъ аĭбъ чева лъmȣріpĭ asȣпра dрȣmȣлȣĭ пе ȣskat de ла Галацĭ ла Konstantinoполі, adpesa întребъріле saле în лімба аръпеаskъ Italianȣлȣĭ каре îĭ slȣjĭa de dpогman.

II° Italianȣл mi ле tълmъчіа mie în лімба Францеzъ.

III° Eȣ ле peпetam Грекȣлȣĭ în лімба Елінъ-апла.

IV° Грекȣл ле sпȣnea Тȣркȣлȣĭ în лімба Otomanъ.

Ші пе ȣрmъ pesпȣnsȣріле Тȣркȣлȣĭ tречеа eap înanoĭ пе ла Грек, пе ла mine, ші пе ла Italian пънъ ла ȣрекіле Indianȣлȣĭ кареле da din кап sпре semn de mȣлцеmіpe.

Ачеastъ хархалае лімбistiкъ цinȣ пънъ despre mĭezȣл нопцiĭ кънd începȣ somnȣл a amорці гласȣріле, a mікшȣра окіĭ ші a продȣче ȣn къskat обшtesк каре фъкȣ de maĭ mȣлte opĭ jȣрȣл saлonȣлȣĭ. Atȣнчĭ, къte ȣnȣл, къte ȣnȣл, tоцĭ se лȣнјіръ пе лаіце, пе skaȣne ші пе mese; kandeла se stinse ка неалtъdatъ, ші în sinȣл întȣнерікȣлȣĭ sъ ръdікъ о хоръіtȣръ ȣріешъ, алкътȣitъ de deoseвite хоръіtȣрĭ вotezate ші neвotezate. Saлonȣл рesȣna ка zече оцеагȣрĭ апрinse ші ка zече торĭ хървȣite!

Пas de dормĭ, dакъ поџĭ, în mijлокȣл ȣneĭ asemine армoniĭ!

Кът пentрȣ mine, dȣпъ че am фъкȣt toate кіпȣріле ка съ adорm; dȣпъ че m'am întорs mȣлтъ време кънd пе о коastъ, кънd пе алta; dȣпъ че am черкаt se пȣмер пъпъ ла о mie, înzadар!.. mĭ-am апрins џigaрeta ші m'am пȣs съ гĭчеsк naџionaлitъџiле deoseвiteлор хоръірĭ каре'mĭ da о serenadъ atъt de meлodioasъ. Stȣdie noȣъ, interesantъ, ші пе каре sфъtȣesк съ о факъ toџĭ ачеĭ кълъtорĭ nenорочiџĭ че sînt osîndiџĭ de împrejȣръpĭ a petрече попџĭ întрejĭ de nesomn.

Аша, ла пічĭоареле меле sȣsпina о хоръіре mȣzікалъ каре semъna кȣ о гamъ de ла do ші пъпъ ла mi, ші каре къte odatъ пъреа къ а съ înчеапъ о аріе din Бървіерȣл de Sівіліа; dар ачел înчепȣt înшелътор se sфîршĭа îndatъ кȣ о notъ jaлnікъ din Лȣчіа. Чine пȣtea фі ачел хоръітор-diлetante? Negрешіt ȣn Itaлian!— Ші în adевър ера ȣn tînър каре mерjea ла Бȣкȣрештĭ.

Маĭ deпарte вȣĭа ȣn хоръіt лȣнг ші грos каре mъ фъчеа съ гîndesк ла sервъторіле Кръчĭȣнȣлȣĭ. Ел se рȣdĭа кȣ кънtікȣл преа пȣџin армonios а ȣнȣі doвitoк каре, ка ші sгърчіџіĭ, е вȣн ші фолоsitор пȣmaĭ dȣпъ moарte.—Чine алtȣл пȣtea съ'л imiteze аша de віне декът ȣn om deпрins а тръі în компаnia... sгърчіџілор? Каре џеаръ хръпеште maĭ mȣлte віеtъџĭ рîtoase dекът џеара Ȣнгȣреаskъ? Хоръіtорȣл тревȣĭа съ фіе negрешіt Магĭар!— Ші în adевър ера ȣn граф каре se dȣчеа în Siрia.

În mijлокȣл saлonȣлȣĭ, пе о masъ каре sлȣjĭа de пat în ачеа noапте, sȣsпina кȣ sфіеалъ ȣn хоръіt фоарте кȣріos. Ел пъреа къ ese пȣmaĭ dintр'о sinгȣръ наре, ші ера întреrȣпt de sпasmȣрĭ, de înъdȣшелĭ, de џemete sлаве кареле dовеdїа о грijъ пе'нчеtatъ în sȣфлеtȣл stъпînȣлȣї ачелеї пърї.—Чіне алtȣл декъt ȣн jidов пȣtеа фі аstфел гоnit de dimonȣл sпаїmeї пънъ ші пin somn? Чіне алtȣл декъt ȣн Еврей-zараф пȣtеа sъ апліче віцїȣл кътъtърiеї пънъ ші ла resȣфларе, ші sъ se sлȣjеаskъ пȣmaї кȣ о паре, de ікономie?—Ші în аdевър, ера ȣн Хершкȣ кареле терjеа ла Молdова ка sъ коntрiбȣеze ла înфлорiреа комерцȣлȣї ачештiї церї!

Лъпгъ ȣшъ шȣера ȣн хоръit askȣцit ші sȣпціре ка sіpiitȣл ȣнȣї шерпе, ші, кȣ toate ачеste, însȣфла ȣн soїȣ de miлоаsъ компъtimiре. Ел te înфiора ші tot odatъ îцї фȣра лȣареа-aminte; te adimenїа ші tot odatъ îцї sгîрчеа певреле. Отȣл че хоръїа аstфел требȣїа sъ фie primejdios; о лiгioaе кȣ доъ феце, кȣ бȣzе dȣлчї ші кȣ dinцї înвeninaці, кȣ окiї блînzї ші кȣ inimъ пestriцъ! — Че пȣtеа фi ачел некȣnoskȣt?. патріоt de dрътȣл mаре saȣ sпіоп? Каре ера нaцionaлitatea лȣї, meseріа лȣї?...

De odatъ, пе ла доъ dȣпъ miezȣл попцiї, тоцї кълъtoriї se tрезiръ sпъріеці întр'ȣн вȣеt грозав ші о грозавъ sгълціїре а вапорȣлȣї! Лаіцеле, meseле, skaȣпеле se restȣрпаръ jos кȣ ачеї че dорmїа пе dînseле, ші soба se dъръмъ ка de кȣtремȣр. Întȣперіkȣл ера кȣмплit! кȣмплitъ ші sпаїма tȣtȣрор кълчї, în вълтъшагȣл ачела, deodatъ se ръdікаръ вр'о доъ-zечї de ръкпіtе înфрікошate кареле zічеа în deoseбite лiмбї:

Sîntem пердȣцї!
Nȣ som пердіȣ!
Siamo пердȣti!
Кipіе елеїson!
Iезȣs Марia ȣnd Іосеф!
Аллах! Аллах!
Aman! Aman!
Авеї! гевалt! Веї, веї!
etc. etc. etc.

26

Dinколо de salonȣл nostpȣ, neste tindъ, кабina damелор pesȣna de цinete asкȣцite, de istepiкале, de плъnsete, de бочite кареле da фiорĭ!

Че sъ întîmплase? Nime nȣ o пȣtea sпȣne; dap toцĭ stpiга делаолалtъ къ ne-am îneкat, шi, stpiгъnd, toцĭ se ръпеzĭa sпре ȣшъ, îmпĭedeкъndȣse de moбiлеле pestȣpnate шi dъnd кĭоpiш ȣniĭ neste алцiĭ. Мȣлцĭ къdea пin întȣnepiк шi se sкȣла ъnкъ maĭ sпъpieцĭ! Însфîpшit, dȣпъ o лȣптъ desпepatъ ла ȣшъ, isбȣtipъm a ne ȣpкa пе пod.

Вапорȣл nostpȣ epa oпpit în mijлокȣл Dȣпъpiĭ, ка o фĭаpъ ръnitъ, eap în zapeą попцiĭ sъ вidea maĭ deпapte o mataхалъ neагpъ че фȣцĭа în sȣsȣл апеĭ. Къpmaчĭȣл ne sпȣse къ epa ȣn алt вапор каpe, dȣпъ че къzȣse opбeшte neste ал nostpȣ шi nĭ'л фъpъmase, se deпъpta aкȣm de noĭ фъpъ a ne da чел maĭ miк aцĭȣtop. În вpemea asta ȣn mapinap, бiind de ла пpoвъ, tpeкȣ ръпide пе лъnгъ noĭ ziкъnd къpmaчĭȣлȣĭ: mopȣ̆ oaminiĭ nostpi!.. шi, sъpind întp'o баpкъ miкъ, se îndpeпtъ къtpъ капъtȣл de înainte a вапорȣлȣĭ.

Ne'nцелегъnd ъnкъ nimiкъ din къte aȣzĭam, mъ dȣseiȣ пin întȣnepiк sпре локȣpiле ал 2-ле ȣnde pesȣna глаsȣpĭ de фemeĭ sпъpiete. Лъnгъ mашina вапорȣлȣĭ zъpiĭȣ ȣn om лȣнцit пе пod шi въitъndȣse къ'Ĭ ръnit de moapte ла кап шi ла пiчоаpe. Maĭ înainte, mъ întълniĭȣ кȣ пasajepiĭ din salonȣл II, каpiĭ фȣцĭа stpiгъnd къ se ъmпле вапорȣл de апъ шi къ salonȣл лор e îneкat. Кȣ toate aчeste, mъ коборiĭȣ în лъȣntpȣ, шi taблоȣл че mi se înфъцiшъ mъ фъкȣ se ȣit къ пъшĭam пin апъ.—Tpeĭ oaminĭ înapmaцĭ кȣ toпоаpe чepка sъ dapme пъpeteле din фȣnd каpe desпъpцĭа salonȣл de кабina mapinepiлор, пentpȣ ка sъ sкъпe doĭ toваpъшĭ a лор пpiншĭ шi sdpoбiцĭ întpe фepеле aчeлеĭ кабine пpin чоꙗпipea вапоаpeлор. În aчea гpozniкъ лoвitȣpъ tot капъtȣл de dinainte a коpъбieĭ noastpe se фpъnsese, шi doĭ din oaminiĭ eкiпajȣлȣĭ mȣpĭа aкȣm tȣptiцĭ шi фърътацĭ în паtȣл лор!.. Цеmeteле лор sлабе se аȣzîa dinколо de пъpete împреȣнъ кȣ бълбȣчітȣл апеĭ каре пъвълĭа în кабінъ; еар оаminiĭ de dinкоаче, din saлon, ловĭа mереȣ кȣ tопоареле. Черкаре zъdарnікъ! къчĭ пъреtеле ера îmбръкаt кȣ tабле гроасе de фер.

Пеste пȣцin нȣ sъ maĭ аȣzi гласȣл ачелор непорочіцĭ, чі нȣmaĭ ȣн вȣеt sȣрd de валȣрĭ. Dȣнъреа ĭĭ înекаse пе amъndoĭ!.. Ешiĭȣ афаръ din saлon кȣ sȣфлеtȣл înфіоpat de јале шi de гроазъ!

Пе nod, кънітаnȣл, фрънгъndȣ'шĭ mъnеле кȣ deсперарe, da порончĭ ка sъ deсбарче пасаjеріĭ пе maл, къчĭ, în време кът фȣsesem în saлонȣл II, кърmачĭȣл îndpentase вапорȣл sпре цертȣл церіĭ Роmъnешti, шi Dȣнъреа, лȣънdȣ'л ла вале, îл ліnіse de ȣскаt. Sъ adȣse îndатъ лȣntреа întре вас шi întре maл; еар кълъtоріĭ, арȣнкъndȣse гръmadъ în еа, съріръ de пе dînsa пе пъmînt.

Акȣm ера tреĭ dȣпъ mіezȣл ноnціĭ. Вапорȣл ера пȣstiĭȣ, шi абȣріĭ mашinеĭ, ешind кȣ пȣtере пе цъвіа оцеагȣлȣĭ, продȣчеа ȣн вȣеt tрist шi înгрozitор. Sъ пъреа о dixanie ȣріешъ че шi-ар фi dat dȣхȣл în валȣріле Dȣнъріĭ!

Тоцĭ tоварълііĭ meĭ de кълъtоріе se прimбла пе maл, ка niште ȣmбре ръtъчite; еȣ înсъ, възîndȣmъ лънгъ пъmînt, гъsiĭȣ de прisos а mъ кобоpi din вапор шi, пentрȣ ка sъ sкап din окіĭ кънitанȣлȣĭ, mъ вîріĭȣ în кабіna Прinчіпелȣĭ Indian. Ачеаstъ кабінъ ера пе nod, лънгъ роаta каре веніа în партеа Dȣнъріі.—Аколе, întinшĭ пе dіванȣрĭ кȣ dрагоmанȣл Набабȣлȣĭ, înчепȣръm а ворбі deспре фелĭȣріte înекърĭ de васе пе mареа, фъръ sъ авеm idee de періколȣл în каре не афлаm. Вапорȣл se pestȣрна пе несimцite în Dȣнъреа, шi noĭ нȣ штіеаm nimікъ!

Апа каре пъвълise în saлon шi în maгаzia локȣрілор ал 2-ле, плека васȣл înчеt, înчеt, шi кълъtоріĭ de пе maл прівĭа ла ел аштептънd din minȣt în minȣt sъ'л вадъ pestȣрнънdȣse кȣ tоtȣл. Прin ȣрmаре, Набабȣл, dрагоmанȣл ші еȣ̆, прінші de валȣрĭ în кавінъ, пе-am фі înекat кіар ла mал, întoктaĭ ка oaречіне!

Soapta însъ нȣ вроі sъ пъцim asemine рȣшіне, къчĭ în време че Nававȣл îmĭ istopisĭa, аръпеште, o крȣntъ înекаре пе mapea Indieĭ, аȣzіĭȣ, ка прін bis, ȣн глаs stpiгънd: *Se pestoapnъ вапорȣл!*—Întp'o кліпалъ sъріĭȣ, ешіĭȣ din кавінъ ші алергъĭȣ ла марцinea вапорȣлȣĭ despre mал. Малȣл mi se пърȣ mȣлt maĭ jos декът înainte.

—Oaminĭ вȣnĭ! veniцĭ de mъ skoatецĭ! stpiгъĭȣ ла mapinepĭ.

—Da, tot în коравіе ештĭ? îшĭ pesпȣnse ȣnȣл. Фȣцĭ deгравъ къ te înечĭ!

—Îmпinцецĭ лȣntpea sпре mine.

—Nȣ'цĭ тревȣĭе лȣntpe. Апȣкъ înainte пе под къ'ĭ гъsi o пȣnte de skîndȣpĭ de пе вапор пе mал.

Mъ întopseĭȣ deгравъ ла кавінъ ка sъ daȣ̆ de штіре товаръшілор meĭ sъ фȣгъ, ші, гъsind пȣntea чеа de skîndȣpĭ, ешіръm tȣstpeĭ пе ȣskat în mipapea tȣtȣpop.

Цертȣл пе каре не афлат ера mлъштinos ші коперіt кȣ stȣх în intindepe de maĭ mȣлте поште; пȣstietatea domпĭа în toate opizonȣpiле, еар mалȣл ȣnde desвъркasem înфъцiша ȣn tавлоȣ̆ вредnik de zȣгръвit. Ла пара ȣnȣĭ фок апріns, лъngъ апъ, sъ zъріа de-o пapte вапорȣл кȣфȣndat пе jȣmъtate ші pestȣpnat întp'o коastъ; еар de алtъ пapte лȣmina se pesфрънцеа пе deosebiteле грȣпе de кълъtopĭ ші пе фелĭȣpiteле лȣкрȣpĭ skъпate din васȣл înекаt: фȣniĭ, пînzĭ, ферърiĭ, saлteле, пepine, saчĭ de dpȣm, лъzĭ, фapфȣpiĭ stpiкate, stекле sфъръmate, гъinĭ ші кȣркапĭ легацĭ de пiчоаре, etc, toate asвърлite ȣnеле peste алtеле. Maĭ ла deал, пе ȣn пat de stȣх, вр'о шесе dame sta кȣлкate în mantiлеле лор ші tpemȣpa de фpiг; алътȣpe, къцiва din пasajepĭ se къĭпа împpеȣnъ despre пepdepea тъpфiĭ лор; алцiĭ, maĭ depapte, se пpimвла фȣmънd ші глȣmind; алцiĭ кътa sъ mîngъе пе ȣnȣл din mapinepĭ кареле плънцеа пе фrateseȣ̆ înекаt în кавinъ, шi se dee ajȣtoр nепорочітȣлȣĭ че фȣsese рънit ла кап шi ла пічоаре în isвitȣра вапоарелор. Чеĭ maĭ mȣлцĭ însъ se грътъdiserъ пе лъngъ фок шi se лъȣda къ nȣ ле-аȣ̆ фost фрікъ nічĭ de кȣm!

Фрігȣл ера maĭ кȣmплit шi ȣmezĭала maĭ пътрȣnzetoare кȣ кът se апропіеа zioріле; еар noĭ, în nеръвdареа de а вidea zioa, цineam окіi цintiцĭ asȣпра ȣnеĭ dȣnцĭ алве че se івise ла поалеле черіȣлȣĭ, пeste Dȣnъреа. Resърitȣл soareлȣĭ ера пentрȣ mȣлцĭ din noĭ ȣn sпектакол noȣ̆, шi îл dopĭam ка о вeste вȣnъ. Însȣшĭ кърmачĭȣл îл аштепtа кȣ вie dopinцъ кѫчĭ ел шi înчепȣse а кънta:

Олĭолĭо! soаре ръtȣnd,
De-аĭ resърі maĭ кȣрънd!

Soареле se іві îndatъ ла гласȣл лȣĭ, resпъndind ȣn snoп de raze аȣрite пeste noĭ, еар noĭ îл пріimiръm, ка пе ȣn оаsпе ĭȣвit, кȣ о лȣngъ ȣраре de вȣкȣріе. Dȣпъ ел se аrъtаръ îndatъ пintре stȣх вр'о patрȣ dороваnцĭ de ла пікetȣл mеціешit шi вр'о zeче църапĭ romъnĭ карії пе spȣserъ къ пе гъsĭam кĭар în dreптȣл Каларашілор шi în лȣngъ deпъртаре de орĭ че sat. Ачеаstъ афларе пе desперъ кѫчĭ toate провiziiле noastре se înекаserъ! А sкъпа de апъ шi а mȣрі пе ȣsкаt de фоаmе ера ȣn лȣкрȣ каре nȣ не венĭа ла sокоteалъ nічĭ de кȣm.

Кънitаnȣл însъ, каре se îngrijĭа maĭ mȣлt de лȣкрȣрĭ deкът de stomaхȣрĭ, пȣse îndatъ оаmеnii ка sъ deskарче вапорȣл шi tрimise о stафetъ ла Бръілa ка sъ înштiinцeze Компаnia deспре întъmплареа ачештiĭ попцĭ. În кȣрънd лȣкрȣріле noastре фȣръ adȣse пе mал.

Eatъ къ пе лȣчĭȣл Dȣnъріi se іві о гimie кȣ пînzеле ȣmфлате! Еа ni se аrъtъ ка кораbiа лȣĭ Noe în mijлокȣл potonȣлȣĭ! Аtȣnчĭ, toцĭ de ла олалтъ înчепȣръm пе лок а strігa în гȣра mаре, а traцe клопоtȣл вапорȣлȣĭ, а фаче semne пentрȣ ка sъ черem ацĭȣtoр. Гimia кърnі sпре mал, коворі пînzеле, se опрі пȣцin, пе лȣъ пе вр'о къцiва пе dînsa, плекъ din noꙋ, къчї авеа вînt бꙋн, ші не adꙋse пън în searъ ла Бръіла.

De аколе, adoa-zi, мъ dꙋseiꙋ ла Галаці кꙋ о кърꙋцъ jidoveaskъ în doъ чеasꙋрї, ші de ла Галаці веniiꙋ ла Iaшї în patrꙋ zile, кꙋ каї de поштъ ші пе шоsea!

Astфел s'аꙋ întъмплат кꙋ вапорꙋл Seчeni кареле, în doъ pîndꙋрї маї înainte, s'аꙋ stрікат пе Dꙋнъреа, ші каре în sфîршit s'аꙋ perdꙋt în фiinца mea, pentrꙋ ка sъ мъ пꙋе în невое de a istoрisi înекареа лꙋї de 27 орї пън' акꙋм.

(Ла сфършітꙋл ачестії повестірі, ꙟнтръ Stъпжна касії, ші тоці кавалерії се скоалъ ꙟн пічіоаре, арꙋнкънd цігареtеле.)

STЪПÎNA KASIЇ.

Domnілор, domnілор, котілїонꙋл se înчепе ші dameле se плънгꙋ къ ле-аці пъръsit.

КАВАЛЕРIЇ.

Domnꙋл X е прічіна шеdереї noastре аіче.

STЪПÎNA KASIЇ.

Кꙋм?

КАВАЛЕРIЇ

Ne-аꙋ повеstit înекареа sa în Dꙋнъреа.

STЪПÎNA.

Аша, domnꙋле X? D-ta îмї sмомештї кавалерії din бал? Am sъ te pedepsesк, фiindꙋte прizonїер лънгъ mine пънъ ла sфîршітꙋл балꙋлꙋї. Dъ'мї брацꙋл.

DOMNꙋЛ X,
(dънd брацꙋл.)

Пedeapsa d-tале е чеа маї dꙋлче рesплътіре pentrꙋ mine, Doamna mea!..

(Есе кꙋ тоції ка съ се ꙟнтоаркъ ꙟн Sалонꙋл балꙋлꙋї.)

Romania literarâ. (1855.)

CÂLÂTORIE

DE LA BIARITZ LA GIBRALTAR.

CÂLÂTORIE

de la Biaritz la Gibraltar.

Dlui J. Alecsandri.

Iȣбіte фpate!— De 12 anĭ акȣm, dекънd кълъtopesк пpin deosebiteле пърцĭ a лȣmeĭ, tȣ mъ ȣpmъpeштĭ кȣ окіĭ ші кȣ sȣфлetȣл. Dȣлчеа іȣбіpe de фpaцĭ капе пе леагъ îmпpeȣпъ naште în inima ta o гpіjъ taĭnікъ asȣпpa soapteĭ meле de кълъtop, soaptъ espȣsъ ла tot soĭȣл de întъmплъpĭ ші adeseopĭ de nepiколе. De ачееа, пpeокȣпapea mea чеа maĭ nekontenitъ este de aцĭ skpie din toate колцȣpіле пъmîntȣлȣĭ ȣnde mъ афлȣ, пentpȣ ка sъ'цĭ daȣ̆ semn de віеацъ ші sъ te îndemn a фі лініштit în пpівіpea mea, къчĭ este ȣn Dȣmnezeȣ̆ пpіitop пentpȣ кълъtopĭ. Eȣ̆ акȣm am sosit ла Џібpaлtap, ачеastъ stîнкъ ȣpieшъ акопеpitъ кȣ tȣnȣpĭ Enглeze; ші, neste кътева чеasȣpĭ, плек ла Мароk, sпpe a bizita în гpaбъ коasteле Афрічеĭ, пъп'a nȣ intpa în Sпania. De вpoeштĭ a кȣnoaште кȣm am фъкȣt dpȣmȣл пъпъ aiче, îцĭ tpimit Jȣpnaлȣл meȣ̆ de кълъtopie.—Adio; ĭeцĭ копіліца пе бpaце ші sпȣneĭ къ moшȣл eĭ аpe sъ'ĭ adȣкъ de jĭȣкъpie пе Sȣлtanȣл de Мароk.

Џібpaлtap. 1853.

Jurnal de Câlâtorie

I.

Товаръшȣл меȣ̆ de dрȣм.

Мъ афлаm de о лȣпъ ла Біаріц, tîргȣшор mік, пердȣt în фȣndȣл голфȣлȣĭ de Гаsкоnіа, пе цертȣріле Очеаnȣлȣĭ, ші îmĭ пеtречеаm zілеле întр'о nекȣрmаtъ плъчере. De ла фереаstа sалоnȣлȣĭ meȣ̆, окіĭ meĭ se прімбла фъръ sаціȣ кънd пе албаstра ші mȣлt mъреацъ întindере а mърĕĭ, кънd пе minȣnаtа паnорамъ а mȣnцілор Піреnеĭ, кънd пе tаĭnіка пеmърjіnіре а черіȣлȣĭ. Înкіnȣіреа mеа, ȣрmъnd sборȣл окілор, se легъна пе вîрфȣл арjintiȣ̆ ал валȣрілор ші, лȣnекъnd пънъ în фȣndȣл орizоnȣлȣĭ, mерjеа аdese de se опрĭа, ка о пасере кълъtоаре, пе каtаргȣріле коръбіілор че tречеа în dепърtаре.— Къtе воĭаjȣрĭ плъкȣtе аm фъкȣt аstфел! къtе цертȣрĭ фрȣmоаse аm візіtаt фъръ а mъ mішка de пе jîлц!

Кънd резърĭа soареле ші întindеа ȣn въл de аȣр пе фаца очеаnȣлȣĭ, mъ кобоpĭаm dеграбъ пе mалȣл пъsіnоs, ші mъ арȣnкаm în валȣрĭ. Ръкоареа лор îmĭ пъtрȣndеа tрȣпȣл ші îmĭ прічіnȣĭа о mȣлцеmіре nеsпȣsъ; mішкареа лор mъ легъна ка пе ȣn копіл în брацеле mȣmеĭ sале. Însъ de ші къtе-оdаtъ îmĭ tречеа пе dеаsȣпра капȣлȣĭ ȣn вал mаĭ mаре ші mъ фъчеа sъ înгіt фъръ воĭе апъ аmаръ ші sаратъ; de ші алtъdаtъ ȣn алt вал, sdробіndȣse кіар în пепtȣл meȣ̆, îmĭ фрънjеа шелеле ші mъ dа пеste кап, ачеste mічĭ întъmплърĭ аdъоjĭа о nоȣ̆ъ mȣлцеmіре пеtречеріĭ mеле de înоtъtор.

Întр'о zi însъ, mареа фіind лініштітъ ші лімпеdе, mъ dепърtъĭȣ de mал mаĭ mȣлt de кът обічіnȣіt, înоtъnd пе sпінаре фъръ а віdеа înкоtро mъ îndрепtаm, къчĭ окіĭ mеĭ, цінtіцĭ пе болtа череаsкъ, аdmіра формеле фаntаstіче а ле норілор.

Deodatъ капȣл meȣ̆ se чїокni de ȣn aлt кап че венїa sпре maл, шi карamволȣл фȣ atъt de tape înкъt mъ кȣфȣndъїȣ ameцit пъпъ че atinseїȣ фȣndȣл. Фiind însъ къ nȣ aveam rȣst nічĭ deкȣm de a remъnea аколо, mъ isвiїȣ пȣternik în sȣs, шi întp'o кліпалъ пърȣїȣ în фаца апеĭ волdind окiĭ de jĭȣp împpejĭȣp кȣ oape каре sпaĭmъ. Atȣnчĭ възȣїȣ кїар лънгъ mine eшind din mape капȣл кȣ каре mъ чїокnisem шi каре epa dpeanta пропpieta a ȣnȣĭ tînъp Enглez.

Ne ȣĭtapъm ȣnȣл ла алtȣл кȣ mȣлtъ mipape шi пȣцinъ mînie шi, înкinъndȣne апоĭ ка întp'ȣn saлon, легаpъm o конворвipe фoapte intepesantъ întpe noĭ:

— Фрȣmos карamвол am фъкȣt împpeȣnъ! Очеапȣл aȣ̆ sлȣjit de віліapd шi капеteле noastpe de віле.

— O! ĭes.

— Te-am ловit tape?

— O! ĭes.

— Îmĭ пape фoapte ръȣ̆. Te-aĭ кȣфȣndat adînк?

— O! ĭes, пъпъ în фȣnd.

— Ка шi mine; шi aĭ înгiцit чева апъ sъpatъ?

— O! ĭes, ка вр'о doъ лitpe.

— Шi eȣ̆ nȣ maĭ пȣцin. Eшtĭ enглez, Domnȣле?

— O! ĭes; dap d-ta?

— Pomъn?

— De ла Poma?

— Ба de ла Молdова.

— Хаȣ̆!

Тревȣе sъ фак aiче o овсерваре. În конворвipea Enглezілор кȣвîntȣл афipmatiв o! ĭes! (аша), шi esлamapea aȣ̆! jокȣ̆ ȣn рол фoapte mape; еле коpesпȣndȣ̆ кȣ карактepistikȣл îxî шi кȣ noznaшȣл елеĭ a Pomъnілор.

Dȣпъ ачeastъ sкȣptъ конворвipe, Enглezȣл шi eȣ̆ плекаpъm кътpъ maл, înotъnd ȣnȣл лънгъ алtȣл, шi, пъп'a nȣ ajȣnje, товаръшȣл meȣ̆ zise:

— M'am скълdat astъ прimъваръ ла Kadiкsa în maрea Mediteрanъ шi m'am înекat de doъ oрĭ...

— Шi n'aĭ mȣрit nічĭ odatъ?

— Nȣ.

— Браво! Eштĭ taрe ла вĭeaцъ.

Engлezȣл meȣ̆ înчeпȣ a рide кȣ mȣлцemiрe шi mъ întрeбъ de кȣnoшteam Kadiкsa?

— N'o кȣnosк ъnкъ, îĭ рesпȣnseĭȣ; daр am de rînd a плека din Бiaрiц пeste tрeĭ ziле, пentрȣ ка sъ întрeпрind ȣn воĭaj în Sпania.

— Хаȣ̆!.. Aĭ de rînd sъ meрjĭ în Sпania?

— Daр; am de mȣлt doрinцa de a вidea aчeastъ цeaръ плinъ de minȣnĭ.

Engлezȣл se oпрi пȣцin, înotъnd în лок, шi îmĭ zise:

— Domnȣле, am фъкȣt кȣnoшtinцъ împреȣnъ prin ȣn кiп neoбiчĭnȣit, ловindȣne în капete шi înекъndȣne пе jȣmъtate, пън'a nȣ ne вidea ла фaцъ. Toate aчeste împрejĭȣрърĭ mъ фaкȣ̆ a doрi кȣnoшtinцa d-taле maĭ deaпроane, шi mъ îndemnȣ̆ a te рȣга sъ'mĭ daĭ воĭe ка sъ te întoвъръшesк în кълъtoрia d-taле.

Aчeastъ пропȣнере neaштentatъ mъ фъкȣ шi пe mine sъ mъ oпрesк în лок шi sъ aрȣпк ȣn хаȣ̆ engлezesк.

— Бine, domnȣле, îĭ ziseĭȣ, nȣ este o лȣnъ de кънd aĭ вizitat Sпania, шi aкȣm вреĭ eaр sъ înчепĭ aчest воĭaj?

— O! ĭes, daкъ mъ primeштĭ ка товаръш de dрȣm.

— Te пріimesк кȣ maрe mȣлцemiрe.

— Кънd плекъm?

— Ла 18 a лȣnii, adiкъ пeste tрeĭ ziле.

— Шi ȣnde пe întълnim în zioa плекъреĭ?

— În Бaĭona, пе Піaцa de Apme.

— Пrea бine; adio.

— A реvedeрe.

Eatъ кȣm se întъmплъ de'mĭ гъsiĭȣ ȣn товаръш de кълъtoрie toкmaĭ în фȣndȣл Oчeanȣлȣĭ.

II.

МАЛ-ПОSTA.

А treїa zi dȣпъ aчeastъ întъmплare, îmї лȣaїȣ zioa бȣнъ de ла бътrîнȣл marinerіȣ каре mъ гъsdȣise în време de патрȣ sentъmънї ла Біаріц, шi, zікънd adio mъреццȣлȣї Очеаn, порniїȣ ла Баїona ȣnde ajȣnseїȣ dȣпъ ȣn чеаs de кале. Фiind însъ къ maї авеam време de aшtentat пънъ ла плекареа Мал-postiї, о întребȣinцъїȣ прimблъndȣmъ пin ораш кȣ rînd de а гъsi пе нȣл meȣ toваръш de кълъtоріe.

De ла чїокnіреа капеteлор noastре în sinȣл mъреї нȣ maї dasem кȣ окiї de ел, шi, прin ȣрmаре, dакъ н'aшї фi шtiȣt кът е de sepioaсъ паролa ȣнȣї Енглеz aшї фi konsiдеpat пропȣнереа лȣї de а mъ întoвърыші în Sпania ка о пропȣнере фъкȣtъ în апъ шi къzȣtъ în валtъ. În кȣрънd însъ îл zъріїȣ пе пїаца teatpȣлȣї aшezat ла о masъ а ȣнеї фрȣmoase кафенеле шi бънd ȣн грог ферbinte. Ел mъ aшtenta în kostїȣmȣл seȣ de tȣpist, kostїȣm вреdnік de însemnat прin mȣлцimеа бȣzȣнарелор шi прin mърimеа бȣmбілор.

Кȣm mъ zърі, Енглеzȣл îmї dete ȣн гȣd mорнінг, шi mъ stpinse de mънъ кȣ о прietinie каре îmї sкліnti деџiteле.

— Ȣnde mepjem maї întъїȣ? îл întребъїȣ.

— Ла Тълȣza ка sъ bizitъm bestitȣл Капitȣл.

— Шi de ла Тълȣza?

— Ла Nima ка sъ bidem рȣinеле pomane.

— Шi în sфîршit?

— Ла Марsiліа ка sъ не îmбъркъm пentpȣ Sпania.

— Фоарte bine; însъ нȣ sокоцї к'ар фi maї simплȣ, фiind къ не гъsim пе mapjinеа Sпаніеї, sъ întpъm îndatъ пе пъmîntȣл еї?

— Кȣ аdевърat ар фi mȣлt maї simплȣ; dар нȣ'mї плаче sъ фак ка toatъ лȣmеа. Еatъ плаnȣл че пропȣн: De ла Марsiлia мерjem de візітъм toatъ коasta Sпаніеї: Барчелона, Валенціа, Картаjena, Малага, etc, пънъ ла Jібралтар. De аіче не îndpeптъм спре Каdiкsa, ші de ла Каdiкsa începem adeвъратȣл nostpȣ воїаj în Sпаніа, візітънd Sевіліа, Кордова ші Гренаda. Пе ȣртъ ajȣнjem ла Маdpid ȣnde не опрім кътъ време не-а плъчеа пънъ а нȣ не întoapче în Франціа. Ачеst план îл sокоt маї німеріт; însъ dакъ вроешті ка съ тречем îndatъ мȣнції Піренеї, еȣ̆ sînt гата съ te ȣрмеz орї пе ȣnde веї мерje.

— Планȣл d-тале este преа бȣн ші îmї плаче кȣ атъt маї мȣлt къ еȣ̆ ам обічеїȣ а кълъторі фъръ марш-рȣтъ хотърітъ de înainte, чі нȣмаї dȣпъ îndemнȣріле фантезіеї меле. Хаїdeці dap пе ла Марsiліа, ші съ не фіе кълъторіа ферічітъ!

— Ол раіт! ръспȣнde товаръшȣл меȣ̆.— Ші амъndoї веселї, sпрінтенї ка ніште школарї în ваканціе, не dȣчем ла Малпоstъ, не sȣім în тръsȣръ, ші плекъм din Баїона пе ла 11 чеаsȣрї.

Каїї порнеsкȣ̆ ка ніште zмеї, павелеле резȣнȣ̆ ші skînteeazъ sȣб пічіоареле лор; ші înкȣрънd ъмбеле ораше Баїона ші Sent-Еsпрі, despърціте прін рїȣл Аdȣр, ремънȣ̆ în ȣрма noastpъ кȣ фортіфікъріле лор пліне de тȣнȣрї.

Dintpe toate кіпȣріле de кълъторіт чел маї плъкȣt ші маї комоd este фъръ îndoеалъ Малпоsta; ші dintpe toate воїаjȣріле din Европа ȣнȣл din челе маї фрȣмоase este воїаjȣл de ла Баїона ла Тȣлȣzа, în denaptamentȣл нȣміт Баs-Піренеї.

Малпоsta нȣ прііmеште декът doї кълъторї, фііnd менітъ а dȣче кореspondenціїле кȣ чеа маї маре ръпеjїȣне; еа фаче tot dрȣмȣл în фȣга каілор, zі ші noапте, фъръ а se опрі нікъіре маї мȣлt de чінчї мінȣте. Кълъторії тpeбȣе dap съ se îngrijeаскъ а лȣа кȣ еї провізії, къчї алтмінтре ар фі еспȣшї а ремъне нeмъnкаці ші небъȣцĭ 24 de чеasȣpĭ întpejĭ, împpejĭȣpape кpitiкъ че este фoapte вътъмътoape entȣsiasmȣлȣĭ.

Шoséoa tpeче de-a лȣнгȣл мȣнцiлop Пipeneĭ, în mijлoкȣл ȣнȣĭ шip нeкȣpmat de гpъdinĭ фpȣmoase, de лiвezĭ îmбeлшȣгate, шi de къmпiĭ ръкopite пpin piȣpiлe Adȣp шi Гава. Opĭ înкotpo se îndpeaпtъ окĭȣл, întълнeштe пpiвeлiштĭ pomantiче, kasteлȣpĭ noȣ̆e шi eлeгante, паpкȣpĭ плiне de o веселъ вepdeaцъ, în вpeme че фȣndȣл opizonȣлȣĭ este кȣпpins de minȣnata панopamъ a Пipeneiлop. Adaoгъ пe лънгъ aчeste o климъ плъкȣtъ, ȣn чep лimпide шi aлбastpȣ, o шosea кȣpatъ, o tpъsȣpъ komodъ înxamatъ кȣ чinчĭ zmeĭ воiniчĭ, шi o inimъ воĭasъ de кълътop. — Че пoate dopi ȣn om maĭ мȣлt пentpȣ кa sъ фie мȣлцemit шi sъ ȣite toate неказȣpiлe вieцiĭ?

Товаръшȣл meȣ̆ пъpea пътpȣns de o adînкъ мȣлцemipe sȣфлeteasкъ, шi înчепȣse a кънta o apie eнглezeasкъ фoapte opijinaлъ, de шi пȣцin apmonioasъ. Kaiĭ, sпъpiéцĭ de ачел кънtiк, aлepгa кът-че пȣtea; poцiлe sбȣpa пe пeтpiшȣл лȣчiȣ̆ aл шoseлeĭ; клопоцeiĭ aninaцĭ de гȣpiлe хamȣpiлop zȣpȣĭa вeseл; пostашȣл покнĭa din вiчiȣ неконtenit шi глȣmĭa кȣ toate нeвestiлe че întълнĭa пe dpȣm; копачiĭ de пe mapjinea шoseлeĭ фȣjea în ȣpma noastpъ кa o apmie пȣsъ în ръsinъ; eap noĭ, лȣнjiцĭ пe пepinele tpъsȣpiĭ, фȣmam кȣ плъчepe цiгapete, шi пpiвĭam пpin фȣmȣл лop aлбastpȣ къmпiiлe шi мȣнцiĭ кapе пъpea къ se înвъpтĭa împpejĭȣpȣл nostpȣ.

Dȣпъ пȣцinъ tъчepe, товаръшȣл meȣ̆ шi eȣ̆ пe ȣĭtаpъm maĭ кȣ лȣape-aminte ȣнȣл лa aлtȣл, кȣ rînd de a фaче o кȣнoштiнцъ maĭ de апроапe шi, dȣпъ ȣn eкsamen desъвъpшit de вp'o чinчĭ minȣte, pemъind мȣлцemiцĭ de фizionomia noastpъ, înчепȣpъm a гpъi.

—Minȣnat înчепȣt de кълъtopie! Niчĭ калd, niчĭ фpiг, niчĭ колб, niчĭ глod. Кȣm e maĭ вine.

—Кȣ adeвъpat; шi пe лънгъ aчeste aвantajȣpĭ, adaoгъ къ tречет прin ȣna din челе maĭ фрȣmoase пърцĭ a Францiеĭ, sȣб ȣn чер limпide шi албastrȣ каре se întinde deasȣпра noastrъ ка о болtъ de smapand.

—Ештĭ поеt, domnȣл meȣ?

—Къte-odatъ,.. кънd вреȣ sъ ȣĭt лȣmea; dap dta?

—Шi еȣ кънt din време în време, însъ нȣ din ліръ чi din tpimбiцъ.

—Плъкȣt instpȣment!

—Îцĭ плаче?

—Фoapte mȣлt.., de denapte.

—Te кpeḋ. Штiĭ пentpȣ че am învъцat a sȣna din tpimбiцъ?

—Пentpȣ ка sъ алȣnjĭ spleenȣл, poate? *

—Аĭ rĭчit. Sînt акȣm doĭ anĭ de кънd mъ апȣкase aчeastъ боалъ гpozавъ каре adȣче пе omînчet-înчet ла desпepape шi îл фаче sъ dopeaskъ a skъпа de вieaцъ прin opĭ че кiп. Sплinȣл îmĭ абъtȣse sȣфлetȣл, îmĭ întȣneкase mintea, îmĭ adȣsese desгȣst de toate плъчеріле лȣmeĭ, шi, întp'ȣn кȣвînt, mъ împinsese кiap пе mapjinea mopmîntȣлȣĭ къчĭ xotъpisem a mъ împȣшка.

—Шi кȣm ц'аĭ skimбat xotъpipea?

—În minȣtȣл în каре ера sъ mъ tpimit пе чеeа лȣme; кънd ера sъ tpaг кȣкошȣл pistoлȣлȣĭ îndpeptat spre фрȣntea mea, am aȣzit deodatъ о tpimбiцъ sȣнънd о бȣкатъ jалнiкъ din опера Лȣчiа а лȣĭ Donizeti; însъ întp'ȣn кiп astфел de чiȣdat, înкът m'аȣ ȣmфлat pisȣл ка пе ȣn небȣn шi mĭ-аȣ рекоpit sплinȣл.

—Шi dpept рекȣноштinцъ пentpȣ aчest instpȣment каре цĭ-аȣ skъпat вieaцa, аĭ xotъpit sъ te фачĭ tpomпetaш?

—Dap; шi de atȣнче îmбȣк tpimбiцa шi рȣп ȣpeкiле челор че mъ askȣлтъ de къte opĭ bine de mъ чеаркъ ȣpitȣл.

—Кpeḋ къ нȣ'ĭ авеа невоie sъ фачĭ mȣzікъ кът вom фi împpeȣнъ.

Енглезȣл înчепȣ a pide шi îmĭ фъгъdȣi къ m'a skȣti de

---

* Сплінȣл, боала ȣрітȣлȣі de каре Енглезії пътімеск мȣлт ꙟн цара лор.

ачеа плъчере în toatъ времеа кът вом кълъtopi amъndoĭ. Eȣ îл înкредінцъїȣ asemine din парте-mĭ къ нȣ'ĭ воїȣ четі нічĭ о поезіе, ші astфел не фъкȣрът чеĭ маĭ бȣнĭ пріетінĭ din лȣме. Dȣпъ înкіеереа ачеstȣĭ tрактat între ноĭ, апрінserът doъ цігаре рȣmene de Хавана, кареле не фъкȣръ sъ rîndim фіреште ла чїȣбȣкȣл tȣрчеsк ші, прін ȣрмаре, ла воїajȣріле în Оріеnt.

— Фost-aĭ în Asia? мъ întребъ Енглеzȣл.

—Am фost кȣ ȣн компатріот ал dтале, sір Dікsоn.

—Dікsоn? dокtорȣл Dікsоn?

—Dар; ȣн tîнър фоарtе плъкȣt, adeвърат jentлman, налt, пȣртъnd окіларĭ.

— Окіларĭ de аȣр?

—Întокмаĭ; îл кȣноштĭ?

—Кȣnosк о персоанъ asemine прекȣм zічĭ; dар se нȣмеште Ковлеĭ... Nȣ'ĭ ел.

—Ачеst Dікsоn ера маре amatор de кафе tȣрчеаskъ ші кȣноштеа toate кафенелеле челе маĭ вestite de пе Босфор, atът din партеа Европеĭ кът ші de пе малȣріле Asieĭ; însъ îмĭ мъртȣрisїа къ nіме în лȣме нȣ штіеа sъ факъ кафе маĭ бȣнъ dекът dервішȣл Абdалах-Osman пе каре îл întълnise ел de мȣлt în dрȣмȣл че dȣче ла Брȣsa. Dікsоn фъгъdȣise dервішȣлȣĭ sъ'ĭ трimitъ о пъреке de metaniĭ de калемвек sпре мȣлцеmіре пеntрȣ minȣнатȣл фелjeап de кафе че гȣstase ла ел, dар нȣ гъsise ънкъ нічĭ ȣн прілеj ка se'шĭ îмплінеаskъ фъгъdȣінца. Афлъnd în sфîршіt къ ера sъ мъ порнеsк de ла Konstantinoполі ка sъ мерг ла Брȣsa, îмĭ înкредінцъ пърекеа de metaniĭ, ші мъ рȣгъ ка sъ о daȣ din партеĭ лȣĭ Абdалах-Osman, dакъ л'ашĭ întълні кȣмва în кълъtоріа меа.

—Ші л'aĭ гъsit?

—Л'am гъsit.

—Кȣm, ȣnde ші кънd?

—Ла анȣл 1845, între Гетлік ші între Брȣsa, în Asia.

Плекаsem din Konstantinoполі пе ȣn вапор tȣрчеsк, кȣ rînd de a merje sъ bizitez Брȣsa, векïa капitалъ а imперiȣлȣĭ Otoman, bestitъ прin пȣтерȣл minарелiлор че se înалцȣ̆ din sinȣл eĭ ка лъпчiле ȣneĭ apmiĭ de ȣрïешĭ, прекȣm шi прin фрȣmоаsеле materiĭ de mъtasъ лȣкрate în фаврiчiле sале. Desвъркъnd ла Гетлiк, sat mik de пе малȣл asiatik а mъреĭ de Мармара, tоваръшiĭ meĭ mi eȣ̆ пe sȣiръm пе каĭ шi лȣаръm drȣmȣл Брȣseĭ.

Кърареа че dȣче ла ачеst ораш, вътȣtъ de копiтеле каiлор шi a кътiлелор, tрече neste къmпiĭ шi колiчe акоперite кȣ о еарвъ selватiкъ шi miросitoapе; шi кълъtoрïȣл este esпȣs, în време de шese чеаsȣрĭ, ла razеле арzеtоаре а ȣnȣĭ soаре de фок че îл коаче кïар ка пе ȣn oȣ̆, în пïелеа лȣĭ.

Фецеле noastре se рошiserъ ка nište podiĭ коапte, шi ni se пъреа къ авеам фie-каре къte ȣn воц de eаsкъ în rît. Setea ne мȣнчïa фъръ milъ шi ne silïa sъ ръкnim tȣрчеште: aman! кънd din норочiре sosiръm ла mijлок de кале, пе малȣл ȣnȣĭ mik пïръȣ̆. Къцiва палtinĭ mapĭ шi фрȣnzoшĭ înформа ȣn верdе oazis кïар лъngъ кърare, шi împръштiea о ȣмвръ dръгълашъ împrejȣрȣл лор.

Îцĭ поцĭ închiпȣi вȣкȣрia noastръ!

Ne коворim îndatъ de пе каĭ шi dъm нъвалъ ла isвор; dap пъn'а nȣ апȣка а веа, ȣn вътрîn че sta кȣлкаt sȣв копачĭ, алеаргъ sпре noĭ шi ne опреште de a фаче о asemine невȣnie къчĭ, osteniцĭ шi înфервintaцĭ кȣm ne гъsïam de пе drȣm, ne-am фi înволнъвit пе лок de înгiцïam кът de пȣцinъ апъ рече. Ел ne sфътȣеште sъ ne odixnim maĭ întъĭȣ вр'о чinчĭ minȣte ла ȣмвръ, шi ne пофteште пе nište pогojinĭ кȣрate каре îĭ slȣjïa лȣĭ de nat.

Вȣnъtatea intinъpitъ пе фаца ачеstȣĭ om ne îndeamnа прiimi пофtirea лȣĭ, шi dap, фъръ întърziере, ne шi лȣпъ jim sȣв палtinĭ, аштеnтънd кȣ неръвdаре înвоiрea лȣĭ пеntrȣ ка sъ soapвem dintр'o dȣшкъ пïръȣл întрег. Фie-каре sекȣndъ пърea ȣn an, фie-каре minȣtъ ȣn веак! În sфîршit, чinчĭ minȣte se îmплineskȣ̆!... Sълtъm în пiчoape кȣ oкiĭ цintiцĭ sпpe isвop; dap eatъ къ бътpînȣл depвiш пi se înфъцiшeazъ кȣ o кȣtie de paxatлoкȣm шi кȣ o tавла de пахаре кȣ апъ.

Евалах! Ішалах! Машалах!.. Întp'o клiпалъ кȣtia шi пахареле sînt deшepte, setea noastpъ stinsъ шi шȣлцemipea noastpъ кȣ atъt maĭ mape къ бътpînȣл пе adȣче îndatъ пе o алtъ tавла maĭ miкъ кътева. фелjene de кафе; dap че кафе! o minȣne de кафе, плъкȣtъ, пapфȣmatъ, вpednikъ de ȣn sȣлtan! Фie-каре пiкъtȣpъ кȣпpindea o комоаpъ de mȣлцemipĭ пекȣnoskȣte; кpedeam къ sopвĭam paiȣл лȣĭ Moxamed toпit în фелjeanȣpĭ.

Nȣmaĭ ȣn sinгȣp om пе лȣme epa în stape sъ фaкъ asemine кафе, шi ачел om tpeвȣĭa sъ фie Авdалах-Osman de каpe îmĭ вopвise Dikson ла Konstantinoполi. Adpesъndȣmъ deчĭ ла depвiшȣл бътpîn, îл întpeвъĭȣ:

—Nȣ eшtĭ dta Авdалах-Osman?

—Benim; ръsпȣnse depвiшȣл.

—Кȣnoшtĭ пе Dikson-Беĭ? —

—Eвet.

—Daкъ eшtĭ Авdалах-Osman шi кȣnoшtĭ пе Dikson-Беĭ, eatъ o пърeке de metaniĭ de калемвек че m'aȣ̆ însъpчinat пpietinȣл nostpȣ ка sъ цi ле adȣк ка ȣn sȣвenip пentpȣ minȣnata кафе че aȣ̆ бъȣt ла dta.—Ziкъnd ачезte, am dat metaniiле бътpînȣлȣĭ Авdалах-Osman; eap eл îmĭ dismĭepdъ вapвa кȣ o adînкъ ȣĭmipe, шi îmĭ фъкȣ tpeĭ temenaле în вpeme че înкълекam пentpȣ ка sъ'mĭ ȣpmez dpȣmȣл ла Бpȣsa.“

Енглеzȣл meȣ̆ mъ askȣлta кȣ mape лȣape-aminte, шi de odatъ, ловind tape кȣ пȣmnȣл în tpъsȣpъ, фъкȣ jiȣpъmînt ка sъ meapгъ ла anȣл biitop în Asia шi sъ se oпpeaskъ ла jiȣmъtate кале a Бpȣseĭ пentpȣ ка sъ гȣste кафеоa bestitȣлȣĭ Авdалах-Osman. Nȣ шtiȣ̆ de maĭ tpъeште ъпкъ ачел пȣstnik кȣвios каре de maĭ mȣлцĭ anĭ aкȣm віецȣĭа sinгȣр пе mалȣл ȣпȣĭ пîръȣ̆ пекȣnoskȣt din Asia, ші карȩ авеа de mȣлцеmіре a da tȣtȣрор кълъtoрілор рахаtлокȣm, апъ проаsпътъ ші кафе гратis; dар че штіȣ̆ de sігȣр este къ, dакъ ел нȣ s'аȣ̆ dȣs ъпкъ se'шĭ пріimeaskъ resплаta кȣвenitъ în раĭȣл лȣĭ Моxamed, негрешіt аре sъ факъ кȣпоштінцъ кȣ Енглеzȣл meȣ̆, ла апȣл віitop.

În време че istopisĭam ачeastъ anekdotъ, soapeле se коворîа sпре апȣs întр'ȣn очеan de флакърĭ, ші раzеле лȣĭ stревътîа ка піште sъjeцĭ de аȣр піntре фрȣnzеле копачілор. Мȣпціĭ Піренеĭ se înвълîа tрептat кȣ o mantie рошіеtікъ, еар вîрфȣріле лор акоперitе de omъt пъръа înкȣпȣnate кȣ diademȣрĭ stрелȣчitoaре. Ȣmбреле se лȣпta кȣ лȣmіna ші se ръdіка пе поалеле dеалȣрілор; черĭȣл лîmпіde ші tрапsпареnt se întindea deasȣпра noastръ ка ȣn вăл sȣпціре ші албъstріȣ̆ пріn каре съ zърîа, ка пріn вis, лȣчіреа арjintie a кътева stеле. Ȣn sinгȣр пор, че авеа форма ȣпȣĭ вȣлtȣр ȣріеш, se îndрепta sпре кȣлmеа mȣпціëлор ші пъреа къ sвȣра кътръ кȣĭбȣл seȣ̆ askȣns în пaлтеле stînчĭ a Піренеілор. Ера акȣm чeasȣл taĭnik кънd toatъ naтȣра se прегътеште пеntрȣ odixna попціĭ; чeasȣл în каре sȣфлетȣл se пътрȣnde de o dȣлче meланхолie ші se înалцъ пе плаĭȣріле черештĭ de mерje съ se înкіne лȣĭ Dȣmnezeȣ̆.

Енглеzȣл meȣ̆ skoase dintр'ȣn вȣzȣпар ȣn фes рош împespiцat кȣ фелĭȣрitе кȣsȣtȣрĭ ші, акоперindȣшĭ капȣл, se înфȣndъ în колцȣл калештіĭ ȣnde înчепȣ кȣрънd a хоръі. Еȣ̆ însъ, каре кȣ греȣ̆ поt sъ adopm ла dрȣm, кътzȣіȣ пе rîndȣрĭ ші, în dȣлчеле леагън a mалпоstеĭ, mъ репеziĭȣ пъnъ ла Молdова.

Îmĭ ревъzȣіȣ цеара, фаmілia, прietiniĭ кȣ o dȣĭoasъ вътae de inimъ ші, sȣпȣs фармекȣлȣĭ ачелеĭ dȣлчĭ реверіĭ, mъ simціĭȣ ръtъчind în лȣmеа dрътълашъ a sȣвеnіреlор... Însъ ȣn хоп a tрънsȣреĭ mъ tрezi din ачел вis фрꙋmos лъпгъ tоваръшꙋл meꙋ de dрꙋm че авеа ꙋп аер de mandapin Xinezesk sꙋб фесꙋл цꙋгꙋеt че îĭ къdеа пе nas.

Акꙋm ꙋmбреле попцїї акоперїserъ пъmîntꙋл, шї копачїї se zърїа кꙋ фantasme din алtъ лꙋme че se алꙋпга пе кꙑmпї пъпъ че se пердеа în întꙋперїкꙋл depъртърeї. Mїї de stеле stрелꙋчїа пе болtа череaskъ; ꙋпеле къdeа deалꙋпгꙋл черїꙋлꙋї, лъsъnd о ꙋрmъ арjintie dꙋпъ dînsеле; алtеле se оглindїа în апа Adꙋрꙋлꙋї; алtеле пъреа къ лꙋпека ка пїшtе mapї брїлїantꙋрї пе omъtꙋл din вîрфꙋрїле Пїрепеїлор.

Tot ера în лꙋme tainik шї adъпк-пъtрꙋпzеtор; еар în tъчереа кꙋmпліtъ а natꙋрїї, în nemїшкареа обшtеaskъ че пе înкꙋпjїꙋра, ръпеjїꙋпеа Малпоstеї semъпа indoitъ, tропotꙋл каїлор шї sꙋпеtꙋл zꙋргалъїлор авеа ꙋп че фantastik. Фапареле tръsꙋрїї арꙋпка înaintea лор, пе шоsеа, о пatъ лꙋпгъ de лꙋmїпъ în каре каїї se zърїа кълкъnd în пїчїоаре ꙋmбреле лор че se înкоlъчїа sꙋб dînшїї ка пїшtе балаꙋрї пегрї.

Îmї înкїпꙋїam къ mъ афлam în împъръцїа фantasmелор, ръпїt de карꙋл ꙋпꙋї jeniꙋ de поапtе шї ꙋрmърїt de xîрїїtꙋл гроzав а ꙋпор балаꙋрї певъzꙋцї. Însъ лꙋпа se ръdікъ înчеt пе mapjinea орїzoпꙋлꙋї, шї, ла jїпгаша sa лꙋmїпъ, фantasmагорїа перї întр'о клїпъ. Ꙋmбреле фїороасе se фъкꙋръ певъzꙋtе, балаꙋрїї intраръ în пъmînt, шї кръntꙋл лор xîрїїt se префъкꙋ în невїповаtꙋл хоръїt а Епглеzꙋлꙋї че dормїа къt шепtе ла spateле mеле.

De-ар пꙋtеа чїпева съ stenографїеze toate rîndꙋрїле каре tрекꙋ пїп mintea omꙋлꙋї întр'о поапtе фрꙋmoasъ de кълъtорїе, ар продꙋче волꙋmꙋрї întреjї de ideї înалtе шї de простїї. Spре zїорї de zioъ, somпꙋл беnї съ'mї înкidъ окїї, шї adормїїꙋ ка ꙋп ферїчїt пепtрꙋ ка съ бisez пе Алекsandрꙋ Македоn jїꙋкъnd парола кꙋ Папꙋръ Bodъ. Adoъ zi mъ tрezїїꙋ în Тꙋлꙋzа.

III.

TȣЛȣZA, NIMA, MAРSIЛIA.

E ȣn sпeкtaкoл фoaрte кȣрioz пentрȣ ȣn кълътoр de-a asista ла deшteпtaрea ȣnȣĭ oраш шi de aл sȣрпrinde în tȣaлetъ de noaпte.

Кȣm înчeпe zioa ă se ivi, oрaшȣл înчeпe a вȣi de niшte sȣnete sȣрde шi deпърtate кaрeлe înчet-înчet se tot mърeskȣ̆ кa флȣкsȣл mъреĭ. Ічĭ, коле, se aрatъ къte ȣn om de aбie deшteпtat din somn шi кaрe treчe ръпide шi disпaрe кa o staxie în ȣmбрa deasъ a ȣлiцiлор. Ȣnde шi ȣnde къte o фeрeastъ saȣ̆ къte o ȣшъ de maгazie deskoпeрe фoрme omineшtĭ înвълite în халatȣрĭ шi înкоронate кȣ sкȣфiĭ de noaпte; eaр кȣ кът лȣmina кreшte, ȣлiцiле se ъmпле de sȣфлete кa ȣn maрe фȣрnікaр. Toate kaseлe daȣ̆ dрȣmȣл aфaръ ȣnȣĭ nȣmeр de лъкȣitoрĭ каріĭ se рesпъndeskȣ̆ пin tîрг шi, лȣкрȣ вrednik de însemnat! deodatъ, кa кънd aр фi eшind din пъmînt, se înainteazъ din toate пърцiле mȣлцime de вite, de кърȣцe шi de oaminĭ înкъркaцĭ кȣ провizіĭ. Atȣnчĭ вȣetȣл se пrefaчe în sгomot; miĭ de гласȣрĭ, miĭ de ръкnite se рeдiкȣ̆ în въsdȣх, ȣnindȣse кȣ tроnotȣл кaiлор шi кȣ dȣрdȣitȣл кaрeлор пe пaвeoa oрaшȣлȣĭ. Ȣnii stрiгȣ̆ maрфa чe aȣ̆ de вîndȣt, aлцiĭ se sфъdeskȣ̆ пentрȣ пreц, шi toцĭ de ла-o-лaлтъ daȣ̆ dрȣmȣл гласȣрiлор лор; eaр maĭ aлes dakъ în ачeл вълmaшaг vine de se adaoje шi рajetȣл maгaрiлор înкъркaцĭ кȣ пanере плine de легȣmĭ; dakъ în vремеа ачestȣĭ konцeрt asȣрzitoр se întъmплъ sъ treакъ пe ȣлiцĭ ȣn рejiment de soлdaцĭ kondȣшĭ de sȣnetȣл a вро doъzeчĭ de dapaбane, anoĭ nȣ'цĭ рemъne aлta de фъкȣt dekъt se'цĭ astȣnĭ ȣрeкiле шi sъ îmпȣnjĭ de фȣгъ în лȣme.

De ла фeрestрiле oteлȣлȣĭ în кaрe mъ oпрisem шi кaрe se aфла пe пiaцa Кaпitȣлȣлȣĭ, am asistat ла ȣn asemine sпektaкoл. Ачеа пїацъ маре, din пȣstie че ера кънd sosiрът în Тȣлȣza, se акоперi în кȣрънd кȣ sȣte de панере пліne de провізiĭ ші кȣ о попорацie întреагъ de прекȣпецĭ веніцĭ de ла цеаръ. Ȣn очеан de верdецȣрĭ se întindea sȣб окiĭ nostri, ші грътъzĭ палte de оȣъ se ръdіка în маĭ мȣлte пȣntȣрĭ а пїецiĭ ка ніште stînчĭ de мармȣръ албъ; dар, пeste doъ чеаsȣрĭ, оȣъ ші верdецȣрĭ, пасерĭ ші поаме, întр'ȣn кȣвînt, toate ачеле провізiĭ se фъкȣръ невъzȣte, къчĭ sȣte de слȣjніче ші de бȣкъtарĭ se арȣнкасеръ асȣпра лор ка ȣn пор de лъкȣste асȣпра ȣнȣĭ лан de гръȣ верdе.

Енглезȣл меȣ прівїа ачеаstъ sчепъ кȣ о пеsпȣsъ мелапхоліе, ші zічеа din време în време, офтънd амар: О! tікълошіе омінеаskъ! Чеа dintъiȣ грijъ а омȣлȣĭ, чеа маĭ пеапъратъ певое а ачестеĭ фiinцĭ че se креde de неам ъпцереsk, este а se îndопа ка орĭ каре алt dобіtок. Stомахȣл este tіраnȣл омініреĭ!

Еȣ фъчеам алt soiȣ de обсервърĭ мȣлt маĭ пȣцін філоsофіче dар tоtȣшĭ întрistъtоаре. Прівінd мърімеа пїецiĭ ші регȣла каре презidȣїа ла вînzареа провізiiлор zілніче а орашȣлȣĭ, îмĭ adȣчеам амінте de медїанȣл глоdos а sфînтȣлȣĭ Spiridon din Іашĭ, ȣnde, кънd везĭ карнеа sвърлітъ пе tърбĭ ші поамеле аsкȣnse întр'ȣn пор негрȣ de мȣште, іцĭ віне съ tе хотърештĭ а мȣрі de фоаме!

Bestitȣл Капітȣл а Тȣлȣзеĭ пȣ ресnȣnde нічĭ декȣм ла ideea че наште нȣмеле лȣĭ къчĭ, dепарте de а авеа вр'о асемъnаре кȣ монȣменtȣріле ромапе, ел este ȣn simплȣ палат ка toate палатȣріле моdерпе ші слȣjеште de кȣрte jȣdекъtореаскъ. În sінȣл sеȣ гігїеnте клаеа ворбаріцъ ал авокацiлор de dimineацъ ші пън' în seаръ. Авокацiĭ din Капітȣлȣл Тȣлȣзеĭ цinȣ локȣл гîштелор каре аȣ скъпаt Капітолȣл Ромеĭ.

Тȣлȣza е ȣn ораш destȣл de маре ші фрȣмоs, ашезаt пе малȣл Гаронеĭ. Нȣмеле ачеstȣĭ рîȣ este фоарте кȣноsкȣt în Фрanца, къчĭ лъкȣitoрiĭ de пe maлȣрiлe лȣĭ aȣ̆ рenȣtaцie de a фi пaлaврajiĭ. Гaskon, saȣ̆ копiл a Гaрoneĭ, însemneazъ фanфaрon. Кȣ toate aчeste, Гaрona e ȣn рîȣ̆ търeц шi aрe destȣлъ aпъ пentрȣ кa se'шĭ poatъ sпълa копiiĭ de asemine natъ.

În aлeргaрea noastръ nin oраш, dъm фъръ вeste de o aлee лaргъ de копaчĭ, кaрe este лoкȣл фaвoрit de пріmвлaрe a Тȣлȣzeniлoр. În кaпetȣл eĭ, asistъm лa ръdiкaрea statȣeĭ лȣĭ Пaȣл Рiкet, плъnȣitoрȣл кanaлȣлȣĭ de Лanгedoк чe ȣneшte Oчeanȣл кȣ maрea Mediteрanъ. Фeрiчe de aчeĭ кaрe, într'o цeaръ кa Фрanцia, къштiгъ рeкȣnoштinца naцieĭ; nȣmeлe лoр este însкрis пe maрmȣръ шi пe вронz кa ȣn titлȣ de глoрie пentрȣ patрia лoр. Oaрe Рomъniĭ n'aр tрeвȣi sъ фaкъ чeлe maĭ maрĭ jeрtфe пentрȣ кa sъ ръdiчe statȣĭ iроiлoр кaрe, пріn фaпteлe лoр търeцe, aȣ̆ adȣs stрeлȣчiрe neamȣлȣĭ рomъnesк?

Плeкъm din Тȣлȣza пe лa amĭazi, шi adoъzi, лa 6 чeasȣрĭ dimineaца, sosim вȣnĭ teфeрĭ лa Monпeлié de ȣnde, фър'a пeрde вреme, ne îndрeптъm sпрe Nima пe dрȣmȣл de фeр, tрeкънd пe лa Aрлȣ̆ шi Бoкeр, doъ oраше вestite în Фрanцia, чeл întъĭȣ пріn фрȣmseца фemeiлoр шi чeл aл doiлe пріn фрȣmseца ĭaрmaрoaчeлoр.

Nima aȣ̆ фost în вреmea domnipeĭ Рomaniлoр în Гaȣ̆лia ȣn oраш maрe, фрȣmos шi împodoвit кȣ o mȣлцime de monȣmentȣрĭ чe iĭ meрitaseръ фaлniкȣл nȣme de aл $2^{\text{-лea}}$ Рomъ. Пatрȣ вeaкȣрĭ întрeжĭ Nima aȣ̆ înфлoрit sȣв oкрotiрea ꙟmпърaцiлoр Чesaр Aȣгȣst, Aгрiпa, Кaĭȣs шi Лȣчiȣs Чesaр, Траĭan шi Adрian; daр nȣmeроaseлe năвăliрĭ de вaрвaрĭ, în aл V вeaк, шi лȣпteлe кръпчeпe кȣ Bandaлiĭ шi кȣ Biziгoцiĭ прeкȣm шi кĭaр кȣ Maȣрiĭ кaрe вірȣiseръ Sпania, aȣ̆ săръчito de toate aвeрiлe saлe.

Ȣn шiр de кraĭ вaрвaрĭ, прeкȣm: Eпрiк, Aлaрiк, Aлmaрiк, Teodoрiк, Xiлdeрiк, вeniцĭ de лa mĭazъ-zi, шi aлцiĭ вeniцĭ despрe mĭazъ-noaпte, прeкȣm: Zama, Aмвiza, Aвdepam, Iȣsiф, Amozoz, etc. aȣ̆ къzȣt asȣпpa eĭ ка ȣп кîpd de лȣпĭ флъmînzĭ шi aȣ̆ pȣinato de tot.

E ȣп лȣкpȣ фoapte de mipape кȣm s'aȣ̆ maĭ пȣtȣt пъstpa pȣineлe че se въdȣ̆ în zioa de astъzĭ шi кape sлȣjeskȣ̆ de maptȣpĭ a mъpimeĭ, a пȣtepeĭ шi a jeniȣлȣĭ Pomaniлop. Пpiвeлiшtea aчeлop ȣpieшe pemъшiцĭ a ȣпeĭ чiвiлisaцiĭ пepdȣte ȣmпле sȣфлetȣл de o adîпкъ admipape шi îл фaчe a se înкina dinaintea mъpeцeĭ ȣmвpe a tpeкȣtȣлȣĭ.

Mape пoпop aȣ̆ фost aчeлa кape aȣ̆ лъsat în ȣpmъĭ asemine mapĭ шi глopioase monȣmentȣpĭ! Шi în oкiĭ meĭ eл ape ȣп npestijiȣ̆ mȣлt maĭ adimenitop къчĭ se пȣmĭa Пoпopȣл Poman. Кът de пȣtepniчĭ aȣ̆ фost пъpinцiĭ! кът de къzȣцĭ sînt ковopitopiĭ лop!

De-o dȣpepe фъpъ mapjinĭ aл meȣ̆ sȣфлet e пътpȣns
Кънd rîndesк че-am фost odatъ шi'n че stape am ajȣns!

Monȣmentȣpĭ ȣpieшe! maptȣpĭ de-ȣп mъpeц tpeкȣt!
De шi плъпг кȣ̆-amъpъчĭȣne a Pomъпiлop къdepe,
Simt o фaлniкъ mîndpie лa a воastpъ pevedepe,
Кънd mъsop eȣ̆ înълцimea de лa кape am къzȣt!

Dintpe toate monȣmentȣpiлe pomane din Nima чeлe maĭ вpedniчe de însemnat sînt:

Apeniлe.—Amфiteatpȣ pъtȣnd, лȣкpat în пeatpъ съпатъ, шi кape sлȣjĭa пentpȣ sпeкtaколȣpĭ пȣвлiче. Eл пȣtea кȣпpinde în sinȣл seȣ̆ 40,000 de пpiвitopĭ, шi este чeл maĭ вine пъstpat dintpe toate колizeȣpiлe векĭ.

Каsa квadpатъ.—Temплȣ îmпodoвit кȣ колoane eлeгante шi кȣ sъпътȣpĭ minȣnate; ȣп капo-d'oпepъ de apxiteкtȣpъ antiкъ.

Тȣpпȣл Maгnȣs, Temплȣл Dianeĭ, Бъiлe Pomane.—Чeл dintъiȣ, aшezat пe кȣлmea ȣпȣĭ deaл че domneшte asȣпpa opaшȣлȣĭ, eap чeлeлaлte doъ, aфлътoape în капetȣл гpъdiniĭ пȣвлiче. Toate mepitъ de a veni кът de depapte sпpe a лe вizita.

Съвършind вiзiтареа орашȣлȣĭ Nima, не sȣim еаръ în вагонȣрiле drȣмȣлȣĭ de фер шi, dȣпъ о кълътoрie de 6 чеasȣрĭ прin къмпiiле Провенцiĭ, sosim поаptea ла Марsiлia шi trajem ла otелȣл Колонiiлор.

Марsiлia este портȣл чел maĭ însemnat ă Францiеĭ шi кiар ал doiлеа ораш dȣпъ Парis. Къteва ȣлiцĭ а saле, шi maĭ кȣ seamъ ачеа нȣmitъ Канебiера, sînt вредніче de а фiгȣра în капitaлie. Марsiлïezіĭ se фълеsкȣ atът de mȣлt de орашȣл лор къ îл sокоtȣ maĭ пре sȣs de кът însȣшĭ Парisȣл, шi ziкȣ: къ dакъ Парisȣл ар авеа о Канебiеръ ар фi о miкъ Марsiлie. Аdевърȣл este къ dакъ Парisȣл ар авеа портȣл Марsiлieĭ ар фi чел întъiȣ ораш din лȣме sȣб toate прiвiрiле.

Орĭ кът de помпоасъ este претенцiа Марsiлïeziлор, tребȣïе съ mъртȣрisim къ орашȣл лор este фрȣмоs, însȣфлецit шi фоарте весел. Мiiле de корабiĭ че întръ шi esȣ din портȣрiле лȣĭ, îĭ daȣ о miшкаре комерцiалъ din челе maĭ importante, шi îĭ adȣкȣ о попорацie de treкът фоарте кȣрiоасъ. Кълъtoрïȣл че se прimблъ пе кеïȣрiле портȣлȣĭ шi în ȣлiцiле апропiete de mареа, întълнеште фiгȣрĭ de toatъ фъпtȣра, кostïȣмȣрĭ din toate цeрiле, шi аȣde резȣнънd ла ȣрекiле saле toate лimбiле de пе фаца пъmîntȣлȣĭ.

În Марsiлia аре чiнева прiлеj шi de а фаче авере прin комерц, шi de а о келtȣi în пetречерĭ, къчĭ ел поate гъsi în sinȣл еĭ toate înлesniрiле ȣнеĭ вieцȣiрĭ de лȣкs шi de плъчере. Прimблърiле sînt фрȣmoase, maĭ кȣ seamъ ачеа нȣmitъ Прado шi каре se întinde пънъ ла mаллȣл mъреĭ, tрекънd прin ȣн шiр de грädinĭ шi de кase de варъ фоарте плъкȣte. Теаtрȣрiле sînt бȣне; кафенелеле împодобite de пе modeлȣл челор din Парis, шi mагазiiле плiне de марфъ парisiанъ.

Кът пентрȣ mine, прimблареа mea фаворitъ ера пе mарjinea портȣлȣĭ ȣnde mерjeam în toate ziлеле de прiвïam, чеasȣрĭ întреji, формеле deosебite а корабiiлор шi лȣкрȣл mapinepiлор че înкърка saȣ deskърка търфȣрĭ. Фie каре din еле îmĭ înфъцішеа înкіпȣіреĭ цертȣріле de ȣnde venise, ші mъ фъчеа sъ bisez ла ачеле локȣрĭ некȣnoskȣte mie. Лъпгъ ȣп bas din India se înълца katapгȣріле mîndpe a ȣneĭ корвete Amepікane; апроапе de ȣп вапор Enглеz se легъпа о коравіе Sпanĭолеaskъ; maĭ depapte флȣtȣра павіліoпȣл Norвеjian лъпгъ павіліoпȣл Ромъп; ші toate ла ȣп лок алкътȣіа ȣп soiȣ de хартъ географікъ че îmĭ tръjea прівіріле кȣ о пȣtepe magnetікъ ші îmĭ însȣфла taĭniче dopinцĭ de a ȣрma sворȣл лор пе валȣріле търеĭ. Maĭ алеs о mape коравіе Францезъ, поȣъ, sпрintenъ ші кокеtъ ка о sipenъ, îmĭ фъртека minціле прin форma еĭ ȣшоаръ ші елегаntъ. Еа ера гата а плека ла Чеĭлаn, paĭȣл Indieĭ!. ла Чеĭлаn!. Мъ mip, zeȣ! кȣm de mъ афлȣ ъпкъ în Европа!

Плаnȣл nostpȣ ера de a bizita toatъ koasta Sпанieĭ ші de a пе îmвърка пе ȣпȣл din вапоареле че факȣ воĭajȣл întpe Mapsiліа ші Лizвона, tpeкъnd пе ла Барчелоnа, Валенціа, Алmеріа, Алікаntа, Малага ші Jівралtар; dap фiind къ пȣ se афла нічĭ ȣпȣл din ачеле вапоаре în порt, пentpȣ ка sъ пȣ пеpdem dejeaвa вр'о 15 zіле аштеntъnd în Mapsiліа, не хоtъріръm а плека deadpeпtȣл ла Jівpалtар пе вапорȣл Eпглеz Ліворпо, komendat de къпitaпȣл Кamпвел.

Аша, ла 23 Sentemвріе, пріеtinȣл meȣ ші еȣ, sпрintenĭ, veselĭ ші кȣ пълъріĭ de Панаma пе ȣрекĭ, лȣъръm о варкъ каре пе dȣse ла вапор прin ȣп dedал de коръвiĭ. Ачеst bas ера înкъркаt кȣ половоаче de пȣчĭоаsъ ші кȣ валерче de ракiȣ, doъ mateріалȣрĭ апрinzetoape каре, deар фі лȣаt фок în mijлокȣл търеĭ, am фі aps întp'о кліпалъ ші пе-am фі stins de пе фаца пъmîntȣлȣĭ! Din ачеаstъ прічіпъ, вр'о doъ фаmiліĭ Sпаniоале че ера sъ плече кȣ поĭ, pemaseръ ла Mapsiліа, префеpъnd а аштепtа алt вапор maĭ sigȣр.

— Че хоtърешtĭ? mъ întpeвъ Енглеzȣл meȣ̆ кънd ne sȣipъm пе Ліворпо. Меpjem кȣ вапорȣл ачеsta?

— Меpjem; de-ă лȣа фок коравіа, пȣ вom авеа лінsъ de апъ.

— Каре вреа sъ zікъ, de-om skъпа de фок пȣ вom skъпа de апъ. Фоаpte віne; хаĭ, întp'ȣn норок.

— Хаĭ, къчĭ норокȣл цine кȣ чеĭ певȣnĭ.

Пе ла 6 чеаsȣpĭ dȣпъ amĭazi, къпitanȣл se sȣïe пе пȣntea de лъпгъ ojeaгȣл mашinеĭ шi înчепе а da порončiле de плекаре. Îndatъ mapinepiĭ tpaгȣ̆ anгipa; машina se пȣne în miшкаре, шi кърmачĭȣл se ашеаzъ ла poata кърmeĭ. Къпitanȣл Камnвел stpiгъ олраіt! шi кораві а, sȣпȣsъ пȣtepeĭ авȣрілор, лȣпекъ пе nesimцite întpe челелалtе вase гръmъdite în nopt; еа ajĭȣnje în кȣрънd ла гȣра nоptȣлȣĭ фоptіфікatъ кȣ doъ четъцĭ пліne de tȣnȣpĭ, esе шi se îndpeantъ snpe opizonȣл nemъpjinit, лъsъnd în ȣpmъĭ о лȣпгъ колопъ de фȣm negpȣ.

Adio Франціе ĭȣвitъ!.. Мъ depъptez de tine, шi D-zeȣ̆ шtie de te-oĭȣ maĭ вidea, къчĭ машina вапорȣлȣĭ поate sъ sapъ шi sъ ne asвîрле în nopĭ; къчĭ васȣл поate sъ se snapгъ de вр'о stînкъ askȣnsъ sȣв валȣpĭ; къчĭ пȣчĭоаsa шi snіptȣл notȣ̆ sъ ĭее фок... шi opĭ кȣm s'ap întъmпла, mapеа stъ гаta sъ ne înгitъ. Dap, întp'ȣn норок! фіе че-а фі!.. А реведере! Франціе фрȣmoasъ шi mȣлt ĭȣвitъ!

IV.

ПЕ МАРЕА.

De mȣлte opĭ am кълъtopit пе mape, шi de къte opĭ m'am depъptat de mapjinea пъmîntȣлȣĭ, am simцit în inima mea deшtentъndȣse ȣn dop фервinte de фаmiлie шi de паtpie. În челе dintъĭ momente а плекъреĭ, mъ кȣпpinde о jале adînкъ че îmĭ adȣче deskȣpajape în sȣфлеt, шi о npesimцipe dȣpepoasъ че mъ фаче а креde къ пȣ воĭȣ maĭ вidea цермȣріле ші фiinцiле iȣвite mie; dар în кърънd вîntȣл рекорitор а mъреĭ, легънареа mолatiкъ а коръвieĭ ші întindереа орizonȣлȣĭ îmĭ skimвъ шірȣл ideiлор ші îmĭ însȣфлъ о mълцеmiре неовiчiнȣitъ. Atȣнчĭ îmĭ паре къ mъ префак întр'о ноȣ̆ъ фiinцъ, къ toate пȣteрiлеmĭ sȣфлеteштĭ se mъреskȣ̆, ші къ mъ афлȣ în adeвъраtȣл елеment а natȣрiĭ mеле.

Меmъpjiнiрiле черiȣлȣĭ ші а mъреĭ întре каре mъ гъsesk dаȣ̆ înкiпȣiреĭ mеле арiнĭ mîntȣitoаре ші о îndeamnъ sъ se ръtъчеаskъ în sпацiȣріле лор. Atȣнчĭ, ка о пasере воĭoasъ, еа sъ înалцъ în seninȣл черiȣлȣĭ, sвоаръ пeste хоtареле орizonȣлȣĭ, se кȣфȣndъ în ноеанȣл mърiлор, ші чеаркъ а deskопері în depъртаре плаĭȣрĭ некȣноskȣte, ші а пътрȣnde taĭнеле askȣnse în sinȣл валȣрiлор.

Рарĭ mълцеmiрĭ în лȣme ноtȣ̆ фi de mъsȣра ачелеĭ непрецȣite mълцеmiрĭ че гȣst ла începȣtȣл кълъtоriiлор пе mаре, кънd mъ simt арȣнкаt афаръ din калеа овiчiнȣitъ а вieцiĭ!

Вапорȣл se înainteazъ кȣ ръпеjiȣне sпре апȣs, ші în ȣрmъĭ, цермȣріле Францieĭ, орашȣл Марsiлia ші kastелȣл de Iф че se ръdiкъ пе о înълцiме, апроапе de ел, парȣ̆ а se кȣфȣnda trептаt în mареа ші нȣ se maĭ zъреskȣ̆ dекът ка ȣн нор лȣнг ші înгȣst каре se фаче невъzȣt în фȣndȣл орizonȣлȣĭ. Soареле se кълкъ ка о вомвъ înфлъкъратъ че ар къdea ші s'ар stinje în валȣрĭ; разеле лȣĭ лȣнекъ пе фаца апеĭ ші se ретрагȣ̆ ка niште лȣнjĭ шерпĭ de аȣр, лъсънd лȣmеа în stъпîniреа нопцiĭ. În кърънd stелеле se аратъ ка о ninsoаре de diamantȣрĭ, ші mареа, пердȣтъ în întȣнерiк, ie о прiвiре înгрozitоаре.

Miĭ de гîndȣрĭ mъ îmпресорȣ̆ ла чеasȣл ачел taĭнiк а нопцiĭ кънd natȣра 'нtреагъ se акопере кȣ о хаĭнъ фantastiкъ; miĭ de вisȣрĭ вінȣ̆ de mъ înгîнъ кȣ а лор поеtiче adimeniрĭ, ші нintре гîndȣрĭ ші нintре вisȣрĭ цеара mеа se аратъ mie ка о mъmъ iȣвitоаре че mъ кiamъ ла sinȣл еĭ.

O! цеаръ ĭȣбitъ, o! paĭȣл meŭ dpar,
Opĭ ȣnde boĭȣ mepje, npin лȣme npiвеar,
De sкȣmпa'цĭ iкоапъ eŭ sînt însoцit,
De гласȣл tъŭ dȣлче sînt jinгаш ȣĭmit.

Мъ прімблȣ sinгȣр пе подȣл ванорȣлȣĭ, кȣmпънindȣmĭ пasȣріле dȣпъ легънареа лȣĭ, шi netpeкънd în mintemĭ toate sчепеле intepesante a віецiĭ меле de кълъtop: sчепе веseле din Франціa, sчепе поetiче din Italia, sчепе пitopeштĭ din Opient, кареле алкътȣеsкȣ албȣmȣл sȣвепipелop меле. Шi ачеа прімбларе sinгȣpatiкъ s'ap фi прелȣпjit поate пъп' în ziopĭ de zioъ, dакъ гласȣл лȣĭ Sip Anjeл, товаръшȣл meŭ de dpȣm, пȣ m'ap фi deштentat din bisȣл че mъ pъпise.

Мъ ковор în saлоп ȣnde Къпitanȣл mъ aштenta кȣ ȣп вas de пȣпчiȣ înфлъкъpat пе masъ.

— Віпъ лъпгъ mine, îmĭ ziче Sip Каmпбел; віпъ, domпȣл meŭ, sъ бem împpeȣпъ în феpічipеа воĭajȣлȣĭ nostpȣ. Domпȣл Anjeл, npietinȣл d-tale, mĭ-aȣ istopisit кȣm aцĭ фъкȣt кȣпоштiпцъ бъпd aпъ sъpatъ... Eŭ dopesк sъ легъm кȣпоштiпцъ бъпd пȣпчiȣ.

— Ачest кiп de a фаче кȣпоштiпцъ este mȣлt maĭ плъкȣt de кът челалалт, domпȣле Къпitan, шi вpeŭ sъ'цĭ dobedesк къ штiŭ aл пpецȣi.

Zікъпd ачеste, mъ пȣп пе ȣп sкаȣп лъпгъ Къпitanȣл каpe, înapmat кȣ o лiпгȣpъ de apjint, aцiцa пара pȣmȣлȣĭ кȣ ȣп taлent de om фоapte isпitit în asemine îndeлetпічipе. Anjeл se aшeazъ în фaцъ кȣ mine шi apȣпкъ din вpeme în вpeme галіше кȣtъtȣpĭ asȣпpa бъȣtȣpeĭ че se прегъteште.

— Штiцĭ, пе întpeaбъ eл, кape ap фi чеа maĭ minȣпatъ шi maĭ mъpeaцъ npiвeліште din лȣme?

— Кape?

— Пpiвeліштеа очеапȣлȣĭ întpeг skimбat întp'ȣп вas пеmъpjinit de пȣпчiȣ înфлъкъpat.

— Кȣ adевъpat! pespȣnde Каmпбел. Ideea d-tale îmĭ adȣче aminte de seрвaрea ȣneĭ nȣnцĭ din India, în oрашȣл Sinгапȣр. Лордȣл E.., каре este авȣt кът шепте miлionaрĭ, se însȣрase кȣ фata ȣnȣĭ Naвaв шi, în noaпtea nȣnцiĭ лȣĭ, ел префъкȣse toate вasinȣрiле din гръdina палатȣлȣĭ seȣ̆ în вase de пȣnчĭȣ. Чine n'aȣ̆ възȣt ачеа лȣminaцie фantastiкъ n'aȣ̆ възȣt nimiкъ! Тоцĭ лъкȣitoрiĭ din Sinгапȣр aȣ̆ înкinat în noaпtea ачееа пentрȣ фeрiчiрea tineрiлор însȣрацĭ, шi niчĭ ȣnȣл nȣ s'aȣ̆ пȣtȣt întoaрче aкаsъ teaфър.

— Îmĭ adȣк шi eȣ̆ aminte de o лȣminaцie фantastiкъ în soĭȣл ачелеĭ de каре ворвештĭ, domnȣле Къпitan. Am възȣto în Italia, пе вîрфȣл mȣnцiлор Апeninĭ; însъ asta-ĭ o istoрie лȣnгъ, шi пȣnчĭȣл d-taле nȣ ne eaрtъ de a пeрde вреmea în повestiрĭ.

— Dinпrotiвъ; ел ne maĭ înкȣвiinцeazъ tot timпȣл. Sпȣne istoрia d-taле, domnȣле, къчĭ noъ, maрineрiлор, nimiк nȣ ne фаче maĭ maрe плъчеre deкът повestiрea întъmплърiлор de кълъtoрiĭ. Înчепе, шi въ фъгъdȣesк къ maĭ tърziȣ̆ воĭȣ повesti шi eȣ̆ o întъmплare фoaрte комiкъ че aȣ̆ авȣt o maрe înрiȣрiре asȣпра вieцiĭ меле шi aȣ̆ фost кĭaр priчina че m'aȣ̆ îndemnat a îmвръцiша каriера de maрinъ.

— Eatъ daр къ înчeп:

MȢNTELE DE ФОК.

Întр'amȣргȣл ȣneĭ фрȣmoase ziле de варъ a anȣлȣĭ 1839, пrietiniĭ meĭ K,.. N, N... D, шi eȣ̆ коворĭam înчet mȣnцiĭ Апeninĭ каре desпарtȣ̆ Toskana de въiле Ломварdieĭ. Ȣn вînt ȣшор se ръdiкase de пȣцin, шi плъкȣta лȣĭ dismĭeрdaре ne trezĭą din aпatia în каре ne кȣфȣndase кълдȣра nesȣфeрilъ a atmosфeрiĭ. Toate simцȣрiле noastре se înвioшĭa sȣв înрiȣрiрea ачелȣĭ вînt рекорitор. Natȣра ni se пъреа maĭ вeseлъ, seninȣл черĭȣлȣĭ maĭ лimпide, къntърiле пъseрілор maĭ dȣлчĭ! Пъреа къ ni se ръdікase de пе окĭ ȣn въл întȣneкos шi de пе inimъ o греȣtate апъсъtoaре.—Întр'ȣn кȣвînt, апȣsȣл soареlȣĭ не фъкȣ съ гȣstъm ȣna din ачеле taĭniче mȣлцemiрĭ a sȣфлetȣлȣĭ, atът de пȣteрniче ла вîрstъ de 19 anĭ, înкът mintea плȣteшte în miĭ de visȣрĭ aȣрite шi înкiпȣiреа se екsaлtъ пънъ a креde къ aȣde чете de ънцерĭ сервънd sфîршitȣл zілеĭ пе харпе de aȣр.

Пeste пȣцin, am ajȣns ла satȣл Пĭetра-Мала че se гъseште întре Jĭoгo, mȣnteле чел maĭ naлt a ланцȣлȣĭ de Апеninĭ че neтрекȣsem, шi întре Філігаре, хotaреле Тoskaneĭ.—Кънd am întрat în sat, noaптea къzȣse шi stелеле skлiпĭa весел пе волta череaskъ.

Ветȣрinȣл nostрȣ, adiкъ: stъпînȣл шi tot odatъ вezetеȣл тръsȣрiĭ кȣ каре плекasem de ла Флоренца, не dȣse ла чеа maĭ вȣnъ локаndъ; еар пропрietaрĭȣл ачешtiea, sinĭор Antonio, не прiimi кȣ toatъ цереmonia mъгȣлitoaре каре ацiцъ шi mъреште галанtomia кълъtoрілор. Комплimentеле шi titлȣріле de Алтеце кȣ каре не stрoпi ел, кънd не-am погорiт din тръsȣръ, не îndȣплекаръ кȣ totȣл în фаворȣл лȣĭ; еар кънd, dȣпъ o плекatъ înкiпъчĭȣne, ел не лȣъ de sȣвsȣорĭ ка съ не sȣĭe ла рîndȣл întъĭ, atȣnчĭ sinĭор Antonio къштiгъ toatъ înкреdереа шi simпatia noastръ, doъ лȣкрȣрĭ de каре ел фъкȣ авȣz, înкъркънdȣne гроs ла soкoteaлъ adoъzi!—Noĭ am плъtit фъръ aĭ фаче вр'o oвsерваре кът de miкъ, фiind къ фȣsesem тratацĭ de Алтеце, dар не-am хotъріt de atȣнче a не погорi sinгȣрĭ din тръsȣръ în viitoрime, шi a не sȣi sкъріле локаndелор фъръ ajȣtoр, къчĭ maĭ авеam ънкъ de întълnit mȣлцĭ sinĭорĭ Antonio în dрȣmȣл nostрȣ пънъ ла Молdова.

Ла masъ, локаndіерȣл не ворві desпре ȣn волкан че s'ар фі афлънd în апропіереа satȣлȣĭ, шi пе каре лъкȣitoрiĭ din Пĭetра-Мала îл нȣmia Monte di Fo, (Мȣnte de фок.) Ne-am хotъріt îndatъ de ал візita, шi sinĭор Antonio, гаta ла пороnчіле noastpe, ne-aȣ ші гъsit пе ла вечinії лȣї treї zmeї кȣ ȣрекіле лȣnџї, înшъȣаці ші înфръȣаці прекȣm съ кȣвinea ла nіште Алтеце.

Ne sȣіръm къларе фъръ întързiere, ші каравана noastръ se порni ла пas, кърmȣitъ фiind de siniоp Antonio ші ȣрmъритъ de вр'о doї копілашї din sat каре, ципъnd ші съріnd кȣ пічїоареле гоале пе nетреле ȣліцілор, zъdъріа zmeії nostpi кȣ верџї sȣбцірї; însъ ачештії, фър'аї бъга în seamъ, îшї ȣрma dрȣmȣл фоарte лiniштit, întокmaї ка nіште філософї че ар фі трекъnd кȣ фрȣntea seninъ пintpe валȣріле лȣmeї!

Кърареа че dȣче ла Мȣnтеле de фок шерпȣеште пintpe stînчї фъръmate ші пе малȣрї de pînї adînчї; ші фiind къ stръinії s'ар nȣtea primejdȣi пе jos, лъкȣitoрії din Пїetpa-Мала, ші maї алеs siniоp Antonio, аȣ пentpȣ тrебȣinца кълъторілор локоmotіве siгȣре че se nȣmeskȣ marapї în лімба векїе ші asinї în чеа noȣъ.—Ачest doбitок este тrебȣitор лъкȣitopілор de mȣnte ка ші къміла Арабілор. Блînd, sȣпȣs ла гласȣл stъпînȣлȣї, ел îл dȣче în sпinаре пе вîрфȣріле челе maї налте а stînчелор, пе гȣріле челор maї adînчї пръпъstії, фъръ ал пȣне вре odatъ în primejdie. Ръбdареа sa nemърџinitъ, карактерȣл seȣ флегmatiк ші кȣmпenіреа пасȣрілор sале sînt калітъцї кȣnoskȣte ші каре ар фаче din ел о фiinцъ îndeплinitъ dакъ ел nȣ s'ар абate къte odatъ ла ȣn nарав ominesk, ла îndъръtnічіе! Кȣ toate ачеste însъ, mареле поеt ал векimeї, Omip, л'аȣ asemълаt кȣ Аїакs, ȣпȣл din чеї maї vitejї ipoї ал Іліаdeї, ші bestitȣл Deлліл, поеtȣл франчеz каре аȣ tрadȣs пе Віpџіліе ші пе Мілton, аȣ фъкȣt portpetȣл marapiȣлȣї în верsȣрї фоарте mъгȣлitoаре, zікъnd пintpe алтеле къ:

Il sert de Bucéphale à la beauté peureuse!

Кыцї oaminї трекȣ пе фаца пъmîntȣлȣї фър'а meрita de a фі asemълаці кȣ Аїакs ші кȣ Бȣчефал!

Кȣ кът ne deпъptam de sat, греȣтъціле dрȣmȣлȣї se înтȣлцїa, însъ Dȣчiпaлiĭ nostpi îшĭ кȣтпenĭa тepsȣл кȣ ȣn takt вpednik de лaȣdъ; лa фie-кaрe пas eĭ пiпъĭa dpȣтȣл кȣ кoпiteлe, фъp'a se înгpiji de petpeлe кaрe фȣjĭa sȣв пiчoapeлe лop шi кaрe se dȣчea de пiкa în фȣndȣл пpъпastiiлop. În zъdap sinĭop Antonio îĭ îndemna кȣ глasȣл, шi кoпiiĭ din ȣpтъ кȣ вepjiлe!.. eĭ da nȣmaĭ din ȣpeкĭ, eap din пas nȣ eшĭa!—În sфîpшit, dȣпъ o кaлe aкpoвatiкъ пpin tot soiȣл de pъtъкъпiĭ, ne-am гъsit de odatъ лъпгъ вoлкan.

Aчest Mȣnte de фoк este ȣпȣл din фenomeneлe чeлe maĭ кȣpioaze a natȣpiĭ! Пe o sȣpфaцъ de tpeĭ stînjinĭ кваdpaцĭ apde o пaлaлae aлкътȣitъ din miĭ de лiтвĭ de фoк чe seamънъ̆ a eшi din пъmînt пe miĭ de цъвiĭ sȣпцipĭ; шi лȣкpȣ de însemnat! aчeлe пъpĭ nȣ se pъdiкȣ̆ maĭ тȣлt deкът de-o пaлтъ, шi aȣ̆ toate însȣшimiлe пapeĭ aчestȣĭ пȣпчiȣ̆ кaрe apde aкȣm dinaintea noastpъ: кoлopȣл шi кĭap miposȣл eĭ; astфeл, înкът de ap sta чineва împotiва вîntȣлȣĭ шi ap pesȣфлa dȣxoapea aчeлȣĭ фoк, în кȣpъnd s'ap îmвъta.

Ne пȣsepъm кȣ toцiĭ împrejĭȣpȣл aчestȣĭ вȣлкan; ne apinsepъm цiгapeteлe лa пapa лȣĭ, шi ȣпȣл din noĭ înчепȣ a вopвi кȣ sinĭop Antonio:

—Чe soкoцĭ dta de фoкȣл aчesta, sinĭope?

—Eȣ̆? pesпȣnse Antonio, кped чeea чe ziкȣ̆ вътpîniĭ din Пĭetpa-Maлa.

—Шi чe ziкȣ̆ eĭ?

—Къ Mȣnteлe de фoк tpeвȣĭe sъ фie вp'o pesȣфлътȣpъ a Iadȣлȣĭ!—Лa кȣвîntȣл de Iad, sinĭop Antonio îшĭ фъкȣ кpȣчe.

—Фoapte вine; dap, чe doвadъ aвeцĭ къ Iadȣл se aфлъ tokmaĭ sȣв тȣпцiĭ Aпeniniлop?

—Doвezĭ aвem тȣлte: 1° къ пe лa тĭezȣл пoпцiĭ se aȣdȣ̆ пe-aiчe глasȣpĭ de кȣкȣвeĭчĭ шi jemete гpozaвe кapeлe пapȣ̆ къ esȣ̆ din фȣndȣл пъmîntȣлȣĭ. 2° къ пadpe Бepтoлoтo шi-aȣ̆ aps вapвa шi sпpiнчeniлe кĭap aiчe ȣnde шedem noĭ.

—Каре падре Берtоломо?.. Че i s'aȣ̆ întъmплat?

—Ел este ȣn кълȣгър Капȣцin de ла Верона, каре, ка шi d-воаstръ, нȣ кредеа къ Мȣntеле de фок este ojeaгȣл Iadȣлȣĭ, чi dinпротiвъ sокотĭа къ ар фi кȣпрinzънd коморĭ nesфîршite... Întр'о noaпte, eatъ'л къ вine sinгȣр aiче шi, ацiцат de dimonȣл лъкоmieĭ, se апȣкъ ла sъпat. Sапъ ел, sапъ терeȣ̆ dеkȣseаръ шi пънъ пе ла mĭezȣл ноnцiĭ; eap Satan îл лasъ de se mȣнчеште пънъ че фаче о гроапъ adînкъ кът ȣn stat de om. Atȣнчĭ Dȣхȣл-ръȣлȣĭ dъ dрȣmȣл фокȣлȣĭ din Iad, шi sерmanȣл падре Берtоломо se веde deodatъ кȣпрins de паръ! Stpiгъ, se sвȣчȣmъ, чеаркъ sъ easъ.. în zъdap! Фокȣл îл înвълȣеште din toate пърцiле шi îĭ apde шi хаĭнеле шi варва шi sпрiнчеniле. Din норочiре, ȣn кълъtор, tрекънd пе аколо, аȣde ръкnitеле Капȣцinȣлȣĭ, алеаргъ шi îл sкапъ, къчĭ алmintере Satan îл префъчеа în фрiнtȣръ пеntрȣ оsпъцȣл dрачiлор.

Ziкънd ачeste siniор Antonio, îшĭ maĭ фъкȣ о крȣче, шi копiлашĭ ашezaцĭ пе лънгъ ел, ziserъ кȣ sпаĭmъ: Santa Марia!

—Dакъ вроештĭ нȣmaĭ декъt, siniор Antonio, sъ daĭ în seama лȣĭ Satan пърлiреа лȣĭ падре Берtоломо... фie! Sпȣне'mĭ însъ, de mȣлt s'aȣ̆ iвit ачest фок пе mȣnte?

—Iвiреа лȣĭ se цine de о întъmпларе че mĭ-aȣ̆ istopisit вȣnȣл meȣ̆, каре шi ел о штiеа de ла вȣnȣл seȣ̆, Dȣmnezeȣ̆ sъ ле ерte пъкаtеле!

—-Amin!

Siniор Antonio tȣшi de tреĭ орĭ, îшĭ dрese гласȣл ка ȣn оратор, шi не sпȣse ȣрmътоаpea лejendъ, în време че пара волканȣлȣĭ resпъndea лȣminĭ фantastiче пе вîрфȣрiле stînчiлор de пе'mпрejĭȣр.

—Пе кънd Венeцia se вȣкȣра de аvȣцiiле шi de лiберtatea sa, Пietро Фоsкарi ера ȣнȣл din чеĭ maĭ новiлĭ шi maĭ însemnaцĭ Патрiцianĭ din Ломвардо-венeцian. Вenitȣрiле sале de miлionарĭȣ, позiцia шi нȣmеле лȣĭ, îл пȣнеа în чea întъĭ лinie din sочietъцiле аристократiче; dap пе кът soapta îл înzestpase кȣ tot че noate кontpiбȣi ла ферічіреа ȣnȣĭ om, пе atъta natȣpa îл tpatase фъpъ miлъ, dъndȣĭ o фігȣpъ ȣpічoasъ, doĭ окĭ mічĭ каре пътpȣndea кȣ ръȣtale, nіште бȣze вinete ші sъnцірĭ че semъna вълsite кȣ вenin, ші o пеліцъ sбîрчітъ че вътеа în doъ флорĭ, în галбîn ші în веpde.

„Ачеastъ nedpentate a natȣpiĭ авȣ o фаталъ înpiȣpipe asȣпра контелȣĭ Фоsкарі! Тoate плъчеріле лȣmеĭ ера amъpite nentpȣ dînsȣл прin ideea sлȣцenieĭ sале, ші нȣ авеа, sepmanȣл! nічĭ ȣn minȣt de лініште, къчĭ орĭ ȣnde mepjea, i se пъреа къ aȣde în ворбеле алtopa алȣziĭ крȣde asȣпра nenopoчіpeĭ лȣĭ. Dакъ intpa în вре ȣn saлon ші da кȣ окіĭ de вр'o оглindъ, ideiле sале se tȣлбȣра, къчĭ ел îшĭ înкinȣĭa къ stъnînȣл kaseĭ ар фі ашezat înadins оглinda în локȣл ачела nentpȣ ка sъ'ĭ adȣкъ aminte къ semъna кȣ ȣn stpiroĭк ръtъчіt dintpe чеĭ віĭ. Dакъ вре o damъ zimбĭa tокmaĭ кънd ел se anponiea de dînsa, Пietpo îшĭ mȣшка бȣzeле de mînie ші цintĭa asȣпра nenopoчіteĭ dame o къȣtътȣръ гроzавъ че o înфіора; eap dакъ îmninjea пъкаtȣл пе вре ȣn бърваt sъ'ĭ zікъ mъкар ȣn кȣвînt кът de пȣцin atinгъtop, atȣнче stiлetȣл seȣ къta îndatъ pesбȣnape în въpsape de sъnje!

„Тоцĭ se феріa de ел ка de ȣn чіȣmat; тоцĭ se da în латȣрĭ кънd îл videa; конворвіріле se întpepȣmnĭa; beseлііле se stinjea. Апропіерея înфрікошаtȣлȣĭ Браво din Beneцia нȣ продȣчеа ȣn ефект atъt de pesninгъtop прекȣm івіреа контелȣĭ Фоsкарі!

„Ел însemna toate sчеnеле тъкȣte че se netpeчеа îmпрејіȣрȣл лȣĭ, ші misantponia sa крештеа în пропорціе кȣ ȣра че însȣфла ел sочіеtъцiĭ Beneцiane. Întp'ȣn кȣвînt, nenopoчіtȣл Конте ajiȣnsese a se ȣpі кіар пе sineшĭ ші a фі nesȣфepit нȣ нȣmaĭ stpъinilop dap кіар лȣĭ însȣшĭ.

„Întp'o zi, контеле Фоsкарі zъpі ла o pimвлapе de гondoле, în каналȣл de Jiȣdека, пе фаца dȣкъĭ Орлоnі че sosise nȣmaĭ de tpeĭ ziле de ла Neaполі, шi фрȣmseца eĭ ĭл înебȣni. Din minȣtȣл ачела ел o ĭȣбi ка пе o madonъ! o ĭȣбi maĭ mȣлt ъnкъ... ка пе ȣn кіп фрȣmos! ел каре шĭ-ар фi dat toate коморіле, toatъ noблеца, toatъ stpeлȣчipea nȣmeлȣĭ seȣ̆ nentpȣ ȣn кіп фрȣmos! Din minȣtȣл ачела ел simци ȣn noȣ̆ шip de sȣфepinцĭ некȣnosкȣte лȣĭ пънъ atȣnчĭ: sпераpea înшелъtoape шi jeлozia кpȣdъ! Însъ, ка ȣn om че пън' în чeasȣл de пе ȣpmъ tot se mъгȣлеште къ ва sкъпа de moapte, asemine шi Конteле ȣita ades nenорочіpea лȣĭ шi se лъsa a фі adimenit de челе maĭ dpъгълаше пълȣчірĭ, къчĭ epa вечĭnik înгъnat de глasȣл sȣфлеtȣлȣĭ seȣ̆ че ĭĭ ворбіa de Летiцia, фіĭка dȣкъĭ.

„Кȣm se întinsepъ ȣmбpеле nопцiĭ пе канаlȣpiле Beneцieĭ, конtеле Фоsкapi se sȣi întp'o гondoлъ шi se dȣse sȣб фepestpiле палаtȣлȣĭ Летiцieĭ. Neфepічitȣл!.. îшĭ nȣsese în гînd sъ dee o sepenadъ tinepeĭ dȣкese шi sъ'ĭ pъпеаскъ sȣфлеtȣл npin фаpmeкȣл глаsȣлȣĭ seȣ̆; къчĭ am ȣitat a въ sпȣne, domniлор, pidiкоlȣл чел maĭ mape a біetȣлȣĭ Конtе. Ел se кpedea a фі mȣzік desъвъpшit, шi îшĭ înкінȣia къ ape ȣn глаs ъnjepesк, кънd, de 'mпpotiвъ, авеа ȣn глаs de motan pъгȣшit.

„Anȣкъnd dap o mandoлinъ în mъnĭ, шi pъdiкъndȣшĭ okiĭ sпpe балконȣл Летiцieĭ ȣnde se zъpia o ȣmбpъ, ел înчепȣ a mĭopлъi o баpкаpолъ венеціаnъ фoapte кȣnosкȣtъ пе atȣnчĭ în Венеція:

Mapea'ĭ лinъ
Ка zimбipeaцĭ,
Шi seninъ
Ка npiвipeaцĭ.
Вinъ, вinъ
Фъpъ фpiкъ,
Sъ te npimбл' în лȣntpea mікъ. ш. чл.

„Nȣ sфîpшi біne веpsȣл de пе ȣpmъ a баpкаpолiĭ, шi пе балкоn se івi o алtъ ȣmбръ maĭ mape каре, плекъndȣ-se пe канал, împреȣnъ фinалȣл кънtікȣлȣĭ кȣ ȣn xoxot de pis pesȣnъtop!.. Mandoлina къzȣ din mъniле Konteлȣĭ, гласȣл i se тъїе пе лок, шi ел pemase ка ȣn om stpъsnit de фȣлjep, în вреme че ȣmбреле amъndoъ din балкоn se фъкȣръ невъzȣte.

— Amaлteo! Amaлteo! stpigъ̀ deodatъ Konteле, ameninцъnd балкоnȣл deшept кȣ stiлetȣл seŭ; Amaлteo! pisa'ĭ tȣ de mine, dap te-oĭȣ фаче eŭ sъ плъnjĭ amap!

„Postind ачeastъ ameninцape în tȣрбарeа фȣpieĭ че'л кȣnpinsese, nenopoчitȣл Konte пікъ̀ обosit пе пepiнeле гonдoлeĭ шi se depъptъ de ачел лок, фъкъnd шi desфъкъnd o sȣtъ de плаnȣрĭ de pesбȣnape asȣnpa лȣĭ Amaлteo.

„Чine epa însъ ачest Amaлteo?

„Amaлteo Пeponi se tpъjea din ȣna din челе maĭ mapĭ фamiлiĭ din Neaпoлi; tînъp, фpȣmos, eлeгant шi богat, ел benise de вр'o doъ лȣnĭ în Beneцia шi se фъкȣse фaвopitȣл tȣtȣpop dameлop npin deлікаtеца пȣptъpiĭ saле, npin гȣstȣл deoseбit че пpezidȣїа ла toate фаnteле лȣĭ, шi npin o jinгъшime копілъpeaskъ de каре epa întinъpitъ natȣpa sa deлікаtъ. Ел epa ĭȣбit de mȣлte Пatpiцiane пpeкът noбiле пpe atъt шi фpȣmoase, dap maĭ кȣ seamъ epa ĭȣбit de фata dȣкъĭ Opлoni каре îл кȣnoskȣse ла Neaпoлi.

„Asemine Amaлteo admipa mȣлte фpȣmseцĭ beneцiane, dap maĭ кȣ deoseбipe ел adopa пе Лetiцia, къчĭ Лetiцia ле întpeчea пе toate кȣ minȣniле ъnjepeшtiĭ saле фігȣрĭ шi кȣ înкъntъpiле snipitȣлȣĭ seŭ. Toцĭ stpъiniĭ ĭĭ npiвїа пе amъndoĭ кȣ o mȣлцemipe adeвъpatъ, шi ĭĭ admipa aшtenтъnd zioa nȣnцiĭ лop че epa sъ se факъ în кȣpъnd. Konteле Фoskapi sinгȣp ле пȣpta nizmъ шi къȣta mijлoaче de a dъpъma фepiчipea лop!

„Adoъ zi dȣnъ sчena балкоnȣлȣĭ, ел se dȣse ла пaлatȣл dȣкъĭ Opлoni шi, sȣind skъpiле кȣ ръnejĭȣne, se гъsi deodatъ фацъ'n фацъ кȣ Лetiцia îл чел întъĭȣ saлon. Ла віdереа лȣĭ, tînъра конілъ înгълбіni, tремȣрънd de sпаïmъ; еар контеле Фоsкарі, перzîndȣшĭ minцiле, se арȣнкъ̀ în jenȣnкĭ dinaintea eĭ, кȣ mъniле întinse sпре dînsa.

— Леtiцio, Леtiцio! ïĭ zise, ïе stiлеtȣл tъȣ̆ шi mъ ȣчide, къчĭ фъръ tine віеаца'ĭ о пedeaпsъ nesȣферitъ... Тоate кinȣріле Їadȣлȣĭ ле simt în sȣфлеtȣл meȣ̆ de кънd te ïȣбеsк, къчĭ te ïȣбеsк кȣ desпераре, кȣ jeлоzie, кȣ небȣnie...

„Кȣm deклама însъ aчeste кȣвinte deшъnцate, о mъnъ stръinъ se înainti пе deasȣпра лȣĭ шi ïĭ пȣse în фацъ о оглindъ miкъ. Контеле se възȣ întр'însa кȣ tot рidiколȣл поziцieĭ sале, îшĭ întoaрse ïȣte капȣл шi zъri пе Амалteo! Înфȣріеt, tȣрбat ла віdереа рівалȣлȣĭ seȣ̆, ел sъri пе пiчïоаре шi, ръкnind ка ȣn tigрȣ ръnit, se isбi крȣnt asȣпра лȣĭ. Tînърȣл къzȣ jos, stрънпȣns de stiлеtȣл Контелȣĭ, еар Контеле, din ziоа ачееа, se фъкȣ невъzȣt din Венецiа.

„Ȣn an dȣпъ aчeastъ întъmпларе, пе локȣл ȣnde арde акȣm фокȣл че віdeцĭ aiче кiар ȣnde не гъsim noĭ, ера ашеzaцĭ вр'о doĭ-sпрezече хоцĭ înармацĭ din кап пън' în пiчïоаре. Тоцĭ sta гръmъdiцĭ împрejïȣрȣл къпitanȣлȣĭ лор, Марко Броjïо, каре de о бȣкатъ de време împръштiea sпаïmъ în toatъ партea aчeasta a mȣнцiлор Апеninĭ шi în въiле îmбïелшȣгate a Ломбардieĭ.

„Nȣ ера пе atȣнчĭ ворбъ în toatъ Italia декъt desпре sȣmeцiiле шi крȣzimiле лȣĭ Марко Броjïо. Ȣnii zічеа къ ера налt къt ȣn бrad de mȣnte, къ авеа браце гроаse de ȣрiеш шi о барбъ неагръ че ïĭ акоперïа обраzȣл întрег; алцiĭ sпȣнеа къ, de'mпротiвъ, ел ера mik de stat, кȣ окĭ de веверiцъ, кȣ бȣzeле sȣбцiрĭ шi галбine, кȣ пърȣл рош ка пара фокȣлȣĭ. Еар de шi опiniile asȣпра aчestȣĭ хоц вestit ера deoseбite, nime пȣ'ĭ поmenïа пȣmеле фъръ ашĭ фаче крȣче!

„În noaпtea ajïȣnȣлȣĭ de Кречïȣн, Марко Броjïо, прекȣm am sпȣs, sta лȣnjit кȣ товаръшiĭ лȣĭ пе еарба верde че aкоперїа локꙋл din каре акꙋm esꙋ̆ лimбї de фок. Nopї негрї se întinseserъ пе черїꙋрї, adꙋкъnd гроazъ шї îmпръштiind o întꙋнечime кꙋmплitъ în лꙋme; tꙋnetꙋл вꙋїа din време în време în партea mꙋнцiлор despre Jїого; еар фꙋлjepiле se алꙋнга пе фаца порiлор ка nїште sъjeцї înфлъкъраte шї акоперїа kodpiї, mꙋнцiї, пръпastiїле кꙋ o лꙋminъ фantastiкъ.

„О mape фꙋрtꙋнъ se прегътїа!.. dap Марко Бројїо пъреа къ nїчї însemna amenінцъріле черїꙋлꙋї. Ел pesпꙋndea ла tot tꙋnetꙋл прin ꙋn ръкnit înгрozitop шї dешерta къte o кꙋпъ de вin de Monteфiasкoni în onopꙋл фie-кърꙋї фꙋлjep. Фizionomia sa лꙋа o esпpesie maї diaвoлeaskъ кꙋ кът фꙋрtꙋна лꙋа o întindepe maї mape, шї кꙋ кът вîntꙋл вїјїїа maї фiopos, кꙋ atът гласꙋл хоцꙋлꙋї pesꙋna maї пꙋtepnik прin mꙋнцї, кънtънd аша:

Bapsъ 'n кꙋпа mea de аꙋр
Aчest вin че desфъteazъ
Шї m'апрinde, mъ tꙋрвeazъ,
Прекꙋm sъnjeле пе tаꙋр!

Bapsъ, вapsъ tot aїче,
Шї кънd eꙋ̆ destꙋл oїꙋ zїче,
Пе-ал meꙋ̆ кап tръsnetꙋл пїче!

Бецї, воїнічї! пънъ ла moapte!
Шї 'n чеas веseл de плъчере,
Sъ ꙋїtъm opї че dꙋрере,
Opї че кin а релеї soapte!

Бецї, konii, toцї dꙋпъ mine,
Шї 'nкinaцї кꙋпеле пліne
Л'ал фꙋлjepiлор лꙋmine!

Черїꙋл tꙋнъ шї restꙋнъ,
Mꙋнцїї ꙋрлъ, Satan pide;

Iadȣл акȣт se deskide
Шi кȣ noĭ кънtъ 'тпреȣnъ!

Bîntȣл jeme, вîjîeште,
Лȣmea 'ntpeaгъ se'nгpozъште,
Inima'mĭ saлtъ шi кpeште!

Tpemȣpise tot în лȣme
Кът ва фepбe sъnje'n mine!
Факъ'шĭ кpȣче шi se'nкine
Чeл че-aȣde de-aл meȣ̆ nȣme!

Eȣ̆ sînt Бpojĭo... ш. ч. л.

Кънtiкȣл хоцȣлȣĭ фȣ întpepȣnt прin sosipea гpaвniкъ a ȣnȣĭ om înвълit întp'o manta neaгpъ, шi кapе, oпpindȣse dinaintea лȣĭ Мapкo Бpojĭo, îĭ zise:

— Sinĭop Кanitane! tоваръшiĭ кapе sînt pîndȣiцĭ ˘лa nîndъ пе dpȣmȣл desпpe Jĭoгo, aȣ̆ oпpit o кapetъ înхъmatъ кȣ шese каĭ.

—Шi în кapetъ nȣ epa nime? întpeвъ Бpojĭo кȣ mînie.

—Ба, se гъsĭa în лъȣntpȣ ȣn кавалер шi o damъ.

—Шi ȣnde sînt?

—Eatъ къ'ĭ adȣкȣ̆ tоваръшiĭ dinaintea Екseлenцieĭ воastpe. — Ла noĭ, în Itaлia, (adъoji sinĭop Antonio,) titлȣл de eкseлenцie se dъ фъpъ osевipe лa toцĭ ачеĭ кapе aȣ̆ mijлoaчe de a плъti asemine titлȣpĭ. Aiче, opĭ кapе om вine îmвpъкat ape dpit лa nȣmipe de eкseлenцie, шi maĭ aлes nentpȣ mine, tot кълъtopĭȣл кapе tpaje лa лoкanda mea, îл sокotesк de aлteцъ... Dap sъ ne întoapчem лa Мapкo Бpojĭo.

Пȣцin maĭ пе ȣpmъ sъ aȣzi în anpoпiepe ȣn вȣet de maĭ mȣлte пasȣpĭ шi de apme, шi în кȣpъnd шese хоцĭ se iвipъ кa niште фantasme din întȣnepiк, adȣкъnd în фаца къnitanȣлȣĭ пе nenopoчiцiĭ кapе къzȣsepъ în mъniлe лop.

Ȣn фȣлјер atȣnче лȣminъ черїȣл, шi Марко Бројїо кȣnoskȣ пе Amaлteo Пероni шi пе фрȣmoasa Лetiцia!

Хоцȣл sърi ка ȣn леȣ̆ пе пiчїоаре, цinti asȣпра tinepiлор окiї seї че se префъкȣserъ în doъ лimбї de фок, шi se порni de odatъ ла ȣn pis snasmodik каре її sбȣчїȣma tot трȣnȣл шi da фiгȣрiї лȣї o esnpesie de фїаръ seлбatiкъ. Amaлteo шi Лetiцia se цinea stpînшї ȣnȣл de aлtȣл, кȣпрiншї de гроаzъ шi de кȣmплite presimцipї.

— Ха! spirгъ în sфîршit Бројїо кȣ ȣn глas de aлtъ лȣme; Satan в'аȣ̆ adȣs în гїареле meле!.. Чеasȣл resбȣnърiї аȣ̆ sosit nentpȣ mine!

Шi eap îл апȣкъ ачел pis neбȣnesk atъt de гроzaв înкъt хохоtеле saле, resȣnъnd прin kodpiї mȣнцiлор, înфiора кїар пе tоваръшiї лȣї.

— Amaлteo Пероni! zise хоцȣл tȣрбat, îцї adȣчї aminte de o noante ла Венецia кънd, de пе балконȣл Лetiцiеї Орлоni, aї îndpъznit a resnȣnde прin ȣn pîs batјїокорitор ла o sepenadъ че se da tinepeї dȣкese?

„Amaлteo Пероni! îцї adȣчї aminte de оглinda че aї îndpъznit a пȣne sȣб окiї конtелȣї Пїеtpo Фоskapi кънd eл sta în јенȣнкї dinaintea Лetiцiеї Орлоni?

„Atȣnче aї npiimit o dpeanтъ resплъtipe, sпълънd кȣ sънјеле обръzniчia ta; dap sъ bede къ moaptea n'аȣ̆ вроit atȣnче de tine; sъ bede къ soapta îцї пъstpa aлte кinȣpї, ȣn sфîршit maї asnpȣ, de време че te-аȣ̆ adȣs eаръшї în фаца mea!

— Dap чine eшtї tȣ? întpeбъ Amaлteo tȣлбȣpat.

— Чine sînt eȣ̆?.. Eȣ̆ sînt конtеле Пїеtpo Фоskapi!.. eȣ̆, къпitanȣл хоцiлор кȣ каре вieцȣesk акȣm sȣб нȣмеле de Марко Бројїо; eȣ̆, каре mї-am пъръsit фamiлia, nosiцia шi natpia nentpȣ ка sъ mъ resбȣn asȣпра oaminiлор че m'аȣ̆ adȣs în desnepape.. Шtiї tȣ, Amaлteo, че te aшteantъ? Nȣ sokoti къ вреȣ̆ sъ'цї ръdiк вieaцa, nȣ!.. Вреȣ̆ sъ te фак a sȣфеpi toate mȣнчiле їadȣлȣї, прiвind пе Лetiцia ta јерtфітъ хоцілор че pidȣ̆ акȣm de tine, фъръ mілъ, прекȣm aĭ pis tȣ de mine.

— Тікълоsȣле! stpirъ̀ Amaлteo; чine din воĭ a пȣne тъна пе Летіціа, ĭл întind mopt ла пічĭоареле eĭ.

— Omoapъmъ dap пе mine maĭ întъĭȣ, dакъ поцĭ!.. pesпȣnse контеле Фоsкарі. — Ші ка o фіаръ selbatікъ, ел se ръпеzi ка sъ smȣлгъ пе Летіціа din брацеле лȣĭ Amaлteo; dap пȣ апȣкъ̀ a фаче ȣn пas ші кѫzȣ tpъsnit de ȣn фȣлjep чepesк! Тot mȣntеле se кȣtpemȣpъ̀!.. ші de atȣnче se aпpinse пе локȣл ачеsta фокȣл че bideцĭ.

„Astфeл se mîntȣi цеара de ȣn хоц фъръ кȣjet, каре пȣ bisa dекъt omopȣpĭ; аша skъпаръ Amaлteo ші Летіціа de пріgoniріле контелȣĭ Фоsкарі. De ачееа ші кредem noĭ, лъкȣitopiĭ din Піеtра Мала, къ локȣл ȣnde aȣ̆ фost фȣлjepat Марко Бројіо ші din каре esȣ̆ акȣm miĭ de лimbĭ de фок, пȣ поате фі алtа dекъt o pesȣфлъtȣръ a ĭadȣлȣĭ!“

Sфîршind ачеаstъ anекdotъ, înкin ȣn пъхарел de пȣнчĭȣ къпіtanȣлȣĭ Кamпбел че mъ askȣлtase кȣ mape лȣаре-аminte, ші adaor: Пȣнчĭȣл dtaле e de minȣne! însъ ȣn лȣкрȣ îĭ лipseште пentpȣ ка sъ фіе desъвîршit.

— Каре лȣкрȣ? întpeбъ Кamпбел.

— Повеstipea întъmплъpiĭ komiче каре zічĭ къ aȣ̆ фost пpічina de te-aĭ фъкȣt mapinap.

— Dакъ dopiцĭ a o кȣноаште... eȣ̆ sînt gata a въ-o spȣne, maĭ алеs къ nічĭ пȣ авem алtъ чева de фъкȣt maĭ intepesant în astъ seаpъ. Мареа'ĭ лinъ; ваporȣл mepje bine; пȣнчĭȣл e фербinte; Ол раĭt!.. Eatъ че mi s'aȣ̆ întъmплаt кȣ вр'o doъ-zечĭ de anĭ maĭ înainte.

ЧЕЛ ÎNTЪĬȢ ПAS ÎN ЛȢМЕ.

Aвeam 19 anĭ кънd eшiĭȣ din Ȣnівеpsitate ȣnde петрекȣsem mȣлte nопцĭ bisъnd плъчеріле лȣmeĭ ші deskpiind în вepsȣpĭ înфoкate nesъцioaseлe dopinцĭ че mъ mȣnчĭa. Epam, пpeкȣm штiцĭ domnilop, лa aчea вpîstъ de nълȣчipĭ aȣpite mi de пpesȣmeцie фъpъ mapjinĭ în кape omȣл, ъnкъ neкoпt, este esпȣs лa o sȣtъ mi o mie de întъmплъpĭ de tot soĭȣл, tpiste saŭ вeseлe, пoetiче saŭ pidiкoлe.

Eap de sînteцĭ кȣpiozĭ a aвea o idee de пepsoana mea лa aчea eпoxъ,.. înкiпȣiцiвъ ȣn вȣtȣк ȣsкat, înфiпt пe aлцĭ doĭ вȣtȣчĭ чĭotopoшĭ че пȣpta пin кontpъвandъ nȣmipe de пiчĭoape; adъojiцĭ de o пapte mi de aлta a tpȣпȣлȣĭ doъ вpaцe лȣnjĭ кape se лeгъna mi вълъвъnĭa în toate пъpцiлe; пȣneцĭ пe ȣmepiлe лȣĭ ȣn лȣкpȣ pъtȣnd sȣв nȣme de кaп, кȣ пъpȣл лins пe tъmплe, кȣ ȣpeкiлe staкoшiĭ mi кȣ плete în флoapea mopкoвȣлȣĭ dejepat,.. шi astфeл вeцĭ aвea пoptpetȣл daгepeotiп a къпitanȣлȣĭ Kamпвeл че ape aкȣm плъчepe de a кълъtopi кȣ dвoastpъ. De atȣnчĭ m'am skimвat mȣлt,.. dap atȣnчĭ maĭ aвeam mi nenopoчipea de a фi neпotȣл ȣnȣĭ moш кape, пpin sлъвiчĭȣnea лȣĭ de pȣdъ, îmĭ пpeгъti o кpȣdъ лoвipe amop-пpoпpiȣлȣĭ meŭ.

Eл epa чeл maĭ вȣn mi чeл maĭ onopat om din лȣme, dap aвea ȣn deфeкt гpozaв! Mъ ĭȣвĭa кȣ o aшa de mape opвipe înкъt mъ sokotĭa ȣn jeniŭ кa лopd Вipon mi фpȣmos кa ȣn sepaфim. Лa opĭ-че кȣвînt postĭam, moшȣл meŭ къdea în admipape nemъpjinitъ, mi mъ înкpedinцa къ nȣmeлe meŭ epa menit a фaче eпoxъ în вeaкȣл aчesta, шi къ toate inimiлe фemeemtĭ din Enглitepa пpeкȣm mi de пe Kontinent aвea a se înфлъкъpa mi a se toпi dȣпъ mine.

Întp'o dimineaцъ, ĭȣвitȣл meŭ ȣnкiȣ întpъ̀ în aпaptamentȣл meŭ кȣ ȣn aep mistepios.

— Kamпeл! îmĭ zise eл, вȣкȣpъte! Aĭ фъкȣt фъpъ mtipe o кonкetъ!..

— Кȣm?.. întpeвъĭȣ плin de mipape шi de mîndpie.

— Aĭ aпpins sȣфлetȣл фpȣmoaseĭ Лadi B.

— Че ziчĭ? Лadi B nȣ m'aŭ въzȣt niчĭ odatъ.

— Daкъ nȣ te-aŭ въzȣt кȣ oкiĭ din кaп, te-aŭ въzȣt кȣ окiĭ sȣфлетȣлȣĭ! adъoji бътрîнȣл кȣ о zimбiре tрiȣmфалъ.

— Nȣ te înцелег бine, ĭȣбitȣл meȣ ȣnкiȣ.

— Вреȣ sъ zік къ аȣ четit minȣnatеле продȣчерĭ а jeniȣлȣĭ тъȣ, шi акȣm еа бiseазъ кȣ драгоste ла аȣторiȣл лор.

— Бine, драгȣл meȣ ȣnкiшор, de ȣnde шi пънъ ȣnde поеziiле меле аȣ ajȣns în мъniле фрȣmоаseĭ Ladi B?

— Eȣ i ле-am dat!

— Dакъ'ĭ аша,.. spȣnemĭ, te рог, кȣm аĭ афлаt къ еа мъ ĭȣбеште?

— Nȣ вреȣ sъ'цĭ spȣn алта декът sъ te гътештĭ ка sъ mерjem deseаръ în адȣнареа че Ladi B аȣ хотърit înadins sъ dee astъzĭ пentрȣ ка sъ аĭбъ прiлеj de а фаче кȣnoштinца ta.

Zікъnd ачеste, mошȣл meȣ еші de ла mine арȣnкъnдȣmĭ о къȣtътȣръ еspresiвъ каре вроiа sъ zікъ: O! sкȣmпȣл meȣ Камnбел! аĭ sъ întречĭ шi пе Ловелаs, шi пе Don Jiȣan, шi пе тоцĭ чеĭ maĭ bestiцĭ бiрȣitорĭ de iнimĭ фемееште!

Nȣ am невоiе sъ въ deskriȣ simцiрiле deosebite че se deштentаръ în mine ла о веste atъt de intереsantъ; воiȣ spȣne nȣmaĭ къ, прin ȣn ефект комiк а mîndрiеĭ че мъ кȣprinsese, sпрînчеnile mi se ръдiкаserъ de доъ dejite, капȣл mi se плекъ înапоĭ пе sпate, шi, în ачеаstъ позiцie maĭestoasъ, тоцĭ чеĭлалцĭ оаmenĭ mi se пъреа nitiчĭ.

— De вреme че sînt ĭȣбit de о Ladi atъt de нобiлъ шi de фрȣmоаsъ, (îmĭ zічeam кȣ мȣлцеmiре), sъ înцелеje къ sînt вреdnік de а фі ĭȣбit; шi dакъ sînt вреdnік de а însȣфла аша пatimъ, sъ înцелеje къ негрешit am мȣлте шi марĭ мерite персонале!

În adевър, Ladi B авеа пentрȣ mine, пън' а нȣ мъ кȣnoаште, о admiрare че s'ар фі пȣtȣt лesne префаче într'ȣn amор пemърjinit. Романtismȣл върsat кȣ îmбелшȣгаре în версȣрiле меле шi, maĭ алеs, лаȣделе фъртекъtoape че'ĭ фъкȣse moшȣл meȣ̆ de пepsoana mea, екsлatasepъ înкiпȣipea sa. Ea îmĭ adpesa în taĭnъ чeлe maĭ dpъгълаше вisȣpĭ a sȣфлетȣлȣĭ seȣ̆, къчĭ sȣфлетȣл eĭ mъ îmпodoвise кȣ toate dapȣpiлe чepeшtĭ. Пentpȣ Лadi B, eȣ̆ tpeвȣĭa sъ фiȣ̆ o фiiнцъ фpajidъ, кȣ пъpȣл aȣpit, кȣ okiĭ aлвastpi кa чepĭȣл Itaлieĭ, кȣ фaцa пaлidъ шi meлaнхoлiкъ, шi, zeȣ̆! нȣ sînt siгȣp къ нȣ ĭ-ам апъpȣt къte odatъ sȣв фopma ȣнȣĭ ъnjep înapinat шi sвȣpънd пiн въzdȣх кȣ o лipъ de aȣp în mъnъ.

Amopĭȣл e ȣn zȣгpaв че ape mania sъ фaкъ пoptpetȣpĭ nesemъnъtoape!

Лadi B фȣsese mъpitatъ, лa вpîstъ de 16 anĭ, кȣ ȣn om кape пȣtea sъ'ĭ фie tatъ, шi кape o нeнopoчise, кът aȣ̆ tpъit, пpin каpакtepȣл seȣ̆ aspпȣ шi nemȣлцemitop. Ea ънкъ нȣ se îndȣлчise de фepiчipiлe лȣmeĭ, шi inima sa, însetatъ de dpaгoste, epa кa o флoape лipsitъ de кълdȣpa soapeлȣĭ...

Aчeastъ фiгȣpъ de petopiкъ e вeкĭe, domniлop, de кънd petopiкa,.. dap чeea че'ĭ maĭ adeвъpat ънкъ deкът dînsa este къ Лadi B epa de o minȣnatъ фpȣmseцъ шi къ, de шi aȣ̆ tpeкȣt 20 de anĭ de atȣnче, totȣшĭ îmĭ adȣк aminte de ea кȣ o dȣлче вътae de inimъ. Domniлop!.. чine вpea sъ înкine кȣ mine în sънътatea фpȣmoaseĭ Лadi B.?"

(Zikънd aчeste, къпitanȣл Кamпвeл pъdiкъ пъхъpeлȣл seȣ̆ de нȣнчĭȣ шi, saлȣtъndȣne dȣпъ moda enглezeaskъ, îл deшaptъ шi aпoĭ ȣpmeazъ aшa пoвestipea:)

Кȣm вeni seapa, mъ îmвpъкaĭȣ кȣ хaĭne noȣ̆e dȣпъ кȣm se пȣpta пe atȣnчĭ. Îmĭ пȣseĭȣ ȣn фpaк кȣ koziлe лȣnjĭ пънъ лa кълкae; пantaлonĭ stpimцĭ шi skȣpцĭ пънъ лa глezne; jiлetкъ гaлвînъ кȣ флopĭ лate, кȣsȣte пe ea; гȣлep кpoхтълit шi вîptos кape îmĭ гîdiлĭa ȣpeкiлe; шi, askȣnzъndȣmĭ mъniлe întpo пъpeкe de mънȣшĭ вepzĭ, mъ пopniĭȣ кȣ moшȣл meȣ̆ sпpe oteлȣл Лadiĭ B.

„Пънъ atȣnче нȣ фȣsesem niчĭ odatъ în adȣnъpĭ mapĭ ші, тъкар къ mошȣл se eкstazia dinaintea tȣалеtеї mеле, ерам tȣлбȣрat фъръ вое. Мȣлцеmipea ші sперареа тъгȣлitoape че simцїam rîndind къ авеам а mъ înфъцїша ȣnеї персоане каре mъ їȣбїа, ера amestекate кȣ о пресimцїре neînцелеасъ че amорцїа sълtъріле бȣкȣрїеї mеле; ші ideea de a mъ гъsi întp'o soчietate nȣmeроаsъ ші коmпȣsъ de челе maї елеганte dame din Лondра ші din чеї maї фашionaбiлї jentлmanї, îmї прічinȣїа о sфiеалъ фоарtе nesȣфepitъ. Nȣ штieam кȣm tребȣїа sъ mъ înфъцїшez stъпîneї kaseї, ші че sъ'ї zік кънd m'a рекоmenda mошȣл meȣ eї.

Прін ȣpmape, îmї înкinȣїїȣ ȣn diалог întpe Лadi B ші mine, ші алкътȣїїȣ în minteмї о sȣtъ de întpебъpї ші de pesпȣnsȣpї nimepite, înкъt, sosind ла oteлȣл ачелеї dame, mъ sȣїїȣ sкъріле кȣ хоtъpipe de aї posti фразȣл ȣpmъtop: Лadi! de mȣлt къȣtam прілеj de a авé порочіpe ші оноp а фі рекоmendat ȣneї персоане atът de deoseбite ка d-ta, ал кърiе înалте simцipї se ȣnesкȣ кȣ о фрȣmseцъ ръръ ші poetiкъ пentpȣ ка sъ алкътȣeasкъ ȣn ъnjер ръtъчit пе фаца пъmîntȣлȣї sпpe ферічіреа omenipeї!..

Ачest комплiment de колеjian ера menit, dȣпъ sокоtinца mea, sъ продȣкъ ȣn ефекt minȣnat къчї, ла вîpstъ de 19 anї, пої кредеm къ mepitȣл ȣnȣї комплiment stъ în лȣnjimea лȣї.

Кънd se desкiseръ ȣшеле saлonȣлȣї, simцїїȣ ȣn soїȣ de ameцїалъ каре mъ фъкȣ se pemъїȣ înфiнt пе праг. Saлonȣл ера плin de лȣminъ, de флорї, de корделе, de diamantȣpї, de zimбete фърmекъtoape, ші de фігȣрї веселе ші плъкȣte кареле кȣ toate înota în ачел флȣid marnetiк че плȣteшte în atmosфера ȣnȣї бал. Лadi B se гъsїа în фȣnd, пе о канапе de stoфъ apjintie; tребȣїа dap sъ tpeк toatъ шала пentpȣ ка sъ mъ апропіїȣ de ea ші sъ'ї фіȣ презentat. Atȣnчї simцїїȣ toate înкietȣpiле tpȣпȣлȣї meȣ sлъбindȣse ка кънd m'ap фі пъtpȣns о sкîntee елекtpiкъ; aшї фі їȣбit maї бine sъ tpeк пintpe глонцȣpiле a doъ aрmiї dȣшmane deкът прin miжлoкȣл грȣпeлоp de dame ші de кавалерї împръштiete în dрeaпta ші în stînгa.

Nimiк нȣ este maї греȣ̆ пentрȣ ȣn tînър de 19 anї deкът de a se înфъцiша бine întр'ȣn saлon, ші a se înainti кȣ ȣn пas siгȣр, фъръ a da прiчinъ de oбsepвърї iроniче пepsoaнeлор stрънe. Dakъ sъ întъmплъ sъ фie neîndръzneц, amaр de eл!.. îї пepdȣt. Ȣimiрea лȣї se фaче întр'o кліпъ sȣбiектȣл фaвoрit de лȣаре în рis a tȣtȣрoр челор че н'aȣ̆ deкът ȣn sпiрit рizitoр. Пȣнeцiвъ daр în rînd, în че позiцie фaлsъ mъ гъsїam eȣ̆!.. Semъnam кȣ ȣn лȣп întр'o клae de zъвozї.

Moшȣл meȣ̆ mъ лȣъ de mъnъ, mъ tрase dȣпъ eл de-a лȣнгȣл saлonȣлȣї, ші, adрesъndȣse Лadiї B, mъ прezentъ eї dȣпъ toate фoрmeлe oбiчїnȣite. Фрȣmoasa Лadi B se înгълбini, aȣzind нȣmeлe meȣ̆, ші îmї zise кȣ глas tрemȣрътoр:

— Siр Кamпбeл, sînt прea фeрiчitъ de a прiimi în adȣнaрea mea ȣn tînър поet de ȣn taлent aша de фрȣmos кa a d-taлe.

Лa aчeste кȣвinte mъ tȣлбȣръїȣ кȣ totȣл; saлonȣл înчeпȣ a se învърti împрejїȣрȣл meȣ̆; ші îmї adȣк aminte къ рemъseїȣ кȣ tрȣпȣл плeкat înainte, кȣ oкiї цintiцї пe пaрket ші moрmoръsind din бȣzе кътевa кȣвinte din кomплimentȣл че прeгъtisem.“ Лadi! simцiрiлe tрȣпeштї ші фрȣmseцa înaлtъ... кaрe m'aȣ̆ фъкȣt... sъ doрesк de mȣлtъ вrеmе... пentрȣ фeрiчiрea ominiрeї... de a mъ înфъцiша... aлкътȣeskȣ̆ ȣn ънjeр...

Nȣ пȣtȣїȣ ziче maї deпaрte къчї sъnjeлe mi se sȣise în кaп, ші îmї цiȣїa ȣрeкiлe гроzaв. Moшȣл meȣ̆ mъ tрase de коziлe фраккȣлȣї ші îmї шопti кa sъ'mї ръdiк кȣпȣл. Toкmaї atȣнчe Лadi B se кam плeкase înainte пentрȣ кa sъ dee niште порончї ȣнȣї лaкeȣ̆ че adȣsese o taбла кȣ лimonadъ, ші кънd вrȣїȣ sъ ȣрmez sфatȣл moшȣлȣї meȣ̆, лoвiїȣ кȣ пasȣл în фрȣntea фрȣmoaseї Лadi B, ші o ловіїȣ astфел de tape, înкът sepmana фетее къzȣ пе канапе, jїȣmъtate ameцitъ.

Ачeastъ tpistъ întъmпларе adȣпъ îndatъ пе toцї лъпгъ Лadi B, шi mъ фъкȣ sъ salt înапоï кȣ înфiорape ка ȣп om че, din грешалъ, ар фi împins пре алtȣл întp'о пръпastie. Din nenopoчipe, лакеȣл кȣ tавлаоа de лimonadъ se гъsїa tокmaї din dosȣл meŭ, шi miшкареа mea îл лові пeste mъпї. Пахареле atȣпчї începȣpъ a jїȣка полка, a sъpi în sȣs, a se pestȣpna zînrenind, шi mȣлte din еле se върsaръ пе рокiiле dameлор!

Ера sъ невȣпesк!.. Din toate пърцiле se pъdiка цiпete, шi плоа окърї asȣпpъmї; dameле пȣ шtiea кȣm op шtepje peteле de лimonadъ de пе tȣалetеле лор, шi se ȣїta ла mine кȣ окї de пantepe фȣpioase; кавалерiї пърea гata sъ se арȣпче ка sъ шъ sфîшie; mошȣл meŭ, sepmaпȣл! алерга de ла ȣпiї ла алцiї черънd eptape пentpȣ грешала mea, шi пȣmaї Лadi B semъпa пъtpȣnsъ de mілъ пentpȣ poziцia mea atът de кpitiкъ!

Кът пentpȣ mine, tȣрвat de pȣшine, mъ арȣпкъїȣ ка ȣп невȣп пintpe dame шi кавалерї, împinгъnd пе toцї, кълкъndȣї пе пiчїоаре фър'a maї чере пapdon, dȣпъ обiчеїȣ, шi mъ tpъntiїȣ кȣ desпераре пе ȣп jîлц, în колцȣл saлопȣлȣї, dap pesъpiїȣ îndatъ кȣ înфiорape, къчї simцisem чева плesnind пе jîлц шi dъnd ȣп sȣnet jaлnік.

Гîчiцї, domniлор, че възȣїȣ?.. бȣкъцiле sdpовite a ȣпеї гitape пе каре mъ tpъntisem фъръ a о zъpi. Nenopoчitȣл instpȣment sta акȣm лъцit ка о tȣptъ, кȣ toate stpȣпеле saле pȣпte!

Dакъ aцї възȣt вре odatъ ȣп кiп de idiot, въ пȣtéцї înкiпȣi аерȣл dовitoчit че se tinъpi пе фаца mea ла ачеа пpiвелiште. Toate simцipiле, toate ideiле, mъ пъръsiseръ; шi mъ префъкȣїȣ în statȣe.

Saлопȣл вȣїа de хохоte aцiцate пpin лȣарea în pis a adȣпърiĭ.— „Eatъ ȣn поеt пліп de meлodie! zічеа ȣn tiпър jentлman, аръtъndȣmъ лa dame.

— Însъ eл паре а фi фоаpte desпеpat, adъojia aлtȣл, къчĭ aȣ̆ рȣпt stрȣпеле лipeĭ saлe.

— Шi кіар лipa sa aȣ̆ sdpoвito sȣв пічĭoape!— Dameлe pidea de se лешina; eap eȣ̆, пъкъtosȣл! приimiam în tъчере ачеле tpъsnete пе капȣл meȣ̆, къчĭ mъ кpedeam вpednік de sпънzȣpъtoape. Бietȣл moшȣл meȣ̆, рош ка о sфеклъ шi stеpгъndȣшĭ фрȣntea, sta de о парtе кȣфȣndat întp'о posomopitъ meditape. Nȣmaĭ noвiлa Лadi B nȣ pidea, чi къȣta de'mпpotiвъ а potoлi îmпpoшкаpea ачелор sаркаsme; însъ, nепȣtъnd фаче nічĭ о isпpавѣ прin рȣгъminte, ea se апpопie de mine, mъ лȣѣ de mъnъ шi zise кавалеpiлор: „Domniлор! ieȣ̆ пе sip Кampвeл sȣв protекџia mea.“

Îmĭ venia sъ mъ арȣпк în jenȣnкĭ dinaintea eĭ шi sъ'ĭ sъpȣt пічĭoapeле de peкȣnoшtinџъ, dap ea mъ oпpi prin о къȣtъtȣpъ pече каpe îmĭ înгеџъ inima. Nȣ oiȣ ȣita nічĭ odatъ ачеа къȣtъtȣpъ în каpe epa skpisъ soapta mea! Ea îmĭ въdi о пpeфачеpe кȣmпліtъ în simџipiле фpȣmoaseĭ Лadi. Sepmana!.. îшĭ пеpdȣse, întp'о кліпъ, toate пълȣчipiле челе maĭ înкъntъtoape asȣпpa mea, шi акȣm поate къ se pȣшina de sлъвiчiȣnea че авȣsese пentpȣ ȣn колejian pidiкол.

Moшȣл meȣ̆, înџелегъnd ачеа skimвape în ideiле eĭ, фъчеа toate кiпȣpiле ка sъ pedoвîndesк фавоpȣл че пеpdȣsem; шi, кънd лiniшtea se pestatopnічi în saлon, eл къȣtъ în maĭ mȣлte pîndȣpĭ sъ adȣкъ воpва asȣпpa поезieĭ, sпеpъnd къ поate воiȣ фi pȣгat de а posti вepsȣpĭ de-а meле, dap în zadap! Soџietatea гpъia despre чеа de пе ȣpmъ опеpъ а лȣĭ Posini.

— Апpопо, stpiгѣ eл în sфîpшit; кȣnoaшteџĭ pomanџa чеа maĭ поȣъ а лȣĭ Аȣ̆вep?

— Кape? întpeваpъ dameле.

— О pomanцъ Фоаrte Фрȣmoasъ, pesnȣnse вътрînȣл, шi Фоаrte simtimentaлъ. Nепоtȣл meŭ о кънtъ преа віne, шi dакъ воіці s'o askȣлtaцї...

Ла ачеastъ пропȣнере, dameлe шi кавалерiї se ȣїtаръ ȣnії ла алцiї кȣ ȣn аер іропік шi, вроind negрешit sъ maї аївъ прічінъ de pis, mъ рȣгаръ ка sъ віневоеsк аї înкънta прin гласȣл meŭ. Eŭ блъstemam în mine ideea mошȣлȣї meŭ, dap n'авȣїȣ че mъ Фаче, къчї о damъ mъ лȣъ de mъnъ ка пе ȣn копіл шi mъ dȣse ла піано, Фъгъdȣindȣmї sъ mъ акомпаnїeze кіар însaшї.

Dȣпъ mȣлte вътъї de inimъ, mъ хоtъріїȣ sъ înчеп, шi deskiseїȣ о гȣръ ларгъ pentрȣ ка sъ atак notеле în плin. О! npiгonipe a soaptei!. о! Фаtaлita грozавъ!. Токmaї atȣnче о mȣskъ ръtъчitъ se sпъріé de sȣnetȣл клавірȣлȣї шi, пъвълind кіоріш în гȣръmї, se опрі віzїind în гът!

Въ лаs sъ rîndiцї pisȣл adȣnъpeї, desnерареа mошȣлȣї meŭ, шi disпреңȣл skpis în окії Ladiї B. Eap eŭ, domnilop, mъ simцiїȣ deodatъ кȣnpins de neвȣnie, шi mъ арȣnкъїȣ кȣ капȣл гол афаръ din saлon. Кътъ вреmе am aлергаt пе ȣліціле Londpeї шi пе maлȣріле Tamizeї, nȣ шtiŭ; dap, кънd se Фъкȣ zioъ, mъ tpeziїȣ пе podȣл ȣneї корьвії че плека ла India!.. AstФел am înчепȣt кълъtopiiле meле пе mаре, шi de atȣnче n'am maї възȣt nічї пе mошȣл meŭ, nічї пе Фрȣmoasa Ladi B.

Чine шtie каре ар Фі Фоst soapta mea пе лȣme dакъ пасȣл meŭ n'ар Фі Фъкȣt караmбол кȣ Фрȣntea ȣneї dame eлeгante; dакъ nȣ върsam о taвла кȣ пахаре de лimonadъ пе tȣaлetеле ȣneї adȣnъpї întpejї; dакъ nȣ tȣptїam ȣn instpȣment menit a împpeȣna кънtiче de amop, шi dакъ о mȣskъ кіоаръ nȣ шi-ар Фі алеs лок de skъпаре în гътȣл meŭ!.. De nȣ mi s'ар Фі întъmплаt toate ачеste katastpoФе, поаte къ nȣ ашї Фі ajiȣns Кънitan a вапорȣлȣї че komandez, шi n'ашї авé акȣm плъчере de a въ ътплеа пахареле кȣ пъпа mea... Dap Фрȣmoasa Ladi B, ȣnde se фie акȣm?. Орĭ ȣnde s'ар гъsi — în лȣmea ачеasta s'аȣ̆ în чеea лȣme — domnілор, веȣ̆ ъпкъ odatъ în sȣвеnірȣл еĭ!„

Повеstіреа непорочірілор къпitanȣлȣĭ Кампбел пе фъкȣ mȣлt sъ рідem, пе Апјел шi пе mine; шi конворвіреа noastръ, ацiцатъ пріn плъкȣta înpiȣpipe a пȣнчiȣлȣĭ, se прелȣнјі пънъ ла doъ чеasȣpĭ dȣпъ miезȣл nопцiĭ. Кȣ toate ачеste, adoa zi, noĭ ерам пе nodȣл вапорȣлȣĭ ла ресъріtȣл soapeлȣĭ, pesȣфлъnd аерȣл înвietop а dimineцiĭ шi прівind în dpeanta noastpъ maлȣpiле Sпaniеĭ. Мареа лimnide шi алваstpъ se intindea пънъ ла поалеле mȣнцiлор че se înшірȣ̆ de-алȣнгȣл opizonȣлȣĭ, de ла mapјіnea Францiеĭ шi пънъ ла хotapeле Портȣгалiеĭ. Еа оглindia seninȣл черiȣлȣĭ, шi iлȣzia ера atъt de mape înкъt ni se пъреа къ плȣtiam întpe doъ черiȣpĭ.

În кълъtopiiле пе mape ȣnde пasȣpiле omȣлȣĭ sînt mъpjinite în лȣнjimea nodȣлȣĭ коръвiеĭ; ȣnde окiĭ лȣĭ нȣ înțълneskȣ̆ de jiȣр-împрејiȣр декъt întindеpea пȣstie а валȣpiлор; ȣnde toatъ вieaца е кончеntpatъ пе niшte skîndȣpĭ плȣtitoape, шi нȣmaĭ пріn еле este despъpцitъ de пръпаstia înгpozitoape а mъpeĭ... аколо чеа maĭ mікъ întъмпларе este intepesantъ шi atpaje лȣape-aminte. Ресъріtȣл воїos а soapeлȣĭ че împръшtie ȣмвpеле nопцiĭ; коръвiiле че se zъpeskȣ̆ tpeкъnd în depъptape кȣ pînzеле лор алвind în лȣminъ; лȣкрȣл mapinepiлор акъцацĭ пе фȣniiле катаргȣpiлор; jiокȣл пештiлор în фаца апеĭ; sosipea ȣneĭ пъsъpȣiчĭ ръtъчite че se опреште пȣцin пе вîрфȣл катаргȣлȣĭ, къntъ dръгълаш, шi апоĭ se фаче невъзȣtъ în въsdȣх,.. toate ачеste inчidentȣpĭ doвîndeskȣ̆ o mape imnoptenцъ în окiĭ кълъtopȣлȣĭ, къчĭ еле pȣmпȣ̆ monotonia чеasȣpiлор. Пе mapea omȣл se пріфаче întp'ȣn копіл къpȣia лȣкрȣл чел maĭ neînsemnat продȣче mipape шi пpiлеjеште о невіноватъ петpечере. Din ачеastъ пpiчinъ maĭ toate jȣpnaлȣpiле кълъtopiлор пе mape кȣпрindȣ̆ ачелеашĭ însemnъpĭ, de піldъ:

24. Sent.— Soapeле se ръdiкъ търец din sinȣл валȣрілор, ші pazeле лȣĭ полеind opizonȣл кȣ о лinie stpeлȣчitoape, тареа лimпide ші албastpъ паре ка ȣn smapand înкаdpat întp'ȣn inел de аȣр.— Ȣn вînt ръкоpitop îнчепе а сȣфла; întindеpea тъpeĭ se акопере de лȣnjĭ шipȣpĭ de валȣрĭ че se înainteazъ asȣпра коръбіеĭ ка о армie dȣшманъ; dap корабia, însȣфлецitъ пpin jeniȣл отȣлȣĭ, dъпъвалъ пintpe mobiлеле de апъ, se înалцъ пе вîрфȣpiле лор, se клatinъ în въzdȣх ші апоĭ, лȣнекънd кȣ ръпеjiȣне, паре а se adînчi în фȣndȣл пръпastiiлор.— Мішкареа вапорȣлȣĭ îmĭ пpiчinȣеште de-o-камdatъ ȣn ефект desплъкȣt; mъ simt пȣцin amецit, ші de-абіе not съ'mĭ кȣmпеnesк пasȣpiле пе под пентрȣ ка съ нȣ кad jos.— Ȣn Арап de ла Фez, каре кълъtoреште кȣ noĭ, пъtimeште de боала търеĭ ші se ваеtъ înвокънd пе Аллах! Мъ апропiiȣ de ел ші îл întpeб tȣрчеште: Кiеф Іок?.. Ел se mînie ші îmĭ întoapче sпателе.— Anjeл pide кȣ къпitanȣл Камбел, черкънd а jiȣка полка în клъtinapea коръбіеĭ, în време че mapinepiĭ, акъцацĭ пе фȣniiле katapгȣpiлор ші легънацĭ în въzdȣх, desфакȣ пînzеле.— Sпре seаръ, вîntȣл kontенеште, mapea se лiniштеште ші, кънd stелеле pesapȣ, еле se превъdȣ пе фаца апеĭ ка întp'o оглindъ.— Ȣn фenomen фоарте кȣpioz se продȣче în intȣнечimea ноnцiĭ; miĭ de глобȣрĭ лȣminoase stpeлȣчеskȣ împpejiȣpȣл вапорȣлȣĭ, ешind din валȣрĭ ші desпърънd în бpazda ларгъ ші sпȣmегatъ че лъsъm în ȣрма noastpъ. Ачел фenomen, neiълтъчit пънъ акȣm, se нȣmeште: фosфopesченца търеĭ.

25. Sent.— Zi фрȣmoasъ; mape албastpъ; opizon лȣminos.— Mȣлцime de коръбiĭ se zъpeskȣ în depъptape, ȣнеле merгънd sпре pesъpit, алtеле sпре апȣs; ȣнеле авънd форма de пасерĭ ȣріеше кȣ аріпеле întinse, алtеле semъnънd кȣ niште katedpaле.— Zъpim insȣла Івiче de-а stînга noastpъ, ші, пе ла 8 чеasȣрĭ, tpeчem întpe insȣлеле Балеаре ші коasteле Sпaniеĭ, în фаца капȣлȣĭ San-Maptin

ші în каnалȣл Балеарелор. — Кȣ кът nе апропіem de каnȣл San-Maрtin, malȣріле se арътȣ̆ maĭ вideрat în лimпezimea atmosферіĭ. Ȣn ланц de mȣnцĭ голĭ ші аршĭ de soaре înкidȣ̆ орizonȣл de-a dреаnta noastръ ші se коnфȣndȣ̆ în deпъртаре кȣ noрiĭ черĭȣлȣĭ. — Кътева пъsереле вinȣ̆ de ne вiziteazъ. Араnȣл чеаркъ sъ прindъ ȣna din еле, sȣindȣse ка о mîцъ пе sкъріле de фрънгіе каре sпînzȣръ de-a лȣnгȣл katаргȣрілор; dар, ajĭȣnгънd ла jĭȣmътаtea sкъріĭ, перde кȣmпътȣл ші ремъne аninаt în въzdȣх, de-asȣпра валȣрілор, вр'о чінчĭ minȣte. Аnjел ші къпitаnȣл пȣnȣ̆ ремъшаг къ а къdеа ші къ n'а къdеа... dар, în sфîршit, бїеtȣл Хаji-Аб-ел-Рахma-Лахло îшĭ adȣnъ toate пȣtеріле desперъреĭ ші sкапъ din поziцia пrimejdioasъ în каре se гъsĭа. Аnjел аȣ̆ пръпъdit ремъшагȣл, adiкъ, doъ бȣtелчĭ de шamпanie, ші ne пофtеште ка sъ ле deшъртъm în sъnъtatea арапȣлȣĭ.

26. Sent. — Подȣл коръбіеĭ, sпълаt кȣ sопоn ші грijit, лȣчеште ка паркеtȣл черȣit а ȣnȣĭ salon; бронzȣріле ші алъmȣріле de ла кȣtia бȣsолiĭ stрелȣчеsкȣ̆ în раzеле soaрелȣĭ ка бȣкъцĭ de аȣр. — Мȣлцime de гоеланzĭ (пъsърĭ de mаре) sборȣ̆ пе deasȣпра валȣрілор ші deodatъ se asвîрлȣ̆ în еле кȣ ръпеjĭȣne, ші апоĭ esȣ̆ кȣ пештішорĭ în плiскȣрĭ. Аріпеле лор mішкаte în албаstрȣл mъреĭ парȣ̆ ка о sпȣmъ арjintie.

— Ваnорȣл ласъ în ȣрmъĭ о бразdъ верde, еар îmпреjĭȣрȣĭ плȣtеsкȣ̆ пеtе албе de sпȣmе каре seamъnȣ̆ кȣ вінеле marmorілор. — Ȣn кȣркаn бътрîn, menit а фі префъкȣt în фrintȣръ, ese din кȣшкъ ші, пеntрȣ ка sъ sкапе de фок, se asвîрле în апъ! Îл вidem плȣtind пе валȣрĭ ші, dȣпъ о лȣптъ ероікъ de кътева minȣte, sерmаnȣл! кȣфȣndъndȣse în поеаnȣл mъреĭ, ne aminteazъ tрista imajinъ а лȣĭ Леаndрȣ. О mаре jале кȣпrinde tot ваnорȣл ла о прівеліште atът de dраmatiкъ! еар maĭ кȣ seamъ бȣкъtарĭȣл nostрȣ ремъne desпераt пеste mъsȣръ!

27. Seпt. — Пе ла 8 чеасȣрĭ, dimineaца, о minȣnatъ панорамъ se înфъцішеазъ окілор nostpi. Ла лȣmina аȣрітъ а soapeлȣĭ, зъріm, în dpeaпta, цермȣріле Andaлȣziei, în фацъ, stînка търеацъ а Jiбpaлtapȣлȣĭ, ші, în stînга, мȣнціĭ Афрічеĭ dintpe каре чел маĭ nалt se нȣмеште аръпеште: Jвелmȣssa. Sпектакол maĭestos! Doъ коеtinentȣpĭ: Еȣропа чівілisatъ ші Африка sелбатікъ desпърціte пріn каналȣл de Jiбpaлtap, ші doъ мърĭ: Очеанȣл ші Mediteранеа, ȣnite пріn ачелаш канал întp'о taĭnікъ însoціpe. Мȣнціĭ Sпаніеĭ ші а Мароккȣлȣĭ, înформънd în фȣndȣл оpizonȣлȣĭ ȣn тъpeц amфiteatpȣ, seamънȣ а фі mapтȣpiĭ ȣріешĭ ал ачелеĭ însoціpĭ.

Stînка Jiбpaлtapȣлȣĭ ni se apaтъ învinsъ кȣ ȣn бріȣ de nopĭ pozіĭ, în вpeме че кpeштetȣл еĭ алб se скаldъ în seninȣл албаstpȣ а черіȣлȣĭ ші поалеле sале în албъstpimea валȣрілор. Еа seamънъ de deпapte кȣ ȣn леȣ jirantік кȣлкаt пе лабеле sале ла пічĭоареле Sпаніеĭ.

Peste doъ чеасȣрĭ de о плȣtipe nesimцітъ, tpeчem лънгъ капȣл Еȣропа (Europa Point) пе каре este ръdікаt ȣn фар, ші intpъm în баĭа Jiбpaлtapȣлȣĭ че se îndoae ка ȣn арк формаt de мȣнціĭ аршĭ de soape ші de капȣріле Еȣропа ші Кабрȣtа. — Ваnорȣл se înainteazъ de-алȣнгȣл фортіфікърілор engлeze ръdікаte пе малȣрĭ ші, înкȣрънd, soseште ші арȣнкъ анкора dinaintea орашȣлȣĭ Jiбpaлtap, în фацъ кȣ tîpгȣл Алгеsipas че албеште dinколо de баĭе, пе коasta Sпаніеĭ.

Ne коборіm întp'о баркъ ші, tpeкънd пріn о мȣлціme de коръбіĭ beniте din toate пърціле лȣмеĭ, sosim ла мал ші sъріm пе кеĭȣрĭ în mijлокȣл хамалілор лȣнjіціĭ ла soape. — Тречеm пе sȣб doъ порціĭ de четаte ші întpъm boĭoшĭ în ораш, dȣпъ îndeплinipea формалітъціĭ пasпортȣpiлор. — Întълnim ȣn маре корп-de-гȣapdie de Sкоціĭ în îmбръкъmintea лор neisпръвітъ, adікъ, пȣртънd къчĭȣлĭ марĭ кȣ пене пегре, sпенцере рошіĭ, фȣste sкȣpte de mатеріе în dȣnjĭ, гetpe, шi алtъ nimiкъ. Апȣкъm ȣліца чеа mape a орашȣлȣĭ че аре кȣ totȣл фizionomia орашелор enглеze шi, în sфîршit, sosim ла локanda nȣmitъ Club house (клоб хаȣz) пе піаца Commercial square (комерціал skȣер.)

— —

Ферestpiле saлопȣлȣĭ meȣ se deskidea asȣпра mъpeĭ шi asȣпра цертȣрілор Афрічеĭ; шi de ȣn чеаs de кънd sosisem ла локаndъ, nȣ mъ пȣteam sъtȣра de пріведіштеа minȣnatъ че se desфъшȣра în фаца mea.

— Ла че гîndeшtĭ? mъ întpeбъ Anjeл.

— Гîndesk къ Афріка е фоapte апроапе, къ Марокȣл пе întinde брацеле, шi къ mape грешалъ am фаче sъ tpeчem алъtȣре фър'ал бъга în seamъ.

— Aȣ!.. вpeĭ sъ mepjem ла Марок?

— Astфел de mȣлt о dopesk къ, de-ap фі вр'о баркъ гata de плекаt, апиĭ пȣрчеde кіар astъzĭ.

— Este ȣn вапор фанцеz каре mepje ла Танjep.

— Кънd?

— Пeste tpeĭ чеаsȣpĭ.

— Хаĭ dap кȣ ел, шi вом bizita Jібралtарȣл ла întoapчерea noastpъ.

— Бȣкȣpos; eȣ mepг шi în Xina daкъ вpeĭ.

— Поate sъ dъm о paĭtъ шi пе аколо, maĭ tъpziȣ; dap акȣm de odatъ, хаĭ sъ bidem Мароканiĭ de-апроапе.

— Олpaĭt! stpiгъ Anjeл кȣ бȣкȣpie, sъpind ка ȣn копіл nin kasъ. — Ши în adeвър, neste пȣцine чеаsȣpĭ, пе îmбъpкаm amъndoĭ пе ваporȣл францеz, Honfleur, каре фаче кълъtopiĭ регȣлаte întpe Jібралtар шi Танjep.

Romania literarâ. (1855.)

CRITICĂ.

PRINȚUL ROMÂN.

Stanțe epice de Dl. Aristia.

Бateцĭ din палme, Pomъпілор, шi stpiraцĭ ȣpa, къчĭ în sфîpшit, dȣпъ o лȣнг-лapгъ aшtentape de вp'o къteва mi de anĭ, в'aцĭ înвpednічit a doвîndi ȣn поem eпік! Веакȣл вostpȣ de глopie aŭ sosit sȣв фігȣpa ȣnȣĭ tom în 8^{-o} плin de вepsȣpĭ sȣчite шi ideĭ ъnкъ шi maĭ sȣчite. Бȣкȣpaцiвъ, пatpioцiлор, dakъ nȣ въ este фpiкъ a intpa în kategopia aчesteĭ stpoфe minȣnate че se deoseвeшte пpin o вогатъ sъpъчie de apmonie пoetiкъ:

„Nȣ пoate фi пatpiot!
„Ачела ръпeшte tot;
„N'ape пiчĭ пatpiotism,
„Ape mape eroism!

Eap кът пentpȣ вoĭ, ȣmвpe sлъвite кape aцĭ domnit пън'-акȣm asȣпpa simцipiлор omenipeĭ; вoĭ, Omip, Вipjiл, Miлton, Dante, шi чеĭлалцĭ mȣлцĭ, intpaцĭ în întȣnepiкȣл ȣitъpeĭ, în хъȣл попцiĭ, пentpȣ къ пe opizonȣл пoezieĭ înалte s'aŭ iвit aчел nomenit tom în 8^{-o} кape въ акопepe de ȣmвpъ, aчea minȣne din ал XIX веак, aчел

„Soape în sлавъ кȣ steле'пълцat.

Воĭ аџĭ кънtat еpoiĭ, dpaчiĭ, paĭȣл, ъnjepiĭ, dap nȣ ĭ-аџĭ лiпгȣшit; destȣл dap аџĭ îншълat лȣmea пpin кончеpteлe воastpe. Акȣm ne-аȣ̆ венit шi pîndȣл nostpȣ; дечĭ retro Satana! пepiџĭ, ка niшte ȣmбpe mȣчezite че sînteџĭ, dinaintea поemȣлȣĭ Stanџeлop Епiче пentpȣ а кърȣĭ tiпъpipe deaбie аȣ̆ пȣtȣt ajĭȣnje доъ tiпографiĭ, anȣme: а Dлȣĭ Валваȣ̆m пentpȣ skoapџe шi пpeкȣвînlape, шi а sф. Saвa пentpȣ pemъшiџъ. Noĭ în eл гъsim de toate, ка întp'ȣn mape бazap; dap maĭ aлes, пpeкȣm am zis maĭ sȣs, гъsim веpsȣpĭ шi ideĭ înкоpпo-попоџate.

De вpeџĭ, ĭȣбiџiлop askȣлtъtopĭ, sъ вi se rîdiлe ȣpekiлe de dȣĭoшĭ tonĭ плъnjepoшĭ, пофtim de intpaџĭ în кафapnaȣmȣл aчesta, шi deodatъ воĭȣ пopoпчi

„Sъ батъ 'n ponda гȣpъ d'apamъ sȣnъtoape
„О лimбъ че'n jos катъ шi sвon е вestitop.

Îĭ воĭȣ пopoпчi sъ батъ кȣ пȣterea чea maĭ фoapte, шi, фъp'а въ аштеnta кът de пȣџin, ве'џĭ аȣzi:

„Еко din adînчime ръsпȣnde'n pesълtape,
„Шi лȣnгъ, лȣnг peвapsъ semnaлȣл domnitop.

Atȣnчĭ ла aчeл semnaл, din toate пъpџiлe, din tȣpnȣpĭ вîpфoшĭ, ш.ч.л. se вop попni ка пpin ȣn фip eлektpik înфoкat,

„Pesȣnete maĭ mȣлte пpin sȣte коapde'ntpeamъ
„Miчĭ, mapĭ, sȣбџipe, плine...

кapeлe, ȣnindȣse кȣ чeлe întъĭ доъ mapĭ apmoniĭ, вop фаче ȣn srомоt шi о какофonie поetiкъ din кape nȣ кped къ'џĭ skъпа кȣ ȣpekiлe sъnъtoase. Nȣ пepdeџĭ însъ кȣpajȣл, къчĭ чeea че о sъ вideџĭ ape sъ фie шi maĭ чĭȣdat. — Акȣm фantasmaropia înчene. Îndatъ че s'аȣ̆ потолit apmonia semnaлȣлȣĭ, ni se apatъ о вedenie плъкȣtъ. Deskideџĭ бine окiĭ шi въ ȣĭtaџĭ кȣ лȣape aminte пentpȣ къ în бazapȣл nostpȣ domneшte о mape întȣnечime.

Eatъ къ se înainteazъ о Пandopъ кpeшtinъ! Nȣ sokotiџĭ însъ къ nȣ'ĭ пape ъȣ̆ къ s'аȣ̆ бotezat. Dinпpotiвъ, seрmană ар вроі съ фȣгъ de крештinĭ шi съ se întoаркъ ла dȣmnezeĭ пъгînĭ, dар нȣ поate къчĭ о ȣрmeazъ de-апроапе поліціа кȣ strejile 'n desnapjeрĭ. Кȣm съ sкапe віata Пandоръ din mijлокȣл ачелȣĭ nopod нȣmepos каре

„. . . . . Beseл порпеште
„Потon, шi фоарte mapе, шi лimnede шi греȣ?
Din toate пърціле еа este npinsъ; înainte'ĭ pesȣnъ
„Ȣn tpопot de'нферite копite de каĭ ajepĭ,
Шi în ȣрmъ'ĭ
„Resклînкъ'n sdpȣnчinаре'ĭ оцелȣл релȣчоs.

Орĭ înкotpо se întoарче, еа дъ de modeлȣрĭ de sкȣлtȣpъ, de ostaшĭ флоареа bitejieĭ, de dinлomaцĭ, de patpiчiĭ, de sвȣpлite snъnjĭ în sȣs, de капiĭ komandipĭ, de капiĭ офiцеpĭ, de капiĭ аĭȣtanцĭ, de капiĭ de кȣstodie, de кpȣчiaцĭ nedestpi кълъpeцĭ, каре арȣнкȣ

„Лȣчipĭ, въпъĭ din ȣmepĭ, din пentȣpĭ înzълate,
„Din враце фъръ пete... ш.ч.л.

Орĭ înкotpо nenopочita îшĭ întoарче окiĭ, еа bede

„Пent, враце, коаste, пȣлпе, алвastpъ pелȣчipе,

Шi în sфîршit ȣn цапъп вȣsdȣган каре о ameninцъ de denapte.

Трајецiвъ ĭȣte înanoĭ, ĭȣвiцiлор пpiвitopĭ, съ нȣ въ ловeasкъ аpmasapiȣл каре tpече акȣm. Ел е кат кȣ пapав тъкар къ аȣ фost а лȣĭ Axiл шi аȣ tpas пе Ектор mopt împpejiȣpȣл Троadeĭ. Ȣniĭ zікȣ къ ел n'аȣ фost а лȣĭ Axiл чi а лȣĭ Алекsandpȣ Макedon каре s'аȣ вътȣt кȣ pачiĭ, кȣ кънкъȣniĭ шi кȣ Поpiȣ împъpat; zікȣ къ este bestitȣл фpȣnte-корпȣл Dȣчinал saȣ Бȣчефал de корпоратъ *пomenipе*. Алцiĭ sînt de idee къ'ĭ Балion пе каре нȣ am onop ал кȣноаште; алцiĭ еар snȣnȣ къ'ĭ smeȣ. Паpemise къ'ĭ кал sade, maĭ ales de bom лȣа în deanpoane лȣаpе-aminte înцелеsȣл вepsȣлȣĭ че sфîршеште stpофа deskpiереĭ ачелȣĭ dobitок.

„Se simte пар'къ dȣче ȣn npinц bitеaz ȣst Кал!

Мъ рог, domnілор каре прівiцĭ кȣ mine ла ачest sпекtакол непрецȣit, nȣ кȣmва se гъseшte пintpe dвoastpъ вре ȣп шлікар каре sъ'mĭ tълмъчeaskъ че поate фі ачел Фȣnd-алб-samȣpeȣ̆-pondȣл че s'аȣ̆ ibit акȣm окілор nostpi?

„. . . . . Nȣ е коїф, nічĭ tȣрван,
„Nічĭ ківъръ, nічĭ кȣкъ, tiapъ Персianъ.
„Къпȣшȣл este векĭȣл Domneskȣл гȣjȣman
„. . . . . кȣ папъ Asianъ!

„Тъчере! staцĭ кȣ toцiĭ... ачі tъкȣte toate!

Че е de възȣt?.. Minȣnĭ! ȣn dȣx de dȣxȣpĭ sȣte; авisȣл deskis; mapea не tъкȣte. О sъ bidem о пapte din istopia jidoвeaskъ: Amopeneaniĭ pimъnd кȣ Ispaiлeaniĭ; пе Гаваon, Фараon шi Sion; пе Еко фȣгъnd sȣв вînt, шi пе mȣza Роmъпъ întp'о noziцie pȣшinatъ ла каре еа ъпкъ n'аȣ̆ ajĭȣns пъп'а nȣ se înкȣрка în поеmȣл Stanцелор Епіче, adiкъ, înjenȣnкĭetъ!

„Jos tpȣпȣл.. maĭ sȣs окiĭ.. sȣs inima maĭ dpепt!

О! mȣлt nenopoчітъ шi mȣлt вpednікъ de jaле, mȣzъ Роmъпъ! ъпкъ аша pȣшine n'аĭ пъцit! Тȣ каре deaвĭe аĭ înчепȣt aцĭ черка apіпеле ла лȣmina soapeлȣĭ; tȣ каре прівешtĭ biitopĭȣл кȣ окiĭ фалпічĭ шi плinĭ de о mъpeaцъ sпеpape, în че soaptъ аĭ пікаt! Те ȣчide фъръ mілъ шi'цĭ zіче къ ешtĭ moaptъ tȣ de sine!... Dap sъ лъsъm ачeste tpiste rîndȣpĭ шi sъ не întoapчеm ла bedenia noastpъ.

Eatъ къ вine de-a pъstoгoлȣл

„Ȣп глов de tpȣпȣpĭ, флоapea цepiĭ toate.

Ел se ковоаръ de sȣs пе о пînzъ че

„Фîшie лȣпгъ пȣnte de пȣрпȣръ въпsitъ

шi каре se întinde de ла noapta Mitpoпoліeĭ пъпъ ла алtap, desпъpцind лȣmea 'п доъ шi sлȣjind de а кondȣче ла paiȣ. — Nȣ шtiȣ̆ daкъ înцелеjiцĭ че поate фі ачeastъ пînzъ-пȣnte. Кът пentpȣ mine, mъptȣpisesk къ de къte opĭ îmї ваt капȣл ка sъ mъ лъmȣpesк asȣпра eї, офtez din греȣ̆, zікъnd: Baї de noї, пъкъtoшiї, dакъ dрȣmȣл раїȣлȣї este аша de înкȣркаt!

Фачецї крȣче кȣ toцiї, рȣгацiвъ кȣ рîвпъ
„Ла Sфîntȣл-Гȣръ-d'аȣр, Ioan ръsъpitean,
Шi афȣmацiвъ їȣte кȣ
„Лiвап, алоe, smiрпъ, tъmîеле mерeȣ̆,
пеntрȣ къ se înainteazъ Крȣntȣл mȣлt воїos!.. Dap eatъл къ аȣ̆ tрeкȣt. O! Doamne, sлавъ цie!
„Sфînt-Tatъл-Фiїȣл-Dȣхȣл, noї цie dъm mъpipe
„Акȣm шi tot d'аȣna шi 'n вечї de вечї.. Amin!

Штiцї, domniлор прiвitорї, чine аȣ̆ фost Лопгin? Dакъ пȣ'л кȣпоаштецї... sъ вi'л sпȣп eȣ̆, s'аȣ̆ maї віne zікъnd, поеmȣл. Eatъл, ea!
„Poman a фost sȣtашȣл Pomъn
„Din колоniї че Poma пъmîntȣл а ȣmплȣt
„Прекȣm шi Палеstina...
„Ъntъiȣ крештin акоіо romъпȣл s'аȣ̆ въzȣt.
Ачest пъmîntean, dȣпъ че аȣ̆ фost sȣtaш în цеара лȣї, s'аȣ̆ dȣs de s'аȣ̆ фъкȣt sȣtaш de ъnjepї în чер, пеntрȣ ка sъ пȣ'шї ȣїte вреasла, шi de акоiо, пȣ штiȣ̆ dȣпъ каре прiвiлеjiȣ, ел аȣ̆ фost еаръш чел întъiȣ каре аȣ̆ авȣt пороk а вidea
„Întъia antiкъ хîркъ în фȣndȣл Голгоta.
Tot ачest Poman-Pomъn, sъ препȣне къ ар фi deskis în чер о фаврiкъ de katiфea фоаpte minȣnatъ шi tot odatъ фоаpte skȣmпъ, кървї însȣшї поеmȣл пе sпȣне despре semнеле mъpipeї къ sînt din чер adȣse
„Пе doъ пеpne poшiї de skȣmпъ katiфea
„Кȣ чȣкȣpї tot de аȣр...
Eatъ къ se înainteazъ акȣm о арmie de jîлцȣpї, каре de каре maї mîndpȣ шi maї цапцȣш:
„Ȣn jeц шi 'njos în dpeanta цinȣt perȣлamentȣл,

каре, doъ версȣрĭ maĭ în ȣртъ, se ловеште în кап кȣ Sпатарȣл Екsелеntȣл. Dȣпъ ел віne алt jeц че dȣче în sпате stearгȣл înълцаt. Ачеst stear е tot odatъ шi конак de пъdejde. Sперъm къ поamеле лȣĭ вор фi maĭ лesne de mistȣit deкъt версȣріле кȣ каре este desкpis. În ȣртъĭ лȣпекъ skîpцiind ȣn ал tpeiле

„Jeц рошȣ̆ кȣ пара de фок лinъ

каре, pentpȣ maĭ mȣлtъ înцелеjере, este лъmȣpit în ȣртъtорȣл кіп:

„Пе tропȣл фок ачела, пе soape întpeг въsdȣхȣл,
„Пъtpȣndepe maĭ палtъ de miĭ de sopĭ maĭ sȣs.. ш.ч.л.

Dȣпъ jeцȣл рош алеаргъ jeцȣл пегрȣ а кърȣĭ поziцiе шi пропорцiе sînt deskpise шi кȣпpinse în чimiлitȣра ачеаsta:

„Ȣп jeц ачі se веdе maĭ mік, dap е maĭ mаре,
„Ла dpeanta domnitoape maĭ jos, dap е maĭ палt.

Гîчĭ гîчітоареа меа.

Ȣmiлiцівъ, înjenȣкieцівъ, domniлор sпекtatорĭ, pentpȣ къ веdеnia noastpъ este акȣm întpeрȣntъ de къntърĭ релiјioase пȣse în версȣрĭ dȣпъ кіпȣл вestitȣлȣĭ Пралеа, Dȣmnezeȣ̆ sъ'ĭ ĭepte пъкаtеле! Акȣm toatъ sлȣјба sфintеĭ Лitȣргiĭ, кȣ

„Sфînta Евангелie de ла Matеĭ чеtіре,

аре sъ ві se înфъцішеze dȣпъ toate регȣліле вiseрічештĭ. Nȣ am tpeвȣinцъ sъ въ înштiinцez къ Херȣвimiĭ шi Sepaфimiĭ aȣ̆ sъ joаче о mаре ролъ шi aȣ̆ sъ pimeze tot împреȣпъ. Înчепеm:

„Кȣ dpeantъ 'пцелепчîȣпе ла toцĭ паче sъ фіе,
„Кȣ dȣхȣл tъȣ̆, stъпîne, крештinĭ sъ askȣлtъm!..

1° Sъ аȣdе кънтареа:

„Кȣвinese dpent Sфîntъ-stъпînъ-преа-кȣраtъ
„Шi пȣрȣре ферічe, sъ te tot фeрічim...
„Къ tȣ ештĭ maĭ чinstitъ шi dекъt Херȣвimiĭ,
„Тȣ, Doamnъ, maĭ sлъвitъ шi dекъt Sepaфimiĭ. ш.ч.л.

2° Кънтікꙋл de нꙋнтъ.

„. . . . . Isaia dънцꙋеште
„Къ пре-sфînta-Фечоаръ în пънtече авꙋ.. ш. ч. л.

3° Бінекꙋвîнтареа sф. пъsтор.

„Пꙋterniче învinje пе коапsа t'арma ta.. ш. ч. л.

4° Doĭ архidiaконĭ, sлобоzind глаs din коарdъ sънътоаsъ, zікꙋ̆
„Благоsловеште Stъпîne!... палtꙋл ton.

5° Din алтар ръsпꙋнde атꙋнчĭ о sꙋфларе кꙋвіоаsъ
„Sлавъ Sфінteĭ Треіme ачеĭ de о фіінцъ,
„În веакꙋл de toцĭ вечіĭ tꙋ tot благоsловіл-веĭ,
„Тꙋ, фаца-бꙋкꙋріеĭ-nestinsъ, фаца ta.
„Тꙋ, mіла-'пкꙋвіінца-преа 'палтъ 'пвеселіл-веĭ;
„Ꙋрјіа ta, mînia, пре еĭ întꙋрбꙋра-ва!
„Къ фокꙋл tъꙋ̆ пре dînniĭ порпіndꙋse mъпка-ва.

6° Diaконꙋл кꙋ коарda sънътоаsъ zіче
„Ші еар ші еар кꙋ паче, кꙋ minte кꙋвіоаsъ
„Ла ꙋпꙋл Dꙋmnezeꙋ̆ поĭ ціе пе 'пкіпъm.
„Преа-преа-sфînta-кꙋратъ ші преа-благоsловітъ
„Stъпînъ-Nъsкъtoаре-de-Dꙋmnezeꙋ̆, mърim. ш. ч.л.

7° Віпе sфînta Евангеліе de ла Матеĭ четіре,
„Sфat Фаріseiĭ 'п времеа ачееа еĭ фъкꙋръ... ш. ч. л.
Ші Іisꙋs ле ръsпꙋnde
„Ла че іsпіt'ачеаsta фацарпічілор кpeste? ш. ч.л.

În sфîршit esꙋ̆ кꙋ dарꙋріле sфinte, sъ posteште Креzꙋл ші Татъл-nostpꙋ în stіхꙋрĭ, ші
„Акꙋm ші літꙋрјіа ші јертфа е sфîршітъ!

Sпꙋпеціmĭ акꙋm, въ рог, în кꙋръценіа кꙋјеtꙋлꙋĭ, dакъ se поаte афла вре ꙋп tіпік maĭ бꙋп ші maĭ лъmꙋріt dекът партеа ачеаsta а поеmꙋлꙋĭ Stanцелор Епіче?— Dap sъ пе гръбіm еаръшĭ а пе întoарче ла bedenia поаsтръ, пептрꙋ къ аре sъ încheaпъ а патра парte.

Кътацĭ, въ рог, în sꙋs, ші bideцĭ кꙋ че ръпеjĭꙋпе віпе sпpe noĭ фpȣmoasa doropъtoapea stea! Ea se dȣче sъ se oглindeze în mapea албъ кape doapme пe timпȣл zeфipin.

Че sгomot sъ aȣde în deпъptape? De ȣnde sъ вie aчest mipos de флорĭ кape вate ла кап? Че minȣne! Mitoлojia antiкъ aȣ̆ pe'nвieat. Eatъ Daфneȣл pomъn-apjintapкat че'ĭ maĭ ziкȣ̆ ъпкъ шi пічоp-ajep шi Фев-Апоɫon; eatъл вine înкȣnjĭȣpat de чinstite фечĭoape шi matpoane, шi de o mȣлцime de mȣze кape aȣ̆ sкъпat aкȣm din

„Гpъdina 'ntinкъ nȣmitъ Пapnasia

пentpȣ кa sъ asкȣлte Stanцеле Епіче. Eatъ Полimnia шi Талia пpeкȣm шi Apхaнгелiĭ Mixaiл шi Гaвpiiл.—Фepeшtete dȣdȣкъ Талie sъ nȣ te aпȣче oape-чine de talie.—Aȣd maĭ depapte пe гpaцia Аглаia вopвind кȣ Epato despre вataлĭonȣл de чinste.—Sъ вede къ в'aȣ̆ кam плъкȣt флъкъiĭ pomъnĭ, dȣdȣчелор?—Ȣpania ape de гînd sъ se пoкъeasкъ, къчĭ o aȣd stpiгъnd кȣ entȣsiasm: Bideцĭ stъпîna кpȣче ш. ч.л. Îmĭ плаче sъ въd Пъгînismȣл eшind din калеа pъtъчipeĭ шi apȣnкъndȣse пe чea adeвъpatъ a лejiĭ кpeшtineшtĭ. Te pог, dȣdȣкъ Ȣpanie, sъ mъ алеjĭ пe mine de пъnaш кънd a фi sъ te вotezĭ.

În kotpo алеpгaцĭ aшa de ĭȣte кȣ кȣnȣnĭ de флорĭ, o! вoĭ, Meлпomeno, Siвiлo Itaлiкъ, Epitpea, Tiвȣpia, Eфtepпa, Eфposina, Калdea, шi tȣ Siвiлantiкъ Eлеsпondinъ, în kotpo îцĭ dȣчĭ вътpîneцiле? Boĭ toate къte sînteцĭ шi nȣ sînteцĭ, Siвiле Pomane шi stpъine, гpaцiĭ, mȣze 'nвъцate, nimфe вpaцaлве, în kotpo? Nȣ кȣmвa mepjeцĭ sъ вideцĭ пe Флегon Капаpinȣл

„Че'ĭ soц кȣ Бpondes, Ламвon, кал ȣnік, лъȣdat?

шi кape, пpeкȣm am въzȣt maĭ sȣs, aȣ̆ фost a лȣĭ Axiл шi se nȣmeшte

„Флегon-Dȣчіпал-Ламвon-Балion-Бpondes?

Saȣ̆ mepjeцĭ sъ вideцĭ naвa пъntекoasъ к'ȣn sinгȣp însъ цaпъп катapг? Saȣ̆, în sфîpшit, въ dȣчeцĭ кa sъ афлацї de ла Крȣntȣл mȣлt воїos къ Кȣрцїȣ̆ Маркȣs аȣ̆ перit în хаоs? Dȣчецївъ їȣte, dар къȣtацї съ пȣ пъцїцї шї воï ка Кȣрцїȣ̆ Маркȣs.

Актȣл ал 4-ле s'аȣ̆ sфîршit; акȣm актȣл ал 5-ле. —Sчена se пеtрече пе пеаtра zisъ Піо,

„Ла чiнчïsпрezече–а лȣпеï din ziлхije, шi an
„О mie doъ sȣte чiнчïzечï шi опt.

Intpodȣкцiа se începе прin

„. . . . . Sȣфларе de sȣрле, de tpomпete
„Кȣ spaïmъ petezat. . .

Eatъ къ intpъ чел ȣпtъïȣ персопај,

„De sine вotezatȣл апȣme Промеteȣ̆

împreȣпъ кȣ Sокраt Ateniaпȣл шi кȣ Temistoкле че 'шïаȣ̆ гъsit пъшȣпе. Eï se înainteazъ кȣ ȣп pas търец, шi пȣцiп maï în ȣрmъ ïï ajïȣпje клаïа ȣрmъtoаре.

„Kamiл, Enaminonda, Dimostene, Фочion,
„Apistides, Чічероп, Soлоп, Лікȣрг, Nȣma,
„Atiла, Katon, Mȣцiȣ̆, аша шi Dion.

Dȣпъ че s'аȣ̆ înкinat ȣпȣл ла алtȣл кȣ mȣлtъ плекъчïȣпе, eï se апȣкъ кȣ toцiï ла о sфadъ каре цiпе mȣлtъ време шi каре, în sфîршit, se înкеïе прin deskoперiреа ȣрmъtoарелор афоrisme:

1° Съ ласе вiцелȣшȣл съ паskъ ȣnde пашtе;
2° Къ е patpiot че пашtе;
3° Къ Ромъпiа este întокmaï ка 'mлъdiцa
лiпitъ!!!.. ш. ч. л.

Sфîршind ачеste, dpoaïа nomeпitъ se înapmeazъ de къtева кȣпȣпï skъпаte din тъпеле фечïоарелор шi a matpoапелор, шi алеаргъ, întp'ȣп mape entȣsiasm, de акопере кȣ еле поеmȣл Stanцелор епiче.

Ачеsta este вestitȣл поем, ïȣвiцiлор четitopï! De aцï înцелеs чева, îmï пape вiне; еар de пȣ, îmï пape шi maï вiне, пептрȣ къ astфел m'ашï înкредinцa къ кpitiка mea аȣ̆ intpat кȣ totȣл în snipitȣл Stanцелор eniче. Пъп'a пȣ sфîрші însъ, maĭ am a ziче doъ ворве aȣtopiȣлȣĭ:

„Броаsкa mikъ къt ȣп oȣ̆
„Aȣ̆ възȣt odatъ-ȣп воȣ̆
„Ші s'aȣ̆ tot ъmфлat, ъmфлat
„Пъпъ че aȣ̆ ші кръпat.

Ipin aчeastъ фaвȣлъ векĭе dap înцелеаптъ, вреȣ̆ se zik къ кȣ pesклîпкъipĭ ші кȣ sdpȣпчепъpĭ, поate чiнева doвîndi че пашtе, пentpȣ

„Ка sъ moapъ пъsкȣt,

eap пȣ se фaче Omip, пiчĭ mepje лa пemȣpipe.

P. S. Domпȣле aȣtop, пȣ te sвȣрлi пе mine пentpȣ къ ші eȣ̆ sфîршesк кa ші Dta:

АЛЕ ТАЛЕ DINТРȢ АЛЕ ТАЛЕ.

Propasirea.—(1844).

ROMÂNIĬ ȘI POESIA LOR.

Românii și Poesia lor.

Dlui. A. Hurmuzaki, redactorul foaei

BUKOVINA.

1.

În tречереа mea прin Бȣковina, am петрекȣt кȣ tine кътева zile de a кърор плъчере îmĭ adȣк ades aminte. Мȣлte am ворбit noĭ atȣnче despre aчeste фрȣmoase пърцĭ a ле Европеĭ, каре se нȣmeskȣ̆ церіле ромънештĭ, шi despre попорȣл фрȣmos че локȣеште în sinȣл лор. — Апріншĭ amîndoĭ de o нобілъ eksaлtape, de шi поate кam пъртinitoape, am деклapat întp'o ȣnipe къ natpia noastpъ e чea maĭ dpъгълашъ цеаръ din лȣme, шi neamȣл ромънеsk ȣnȣл din neamȣpiле челе maĭ înzestpate кȣ dapȣpĭ sȣфлеteштĭ!

Че пȣtepniче simцipĭ se deштentaseръ atȣnчĭ în noĭ ла dȣлчеле шi sфînt нȣme de natpie! Че entȣsiasm тъpeц не кȣnpinsese ла фалnікȣл нȣme de Ромън! Кът epam de веселĭ; кът epam de фepічіцĭ atȣnче! Îцĭ adȣчĭ шi tȣ aminte?

În чeasȣpiле aчеле de skȣmnъ пълȣчіре, mȣnцiĭ nostpi ni se пърea чеĭ maĭ налцĭ шi maĭ nitopeштĭ de пе фаца пъmîntȣлȣĭ; въiле noastpe, челе maĭ îmвелшȣгate кȣ холdе шi кȣ флорĭ; апеле noastpe, челе maĭ лimпezĭ; черĭȣл nostpȣ, чел maĭ senin; фрацiĭ nostpi de ла mȣnte, чеĭ maĭ вoĭniчĭ; шi копiлеле pomъпче, челе maĭ фpȣmoase ла прiвit, челе maĭ dpъгълаше ла ĭȣвit декът toate zidipiле лȣĭ Dȣmnezeȣ̆.

În чeasȣpiле ачеле de natpiotikъ порnipe, opĭ каре фапtъ istopikъ a stpemoшiлор крешtea în înкinȣipea noastpъ кȣ пропорцiĭ ȣpieшe; opĭ каре фапtъ вitejeaskъ a вре ȣnȣĭ pomъn din ziлеле noastpe—фie mъкар хоц de коdpȣ—ne însȣфла o taĭnikъ mîndpie; opĭ че se atinjea, întp'ȣn кȣвînt, de pomъnie: oвiчеĭȣpĭ naцionaле, nopt naцionaл, danцȣpĭ naцionaле, кънtiче naцionaле... toate anpindea în sȣфлеtеле noastpe o елеktpikъ skîntee, шi ne фъчеa se ziчem кȣ фалъ:

„Sînt Pomъn! шi tot Pomъn
„Eȣ̆ în вечĭ вpeȣ̆ sъ pemъn!
„Pomъnia sъ tpъeaskъ
„Шi'n вечĭ steoa sъ'ĭ лȣчeaskъ!

În чeasȣpiле ачеле de sперъpĭ mъгȣлitope, npesimцipiле inimiĭ noastpe, пътpȣnzъnd веакȣpiле, вestĭa Pomъnieĭ ȣn вiitop mъpeц, шi, npin негȣpiле aȣpite ачелȣĭ вiitop, sȣфлеtȣл nostpȣ întpeвidea ȣmвpe de epoĭ pomъnĭ miшкъndȣse ne кътnȣл глopieĭ, прекȣm odinioapъ Steфan чел mape шi Mixaĭ вiteazȣл.— Zъpĭam noĭ, ка пintp'ȣn вis, цepiле noastpe ajȣnse eapъшĭ în вeкĭa лор пȣtepe, шi naцia noastpъ pъdikatъ eapъшĭ nintpe челе maĭ însemnate naцiĭ a ле лȣmeĭ.

O! вis dȣлче! o! вis nепpeцȣit! каре tînъp, кȣ inimъ adeвъpat pomъneaskъ, nȣ s'aȣ̆ înфpъцit кȣ tine odatъ mъкар în вieaцa лȣĭ? каре tînъp nȣ te-aȣ̆ dismĭepdat кȣ dpaгoste întp' aчeastъ епохъ în каре toate nопоapеле se deштentȣ̆ ла soapеле чiвiлisaцieĭ шi a лiвepтъцiĭ!

O! вis noetik! o! вis mîntȣitop! apatъte ades în okiĭ Pomъпілор ші ле însꙋфлъ кредінца къ tꙋ te веĭ împлinі. Sпꙋпеле къ Dꙋmnezeŭ ле-аŭ dat tot че ле trebꙋе пentpꙋ ка съ se факъ вредnічĭ de пꙋmеле лор de Pomъnĭ: пъmînt богат, sпірit deштепt, inimъ кꙋратъ, minte dреаптъ, ші о ръбdаре destoĭnікъ de аĭ фаче съ isбꙋteaskъ ла орĭ каре цел кът de греŭ.

Sпꙋпеле къ ꙋп попор каре, sꙋпꙋs фiind веакꙋрĭ întреjĭ ла tot soĭꙋл de întъmплърĭ крꙋde, штie se'шĭ апере паціопалitatea ка Pomъпꙋл, пъstрънdꙋшĭ, ка dînsꙋл, паравꙋріле, портꙋл, лімба ші лејеа пъріпцілор; къ ꙋп попор ка ачела este menit а se ꙋрка пе treaптъ кът de палтъ; къ ꙋп попор ка dînsꙋл este кіemat ла о soartъ mъреацъ ші вреdпікъ de ел.

Sпꙋпеле къ stejарꙋл, de ші se ꙋsꙋкъ, trꙋпкіꙋл seŭ ремъне tot пꙋternік; ші къ din а sa tꙋлпінъ креsкŭ алцĭ stejарĭ палцĭ ка ел ші ка ел пꙋternічĭ! . . . .

. . . .

. . . .

Mie'mĭ e dраг Pomъпꙋл ші штіŭ а преці бꙋпъtъціле кꙋ каре л'аŭ dърꙋit natꙋра. Mĭ-e dраг съ'л прівеsк ші съ'л askꙋлt, къчĭ ел е simплꙋ ші фрꙋmos în înфъцішареа лꙋĭ; кꙋчĭ е кꙋрат, înцелепt, весел, ші поetік în граĭꙋл seŭ.

Îmĭ плакŭ обічеĭꙋріле sале патріархале, кредінцеле sале фantastiче, dапцꙋріле sале векĭ ші воĭнічештĭ, портꙋл seŭ пitopesк каре, ла Poma, съ веde sъпат пе колопа лꙋĭ Traĭan, къntічеле sале јалпіче ші melodioase, ші maĭ алеs поeziile sале атът de арmoniоase!

Eŭ îл іꙋбеsк, ші am mꙋлтъ sпераре întр'ачеst попор плін de simціре, каре respectează бътрînеціле, каре'шĭ іꙋбеште пъmîntꙋл, ші каре, фiind mîndрꙋ de пꙋmеле seŭ de Pomъп, îл dъ ка ꙋп semn de чеа maĭ mаре лаꙋdъ орĭ кърꙋĭ om вредnік, орĭ кърꙋĭ вітеаз, фіе mъкар de sъпје strъin.

Am mꙋлтъ sпераре întр'ачеst пеam а кърꙋĭ adînкъ кꙋmінціе е tinъritъ întр'о mꙋлціme de провербꙋрĭ, ꙋнеле maĭ înцелепte декъt алтеле; а кърꙋĭ înкіпꙋіре minꙋnatъ е zꙋгръвitъ în повеstеле sале поеtіче шi stрелꙋчіte ка însашĭ ачеле оріentале; ал кърꙋĭ spiрit satiрік se въdеште în непꙋmърателе апекdоtе asꙋпра tꙋtꙋрор націілор кꙋ каре s'аꙋ̆ афлаt ел în релаціе; а кърꙋĭ inimъ бꙋнъ шi dарнікъ se аратъ în обічеĭꙋл оаspеціеĭ пе каре л'аꙋ̆ пъstрат кꙋ sфінценіе de ла stрътошіĭ seĭ; ал кърꙋĭ jeniꙋ̆, însфîршіt, лꙋчеште атъt de віꙋ̆ în поезіеле sале алкъtꙋіte în опорꙋл фапtелор mъреце.

Шi spre dовадъ:

Каре din noĭ nꙋ аꙋ̆ фost легънat, în копілъріеа sа, кꙋ dꙋлчеле кънtік de Nani, пꙋĭꙋле, шi кꙋ повеstĭ пліне de zmeĭ че алꙋнгъ пе Фът-лъгофът, кꙋ о фалкъ în чер шi кꙋ ꙋна în пъmînt?

Каре nꙋ аꙋ̆ фost înгрozit кꙋ nꙋmеле de Stрігоĭ, de Тріколічĭ, de Staxiĭ, de Рꙋsаліĭ, de Бабе-клоанце кареле esꙋ̆ noaптеа din mорminte шi din півніце пentрꙋ sпаĭma копіілор nesꙋпꙋшĭ?

Каре nꙋ аꙋ̆ ріs шi nꙋ ріde ънкъ, askꙋлтънd întъmплъріле Ціганілор че шi-аꙋ̆ mънкат бісеріка, saꙋ̆ а Jidанілор піn кодрꙋл Херціĭ, saꙋ̆ а Sîрбілор пе малꙋл Dꙋнъріĭ, saꙋ̆ а Nemцілор каре аꙋ̆ dejeрат de фріг în Молдова, zікънd къ ле ера калd? ш: ч: л:

Чіne, ajꙋнгънd noaптеа ла о казъ църънеаскъ, аꙋ̆ întребаt: бꙋкꙋрos ла оаsпецĭ? шi n'аꙋ̆ аꙋzit îndатъ: бꙋкꙋрos!— saꙋ̆, tрекънd пе лънгъ о mаsъ de църанĭ, аꙋ̆ zis: mаsъ бꙋнъ! фъръ а фі пофtit îndатъ ла dînsa?— saꙋ̆, фіind фацъ ла о nꙋntъ din sat, n'аꙋ̆ фost чinstit de кꙋsкріĭ воĭошĭ, шi nꙋ s'аꙋ̆ înкredinцат de респектꙋл tineрілор кътръ бътрînĭ?

Чіne аꙋ̆ întрat ла ворбъ фръцеште кꙋ лъкꙋіtорĭꙋл de ла кътп шi nꙋ s'аꙋ̆ mірат de ideiле, de jꙋдекъціле лꙋĭ, шi nꙋ aȣ̆ гъsit o mape плъчере a askȣлta ворба лȣĭ îmпodoвitъ кȣ фiгȣpĭ opijinaле? De пiлdъ:

Врea sъ гръeaskъ de ȣn om бȣn? eл ziче: E бȣn ка бinȣл mameĭ.

De ȣn om naлt шi фpȣmos? — E naлt ка брadȣл шi фpȣmos ка лȣna лȣĭ Maĭȣ.

De ȣn om ръȣ̆? — Ape maце nestpiце.

De ȣn om ȣpît? — Ȣpît tatъ aȣ̆ aвȣt.

De ȣn om пpost? — Eл sokoate къ къte пasepĭ sбopȣ̆, toate se mъпъпкъ.

De ȣn isteц? — Skoate пe dракȣл din пъmînt.

De o фemee фpȣmoasъ? — E pȣntъ din soape.

De ȣn întpeбȣinцat mik? — Om кȣ tpeĭ парале în пȣnгъ шi кȣ пent de o mie de леĭ.

De ȣn лъȣdъpos? — Întpъ în doĭ ка în doĭsпpezeче, шi пȣ'л skotȣ̆ niчĭ doъ zeчĭ шi patpȣ.

De ȣn tînър кȣ пърȣл алб? — Л'aȣ̆ nins de вpeme.

ш: ч: л: ш: ч: л: ш: ч: л.

Чine s'aȣ̆ amestekat пintpe флекъĭ шi фete ла клакъ, saȣ̆ ла шezetoape, шi n'aȣ̆ пetpekȣt чeasȣpĭ de mȣлцemipe aȣzind глȣmeле tinepiлop, пîкълipiле лȣĭ Пîкалъ шi Tîndaлъ, повestiле лȣĭ Sфapmъ-Пeatpъ, Stpîmбъ-Лemne шi але лȣĭ Statȣ-Палmъ-Бaрба-Kot, istopia вакapĭȣлȣĭ каре saȣ̆ mîniet пe sat, шi maĭ алes чimiлitȣpiле пpoпȣse фeteлop ка sъ ле гîчeaskъ?

Кȣĭ пȣ'ĭ плаче sъ вadъ алepгъnd пe ȣn шeș întins o пoштъ pomъneaskъ кȣ opt каĭ? Каiĭ алepгȣ̆ кът ле aпȣкъ пiчopȣл; пostaшiĭ kiȣeskȣ̆ кът ле цine гȣpa, пoкnind некontenit din xapaпniче, шi кърȣца saȣ̆ калeaska se ковoapъ въiле, tpeче пodȣpiле, sȣĭe deaлȣpiле кȣ o ръпejȣne a dpȣmȣлȣĭ de фep.... din Aȣstpia. Tot dpȣmȣл e ȣn віptej sпъĭmîntъtop în каре кълъtopĭȣл ape пpiлej de aшĭ вidea капȣл фpînt de zeче opĭ пe чeas; dap n'aĭбъ фpiкъ eл, кънĭ de шi dpȣmȣpiле sînt peле, de шi каiĭ sînt miчĭ, de шi хатȣріле sînt слабе, de ші, întр'ȣn кȣвînt, primejdiiле sînt mȣлte, postaшiĭ ромънĭ sînt гiбачĭ, sînt воĭnічĭ. Фie noapte оарбъ, фie глоd, фie kostiшъ, фie вале saȣ пръпastie... n'aĭбъ грijъ кълъторiȣл кънd postaшȣл ĭĭ zіче: Nȣ te teme, Domnȣле, къ eшtĭ кȣ mine!

Чine aȣ възȣt o хоръ веселъ înвъртindȣse пе еарбъ ла ȣмбра ȣnȣĭ stejaр, saȣ danцȣл bestit ал кълȣшъiлор, saȣ mȣnteneaska, saȣ воĭnічеаska, шi s'aȣ пȣtȣt опрi кȣ sънje рече în фаца ачелор веселiĭ a попорȣлȣĭ atъt de вiĭ, atъt de карактеpistiче?

Шi, maĭ кȣ seamъ, каре Ромън nȣ шĭ-aȣ dopit natрia кȣ лакрimĭ, кънd s'aȣ гъsit în stръinъtate? шi каре nȣ se simte пътрȣns de o jале taĭnікъ шi nesфîршitъ кънd aȣde бȣчĭȣмȣл шi doĭneле de ла mȣnte?

O! требȣе sъ nȣ aĭбъ чinева nічĭ o пiкътȣръ de sънje în bine, nічĭ o skînteе de simцiре în inimъ, пentрȣ ка sъ nȣ se îndȣĭoшeze ла прiвeлiштea natрieĭ saле шi sъ nȣ ĭȣбeaskъ пе фрateле seȣ, попорȣл Ромън!..

Арȣnкъ'цĭ okiĭ ла орĭ каре Ромън, шi'л веĭ гъsi totdeaȣna вреdnik de фiгȣрat întр'ȣn таблоȣ.

De ва шedea лȣnjit пе еарбъ, ла поалеле ȣnȣĭ kodрȣ; de ва sta пе пiчоаре, pezemat întр'ȣn toeaг, лъngъ o тȣрmъ de oĭ; de ва sълta în хоръ, весел шi кȣ плeteле în вînt; de se ва кобоpi пе o кърapе de mȣnte кȣ dȣрda sa пе snінаре; de se ва арȣнка воĭnічеште пе ȣn кал selбаtik; de ва кîрma o плȣtъ de kataргȣрĭ пе Бistрiцъ saȣ пе Олt, ш: ч: л:... орĭ кȣm л'ĭĭ прiвi, фie ка плȣгар, фie ка чĭобаn, фie ка postaш, фie ка плȣtaш, te веĭ minȣna de фiрeaska фрȣmseцъ a pozeĭ лȣĭ, шi te веĭ înкреdinца къ ȣn zȣграв n'ар пȣtea niкъiре se'шĭ îmбогъцeaskъ албȣмȣл maĭ mȣлt шi tot odatъ maĭ лesne dекъt în цeрiле noastре.

Bezĭ 'л пе Ромън кънd вine прimъвара, кȣm i se ȣmпле sȣфлетȣл de бȣкȣріе! кȣm îĭ креште ínima în пепt ка фрȣnza în пъdȣре! кȣ кътъ тȣлџетіре ел катъ ла поȣ̆а podoaбъ a natȣріĭ че акопере локȣл паштереĭ sале! кȣ кътъ веseлie ел веde лȣнчіле înверzite, кътпііле înфлоріte, холdеле резъріte!

Romъпȣл se репаште кȣ прітъвара! Ел întinереште кȣ natȣра, къчĭ о ĭȣбеште кȣ toatъ dparostea ȣпȣĭ om прімітів. De ачееа ші toate кънtічеле лȣĭ înчепȣ̆ кȣ Фрȣnzъ верde.—Лȣĭ îĭ плаче sъ se рътъчеаskъ пin desiшȣл пъdȣрілор; îĭ плаче sъ покпеаskъ ші sъ кънte din фрȣnze; îĭ плаче se'шĭ пȣе флорĭ ла пълъріе, sъ askȣлte кънtічеле пъsерілор, ші sъ zікъ atȣнче кътe o doĭnъ de jале, de dparoste, saȣ̆ de хоџіе.

Пentрȣ dînsȣл прітъвара este ȣп tіmп de simџірĭ пȣtерпіче ші adimenitoape. Jinгашеле флорĭ але кътпȣлȣĭ îĭ adȣкȣ̆ aminte de копіле romъпче кȣ окіĭ марĭ ші віоĭ, кȣ феџе ръtȣnde ші албе, кȣ гȣріџĭ рȣmепе ші глȣтеџе, ші atȣнче, фъръ de вое, ел înчепе а кънta:

Фрȣnzъ верde зълчіоаръ!
Пȣĭкȣліџъ бълъĭоаръ,
Bin' deграбъ пъп'te-ашtent
Sъ te stpinг ꙟn браџ' ла пепt....

Saȣ̆: Хаĭ, Ileano, ла поеапъ,
Sъ зъпът о бȣрȣеапъ,
Бȣрȣеапа такȣлȣĭ
Ка s'о dъm бърбаtȣлȣĭ....

Saȣ̆: Пentрȣ tine ле фак toate.
Ш'апоĭ zічĭ къ пȣ se поate!...

Dар, tot odatъ, desimea înверzitъ a коdрілор прin каре шерпȣеskȣ̆ ші se пердȣ̆ taĭniче потічĭ, deшteaптъ în: inima лȣĭ ȣп dор askȣns de боĭпічіе ші îл îndeamпъ a zічe

Фрȣnza'n kodрȣ s'нȣ̆ desit;
Sȣфлетȣ'mi s'аȣ̆ ръкоріt!

Xaĭ, воĭniче, ла попоаръ
Пън' че'ĭ еарва крȣdішоаръ.
Ȣnde калчĭ,
Ȣpmъ пȣ фачĭ;
Ȣnde шezĭ,
Nȣ te maĭ вezĭ.

Saȣ̆—Pemъĭ, taĭкъ, 'n веseлie:
Eȣ̆ mь dȣк în хаĭdȣчie!

Ші dакъ ачеле dорȣрĭ ал inimiĭ sале se împлinesкȣ̆, dакъ порокȣл îĭ adȣче în браце о пȣĭкȣцъ бълъĭоаръ, ел îĭ jȣръ în кosiце ка sъ о ĭее de невastъ ші sъ о ціe tot пе браце ші ла sîn кът а tръi кȣ dînsa.

Ші dакъ întъmплъpie îл adȣкȣ̆ а se фаче воĭniчел кȣ tъĭȣшȣл de оцел, ел нȣ mерjе în хаĭdȣчie нȣmaĭ пentpȣ dopinца de а къштiга бanĭ, чi пentpȣ къ simte în sineшĭ ȣн îndemn neînbins кътpъ о віеацъ de лȣнte, ші о ȣръ neîmпъкatъ îmпpotiва чокоiлор.

Ші ла ачеasta авem maptȣpĭ însȣшĭ кънtічеле лȣĭ.

Мъĭ, stъпжne, mъĭ, stъпжne!
Nȣ'цĭ tot бate jок de mine,
Къ-а веni вара ка mжĭne,
Ші te-оĭȣ npinde 'n лȣнка-mape....
ш: ч: л:

Saȣ̆—Ах! dȣшmane de чокоĭȣ!
De te-ашĭ npinde ла zъвоĭȣ,
Sъ'цĭ daȣ̆ mъчĭȣчĭ sъ te moĭȣ,
De піеле sъ te desnoĭȣ....
ш: ч: л:

Ел se dȣче ла хоціe пentpȣ ка sъ вîntȣpe цеара, ші sъ'ĭ еase вestea 'n лȣme, ші sъ'л îndpъjeasкъ невesteле, ші sъ'л бineкȣвinteze sъpaчiĭ, ші sъ se факъ întp'ȣн кȣвînt,

Пъȣнашȣл кodpiлор,
Воĭniкȣл воĭniчiлор,
Dpъгълашȣл пжndpiлор
Ші гроаzа чокоiлор.

Ачеsta este вisȣл каре фръmîntъ înкinȣirea лȣї! ачеsta este dорȣл каре її арde sȣфлеtȣл! Кът пentрȣ аверї, ел кȣm ле къштigъ аша ле шi рesпъndeште. Банiї лȣацї din кimiрȣл богаtȣлȣї tрекȣ în мъna sъракȣлȣї, къчї Ромъnȣл, de шi se фаче хоц, ел nȣ tрече кȣ viderea пе чеї че поate ajȣta ла невое.

Бȣjор, Коdreanȣ, Воїкȣ, Тȣnsȣл, шi алцї хоцї de demȣлt шi din времiле noastре, nȣ întълnia sерман пеnорочit фъръ аї da банї se'шї кȣmпере вої; nȣ videa въdȣвъ sъракъ фъръ аї фаче віne. De ачееа попорȣл nostрȣ аȣ авȣt tot deaȣna о simпatie пemърjinitъ пentрȣ воїнiчї. Ел її гъzdȣеште, її къntъ, її admiръ шi її tînгȣеште амар кънd еї пiкъ în мъna notiреї.

În окiї попорȣлȣї хоцȣл este ȣп iроȣ ла ал кърȣе фапte шi пепорочiрї ел se iпtереseazъ ка ла ȣп копiл ал seȣ. Amîndoї se їȣбеskȣ ȣпȣл пе алtȣл, se окроteskȣ ла време de певое, шi sînt ȣпiцї прin о stрinsъ легъtȣръ de ачелеашї simцiрї, шi de ачелаш iпtерes поate.

În ȣрмаре, челе маї фрȣmoase къntiче sînt алкъtȣite de попор în їȣбirea шi în pomenirea хоцiлор; челе маї фрȣмoase ромъnкȣце se îndръjeskȣ dȣпъ dînшiї, къчї tot аȣ маї рemas ла Ромънiї de astъzї оаре каре sлабе adȣчерї aminte de dȣmnezeiї Романiлор челор векї, Венȣs шi Марs, каре se їȣбiа împreȣnъ în Олimп.

Dар sпре о маї deплinъ înкredinцаре de ачеа їȣбiре фръцеаskъ че аȣ хоцiї шi попорȣл întре еї, sъ черчеtъm în tрекъt къntiчеле, поеziiле алкъtȣite de imпровisatорї, шi каре sînt штiȣte în toatъ Ромънimea. Ачеste къntiче аȣ îndoitȣл мерit de a кȣпрinde în sinȣл лор шi notiцiї istоріче шi флорї de поезie вредпiче de а tраje admiрареа поаstръ.

În времеа лȣї Mateї Гiка В: В: se аратъ ла Мовiлъȣ ȣп хоц vestit, апȣmе Коdreanȣ.... Съ videm în че кiп îл deskрie къntiкȣл попорал.

Mȣлt e mжndpȣ, ȣпpintineл,
Чeл воїnik, чeл воїnічeл,
Шi tot katъ-ȣn poївȣлeц,
Poївȣлeц кȣ пъpȣл кpeц,
De-a лȣї Kodpean dpъгȣлeц.

Kape mȣmъ noate se'шї dismїepde копiлȣл кȣ maї mȣлtъ dparoste?.. Пentpȣ попорȣл pomъn, Kodpeanȣ nȣ e nȣmaї ȣn воїnik, чi ȣn воїnik їȣвit, ȣn воїnik фpȣmos, ȣn воїnічeл mîndpȣ шi ȣпpintineл!

Хоцȣл îшї гъsemte însфîpшit ȣn кал dȣпъ inima лȣї, se apȣнкъ пe eл шi....

Tpeї pȣjine къ'ї tpъjea,
Astфeл poївȣл mi'шї фȣjea...
Въiле se лimпezїa!

Че deskpiepe noate фi maї simплъ, maї enepjikъ, шi maї noetikъ? Kape кȣвînt din лimва noastpъ noate apъta o ikoanъ maї лъmȣpitъ de їȣцеала калȣлȣї шi de pъпejїȣnea фȣгъї лȣї, dekъt лimпezipea въiлop? Поеziea Pomъnilop este o komoapъ nesфîpшitъ de фpȣmseцї opijinaлe kapeлe dobedeskȣ̆ jeniȣл попорȣлȣї.

Kodpeanȣ, dȣпъ mȣлte isвînzї, întinde masъ mîndpъ în pъdїȣл Бpeazȣлȣї, deasȣпpa Копоȣлȣї, кїap în фаца Iaшȣлȣї:

Шi mi'шї вea шi veseлїa;
De notipъ nічї гъndїa!

Este de însemnat къ în toate валаdeлe воїnічeштї se гъseskȣ̆ ачeste doъ вepsȣpї.— De ȣnde вine asta? шi че dovedeшte pepetapea лop?

Хоцȣл e atъt de sirȣp în nȣtepea лȣї къ nȣ'ї nasъ de nimik; dap попорȣл kape se înгpijeшte de вieaца лȣї шi kape, штiind къ notipa її este чea maї anpiгъ dȣшmanъ, пpeвede soapta че'л aшteantъ din npічina neпъsъpiї saлe, попорȣл, zik, îл tîнгȣeшte amap npin ачeлe doъ вepsȣpї шi adeseopї, ne maї nȣtъnd stъnîni npesimцipea шi грija sa, îл îndeamnъ пе хоц sъ se ферeaskъ de dȣшmanĭ, шi îĭ ziче:

Беа, воĭniче, шi пічĭ прea,
Къ'ĭ notipa јчĭ, колea!

Sъ ne întoapчem însъ eapъшĭ ла Kodpenȣ. Пе ла mijлокȣл mesiĭ, eatъ къ soseшte notipa шi'л înкȣпјȣpъ.

Eapъ ел кȣm o вidea,
Плоska ла гȣpъ пȣnea,
Шi maĭ tape 'пвeseлĭa.
Apпъȣцiĭ ꙟĭ zічea:
„Dъte, Kodpene, лeгat,
„Sъ пȣ te dȣчem stpikat.
Eap Kodpean ле ръsпȣndea:
„Mieлȣ'ĭ гpas, плоskȣцa'ĭ гpea;
„De sжntецĭ piskaĭвa фpaцĭ,
„Eatъ masa шi mъnкацĭ!

Ръsпȣns фалnік шi карактеpistік! în ел е zȣгpъвitъ natȣpa întpeагъ a хоцȣлȣĭ pomъn: фалъ, непъsape, воĭnічie шi dъpnічie.

Eĭ пistoaлeлe'шĭ skotĭa,
Шi'n Kodpean ле влобоzĭa!
Пentȣл лȣĭ Kodpean въpĭa...
Eap ел ръпiле'шĭ stpinjea,
Плȣmвiĭ din кapne'шĭ skotea,
Кȣ eĭ dȣpda'шĭ ꙟпкъpка,
Шi din гȣpъ-aшa stpiгa:
„Алeлeĭ! тълхapĭ пъгжnĭ,
„Кȣm o sъ въ daŭ ла кънĭ
„Къ de-atъta sжntецĭ вȣnĭ!
Kodpean dȣpda'шĭ ꙟntindea,
Шi'n плiп dȣpda лȣĭ покnĭa.
Потipaшiĭ jos къdea,
Ꙟn sъnje se вжpколĭa...

În кът se atinje de фаптеле іpоȣлȣĭ seŭ, попоpȣл пȣ tpeче nimікъ кȣ вidepea. Îĭ плаче sъ deskpie toate mішкъpiле лȣĭ, шi sъ peziкъ toate кȣвinteле saле.

Eap Леontĭ Apпъȣtȣл,
Ꙟпгiцi-л'ap *пътжntȣл*!

Nastȣrĭ d'apjint къ skotea,
Ꙟп пȣшкъ mi'ĭ askȣndea,
Шi'п Kodpeaп ꙟĭ sлоboziĭa…
Пе Kodpeпаш mi'л ръпiĭa!

Eatъ, însфîршit, челе maĭ пȣtepniче dobezĭ de simцiріле попорȣлȣĭ pentrȣ хаĭдȣчĭ. Înчепȣtȣл шi sфîршitȣл ачestiĭ stpoфe кȣпpindȣ̆ toatъ inima лȣĭ.

Eap Леопtĭ Арпъȣtȣл,
Ꙟпгiцiл'ар пъmѫпtȣл!

Блъstem шi ȣръ asȣпpa dȣшmaпȣлȣĭ, asȣпpa înвinгъtopiĭȣлȣĭ dpaгȣлȣĭ seȣ̆ Kodpeпаш!

Пе Kodpeпаш mi'л ръпiĭa!

Ачest MIГЛ este ȣп поеm întpeг de dparoste, de jале шi de desперape.

Sъ вidem aкȣm че фел ръsпȣпdȣ̆ хоцiĭ ла atъta ĭȣвipe шi че фaкȣ̆ eĭ ка sъ о къшtije?—Фапtеле лор воĭпiчeштĭ sînt în adeвър destoĭпiче a miпȣпa îпкiпȣipea попорȣлȣĭ, dap, прin каpe фапte eĭ штiȣ̆ a tpaje аша de вine simпatia лȣĭ? Sъ черчеtъm dap eapъшĭ къпtiчеле лор, шi пе вom tълmъчi лesne ачеа провлеmъ.

Eatъ че гъsim în валаdеле a челор maĭ mȣлцĭ хоцĭ de kodpȣ шi de dpȣmȣл mape:

Tot ачел Kodpean de каpe am вopвit maĭ sȣs, dȣпъ че se лȣпtъ ка ȣп леȣ̆, е прins, легat шi dȣs sпpe черчеtape înaintea Domпȣлȣĭ Mateĭ Гiкa.

—Мъĭ Kodpene, воĭпiчеле,
Sпȣпе tȣ Domnieĭ mеле,
Mȣлцĭ кpeштinĭ aĭ amopit,
Кът ꙟп цеаpъ mĭ-aĭ хоцit?
—Domпȣле, mъpia ta,
Jiȣp пе maĭкa Пpeчista!
Eȣ̆ кpeштinĭ n'am omopit
Кът ꙟп цеаpъ-am воĭпiчit.
Om вogat de ꙟпtълпiĭam
Аверiле 'ĭ ꙟmпъpцiĭam;
Eap de'пtълпiĭam ȣъpaкȣл
Ꙟmĭ askȣndeam вълtaгȣл,

Шi'n кimiр mъna въгаm
Шi de келtꙋеалъ'ĭ dam.

Къntiкꙋл лꙋĭ Бꙋjор ziче:

Фрꙋnzъ верde de лiор,
Ръsърit'аŭ ꙋn вꙋjор,
Ла чокоĭ ꙟnгrozitор
Шi ла sърачĭ d'аjꙋtор,

Воĭкꙋ, întревat de jꙋdекъtорĭ шi черчеtat desпре аверiле че adꙋnase ел în времеа хоцieĭ лꙋĭ, реsпꙋnde аша:

—Аверiле nꙋ воiꙋ da,
Къ пе Воĭкꙋ'цĭ sпъnzꙋра,
Шi воĭ галвini'цĭ лꙋа,
Кꙋ кърцiле iцĭ jꙋка.
Кꙋ dрошtiле iцĭ прimвла,
Кꙋ mꙋерiле 'цĭ mъnка.
Ĭ-am askꙋns пе ла копачĭ,
Sъ 'ĭ гъseаskъ чеĭ sърачĭ,
Se 'шĭ кꙋmпере воĭ шi вачĭ!

Destꙋле sînt ачеste пiлde ка съ не аръte tot odatъ шi карактерꙋл воĭniчеsк а хоцiлор ромънĭ, шi карактерꙋл iꙋвitор шi рекꙋnoskъtор а попорꙋлꙋĭ ромън, шi însфîршit карактерꙋл орijinал а jeniꙋлꙋĭ seŭ поetiк.

Bucovina.— (1849)

II.

Eŭ фак întокmaĭ ка negꙋцitорiĭ de пеtре skꙋmпе, карiĭ кънd îцĭ аръtŭ вре-ꙋn врiлiant minꙋnat, съ simtŭ фъръ вое îndemnaцĭ а рosti miĭ de лаꙋde asꙋпръ'ĭ, de шi ел însꙋшĭ se рекоmъndъ destꙋл окiлор прin фрꙋmseцiле saле. Nꙋ пot съ'цĭ tрimit вре о валаdъ maĭ însemnatъ фъръ а о întовъръшi de кътева рîndꙋрĭ плine de entꙋsiasm пentрꙋ dînsa. Че съ фак?.. M'am înamорat de поezia попоралъ ка de о копiлъ din Карпацĭ, tînъръ, mîndръ, невinоватъ шi аша de фрꙋmоasъ къ, dꙋпъ кꙋm ziче ворва ромънеаskъ, пе soаре аĭ пꙋtеа къta, еар пе dînsa, ва! Eatъ dар къ, desвълind astъzĭ ла лꙋmina soарелꙋĭ комоара nesфîршitъ а поеziеї Роmъnештї, алег din колекціа Баладелор ші а кънtічелор че am adȣnat прin mȣnції ші въіле Молdовеї, tреї баладе ші кътева хоре destinate а пъреа în колоанеле фоаеї Бȣковінеї.— Чеа dintъї баладъ este а лȣї Miхȣ копілȣл.

Ачеst Miхȣ este ȣn adeвърat кавалер-tрȣбаdȣр din веакȣл de mijлок. Воїnік вîntȣрел de цеаръ, ші jinгаш кънtъреț, ел tреzеште кodрії векї, tрекънd кȣ о пълȣкъ înармatъ прin desiшȣл лор, пе ла чеаsȣл кънd toatъ sȣфлареа doapme, пе ла mїеzȣл нопції!

Mȣлt е фрȣnzа deasъ,
Noantea 'ntȣnекоasъ
Ші калеа пеtроasъ.

Zіче балаdа, dар лȣї Miхȣ nȣ'ї е грijъ nічї de фантаsmеле sпъїmîntъtoaре але întȣnерікȣлȣї, nічї de фїареле крȣde але кodрȣлȣї. Ел mерје воїоs пе mȣргȣшорȣ'ї mік каре кънd se ȣрка ла dеалȣл Бърбатȣ ші кълка în пеаtръ,

Пеаtра sкъпъра,
Noantea лȣmina,
Noantea ка zioa!

Se dȣче Miхȣл meȣ̆ dismїерdънd кodрії прin dȣлчеаца ȣnȣї кънtік армоnіos, ȣnȣї кънtік de воїnік че sȣна аша de dȣїos înкът mȣлt în ȣрmъї кodрії вȣїа tаїnік ші se клътіна ка ла sȣфлареа ȣnȣї jeniȣ̆ nевъzȣt.

Ші tot mерје, mерје,
Ш' ȣрmа лі se штерје
Пїntре фрȣnzї къzȣte
Пе кърърї перdȣte.

În zadар калȣл seȣ̆ чеаркъ а лъsа drȣmȣл ші а апȣка колnікȣл! în zъdар mȣргȣл пъsdръван zіче:

Къ s'аціnȣ̆ п'аічї
Патрȣ zечї ші чіnчї,
Чіnчї zечї фъръ чіnчї
De хаїdȣчї левінції
Dȣшї de ла пърінції
De кънd ера mічї.

Міхȣл nȣ'шї пȣтеръ dȣшmaniї nічї odatъ; лȣї nȣ'ї пasъ de-ap фі natpȣ zeчї ші чinчї, чinчї zeчї фъръ чinчї; de-ap фі кїap xaїdȣчї левinцї; de-ap фі кїap dȣшї de ла пъpinцї de кънd epa ънкъ miчї; de ap фі, întp'ȣn кȣвînt, aчeї dȣшmanї, лinsiцї de opї чe simціpe omeneaskъ, кa фiinцї чe de mȣлt s'aȣ depъrtat de ла isвopȣл îndȣлчitop ал inimiї omineштї, de ла sinȣл пъpintesk. Міхȣ ръsпȣnde кȣ фалъ:

Мȣргȣле, te ласъ
Istop враце гроase
Гроase ші вжnoase;
Istȣїe пent лat
Лat ш'ꙟпфъшȣрat;
Istȣї пълȣшел,
Тъїȣш de оцел!

Ла aчeste кȣвinte Мȣргȣл se sȣпȣne, ласъ колnікȣл ші апȣкъ eap dpȣmȣл, къчї mȣргȣ'ї кa rîndȣл, zічe балаda; dap eatъ къ în фȣndȣл коdpȣлȣї, ла o mȣке de stînкъ, венкеtȣeште ȣn Ȣнгȣр вътpîn кȣ natpȣzeчї ші чinчї de nепоцї de aї лȣї, ші eatъ къ deo-datъ eл tpesape aȣzind

Ȣn mжndpȣ кънtiк,
Кънtiк de воїnік
Ш'ȣn глаs de кoвȣz
Dȣлче ла aȣz,
De кoвȣz de os
Че кънtъ фрȣmos.

Ачesta e Іanȣш чeл вestit! Іanȣш каре domneште în коdpi кȣ o чeatъ de воїnічї кȣ ківере nалtе, ші кȣ коzіле лаtе, лъsate пе snate! Іanȣш каре порончеште ла Хаїdȣчї фър'de леафъ; xoцoman вътpîn ші neîmпъкat,

Кȣ варва sȣȣрлітъ,
De реле 'nвекітъ!
Пъnъ'n вржȣ лȣnjітъ,
Кȣ вржȣ ꙟпвълітъ!

Ел ape съвiї лȣчitoape, ape dȣpdъ rintȣitъ, ape inimъ оцълітъ, dap sȣфлеtȣл лȣї e mъpeц, къчї mъреацъ е поронка че dъ ел воїнічілор лȣї Харamіnї Мерјецї, ле zіче, шї'ї ацінецї калеа ла поd, ла хîрton, etc.

De-a фі вр'ȣn віteaz,
Sъ nȣ mі'л stpікацї!
Еар вр'ȣn фъртекаt,
De mȣерї stpікаt...
О палтъ sъ'ї dацї,
Drȣmȣл sъ'ї лъsацї.

О парte din Ȣнгȣрї mергȣ̆ de esȣ̆ în калеа Міхȣлȣї шї кadȣ̆ ȣчішї de палошȣл лȣї, къчї ле-аȣ̆ zis Міхȣ:

Чіne в'аȣ̆ mжnаt
Капȣл в'аȣ̆ mъnкаt!

Пе ȣрmъ Міхȣ пȣрчеde еар піn чел коdрȣ верde, къntъnd dȣїos din кобȣz, шї mерје de se înфъцішеаzъ de odatъ în окії лȣї Іаnȣш. Ȣнгȣрȣл se înфȣріе, шї кȣ глаs de resбȣnаре поронческе nепоцілор sъ dee кȣ фліntеле, sъ dee кȣ лъnчіле.— „Лъsацї лъnчіле, ле zіче Міхȣ,

Къ еȣ̆ Міхȣ sжnt!
Шї вреȣ̆ sъ въ къnt
Ȣn mжndpȣ къntік,
Къntік de воїnік,
Din кобȣz de os
Че къntъ фрȣmos!

Ȣнгȣрії se опреsкȣ̆ ла гласȣл лȣї, шї însȣші Іаnȣш ремъnе mȣt.— Аіче віne о sченъ вреdnікъ de jeniȣл лȣї Osian! În фȣndȣл ȣnȣї коdрȣ векіȣ̆ ка пъmîntȣл шї tъкȣt ка mормîntȣл; în фаца ȣnȣї бъtрîn че паре а фі кіар zeȣл фаntastік ал коdрȣлȣї; în mijлокȣл ȣnȣї mаре nȣmер de хоцї tȣрбацї de dорȣл resбȣnъреї; ла razеле stелелор че лȣnекȣ̆ шї se resфрîнгȣ̆ пе арmе лȣчіtoаре... ȣn воїnічел sinгȣр, прівіnd moартеа кȣ nепъsаре, înчеnе а къntа, mі deodatъ natȣра întpеагъ se treзеште, бъtрînȣл se îmблînzеште, шї хоцїї staȣ̆ порnіцї пе rîndȣрї, ȣіtъnd mînіеа лор. Dар чіnе къntъ аша? Міхȣ копілȣ! Шї че фел къntъ Міхȣ?.. Балаdа zіче:

Eatъ, mъpi, eatъ
Къ Mixȣ de-odatъ
Ꙟпчепе пе лок
A zічe кȣ фок,
Ꙟпчепе ȣшор
A zічe кȣ dop
Ȣп къntiк dȣїos
Atъt de фpȣmos,
Къ mȣпції pesȣпȣ̆
Вȣлtȣpiї s'adȣпȣ̆,
Бpaziї se клъteskȣ̆,
Фpȣпzеле шonteskȣ̆,
Stелеле sкліпеskȣ̆
Шi 'п кале s'опpeskȣ̆!

Чine пȣ s'ap фi îndȣїоша ла asemine apmonie înкъntъtoape, dakъ însaшї stелеле s'aȣ̆ oпpit din калеа лор ка sъ o askȣлte, еле каре aȣdȣ̆ meлodiiле черeштї? Чine п'ap фi zis în ȣpinъ, ка Iaпȣш:

Bin' tȣ, Mixȣле,
Bin' воїпiкȣле
Sъ вепketȣim
Шi sъ веселim,
Ш'апоï amъndoї
Ne-om лȣпta noї doї.

Iaпȣш шi Mixȣ se пȣпȣ̆ ла masъ шi вепketȣeskȣ̆, шi чокпeskȣ̆ пахаре, de шi еї фaкȣ̆ акȣm праzпiкȣл mopцiї. Ȣпȣл din doї tpeвȣe sъ moapъ, къчї пȣ poate înкъпеа пъmîntȣл doї вitejї ка Mixȣ шi Iaпȣш. Eatъ dap къ se skoлȣ̆ шi

De-o пapte se dȣкȣ̆,
Ла лȣпtъ s'апȣкȣ̆!

Чine ва фi оаре înвinгъtop? Лȣпta ле e de moapte!— De вроештї sъ o афлi, четеште валаda, къчї ap фi пъкat sъ'ї desвълеsк еȣ̆ toate taїпеле.—

Чеа ал doїле валаdъ se пȣmeште Пъȣпашȣл кodpiлор. Ea se deoseвeште de къntiчеле пȣmite хаїdȣчeштї ppin ȣп характер pomantik че її dъ o mape asemъпape кȣ баладеле Кавалерiлор din веакȣл de mijлок. Sȣбĭектȣл eĭ de dpaгoste шi de вitejie, прекȣт шi кiпȣл кȣ каре este tpatat de некȣnoskȣtȣл eĭ aȣtop, te фаче а кȣjeta ла ȣнеле sчene din поемȣл лȣĭ Taso, ла лȣntеле еpoiлор кънtaцĭ de aчest jeniŭ nemȣpitop ал Itaлieĭ, ла вitejiiле новiлiлор Кавалерĭ каре авеа dpent deвizъ doъ sinгȣpe кȣвinte: Amop шi глорie! шi каре мȣрĭа кȣ мȣлцемiре pentpȣ апърарea ĭȣвitелор лор.

Aшa, în балада pomъneaskъ, вidem ȣn воĭнiчел tpeкънd кȣ mîndpa лȣĭ пе кȣлmea ȣнȣĭ колнiк, ла о mapjine de кодpȣ. Amîndoĭ sînt tinepĭ, ȣĭmiцĭ de dpaгoste. Ea'ĭ пpȣнкȣцъ бълъĭoаpъ, кȣ kosiцa гълвioаpъ; ел е воĭнiчел mîndpȣ шi кȣ statȣл tpas nintp'ȣn inел. Ел о роагъ sъ кънte, шi'ĭ tot ziче:

Кънtъ-цĭ, mъndpo, кънtiкȣл
Къ'mĭ-е dpaг ка sȣфлеtȣл!

Пpȣнка ap îmnлini кȣ бȣкȣpie dopinцa ĭȣвitȣлȣĭ eĭ, dap se teme ea însaшĭ de nȣtepea фъpmeкъtoape a кънtiкȣлȣĭ, къчĭ npesimte къ ачел кънtiк ва pesȣna în kodpi шi ле ва skoate în кале пе ȣn viteaz вestit, neînвins ъnкъ, Пъȣnaшȣл kodpiлор! Inima'ĭ snȣne къ фpȣmseцa eĭ ap фi пpiчiнъ de лȣntъ перiкȣлoasъ шi nenotpiвitъ întpe ȣn воĭнiчел tinepел ка бъdiцȣл eĭ шi ȣn Пъȣnaш de kodpȣ каре шĭ-аŭ doвîndit фалнiкȣл titлȣ de Воĭнiкȣл воĭнiчiлор. Însъ de шi нȣ вреа sъ кънte îndatъ, ea нȣ мъpтȣpiseшte de-adpentȣл фpiка че о stъпîneшte, къчĭ о новiлъ simцipe de deлiкateцъ о опреште а лови amop-пpoпpiȣл ĭȣвitȣлȣĭ eĭ, чi îĭ dъ нȣmaĭ а înцелеje de denapte desnpe nepiкoлȣл че л'ap ameninцa кънd шĭ-ap кънta ea кънtiкȣл:

Eŭ, бъdiцъ, л'oiȣ кънta,
Dap kodpiĭ s'op pesȣna,
Шi пе noĭ не-a 'ntimnina
Пъȣnaшȣл kodpiлор,
Воĭнiкȣл воĭнiчiлор...

Ачеastъ stpoфъ este вpednikъ de însemnat ка doвadъ de фiinца simцiрiлор челор maї delікаte în inima попорȣлȣї ромъп, шi de прекȣпоштinца instinктiвъ a поецiлор попорaлї în чеea че прiвеште фiпецеле aртеї поетiче.

Ла респȣпsȣл копiлеї, воїпiчелȣл, четind în inima eї, se îndȣїошеазъ шi, în ексалтареа dparosteї лȣї, її dъ пъмiрiле челе maї dismїерdътоаре:

Аȣрiкъ, dръгȣлiкъ,
Nічї п'аї грiјъ, пiчї п'аї фрiкъ.

Кȣвîntȣл аȣрiкъ кȣпрinde ideea de фрȣmseце, de прец маре, de рарitate, de лȣчiре шi de toate калiтъцiле аȣрȣлȣї. Воїпiчелȣл nostрȣ (кърȣїа пегрешit аȣрȣл i se пъреа ȣп metaл фоарте рар) пȣ пȣtea dар гъsi ȣп termin maї богаt, maї орiјinaл шi maї потрiвit кȣ їȣбitа лȣї че авеа косiцъ гълбioаръ. Аторїȣл е пеолог în цеара noastръ.

Кȣвîntȣл dръгȣлiкъ пe îndeamпъ a обsерва аiче асемъпареа че se афлъ între лiмба ромъпеаskъ шi чеа iталiапъ în прiвiреа diminȣtiвелор. Аша, din dрагъ, ромъпȣл фаче dръгȣцъ ш'апої dръгȣлiцъ saȣ dръгȣлiкъ, прекȣт фаче iталiапȣл din caro, carino, carinetto. Ȣпа din калiтъцiле челе maї bedерате але попорȣлȣї nostрȣ este карактерȣл seȣ блînd, simпаtiк шi dismїерdътор.

Sъ пe întoарчет însъ ла шiрȣл баладеї:

Dȣпъ чеа întъї isбȣкпiре a inimiї saле, воїпiчелȣл nostрȣ ȣрmеазъ a zічe кȣ o фалпiкъ бърбъцiе sпрiјinitъ de însaшї пȣtереа dparosteї лȣї:

Sъ п'аї грiјъ пentрȣ mine,
Кът оїȣ фi еȣ лъпгъ tine!
Sъ п'аї фрiкъ пentрȣ tine,
Кът ӂi фi tȣ лъпгъ mine!

Еаtъ къ прȣпка înчепе a кънta шi, прекȣт еа пресimцise, еаtъ къ dȣлчеаца къпtiкȣлȣї trezeште реsȣпеtеле dепъртate шi ле skoate în кале пe Пъȣпашȣл коdрiлор! Чiпе'ї ел? Че soїȣ de фiiпцъ este ачest om каре поартъ ȣп пȣme atъt de поеtік, ші каре este кȣnoskȣt în лȣme de воїнікȣл воїнічілор? Îл вom афла din челе întъї кȣвinte a лȣї, кȣвinte фълоase, пороnчitoape ші amenincetoape:

Мъї бъete, бъeцеле,
Мъї воїніче, воїнічеле,
Dъne поъ mжndpa ta
Ка sъ skaпї кȣ віеаца ta...

Пentpȣ ȣn Пъȣnaш de кodpȣ ка dînsȣл, пentpȣ воїнікȣл воїнічілор toцї чеїлалцї oamini i se парȣ̆ negpeшit бъeцеї, воїнічеї; în ȣpmape кънd ворбеште de dînsȣл ел zіче: Noї, Noъ! întoкmaї ка ȣn stъnînitop, ші кpede къ toцї tpeбȣїе sъ se sȣпȣе ла пороnчіле лȣї, къчї алmintpe amap de eї!

Каpe este însъ soїȣл dopinцїї лȣї? O dopinцъ пъsкȣtъ din dparoste. Ел вpea пe mîndpa каpe л'aȣ̆ tpas din кodpi пpin гласȣл eї, ші каpe aкȣm îл фapmeкъ пpin фpȣmseцa sa. Поронка este sкȣptъ ші xotъpitoape. Pesпȣnsȣл asemine este sкȣpt ші enepjiк:

Ба! eȣ̆ mжndpa пȣ цї-oїȣ da
Пъn' че капȣл sȣs mї-a sta!

Îndpъzneaцъ mîndpie a tinepeцїї! бъpбъцie însȣфлatъ пpin фокȣл dparosteї! повілъ popnipe a inimiї фъpъ фpiкъ... toate aчeste simцipї sînt tълmъчite în doъ вepsȣpї. În еле domneште ȣn че кавалepesк каpe penoaptъ mintea ла веакȣл de mijлок. Sъ пape a вidea doї Кавалеpї înzeoaцї, кȣ лапчеле în mъnї, кȣ коїфȣpiле пе фpȣnte, ші пpoвокъndȣse ла лȣптъ în глоpia ȣneї dame їȣбite de amîndoї. Dap de ші ачеле кȣвinte daȣ̆ баладеї ȣn каpaктep maї deoseбit, вepsȣpiле че ȣpmeazъ її adaorȣ̆ o поȣ̆ъ podoaбъ пpin колоpȣл лоp de naцionaлitate netъгъdȣitъ.

Къ de кънd o am лȣat,
Ꙟn kosiцe ї-am jȣpat
Sъ n'o лas de лъnгъ mine,
Ші s'o апъp de opї чine!

A jȣpa dparoste în kosiцeлe копілелор este ȣn обічеїȣ църъnesк кȣnosкȣt ші întpeвȣinцat de toцĭ холteiĭ кътпiiлор ші аĭ тȣnцiлор noштpi. Јъръmîntȣл în kosiцеле фetелор înфъцiшеазъ ideea шоаntелор amopoase ші taĭniче кape se факȣ пе фȣріш ла шezetopĭ, ла skpînчове, ла sepвъtopĭ, atȣnчĭ кънd окiĭ пъpinцiлор înчeteazъ de а priвеgia miшкъpiле копiiлор.

Поезiiле попорале sînt, прекȣт вidem, комopĭ nenpeцȣite în кape пȣtém deskonepi ikoane виĭ ші noetiче de обiчеĭȣpiле ші de prejȣdeцеле neamȣлȣĭ poтънеsк. Ама, maĭ denapte, чetim în валadъ къ воĭnічiĭ se апȣкъ de врîe ші se ĭeȣ ла лȣптъ.— Лȣnta tpȣneaskъ еpa ла Pomanĭ ȣn eksepsiчiȣ 'zilnik кape slȣjia a фоpmа ostaшiĭ nentpȣ ръsвоае, ші кape еpa tot odatъ о petpeчеpe прекȣт ші ȣn mijлок de а пȣne sфîpшit sфeziлор partikȣлаpe. Ла Pomanĭ еpa лȣптъtopĭ пȣвлiчĭ че da penpezentaцiĭ mapĭ. Asemine ші ла Poтъniĭ de astъzĭ лȣnta tpȣneaskъ аȣ pemas din векiте ȣn обiчеĭȣ кape domneште npetȣtindine ла тȣнцĭ ші ла кътпĭ, ші віpȣitopiȣл este înkȣnjiȣpat de stimъ ші pesnekt, прекȣт odinioapъ ла Poma гладiatopiĭ чеĭ maĭ bestiцĭ.

Тръnta joaкъ ȣn poл mape ла sepвъtopiле попорале ші adese-opĭ еа хоtъpеште înклinapea inimiлор фечĭоаpe. În вpeme че вътpîniĭ staȣ кȣлкацĭ пе eapвъ, povestind despre вpemea векiе, în вpeme че nevesteле ші înѕȣръцеiĭ joкȣ în хоръ, тȣлцĭ din флекъĭ факȣ peтъшагȣpĭ пе tpъnte, se апȣкȣ ла лȣптъ, ші копiiĭ îĭ imiteazъ pinпpejiȣpȣл лоp. Тpъntеле dap sînt împъpцite în deoseвite kategopiĭ, прекȣт:

Тръnta воĭnічеаскъ,
Тръnta мокъneaskъ,
Тръnta ȣпгȣpeaskъ
Тръnta пе dpeptate, ш. ч. л.

Ші чine аȣ възȣt ачеле але Poтъпiлор din веакȣл nostpȣ, кȣnoaште de înainte taвлоȣpiле ші statȣеле че înфъцiшеазъ лȣптеле гладiatopiлор Pomanĭ. Ачелеашĭ nozе, ачелеашĭ апȣкърĭ, ачелеашĭ mішкърĭ se репродȣкȣ̆ ла stрепепоцiĭ лор dȣпъ doъ miĭ de anĭ.

Лȣnta воĭnічеаskъ konsistъ a se апȣка tрȣпȣл кȣ брацеле крȣчіш, ші ạ se арȣнка ла пъmînt, adȣкъndȣse ȣпȣл пе алtȣл neste mъпъ; еар чеа mокъпеаskъ konsistъ a se прinde de брîе, a se фрînje mijлокȣл ші a se пȣне ȣпȣл пе алtȣл în jenȣnкĭ, saȣ̆ a se adȣче neste кап. Пȣtереа лȣпtашілор stъ dар în tъріеа шелелор ші a брацелор, прекȣm ші în stрînsą легъtȣръ a брîелор. Eatъ пеntрȣ че балаdа zіче:

Ei ла лȣntъ s'апȣка
Ші de бржe se лȣа.

Ші maĭ depapte adaoje:

Воĭнічелȣл mi-шĭ sлъбĭа,
Бржȣл i se desчinjea...

Акȣm лȣnta între amîndoĭ воĭnічiĭ se апропіе de sфîршit. Пъȣnашȣл фрînje mijлокȣл бadiȣлȣĭ каре sлъбеште кȣ къt i se desфаче легъtȣра шелелор; ші ачеsta, simцind къ în кȣрънd a se фіе dобеdit, zіче în desперарe:

Мжndро, mжndрȣлiца mea,
Bin' de-mĭ stрinje бржȣл meȣ̆,
Апъра-te-ар Dȣmnezeȣ̆!

Пъnъ în minȣtȣл чел de пе ȣрmъ rîndȣл лȣĭ este преокȣпаt de soapta ĭȣбitеĭ sале, ші dакъ ел dорешtе a maĭ прinde ла пȣtере, este nȣmaĭ пеntрȣ ка съ о поаtъ апъра пе dînsa. De віеаца sa ел nȣ se înгрijeште. De ші періколȣл е mаре пеntрȣ dînsȣл, ръгъчĭȣnеа че фаче ел кътръ Dȣmnezeȣ̆ поmенеште nȣmaĭ de еа.

Bin' de-mĭ stрinje бржȣл meȣ̆,
Апъра-te-ар Dȣmnezeȣ̆!
Къ-mĭ slъбеsкȣ̆ пȣtеріле,
Ші se dȣкȣ̆ авеpіле.

Каре sînt авеpіле ȣnȣĭ воĭnік?.. Пȣtеріле лȣĭ!— Че zічĭ de ȣn попор кȣ asemine simцірĭ кавалерешĭ? — Съ віdem акȣm че респȣnde копіла ла ачеле кȣвinte. Bine еа în ajȣtорĭȣл бadiȣлȣĭ, saȣ̆ nȣ?

Ба пȣ, пȣ, въdiцъ фрate,
Къ ве'ĭ лȣпta пе dpeпtate,
Шi орĭ каре-а вipȣi
De бърбat eȣ̆ л'оiȣ прimi!

Попорȣл ромъп аре ȣп pesпект пемърjinit пentpȣ dpeпtate. Фie în орĭ-че întъмпларе, ел плеакъ капȣл dinaintea eĭ. În окiĭ попорȣлȣĭ dpeпtatea este o dȣmnezeipe, шi кънd ворбеште de dînsa, ел о пȣмеште сфînta dpeпtate! Eatъ пpiчinа пentpȣ каре mîndpȣлiца баладеĭ пȣ вроеште а лȣа пapte ла лȣпta бadiȣлȣĭ кȣ Пъȣпашȣл, къчĭ лȣпta е пе dpeпtate! Tot odatъ ачеа лȣптъ воĭпiчеаскъ че se фаче sȣб окiĭ seĭ пentpȣ добîndipea eĭ, тъгȣлеште natȣpa sa de фемее шi de ромъпкъ. Ка фемее, ĭĭ плаче а вide къ фрȣмsеца eĭ паште порпiрĭ atъt de апрinse în inimiле вitejiлор; ка фемее ea simte milъ пentpȣ воĭпiчелȣл че 'шĭ перde пȣтеpiле, шi, вроind a'ĭ da ajȣтор прin ȣп кiп оаре-каре, ea îл îмбърбъteazъ zikъnd къ ва приimi de бърбat пе чел каре ва фi вipȣitop, къчĭ пегрешit asemine кȣвinte sînt în stape a da пȣтере de леȣ̆ орĭ кърȣĭ tînъp înamopat; dap, черчетънd бine înцелесȣл ачеstop кȣвinte, съ deskoпере лесne tpajepea instinktiвъ a inimiĭ sале de ромъпкъ пentpȣ чел maĭ вiteaz dintpe ъмбiĭ лȣптъtopĭ.

În ȣрmаре, лȣпta se înчепе кȣ maĭ mape фȣpie; dap în кȣрънd ȣпȣл din doĭ лȣпtашĭ kade вipȣit. Балаdа ziче:

Din doĭ ȣпȣл добеdĭа:
Din doĭ ȣпȣл jos къdea!
Чiне къ mi-шĭ добеdĭа,
Шi кȣ мъndpa пȣрчеdea?..

Поеtȣл пекȣпоskȣt ал ачеsteĭ поеziĭ паре а фi компȣs ачеste патрȣ версȣрĭ înadins пentpȣ ка съ аците кȣpiositatea askȣлtъtopiȣлȣĭ шi съ мъреаскъ intepesȣл sȣjetȣлȣĭ прin о прелȣпjipe пpemeditatъ.

Чiне къ mi-шĭ добеdĭа,
Шi кȣ мъndpa пȣрчеdea?
Пъȣпашȣл коdpiлор!
Воĭпiкȣл воĭпiчiлор!

Таблоȣ̆ вiȣ̆ ал вitejieĭ реsплъtite прin вiрȣinцъ.

Чine'n лȣnтъ ni-шĭ къdea,
Шi'n ȣрmъ-ле реmъnea?
Boiniчел tрas прin inел,
Moaре'n кodрȣ sinгȣрел!

Таблоȣ̆ tрist че варsъ în sȣфлеt o taĭnікъ simцiре de jале. În adевър, poetȣл чел maĭ injenios nȣ ар пȣtea sъ sфîршеаskъ ȣn поеm maĭ вine шi maĭ фрȣmos dекъt прекȣm se sфîршеште валада прin kontраstȣл вieцiĭ шi ал морцiĭ. Вieацъ кȣ dраrosteǃ moapte пentрȣ dраroste!

Чеа ал treiле валаdъ, intitȣлатъ Miopiца, este o векie кȣnoштinцъ a ta.

Îцĭ adȣчĭ aminte de o seаръ din лȣna лȣĭ Iȣлie a anȣлȣĭ трекȣt, кънd ne афлаm maĭ mȣлцĭ prietinĭ adȣnaцĭ ла moшia voastръ, ла poetiка Черпаȣ̆ка? N**, P**, K**, tȣ шi eȣ̆ ne pornisеръm de ла къртe кȣ rînd de a фаче вънаt ла ръце, шi sosind пе малȣл eazȣлȣĭ de лънгъ kasъ, ne лȣnjiseръm пе еарбъ aштеntънd ка ръцеле sъ vie ла бȣza пȣштiĭ. Zік бȣza пȣштiĭ, къчĭ de шi eраm patрȣ вънъtopĭ, nȣmaĭ o sinгȣръ армъ aveam!

Soареле, кȣлкъndȣse din dosȣл пъdȣрiлор Черпаȣ̆къĭ, resпъndia валȣрĭ de paze înфокаte кареле лȣnека пintre фрȣnzеле копачiлор ка niште шерпĭ de aȣр шi venia de se jȣка пе фаца eazȣлȣĭ. Aерȣл ера лin, черiȣл împodoвit кȣ въпseлĭ de minȣne, шi natȣра întreaгъ кȣфȣndatъ întр'o тъчере adînкъ în фаца mъреціiĭ anȣnерĭ a soареlȣĭ. Пъmîntȣл пъреа a ziче чел de пе ȣрmъ adio лȣminеĭ черештĭ, шi a se прегъti de servat taĭnеле nопцiĭ. Фрȣmoasъ seаръ ера ачееа! фрȣmoasъ шi плinъ de simцiрĭ dȣлчĭ pentрȣ noĭ! Nȣ sъ zъріа алtъ шiшкаре împrejiȣр dекъt клъtinаpеа пanȣрiĭ din eaz, прiчinȣitъ prin tречереа вре ȣneĭ пasерĭ de валtъ че îшĭ къȣta кȣiбȣл. Nȣ sъ aȣzia алt sȣnet dекъt гласȣл лȣnг, taĭnік шi пътрȣnzеtор ал ȣnȣĭ бȣчiȣm каре pesȣna din партea Молdовiї. Ачел sȣnet trezi фiорї фербinцї în inimile noastpe, къчї пърea a фi гласȣл цeрiї кieтъndȣшї копiiї ръtъчiцї în stpъinъtate!

Atȣнчї, ка toldeaȣna, înчепȣрът tȣsnatpȣ o лȣнгъ шi тȣлt intepesantъ diseptape asȣпра neamȣлȣї ротъnesк. Ȣпȣл ворбi despre istopia лȣї atъt de богатъ în фапте epoiче, înкът ap пȣtea sлȣji de isвор, ла sȣte de romanȣpї istopiче dакъ s'ap nаште вре ȣn Валтер-Skot ла noї. Алtȣл фъкȣ analisȣл провербiлор че кȣlesese din гȣра попорȣлȣї, шi каре sînt de natȣpъ a da o mape шi minȣnatъ idee de кȣminцia лȣї, dакъ este adeвърat къ: les proverbes sont la sagesse des nations! Ȣn ал tpeiле deskpise oбiчеїȣpiле шi паравȣpiле Ротъnilор, кȣtъnd a фаче o алътȣpape компаратiвъ întpe еле шi a ле векiлор Ромаnї, шi ne dobedi în тȣлте пȣнкtȣpї къ лъкȣitopiї цepiлор noastpe aȣ пъstpat maї тȣлте ретъшiцї stpетошештї dекъt лъкȣitopї Ромеї de astъzї. În sфîршit веni pîndȣл meȣ, шi фȣseїȣ pȣgat a ziче балада Mїoapiї. De шi eȣ nȣ o штieam întpeагъ пе depost, totȣш въ spȣseїȣ кътева пърцї din ea кареле deштептаръ în воï o mape admipape pentpȣ poezia попоралъ.

Eatъ dap къ, în memopiea ачелеї sepї minȣnate de ла Чеpnaȣка шi în sпеpape de a deskопepi ла лȣminъ комopiле de dȣлче poezie че staȣ askȣnse în sinȣл попоpȣлȣї Ромъn, eatъ, zik, къ îцї tpimit акȣm întpeaga баладъ a Mїoapeї. Орї каpе Ромъn o ва чеti în газеta ta, ва авеa dpeptȣл de a se фълi de jeniȣл neamȣлȣї seȣ!

Ачеаstъ баладъ, ал къpeї sȣjet e фoapte simплȣ, înчепе ppin doъ вepsȣpї че sînt tot odatъ шi o minȣnatъ ikoanъ poetikъ шi o dobadъ de dpeanta npeцȣipe че попоpȣл штie a фаче de фpȣmseцiле цepiї sале.

Пе-ȣn пiчїop de плаїȣ,
Пе-o гȣpъ de paїȣ.

Ромъnȣл îшї їȣбеште пъmîntȣл ȣnde s'aȣ пъsкȣt ка ȣn paĭȣ din каре nічĭ tipaniiле челе maĭ крȣde nȣ sînt în stape a'л roni. Къte пъвълірĭ de варварĭ аŭ трекȣt neste віata цеаръ! къte палте dȣmnezeeшtĭ аŭ къzȣt neste віetȣл Ротъп!.. шi кȣ toate ачeste, попорȣл аŭ pemas некліntit пе локȣл seŭ, пъstрънdȣ'шĭ naцionaлitatea în mijлокȣл апрijiлор певоĭ, шi zікънd sпре mîпгъере: апа tрече, петреле ремънŭ!

Пе-ȣп пічĭор de плаĭȣ,
Пе-о гȣръ de paĭȣ,
Еatъ вiпŭ ꙟп кале,
Se коворŭ ла вале
Треĭ tȣрте de mіеĭ
Кȣ tpeĭ чĭовъпеĭ!..

Stрофа ачeasta пе аратъ ȣп tавлоŭ віŭ de emirгръріле (прівеjіріле) tȣртелор че se коворŭ în фіе-каре an din вîрфȣріле Карпацiлор, шi трекŭ прін Молdова de se dȣкŭ sъ ерпеze neste Dȣпърeа. Sȣte шi miĭ de oĭ, mъnate de tокапĭ îmвръкацĭ кȣ sapiче алве, esŭ din гȣріле mȣпцiлор îndatъ че фрігȣл toamneĭ soseшte превestind еарпа, шi мергĕ sъ гъseaskъ пъшȣпĭ în кътпііле церiĭ tȣрчешtĭ, sȣв поалеле Балкапiлор. Ȣпеле віпŭ de ла Врапчеа, алтеле de пе коasteле Чеахлъȣлȣĭ, алтеле de піп въіле Бistрiцеĭ шi а Молdовеĭ, еар челе maĭ mȣлte de neste Карпацĭ, din Трапsiлвania. Deosевiteле tȣрте se adȣпŭ ла ȣпŭ лок шi înфорmeazъ караваne пȣтeрoase че se коворŭ înчеt sпре Dȣпърeа, ȣnind sвĭератȣл лор jaлпiк кȣ лътpatȣл къпiлор de пazъ, кȣ sȣnetȣл teлінчiлор aninate de гътȣл магарiлор, шi кȣ шȣератȣл пътрȣпzetор ал tокапiлор кълъȣzĭ.—Віеацъ siтплъ шi patріархалъ! tавлоŭ вреdпiк de веакȣріле ачеле певіповate пе кънd pejiĭ пȣ ера dекът пiute пъstорĭ!

Ȣпȣ'ĭ Молdован,
Ȣпȣ'ĭ Ȣпгȣреan,
Шi ȣпȣ'ĭ Връпчеап!

Adiкъ, ȣпȣ'ĭ de пе валеа Молdовеĭ, ȣпȣ'ĭ de ла Врапчеа, шi ȣпȣ'ĭ din Аpdeaл. — Din пепорочіре, попорȣл nostpȣ din Молdова конфȣndъ фoapte ades nȣmeлe de Apdeлean кȣ чeл de Ȣнгȣpean, къчĭ eл nȣ аȣ̆ ajȣns a кȣноаште кът e de întins пъmîntȣл лъкȣit de Poмънĭ. Eл nȣ штie къ dinколо de toate хotapeлe цepiĭ лȣĭ, къ пeste Карпацĭ шi пънъ în sinȣл Ȣнгapieĭ, къ пeste Dȣнъpea шi пънъ în sinȣл Макedonieĭ, къ пeste пîpъȣл Молniцeĭ шi пeste pîȣл Пpȣtȣлȣĭ se афлъ tot Poмънĭ ка dînsȣл, каре аȣ̆ ачелашĭ пopt, ачелеашĭ oбiчeĭȣpĭ ка dînsȣл, шi каре, întp'ȣn кȣвînt, sînt фpaцiĭ лȣĭ de ачелашĭ nȣme шi de ачелашĭ sъnje! Пȣцinĭ sînt ла nȣmep întpe Poмънĭ, каре аȣ̆ кȣноштinцъ de întindepea neamȣлȣĭ лop, шi maĭ пȣцinĭ ънкъ ачeĭ каре sînt конвinшĭ de пȣtepea че ap doбîndi ачest neam nenopoчit кънd toate pamȣpiлe лȣĭ ap фi peadȣnate пe лънгъ векĭa лop tȣлпinъ. — Stpъinii пe кȣnoskȣ̆ maĭ бine dекът noĭ însine, шi пpeвъdȣ̆ бiitopĭȣл naцieĭ noastpe кȣ deoseбite simцipĭ!.. Zik, naцie, къчĭ авem dpentȣл de a пpetinde ачest nȣme, фiind ont milioane de гласȣpĭ poмънештĭ каре îл пȣteam pевandiка în фаца лȣmeĭ. Sȣвеnipeлe istopiче, фаптеле stpemoшiлop nostpi шi însaшĭ Statistiка пе бine în ajĭȣtop, къчĭ în Валахia шi în Молdова sînt 4,000,000 Poмънĭ, în Бȣковina пeste 200,000, în Transiлвania, Банат шi Ȣнгapia пeste 3,000,000, în Бесарабia апроапе de 700,000, шi în sфîpшit, пе maлȣл dpent aл Dȣнъpeĭ, maĭ mȣлцĭ de 100,000. — Тоцĭ de ла олалтъ Poмънĭ de ачееашĭ peлijie, de ачелашĭ tpeкȣt шi de ачелашĭ бiitop!

„Oiцъ Бжpsanъ!
„De eштĭ пъsdpъванъ,
„Шi de-a фi sъ mop
„Ѫn кътп de moхop. .

Попорȣл Poмън ape mape плекаре a кpede în фаталitate, în soaptъ. Eл îшĭ îmпapte вieaцa în ziле бȣne шi în ziле peле, шi, пpin ȣpmape, nenopoчipiле îл гъseskȣ̆ totdeaȣna пpeгътit ла ловipiле лop. Аша, niчĭ o întъmплape кът de апpigъ nȣ'л поate dъpma, къчĭ eл se mîngъe шi se întъреште кȣ ideea къ аша ĭ-аȣ̆ фost skris!.. аша ĭ-аȣ̆ фost zodia!.. аша ĭ-аȣ̆ фost menit sъ фie!

Sъ ле şпȣĭ кȣpat
Къ m'am ꙟnsȣpat
Кȣ̆-о mъndpъ кръеasъ,
А лȣmeĭ mipeasъ.

Nȣ поate фі вре-о zічере maĭ поetікъ ші tot-odatъ maĭ пotpiвitъ пentpȣ deskpiepea мopц̧iĭ! Moaptea este o mîndpъ кръеasъ каре domneште пeste ominipea întpeагъ, ші tot-odatъ ea este mipeasъ лȣmeĭ! — Tot omȣл e логodit кȣ moaptea din minȣtȣл че întpъ în вieaц̧ъ.

Къ ла пȣnta mea
Аȣ̆ къzȣt о stea.

Steлeлe аȣ̆ о mаре înpiȣpipe asȣпра înкіпȣipeĭ попорȣлȣĭ Pomъn. Ел кpede къ фіе-каре om аре къte о stea каре, din minȣtȣл че ел se naште ші пънъ че moape, este taĭnік лeгatъ кȣ soapta лȣĭ. Steoa Pomъпȣлȣĭ se întȣneкъ кънd îл amenінц̧ъ вре о пenopoчipe, ші кade din чер кънd ел se апропіе de гȣpa мopц̧iĭ. — Sînt eapъшĭ steлe че se apatъ din времĭ în времĭ ка о превеstipe de mapĭ întъmплъpĭ întpe попоаре. Аша sînt ȣпeлe steлe poшiĭ ка de sъnje кареле апаpȣ̆, zіче Pomъпȣл, înaintea pesвоаелор... ш. ч. л.

Soapeлe ші лȣпа
Мĭ-аȣ̆ ц̧inȣt кȣпȣпа;
Бpazĭ ші пълtinaшĭ
Ĭ-am авȣt пȣntaшĭ;
Преоц̧ĭ, mȣпц̧iĭ mapĭ;
Пасерĭ лъȣtapĭ,
Пъsъpeлe miĭ
Шi steлe фъклiĭ!

Поetȣл пекȣnoskȣt ал вaлadeĭ ачeste пpiфаче кȣ пȣtepea înкіпȣipeĭ лȣĭ tot ȣпiвepsȣл întp'ȣп temплȣ лȣminat de фъклiiлe черештĭ, ші adȣче toate konsteлац̧iiлe ші toate подоавеле пъmîntȣлȣĭ фац̧ъ ла кȣпȣnia omȣлȣĭ кȣ moaptea!..

Jȣdeче орĭ чine, фъръ пъртinire, sȣвлimȣл ȣnȣĭ tавлоȣ̆ atъt de mъреџ, шi хоtъreaskъ, daкъ sъ поate, кът e de adînкъ, кът e de вогатъ котоара поезieĭ Ромъnilор. Тоtodatъ, în прiвiрea simџirеĭ îndȣĭошitoaре кът шi în прiвiреа фрȣmseџiĭ лiмвiĭ noastре, însemneze чetitорĭȣл къtъ dрагоste este кȣпrinsъ în deskрiерea dismĭердътоаре че фаче mȣma de копiлȣл eĭ кънd ziче:

Чine-аȣ̆ кȣnoskȣt,
Чine mĭ-аȣ̆ възȣt
Мѫndрȣ чĭовъnел,
Трас пintр'ȣn iнел?
Феџiтоара лȣĭ,
Sпȣmа лаптелȣĭ!
Мȣstеџĭоара лȣĭ,
Sпiкȣл грѫȣлȣĭ!
Перiшорȣл лȣĭ,
Пана корвȣлȣĭ!
Окiшорiĭ лȣĭ
Мȣра къmпȣлȣĭ!

Asemine, nȣ maĭ пȣџin este de însemnat кȣ кътъ înгрiџере dȣлче шi фieaskъ чĭовъnелȣл se роагъ mĭорiџеĭ ка sъ spȣe mameĭ лȣĭ къ ел nȣ s'аȣ̆ însȣpat кȣ o mîndръ кръeasъ, a лȣmeĭ mireasъ, чi кȣ o фatъ de краĭȣ, пе-о гȣръ de раĭȣ! nічĭ sъ'ĭ spȣe къ ла пȣntа лȣĭ аȣ̆ къзȣt o stea! ш. ч. л. къчĭ inima ȣneĭ mame nȣ se înшалъ nічĭ odatъ. Біаtа mamъ ар înџелеџе къ фiĭȣл eĭ аȣ̆ mȣrit!..

Eatъ, ĭȣвite, toatъ валаdа Мiорiџеĭ прекът am пȣtȣto deskореri. Еȣ̆ nȣ кред sъ фie întreагъ, dар кът este mъкар, ea плъteшte în окiĭ meĭ ȣn поem nепреџȣit шi de каре, noĭ Ромъniĭ, ne пȣtém фълi кȣ toatъ dрепtatea.

Întр'о епохъ ка ачeasta ȣnde џерiле noastре аȣ̆ a se лȣпtа кȣ dȣшmanĭ пȣтерnічĭ каре черкȣ̆ a întȣпека nȣ nȣmaĭ dрептȣрiле поlitiче dар шi кiар паџiоналitatea Ромъnilор, поezia попоралъ пе ва фi de mаре ajĭȣtор spре aпърареа ачешtiea, къчї орї кът de тъеstpe съ фie manifestȣрiле кавinetȣлȣї de Петерsвȣрг, Ротънiї tot Ротънї вор ретъпеа шi вор dовedi къ sînt Ротънї прiн лiмба лор, прiн tradiцiiле лор, прiн обiчеiȣрiле лор, прiн кiпȣл лор, прiн кънtiчеле лор, шi кiар прiн jiокȣрiле лор.

Аша, sпре пiлdъ, de вом черчеta ачесtе din ȣрmъ, вом гъsi пе лънгъ непȣмъраtеле dовезї de opiжinъ ромапъ a попорȣлȣї че лъкȣеште пъмîntȣл векiеї Daчie, къ danцȣрiле лȣї sînt de маре însemnъtate.

Doъ din ачеsте maї кȣ seaмъ шi anȣме: jокȣл Кълȣшъiлор шi Хора пъstреазъ пънъ în zioa de astъзї ȣn карактер antiк каре pestoapnъ toate сечеле претенцiї але ачелора че se черкȣ a întȣпека naцiопалitatea Ротъпiлор. Jокȣл Кълȣшъiлор este ȣn danц алегорiк каре înфъцiшеазъ ръпiреа Sавiпелор; еар Хора este adевъратȣл danц роман, chorus, шi se joакъ în Ротънiе кȣ ачееашї pîndȣеалъ хореграфiкъ, прекȣм se вѣdȣ съпате în мармȣрiле antiче Хореле векiлор Ромапї!

Флекъiї шi фетеле, бърбацiї шi невеsтеле dintр'ȣн sat, saȣ din maї мȣлtе sate adȣnate întр'о zi de sербъtoape, se prindȣ кȣ toцiї de мъnї шi факȣ ȣн черк ларг каре se învъrteште înчеt din stînга în dреапta шi din dреапta în stînга пе мъсȣра кънtiкȣлȣї. Ачеasta este Хора! jок simплȣ шi patрiархал! simвол ал ȣпiреї tȣtȣрор în o sinгȣръ фамiлiе!

În лъȣntрȣл черкȣлȣї staȣ лъȣtaрiї карiї ъмблъ пеконtenit пе лънгъ dънцашї, impровizънd stрофе шагалniче пentрȣ фете, веселе пentрȣ флекъї, шi adeseopї atinгъtoape de бърбацiї însȣраці. Ачесtе impровiзацiї трекъtoape, кареле se tinъреsкȣ în mintea попорȣлȣї шi ретъпȣ кȣ време пропрietatea sa поеtiкъ, se пȣmeskȣ еар хоре. Еле аццъ веселiа jокȣлȣї шi adeseopї, desвълind taiпеле inimiлор, slȣjeskȣ de misteріоasъ коinцележере întpe ачеї че se iȣбеsкȣ.

Аша, de пiлdъ, лъȣtaрiȣл, кареле este jeniȣл însȣфлецitор ал хореĭ, tрекънd пе лънгъ о копілъ din черкȣл dan-цȣлȣĭ, ĭĭ кънtъ:

Zis'аȣ̆ вadea к'а вeni
Лȣна'n чер кънd s'а іві. ш. ч. л.

Пе ȣрmъ, алъtȣрънdȣ-se de вadea în алtъ парte а черкȣлȣĭ, ĭĭ араtъ mîndра кȣ окĭȣл, ші zіче în треактъ:

Sъ te dȣчĭ, воĭніче, dȣчĭ
Ꙟn лівadа чеа de нȣчĭ,
Къ te-аштеаntъ нȣ штіȣ че,
Шi'ĭ гъsi о флоріче. ш. ч. л.

Бadea ші кȣ фаtа se întълнеskȣ̆ кȣ окiĭ; копіла se рошеште ші каtъ 'n jos; воĭнікȣл ръdікъ капȣл ші-шĭ ресȣчеште mȣsteаца,.. еар лъȣtаріȣл трече маĭ deпарte кънtънd ȣнȣĭ върваt:

Sерmанȣл върваtȣл прost!
Бȣн оdор ла касъ-о фost.
Орĭ че веde,
Нȣ маĭ креde.. ш. ч. л.

Върваtȣл se mînie; dънцашiĭ рidȣ̆ кȣ хохоte ші se ȣĭtъ ла фemeеа оdорȣлȣĭ, лънгъ каре s'аȣ̆ опріt лъȣtаріȣл zікънd:

Iленȣцъ de ла Пеаtръ,
Кȣ перчіка рътezаtъ,
De-цĭ е dраг върваtȣл tъȣ̆,
Ĭе-ĭ sаmа къ-ĭ пъtъръȣ̆,
Ші-ĭ dъ 'n mънъ о върrȣцъ
Sъ se апере de mъцъ.. ш. ч. л.

Афаръ de лъȣtаріȣл каре este плъtit ка sъ кънte къte штіе ші къte нȣ штіе, adeseорĭ вре ȣнȣл din dънцашiĭ хореĭ înчепе а posti în каdенцъ версȣрĭ потрівite кȣ вр'о întъmпларе ноȣ̆ъ, saȣ̆ кȣ stареа inimiĭ лȣĭ. Фіе-каре îшĭ кънtъ dорȣріле în аȣzȣл tȣtȣрор, къчĭ че аре Рomънȣл пе inimъ о аре ші пе лimвъ.

Ȣн флекъȣ̆ каре'ĭ sінгȣр пе фаца пъmîntȣлȣĭ, îшĭ реварsъ некаzȣл în stрофа ȣрmъtоаре:

Фрȣнzъ верde алȣнікъ,
Ръȣ̆ цĭ фър' de mъndрълікъ!

Da'ĭ maĭ ръȣ̆ фър' de neвastъ,
Къ n'aĭ ȣnde tpaje'n гazdъ!

Алtȣл, оm кърȣnt каре'ĭ лъnгъ dînsȣл, ȣрmeazъ шiрȣл кънtiкȣлȣĭ пе кȣвintеле че se notpiвeskȣ̆ кȣ пофta inimiĭ лȣĭ.

Кът е omȣл de бъtpѫn,
Tot ap тъnка тър din sѫn!
Кът е omȣл алб ла nлete,
Tot ꙟĭ плаче-a пiшка фete!

Вечinȣл seȣ̆, Пепелеа, taĭe imnровizaцiа мошneaгȣлȣĭ шi'ĭ pesnȣnde pizъnd, фър' a întpeрȣne apiea хореĭ:

De-акȣm sana шi лопata,
Еар nȣ търȣл, еар nȣ фata,
Къ de-акȣm цi-aĭ tpъit tpaĭȣл,
Цi-aĭ тъnкat, вadeo, тълаĭȣл!

Dȣпъ toate aчeste пiлde sъ înцелеje карактерȣл поезiiлор nȣmite хоре. Еле sînt imnровizaцiĭ din фȣгъ, кȣjeтърĭ postite în версȣрĭ în ръnejiȣnea danцȣлȣĭ, destъinȣiрĭ naiве але dopinцiлор inimiĭ, пiкълiтȣрĭ шагалniче întpe dъnцашĭ. Прin ȣрmapе, шi форma aчestop поезiĭ este неregȣлatъ ка ideiле imnровizъtopiлор.

Ȣнеле хоре sînt лȣnjĭ шi кореkte прекȣm a Zoiцiĭ, a Iленȣцiĭ шi алтеле; dap челе maĭ мȣлte sînt sкȣpte de зече, de опt, пъnъ шi de natpȣ версȣрĭ. Înкът пiвеште însъ opijinaлitatea ideiлор, фрȣmseцa esnpesiiлор шi кȣ̆алiтъцiле лор поеtiче, орĭ чine noate тъptȣpisi къ atът хореле din Молdова, кът шi челе din Tpansiлвania, din Бȣковina шi din Валахia, sînt вpedniче sȣpopĭ але баладелор. Jeniȣл попорȣлȣĭ Ромъn, фie din орĭ че провinцie, este претȣtindine богат de поеtiче коморĭ.

Bucovina. — (1849)

III.

Snpe a комплеta aчeste stȣdiĭ asȣnpa цeрiлор noastpe шi asȣnpa попорȣлȣĭ Ромъn, sокоt къ nȣ este de npisos a adъoji aiче кътева фрагmente dintp'ȣn кȣвînt че am цinȣt ла 1848, în Пapis, dinaintea ȣneĭ soчietъцĭ de stpъinĭ філо-Ромъnĭ:

Domnілор!

„Daцĭ'mĭ воїе a въ espȣne aiчe ȣn ръпіde taвлоȣ̆ de провinцiile Dȣnъpeĭ лъкȣite de Pomъnĭ. Ка фiȣ̆ ал Pomъnieĭ, mъ пропȣn sъ въ slȣjesk de кълъȣz în прimвлареа че вроiцĭ a фаче прin ачеле цертȣрĭ depъptate шi аша пȣцin кȣnoskȣte ънкъ de Европа окчidentалъ.

Sъ tpeчem în грабъ Германia, Галiцia шi Бȣковina, (провinцie mъnoasъ пе каре Aȣstpia aȣ̆ despъpцito de Молдова ла 1775 шi aȣ̆ înкорпорato Imnepiȣлȣĭ), шi sъ ajȣnjem în ачеле локȣрĭ кърора лъкȣitopiĭ лор daȣ̆ пȣмеле de Ромънie шi пе каре stpъiniĭ ле кiamъ провinцiĭ Danȣвiene. Акȣm пъшim Молпiца, пiръȣ̆ че slȣjeшte de xotap întpe Бȣковina шi Молдова, шi eatъne înşфîршit пе ачest колц de пъmînt atъt de некȣnoskȣt înкът mȣлцĭ diплоmaцĭ шi mȣлцĭ bestiцĭ înвъцaцĭ л'aȣ̆ конфȣndat кънд кȣ пъmîntȣл Тȣрkieĭ кънд кȣ пъmîntȣл Posieĭ. Eatъne întp'o цеаръ кȣ totȣл поȣ̆ъ, dap ȣnde вom авеа плъчере a гъsi o mȣлцime de кȣnoшtinцĭ фъкȣte de noĭ în кърцiле Istopieĭ Pomane.

În sinȣл ачestop въĭ atъt de богate шi mъnoase, пе вîрфȣріле ачestop mȣnцĭ ȣрieшĭ, пе малȣріле ачestop рiȣрĭ лimpede, aȣzim deodatъ пронȣнцъndȣse пȣме antiче кареле deшteptȣ̆ în mintea noastpъ mapĭ sȣвenipȣрĭ шi penoapтъ înкinȣipea ла епоха глоpioasъ a Împъpъцieĭ Pomane: пȣмеле лȣĭ Траїan, Aȣрелiаn, Obidie, Каракала, Sentim-Seвepȣs, etc, eшind din гȣра ȣnȣĭ цъpan simплȣ шi neшtiitop! Окiĭ nostpi întълneskȣ̆ pretȣtindene ȣpmele Попорȣлȣĭ Sȣвepan: Eatъ валȣл лȣĭ Траїan, подȣл лȣĭ Траїan пе Dȣnъpea, Pomanȣ, Каракал, Чetatea албъ, Гepгina, Iaшiĭ, (Municipium Jassiorum) Тȣрnȣл Seвepinȣл, Бъiле лȣĭ Еркȣл, (Mixadia din Банат), Лакȣл лȣĭ Obidie, (în Бесарабia, алтъ провinцie a Молдовiĭ лȣatъ de Posia ла 1812).—Ачest лак aȣ̆ възȣt adeseopĭ пе Obidie прimвлъndȣse пе mалȣріле лȣї ші meditънd poate поетȣл Metamorфоzелор, пе кънd ел ера ексілat în Dачіа. Tradiцia попоралъ sпȣne ънкъ în zілеле noastpe despre ачest mape poet ал векітеї, къ ера ȣn фрȣmos бътрîn кȣ плетеле албе, ші къ граїȣл лȣї dȣлче кȣрjea ка mіерea din бȣzеле sале.—Ачеste пȣme adȣкȣ negрешit о adînкъ mipape, аȣzindȣле întp'о цеаръ perdȣtъ ка Молdовалахіа în фȣndȣл Европеї, ші, ка о stînкъ în sінȣл mърії, некontenit бъtȣtъ de валȣріле а tpeї neamȣpї mapї, neamȣріле Герman, Sлав, ші Otoman. Фіреште dap stpъінȣл îшї фаче întpeбare кȣm ачeste пȣme pomane s'аȣ ръtъчіt аша departe de Рoma ші че фȣрtȣnъ ле-аȣ aȣвîрліt аіче? Ші atȣнчї ел îшї adȣче aminte de лȣпtеле Pomanілор кȣ Dачії, ші de dȣелȣл ероік че аȣ фоst între mapеле Îmпърат а Pomeї, Траїan, ші mapеле pejе а Dачіеї, Dечебал, каре s'аȣ otpъвіt în zioa кънd аȣ фоst înвins! Îшї adȣче aminte tot odatъ къ mȣлte колоnії Pomane аȣ venit ка sъ împопореze ачeste цертȣрї пȣstiete prin desфачерea Dачілор, sпре а форma кȣ pentȣріле лор ȣn zid пȣtepnік împротiва пъвълірілор de барбарї. Ші astфел, înчet-înчet, adевърȣл ese ла лȣmіnъ, ші ачел adевър арatъ къ eksistъ în лȣme о Pomънie, de ші еа нȣ фігȣреазъ пе хърціле de Географіe!

Векії Pomanї înцелеseсеръ біne intepeseле imперіȣлȣї лор, ашезънd челе maї viteze лejioane а Italieї ка sentiнеле despre pesърit. Еї штіеа къ провінціїле Dачіеї ера порціле natȣрале пе ȣnde trечеа пъвълірілe попоарелор asiatiче aсȣпра Европеї, ші pentpȣ dînшії ера о kestie de vіeaцъ saȣ de moapte ашезареа de гарnizoane tapї пе прагȣл ачелор порцї.

Dачіа Траїanъ se фъкȣ deчї чеа maї sігȣръ фортіфікаре pentpȣ четatea Чесарілор ші se împotivi mȣлцї anї валȣрілор de барбарї каре se sdpобіръ de еа ка de ȣn mал stînкos.— Акȣm 2000 de anї, попорȣл Pоman înцелесese чееа че astъzĭ Европа чiвiлizatъ, Европа înвъцatъ пȣ вреешtе а înцелеjе! Шi însъ, dȣпъ 2000 de anĭ, ролȣл провinцiiлор Danȣвiane este în totȣл ачелашĭ ка în timпȣл Romanilор. Еле se гъseskȣ̆, ка în векime, esпȣse ла челе întъĭ ловiрĭ а ȣneĭ пȣterĭ пъвълitoаре че каtъ а se ревърsa peste Европа.

Sъ арȣнкъm окiĭ asȣпрă sȣрфацiĭ ачеstор шеsȣрĭ петърjinite а церiлор romъпештĭ, шi вом вidеа о mȣлцimе de mовiлĭ sinгȣpatiче. Че sînt ачеste mовiлĭ? Еле sînt пajiпеле istopieĭ пъвълiрiлор, къчĭ еле кȣпрindȣ̆ oseminte de варварĭ! Фiе–каре tumulus е ȣп monȣment а tрекȣtȣлȣĭ ръdiкat пеntрȣ прiчепереа вiitорĭȣлȣĭ, о лекцie sпъĭmîntъtoаре пеntрȣ попоареле Asieĭ кареле цinȣ̆ окiĭ цintiцĭ asȣпра Европеĭ, шi о превеstipe пеntрȣ ачеasta. Фiе–каре паре а ziче: къ Черĭȣл аȣ̆ destinat ачеastъ цеаръ а фi вȣлвардȣл чiвiлizaцieĭ шi mормîntȣл варварiлор!

Пе лъпгъ ачеле mовiлĭ istopiче, гъsim кътпȣрĭ de вътълiĭ а кърора пȣmе aminteskȣ̆ лȣпtеле ероiче sȣsцinȣte de попорȣл romъп împротiва Гоцiлор, а Хȣпiлор, а Тȣрчiлор, а Тъtарiлор, а Лешiлор, etc. Еаtъ Валеа албъ, пореклitъ astфел de tрadiцie фiind къ, în време de jĭȣmъtate de веак, аȣ̆ фost коперитъ кȣ oseminteле а пепȣmерateлор miĭ de Тȣрчĭ че котропiserъ Молdова sȣв Domnia лȣĭ Steфan–Bodъ; еаtъ Dȣmвръвiле рошiĭ, арate кȣ Лешiĭ înхъmaцĭ ла jĭȣгȣрĭ; Еаtъ Ръsвоенiĭ, Кълȣгъренiĭ, Баеа, Валеа Тȣtовiĭ, рȣiнеле Тiргoвiштеĭ, рȣiнеле четъцiĭ Neamцȣлȣĭ, etc. De пе zidĭȣрiле ачештiĭ четъцĭ, Doamna Рȣкsandра, mamа лȣĭ Steфan–Bodъ, аȣ̆ рефȣzat de а deskide порцiле фiĭȣлȣĭ seȣ̆ алȣпгаt de о арmie пȣmероаsъ de Тȣрчĭ, шi ĭ–аȣ̆ пороnчit sъ mоаръ maĭ вȣкȣроs декъt se'шĭ skапе вieацa кȣ рȣшinе прin miла ȣпеĭ фemeĭ!— De пе zidĭȣрiле ачештiĭ четъцȣĭ, 18 плъешĭ Romъпĭ s'аȣ̆ împотiвit maĭ mȣлtе zile армаteĭ întреjĭ а лȣĭ Sовieцкi, рiга Полонieĭ, mîntȣitорĭȣл Вieniĭ!

În toate пърціле ȣnde вор алерга окiĭ, еĭ вор вidea adeвърȣл skрis кȣ літере de sъnje, шi ачеst adeвър este къ церіле Ромънешtĭ aȣ̆ фost, atъt în векime кът шi în веакȣріле de mijлок, прагȣл temплȣлȣĭ чiвiлisaцieĭ, шi кȣ попорȣл ромън s'aȣ̆ цinȣt tot deaȣna кȣ tъpie în поziцia sa de sentinелъ ал ачеstȣĭ temплȣ.

Шi însъ! Европа паре къ нȣ вреа niчĭ мъкар sъ цie sokoteaлъ de tot sъnjеле върsat пentрȣ апърареа еĭ! Че'ĭ пasъ Европеĭ de ачеastъ цеаръ sлъвitъ прin atъte ръsвоае шi atъte nепорочiрĭ! Че'ĭ пasъ de naцionaлitatea ачелȣĭ попор Ромън каре вроеште astъzĭ sъ se ръdiче din къdeреа sa пentрȣ ка se'шĭ їее din ноȣ̆ nostȣл че Dȣmnezeȣ̆ însȣшĭ ĭ-aȣ̆ înкредinцat! Ачеst попор, ачеastъ цеаръ, meрitъ оаре de a tрaje лȣареа aminte a Окчidentȣлȣĭ?

Beniцĭ кȣ mine, Domnілор, ка sъ черчetъm împреȣnъ adeвърȣл ла isворȣл seȣ̆, шi sînt înкредinцat къ însфîршit веці ziче: Бȣнъ цеаръ! бȣn попор!

Шi maĭ întъїȣ sъ tречем Карпацiĭ пentрȣ ка sъ ешim în въĭ. Ачештĭ mȣнцĭ, adeвърate tърiĭ în прiвiреа stрatejiкъ, sînt акоперіцĭ кȣ пъdȣрĭ фрȣmoase în каре se гъseskȣ̆ копачĭ de katapгȣрĭ кът de nалte. Еĭ кȣnprindȣ̆ în sinȣл лор въĭ de фер, de пȣчоаsъ, de арамъ, de арjint, шi de аȣр, ънкъ nedeskонерite, шi isвоаре minерале пentрȣ віndeкареа́ боалелор.

Въіле sînt формate de ȣn пъmînt продȣкъtор каре ар пȣtea хрънi о попорацie întреitъ de ачееа каре ле лъкȣеште. Окїȣл se ръtъчеште în deпърtаре пе оrizonȣрĭ алвastре каре въdeskȣ̆ о клimъ sънъtoasъ шi ферічitъ. Ел пъtрȣnde în лȣнчĭ пліne de вънatȣрĭ de tot soїȣл; întълнеште рîȣрĭ, еazȣрĭ, пърае пліne de пешtĭ; лівеzĭ фрȣmoase înкъркate кȣ помъt; колніче кȣ подгоріĭ кареле продȣкȣ̆ вінаце minȣnate; шi zъреште în въzdȣх роїȣрĭ de алвіne че факȣ̆ о mїере алвъ шi парфȣmatъ ка ачеа вestitъ a mȣnteлȣĭ Ximet din Гречіа. Пе întinsȣл къmпiiлор пaskȣ̆ tȣpme пȣmepoase de oĭ шi вite mapĭ кареле sînt ȣna din челе mapĭ вогъцiĭ a цеpiĭ; хергелiĭ de каĭ воĭнiчĭ; sate акопеpite кȣ stȣx, în toatъ simплitatea архitектȣралъ a timпȣpiлор patpiархале; ораше în каре чiвiлiзaцia se apatъ tъ ла tot пasȣл, în форma каseлор, în мовiлареа лор, în хаĭнеле лъкȣitopiлор, în manierele лор, în граĭȣл лор че аȣ adoпtat лiмва францезъ, шi кiар în deфектеле лор. Maĭ denapte se zъpeskȣ фpȣmoase лъкȣinцĭ de цеаръ, алвind întpe копачiĭ гъpdiniлор; шi пе шоселе ноȣе, калеsче de Biena tpeкъnd кȣ ръпеjiȣne, în фȣга каiлор de поштъ шi în кiotȣл seлвatik a nostaшiлор. Еле tpeкȣ пе лънгъ шipȣpĭ лȣнцi de каре (carru) tpase de воĭ, ка ла Pomanĭ.

Къчĭ tpeвȣie sъ o mъptȣpisim. Ачеastъ цеаръ este цеаpa kontpastȣpiлор. Deoseвiтеле веакȣpĭ sînt aiче pepрezentate пpin deoseвiтеле класе a попорацieĭ. Лъкȣitopȣл цъpan аȣ pemas tot ачелашĭ de 2000 de anĭ шi înфъцiшеazъ antikitatea. Noвiлiĭ въtpînĭ, (Боĭерiĭ), кȣ ideiле шi обiчеĭȣpiле лор феоdалъ, înфъцiшеazъ веакȣpiле de mijлок; шi ноȣа jenepaцie, че аȣ фost кpeskȣtъ în stpъinъtate шi маĭ кȣ seamъ în Францiа, înфъцiшеazъ ал XIX веак.

Цеара ачеasta este dap, пpeкȣm вideцĭ, Domniлор, destȣл de intepesantъ a вizita, шi кȣпpinde mapĭ sȣjetȣpi de stȣdie пentpȣ фiлosoфĭ шi пentpȣ aptiштĭ. Ea este фpȣmoasъ, авȣtъ, шi вine înzestpatъ de Провеdinцъ, în toate пpiвipiле. Dap чееа че ашĭ dopi eȣ ка sъ въ фак a înцелеje este фаpmекȣл adimenitop a ачеstop пъpцĭ a лȣmeĭ, каре фаче пе Pomъniĭ din Молdова sъ zikъ în ĭȣвipea лор de patpie:

Ла Молdова чеа фpȣmoasъ
Веаца'ĭ dȣлче шi воĭoasъ!
Л'ал Молdовеĭ dȣлче soаре
Кpeштe флоаpe лънгъ флоаpe!

Шi taĭnika atpajepe че аȣ еле пentpȣ inimiле stpъiniлор, înкъt Pomъniĭ din Валахia zikȣ:

Dжmвовiцъ, апъ dȣлче,
Чine вea nȣ se maĭ dȣче!

Astфeл este Pomънia, nȣmitъ de Pomънĭ гȣра раiȣлȣĭ. Sъ черчеtъm акȣm попорȣл каре о лъкȣеште.

Че este ел? De ȣnde вine? Каре е лimва sa? Каре sînt tрadiцiiле, oвiчеĭȣрiле, sȣпеpstiцiiле лȣĭ? Че tрекȣt аŭ авȣt? Че вiitор ва авеа?

Че este? Ел însȣшĭ не ва spȣne întр'о лimвъ пе каре кĭар d-воаstръ, Domniлор, о вецĭ înцелеje лesne късĭ ел не-а гръi în лimва Pomanъ векiе. Eatъ'л dinaintea noastръ, în kostĭȣmȣл seŭ jĭȣmъtate Dак шi jȣmъtate Poman: кȣшmа de оае а Daчiлор пе кап, шi опinчеле Pomane în пiчоаре. Eatъ'л кȣ поza sa antiкъ, кȣ tiпȣл seŭ poman че л'аŭ пъstpat de 2000 de anĭ. Sъ'л întревъm акȣm че este ел, шi sъ askȣлtъm pesпȣnsȣл seŭ:

„Eŭ sunt Român. Imperatul Traĭan a venit in vechime „cu multâ putere de a invins pe Dacĭ, locuitoriĭ ţeriĭ a„ceştĭ. Toatâ averea mea este o casâ, un câmp, o fon„tâna, un caru, o vacâ, doĭ boĭ de jug, un cal. Am o „femee bunâ, frumoasâ, lucrâtoare. Ea nu lasâ furca din „mâne cât e ḑioa de lungâ, nicĭ nu perde din ochĭ fiiul „ce ne-a dat Dumneḑeŭ, etc. etc.

De ajĭȣns sînt ачеste кътева кȣвinte ка sъ въ dовеdeaskъ, Domniлор, къ попорȣл че гръеште astфел е de neam Лatinesк, еар nȣ Sлав, прекȣm аŭ îndpъznit а о пpetinde кamпionii Пansлавismȣлȣĭ карiĭ s'аŭ înшелat а креde къ naцionaлitъцiле se потŭ sкamota прin кътева note шi maniфestȣpĭ dinлomatiче.

De nȣ въ вецĭ mȣлцemi însъ кȣ atъta, въ пропȣn sъ mepjem maĭ deпapte кȣ черчеtъpiле noastpe sпpe а deskопepi noŭe dовezĭ desпpe pomъnismȣл Pomъniлор. Ачeste dовezĭ ле вom гъsi:

1° În oвiчеĭȣл оаsпецiеĭ каре s'аŭ пъstpat din векime;

în pesпектȣл tinерілор пentpȣ бътрînĭ; în черемоніїле пȣнцілор ші а înmормîntърілор, etc.

2° În крезърілe sȣпepstiціoase a църанілор.

3° În повestілe попорале че sînt плine de zeiĭ Пагаnismȣлȣĭ пȣртънd titлȣл de sфінцĭ: прекȣm Sфînta Binepe (Venus), Sфînta Joe (Jove), Sфînta Меркȣреĭ (Mercur) etc.

4° În кънtічеле попорале кареле помеnesкȣ de Ꙟмпъраціĭ Траĭan ші Аȣреліan.

5° În tpadiціiле istopiче a църiĭ.

6° În nевinовата mîndpie къ каре попорȣл dъ titлȣл de Ромънĭ тȣтȣрор еpoiлор, кĭар stpъinĭ de-ap фi.

7° În плекареа фіреаsкъ че аре кътръ dȣлчеле far niente че каракtереаsкъ пе Italienĭ.

etc. etc. etc.

Ꙟмĭ паре фоарte ръȣ, Domnілор, кȣ лipsa de matepiaлȣрĭ mъ опреште de a mъ întinde, прекът ашĭ dopi, asȣпра aчеastъ kestie spe a въ пȣtea da o idee комплетъ de toatъ opijinaлitatea обічеĭȣрілор попорȣлȣĭ Ромън, de toate комоpiле de înкіпȣіре че stpeлȣчеsкȣ în basпеле saле, de toatъ поезia apmoniоasъ че resȣпъ în кънtічеле saле, ші de adînка кȣmінціе че domneште în провербȣрiле saле.

Фie-mĭ eptat de-окаmdatъ a въ sȣпȣпе кътева notiцiĭ jенерале asȣпра церілор noastpe:

Ромъnia întpeагъ se компȣне de 6 провінціĭ че кȣpindȣ апроапе ла 9 miліоане de oamenĭ de ачелашĭ sънje, de ачелашĭ пȣme, de ачеешĭ лimбъ, ші каре se пȣmeskȣ фрацĭ. Ачеле провінціĭ sînt:

Тpansiлвania, Банатȣл ші Бȣковina, astъzĭ sȣб stъпînipea Аȣstpieĭ; Бесарабia, лȣатъ de Posia пънъ'n Прȣt ла 1812; ші însфîpшit Молдова ші Валахia каре se афлъ sȣб sȣzepanitatea Тȣрчieĭ.

Ачеste doъ провінціĭ, dȣпъ ȣп шip de maĭ mȣлte веакȣрĭ de непорочірĭ, s'аȣ reskȣлat акȣm ла кĭетареа фъкȣтъ de Франціа тȣтȣрор націіiлор îmпілate. Istopia револȣціеĭ Ромъпілор въ este кȣпоskȣtъ прiп газеtеле че аȣ̆ пȣблікаt актеле еĭ. Nȣ'mĭ ремъпе mie а въ обсерва декъt ка sъ пȣ въ mipaцĭ къ гласȣл паtpieĭ воаstpe аȣ̆ гъsit ȣп резȣпеt аtъt de грабпік шi de пȣtерпік în паtpia mea, къчĭ dintpe toate копкетеле Францieĭ, чеа maĭ фрȣmoasъ, чеа maĭ tpaïпікъ шi maĭ пешtiȣtъ de dînsa поаte, este копкеtа моралъ а пацieĭ Ромъпе.

Paris — 1848.

* * *

TEATRU.

CINEL-CINEL.

Comedie în 1 act.

Impovizatâ pentru benefițiul sâracilor.

(MUZIKA DE D. FLECHTENMCAHER.)

ПЕРSOANE.

Пітарїȣл Sandȣ, воїер de 50 de anї.

Smъръndiца, nepoata лȣї.

Тinкȣца, вара Smъръndiцiї.

Флоріка, tжnъръ църанкъ.

Граȣр, фечїор воїереск din Молdова.

Dame, цъranї, църанче, лъȣtapї.

Sчena se петрече ла о momie din Валахіа лъngъ хотарȣл Молdовеї.

ЧІNЕЛ - ЧІNЕЛ.

Театрȣл ꙟнфъцішеазъ о гръdinъ фрȣmoasъ кȣ ȣн бoskеt ꙟн mijлок. Ꙟn dpeanta, ȣн павілiоn кȣ ȣша пе ȣчепъ.

SCENA I.

ЦЪРАNIĬ, (гребллȣind dpȣmȣpiле гръdinii.)

Azĭ e zi кȣ soape,
Azi e sepбъtoape.
Хаĭ съ не гръбim
Ка съ кȣръцim
Гръdina de skinȣpĭ
Шi цеара de kinȣpĭ,
Sъ ле креаskъ флорĭ
De-акȣm пъn' ꙟн zĭорĭ.

SCENA II.

ЦЪРАNIĬ, SANDȢ, (ешind din павілiоn.)

SANDȢ.—Ei! копiĭ, аці sфîршit de кȣръціt гръdina?

ЦЪРАNĬ.—Sфîршit, кокоane.

SANDȢ.—Sъ tръiці, феціĭ meĭ! (дъndȣле бani.) Na ȣн бакшiш, sъ фачеці кïеф шi veseлie къ astъzĭ e sepбъtoapea непоateĭ меле, Smъpъndiца.

ЦЪРАNIĬ.—Sъ tръeaskъ коконiца!

Sandȣ.—Amin! Хаїt, mерјецї акȣm ла хоръ шi sъ'mї јȣкацї пъ sdpeaвъп.

Цъpaniї.—Лаs' пъ noї, кокоaпе! (Ese кънтънd пin фȣnd, ꙟn dpeaпта.)

Azї e zi кȣ soape,
Azї e sepвъtoape,
Хаї sъ dъпцȣim,
Sъ пe веseлim.

Sandȣ.—(cіпгȣр) Аолео! че пеказ пъ капȣл meȣ dъ кънd a вenit пепоаta mea Smъpъndiцa кȣ пpietiпiле eї ачiле, ла mошie! N'am ръгаz пiчї mъкар ȣп чеas!. Ба sъ ле аштепt кȣ masa пъпъ пъ ла toaкъ; ва îmї факȣ кasa апокаto пъпъ пъ ла doъ dȣпъ miezȣл попцiї, tot кȣ јокȣрї шi кȣ певȣпiї, înкъt eȣ, ла вpîsta mea, am ајȣпs a mъ фаче хȣрez!. Акȣ, алтъ iskodeaлъ!.. Ле-а авъtȣtъpъ sъ se îmвpаче цъpъпеште! Aȣzї! фete de воїер кȣ фоte!.. Eї! s'a tpeкȣtъpъ кȣ хazȣ... Мъкар къ... de!. че sъ zічї?. Ле пpinde къташа кȣ aлtiце dъ minȣпe, шi's фpȣmȣшеле коz!.. dap опоsȣп! iremonikonȣ воїеpesк пȣ eaptъ... Бре, вре, вре! апапоda'ї лȣmea dъ azї! (ꙟпtpъ ꙟп воскеt) Еака шi газeta лȣї Каркалекi. (Їe o газеtъ шi se пȣпe пe канапe) Че maї ziче? (чеtеште пȣцiп шi ꙟпчепe a каска.) Фpȣmos! фpȣmos, dap tape mї-е somп. (чеtеште) Dепаptamentȣл Dpeп... tъ..цiї... Аша.. пpe.. кȣm... (adoapme)

SCENA III.

Sandȣ, Граȣр, (вiind din фȣnd, din dpeaпта.)

Граȣр.— (ꙟп кaпtonadъ).. Îї акаsъ воїеpiȣл?.. вine. Лаs' къ'л гъsesк eȣ,.. doap пȣ's de ла Гогоmъпештї. (вiind ꙟп счепъ) Еаtъ-mъ's вȣп-sosit în цеара Мȣпteneasкъ, eȣ, Граȣр, фечїор воїеpesк a кȣкопȣлȣї Такi Пiкълеsкȣ de ла Odoвештї. А-seapъ, stъпîпȣ meȣ mї-о zis: „Граȣре, па ръвашȣл ista, *sъ'л dȣчї пeste хоtap, ла въpȣл meȣ кȣкопȣ Sandȣ*; dap кънd îї da кȣ окiї de ел, sъ'ї гръештї кам tape къ'ї sȣpd.“ Am апȣкat de кȣ поапte пe потiкъ шi am вenit фъp'a фi întребат de ръваш de dрȣm, къ n'am întълnit nічĭ цinenie de om пе marjine. Ба am întълnit ȣn ȣрs, dар n'авеа гȣлер галбîn, ші am трекȣt ка în цеара mea!.. Хаĭ de-акȣm în kasъ, ла боїер. (се ꙟdреантъ спре павіліоn, ші се опреште аѕzind хоръітȣл Пітарівлȣї) Dек!.. чine хîрîe întре копачĭ?.. А фі вр'ȣn zъвоd, noate. (Се апропіе de воскет) Цîвъ, kotарлъ.. (Възind пе Сандȣ) Піеĭ dраче, къ'ĭ воїерїȣ!.. Da віne о maĭ dȣче!. пар'къ'ĭ ȣn хереsеȣ̆. (іmітеазъ вȣстȣл ферессȣлȣї) Еаn sъ'л trezesк. (ꙟnчет) Кȣкоаne, кȣкоаne!.. Nічĭ sъ клintеште mъкар; îĭ dȣs пе чеea лȣme.. Мърі, sъ'ĭ кіȣїȣ ла ȣрекїе. (Се апропіе de Сандȣ ші стрігъ таре ла ȣрекіа лȣї) Ȣ..ȣ..ȣ! кȣкоаne Sandȣле!

SANDȢ.—(рессърind спъріет.) Хо! mъ.. nȣ лъsа.. хо!

ГРАȢР.—(ꙟn партe.) Л'am trezit.

SANDȢ.—Че вреĭ, mъĭ хоцȣле?.. Че te-a ловit de'mĭ кіȣїȣ ла ȣрекїе?

ГРАȢР.—(гръind таре ꙟn тоатъ счеnа.) Кȣкоаne, am adȣs ȣn ръваш de ла кȣкоnȣ Такі, върȣл dtале.

SANDȢ.—Dъ ла Молdова? dъ ла върȣл meȣ̆? Ȣnde'ĭ?

ГРАȢР.—О реmas a kasъ.

SANDȢ.—Чine? ревашȣл?

ГРАȢР.—Ба, воїерїȣл. Еаtъ ръвашȣл.

SANDȢ.—Adъ'л astъzĭ ші nȣ ръкni аша къ nȣ te-алȣnгъ Тъtapiĭ. (deschide ръвашȣл.) Еаn sъ віdem че'mĭ maĭ skpie кавazȣл чел de Такі? Еар о фі гіdȣшiĭ de-a ле лȣї, къ maĭ Пепелеа deкъt ел nічĭ къ s'a dat. (четеште)

„Кȣ фръцeaskъ dparoste, вере Sъndȣк.“ (ворвіт) Ха, ха, ха! din Sandȣ mъ фаче Sъndȣк. Таре'ĭ sînt dpar! (четеште) „Îці trimit о къпріоаръ ȣчisъ de mine ла въnat. Sъ о „mъnъnчĭ sъnъtos. Фечіорȣл воїеpesк каре ці-о adȣче е „кam фȣdȣл de-о ȣрекїе ші de чеелалтъ. Гръеште кȣ ел „таре dакъ вреĭ sъ въ înцелеjeці în ворбъ.“

„Ал тъȣ̆ вър їȣвіtорїȣ, Такі.“

(Ворвіт) О къпріоаръ! Афеpim!.. tokmaĭ dъ zioa Smърънdіцеĭ. (таре кътръ Граȣр.) Ȣnde'ĭ въnatȣл, mъĭ?

Граȣр.—(Ꙟn парте) Bezĭ, dakъ'ĭ sȣpd, кȣm ръкneште!

Sandȣ.—(Ꙟn парте) Мъĭ! къ sȣpdȣ'ĭ, sepmanȣ! (таре) Ȣnde'ĭ къпріоара?

Граȣр.—О лȣato въtaвȣл. (Се апропіе de ȣрекіа лȣї Сандȣ ші стрігъ) О лȣato въtaвȣл.

Sandȣ.—Біne. Граsъ'ĭ? (ла ȣрекіа лȣї Граȣр) Граsъ'ĭ?

Граȣр.—Ка de Кречĭȣn. Deaбĭe am nȣtȣto adȣче.

Sandȣ.—Афеpim! Че mаĭ фаче връpȣ Такі?

Граȣр.—Шеde.

Sandȣ.—Кȣm, шеde?.. болnaв în nat?

Граȣр.—Ба sъnъtos ne nat.

Sandȣ.—N'a zis к'a вeni ачiле?

Граȣр.—Ба о zis.

Sandȣ.—Кънd?

Граȣр.—Ĭepĭ.

Sandȣ.—A zis к'a вeni ĭepĭ?

Граȣр.—Ба о zis ĭepĭ к'a вeni mîni.

Sandȣ.—(Ꙟn парте) Фереаsкъ Dȣmnezeȣ dъ sȣpzĭ къ'цĭ ваtъmĭ nentȣл.

Граȣр.—(Ꙟn парте) Am perȣшet кȣ sȣpdȣ ista.

Sandȣ.—Sъ snȣĭ въpȣлȣĭ къ'ĭ mȣлцemesк преа mȣлt ші къ'л noфtesк nъ mînĭ ла masъ. Aȣzitȣm'aĭ?

Граȣр.—(Ꙟn парте) Eĭ! ба nȣ.

Sandȣ.—(Ꙟn парте) N'a aȣzit! (mai таре) Sъ snȣĭ stъnînȣtъȣ къ'ĭ mȣлцemesк ші къ'л...

Граȣр.—Ші къ'л noфteштĭ ла masъ ne mînĭ. Штiȣ.

Sandȣ.—(mъnios) Dакъ штiĭ, sȣpdȣле, ла че mъ фачĭ sъ zik dъ doъ opĭ?

Граȣр.—(Ꙟn парте) Чі къ eȣ îs sȣpd акȣ. (Пȣнеште de pic.)

Sandȣ.—Че ziseшĭ?

SCENA IV.

Sandȣ, Граȣр, Флоріка, (ешind din павіліон.)

Флоріка.—(Ꙟn парте.) Че-а пъцit воĭеpiȣ de stpirъ аша?

Гралȣр.—Валеȣ! къ фрȣmȣшікъ леліцъ!

Sandȣ.—Че каці, Флоріко? Че вреї?

Флоріка.—Коконіца tъ роагъ sъ mepjї пъпъ sȣs.

Sandȣ.—Da че maї este?

Флоріка.—Вреа sъ'ції аръte о рокіе поȣъ dъ ла Бȣкȣрешtї.

Sandȣ.—Пофtim!.. пар'къ еȣ sînt шandpa-mandpa! (тергънd спре павіліоп.) Флоріко, поарtъ dъ грijъ dъ въеatȣл ъла, къ'ї stpъin sepmanȣл, е Молdовеan.

Флоріка.—(кȣ mipape.) Молdовеan?

Гралȣр.—Молdован, Мȣntean, tot ȣпа'ї.. tot Ромъп!

Sandȣ.—Такъ'ції чокȣл.. Флоріко, dъї чева dъ mъпкаt шi dъ вътȣt къ а фі ostenit dъ пъ dpȣm. (ꙟп парте) Sepmanȣ! аша dъ tînъp ш'аша dъ sȣpd! Пъкаt! (ꙟптръ ꙟп павіліоп.)

SCENA V.

Флоріка, Гралȣр.

Гралȣр.—(ꙟп парте) Мъ! ъпкъ аша вȣjор de копілъ п'am въzȣt. (таре) Фа, Флорікъ.

Флогіка.—Че'ї?

Гралȣр.—Ean ȣїtъte ла mine.

Флоріка.—Ш'апої че?

Гралȣр.—Мȣлte sînt ка tine аіче'п sat.

Флоріка.—Ȣnde?.. ачіле?

Гралȣр.—Ба аічї.

Флоріка.—Ха, ха, ха. Молdовеanȣ dракȣлȣї!

Гралȣр.—Фа, Флоріко.

Флогіка.—Че maї вреї, mъ?

Гралȣр.—Ean sпȣпеmї... mъpitatъ ешtї?

Флогіка.—Ба ъпкъ пȣ.

Гралȣр.—Baї de mine!.. фаtъ mape!.. М'am tопit.. mi sъ tae пічїоареле.

Флоріка.—Поаte ції-е фоаmе?

Гралȣр.—Фоаmе, dар... Таре ції-ашї mъпка окішорії!

Флорiка.—Ха, ха, ха. Dȣte maĭ біne ла кътаръ sъ'цĭ dee o бȣкаtъ dъ тълаĭȣ.

Гравр.—Еака тъ dȣк, тъ dȣк... Înкоtpo'ĭ кътара чеea?

Флорiка.—(аpътънd ꙟn кулiселе din dpeanta.) În коло.

Гравр.—N'o въd біne, фа, къ mĭ-aĭ nainjinit окiĭ... Nȣ'ĭ mepje tȣ кȣ mine sъ mĭ-o аръцĭ?

Флорiка. –Ба oĭȣ mepje... Dъ че nȣ?

Гравр.—Хаĭ. (ꙟn парте) Sъ jȣpĭ къ'ĭ Ileana Kosinzana din noвeste... Кънd mъ ȣit ла ea îmĭ tpeче фoamea. (катъ лȣнг ла Флорiка)

Флорiка.—(ꙟn парте) Біеtȣ флекъȣ!.. nȣ'ĭ ȣpit. (тaрe) Хаĭ ла тълаĭȣ.

Гравр.—Фа, Флорiко... danoĭ maĭ тълъеш dȣлче deкъt tine ȣnde aшĭ maĭ гъsi eȣ!. Те-aшĭ тънка dintp'o îmбȣкъtȣpъ, пpe лejea mea!

Флорiка.—(pizind.) Штepjete nъ dinцĭ, бъdiко... Хаĭ, вiĭ?

Гравр.—Bin, вin. (ꙟn парте) Еĭ! mĭ-o фpint inima шi nаче!

(Есе amѫndoĭ din dpeanta.)

SCENA VI.

Sмъръndiца, Тinкȣца шi maĭ mȣлте dame,

(ꙟmбpъкате цъpъneште, есе din naвiлion.)

Sмъръndiца.—Ха, ха, ха. Біеtȣл moшȣ-meȣ!.. eap s'a mîniеat nъ noĭ къ ne-am îmбpъкat цepъneште. Ziче къ nȣ se кȣвine фeteлор dъ бoĭep sъ noapte хаĭne naцionaле.

Тinкȣца.—Dакъ'ĭ ton natepa... pȣjinit!

Sмъръnd.—Въ întpeб, sopioape, кape хаĭnъ noate sъ ne npindъ maĭ біne ne noĭ кape sîntem Pomъnче deкъt хаĭna pomъneaskъ?

Тinкȣцъ.—Лas' къ'ĭ naцionaлъ, dap e шi фpȣmoasъ шi ne skanъ de Малакофȣpĭ.

Sмъръnd.—Штiцĭ че? Хаĭ sъ ne npindem ка sъ nȣ nȣptъm aлtъ îmбpъкъminte кът om шedea ла цсаpъ.

Tinкȣца.— Eȣ ȣпа ашĭ пȣptao кiар шi în Бȣкȣрештĭ, dакъ ашĭ îndpъzni.

Smъpъn.— Пpiimiцĭ пропȣнерea mea?

Toate.— Пpiimim.

Tinкȣца.— Маре xaz ар фi sъ вie къцĭва кавалерĭ din капiталie, sъ ne вadъ astфел.

Smъpъn.— Мъкар de-ар sosi вр'о ȣпȣл, къ mie mi s'a фъкȣt dop dъ eĭ.

Toate.— Шi mie, шi mie.

Smъpъn.— Цîst, къ ne-a аȣzi чinева.

(Doъ dame ce апȣкȣ de цiȣкат волапȣ; алте doъ ce прimблъ кȣлегънd флорi.)

Tinкȣца.— Ш'апоĭ?

Smъpъn.— Nȣ tpeвȣe sъ dъm оврaz кавалерiлор.

Tinкȣца.— Ei! пар'къ eĭ пȣ'шĭ iaȣ sinгȣpĭ destȣл оврaz? Dap ean sпȣne, Smъpъndiцo, че фачеm noĭ astъzĭ?

Smъpъnd.— (кътънd) Че sъ maĭ фачеm oape пentpȣ ка sъ se mînie moш Sandȣ?

Tinкȣца.— Asta'ĭ лesne, къ'ĭ iȣte ка фокȣл ton patepa.

Smъpъnd.— Iȣte dap вȣn. Se îndȣплекъ ла tot че вроim. Штiцĭ ȣпа, sopioape?. Xaĭ sъ mepjem ла хора din sat ка sъ jȣкъm dъ zioa mea.

Tinкȣца.— Кȣ цеpanii?

Smъpъnd.— Dапоĭ кȣm?.. Eĭ пȣ's oaminĭ ка шi noĭ?

Toate.— Бȣпъ idee!.. Xaĭde.

Smъpъnd.— Sъ фачеm dejeuner maĭ întъiȣ. (стрiгъ.) Флорiко, Флорiко.

SCENA VII.

Dameлe, Флорiка, (алергънd din фȣnd.)

Флорiка.— Aȣd, коконiцъ.

Smъpъnd.— Sпȣne se гъteaskъ masa шi s'o adȣкъ ачi în гръdinъ.

Флорiка.— Бine, коконiцъ. (ѫптръ ѫп павiлiоп.)

SCENA VIII.

DAMEЛE, ЦЪРАNІ, (viind din фȣnd, кȣ бȣкетȣрі de флорі.)

Sмърънd.— Че вȣet sъ аȣde?

TINКȣЦА.— Binȣ церanii кȣ бȣкetȣрі dъ флорі.

SМЪРЪND.— Врeȣ sъ mъ фeлiciteze dъ zioa mea, sъ вede.

ЦЪРАNІІ.

Azі e zi кȣ soаре,
Azі e sербъtoаре.
Eatъне венim
Кȣ флорі, ші'цi dopim
Anі кȣ sънъtate,
Чінчі mошіі кȣ sate,
Ші ȣn въpбъцел
Ка ȣn бȣjорел.

SМЪРЪND. (лȣѫnd бȣкетȣріле ші ꙟмпърцindȣле ла dame.) Oamini бȣnі, въ mȣлцȣmesк din toatъ inima, ші въ рог sъ венiцi ла mine ла орі че невоіе іцi авеа, къ оіȣ фі преа бȣкȣроаsъ sъ въ фіȣ de ajȣtop.

ЦЪРАNІІ.— Sъ тръешtі, коконiцъ! (се трагȣ ꙟн фȣnd.)

SМЪРЪND.— Nȣ въ sпȣneam eȣ къ церanii sînt oaminі ка ші noі?.. Прівiцi че бȣкetȣрі фрȣmoase ne-a adȣсеръ.

TINКȣЦА.— (zimbind.) Pomъnȣ'і галаnt din пъsкаре.

SCENA IX.

ЧЕІ DINAINTE, ГРАȣР, (алергънd din фȣnd.)

ГРАȣР.—Флоріко, Флоріко!.. Ȣnde-o фȣjit къпріоара? (възънd dameле, стъ ꙟнкременit.) Еака mъ!.. Еака, еака!

SМЪРЪND.— Че вреа флекъȣл ъsta?

ГРАȣР.— Ean прівеште, tъtȣкъ, че de maі Флорічі!.. Sъ вede къ'і віелшȣг în цеара Mȣnteneaskъ!.. (се апропіе.) Фа! (ꙟнчепе а pide простеште.) Фа!.. da воі de ȣnde аці pesъpit în калеа mea?

TINКȣЦА.— (ꙟнчет.) Smъpъndiцo, mie mi'і фрікъ.

(Dameле daȣ семне de спаimъ.)

SМЪРЪND.— Nȣ въ temeцi... Ъsta'і Moлdoвeanȣ каре а adȣs къпріоара dъ neste xotap.

Гравр.— Мъї! къ mîndpe хаїне авецї вої пе-аічї!.. Пар'къ sînteцї tot фete de ръzешї de ла Кашîn.

Тinkȣца.— Че zіче? че zіче?

Smърънd.— Ел ne їe de церанче... Ласъ съ pidem niцел.

Гравр.— (ꙟн парте.) Îs mîndpȣліце коz!.. Îmї віne съ ле апȣк ла хîрjoanъ. (таре.) N'aȣzіцї, фа?

Smърънd.— Че'ї, бъdікъ?

Гравр.— (ріde.) Кънd mъ ȣіt ла вої... штіцї?.. mъ фȣрnікъ nin inimъ, къ ънкъ аша лігіої фрȣmȣшеле n'am întълnit еȣ̆.

Тоате.— (ріzind.) Лігіоï!.. Че'ї аеа?

Гравр.— Мȣлte къпріоаре am вънаt; mȣлte пътîрnікї am împȣшкаt... D'апої ш'аша пътîрnікї ка воï...

Тоате.— Пътîрnікї, noї?.. ха, ха, ха.

Гравр.— Ба ънкъ de челе de toamnъ... Ш'аша'шї îmї віne съ въ прind în лац къ, пре лejea mea! пе soape not къta dap пе воï ба! (Се апропіе de dame. Ачесте се трагȣ ꙟн лътȣрі.) Nȣ въ temeцї, фа, къ doap ші еȣ̆ sînt om пъmîntean,.. sînt флекъȣ̆ ші noate съ'mї алег о nevastъ dintpe воï.

Тоате.— Dintpe noї? ха, ха, ха.

Гравр.— Da че!.. noate къ ве'цї фȣdȣлі кȣ'n фрȣntаш ка mine?.. Da еȣ̆ îs фечїор воїерesк, фа!. Пot съ ajȣnг mi npistaв, фа!.. Каре din вої вреа съ фіе npistaвоае?

Dameле.— (весела ꙟнтре еле.) Тȣ, ба tȣ, ба tȣ, ба tȣ.

Гравр.— Еї! învet, învet... Nȣ въ sкоатецї окії de ла mine, къ ар фі пъкаt de-аша окішорї dрългълашї. Trajeцї în sорцї, ші каре din вої а авеа napte de ла Dȣmnezeȣ̆, m'а лȣа.

SCENA X.

Чеї dinainte, Флорікa.

Флорікa.— (ꙟн парте.) Tot ачіле'ї Молdовеanȣ?

Гравр.— Еака ші Флорікa!.. Біne к'аї venit mi tȣ, съ tpajї în sорцї... Чіne штіe, фа?.. noate къ ціе цї-а къdea nopoрȣл. (вреа с'о іее de мънъ.)

Флорiка.— (ловindȣ'л песте мънъ.) Шezĭ, mъ. (Се апропie de dame шi zіче ꙟчет.) Masa'ĭ гata.

Smъръnd.— Бine, бъdікъ... dъ'ĭ лȣа о фatъ dъ-ачі din sat, аĭ dъ гînd s'о dȣчĭ песте хотар?

Граȣр.— Хаĭ, хаĭ!.. ба ънкъ пе sȣs.

Smъръnd.— Da кȣm е пъ-аколо, пъ ла d-воаstръ?

Граȣр.— Ла Молdова? Ла Молdова?.. Dар п'аџĭ аȣzit кънtікȣл чел векiȣ каре zіче:

„Ла Молdова чеа фрȣmoasъ,
„Вiаџа'ĭ dȣлче шi воĭоаsъ!
„Л'ал Молdовiĭ dȣлче воаре,
„Креште флоаре лъпгъ флоаре!

Smъръnd.— Аша о фі, бъdікъ; dапоĭ вezĭ къ шi поĭ авеm пъ-ачі ȣп кънtік че zіче:

„Dжmбовiџъ, апъ dȣлче,
„Чiпе беа пȣ се maĭ dȣче!

Граȣр.— Nȣ zік ба, пепtрȣ къ tot пъmîntȣл Роmъпеsк е ȣп раiȣ dȣmпezееsк!.. Însъ ла поĭ maĭ авеm шi алtа.

Тоате.— Че?

Граȣр.— О веселie mаре!.. О фалъ каре аȣ întincpit toate sȣфлеtеле Роmъпілор.

Тоате.— Da че е?

Граȣр.— Кȣm?.. N'аџĭ афлаt вestea чеа пеаштепtatъ?.. Коропа лȣĭ Штефап Воdъ s'аȣ гъsit!

Тоате.— Ȣnde?

Граȣр.— Ла Sȣчеава, în mормînтȣл Domпȣлȣĭ!.. Акȣm toatъ џеара Молdовiĭ се simte mîndръ шi воĭоаsъ! Корона лȣĭ Штефап чел mаре аȣ ешit din пъmînt ка sъ înкȣпȣпе вiitорiȣл џърiĭ!.. Алta пȣ sъ ворбеште пе ла поĭ... Ба ънкъ este ш'ȣп кънtік!

Тоате.— Îл штiĭ?

Граȣр.— Каре Роmъп пȣ'л штiе?

Тоате.— Кънtъпі'л sъ'л înвъџъm шi поĭ, бъdікъ.

Граȣр.— Бȣкȣрos... Asкȣлtaџĭ:

Корона Молдовiĭ.

I.

Пе ал церiĭ noastpe zape
O лȣminъ креште 'nчet!
Tot Romъnȣл viȣ̆ tpesape
Ka din moapte ꙟnвiet!
Ꙟn jenȣnkĭ toцĭ кȣ ѕфieaлъ,
Фiĭ ачestȣĭ бȣn пъmѫnt!
Къчĭ лȣmina tpiкmфалъ
Ese dintp'ȣn векiȣ mopmѫnt!

Toцĭ.

Ꙟn jenȣnkĭ toцĭ кȣ ѕфieaлъ,
Фiĭ ачestȣĭ бȣn пъmѫnt!
Къчĭ лȣmina tpiȣmфалъ
Ese dintp'ȣn векiȣ mopmѫnt!

II.

Ꙟn ачел лъкаш de паче,
Ꙟn ал mopцiĭ вечĭnik somn,
De tpeĭ веакȣpĭ чine zаче?
Штeфan, бравȣл nostpȣ Domn!
Ꙟn jenȣnkĭ toцĭ кȣ ѕфieaлъ;
Eatъ Штeфan чел ѕлъвit,
Шi корона'ĭ tpiȣmфалъ,
Ш'ал ѕeȣ̆ брац пeбipȣit!

Toцĭ.

Ꙟn jenȣnkĭ toцĭ кȣ ѕфieaлъ;
Eatъ Штeфan чел ѕлъвit,
Шi корона'ĭ tpiȣmфалъ
Ш'ал ѕeȣ̆ брац пeбipȣit!

III.

O! коponъ, ка шi tine,
Noĭ ꙟn ȣmбpъ-am фost пepdȣцi!
Bapsъ'n цеаpъ вiĭ лȣmine,
Sъ фim лȣmeĭ кȣnoskȣцĭ.
Ꙟn пiчoape toцi кȣ фалъ!
Sалtъ, ѕалtъ цеара mea!

Къчї корона'цї trїȣmфалъ
Еар пе фрȣnteцї ва шedea!

Тоцї.

Ꙟп пїчоаре toцї кȣ фалъ!
Sалtъ, валtъ цеара mea!
Кънї короnацї triȣmфалъ
Еар пе фрȣnteцї ва шedea!

Тоцї.— (кȣ entȣsiasm.) Ȣра! ȣра! ȣра!

(Ꙟп времеа че кънtъ хорȣл, doї лакеї adȣкȣ din павілїоn о masъ вогаtъ, о ашеazъ апроапе de вшъ, шi еcc. Църанii се ретрагȣ пін фȣnd шi есс.)

Гразр.— (Ȣртъріnd църанiї пън' ꙟп фȣnd, фъръ а віdea маса.) Хаї, тержeцї de-акȣm din sat în sat ші кънtaцї Корona Молdовiї, ка sъ se вȣкȣре Ромънiї de о веste аша de вȣпъ.

Флорiка.— (кътръ dame, ꙟпчет.) Коконiце, eatъ masa.

Sмъгъnd.— Поѳtim ла dînsa, sopiоapе.

Гразр.— (віind ꙟп сченъ ші dънd кȣ окiї do masъ.) Еака mъ!.. Че masъ împъръteaskъ!.. Пentрȣ чіne'ї masa asta, фа?

Dамеле.— Пentрȣ noї.

Гразр.— Пentрȣ воï? ха, ха, ха... Мъпкава'шї de віï къ хъtрі maї sînteцї!.. Da ȣndе s'о maї dat аша праznік пеntрȣ de-ал de воï?

Sмъръnd.— Nȣ крezї?.. Поѳtim ла dînsa.

Гразр.— Кȣm?.. Еȣ sъ mъ пȣп ла masъ воїереаskъ ка sъ пат вр'о пакоste?.. Ба, лелiцъ, ва.

Sмъръnd.— Atъta пагȣвъ dакъ пȣ прiimeштї. Noї пȣ авеm teamъ... Хаї, sopiоapе, sъ mъпкъm.

(Dameлe се ꙟпdреаптъ спре masъ.)

Гразр.— (кътънd sъ ле опроаскъ.) Еаn шedeцї вiniшор, фа, ші пȣ в'апȣкaцї de поzne къ ор da воїерiї neste воï, ші, în лок de вȣкate, îцї mъпка о калкавȣръ de челе tъtърештї.

Sмъръnd.— Калкавȣръ? ха, ха, ха... Че'ї аеа?

(Dameлe се ашеazъ ꙟппрежȣрȣл meciї.)

Гразр.— Еака, фрate, къ еле пȣ шȣгȣеskȣ!.. Se ашеazъ ка ла masa лор!.. Фа, пȣ глȣmiцї кȣ dракȣ.

DAMEЛE.— Бȣne бȣкate!

ГРАȣР.— Ш'ашaшĭ тъпънкъ ка dintp'a лор!.. Маре ештĭ Doamne!.. Ънкъ аша фete обраzniче...

SMЪРЪND.— N'aȣzĭ, флекъȣ̆, кȣm tъ кïamъ?

ГРАȣР.— Граȣр!

SMЪРЪND.— Daкъ ештĭ граȣр, вinъ dъ'цĭ тъпънкъ пȣmeлe фpint.

ГРАȣР.— (апроniindȣсе.) Da че?.. поate къ авецĭ шi граȣрĭ фрiнцĭ?

SMЪРЪND.— (аратънd ȣn талжер плin.) Авem; прiвeштe ачi.

ГРАȣР.— Къ вine ziчĭ!.. Шi бȣni's, фа?

SMЪРЪND.— Dъ minȣne... Вiĭ ла masъ, орĭ ва?

ГРАȣР.-- Оаре?.. Мърi че atъta!.. Че-ор пъцi еле, оiȣ пъцi шi еȣ̆... Кȣрај, Граȣре!.. Eatъmъ's къ вin.

(Мерже de се пȣne ꙟn капътȣл meсii кȣ doсȣл спре павiлiоn.)

TINKȣЦА.— (ꙟнчет Смъръndiцеĭ.) Smъръndiцo, eatъ'л къ вine.

SMЪРЪND.— (ꙟnчет.) Лasъ sъ pidem.

TINKȣЦА.— Dap dъ ne-a вidea mошȣ Sandȣ?

SMЪРЪND.— А pide шi ел.

ГРАȣР.— Флорiко, tȣ пȣ тъпънчĭ?

ФЛОРIКА.-- Nȣ.

ГРАȣР.— Nȣ?.. Пentpȣ че, sȣфлецеле?

ФЛОРIКА.— Nȣ'mĭ e фоаme.

ГРАȣР.— Поаte къ te-aĭ sъtȣpat кȣ тълаiȣ?.. Шi еȣ̆ ънкъ am îmбȣкat о фълie, dap de празnik пȣ mъ daȣ̆ în лъtȣpĭ. (кътънd пе masъ.) I! tъtȣкъ, че de maĭ бȣпъtъцĭ!.. Niчĭ пȣ maĭ штiȣ̆ че sînt шi din каре капъt sъ înчеп... Мътъliгъ пȣ'ĭ? niчĭ бpînzъ sбȣpatъ?

SMЪРЪND.— Че mътъliгъ?.. Na maĭ вine zaлatinъ.

ГРАȣР.— Кȣm aĭ zis?.. sлatinъ?.. Adъ шi sлatinъ, че-а фi ачеа.

DAMEЛE.— Вреĭ шi sapdeлe, шi патефрȣа, шi вiфtek?

(ꙟi ȣmпле талжерȣл.)

ГРАȣР.— Вреȣ̆, вреȣ̆ de toate... Пȣпeцĭ коле sъ'mĭ фак ȣn балапiш-балтȣш ка ла кȣmъtpa,.. повеstea цiganȣлȣĭ.

Тінкꙋца.— Вреї ші saліam?

Граꙋр— Алекіm-saліam?.. вꙋкate tꙋрчешtї?.. Кꙋm nꙋ?. Adъ ші алекіm-saліam.

Sмърънd.— (dъnd ꙋn гаванoшcа кꙋ mꙋштаріꙋ.) Na ші de asta къ е вꙋпъ.

Флоріка.— (pізіnd, ꙟn парте.) Îї dъ mꙋштаріꙋ коконіца... Sъ віdem че-а фаче?

Граꙋр.— (лꙋъnd гаванoшелꙋл.) Dꙋлче'ї mъпкареа asta?

Sмърънd.— Dꙋлче.

Граꙋр.— De'ї аша, am sъ înrit ка о лінгꙋръ de masъ, sъ mi se dpearъ пофtа. (іе о лінгꙋръ de mꙋштаріꙋ ші о вагъ ꙟn гꙋръ.) Валеꙋ! mъmꙋліка mea, къ їꙋte'ї!.. Валеꙋ!. mъ apde, mъ apde ла inimъ!.. Апъ, апъ... Ба пꙋ... віn, віn.

(Dameлe, pізіnd, ꙟї ꙟnтіndꙋ пахаре кꙋ апъ.)

Dameлe.— Na, na.

Флоріка.— (дъndꙋ'ї ꙋn пахар кꙋ віn.) Na, вea кꙋрънd. (ꙟn парте) Sepmanꙋ въeatꙋ!

Граꙋр.— (dꙋпъ че аꙋ вꙋꙋт.) А! m'am maї notoліt!.. (кътръ Смърънdіца.) Аша 'ції е joaка, фа?.. Еї! ласъ къ te-oїꙋ dpeje еꙋ dꙋпъ masъ... Къt пе че ера sъ'mї sae окії din кап... Оїꙋ фі рош ка ꙋп рак.

Sмърънd.— Ласъ, Граꙋре, къ maї фрꙋmos ешtї аша.

Граꙋр.— Оаре?.. Аша sъ фіе, Флоріко?

Флорік.— Пар'къ ешtї ꙋп вꙋхаї dъ валtъ.

Граꙋр.— De чеї каре факꙋ вꙋ, ꙋ, ꙋ, ꙋ, ла soape? (pіde.)

(Тоції pідꙋ кꙋ веселіе.)

Sмърънd.— Еаn, askꙋлtъ.. Na ꙋп пахар dъ віn dъ Odoвешtї... Бе'л în sъпъtatea noastpъ ші пе къntъ чева.

Dameлe.— Dap, dap; кънtъпе чева.

Граꙋр.— Бъкꙋроs... Am sъ въ кънt ꙋп кънtік din времеа лꙋї Tata-Noe каре-о deskonepіt віа... Adъ пъхаръ'п коаче, ші sъ tръіції ла mꙋлції anї прекꙋm dopіції!.. Askꙋлtації ші sъ фачеції toate ка mine.

I.

Tata Noe чел бътрѫn
Фost-аȣ, фost пȣiȣ de Ромъn!
Ел аȣ пъsкȣt веseлia
Къчї аȣ deskoпepit вia!

(Бате ȣшор кȣ ȣn кȣціт песте пахар de'шї ꙟmпреȣнъ астфел кънтікȣл.)

Sъ'л sлъвim,
Sъ'л чinstim
Tot кȣ вin,
Кȣ пелin,
Шi воїos
Шi фрȣmos
Sъ 'nкinъm,
Sъ кънtъm.

Тоцĭ ÎN ХОР, (вътънd кȣ кȣціtеле ꙟn пахаре)

Sъ'л sлъвim,
Sъ'л чinstim.
etc, etc, etc.

II.

Кънd потопȣл s'аȣ върsат,
Тоцї чеї ръї s'аȣ ꙟнекат!
Вра sъ zікъ, soрioаре,
Чіне'ї ръȣ de апъ moаре!
Ꙟnsъ еȣ
Sѫnt бȣn, zеȣ!
Шi вроеsк
Sъ тръеsк
Бънd воїos,
Бȣкȣрos
Bin, вin, вin
Шi пелin!

Тоцĭ în хор.

Ꙟnsъ еȣ
Sѫnt бȣn, zеȣ!
etc, etc, etc.

Гравр. — (бънd.) Eï!.. порок бȣn sъ dee Dȣmnezeȣ!.. шi ла апȣл кȣ біne!. Sъ въ вьd пе toate mърitate tot кȣ флекъï ка mine! (Кiѕе, беа пахарȣл пе жȣmътате, шi ретъшiца о арȣнкъ песте кап ꙟn обраzȣл Пiтарiȣлȣi Сандȣ чо есо din павiлion.)

Sandȣ. —(арътъndȣсо ла ȣша павiлionȣлȣi.) Чiне ȣрлъ аша ачiле? (прiimind пахарȣл d е sin ꙟn обраz.) Карпаксî!

Dameле тоате. — (въzind по Сандȣ, со сколȣ degrabъ do ла масъ шi фȣгȣ пiн гръdinъ, ꙟn кȣлiселе din стѫнга, ꙟn фȣnd, стрiгъnd: Voila mon oncle! Sauve qui peut! Sauve qui peut!

Гравр. — Че кiпер? че кiпер?.. Staцï, фа... Че-аці пъцit?

SCENA XI.

Гравр, (ла масъ.) — **Sandȣ.**

Sandȣ. — Че фачï ачi, хоцȣле?

Гравр. — (ꙟn парте.) Îра! боïерiȣл чел sȣрd! Am пъцito!

Sandȣ. — N'aȣziшï че-am sпȣs?.. Че фачï ачi?

Гравр. — (тарс.) Фак праznik.

Sandȣ. — Праznik!.. Dъ sȣфлetȣл кȣï?

Гравр. — De sȣфлetȣл бȣnikъï.

Sandȣ. — Те-оïȣ бȣnічi eȣ акȣ, обраzniкȣле... Aȣzï! sъ mъ boteze кȣ bin din кап пън'ïn пiчере!.. dъ біne че m'am skimбat...

Гравр. — (скȣлъndȣсе.) Апоï dъ, кȣкоane,.. bina mea'ï? Џерапчеле dтале m'o skos din minte.

Sandȣ. — Каре џерапче?

Гравр. — Челе каре aȣ фȣjit stpirъnd: кiпер, кiпер, кънd te-aȣ zъpit. Еле mï-aȣ zis къ факȣ праznik шi m'aȣ пофtit.

Sandȣ. — (ꙟn парте.) Еар вро пеȣпie dъ-a Smъръndiцеi! Eï! s'a întpeкȣtъръ кȣ глȣma!

Гравр. — (ꙟn парте.) Оаре че бodогъпеште sȣрdȣ?

Sandȣ. — Aï порок, sepmane, dъ че аï порок,.. къ алmintepe aï mъпка ȣn праznik dъ ла mine, dъ л'аï поmeni къте ziле aï авеа... Хаït, каръте dъ п'ачiле, шi sъ пȣ tъ maï вьd.

Граȣр. — Еака mъ кар, боіеріȣле. (ꙟn парте.) Пъкаt de копіле къ ле лаs кȣ лакріmеле пе обраz.

(Doĭ лакеĭ вiнȣ de ръdiкъ маса.)

Sandȣ. — Къраtȣ-te'aĭ azĭ?

Граȣр. — Кърat, кърat. (ꙟn парте.) Sȣрdȣле!

Sandȣ. — Че-aĭ zis?

Граȣр. — (кът че поате de таре.) Кърat, кърat! (Се depъртеazъ din фȣnd, ꙟn dреапта, шi есе.)

Sandȣ. — (сingȣр.) Мъĭ!. къ обраznік роmъn!.. Danoĭ шi Sinъpъndiца!.. sъ se пȣе ла masъ к'ȣn mojік!.. toпареksiлоse!.. Am s'о окъреsк... Аолео! къ'mĭ кȣрje вinȣ nin sîn· Требȣіе еар sъ mерг ка sъ'mĭ skimб рȣфеле, къ m'a ловi ȣn гȣtȣраĭȣ. (merџe спре павiлiоn.) Бре! бре!.. ananadoskosmos! (есе.)

SCENA XII.

Флоріка, (viind пе гѫndȣрĭ din стѫнга.)

Sepmanȣ біеtȣ Граȣр!.. Че-а фі пъцit ел оаре кȣ боіеріȣ?.. Sъ фі mъnкаt о бъtae?.. Пъкаt de-аша флекъŭ, къ mаре хъtрȣ'ĭ шi nъ плак!. Еŭ ȣna, шtiŭ къ de кънd a веnit ла noĭ Молdoвеanȣ, пар'къ nȣ mi's minцiле a касъ. Îmĭ віne tot sъ офtez!.. m'a ловit dорȣ!

Ȣn dор askȣns ꙟn ал meŭ sin
Zaче плънгънd, sȣферitор.
Ах! кȣm sъ фак шi sъ алin
Плъпsȣл аmар ачелȣĭ dор!

Че вреŭ? nȣ mtiŭ!. Пеntр'ал meŭ кin
Nimiк nȣ е mѫнгъitор.
Ах! кȣm sъ фак шi sъ алin
Кinȣл кȣmплit ачелȣĭ dор!

Къmпȣ 'nфлоrit, черiȣл senin
Ꙟn пеntȣmĭ naskŭ taĭnik фіор.
Ах! кȣm sъ фак шi sъ алin
Neꙟmпъкаре-ачелȣĭ dор!

O! de-ашĭ пȣtea кȣ̆-ал meȣ̆ sȣsпin
Ꙟn черĭȣл пaлt вoĭos sъ sвop,
Nȣmaĭ atȣпчĭ ашĭ шti s'aлin
Sȣsпinȣл tpist aчелȣĭ dop!

SCENA XIII.

ФлОРІКА, ГРАȢР, (аръtъndȣce dȣпъ воскет.)

Граȣр. — Еака Флоріка. Пst, пst.

Флоріка. — (трессъpind.) Чine'ĭ?

Граȣр. — Флоріко, фа.

Флоріка. — Tȣ eшtĭ, Граȣр?

Граȣр. — Еȣ̆.

Флоріка. — Da n'aĭ плекаt ъпкъ d'ачі?

Граȣр. — Nȣ, фа, къ пȣ пot... Мĭ-аци фъкȣt фартечĭ... Ȣnde'ĭ воĭepĭȣл?

Флоріка. — S'a dȣs în касъ.

Граȣр. — Dȣкъs'ap ка чокърліа, къ mape matȣф ĭi!

Флоріка. — Поаte къ te-a вътȣt, пеĭкȣліцъ?

Граȣр. — Ба пȣ, dap кът пе че ера sъ въd пе dpaкȣ.

Флоріка. — (апропіindȣсе de Граȣр.) Біetȣ Граȣр!

Граȣр. — Чі къ л'am вotezat кȣ вin!.. Dапоĭ шi ел че авеа sъ віе tокmaĭ ла mijлокȣл празnікȣлȣĭ?.. N'am апȣкаt mъкар sъ înrit o вȣкъцікъ de sлatinъ шi de алекim... Am pemas флъmînd... Ȣnde's челелалtе фete?

Флоріка. — S'a askȣnsepъ пin гръdinъ.

Граȣр. — Аша лі sъ каde dакъ пȣ m'o askȣлtat шi s'o апȣкаt sъ mъпъпче masa воĭереaskъ, masъ stpъinъ.

Флор. — Че фел, stpъinъ?.. Ера.. masa лор.

Граȣр. — А лор?.. Кȣm, Doamne eaptъmъ!. аша mъпъпкъ църапчеле пе ла воĭ?

Флор. — Da te 'пшелĭ, sepmane, къ еле пȣ's церанче.

Граȣр. — Църапче, ръzeшiце... tot ȣna'ĭ.

Флор. — Nічĭ ръzeшiце, кȣm ле zічецĭ пъ ла воĭ.

Граȣ.р — Мъкар вътъjiце sъ фie, tot nȣ se кȣвinea...

Флор. — Nічĭ вътъjiце.

Граȣр. — De!.. къ n'op фі кȣ toate прівігіtopiце de ші аȣ̆ глаs de прівігіtopĭ.

Флор. — Ба's кĭар кокоапе.

Граȣр. — Кȣкоапе? кȣкоапе!. Пȣшке пе лімбъцĭ!. Кȣкоапе, еле?

Флор. — Маĭ аша!.. Nепоаtа воĭерĭȣлȣĭ, коконіца Smъръndiца, кȣ npietinіле еĭ, s'a îмбръкаtъръ dъ azĭ dimineaцъ, în хаĭпе церъпештĭ.

Граȣр. — Пentpȣ че?

Флор. — Шtiȣ̆ еȣ̆?

Граȣр. — Поаte ка sъ'mĭ плакъ mie?.. Ха, ха, ха, ха! Каре вра sъ zікъ, m'am хĭрjonit кȣ кȣкоапе, еȣ̆?.. am mъпкаt ла masъ кȣ кȣкоапе?.. I! mъmȣліка mea, къчĭ n'am шtiȣt ȣпа ка asta!

Флор. — Ші че фъчеаĭ?

Граȣр. — Че фъчеаm?.. Ле sъpȣtam пе toate,.. înкалtе sъ пot zіче ші еȣ̆ къ am sъpȣtat обраz de кȣкоапъ în віеаца mea.

Флор. — Кȣm? zеȣ̆?.. аĭ фі îndpъznit?

Граȣр. — Еака!.. ва mĭ-ар фі фost рȣшіпе поаte кȣ німе църанче de sama mea?.. Dакъ пе tine, Флоріко, deашĭ вреа sъ te sъpȣt, нічĭ къ te-ашĭ maĭ întpева.

Флор. — Ба zеȣ̆?

Граȣр. — Deк! Nȣ кȣmва te-аĭ фasолі поаte?

Флор. — Маĭ шtiĭ?

Граȣр. — Е, е, е! Nȣ mъ фаче къ еȣ̆ акȣш черк.

Флор. — Еап чеаркъ sъ веzĭ.

Граȣр. — Аша цi'ĭ повеstea, фа? Апоĭ аштеаптъ. (се репеde s'o sъpȣte.)

Флор. — (фȣцind.) Прinde dакъ поцĭ.

(Флоріка алеаргъ ꙟпрецȣрȣл воскетȣлȣĭ. Граȣр о алȣнгъ.)

Граȣр. — Мъĭ, къ sпріntinъ къпріоаръ!

Флор. — Sворі, Граȣре, sворі.

Граȣр. — Лas' къ'ї віdea tȣ дакъ te-оїȣ прinde.

Флор. — Хîш, пасере, хîш.

(ꙟn фȣnd, ꙟn стѫнга, се ivескȣ dameле. Флоріка алеаргъ de се аскȣnde dȣпъ еле. Граȣр се опреште.)

SCENA XIV.

Dамеле, Флоріка, Граȣр.

Граȣр. — (ꙟn парте.) Еака кȣкоанеле!

Sмъгъnd. — Че este dъ алергаці аша?

Флор. — Еа, невȣnȣ ъл dъ Граȣр вреа sъ mъ прinzъ.

Граȣр. — Ne jȣкаm de-a Баба-оарба. (ꙟn парте.) Sъ mъ фак къ нȣ штіȣ de's кȣкоане орї ва.

Sмъръnd. — De-a Баба-оарба?

Граȣр. — Штіці че, фа?.. Хаї sъ не jȣкъm кȣ тоції de-a Баба-оарба ка sъ рideм.

Тоате. — Noї кȣ tine?

Граȣр. — Воі кȣ mine, данoї кȣm?.. Еȣ mї-оїȣ лега окії, ші пе каре оїȣ прindeo, оїȣ sърȣtao ш'оїȣ лȣао de невастъ. (ꙟn парте.) Маре minȣne ар фі sъ прind о кȣконіцъ.

Sмъръnd. — (ꙟnчет кътръ пріетinile еі.) Че не пасъ?.. Хаї sъ не jȣкъm.

Граȣр. — Еі! вреці?

Sмъръnd. — Врем. (dънd о ватістъ Флорікъі.) Na, Флоріко; леагъ'ї окії.

Флорі. — Вinъ'нкоа, Граȣре. (ꙟі леагъ окії стрінс.)

Граȣр. — Еatъmъ's. (ꙟnчет Флорікъі.) Nȣ stрinje tape, Флоріко... doар оїȣ прinde о dȣdȣкъ.

Флорі. — Dеграбъ ц'а фі?. Еа аша.

Граȣр. — Валеȣ! къ'mї плеsneскȣ окії!.. Гata sînteці?

Тоате. — Гata.

Граȣр. — Крȣче аjȣte!.. Sъ te вѣd, Граȣре, въete!.. акȣ sъ'mї вънеzї кȣm sъ каde.

(Dameле се пȣнȣ ꙟн рѫнd пе лѫнгъ Граȣр ші'л гѫdілъ пе ла нас ші пе ла ȣрекі кȣ пана.)

Граȣр. — (кънтѫnd кȣ брацеле ꙟntinсе.)

Баба, баба оарба..
Ȣnde'mĭ este роаба?
Брацеле sъ'ntind
Роаба s'о кȣпrind.

(Апъръndȣсе ка de mȣште.) Хîш mȣskъ,.. nȣ mъ rîdiлi ла ȣрекĭ.

Dameле, (алергѫnd весел ꙟmпрецȣр.)

Роаба dakъ'ĭ prinde,
Капȣл цi'ĭ аprinde.
Роаба'ĭ ічĭ, колеа,
Ĭete dȣпъ еа!

Ꙟmпреȣнъ.

Граȣр.

Баба, баба оарба, etc,

Dameле.

Роаба dakъ'ĭ prinde, etc.

Граȣр. — Чine mъ rîdeле пе ла nas? (стерпȣтъ.) Sъ'mĭ фie de bine!

(Сandȣ се аратъ ла ȣша павiлionȣлȣĭ. Dameле, кȣm ꙟл зъреск̆, zік̆: Voila l'oncle, fuyons vite; ші се фак̆ невъзȣте пе фȣріш, ꙟн сгѫnга.)

SCENA XV.

Граȣр, Sandȣ.

Sandȣ. — (пе прагȣл ȣшiĭ, ꙟn парте.) Asta'ĭ dъ-а treĭa оаръ къ mъ skimb astъzĭ. (се коборъ ꙟn счепъ.)

Граȣр. — (ꙟndreптъndȣсе спре Сandȣ.) Баба, баба оарба... (пȣind mъпа пе Сandȣ.) Na къ te-am prins. De-акȣm ештĭ а mеа ші am sъ te sъrȣt. (сърȣтъ пе Сandȣ кȣ фок.)

Sandȣ. — (лȣптъndȣсе.) Мъĭ, шezĭ bineшор.

Граȣр. — Ба te sъrȣt. (сар ꙟл сърȣтъ.)

Sandꙋ. — Мъĭ, хоцꙋле! aĭ неbꙋnit? (смꙋчеште батіста de пе окії лꙋї Граꙋр.)

Граꙋр. — (спъріет, ꙟn парте.) Ваĭ de mine!. eap sꙋpdꙋ?

Sandꙋ. — (ꙟn парте.) Че'mĭ възꙋръ окiĭ?. eap sꙋpdꙋ! (таре.) Мъĭ, tълхаріꙋле, nꙋ цi'am порꙋнчit odatъ sъ ліпseштĭ dъачіле?

Граꙋр. — Ба mĭ-aĭ порончіt, кꙋкоане; dапоĭ bezĭ,.. аша'ĭ пъкаtꙋл кънd se леагъ de ромън.

Sandꙋ. — Че zічĭ?

Граꙋр. — (ꙟn парте.) Tot n'o aꙋzit! (таре.) Пъкаtꙋ!

Sandꙋ. — Че пъкаt, mъĭ?

Граꙋр. — Sъ bezĭ, dta... Кънd плекаsem ка sъ mъ întopк a касъ, îmĭ skoate dракꙋ în кале ꙋn кîpd de фete.

Sandꙋ. — Eĭ! ш'апоĭ?

Граꙋр. — Апоĭ.. dъ! Фetеле'ѕ кꙋ окĭ de шерпе! Еле m'o фърmекаt ші m'o опріt ка sъ не jꙋкъm împреꙋнъ de-а Баба-оарба.

Sandꙋ. — Dъ-а Баба?..

Граꙋр. — (ла ꙋрекіа лꙋї Candꙋ.) Оарба!

Sandꙋ. — Карпаksî! (ꙟn парте.) Tot неbꙋniĭ de-а Smъръndiцiĭ ші de-а пріetinілор eĭ!... Ла'ѕ къ ле-оїꙋ jꙋкао еꙋ бꙋнъ, dакъ'ĭ аша.

Граꙋр. — (ꙟn парте, кꙋ гріжъ.) Оаре че mорmъеште?

Sandꙋ. — Sпꙋне'mĭ, mъĭ, кꙋm te-а îndemnatъръ фetеле ла jоакъ?

Граꙋр. — Еака кꙋm. Sъ bede къ ле-am пікат tронк ла inimъ, ші пентрꙋ ка sъ nꙋ'шĭ skoatъ окіĭ de ла mine, s'aꙋ npins întpe еле аша: каре mĭ-а къdea ла mънъ, în jок, пе ачееа s'o ĭеꙋ de неbastъ.

Sandꙋ.— Аша?

Граꙋр.— Аша.

Sandꙋ.— Ші tꙋ вреĭ sъ te'nsopĭ?

Граꙋр. — (рꙋшінос.) Кꙋm nꙋ, кꙋкоане?.. Аша копіле кꙋръцеле ші mîndpꙋлiце ꙋnde se maĭ гъseskꙋ!

Sandȣ.— Dap каре din еле іці плаче ціе maї mȣлt?

Гразр.— Апоі, dъ!.. шtiȣ̆ еȣ̆, кȣкоane?.. Toate îmї sînt пе плак.

Sandȣ.— (pizind) Aȣzї, хоцȣ!. Ei, вine; еȣ̆ іці daȣ̆ воїе sъ алеjї пъ каре'ї врea tȣ.

Гразр.— Оаре?.. Nȣ mъ ïeї în pis, кȣкоane?

Sandȣ.— Nȣ, nічї de кȣm. Tȣ seamenї a фі фечїop de oaminї.

Гразр.— Dap, кȣкоane. Tatȣ meȣ̆ ĭї віерїȣ шi eȣ̆ sînt фечїop воїepesк.

Sandȣ.— Че ле tpeвȣe maї mȣлt фeteлор? (ꙟn парте.) Am sъ ле daȣ̆ o snaïmъ sъnъtoasъ певȣnелор але.

Гразр.— (ꙟn парте.) Кънd sъ mъ'nsop кȣ-о dȣdȣкъ sъ mъ фак шi eȣ̆ dȣdȣчел... Валеȣ̆, mъmȣліка mea!.. Че-aшї maї pide!

Sandȣ.— Eї! te-aї xotъpit?

Гразр.— Xaї, xaї.

Sandȣ.— Пpea вine. (стрігъ.) Nекȣлаї.

(Ꙟнтръ ȣн лакеȣ.)

Гразр.— Nекȣлаї.

Sandȣ.— Dȣte dъ кїamъ npeotȣл din sat шi adȣnъ toцї sъteniї aчi în гръdinъ.

(Лакеȣл есе.)

Гразр.— (ꙟn парте.) Sъ вede къ nȣ'ї глȣmъ... Bpea sȣpdȣ sъ mъ воїepeasкъ кȣ tot dinadinsȣл.

(Damеле се іескȣ̆ ꙟn фȣnd, прімблъndȣсе пrintре копачі.)

Sandȣ.— Da oape ȣnde's фeteле? (зъpindȣле.) A! eatъле. (мергъnd спре еле.) Ean веnіцї în коа, фeteлор, къ am sъ въ snȣn o вeste mape.

SCENA XVI.

Гразр, Sandȣ, Smъpъndiца, Tinкȣца, Флоріка, Dameле.

Dameле.— (алергънd.) Че вeste? Че вeste?

Sandꙋ.— (ꙟп тіжлокꙋл лор.) Mĭ-a mъptꙋpisit Гpaꙋp къ л'aцĭ îndpъjit кꙋ toateлe.

Dameлe.— Noĭ?.. Xa, xa, xa.

Sandꙋ.— Dap, воĭ!. шi къ sînteцĭ în stape sъ въ sкoateцĭ окiĭ пentpꙋ dînsꙋл... Фiind însъ къ пꙋ se поate sъ въ mъpitaцĭ toate кꙋ eл, am xotъpit кa eл sъ aлeaгъ dintpe воĭ пъ кape ĭ-a плъчea шi sъ o ĭee.

Smъpъnd.— (ꙟнчет.) Глꙋmeшtĭ, mошꙋле?

Sandꙋ.— (ꙟнчет.) Ба пічĭ гîndesк... Aцĭ вpoit sъ въ цepъпiцĭ; aцĭ mъпкat лa masъ кꙋ цepaniĭ; в'aцĭ jꙋкat de-a Бaбa-oapбa кꙋ цepaniĭ... Nꙋ въ peтъпe deкъt sъ въ mъpitaцĭ кꙋ цepanĭ. Ш'aшa'шĭ am пopꙋnчit sъ вie пpeotꙋл din sat кa sъ фaкъ кĭap aкꙋm пꙋnta.

Tinкꙋцa.— (спърiетъ.) Aꙋzĭ, Sпъръndiцo?

Smъnd.— Aꙋd, însъ пꙋ'mĭ вine a кpede...

Dameлe.— (ꙟнтpe еле, deoпapte.) Eꙋ̆ пꙋ вpeꙋ̆ sъ mъ mъpit кꙋ Гpaꙋp.

Smъpъnd.— Nічĭ eꙋ̆.

Гpaꙋp.— (ꙟн пapte.) Ean вeziлe кꙋm se sфъdesкꙋ̆ de лa mine!

Sandꙋ.— Xaĭ, Гpaꙋpe, aлeje din копiлe пъ кape цĭ-a вeni лa sокoteaлъ, шi sъ'цĭ фie dъ пopок. Eꙋ̆ îĭ daꙋ̆ zestpe o пъpeкe dъ jꙋпкanĭ шi o вaкъ.

Гpaꙋp.— (ꙟн пapte.) Пe кape s'aлeг oape?.. Toate'mĭ sînt пe плaк!.. ш'aпoĭ de-oĭꙋ aлeje пe ꙋna, s'op mъxпi чeлeлaлte, mititeлeлe!

Sandꙋ.— Eĭ!.. tъ xotъpeштĭ azĭ?. Sпꙋne кape фatъ o вpeĭ? Eatъ шi satꙋл вine кa sъ фie фaцъ лa кꙋпꙋnia ta.

(Цъpanii ꙟнтpъ ꙟн счепъ.)

Dameлe.— (ꙟнтpе еле, фoapте ꙟнгрiжете.) Se tpeчe кꙋ глꙋma, mош Sandꙋ.— Mie'mĭ вine a плъпje.— Asta пꙋ'ĭ de sꙋфepit.

Sandꙋ.— (ꙟн пapте.) Ean вeziлe къt sînt de sпъpieate!.. Лasъ лasъ!. лe-oĭꙋ îпвъцa eꙋ̆ se'шĭ ꙋite iremonikonꙋ воĭepesk. (тарe.) Dъ, Граȣре; фiĭ кȣ inimъ къ фетеле'ĭ dъ soĭȣ.

Граȣр.— Кред шi еȣ̆; dар ашĭ вреа s'алег шi нȣ штiȣ̆, къ's toate ȣна maĭ dixaĭ декъt алta... Ean sъ ле прiвesк шi sъ ле черчetez maĭ deaпроапе.

(Се апропiе de dame шi ле прiвеште кȣ deamъръȣнтȣл.)

Dameле.— (тръгъndȣсе ꙟndъръпт.) Sъ не черчеtezе!

Граȣр— Nȣ въ temeцĭ, фа, къ doар н'am sъ въ мънънк.

Sandȣ.— Eĭ!.. ц'aĭ нȣs окĭȣл пъ вр'о ȣна?

Граȣр.— (офтънd.) Кȣ греȣ̆, кȣкоане... Dар штiĭ че?.. Eȣ̆ oĭȣ ziче о чiмiлitȣръ, шi каре din еле а гîчiо maĭ întъĭ, ачееа sъ фiе а mea. Те прiimештĭ.

Sandȣ.— Întreабъле пъ еле dакъ прiimesкȣ̆?

Граȣр.— Въ прiimiцĭ, фа?

Smъръnd.— (ꙟnчет кътръ dame.) Am sкъпат! (лȣĭ Граȣр.) Прiimim.

Sandȣ.— (кȣ mipape ꙟn партe.) Кiрiе елеĭsоn!.. еле se прiimesкȣ̆!

Граȣр.— Eĭ! dар asкȣлtaцĭ шi гîчiцĭ:

„Dоъ stелȣце кȣ раzе лiне
„Лъsat-aȣ̆ черiȣл плin de лȣmine
„Шi пе-а ta фрȣnte еле-aȣ̆ къzȣt...
„Гѫчĭ, dръгȣлiцъ, къ ле въpȣt.

(ворвind.) Гîчit'aцĭ че's stелȣцеле челе доъ?

Dameле.— Ба нȣ.

Флорiка.

„Eȣ̆ цĭ-oĭȣ respȣnde прекȣm tȣ вреĭ:
„Dоъ stелȣце sѫnt окiĭ meĭ.

Dameле. (кȣ вȣкȣрiе.) Браво, Флорiко!.. А гîчit Флорiка!.. Еа sъ se мъритe кȣ Граȣр.

Граȣр.— Maĭ staцĭ, maĭ staцĭ; нȣ въ гръбiцĭ къ maĭ am о чiмiлitȣръ.

„О везĭ ꙟnкisъ рȣменъ флоаре;
„Кȣm se desкide везĭ лъкрiмĭоаре.
„ꙟn а ta фацъ еа s'aȣ̆ пъsкȣt...
„Гѫчĭ, dръгȣлiцъ, къ о въpȣt.

(ворбind.) Гîчiт'ацĭ че'ĭ флоареа чеа рȣтенъ?

Dамеле.— Ба nȣ, ва nȣ.

Флорiка.

„Чimiлitȣра nȣ'цĭ este греа;
„Рȣmena флоаре е гȣра mea!.

Граȣр.— Tокmaĭ!.. Tȣ aĭ гîчit, Флорiко, tȣ a mea sъ фiĭ de-акȣ.

Dамеле.— (ꙟтре еле кȣ бȣкȣрiе.) A! ne-aŭ sкъпat Флорiка.

Sмъръnd.— Dъ време че Флорiка аре sъ аїбъ парte dъ tine, Граȣре, noĭ кȣ toateлe ĭĭ фачеm o zestpe dъ 200 dъ галбiнĭ.

Граȣр.— (сърind ꙟn сȣс.) Ȣра!.. sъ tръiцĭ!.. ȣра!

Флорiка.— Коконiцъ, dъ'mĭ воїе sъ прiimesк nȣmaĭ пъ jȣmъtate din zestpe; еар чеелалtъ jȣmъtate sъ о daцĭ în фолоsȣл sъpaчiлор.

Граȣр.— (пеȣт.) Ȣра!.. sъ tръеasкъ Флорiка!

Sandȣ.— Афеpim, копiла mea!. Фаnta asta цĭ-а фi dъ норок, къчĭ чine dъ ла sъpaчĭ е бȣn ла Dȣmnezeŭ! (кътръ сътеnĭ.) Мъĭ!. zîчецĭ лъȣtapiлор sъ sȣne о хоръ ка sъ jȣкъm кȣ toцiĭ ла nȣnta Флорiкъĭ.

Toцĭ.— Хора, хора!

Граȣр.— Ла jок, воїniчеште, къ еŭ в'оїȣ кънta о хоръ de ла Молdова.

(Toцĭ се прind ꙟn хоръ.— Граȣр кънtъ.)

I.

Хаĭ ꙟn хоръ de'ĭ jȣка,
  Лелiцо, лелiцо, фа!
Къ еŭ sȣфлетȣл цĭ-оїȣ da,
  Лелiцо, лелiцо, фа!
Tȣ emtĭ mъndръ ла прiвit,
  Лелiцо, лелiцо, фа!
Еŭ, воїniк, бȣn de iȣбit,
  Лелiцо, лелiцо, фа!

II.

Лелiцо de ла Мȣntenĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!
Тречĭ коле, ла Молdовenĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!
Sъ ne пpindem soцiopĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!
Шi se фim ка doĭ вȣjopĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!

III.

Пеаръ dракȣл dintpe noĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!
Sъ фim ȣna amѫndoĭ,
Лелiцо, лелiцо, фа!
Tot ȣn tpȣn ш'ȣn sȣфлецел,
Лелiцо, лелiцо, фа!..
Ȣniцĭ ка Чinел-Чinел.
Лелiцо, лелiцо, фа!

VIVANDIERA

Scenâ Militarâ.

MUZIKA DE D. FLECHTENMACHER.

ПЕРSOANE.

Порȣmба, **вiвandiеръ.**

Nasoean, рекрȣt.

Ȣn Офiцерĭȣ.

Soлdaцĭ.

Църанĭ.

Счена se петрече ꙟнтр'ȣн сат de песте Прȣт.

BIBANDIEPA

Sчeнъ Мiлitapъ.

Театрȣл ꙟнфъцішеазъ піаца ȣнȣĭ sat.

ЦЪРАNĬ, ЦЪРАNЧЕ.

Ȣн бътрîн.— Аȣzit'aцĭ, oaminĭ бȣnĭ, вestea чea mape?

Църанiĭ.— Кapе вeste, mошȣле?

Бътрîнȣл.— Чі къ se тpагȣ̆ Moskaлiĭ de пе локȣріле aчeste ші къ не віне Stъпînipe Молдовенеaskъ.

Алт църан.— Аша este!. Пъmîntȣл nostpȣ ape sъ фie ліпit eap de пъmîntȣл Молдовеĭ ка de demȣлt!.. Апоĭ dъ! Аша'ĭ кȣ dpentȣл... Фpate кȣ фpate, Pomън кȣ pomън!

Бътрîнȣл.— Еȣ̆ ȣнȣ кънd пъ rîndesk ла ȣna ка asta, mъ пъбȣшeskȣ̆ лакpimiле de бȣкȣpie... Sлавъ цie, Doamne! къ m'aĭ înвpednічit a тpъі пън' акȣm ка sъ пot mȣpi în пȣmeле meȣ̆ de Pomън ка în лeжea mea!

Църанȣл.— Ш'апоĭ ънкъ ȣna, фpaцiлор... О вenit шtipe къ aȣ̆ sъ не soseaskъ în кȣpънd ostaшĭ Молдовенĭ пentpȣ паzа хotapȣлȣĭ челȣĭ поȣ̆.

Църанiĭ.— І!. тъtȣкъ! Mape mîndpъ a фi oastea Pomъneaskъ! (Съ аȣde ꙟн dреапта сȣнет de доБе ші de тpimбiце.)

Бътрîнȣл.— Тъчецĭ, mъĭ... Пар'къ s'aȣdȣ̆ доБе ші тpimвіце. (прівеште ꙟн дреапта.) Еакъtъ'ї, копії!.. Еака ostaшiї Ромъnї шi stеагȣл Молdовеi!. Sъ'ї npiimim кȣ пъне шi кȣ sape шi кȣ браццеле deskise, къ's de sъnjеле nostpȣ, mъї! de лimба noastpъ, mъї!.. de лejea noastpъ! Ȣра!

Църанії.— Ȣра!

(Інтръ ȣн баталіon de солdaці Ромъnї кȣ стеагȣл десфъшȣрат. Мȣzіка мерже ꙟнаінте кънтънd маршȣл чел ноȣ. Bіваndіера ȣрмеазъ dȣпъ мȣzікъ.)

Soлdaції.

Dрȣm бȣn, doба bate!
Dрȣm бȣn, бравї Ромъnї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ арmеле'n mъnї.
Фіе ла парadъ,
Фіе ла ръsбоï,
Тоції ꙟn шiр, гръmadъ,
Beseл mержеm noї!

Офіцерівл.— Stації.— Фpont.— Арма ла nічор.— ръnaos.

(Солdації ексекȣтеазъ команdа, ашеазъ арmеле ꙟн споnȣрі шi аноі се аместекъ ніnтре църанї карії ле daȣ de mънкат шi de бъȣт, кȣ маре бȣкȣріе.)

Офіцерівл.— Конії!.. odixnіцівъ шi фіції rata de плекат neste ȣn чeas. (Се траже dе-о парте шi се пȣне ла ворбъ кȣ невестеле din сат.)

Nasoean.— (Скоціndȣ'шi сакȣл.) Eatъne бȣnї sosiції în Бесарабіа!. Пъmîntȣл pesȣnъ beseл sȣб nічоареле noastpe къчї ел не кȣnoaшte, фраціlор!

Бътрîнȣл.— Біne аціі benit ла noї, фраціlор, къ de mȣлt въ dopіam шi въ aшtentam!

Nasoean.— Danoї noї!.. Біne в'am гъsit!

Soлdaції.— Біne в'am гъsit!

Бътрîнȣл.— Въ eшim înainte кȣ пъне шi кȣ sape ка ла nішtе фраціі бȣnї шi їȣбіціі!

(Ȣн църан adȣче о пъне маре шi саре пе о тавлъ.)

Nasoean.— Мȣлцеmim d-boastpe, oaminї бȣnї!. Se dee Dȣmnezeȣ sъ въ кpeaskъ tot пъnї de aste în oroapeле boastpe!

Църанії.— Amin!

(Nасоеан їе пъnеа шi о ꙟmпарте кȣ Солdації.)

Nasoean.— Na, флекъї! Îmпъртъшіцъвъ кȣ пъпе ромъпеаskъ de neste Прȣt!

Solдацiї.— Її бȣпъ ші dȣлче ка ші чеа de ла Молdова!

Nasoean.— Кред ші еȣ dакъ'ї лȣкраtъ tot de Ромъпї.

Бътрîнȣл.— Da ȣnde merjeцї d-воаstpъ?

Nasoean.— Ла Ismaiл, мошȣле, ші пе лinia хоtарȣлȣї челȣї поȣ, ка sъ о пъzim, dȣпъ кȣм ziче къпtікȣл nostpȣ:

(Кънтъ кȣ гȣра плінъ.)

Хаї кȣ Domnȣ бфꙟntȣл,
Хаїdeцї neste Прȣt,
Sъ пъzim пъмꙟntȣл
Каре л'am авȣt!

Порȣмба.— I! sъраче Nasoїene!.. tape'цї skipцie rîtȣл! Віпъ'пкоаче de'цї maї dpeje гласȣл кȣ'п пъхърȣц de ракіȣ. (ꙟї варсъ ꙟп пъхърȣц din полоночел.)

Nasoean.— Adъ, Порȣмбіцъ dparъ, sъ'mї клъtesk гȣша, doap ц'оїȣ пȣtea da în глас, фрȣмоаsъ Вівandiepъ.

Порȣмба.— (dъndȣї пъхърелȣл, кънтъ pizъnd.)

De врeї sъ'mї daї ꙟп глаs,
Maї taeцї din чел nas!

(Солdaцiї ші църаnії pidȣ.)

Nasoean.— (ꙟѕъnd.) Че pideцї вої, мъї?. Nȣ шtiцї къ astъzї ачела'ї maї кȣ minte каре іе maї мȣлt nas.. (ꙟпчет Порȣмбiї.) Ш'апої tȣ пȣ шtiї, Порȣмбо, че am еȣ ічї ла кimip?

Порȣмба.— Че аї, Nъptiлъ?

Nasoean.— О мъпъ de галбinї!. Mї-am вîndȣt doї jȣnкаnї пъп'а пȣ intpa ла oaste. (кȣ dparoste.) Ші de'ї вреа tȣ sъ мъ їȣбешtї, ц'оїȣ фаче-о salбъ din прецȣл боілор.

Порȣмба.— Галбinї?.. Пȣпе'ї sъ клочеаskъ doap op skoate пȣішорї.

Nasoean.— Zече, фа, zече!.. о stape de om!

Порȣмба.— Къ ші еȣ am галбinї... Мї-аȣ ȣмплȣt бȣzȣnаpiȣл боіерії кънd am плекаt din Іашї, ші am кȣ че sъ te кȣмпър пе tine кȣ nas, кȣ tot.

Solдaцiї.— (pizъnd.) Л'о пъкъліt!.. ха, ха, ха!

Nasoean.— Ean лasъ глȣma, Порȣmбо; ші maї біne кънtъne чева ка sъ ni se maї dpearъ inima.

Solдaцiї.— Dap, dap; кънtъ чева, Порȣmбо!

Порȣмба.— Бȣкȣpos... Sъ въ кънt віерsȣл Bibandiepiї, кънtікȣл meȣ. Врeцї?

Solдaцiї.— Врem.

Порȣмба.— Пȣнeцівъ'n фpont ші askȣлtaцї:

Кънtікȣл Bibandiepiї

I.

Eȣ sѫnt Bibandiepъ
Кȣ sȣфлеt воїнічел!
Ші dpent картȣшіеръ
Am ȣn половочел,
Dap e menit sъ noapte
Ȣn snipt, ȣn snipt de фок
Че'n dȣшmanї dȣче moapte
Ші фрацілор порок!
Sȣne довеле, sȣne.
Солdaцїї sъ s'adȣne;
Eȣ rata sѫnt кȣ вої
De dpȣm ші de ръsвої!
Pam, natanлam, natanлam, natanлam!

(Фаче марш мілітъреск пе dinaintea солdaцілор ла сфѫршітȣл фіекървї кȣплет.)

Solдaцiї.

Sȣne довеле, sȣne,
Солdaцїї sъ s'adȣne;
Eȣ rata sѫnt кȣ вої
De dpȣm ші de ръsвої!
Pam, natanлam, natanлam, natanлam.

II.

Eȣ am легat фръціе
Кȣ-ал Пatpieї солdaцї,

Ші кіар ꙟп вътъліе
Ꙋрmez пе аї meї фраці,
Sъ върs лор пъхъреле
De лънгъ sѫn, de ічї, (аратъ полоbочелꙋл.)
Sъ 'nкіne църії mеле,
Лꙋnтъndꙋse, воїнічї!
Sꙋne doвеле, sꙋne,
Soлdaції sъ s'adꙋne;
Eꙋ гata sѫnt кꙋ воï
De dрꙋm шi de ръsвоï.
Pam nataплam, nataплam, nataплam.

SOЛDAЦІЇ.

Sꙋne doвеле. sꙋne;
etc, etc, etc.
Pam nataплam, nataплam, nataплam.
(Oфiцepiꙋл ce anponie.)

III.

(Zîmкind шi кътънd ла oфiцepiꙋ кꙋ koada okiꙋлꙋї)
Eap daкъ oape-чine,
Вр'ꙋn tinepeл вiteaz
S'ap da пе лънгъ mine,
Se'шї факъ вꙋn oвpaz,
Atꙋnчї, кꙋ воie вꙋнъ,
Ї-aшї da sꙋфлetꙋ'n dap,
Ш'amopiꙋл ꙟmпреꙋнъ
Л'am веа ꙟntp'ꙋn пахар. (аратъ пъхърелꙋл.)
Sꙋne doвеле, sꙋne,
Soлdaції sъ s'adꙋne;
Eꙋ гata sѫnt кꙋ воï
De dрꙋm шi de ръsвоï!
Pam nataплam, nataплam, nataплam,

Sꙋne doвеле, sꙋne.
etc, etc.

(Ла сфършітȣл кȣплетȣлȣї de пе ȣрмъ, офіцерїȣл ръdікъ спага ꙟп сȣс; доБеле ꙟпчепȣ а Бате; солdаціі алеаргъ съ'ші іее пȣштеле ші се ашеазъ ꙟп лініе.)

Nasoean. — (кȣ сптȣсіасm, ꙟп парте.) Еї! апої sъ пȣ te daї în фок пentpȣ dînsa! (Апропiindȣсе de Порȣмпа.) Порȣмбо!.. їȣБеште-мъ къ мъ daȣ de pîпъ, прелеjеа mea!

Порȣмба. — (рizъnd.) Пе алтъ datъ, Nasoїене, к'акȣ Бate dоБа de попріре. (merже de се пȣпе ла лініе.)

Nasoean. — (кътръ пȣБлік.) Мі'цї креde, орї Ба?. Вiвandiера m'о пȣs în полоБочел! (се dȣче de'ші іе рꙟndȣл пінтре солdаці.)

Офіцерїȣл. — (комеndеазъ.) Ла фронт.— Арма ла ȣмър.— Пas гравпік.— Марш ла Ismaiл.

Solдацiї ші църаniї. -- (весел.) Ла Ismaiл! Ȣра!

(Солdаціі плеакъ кънтъnd о строфъ din ȣрмъторіȣл марш.)

МАРШȢЛ OSTAШIЛОР РОМЪNЇ ꙟп БЕSАРАБІА.

Dрȣm Бȣп! DоБа Бate!
Dрȣm Бȣп, Браві ромъпї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ армеле 'п мъпї.
Фіе zi кȣ soаре,
Saȣ черїȣ поȣрos,
Фіе плої, пinsoаре,
Noї мерjem воїоs!

Dрȣm Бȣп! DоБа Бate!
Dрȣm Бȣп, Браві ромъпї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ армеле 'п мъпї.
Фіе ла парадъ,
Фіе ла ръsБої,
Тоцї ꙟп шір, гръмаdъ,
Весел мерjem noї!

Dрȣm Бȣп! DоБа Бate!
Dрȣm Бȣп, Браві ромъпї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ армеле 'п мъпї.
Steагȣл sъ лȣчеаskъ,
Пentpȣ ел tръim!

Цеара sъ tръеаskъ,
Пentрȣ еа mȣрim!

Dрȣm бȣn! Doба бate!
Dрȣm бȣn, бравї ромънї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ арmеле 'n мънї.
Xaї кȣ Domnȣ sфжntȣл,
Xaїdeцї пeste Прȣt,
Sъ пъzim пъmжntȣл
Каре л'am авȣt!

Dрȣm бȣn! Doба бate!
Dрȣm бȣn, бравї ромънї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ арmеле 'n мънї.
Пentрȣ Ромънie
Орї каре omtean
De-акȣm вра sъ фie
Валȣл лȣї Traїan!

Dрȣm бȣn! Doба бate!
Dрȣm бȣn, бравї ромънї,
Кȣ sакȣл пе sпate,
Кȣ арmеле 'n мънї.
Astфел е пе лȣme,
Ромънашȣл meŭ!
Фалnік de-ал seŭ nȣme,
Шi брав ка ȣn Zmeŭ!

CETATEA NEAMȚULUĬ

SAU

SOBIEZKI ȘI PLAEȘIĬ ROMÂNI.

TABLOŬ ISTORIC IN 3 ACTURĬ.

1686.

ПЕРSOANE.

Sobieцki, Pira Полоniei.

Іаблоновski, Хаtmanȣл aрmiei Лешещĭ.

Потоцki, ariotant a лȣĭ Sobieцki.

Шоĭman бътрѫнȣл, къпitan de чetate.

Тȣdора, фata лȣĭ.

Фаркаш, tѫнър ostaш ромън.

Галȣ,
Гецȣ, } Плъешĭ.
Мірче,

Ȣn stръjер ромън.

O sentinелъ лешеаskъ.

Ȣn църан бътрѫн.

O църанкъ.

Ȣn koniлandрȣ.

Ȣn soлdat леах.

3 Плъешĭ.

Църанĭ, църанче, Армiа Лешеаskъ.

ЧЕТАТЕА NЕАМЦȢЛȢЇ.

1686.

ACTUL I.

Teatpȣл ꙟnфъцішеazъ mалȣріле апеї Neamцȣлȣї, кȣ о пȣnte пе апъ. Dеалȣpї ꙟn фȣnd, кȣ о къраре че шерпȣеште пе koasteлe лор. Kasa лȣї Шоїman ꙟn stжnга.

SCENA I.

Галȣ, Гецȣ, Мірче. (ꙟn фаца сченії.) Църані ші църанче.
(ꙟnвъртind о хоръ пе малȣл апеї.)

Галȣ. — Mîndpъ zi ne-аȣ̆ dat Dъmnezeȣ̆ de sербареа ікоанеї Domnȣлȣї Штефаn!

Гецȣ. — Mîndpъ, фъptate, ші stpeлȣчitъ ка нȣмеле mаpeлȣї Boевоd че аȣ̆ апъpat mоші а noastpъ, 40 de anї în шір, кȣ браццȣл seȣ̆ чел neînвins!

Галȣ. — Astъzї аре sъ se adȣne tot попорȣл de прin мȣнцї ші de прin въї, ка sъ меаргъ sȣs, ла четатеа Neamцȣлȣї, sпре înкinаpe dinaintea ікоанеї sфîntȣлȣї Штефаn, dȣпъ datina stpemoшeaskъ.

Мірче. — (maї ꙟn фȣnd, прівind спре деалȣpї.) Eatъї кȣm вінȣ̆ din toate пъpцiле кîpdȣpї, кîpdȣpї. Пар'къ se коборȣ̆ tȣpme de oї de пе koasteле Чеахлъȣлȣї.

Гецȣ. — Însъ nȣ'л zъpesк пе moш Шоĭman, къпitanȣл de чetate.. Че оаре s'aŭ întъpziet în кasa лȣĭ? (аратъ каса din стжнга.)

Галȣ. — Bezĭ къ azĭ a sъ фie кȣnȣnia фetеĭ лȣĭ, Тȣdopa, кȣ Фаркаш апроdȣл, шi s'a фi гъtind de nȣntъ.

Гецȣ. — Da s'o întops Фаркаш de ла Іашĭ?

Галȣ. — Ба ъпкъ nȣ.. Sъ aшteantъ sъ кadъ пе miкъ пе чeas.

Гецȣ. — Nȣmaĭ de ĭ-a фi dat вoĭe Kantimip Bodъ.

Галȣ. — Nȣ'ĭ гpijъ despre asta, къчĭ Фаркаш е фpate de крȣче кȣ къпitanȣл Търкȣлец, шi къпitanȣл Търкȣлец е mъna dpeantъ a лȣĭ Bodъ Kantimip.

Мірче. — Еака шi moш Шоĭman кȣ Тȣdopa.

SCENA II.

Чеĭ dinainte. — Шоĭman, Тȣdopa. (eшind din касъ.)

Шоĭman. — Binъ, Тȣdopo, шi'цĭ шtepje окiĭ, фata mea, къ Фаркаш, логоdniкȣл tъŭ, tpeвȣie sъ soseaskъ astъzĭ негреuit.

Тȣdopa. — (тpicтъ.) Sъ te-aȣdъ Dȣmnezeŭ, tatъ; dap...

Шоĭman. — Че?.. te îndoeшtĭ poate de кȣвîntȣл лȣĭ Фаркаш?. челȣĭ maĭ вpedniк шi maĭ воĭniк апpod a Domnȣлȣĭ Kantimip?

Тȣdopa. — Ба nȣ, tatъ.. Шtiŭ къ ел mъ ĭȣвеште шi къ de-a tpeвȣi sъ tpeaкъ кiap піп фок, ел a tpeче ш'a вeni; însъ o пpesimцipe dȣpepoasъ îmĭ mȣnчеште sȣфлetȣл de astъ noapte!

Шоĭman. — (ꙟпгpiжет.) Че пpesimцipe?.. Поate к'aĭ вisat чева?

Тȣdopa. — O! dap, am вisat ȣn вis înгpozitop!.. Пар'къ пъвълise neste вiata цеаpъ ȣn potop de sъnje!.. Фаркаш se лȣпta пintpe валȣpĭ шi валȣpiле tot крешtea îmпpejîȣpȣл лȣĭ, пъпъ че-aŭ atins zidĭȣpiле четъцiĭ de пе deaл.

Шоĭman. — Фереaskъ Dȣmnezeŭ sфîntȣл!.. Destȣле пепорочірĭ аȣ̆ къзȣt пе бiata Молdовъ: лъкȣste, seчete, пъвълірĭ de Тътapĭ, de Тȣрчĭ, de Ȣнгȣрĭ, de Лешĭ!.. врajбе întpe фраці, неȣнipe, îmпърекіерĭ!.. toate релеле че noĭȣ̆ adȣче stînjepea ȣнȣĭ neam întpeг!.. Фереаskъ чел de sȣs, sъ нȣ'цĭ фіе ворба întp'ȣn чеas ръȣ̆, фata mea, къ mi se оцереште inima кънd гîndesк ла къте аȣ̆ пътimit бiецiĭ лъкȣitopĭ!... Dap че stъm noĭ de ворбim de aste, кънd astъzĭ a sъ фіе кȣнȣnia ta?.. Bezĭ,.. флекъiĭ шi фetеле s'аȣ̆ adȣнat ла хоръ шi jокȣ̆ boĭos къ doap sîntem în timп de паче.. Еака шi tоваръшiĭ meĭ de чetate, Галȣ, Геңȣ шi Mipчеа каріĭ s'аȣ̆ коборit din deал пentpȣ ка sъ te прiвеаskъ în хаîне de mipeasъ. Nȣ'ĭ аша, фрацiлор?

Галȣ. — Аша, mош Шоĭmane.. Sъ не tръештĭ, Тȣdopo, шi sъ фiĭ ферічitъ dȣпъ кȣm dopim шi dȣпъ кȣm dopeштĭ!

Тȣdора. — Мȣлцemim Dвoastpe.. Sъ не фіе tpaĭȣл бȣn ла toцĭ Ромънiĭ!

Шоĭмаn. — Amin! (кътръ плъешi.) De mȣлt в'ацĭ коборit din чetate?

Галȣ. — De кȣ pesъpitȣл soapeлȣĭ.

Шоĭмаn. — Шi къцĭ oaminĭ аȣ̆ pemas de пazъ în лъȣntpȣ?

Галȣ. — Noъ Плъешĭ, tot ȣнȣл шi ȣнȣл.

Шоĭмаm. — Преа біne; ноъ плъешĭ Ромънĭ плъteskȣ̆ кът ноъ-zeчĭ de boĭnічĭ. (кътръ попор.) Копiĭ!.. гътiцiвъ sъ mepjem în чetate ка sъ не înкinъm ikoaneĭ sфîntȣлȣĭ Штефаn.

Попорȣл. — Хаĭ sъ mepjem, хаĭ sъ mepjem.

Шоĭмаn. — Шi dакъ a sosi Фаркаш пе кънd не-om întoapче de ла чetate, om фаче нȣnta Тȣdopiĭ.

Попорȣл. — Nopoк бȣn, порок бȣn! Хаĭ ла чetate.

Шоĭмаn. — Тъчере... Datina stpemoшеаskъ este ка чеа maĭ фрȣmoasъ фatъ din mȣнцĭ sъ кънте în zioa ачеаsta кънtікȣл лȣĭ Штефаn Bodъ... Чіне вроiцĭ boĭ ка sъ кънте?

Попорȣл. — Тȣdopa sъ кънte, Тȣdopa.

Шоĭмаn.— Аȣzĭ, фata mea?.. Чікъ tȣ ештĭ чеа maĭ фрȣmoasъ dintpe toate.. Кънtъ dap.

ТꙋDОРА.— Бꙋкꙋpos, tatъ.

КЪNTIKꙋЛ ЛꙋĬ ШТЕФАN ВОDЪ.

Штeфan, Штeфan Domn чeл mape,
Seamъn пе лꙋme нꙋ ape
Dекът нꙋmaĭ mѫndpꙋл soape!
Din Sꙋчеава кънd ел sape,
Пꙋне пеntꙋл ла хоtаpe,
Ка ꙋn zid de апъpape.

Брацꙋл seꙋ̆ фъръ 'nчetape
Бate oapdеле Тъtapе,
Бate четeле Магĭаpе,
Бate Лешĭ din фꙋга-mape,
Бate Тꙋрчĭ пе zmeĭ къларе
Ші'ĭ sкꙋteште de'nгропаpe!

Лꙋmea'ntpeагъ stъ'n mipape!
Цеapa'ĭ mікъ, цеapa'ĭ tape,
Ші dꙋшmanꙋл ꙋnopiꙋ нꙋ ape!
Лꙋmea'ntpeагъ stъ'n mipape,
Къчĭ, прекꙋm ꙟn чер ꙋn soape,
Ꙋнꙋ'ĭ Штeфan Domn чeл mape!

ПОПОРꙋЛ.— (кꙋ ентꙋсіасm.) Ꙋра!

(Sъ веde алергънd пе dеалꙋрĭ къцĭва църанĭ ꙋпъріcцĭ каpе stpigꙋ̆: Sъpiцĭ!.. ajiꙋtop!.. dꙋшmanii!.)

ПОПОРꙋЛ.— (тергънd спре фꙋnd.) Че este? Че sъ фie?

ШОĬMAN.— Че лapmъ sъ aꙋde?

(Фаркаш se apatъ пе deaл, ꙋpmъpit de ꙋn soлdat Леах. — Лꙋntъ ꙟntpe amѫndoĭ.—Леахꙋл kade, ꙋчis.—Мꙋzікъ ла opxestpꙋ.)

ТꙋDОРА.— Еака Фаркаш, Фаркаш!

ПОПОРꙋЛ.— Фаркаш апроdꙋл!

ШОĬMAN.— Фаркаш ĭn лꙋптъ кꙋ ꙋn Леах! (стрігъ.) Nꙋ te da, Фаркаш бъete, къ венim ші noĭ. (кътръ попор.) Пе Леах, копiĭ!

Попогȣл.— (връnd съ алерже спре dеал.) Пе Леах!. пе Леах!

Шоїман.— Ба нȣ; staцї локȣлȣї... N'аре Фаркаш невоїе de ajїȣtop ȋmпpotiва ȣнȣї dȣшman sінгȣр.

Тȣdора.— Tatъ, tatъ!. поate съ mї'л omoape!..

Шоїman.— Тачї, копілъ, къ нȣ шtiї че sпȣї... Ротъпȣл аре шеnte sȣфлеte 'ntpînsȣл!.. Еака, Леахȣл sлъбеште.. Фаркаш ȋл stpinje de-апроапе.. Леахȣл каde.. Ȣра! съ tpъешtї, Фаркаш!

Попорȣл.— Ȣра! Фаркаш!

(Dȣпъ че каde Леахȣл, Фаркаш алеаргъ пе dеал, sе ковоаръ, tpече пȣntea шi вine ꙟn sчепъ.)

SCENA III.

Чеї dinainte.— Фаркаш.

Фаркаш.— Ла арmе, фраціλор!. ла коasе.. ла tопоаре, к'аȣ ȋntpat saвie 'n цеаръ!

Попорȣл.— Лешiї?

Фаркаш.— Лешiї кȣ Країȣл Sовіецкі!

Шоїман.— Sepmana цеаръ!

Фаркаш.— Sовіецкі аȣ венit кȣ toatъ пȣtереа sa шi кȣ toцї Хаtmanїї църїї Лешештї, ȋнкът аȣ пȣstiet локȣріле пе ȣnde аȣ tрекȣt... Тоцї лъкȣitорїї шї-аȣ пъръsit каsеле de-аȣ прівеjit пin фȣndȣл кодрілор, кънї n'аȣ pemas колц de пъmînt непръdat шi nestpікаt de dȣшmanї!. Ба ъпкъ, аȣ tъїet пе Doamna Рȣкsandpa, фііка лȣї Basілі Bodъ, шi s'аȣ черкаt съ їее пе Sфînta Параsкева din вiсеріка Треї Іерархілор.

Шоїман.— Че пелеjїȣіре!.. Шi аȣ лȣаto?

Фаркаш.— Ба нȣ, кънї кълȣгърїї аȣ ȋнкіs порціле, шi de sȣs, de пе tȣрn, аȣ кіеmat вльstemȣл черіȣлȣї asȣпра dȣшmanілор!.. Atȣнчї, Хаtmanȣл чел mаре, Іавлоповsкі, аȣ порончit оaminілор лȣї съ se petpагъ.

Шоїман.— Пȣĭ de Ромъnĭ кълȣгърiĭ!

Фаркаш.— Лешiĭ s'aŭ retpas din Iашĭ, dap aŭ лȣat în робiе пе Mitрополitȣл, шi акȣm вinŭ sпре mȣnꙡĭ... Ла арmе кȣ toꙡiĭ, фраꙡiлор, къ пе-ajȣnje potопȣл.

Тȣdора.— (ꙟn парте.) Visȣл meŭ se îmплinеште!

Шоїман.— Пе ȣnde aĭ лъsat dȣшmanii?

Фаркаш.— Апроапе de-aiчĭ.. (мергънd mai ꙟn фȣnd шi арътънd ꙟn dреапта.) Прiвiꙡĭ коло поȣрȣл чел de колб каре se înалꙡъ пъnъ ла черiȣ?.. Лешiĭ, фраꙡiлор, Лешiĭ!

Шоїман.— Ла клопоt, копiĭ!. Trajeꙡĭ клопоtȣл de лармъ ка sъ s'adȣne Ромъnii de прin toate ȣnгiȣрiле mȣnꙡiлор.

(Къꙡiва ꙡъранĭ еsъ алергънd пin stъnга, шi strigъnd: ла клопоt! ла клопоt!)

Шоїман.— Шi воĭ, кȣ toꙡiĭ, бърбаꙡĭ, фемеĭ, копiĭ, пе апъраре!.. Înармаꙡiвъ кȣ че'ꙡĭ гъsi, шi daꙡĭ de moapte, ка sъ nȣ zikъ лiтфа к'aŭ întpat în ꙡеара noastpъ ка'ntp'ȣn sat фъръ къnĭ.

(Sъ aȣde ꙟn кȣлise клопоtȣл de dandana; шi se вædŭ viind пin mȣnꙡĭ mȣлꙡime de Ромъnĭ ꙟнармаꙡĭ.)

Попорȣл.— Ла арmе!. ла арmе!

(Ese алергънd ꙟntpe кȣлise шi se ꙟntoаркŭ ꙟndatъ ꙟнармаꙡĭ кȣ коаse, кȣ tопоаре, кȣ sineꙡe шi кȣ парĭ.)

Фаркаш.— Sъ mi'ĭ daĭ mie, moш Шоїmane, ка sъ'ĭ dȣк eŭ ла лȣntъ.

Шоїман.— Тȣ sъ mi'ĭ dȣчĭ, Фаркаш, къ eŭ merг sъ апър чetatea.

Тȣdора.— (апȣкънd пе Фаркаш de браꙡ.) Фаркаш, eŭ vin кȣ tine.

Фаркаш.— (кȣ dрагосте,) Вinъ, Тȣdоро, dрага mеа!.. шi de-a фi sъ mȣрim, om пеpi împреȣnъ tot de-o ловiтȣръ.

Попорȣл.— Пе Лешĭ, Ромъnĭ!. Орĭ eĭ, орĭ noĭ!

Фаркаш.— Veniꙡĭ кȣ mine, фраꙡiлор, шi sъ nȣ кръꙡаꙡĭ пъгînȣл къ ел nȣ в'а кръꙡа.. Eatъ'ĭ къ se вædŭ.

Попорȣл.— (рыdiкънd арmеле ꙟn sȣs.) Пе moapte, пе moapte!

Фаркаш.— Пе moapte! Maĭ вine sъ mȣpim, dekъt sъ poвim! (Плеакъ ꙟnainte ꙟn кȣлiseле din dpeanta цiind пе Тȣdopa de mъnъ. Попорȣл ꙟл ȣpmeazъ кȣ entȣsiasm.)

SCENA V.

Шоĭman, Галȣ, Гецȣ, Mipчe.

Шоĭman.— Галȣ, Гецȣ, Mipчe, staцĭ пе лок... Ȣnde въ dȣчецĭ?

Галȣ.— Ла лȣntъ.

Шоĭman.— Nȣ'ĭ tpeaва noastpъ sъ алергъm înaintea dȣшmanȣлȣĭ. Datopia noastpъ e sъ апъpъm Чetatea Neamцȣлȣĭ кape ne-аŭ înкpedinцato Kantimip Bodъ. Xaĭ ла чetate.

Галȣ.— Кȣm?. Sъ ne înкidem între zidĭȣpĭ къnd фpaцiĭ nostpi înфpȣntъ moaptea ла лȣmina soapeлȣĭ!.. Шоĭmane, pъŭ кȣвînt aĭ postit!..

Шоĭman.— Тачĭ, Галȣле, къ tȣ, de шi aĭ къpȣnцit, tot îцĭ sвȣpdъ inima maĭ пpesȣs dekъt mintea.. Лȣntъ вpeĭ tȣ?. Лȣntъ îĭ aвea în апъpapea Чetъцiĭ!.. Moapte вpeĭ tȣ?. Moapte om гъsi кȣ toцiĭ, къчĭ maĭ вȣкȣpos ne-om înгpona sȣв pîsinȣpiле чetъцiĭ dekъt sъ o înкinъm dȣшmanȣлȣĭ.

Mipчe.— Ean askȣлtaцĭ че sвoanъ sъ aȣde.

(Sъ aȣde ꙟn depъptape o sвoanъ de глasȣpĭ шi de ꙟmпȣшкъtȣpĭ.)

Шоĭman. — Negpeшit Pomъniĭ s'аŭ întълnit кȣ Лeшiĭ, шi акȣm s'аŭ înклeшtat ла лȣntъ. (ръdiкъnd mъniле кътpъ чep.) Doamne, Dȣmnezeȣл пъpinцiлop nostpi!.. Фieцĭ miлъ de фemeiле шi de копiiĭ nostpi!. Întinde mъna ta шi ȣinвpeшte aчeste локȣpĭ nenopoчite...

Mipчe. — (de пе пȣnte.) Шоĭmane, Шоĭmane!.. поȣpȣл se tot anpopie... Mĭ-e teamъ nentpȣ aĭ nostpi.

Шоĭman. — Факъse 'n воea Domnȣлȣĭ!

Галȣ. — (пе пȣnte, кътъnd ꙟn dpeanta.) Шоĭmane, Pomъniĭ nostpi sînt пȣшĭ în pîsinъ!.. Лeшiĭ îĭ алȣnгъ шi îĭ ȣчidŭ!. Xaĭ întp'ajiȣtop sъ nepim шi noĭ кȣ dînшiĭ.

Шоїман. — Че ajȣtop o sъ ле dъm noĭ, patpȣ oaminĭ, împotiва ȣneĭ oштĭ întpejĭ?. Xaĭ maĭ віne ла четate ка sъ o апъръm пъnъ ла чел de пе ȣpmъ om. (*Се ꙟndpeaптъ спре пȣнте.*)

Мірче. — Staці къ zъpesк o фatъ алepгъnd în коаче.

Тоці. — Ȣnde'ĭ?.. кapе'ĭ?

SCENA V.

Чеĭ dinainte, Тȣdора. (*віне алергънd, кȣ пърȣл dіспластіт. Еа ціне ꙟn тъна dреаптъ о палъ, шi ꙟn тъна стънгъ ȣn стеаг Лешеск.*)

Шоїман. — (*zъpindo.*) Тȣdopa! (*о стрінже ꙟn враце.*)

Тȣdора. — (*ексалтатъ.*) Tatъ, tatъ!.. sîntem пepdȣці!

Тоці. — Пepdȣці!

Тȣdора. — Pomъniĭ nostpi s'aȣ̆ ловіt кȣ toatъ oastea лȣĭ Sовіецкі шi, dȣпъ o лȣптъ кpîнченъ, aȣ̆ фost віpȣіці!

Тоці. — (*кȣ десперape.*) Pomъniĭ віpȣіці!

Тȣdора. — Чеĭ maĭ mȣлці din eĭ aȣ̆ пepit stpігъnd: sъ tpъeaskъ Молdова!. Фаркаш s'aȣ̆ лȣпtat шi se лȣпtъ ъnкъ ка ȣn zmeȣ̆!. Пе ȣnde tpече ел, кadȣ̆ Лешiĭ ка snопȣpiле de гpîȣ̆ sȣв sъчере.. Л'am въzȣt кȣ окiĭ meĭ фъкъnd minȣnĭ de вitejie шi smȣnчind steaгȣл ista din mъna ȣnȣĭ къпitan Леах пе каpе л'aȣ̆ ȣчis... Ел mi л'aȣ̆ dat ка sъ'л dȣк sȣs în четate пеntpȣ ка sъ пȣ кadъ eap în mъniле dȣшmanȣлȣĭ.

Шоїман. — Аці aȣzit?.. фpaціĭ nostpi sînt în pъsinipe!. Nȣ пе pemъne deкът sъ алepгъm ла четate.. Тȣdopo, віnъ кȣ noĭ.

Тȣdора. — Ба пȣ, tatъ... Ціне steaгȣл, къ eȣ̆ mъ întopк sъ'л гъsesк пе Фаркаш.

Шоїман. — Nȣ te înгpiji tȣ de ел, къ'ĭ воïnік de фpȣnte шi ел ese кiap din гȣpa лȣпȣлȣĭ... Віnъ кȣ noĭ, фata mea, къ пе'ĭ фi de ajȣtop în четate.. Тȣ пе'ĭ înкide окiĭ daкъ a вpea Domnȣл ка sъ mȣpim.

(Sвоanъ mape ꙟn dpeanta; ръкnite, ваеte, ꙟmпȣшкъtȣpĭ, zinгete de apme.)

ТȢDОРА. — Eatъ'ĭ, eatъ'ĭ къ вinȣ.. Eatъ армia Лешeaѕкъ!

ШОĭМАN. — Sъ nȣ перdem време... Хаĭ пъп' а nȣ къdeа de вiĭ în тъпiле пъгînȣлȣĭ.

(Тоџĭ плекȣ ѕпре фȣnd, tрекȣ пȣntea шi ꙟntръ ꙟп кȣлiѕеле din stжnга.)

SCENA VI.

(Къџiва Ромъnĭ, фемеĭ шi копiĭ ꙟntръ алергъnd пе ѕчепъ.— Soлdaџĭ Лешĭ ꙟĭ алȣпгъ. — Лȣптъ. — Мȣzікъ ла орхеѕtрȣ. — Ȣn soлdat Леах прinde din фȣгъ пе ȣп бъtржп шi врea ѕъ'л ꙟпjiȣпгie.)

БЪТРÎNȢЛ. — Омоаръмъ, пъгînȣле, къ m'am ѕъtȣрat de a вideа пепорочiрiле Молdовiĭ!

ȢN КОПIЛАNDРȢ. — (арȣnкъndȣсе ꙟптре бътржп шi ꙟптре Леах.) Тiкълоѕȣле!.. вреĭ ѕъ оморĭ ȣп бъtрîn кȣ пърȣл алб?

(Леахȣл ласъ пе бъtржп шi'л апȣкъ пе копiл, жл tржntеште ла пъмжnt шi врea ѕъ'л ȣчidъ.)

О ЏЪРАNКЪ. — (ꙟпклештъndȣсе de враџȣл солdатȣлȣi.) Nȣ da, пъгînȣле, къ'ĭ копiлȣл меȣ!.. Ȣчideмъ пе mine; na, ловеште! (ꙟшi аратъ сiпȣл.) Ловеште sinȣл каре л'аȣ хрънit, dар ласъ копiлȣл.

(Чеĭлалџĭ solдaџĭ se рънеdȣ шi'ĭ прindȣ робĭ пе Ромъnĭ.)

(Sъ aȣde tрiмбiџiле армieĭ ꙟп dреапtа. Армia ꙟпчепе а deфiла ꙟп ѕȣnetȣл мȣzічеĭ шi se ашеазъ ꙟп ржnd. Dȣпъ džnsa ꙟntръ џъраniĭ робiџĭ шi ꙟпjiȣгаџĭ ла tȣnȣрĭ.)

SCENA VII.

SОБIЕЏКI, IАБЛОNОВSКI, ПОТОЏКI, АГIОТАNЏĬ, SТАТȢЛ МАĬОР.

ПОТОЏКI. — (ꙟпtръnd mai ꙟпaiнте шi апȣпџъnd.) Маĭestatea sa, Краĭȣл Sобieџкi!. (кътръ армie.) Ла фронt!.. sȣs армеле!

(Мȣzіка ѕȣпъ о фанфаръ de опор. Stеагȣрiле se плекȣ dinaintea лȣĭ Sобieџкi. Solдaџiĭ презеnteазъ армеле.)

SОБIЕЏКI. — (се ꙟпкinъ ла стеагȣрĭ.) Ostaшĭ!. sînt мȣлџеmit de воĭ!. В'аџĭ пȣрtat кȣ вредnічie ла лȣптъ!.. Ȣnde sînt робiĭ?

Потоцкі, — (аpътънd църanii.) Eaţъ'ї, Maїestatea Boastpъ!

Sobieцкі. — Sъ'ї леје ка sъ'ї dȣкъ în цeapa Лешeaskъ, ші каpe din eї a чepка sъ фȣгъ, sъ'л îmпȣшte!

(Потоцкі se ɟнкінъ ші mepјo spre офіцepiї din фȣnd ка sъ ле комȣнiче поpoнчiле Кpaїȣлȣї.)

Iaблоnobski. — Фie-mї eptat, Maїestatea Boastpъ, a въ обsepва къ aчeшtї oamiнї s'aȣ пȣptat bitejeшte ші къ пȣ mepitъ aшa aspime...

Sobieцкі. — (фъp'a аскȣлта, се пpimbлъ посomopit пe счeнъ.) Neam обpaznік ші sȣmeц!. Ніште цъpaнї фъpъ apme sъ îndpъzneaskъ a se mъsȣpa кȣ oastea mea ші amї ȣчide o mȣлціme de bitejї de-aї meї!.. Sъ îndpъzneaskъ o цeapъ mікъ ка aчeasta a se îmпotibi mie, Кpaїȣлȣї Sobieцкі! mîntȣitopїȣл Bieнції! інbinгъtopїȣл Sȣлtanȣлȣї Moxamed IV!.. Фок ші sъnje am sъ лas în ȣpmъmї пentpȣ ка sъ pomeneaskъ вечїнік de mine! (тapе.) Iaблоnobski!..

Iaблоnobski. — (апpoпiindȣce.) Maїestate?

Sobieцкі. — (трист.) Къцї ostaшї de-aї nostpi aȣ пepit de кънd am întpat în Молdoва?

Iaблоnobski. — Мȣлцї, къчї Domnȣл Kantimip...

Sobieцкі. — (фȣpioc.) Kantimip!.. O!. sъ mъ întopк eȣ în Полonia фъp'a пȣne mъna пe ел!.. Mішeлȣ! s'aȣ askȣns în лагъpȣл Тȣpчілоp în лок sъ easъ ла кътп de бътae ші sъ dee окї кȣ mine!

Iaблоnobski. — Asta n'ap фi nimікъ пentpȣ глоpia Maїestъцiї Boastpe каpe aȣ bipȣit atъцї dȣшmaнї maї însemnaцї ші maї пȣtepnічї dекъt Kantimip Bodъ; dap Молdoвeniї ші кȣ Тъtapii пe-aȣ фъкȣt mape stpікъчїȣne, otpъbind фъntîneлe, apzъnd фînaцeлe de пe кътпȣpї, ȣpmъpind apmia noastpъ ка o tȣpmъ de лȣпї ші ȣчirънd tot че гъsїa în калea лоp. Каiї nostpi aȣ пepit maї тoцї!.. Чea maї mape пapte din tȣпȣpї aȣ pemas пe dpȣm ші ostaшiї Maїestъцiї Boastpe чepȣ în гȣpa mape a eшi din aчeastъ цeapъ блъstematъ ȣnde aȣ пъtimit toate кінȣpiле ші toate pелеле.

Sobieцкі. — (кȣ мъніе.) Іаблоновskі!...

Іаблоновskі.— (кȣ мъndріе.) Maĭestate!.. de-oĭȣ шtі кіар къ'ĭ ȣрjіsі пе бътрînȣл Іаблоновskі каре te slȣjeште кȣ kredinцъ декънd te-aĭ sȣit пе tронȣл Полоніеĭ, eȣ̆ mĭ-oĭȣ фаче datopĭa de aцĭ sпȣne adeвърȣл!.. Маре грешалъ aȣ̆ фоst a noastpъ къ ne-am dȣштъnit фъръ nічĭ о прічіnъ кȣ вечіniĭ nostpi, Молdовеnĭ, къчĭ eĭ ар фі пȣtȣt фі пеntpȣ цеара Лешеаskъ ȣn zid de апъраре împpotiва пъвълірілор din Pesъpit. Ар фі tребȣit sъ dъm мъnа кȣ dînшiĭ în лок sъ къȣtъm aĭ sȣбjȣга.

Sobieцкі.— Преа tъpziȣ̆ îmĭ daĭ sфatȣpĭ, Іаблоновskі. Молdова e destinatъ a фі о провінціе а Къіеĭ лешешtĭ, ші mъ jîȣр пе nȣмеле meȣ̆ къ аша ва фі прекȣm zік eȣ̆.

Іаблоновskі.— Maĭestate!.. акȣm sînt 40 de anĭ декънd tpъesk tot пе къmпȣл resбоаелор; am îmбъtpînit кȣ арma în mъnъ, ші am кȣnoskȣt че плъteskȣ̆ Молdовеniĭ ла лȣпtъ, кънd îшĭ апъръ цеара ші neatърпареа лор... Еĭ плъteskȣ̆ mȣлt, Мъріа ta!.. Креdeмъ пе mine каре mĭ-am jертфіt toatъ віеаца пеntpȣ глоріа лȣĭ Sobieцкі: dъ поронкъ apmieĭ de întops în Полоnia, къчĭ декънd am întpat în Молdова кȣ rînd de а о sȣпȣne, am пеpdȣt невȣnеште jȣmъtate din ostaшiĭ nostpi ші акȣm, ачеastъ apmie че s'aȣ̆ лȣntat ші aȣ̆ віpȣit sȣб zidȣpіле Bieniĭ, seamъnъ maĭ mȣлt кȣ о apmie пȣsъ în ръsinъ dекът кȣ о oaste înвinгъtoape!

Sobieцкі.— (по гъndȣpĭ, ꙟn парте.) Аре dpeпtate бътрînȣл Іаблоновskі.. (таре.) Вредnікȣл meȣ̆ Џенерал, îцĭ mȣлцеmesk къ mĭ-aĭ ворбіt astфел, фъръ sфіеалъ, кънd se atinje de глоріа mea. Тȣ eштĭ чел maĭ бȣn sпpijin a tpoпȣлȣĭ meȣ̆ ші пе tine te воĭȣ askȣлta... Dъ поронкъ de плекаре.

(Іаблоновskі se ꙟnкinъ ші se апропіе de Statȣл maĭop.)

(Sъ aȣde бȣчĭȣmъnd ꙟn чetate.)

Sobieцкі.— Че sȣnet sъ aȣde?

Потоцкі.— (ꙟnaintîndȣse.) Ȣn бȣчĭȣm че resȣnъ în чetatea Neamцȣлȣĭ. Ел кіаmъ Ромъniĭ ла ръsбоĭȣ.

Sобієцкі.— Еар!.. ръзбоїȣ вреȣ̆ еї?. Фie!. ръзбоїȣ ле воїȣ da!.. Îndpeптaцї тȣпȣріле спре четате.

(Sолdaцiї ꙟndpeaптъ тȣпȣріле спре кȣліселе din стънга ші се прегътеskȣ̆ de ръзбоїȣ.)

Іаблоnовski.— Еȣ̆ aшї zічe, Maїestate, съ лъсъм четатеа asta, ші съ не ȣрмъм дрȣмȣл înainte... Авем тȣпȣрї de къмп, нȣ de asaлт.

Sобієцкі.— (апрінс.) Ба!.. пре нȣмеле патроnȣлȣї меȣ̆!. Nȣ ва zічe лȣмеа къ о четате s'аȣ̆ аръtat dinaintea лȣї Sobієцкі фъръ а і se кȣчері!.. N'авем тȣпȣрї?. Вом лȣао dap кȣ мъніле.

Потоцкі.— Nȣмеле Maїestъцiї тале е destȣл тȣн!

Sобієцкі.— Потоцкі, пе tine te însърчінеz съ daї asaлт ачestȣї кȣїб de хоцї... ші askȣлtъ: съ нȣ ремъе пеатръ пе пеатръ!

(Потоцкі se ꙟnкінъ ші se ꙟntoарче spre oaste ка съ ле dee поронкъ de asaлт.)

(Sъ aȣde ꙟntpe кȣліселе din dpeapta о звоанъ de лȣптъ.)

SCENA VIII.

Чеї dinainte — **Фаркаш,** (прінс de Лешї ꙟтръ смȣнчіndȣсе din мъніле лор.)

Фаркаш.— Морт мі'цї лȣа роб, dap віȣ̆ нічї odaтъ! (Лешії ꙟл апȣкȣ̆ de мъні ші ꙟл ціnȣ̆ ꙟn лок.) Тікълошілор!.. въ пȣнецї zече împotiва ȣнȣї om!

Sобієцкі.— Че este?

Потоцкі.— Ȣn ostaш Молdoван робіt în бътае, ші каре нȣ вреа съ se сȣпȣе.

Sобієцкі.— Ȣn ostaш Молdoван?.. *Sъ'л* adȣкъ înaintea Noastpъ.

(Sолdaцiї adȣкȣ̆ пе Фаркаш dinaintea лȣї Sобієцкі.)

Sобієцкі.— Че ешtї тȣ?

Фаркаш.— Ostaш de-a лȣї Кантімір Bodъ.

Sobieцki.— Kantimip!.. Tot askȣns шede în лагъpȣл tȣpчesk, mišeлȣ?

Фapкaш.— Mišeл нȣ noate фi anъpъtopiȣл Moлdoвiĭ!.. Eл e în цeapa лȣĭ кът шi tȣ în цeapa ta!

Sobieцki.— Цi'ĭ пpea лȣнгъ лiмва, воïнiче!.. Îe sama sъ нȣ цĭ-o skȣptez.

Фapкaш.— (кȣ mȣndpie.) În mъna ta sînt... Поцĭ sъ'mĭ taĭ шi капȣл, dap de плекat нȣ л'oiȣ плека нiчĭ o datъ dinaintea dȣшmanȣлȣĭ цъpiĭ меле!

Sobieцki.— Niчĭ кънd dȣшmanȣл e înвinгъtop ка mine?

Фapкaш.— Înвinгъtop, tȣ?.. tȣ каpe aĭ întpat хоцeшte în Moлdoва шi акȣm te întopчĭ pȣшinat în Полоnia?.. Mape îцĭ este deшъptъчiȣnea dакъ te кpezĭ înвinгъtop!.. Пpiвeшte'цĭ oastea овоsitъ шi înjȣmъtъцitъ!.. mepjĭ de вezĭ dpȣmȣpiле пе ȣnde aĭ tpeкȣt акопepite кȣ tpȣпȣpĭ de Лешĭ, ш'anoi te фълешte къ eштĭ înвinгъtop... Aĭ нъвълit ла noĭ, фъpъ вeste; цĭ-aĭ кълкat кȣвîntȣл че л'aĭ dat, акȣ ȣn an, лȣĭ Kantimip de a фi пpietinȣл nostpȣ, шi че-aĭ isвȣtit?.. Aĭ ȣчis къцiва кpeштinĭ невiновaцĭ; aĭ aps кътeва sate; aĭ пpъdat кътeва mъnъstipĭ, шi акȣm te фȣpiшezĭ ка ȣn лȣn ȣpmъpit de zъвozĭ... Sobieцki! mape цĭ-e нȣмeлe!.. mičĭ îцĭ sînt фanteлe!

Sobieцki.— (фȣpioc, пȣнe mъna пе сaвie.) Sȣmeцȣлe!..

Фapкaш.— (кȣ ȣn pic спасmodiк.) Sobieцki!.. кът eштĭ tȣ de mape шi de пȣtepnik, eȣ̆ pid de mînia ta, къчĭ noĭ, Pomъniĭ, sîntem denpiншĭ a вidea moapte кȣ okiĭ!

Sobieцki.— Dакъ eштĭ denpins a вidea moaptea кȣ okiĭ, mopĭ în фaцa soapeлȣĭ! (Фаче ȣn semn солdaцiлоp.)

(Soлdaцiĭ tpaгȣ̆ съвiiле шi ɉnкȣnцiȣ̆pȣ̆ пе Фapкaш.)

Фapкaш.— Sobieцki!. sъ штiĭ de ла Фapкaш Pomънȣл къ нȣ'ĭ вpednik пentpȣ tine sъ omopĭ воïнiчĭ ка mine!

Sobieцki.— Sпînzȣpaцĭ'л!...

Фapкaш.— (тpeсъpind.) Sъ mъ sпînzȣpe пе mine!. Xeĭ!. къ doap нȣ пiepe Pomънȣл кȣ ȣna кȣ doъ.

(Smȣnчeшte ȣn вaлtar din mъnіле ȣnȣĭ soлdat, ꙟл ръdikъ asȣпра soлdaцiлор, шi пȣrtiъ stpepnik:)

Ȋn лъtȣpĭ, пъгînілор, къ eȣ̆ sînt Фаркаш апроdȣл!

(Фаркаш se isвeшte пintpe Лешĭ, апȣкъ пе пȣnte, se опреште пȣцin de stpikъ пȣntea кȣ валtагȣл, шi апоĭ плеакъ фȣгъnd sпре mȣnte. Soлdaцiĭ se арȣпкȣ̆ dȣпъ ел, dap se опреskȣ̆ ла капра пȣнцiĭ dъръmate. Вр'о къцiва tpaгȣ̆ кȣ пȣшtеле ꙟп Фаркаш.— Пepdeaoa kade asȣпра ачestȣĭ tавлоȣ̆.)

* * *

ACTUL II.

Teatpȣл ꙟпфъцiшеazъ лъȣntpȣл четъцiĭ Neamцȣлȣĭ.— Ꙟп dpeauta, пе планȣл 1^{iȣ} поарtа чеа mape, ꙟпkisъ.— Ꙟп фȣnd, ꙟп stжnгa, ȣп tȣрп ꙟп kape stръjȣeште ȣп плъеш.— De ла поарtъ пъnъ ла tȣрп zidĭȣл четъцiĭ кȣ meteпeze.— De-a лȣnгȣлȣĭ zidiȣлȣĭ о галеріе de лemn пе kape staȣ̆ de паzъ къцiва pomъnĭ ꙟпартаці.—Ꙟп stжnгa, пе ал 2^{лe} план, о капелъ кȣ феpestpĭ rotiче, лȣminatъ ꙟп лъȣntpȣ.— Ла ръdikapea пepdeлiĭ se aȣdȣ̆ din вpeme ꙟп вpeme tȣnȣpĭ deпъptate kape вatȣ̆ ꙟп zidiȣpĭ.— Плъешiĭ каръ воловanĭ пе галеріе.— Ꙟпчепе а ꙟпsepa.

SCENA I.

Шоĭman, Галȣ, Гецȣ, Mipче, Плъешiĭ.

Шоĭman. — Хаĭ, воĭnічĭ.. кȣ inimъ!. Къраці mepeȣ̆ ла воловanĭ пе галеріе ка sъ'ĭ арȣпкъm în капȣл Лешiлор кънd ор maĭ черка вр'ȣп asaлt... Еĭ не tpimitȣ̆ гiȣлеле din tȣnȣpĭ.. Noĭ sîntem maĭ dapnічĭ шi ле плъtim кȣ пetpe.. skȣmпe.

Мірче. — Nȣ штіȣ̆ de's skȣmпе, dap штіȣ̆ къ's греле, ші пе каре л'а ajȣnje болованȣл ista... халал de dînsȣл!. Бȣпъ пapte а авеа. (аратъ ȣп болован маре ші'л dȣче пе галеріе.)

Шоїман. — (спре тȣрп.) Stpъjep!

Strъjepȣл. — Aȣd.

Шоїман. — Deskideцї окії în патрȣ ші'ї цinтеште пе лагъpȣл Лешеsk. De'ї зърі вр'о mішкаре de oaminї, sъ пе daї de штіре.

Strъjepȣл. — Біне.

Шоїман. — Ші tȣ, Мірчео, прімблъте кȣ плъешії de-а лȣпгȣл zidїȣлȣї, ші фіцї tot кȣ тъпа пе кȣкошȣл пȣштії.

Мірче. — N'aї грijъ, мош Шоїmane... Каре Леах а trече пiп калеа пȣштії, а ші кȣлеje ȣп плȣтб.

Шоїман. — (коворъпdȣсе ȣп счепъ.) Eї! mъї, Галȣле, їцї плаче?. Лȣпtъ череї?. Еака лȣпtъ.

Галȣ. — Îmї плаче, Шоїmane; dap пареmise къ se апропіе фȣпіа de пар.

Шоїман. — Фіе кȣm a вроі Чел de sȣs!.. Штіȣ̆ în калte къ п'ор zіче Лешії к'аȣ̆ лȣаt четатеа кȣ тъпа ка ȣп кȣїб de pîndȣпеле... De чiпчї zіле акȣ, toatъ oastea лȣї Sовіецкі табъръ în валеа Neamцȣлȣї ші пріп mȣпції de пе 'mпрejїȣp. Тȣпȣріле лор батȣ̆ zidїȣріле ачеste пекontenit de чiпчї zіле. În чiпчї zіле патрȣ asалtȣpї аȣ̆ dat четъцiї, ші tot ръsiпіцї ші рȣшіпацї s'аȣ̆ întops sȣв коpтȣpї... Mîndpiцівъ, Pomъпї!.. Noї, о тъпъ de oaminї, пе лȣпtъm de чiпчї zіле ші чiпчї попцї кȣ о арміе întpeагъ!

Гецȣ. — Аша este, фъртate, dap am обosit, къчї de къпd s'аȣ̆ înчепȣt ръзбоїȣл, п'am înkis окії.

Шоїман. — Лаsъ, Гецȣле, къ în чеаsȣл къпd ї-om înkide, а фі пепtpȣ somпȣл чел вечїпік, ка біецїї товаръшії nostpi, ка Tpotȣшап, ка Ȣdpea, ка Веверіцъ ші ка чеїлалцї каре аȣ̆ періt în лȣпtъ.

Галȣ. — Фіе-ле църіпа ȣшоаръ къ mape біпе s'аȣ̆ пȣрtat пъп'а пȣ къdea!

Шоїman. — S'aȣ̆ лȣntat кȣm tребȣе sъ se лȣnte tot роmъnȣл пentrȣ цеара лȣї, ші aȣ̆ mȣрit кȣm tребȣе sъ doреаскъ a mȣрі tot роmъnȣл каре se simte mîndрȣ de nȣmеле лȣї!.. кȣm oїȣ пері ші еȣ̆ ка azї, ка mîїnї; кȣm îї пері ші tȣ, Галȣле, ші tȣ, Гецȣле, ші toцї къцї maї реmъnȣ̆ tефері акȣm în чеtate, къчї алta n'авеm de аштеntat, dекът moartea!

Галȣ. — Moapte, dap!.. maї алеs къ ni s'aȣ̆ ȣфîршit ші mеpindеле de гȣpъ ші челе de пȣшкъ.

Шоїman. — Че zічї, фpate? Nȣ maї este nічї еарбъ, нічї плȣmбї?

Галȣ. — Nȣmaї кътева înкъркътȣрї не-аȣ̆ maї реmаs; ші deaбіе пȣtém реsпȣnde din кънd în кънd ла ловіtȣріле dȣшmanȣлȣї.

Шоїman. — (пе гънdȣрі.) Asta'ї ръ tреабъ!.. dap sъ nȣ пеpdem бърбъціа, къчї поate не-а adȣче Фаркаш чееа че не ліпseште.

Галȣ. — Фаркаш?

Шоїman. — Dap... Sпре-amїazї, кънd ераї tȣ de stpajъ în tȣрn, Фаркаш aȣ̆ ешit din чеtate.

Галȣ. — Пе ȣnde?

Шоїman. — Пin фъntîna asta în каре se deskide o хръвъ taїnікъ че dȣче ла поалеле dеалȣлȣї... Ел s'o dȣs sъ пîndеаskъ mішкъріле dȣшmaniлор maї de-апроапе, doap a афла чева desпре хоtърірea лор ші doap a пȣtea къпъta чева mеpinde пentрȣ noї.

Гецȣ. — Nȣmaї de n'ap пȣпе mъпа Лешії пе dînsȣл!

Шоїman. — Пе Фаркаш?.. Ел е 'n stape sъ ле фȣгъ dintpe dejite ка о шопîрлъ.

Галȣ. — Ш'апої îї tînъp, фpate!.. îї кȣ фокȣ 'n inimъ, ші'л tpaje inima 'ntракоаче, ла Тȣdора каре'ї înкisъ кȣ noї în чеtate... N'aї грijъ de Фаркаш... Ȣn воїнік ка ел, кȣ dpaгоstea 'n sȣфлеt, аре zече віецї întp'însȣл

Гецȣ. — Dap біаtа Тȣdора ȣnde'ї, Шоїmane?

Шоїман. — Коле, în вiseрікъ... Еа поаptъ de грijъ челор ръпіцї în вътае шi înкide окiї челор че mopȣ.

Гецȣ. — Sepmana копілъ!. Че s'а фаче еа de-а фi sъ перim аiчї кȣ toцiї?

Шоїман. — (кȣ mꙟndpie.) Еа, Гецȣле?.. Еа'ї фata лȣї Шоїman вътpînȣл!.. îї pomînкъ, ш'а mȣpi кȣ tatȣ-seȣ̆ шi кȣ логоdнiкȣл еї ла ȣn лок!

Гецȣ. — Пъкаt de tinepeцiле еї!

Шоїман. — Тъчецї!.. пар'къ аȣd ȣn глаs în фȣndȣл фъntînії.

Гецȣ. — Фаркаш а фi.

(Se плекȣ̆ кȣ toцiї пе гȣра фъntꙟnії.

Шоїман. — Zъpesк о ȣmбръ че se ȣркъ snpe noї de-алȣnгȣл пъpeteлȣї.. (стрiгъ ꙟn фъnтꙟnъ.) Фаркаш, tȣ ешtї?

Фаркаш. — (ꙟn фъnтꙟnъ.) Еȣ̆!

Шоїман. — Вinъ 'nчеt, бъеte.. Nȣ te гръбi, sъ nȣ'цї лȣнече nічїорȣл.

Фаркаш. — Întindeцi'mї mъna.

Тȣsтрeї. — (ꙟntindȣ̆ mъnеле ꙟn фъnтꙟnъ.) Еака mъna... Апȣкъte віptos.

Фаркаш. — (аpътъndȣse.) Еаtъmъ's кȣ біne. (ese.)

SCENA II.

Плъешiї, Фаркаш. (adȣкъnd о торбъ.)

Шоїман. — Вinъ 'n брацеле mеле, фiїȣле, къ mȣлt ц'аm maї dȣs грija.

Фаркаш. — Dакъ пȣцin аȣ̆ лiпsit sъ nȣ mъ maї bideцi.

Тоцї. — Кȣш? Че фел?

Фаркаш. — Ера sъ mъ пpindъ шi sъ mъ ȣчidъ Лешiї.

Тоцї. — Фереаsкъ Dȣmnezeȣ̆ sфîntȣл!.. Кȣm asta?

Фаркаш. — Dȣпъ че m'аm кобоpit azї în фъntînъ шi'am dat în хрȣбъ de аm еuit în поала dеалȣлȣї, аm черкаt sъ mъ апропiїȣ de лагърȣл Лешеsк ка sъ пpind лimбъ шi sъ афлȣ чева, кънd, кiар în dpȣmȣл meȣ̆, аm dat пeste о чеatъ de чinчї Лешї каре sta ла пîndъ sȣб о stîнкъ. Ера ȣn къпitan кȣ dîншiї, шi ле îmпърцїa праф шi плȣmбї, ziкъndȣле sъ фie rata пе astъ seapъ къчї Sobieцкi аȣ̆ пороnчit sъ ne dee ȣn noȣ̆ asaлt.

Тоцї. — În astъ seapъ?

Фаркаш. — În кȣрънd tребȣie sъ ne ловеаsкъ къчї soареле'ї ne asфinцite.

Шоїman. — Ei! шi?..

Фаркаш.— Aȣzind de asaлt, soлdaцiї аȣ̆ începȣt a кiȣi шi a беа dintpȣ о плоsкъ ка sъ prindъ ла inimъ... Еȣ̆ mъ ȣitam ла tорба чеа кȣ праф кȣm se ȣitъ ȣлiȣл ла клошкъ шi, în време че Лешiї deшъpta плоsка, mъ арȣnк de-odatъ în mijлокȣл лор ка о аръtаре, smȣнчеsк tорба шi плек ла фȣгъ pintpe stînчї... Dȣшmanii se їеȣ̆ tȣрбаці dȣпъ mine, îmпȣшкъnd ка întp'ȣn епȣре шi sбiеpъnd ка копоiї, dap нȣ mъ nimepesкȣ̆ шi îmї пердȣ̆ ȣрma... Nȣmaї ȣнȣл din eї, кънitanȣл, ȣn tinepeл фъръ mȣsteaцъ, нȣ шtiȣ̆ кȣm dpaкȣ фаче шi'mї ese 'înainte tokmaї ла гȣра хрȣбеї...

Тоцї.— Шi?..

Фаркаш.— (кȣ sънже рече.) Л'am ȣчis!.. Еака tорба Лешiлор!

Галȣ.— Da бine, tрȣпȣл лȣї че л'aї фъкȣt?. Л'aї лъsat аколо, ла гȣра хрȣбеї?

Фаркаш.— Аш!.. sъ dee tоваръшiї лȣї de dînsȣл шi sъ deskопере хрȣба?. Nȣ, tatъ; нȣ's аша de копiлаndpȣ... Am tpas tрȣпȣл în хрȣбъ шi л'am askȣns de лȣmina soapeлȣї.

Шоїman.— (deskizънd tорба.) Sъ tръешtї, бъete, къ воїnik брац шi коапtъ minte aї ла врîsta ta!.. Еаn sъ bidem че ne адȣчї?.. Її плinъ! плinъ, фрацiлор, de праф шi de плȣmбї! Хеї! къ mȣлte торцї о sъ maї tpimitem în чеї пъгînї din tорба лор!

Фаркаш.— Аша, tatъ Шоїmane!.. dap шi noї требȣе sъ ne гъtim, къчї Sobieцкi s'аȣ̆ jȣpat пе steагȣл Кръеsк sъ нȣ ремъе azї nічї пеатpъ пе пеатpъ din четate, nічї om кȣ віеацъ în лъȣntpȣ.

Шоїман.— Аша s'аꙋ̆ ȷїꙋpat Sовїецкї? (стрїгъ.) Мъї копiї, венiцї кꙋ тоцiї аiчї.

(Тоцї Плъешiї, афаръ de stpъjep, вiнꙋ̆ лънгъ Шоїman.)

Плъешiї.— Eatъne.

Шоїман.— Ацї аꙋzit, воїнiчiлор?.. Чiкъ Країꙋл Sовiецкї аꙋ̆ ȷїꙋpat пeipea noastpъ пе azї... Че zічечї воï?

Мiрче.— Віе съ не ꙋчidъ dакъ-а пꙋtea!

Шоїман.— Копiї!. акꙋш а съ їнчеапъ о лꙋntъ кꙋm n'am maї авꙋt пънъ azї. Хаї съ фачеm ші noї ȷїꙋрътїntꙋл de moapte. Dap maї întъї, na, копiї... întindeцї мънеле: Na праф лешеsк; na плꙋтвї лешештї. (ꙟмпърцеште патроане ла плъешї.) Съ ле tpimitem dꙋшmanꙋлꙋї кꙋ dовîndъ пiн цевiа пꙋштiї.

Плъешiї.— Adъ, adъ.

Шоїман.— Ші акꙋm, asкꙋлtaцї ші zічецї ка mine:

I.

Moaptea ne вine, dap нꙋ не пasъ!
Moaptea'n ръsвoaе noї о dopim.
Moaptea вiteazъ е mꙋлt фрꙋmoasъ!
Цꙋрът кꙋ тоцiї ка съ mꙋpim!

Тоцї.

Цꙋрът кꙋ тоцiї ка съ mꙋpim!

II.

Пentpꙋ Молdова че пътimeште,
Пentpꙋ Молdова каре їꙋвim,
Пentpꙋ Молdова че не прiвеште
Цꙋрът кꙋ тоцiї ка съ mꙋpim!

Тоцї.

Цꙋрът кꙋ тоцiї ка съ mꙋpim!

III.

(Шоїman ꙟн женꙋнкї.)

О! цеаръ ꙋкꙋmпъ, peпъї кꙋ вine!
О! цеаръ dꙋлче, noї не jeptфim!

O! цеара noastrъ, noĭ neпtrȣ tine,
Цȣрът кȣ toцiĭ ка sъ mȣrim!

Тоцĭ.

Цȣрът кȣ toцiĭ ка sъ mȣrim.

SCENA III.

Плъешiĭ, Тȣдора, *(се арать ла ȣша капелiĭ шĭ аскȣлть жiȣрътжп-тȣл плъешiлор.)*

Тȣдора.— Фачеці jiȣръmînțȣл морціĭ, шi пе mine nȣ mъ кiemaцĭ!

Плъешiĭ.— *(кȣ mipape.)* Тȣdора!

Тȣдора.— *(ꙟnaintîndȣce спре Плъешi кȣ ȣn aep inспірат.)* Чine в'аŭ dat воъ dpenтȣл sъ ȣiтaцĭ пе Тȣdора кънd este de a se jepтфi пentрȣ цеаръ?

Шоiman.— Копiла mea...

Тȣдора.— Nȣmaĭ воĭ въ кȣnoaшteцĭ datoria?.. Воĭ nȣmaĭ въ iȣвiцĭ цеара?. Еŭ n'am sȣфлеt ка воĭ? N'am ка воĭ sъnje de ponъnкъ?

Фаркаш.— *(кȣ dрагосте.)* Тȣdоро!..

Тȣдора.— De шi nȣ sînt декът о вiatъ копiлъ, dap de 5 zile декънd tръesк кȣ воĭ, mĭ-аŭ крesкȣt în пеnt inimъ възвътeaskъ!.. Aiче, în вiseрiкȣца asta, singȣръ, фъръ ajiȣtop, am înкis окiĭ ла опt крештinĭ ръniцĭ în вътае; am аȣzit чеде de пе ȣртъ а лор кȣвinte, sȣsninȣpiле лор чеде de пе ȣртъ, шi m'am denpins a вidea moartea în фацъ. Кȣm nȣ въ е воъ фрiкъ de dînsa, аша nічĭ mie!.. шi кȣm вроiцĭ воĭ sъ въ daцĭ вieaца пentрȣ Молdова, аша шi еŭ вреŭ sъ'mĭ о daŭ!

Шоiман.— Тȣ, фata mea?. tȣ, în флоареа tinepeцiĭ!

Тȣдора.— Moartea nȣ алеjе!.. Еа кънd вine, авate шi пе чел tape шi пе чел sлав... Шi în кȣрънd din къцĭ sîntem aiче, nічĭ ȣnȣл n'а sъ ремъе кȣ вieацъ.

Шоiман.— De ȣnde штiĭ?..

Тȣдора.— Am aȣzit tot че в'аȣ̆ sпȣs Фаркаш... Sобіецкі аȣ̆ jїȣpat пеіреа noastpъ, ші Sобіецкі'ї tape!.. Jїȣpъmîntȣл лȣї s'a îmплini; dap еȣ̆ пȣ вреȣ̆ sъ кad віе în mъпеле лȣї.

Фаркаш.— Nȣ, Тȣdopo!.. кът оїȣ фі еȣ̆ лъпгъ tine...

Тȣдора.— Локȣл тъȣ̆, Фаркаш, пȣ'ї лъпгъ mine: локȣл tъȣ̆ її пе zidїȣpї în фаца dȣшmanȣлȣї. Datopia ta'ї se mopї în лȣпtъ лъпгъ tatȣ-meȣ̆; datopia mea'ї se въ ръsбȣп пе тоцї!

Шоїман.— Sъ пе ръsбȣпї?

Тȣдора.— (іпспіратъ.) Askȣлtaцї!. În noaптеа tpeкȣtъ, пе кънd вої пъzeцї zidїȣpiле, еȣ̆ stam înjeпȣпкіеtъ dinaintea ікоапеї Маїчеї Domпȣлȣї ші mъ pȣгаm пептpȣ sȣфлетеле челор mopцї. Лȣmina kandeлiлор se pesфpъпjїa пе опt tpȣпȣpї de воїнічї фъръ sȣфлape каре zакȣ̆ în бisepiкъ.. Atȣпчї, am въzȣt кȣ окії meї, ръdiкъпdȣse mopцїї în пічїоаpe!. mepгъпd sъ sъpȣte ікоапа, ші пе ȣpmъ, апропіїпdȣse кȣ тоцїї de mine, mї-аȣ̆ zis: „Тȣdopo! de аї inimъ „de pomъпкъ... Тȣdopo! de'цї е dpaгъ цеара Молдовії, пȣ „о лъsa перъsбȣпatъ!“

Шоїман.— (вimit.) Че zіче?

Тȣдора.— „Тȣdopo! пȣ пе лъsa пе пої, пȣ лъsa пе ta„tȣл тъȣ̆ ші пе Фаркаш, логоdпікȣл тъȣ̆, фъръ ръsбȣпаре!. „Мерjї în лагъpȣл лешеsk ші, кȣ брацȣл тъȣ̆, dȣ moapte „dȣшmanȣлȣї Ромъпілор!.. dȣ moapte лȣї Sобіецкі!“

Шоїман.— (кътръ чеїлалцї.) Îї пердȣtъ!..

Тȣдора.— Aste кȣвіпtе mї-аȣ̆ postit mopцїї!.. ші еȣ̆ m'am легаt кȣ jїȣpъmînt кътpъ еї аша sъ фак.

Шоїман.— Тȣ sъ omopї пе Sобіецкі!.. Кȣm?.. în че кіп?

Тȣдора.— (zimбind.) Ъпjерȣл Молдовії m'а dȣче de mъпъ!. Dекът sъ mop аіче, ȣчisъ de soлdaцїї лȣї Sобіецкі, maї біпе sъ черк о фаптъ mъpeaцъ ші mîntȣitoape пептpȣ цеара mea!

Фаркаш. — Тȣdopo, пе mine m'аї ȣitat?

Тȣдора. — (кȣ ꙟdȣїоші pe.) Фаркаш!. Dȣmnezeȣ̆ п'аȣ̆ вроit sъ фачет kasъ ꙟmпреȣnъ, de ші nȣmaĭ еа штie кътe dparoste am авȣt ші am пentpȣ tine! (гласȣл ꙟĭ слъбеште.) Nȣ mъ sфiesk акȣm, ꙟn ajiȣnȣл mopцiĭ, sъ o mъptȣpisesk ꙟn аȣзȣл oaminiлop,.. dap nȣ вреȣ̆ sъ mъ disпapt de tine ка o stpъinъ, nȣ, къчĭ mi se pȣпe inima!

Toцĭ. — (кȣ ꙟndȣioшipe.) Тȣdopo...

Тȣdopa. — O! лъsaцimъ sъ плъпг ка sъ'mĭ maĭ ръкоpesk sȣфлetȣл.. Nȣ not rîndi фъръ tȣлбȣpape къ ape sъ moapъ tata!. ші tȣ, Фаркаш, ші воĭ toцĭ, oaminĭ бȣnĭ, ші еȣ̆!.. Ꙟn лок de кȣnȣnie, ꙟn лок de фepiчipe... moapte ꙟn флоареа вieцiĭ!.. Че-am фъкȣt noĭ лȣĭ Dȣmnezeȣ̆ ка sъ фim osîndiцĭ аша?.. (плъпже.)

Шоĭman. — (лȣънd пе Тȣdopa лъпгъ sinȣл лȣĭ.) Тȣdopo, dpaгa tatiĭ, nȣ пе фаче sъ slъбim tokmaĭ кънd авem nebоĭe de бърбъцie. Dак'аȣ̆ вpoit Dȣmnezeȣ̆ sфîntȣл astфел кȣ noĭ, tpeбȣie sъ пе sȣпȣnem пopoпчiĭ лȣĭ... Тȣ sinгȣpъ аĭ spȣs къ jeptфа пentpȣ цеаpъ e o datopie sфîntъ!.. Nȣ maĭ плъпje, dpaгa mea, къ'mĭ фpînjĭ inima. (плъпже ші ел.)

Тȣdopa. — (ꙟпчетънd de а плъпже.) Еака, nȣ maĭ плъпг, tatъ!. Каtъ'n okiĭ meĭ.. Аша'ĭ къ nȣ maĭ sînt лакpimĭ?.. Nȣ въгацĭ de seamъ, oaminĭ бȣnĭ... Тȣdopa s'a аpъta вpednikъ de tatȣ-seȣ̆ ші de воĭ!.. Ші tȣ, Фаркаш, dъ'mĭ mъna ші вinъ de ꙟnjenȣnкiazъ кȣ mine dinaintea пъpintелȣĭ meȣ̆ ка sъ пе бinекȣвînteze ші sъ пе ȣпеаskъ кȣ mъna лȣĭ! (ie пе Фаркаш de mъnъ, zimbind.) Вezĭ кът цĭ-е de веселъ mipeasa, dpaгȣл meȣ̆.. Фiĭ ші tȣ весел ка mine, къ пе-om гъsi ȣniцĭ ꙟn чеeа лȣme!

Шоĭman. — (кътръ Галȣ) Галȣле, mi se sфîpшеште inima кънd o въd astфел.

Тȣdopa. — Tatъ, бinе-кȣвîntapea ȣnȣĭ пъpinte e sфîntъ ꙟn okiĭ лȣĭ Dȣmnezeȣ̆!.. Ȣпешteцĭ копiiĭ ші'ĭ бinекȣвînteazъ ꙟn фаца чepiȣлȣĭ ȣnde o sъ пе ꙟntълnim ꙟn кȣpъnd.

(Se пȣпе ꙟп jenȣnкi, ꙟmпpeȣnъ кȣ Фаркаш, ла пiчoapeле лȣĭ Шоĭman.)

ШОЇMAN. — (ꙟtinzъnd mъnеле пе капетеле лор) Ȣnite фіе sȣфлетеле воаstре în вечїнічіе, прекȣm нȣмеле воаstре sînt недеsпърцite în inima mea!.. Копії! приіміцї прin граїȣл meȣ̆ вінекȣвîntapea черїȣлȣї шi ал пъmîntȣлȣї!

ПЛЪЕШІЇ. — (вімiцi.) Amin!

ТȢДОРА. —. (ръdікъndȣсе весел.) Tatъ!. dъ'mї mъna sъ о sъpȣt.. Акȣm mъ simt феріčitъ!

ШОЇMAN. — Bin' în брацеле меле, фіікъ sкȣmпъ шi віteazъ. (О ꙟmбръцішеазъ кȣ dрагосте шi ꙟї zіче ꙟнчет.) Sъ mорї кȣ бърбъціе, Тȣdоро.

ТȢДОРА. — (ꙟнчет.) În чеasȣл de пе ȣрmъ mї-оїȣ adȣче aminte къ's фіiка лȣї Шоїman бъtpînȣл!

ФАРКАШ. — (ꙟntinzъnd брацеле.) Тȣdоро, mie нȣ'mї zічї нimікъ?..

ТȢДОРА. — (арȣнкъndȣсе ꙟn брацеле лȣї Фаркаш шi сърȣтъndȣ'л.) О! Фаркаш, soцȣл meȣ̆, їцї daȣ̆ чеа întъї шi чеа de пе ȣрmъ sърȣtape пе ачеst пъmînt. (ꙟнчет.) Sъ апері пе tata, Фаркаш.

ФАРКАШ. — Оїȣ пері лънгъ dînsȣл!

ТȢДОРА. — Ші акȣm, воїнічілор, фіе-каре ла локȣл seȣ̆: воі пе zidїȣрї шi еȣ̆ în лагърȣл Лешеsк!.. Remънецї кȣ віне! (Съ ꙟndреаптъ спре гȣра фъnтѫnii.)

ПЛЪЕШІЇ. — Dȣmnezeȣ̆ sъ'цї ajїȣte шi sъ'цї апере zілеле.

ТȢДОРА. — (Се сȣіе пе маржіnса фъnтѫnii.) Акȣm mъ simt вредnікъ a mъ ȣnі шi еȣ̆ ла jїȣpъmîntȣл воstpȣ. (кѫntъ.)

О! цеаръ sкȣmпъ, remъї кȣ віне!
О! цеаръ dȣлче, noї не jeptфim!
О! цеара noastpъ, noї nentpȣ tine
Jїȣpъm кȣ тоцiї ка sъ mȣpim.

Тоцї.

Jїȣpъm кȣ тоцiї ка sъ mȣpim.

(Тȣdора се кобоаръ ꙟn фъntѫnъ шi disпаре.—Плъешiї гръmъdiцї ꙟmпрejїȣрȣл фъntѫnії катъ ꙟn лъȣntpȣ.)

ФАРКАШ. — Тȣdоро, sъ іеї арmа Леахȣлȣї челȣї ȣчis.

Тȣдора. — (din фъптъпъ.) Біne.

Тоцĭ. — Noрок бȣn, Тȣdoрo!

Тȣдора. — Noрок бȣn!

SCENA IV.

Плъешiĭ.

Фаркаш. — (кȣ desперарe.) De-акȣm s'аȣ̆ sфîршit toate nentрȣ mine în лȣmea asta!

Шоĭман. -- Шi nentрȣ mine!. Ȣn sinгȣр копiл am авȣt, шi л'am nepdȣt!

Галȣ. — Nȣ sлъбi, Шоĭmane фрate, nічĭ tȣ, Фаркаш бъete, къ s'апропie чеаsȣл лȣntеĭ.

(Stрърjерȣл din tȣрn бȣчĭȣmъ.)

Тоцĭ. — Че este?

Stрърjерȣл. — Oastea Лешеаskъ віne sпpe чetate.

Фаркаш. — Asалtȣл чел mаре se прегътеште!.. Ла zidĭȣрĭ кȣ тоцiĭ, ла zidĭȣрĭ!

Шоĭман. — Ла meтеpeze, копiĭ!.. шi кitiцĭ tot sȣв цîца stîнгъ. Кънd nȣ'цĭ maĭ авеа плȣmбĭ, înкъркацĭ кȣ nastȣрiĭ de ла кiнгъ; кънd nȣ'цĭ maĭ авеа еарбъ de пȣшкъ, pestȣрnaцĭ ла боловаnĭ не капȣл dȣшmanілор.

Плъешiĭ. — (кȣ eнтȣсiасm.) Ла zidĭȣ!.. ла zidĭȣ!

(Плъешiĭ se ръпedȣ̆ не галеріе шi se гътеskȣ̆ de бътае.—Ръкnete de Лешĭ афаръ de чetate.—Тȣnȣріле tрагȣ̆ дin zidĭȣрĭ.)

Шоĭман. — Аȣziцĭ ръкnetеле Лешілор?. Тȣ, Галȣле, ашеазъte коло лънгъ tȣрn кȣ treĭ oaminĭ. Тȣ, Гецȣле, ла mijлокȣл zidĭȣлȣĭ. Тȣ, Фаркаш, коле лънгъ noартъ; шi еȣ̆ neste tot локȣл... Sъ въ вѣd, копiĭ!. Фачецĭ ка sъ рemъe nomenipe neȣĭtatъ în Молdова de Плъешiĭ din чetatea Neamцȣлȣĭ.

(Кътева гĭȣлеле каdȣ̆ не ȣчеnъ. Ȣna din еле ръnеште не ȣn плъеш.)

Ȣn плъеш. — (кързънd.) Валеȣ̆! (ретъне кȣ трȣпȣл спжнгȣрат пе галеріе.)

Шоїman. — Че este?. Ȣn плъеш рънit!

Галȣ. — Ба'ї ȣчis, sepmanȣл!

Шоїman. — Dȣmnezeȣ̆ съ'ї epte пъкателе!. (се сȣїе пе галеріе ші катъ песте zidiȣpї.) Че факȣ̆ Лешії?

Фаркаш. — Фȣjї, tatъ, къ te ȣчidȣ̆ пъгînii!

Шоїman. — Atȣnчї s'ajїȣnгъ!.. Еака, Лешії ашеазъ skъріле пе zidiȣpї. Лȣацї seama віne, копii!. Фок în гръмадъ!

(Плъешії слободȣ̆ пȣшtiле песте zidiȣpї.—Ръкnete dȣpepoase афаръ.)

Фаркаш. — (трівіnd песте zidiȣpї.) În плin!.. ont пȣшtї, ont торцї!.. ші чеї тȣлцї înainte!

(Лешії ѫтпȣшкъ de dinaфаръ. Плъешії ле респȣndȣ̆ кȣ фок некȣpmat.)

Гецȣ. — (стрігъ песте zidiȣpї.) Мъї Пане, тъ!.. чел кȣ тȣsteaцa de-ȣn кot!.. Че'mї daї съ'цї tpimit ȣn плȣтв în фрȣnte?

Шоїman. — Гецȣле, пȣ фії певȣn.. Плеакъцї капȣл.

Гецȣ. — (асемінє.) Че zічї тъ?. Îл вреї în dap?. Фіе ші în dap.. Ціне!. (траже кȣ пȣшка.) Dpeпt în фрȣnte!.. M'am цinȣt de кȣвînt.. Съ'цї фіе de віne! (се плеакъ рîzъnd пе zidiȣpї.)

(Лешії tpагȣ̆ ѫп ел.—Гецȣ kade пе zidiȣ̆ рънit ші stpігъnd: Валеȣ̆! m'o ȣчis!—Фаркаш se ръпеde de'л ръdікъ ші'л коборъ ѫп ȣчепъ.)

Фаркаш. — Na! к'о пъцito, Гецȣ!.. Апої dъ!. n'o каȣtъ ротъпȣл кȣ лȣтînapea?

Шоїman. — Пъкat de ел къ ера вȣn biteaz!

Фаркаш. — (depȣind пе Гецȣ лъпгъ фъптжпъ.) Ештї рънit de moarte, Гецȣле?

Гецȣ. — (peѫnвiind.) Ба, пȣ; dap mї-o фрînt o тъпъ пъгînii. (се ѫntinde ла пътжпт.)

Шоїman. — Фаркаш, Фаркаш!

Фаркаш. — (сȣind ръпіde пе галеріе.) Aȣd, tatъ.

Шоїman. — Че съ zъреште коло лȣчind ка ȣn воц de аȣр?

Фаркаш. — Soвieцki, tatъ!. країȣл Soвieцki кȣ хatmanii Лешештї!.. Eatъ'л!.. întinde тъпа snpe четate ші dъ пороnкъ de asалт!.. Ацinецiвъ, фрацiлор, къ акȣ е греȣл!.. Soвieцki însȣшї аȣ̆ ръdikat steагȣл кръеsк.

Шоїman. — Stear пеntpȣ stear... Мъ dȣк съ adȣк ші еȣ̆ stearȣл Молdовії. (се коБоаръ, ꙟтръ ꙟп вісерікъ ші adȣче стеагȣл кȣ тарка църії.)

(Ръкпіte tȣрвate афаръ de четate, ꙟтпȣшкътȣрї. Asaлtȣл ꙟпчепе.)

Фаркаш. — Еака Лешії se sȣїе пе skърї!. Плоацї кȣ болованї neste dînшії.

(Плъешії ръdікȣ болованї ші'ї арȣпкъ neste zidїȣрї, stpirъnd: Ла болованї, копії.—Плоацї кȣ петре.—О тїерцъ!—Dацї de tot.—Nȣ лъsацї пъгжпії sъ ꙟпtре ꙟп четate.)

ШОЇМAN. — (трекъnd счепа кȣ стеагȣл.) Еатъ stearȣл Молdовії!. тартȣрȣл вірȣінцілор лȣї Штефап Водъ!.. Пе zidїȣ!. (се сȣп *пе галеріе ші ашеазъ стеагȣл ла тіжлокȣл zidїȣлȣї.)*

(Лешії, ла вidepea stearȣлȣї стрігȣ: ȣра!)

Плъешії. — Ȣра!!

(Лȣпtа se ꙟпклештеазъ maї tape. Плъешії трагȣ кȣ пȣштеле ші арȣпкȣ болованї. Лешії daȣ asaлtȣл. Кърїва soлdацї se аратъ de-a лȣпгȣл zidїȣлȣї. Плъешії se лȣпtъ кȣ еї ші'ї pesпіпгȣ. Doї плъешї kadȣ торцї ші ȣпȣл ръпіt ꙟп вретеа лȣпtеї.)

Фаркаш. — *(ла ȣп солdат Леах че се ївеште пе zidїȣ лъпгъ поартъ.)* Біне-аї венit, Папе!. Че кацї tȣ ла поі?. Moapte?. Na, moapte! (се лȣптъ кȣ Леахȣл.) Їȣte mi te-aї sȣit, dap maї їȣte te'ї коборі. (ꙟл апȣкъ кȣ брацеле ші'л арȣпкъ песте zidїȣ.)

(Алцї doї soлdацї se аратȣ ꙟп фацъ кȣ Шоїтап ші їȣпȣ тъпа пе stearȣл Молdовії.)

ШОЇМAN. — (апъръnd стеагȣл.) Еака, тъ!. Въ фаче пофtъ steaгȣл nostpȣ ш'ацї венit doї odatъ?.. Аша'mї плаче ші mie къ doъ тъпї am ші еȣ.

(Se лȣпtъ кȣ soлdацїї. Пе ȣпȣл ꙟл ꙟпjїȣпгіе; еар челалалt ръпеште пе Шоїтап, ловіndȣл кȣ ȣп балtаг ꙟп фрȣпtе.)

Фаркаш. — Nȣ te da, tatъ, къ він ші еȣ.

ШОЇМAN. — (къзъnd стеагȣл, kade de пе галеріе пе счепъ.) Валеȣ! m'aȣ ȣчіs пъгînȣл!. Ла stear, Фаркаш!. Nȣ лъsa stearȣл!.

Фаркаш. — (арȣпкъndȣсе пе Леахȣл че аȣ апȣкат стеагȣл.) Лаs пе mine, tatъ!. (ꙟл апȣкъ пе *Леах, ші'л траже de пе zidїȣ пе галеріе,* ші пе ȣртъ пе счепъ ȣnde се ꙟпчіапъ лȣптъ грозавъ ꙟнтре атжndoї.)

Фаркаш. — (лȣптъndȣсе.) Dъte роБ, Леахȣле, къ te stinr de пе фаца пътîntȣлȣї.. (апȣкъ de стеаг ші ръdікъ балтагȣл.) Nȣ вреї?. (ꙟл ловеште.) Морї, dap. (Леахȣл kade *торт.*)

Шоїман. — (ꙟn женȣнкі, резъmъndȣсе пе палme, ȣрmeазъ кȣ окії счепа ачелеї лȣпте, шi кънd Леахȣл каdе, ел zіче кȣ гласȣл слаб.) Skъnat'aї stearȣл?

Фаркаш. — (ръdікънd стеагȣл ꙟn сȣс) Еакъtъ'л, tatъ!

Шоїман. — Sлавъ џie Doamne!.. De-акȣm not mȣpi! (каde лешinат.)

Галȣ. — Ȣра!.. Бірȣinџа'ї a noastpъ!.. Лешiї se petpagȣ̆.

Плъешії. — (кȣ бȣкȣріе.) Ȣра!

Фаркаш. — (спріжinind пе Шоman.) Zъdapnікъ бȣкȣріе, фраџілор, къчї am nepdȣt пе tata Шоїman!

Плъешії. — (съpind de пе галеріе шi viind лъnгъ Шоїman.) Мош Шоїman!.. о mȣpit?

Фаркаш. — Îї pъnit ла кап.. Adȣчеџї апъ рече sъ'ї sпълъm рапа.

(Плъешії adȣкȣ̆ о кофъ de апъ.)

Галȣ. — (ꙟnженȣнкіazъ лъnгъ Шоїman, шi'ї ie капȣл ꙟn браџе.) Adъ 'n коаче sъ'ї въd eȣ̆ рапа к'am maї въzȣt eȣ̆ mȣлte în віаџа mea.. (спалъ рапа.) Adînкъ'ї!.. (кȣ ꙟndȣiошipe.) Шоїmane, фрате Шоїmane, nȣ'ї кȣ dpent sъ mopї tȣ înaintea mea. Біnеџї în siмџipї къ doap nȣ поџї tȣ nepi de-о ловіtȣpъ de Леах...

Фаркаш. — (плънгънd.) Sepmanȣ tata Шоїman!.. Maї біne mȣpїam eȣ̆ deкъt ел!

Галȣ. — Тачї, копіле; nȣ плъnje, къ nȣ se поate sъ nepdem noї пе Шоїman viteazȣл. (ꙟї пȣne mъna ла inimъ.) Nȣ,.. еака!.. i se бate inima ка'ntp'ȣn om вepde. (ꙟї леагъ рапа.) Шоїmane!. Skoaлъ, Шоїmane, къ te плънгȣ̆ tоваръшiї tъї ка niште фemeї. (ꙟшi штерже oкії de лакръmі.) Deskideџї окії de вezї ръsina dȣшmaniлор.

Шоїман. — (трezindȣсе.) Чine mъ кїamъ?

Плъешії. — (кȣ бȣкȣріе.) Noї, tatъ, noї!

Шоїман. — (ъnкъ ameџіт.) Boї?. Чine sînteџї boї?... (zimбind.) Ха!.. tоваръшiї meї... въ кȣnosk... еака шi Фаркаш... еака шi Галȣ... dap stearȣл!.. ȣnde'ї stearȣл?

Фаркаш. — Eatъ'л, tatъ.

Шоĭman. — (лȣънd стеагȣл.) Nȣ ni л'о лȣat dȣшmanii? Nȣ.. Eatъ'л!. eatъ'л!. O! пар'къ'mĭ maĭ вine inima ла лок.. (ꙟл сърȣтъ плънгънd.) Steагȣл Молdовiĭ!.. фала църiĭ!..

Галȣ. — Destȣл, Шоĭmane.. Nȣ te tȣлбȣра къ eштĭ ънкъ slaв.

Шоĭman. — Ба nȣ, Галȣле... Лаsъ, къ ел îmĭ dъ вiеацъ. Кънd îл simt коле, пе inimъ,.. inima'mĭ креште mi npinde ла nȣtepe... Фаркаш, tȣ л'аĭ апърat?

Плъешĭ. — Ел, ел!

Шоĭman. — Stpemoшiĭ nostpi sъ te вineкȣвînteze din чеpiȣpi!.. Na, цi'л înкpedinцez de astъzĭ цie.. Sъ mopĭ nentpȣ dînsȣл.

(Фаркаш ie steaгȣл.—Stpъjepiȣл вȣчiȣmъ.)

Галȣ. — (mepгънd спре тȣрn.) Stpъjep, че este?

Stpъjepȣл. — Вine къларе snpe четate ȣn Xatman Лешеsк, кȣ steaг алв în mъnъ.

Шоĭman. — A фi вр'ȣn soл de ла Краiȣл Soвieцкi.

Галȣ. — Поate къ ne-adȣче ворве de наче.

Шоĭman. — Паче?. Кът праф mi плȣmвĭ maĭ aвem?

Галȣ. — Nichĭ de-o înкъркътȣръ!

Фаркаш. — Dap aвem tonoape шi воловanĭ!

(Se aȣde вътъnd ꙟn поартъ.)

Шоĭman. — Aȣziцĭ?. Soлȣл e sosit ла поартъ.. Галȣле, mepjĭ de'ĭ desкide.

Галȣ. — (mepгъnd ла поартъ.) Чine'ĭ?

Iaвлоnoвski. — (афаръ.) Soл a Краiȣлȣĭ Soвieцкi.

Шоĭman. — (скȣлъndȣсе.) Sъ'л npimim кȣm sъ кȣвine... Конiĭ, desкideцĭ noapta!. Шi воĭ, къцĭ maĭ sînteцĭ în четate, oaminĭ teферĭ saȣ̆ ръniцĭ... în niчoape кȣ toцiĭ, ка sъ nȣ вadъ dȣшmanȣл pomъn кȣлкаt ла niчioapeле лȣĭ!

(Гецȣ шi алцĭ doĭ плъешĭ ръniцĭ se sкоʌŭ кȣ греŭ ꙟn niчioape шi se anponie de Шоĭman. Eĭ ꙟn toatъ sчена soлȣлȣĭ, staŭ snpijiniцĭ пе nȣшtеле лор. Шоĭman se snpijinъ кȣ врацȣл stꙟnг пе ȣmъpȣл лȣĭ

Фаркаш, dap кȣ к t ворбеште кȣ солȣл, ел слъбеште, se клatinъ, ші ꙟn сфѫршіt, кънd солȣл ese, бътрѫнȣл kade ꙟn браціеле плъешілор. Noaптea kade tpeптat ꙟn toatъ sчена asaлtȣлȣї, ші sчена солȣлȣї se петрече ла лȣміna торціілор adȣse din biserікъ de плъешї.)

SCENA V.

Плъешї, Іаблоnовski.

Іаблоn.— (intръ фъръ а се ꙟnкina.) Воїnічілор, sъnъtate!

Шоїман.— (тѫndpȣ.) Sъnъtate, Domnȣлe!.. Че пофteшті de ла noї?

Іаблоn.— Мъpipea sa, Sобieцкі!.. Pira Полоnieї ші Маре Dȣкъ de Літфаnia, чере ка sъ'ї кȣчеріці чetatea, къчї dакъ пънъ mînї, în фаntȣл zілеї, nȣ о веці înкina лȣї, ел о ва dъръта кȣ nȣtepea sa ші ва tpeче гарnizona sȣб tъїȣшȣл sъбieї!

Шоїман.— Dȣ ръsnȣns Мъpieї-Saле къ лаȣde ші înгрозipї de aste am maї aȣzit noї mȣлte ші nȣ ne-am snъpiet!. Чetatea ne-aȣ фost înкpedinцatъ noъ de Domnȣл Каntimip, ші о вом пъzio кȣ кpedinцъ пънъ ла чел de пе ȣpmъ om! Аша'ї, копiї?

Плъешї.— Dap, dap!

Іаблоn.— Nȣ въ împoтiвiцї армііор noastpe къ ва фі ръȣ de воï!

Шоїман.— Nȣ nȣpta гpija noastpъ, Domnȣле, къ sîntem кȣ тоцiї хotъpiцї а ne înгропа în ръsinȣpiле четъцiї!

Іаблоn.— Въ întpeб пеntpȣ чеа de пе ȣpmъ oаpъ... Въ înкinaцї opї ба?

Шоїман.— Ба.

Іабл.— (simit.) Sъ tpъiцї, воїnічілор! Astфел de ръsnȣns аштеntam de ла воï!.. Пън'акȣm в'am гpъit ка Solȣл лȣї Sобieцкі; акȣm вpeȣ sъ въ гpъesк ка ȣп векiȣ оштеan че штie а npeцȣi бъpбъцiа кiap în dȣшmaniї лȣї. Воï, pomъnілор, в'aцї фъкȣt datopia! Aцї апъpat четatea чiнчї zіле de-apîndȣл împotiва apmieї întpeјї а лȣї Sобieцкі! Aцї îmплinit o фапtъ mъреаџъ de каре se вор фълi stрenепoџiĭ вostрi!. De че dар sъ въ îndърътniчiџĭ a mȣрi фъръ niчĭ ȣn фолos пentрȣ џeaра воastръ, кънd чetatea nȣ o maĭ пȣtéџĭ апъра de ръsinъ?

Шоĭman.— Кȣm am sкъпato пънъ azĭ, аша om sкъпао ші de azĭ înainte кȣ ajĭȣtорȣл Domnȣлȣĭ.

Iаблоn.— Въ кред; dар че пȣtéџĭ фаче воĭ ка sъ опріџĭ zidĭȣріле de a sърі în въzdȣх?.. Temeліiле лор sînt minate кȣ праф, ші o singȣръ sкîntee въ поate nimiчi întр'o кліпъ. De nȣ веџĭ sȣпȣne, în astъ noапte чetatea ва sълta în поȣрĭ кȣ oaminĭ кȣ tot, ші воĭ îџĭ фі resпȣnzъtорĭ кȣ sȣфлetȣл de stрiкъчĭȣnea sa!

Шоĭman.— (кътръ плъеші.) Че ziчеџĭ воĭ?

(Плъешiĭ плекȣ̆ капetеле кȣ ꙟntрistаре.)

Галȣ.— Sъ sкапе чetatea, ші noĭ mȣрim вȣкȣрos!

Шоĭman. – De este аша, Domnȣле... noĭ ne înкinъm. Însъ фъ-ne jĭȣрътînt къ, eшind noĭ de aiче, вom aaea воĭe a mерje ȣnde вom вроi ші къ Лешiĭ вор лъsa чetatea întреагъ.

Iаблоn.— (ꙟntinzъnd mъna.) Въ jĭȣр къ аша ва фі!.. Jĭȣр къ'џĭ пȣtea пъръsi ачеste zidĭȣрĭ, teферĭ ші кȣ toate аверіле воastре.

Шоĭman.— (аръtъnd stеагȣл.) Eatъ sinгȣра noastръ авере, steагȣл Молdoвiĭ!

Iаблоn.— (ꙟnкinъndȣсе steагȣлȣĭ.) Ачеasta este чеа maĭ noбілъ коmoaръ a вitejiлор ка воĭ!. Adio!. sînt фeрiчit къ am гъsit în воĭ oaminĭ dȣпъ inima mea!. Реmъneџĭ кȣ віne! ші d-ta, вътрînȣле, dъ'mĭ mъna sъ o stрinг фръџеште întр'a mea.

Шоĭman. (dъndȣ'ĭ mъna.) Eato.

Iаблоn.— (ꙟndрепtъndȣсе спре поартъ.) Mîĭnĭ, în фапtȣл zilеĭ, въ аштепt în лагърȣл лешesк. (eсе.)

Шоĭman.— Om вeni кȣ toџiĭ, de-om tръі... (къzъnd ꙟn браџеле Плъешiлор,) Ваĭ de mine!.. къ nȣ maĭ пot!

(Порџiле четъџiĭ se ꙟnкidȣ̆.— Перdeaoa каde.)

ACTUL III.

Лагърȣл Лешеск, noaptea, пе лȣнъ.—Ꙟn stѫнга, пе планȣл 1, кортȣл лȣĭ Sobieцкi.—Ꙟn фацъ кȣ ел кортȣл solдaцiлор de гȣардie. Пȣштеле sѫnt ашезate ꙟn snопȣрĭ dinaintea лȣĭ.—Ꙟn dреаnta, пе планȣріле 3, 4, 5, ꙟnчепȣтȣл лагърȣлȣĭ.—Ꙟn фȣnd деалȣріле шi четатеа Neamцȣлȣĭ.—Doъ sentineле se пріmблъ пе dinaintea кортȣрілор de пе планȣл 1.—Ла рѣdікареа перделіĭ se вѣdȣ maĭ mȣлte грȣпȣрĭ de soлdaцĭ Лешĭ ашезaцĭ ꙟmпрejіȣрȣл фокȣрілор din лагър.—Romъniĭ робiцĭ, ꙟnкъркaцĭ кȣ ланцȣрĭ, staȣ грѫmadъ dinколо de кортȣл de гȣардie.

SCENA I.

РОМЪНIĬ РОБIЦĬ.

(Съ аȣde ꙟn грȣпȣл лор ȣn флȣер сȣнъnd о doinъ жалнікъ шi пе ȣрmъ ȣn глас de фемеe кънтънd.)

Фрȣnзъ верde de sълчie!
Am късȣt ꙟn греа робie,
Шi tot плънг кȣ amърie
Dȣпъ скȣmпа mea mошie!

(Репрізъ de флȣер.)

Фрȣnзъ верde de пагаръ!
O! Молdово, dȣлче цеаръ,
Din пъmѫntȣл тъȣ афаръ
Mȣлt e віеаца греа ш'amаръ!

(Къціва солdaцĭ din кортȣл de гȣардie есȣ шi мергȣ de скімбȣ сентінелеле: пе ȣрmъ се dȣкȣ ꙟn фȣnd шi ꙟнтръ ꙟn кȣліселе din dреапта.—Мȣзікъ сȣрdъ ла оркестрȣ.)

(Флȣерȣл сȣнъ din noȣ.)

Флоареа smȣлsъ din tȣлпinъ,
Se ȣsȣкъ шi se 'пклінъ.
Romъnȣ 'n цеаръ strъinъ
Dȣче dорȣл шi sȣspinъ!

Ȣн Ромън. — (скȣлъndȣсе.) Тачĭ, невastъ, къ'mĭ рȣпĭ inima кꙋ кънtікꙋл ist de робie!.. Destꙋл de nenoрочіцї sîntem aша кꙋ ланцꙋріле de mънї ші de пічїоаре, ка nimte оаminї ръї!

О Ромънкъ. — (скꙋлъndꙋсе ші віind ꙟп счепъ.) Кънd ар фі пꙋmaї atъta!.. dар о sъ не skoatъ Лешії din цeара noastpъ, въdікъ, ші sъ не dꙋкъ робї neste хоtap!.. Asta mъ omoаръ пе mine! (плънже.)

Ромънꙋл. — (ꙋimit.) Апої dъ!. Че sъ фачем?. Аша неаꙋ фost skpis, sъ вede, фа nевastъ!.. Тачї, nꙋ maї плънje... че dракꙋ!.. Фiї бърбаt къ не-ор вidea Лешії кꙋ лакрimiле în окї, ші'ї рꙋшine!.. (ꙟші штерже окії.)

Ромънка. — Jeaва!.. Nꙋ not, въdікъ, къ mъ îneакъ плънsꙋл кънd rîndesк sъ'mї лаs еꙋ каsа пърінцеаskъ, ші копілашії, dраjiї mameї!. Че-ор sъ се факъ eї, mititeїї, фър' de mama лор?. S'ajїꙋнгъ ла ꙋша stpъinilор!

Ромънꙋл. — (кътънd съ о mънгъе.) Dꙋmnezeꙋ ле-а пꙋрtа de грijъ, nевastъ, къ Dꙋmnezeꙋ її вꙋn ші nꙋ пъръseште пе Romъn!.. Еап веzї чеї din четate кꙋm se лꙋптъ de чінчї zile кꙋ ajїꙋtopїꙋл Domnꙋлꙋї, înкът nꙋ ле-аꙋ пꙋtꙋt фаче nimiкъ toatъ оаstea Лешеаskъ.

Ромънка. — Аша este, ші de чїꙋdъ Лешії пе skinjꙋeskꙋ пе noї, пъкътошії; пе пꙋnꙋ бърбацїї în ланцꙋрї ка пе nimte фїаре, ші не цinꙋ аіче ка пе-о tꙋрmъ de ої de късъпіе!

Ромънꙋл.— Кꙋm nꙋ ле-а фі чїꙋdъ dакъ nерꙋ пе toatъ zioa кꙋ mꙋлцimea sꙋв zidїꙋріле четъцїї, фъръ nічї о ispaвъ, înкът аꙋ înчеnꙋt soлdaцїї аші nepde бърбъцia. Ꙋnii черꙋ în гꙋра mape a se întoарче în цeара лор. Алцїї nꙋ maї вреꙋ sъ askꙋлte de порончіле хаtmanilор, ші кꙋ toцї sînt гаta de рсkoaлъ.

Ромънка.— Оаре?.. (ꙟnчет.) Еап спꙋne'mї, въdікъ, dакъ s'ар întъmпла ꙋна ка asta, n'am пꙋtea noї черка sъ фꙋjim în време кът ар фі вълmъшаг în лагър?

Ромънꙋл.— (ꙟnчет.) Тачї, nевastъ, къ ла skъпаре kitim кꙋ toцїї... Ръвdаре ші бърбъціе къ вꙋnꙋ'ї Чел de sꙋs!

(Stpaja se ꙟntoapче, pesпinje пе poшъпї ꙟп фвnd, шi апої ꙟntpъ ꙟп коptвл de гўapdie.— Мвzікъ sвpdъ ла opxestpв.)

SCENA II.

Sobieцкi, (ese din кортвл лві. Сепtinела ꙟї презептеазъ арmеле.)

Sobieцкi.— (прімвлъndвсе посоmоріт.) Soaptъ ! soaptъ amъjitoape!. Nеввn каре se înкpede цie!.. Тв astъzї фъгъdвeштї глорie, пвtepe, феpічіpe, шi ка mînї pizї de noї фъръ miлъ шi фъръ osевipe de oaminї!.. Че-а zіче Полоnia, че-а zіче лвmea întpeaгъ каре pesвпъ de пвmеле meў, къ eў, Sобieцкi, sînt oпpit în калеа mea пpin o четъцве tiкълоasъ пе каре de atъte zілe în zъdap черк a o sвпвne!... Бine фъчeam de askвлtam sфatвл вътpînвлвї Iавлоповski, nu'mї вpmam dpвmвл фъp'a o въга în seamъ.... Am пеpdвt o mвлцime de soлdaцї шi de офiцepї în asaлtвpї nепорочite!. Хоцiї ачeштї de Моldовeni sînt пъtînjї ка zimвpвл лор!.. Sъ вidem de s'op înкina soлвлвї, meў, Iавлоповski... Dакъ eї вор вpma поpопчiлор mеле, Iавлоповski tpeввїe sъ mъ înштiinцeze пpin вn semn... вn вpad aпpins în вîpфвл deaлвлвї... (катъ спро четате.) Nimiк ънкъ пъ'наквm!.. Nічї o лвminъ!.. O! de s'op îmпpotiвi maї mвлt oaminiї din четate, mînї, în фаптвл zілeї, zidiївpї шi oaminї вор sъpi în въzdвх шi nв s'a алeje nimiк din чetatea Neamцвлвї.

(Sъ авde o sвoanъ deпъptatъ ꙟп лагър.)

SCENA III.

Sobieцкi.—Потоцкi, (ешind din лагър, ръпide.)

Sobieцкi.— Че este?

Потоцкi.— Maїestate...

Sobieцкi.—Потоцкi? тв ештї?.. Че sвoanъ sъ авde în лагър?

Потоцкi.— Nв îndpъznesк a o sпвne Mъїestъцiї taле.

Sobieцкі.— Îцї пороnчеsк sъ ворбешtї.

Потоцкі. — Soлdaцiї sînt în peskoaлъ!

Sobieцкі.— Soлdaцiї meї?. пentpȣ каре прічіnъ?

Потоцкі.— Zікȣ къ вреȣ sъ пъръseaskъ локȣріле ачеste шi sъ se întoаркъ în Полоnіа.

Sobieцкі.— Кȣm?. Лешiї sъ лase пе Pira лор!.. Nȣ sъ poate!.. nȣ'ї adeвърat!

Потоцкі. — Askȣлtaцї, însȣшї, ръкnіteле лор.

(Sȣoana se апропіе.)

Sobieцкі.— (прімблъndȣсе пе сченъ, тȣлбȣрат.) Se se petpatъ dinaintea ȣneї четъцȣї de nimікъ, eї каре аȣ апърat четatea Bienii!.. Nȣ, nȣ, nічї odatъ!

Потоцкі.— Eatъ'ї къ вinȣ sпре кoptȣл Мъріеї Тале.

(Soлdaцiї esȣ din лагър шi вinȣ ꙟn sченъ кȣ sromot mape. Ачеї че sȣnt de rȣapdie, se ꙟnapmeaзъ шi se ꙟnшіръ dinaintea кoptȣлȣї лор. Sчеnа е лȣmіnatъ de кътева topцiї adȣse de револtaнцї.)

SCENA IV.

Sobieцкі. Потоцкі. Soлdaцiї. Pomъnї.

Soлdaцiї. — (револтацї.) Nȣ maї врem sъ stъm aiчї.—Sъ ne întoарчem în Полоnіа.—Destȣле am пъtimit пъn' акȣm.—În Полоnіа.—Moapte кърȣї ne-a oпрі.—Moapte! (скоtȣ събіле.)

Sobieцкі. — (кȣ глас детȣнътор.) Тъчере!. Кȣm îndpъzniцї воï sъ pъdікaцї глasȣл dinaintea pejeлȣї вostpȣ, dinaintea лȣї Sobieцкі?. Че! воï, товаръшiї meї de apme, воï каре aцї învins пе Moxamed IV, воï каре mї-aцї jȣpat кpedinцъ, воï каре пȣptaцї nȣmеле de Полоnї, в'aцї кȣпрins de гроазъ шi de deskȣpajape întp'o цеаръ mікъ ка Moлdова!.. Вроiцї a лъsa nestpікat шi nestъpпіt ȣn кȣїб de хоцї ка четatea Neamцȣлȣї!. Dap пе mine m'aцї ȣitat? (фаче ȣн пас спре солdaцї каре се daȣ ꙟнапоі кȣ сфіалъ.) Aцї ȣitat къ брацȣл ачеsta, de ва къdea пеsте воï, в'a фаче sъ întpaцї în пъmînt!.. În jenȣnкї dinaintea stъпînȣлȣї вostpȣ! (солdaцїї се ȣімъческȣ.) În jenȣnкї dinaintea лȣї Sовіецкі! (Солdaціі кadȣ Ꙟп женȣнкі.— O mape лȣminъ паре пе deал, спре четате.)

(Ꙟп парте) A! eatъ semnaлȣл! Чetatea s'aȣ înкinat! (таре) B'aці sъtȣpat de лȣnte? Bpeці sъ въ întoapчeці în Поломіа?. Фie!.. De azї înainte nȣ maї am tpeвȣinцъ de воï.. Чetatea Neamцȣлȣї, în чeasȣл aчesta, s'aȣ кȣчepit вpoinцeї meлe!

Soлdaції. — (скълъndsce.) Sъ tpъeaskъ Sовіецкі!—Пentpȣ ел mȣpim кȣ тоції!—Ȣpa!—Noї sîntem коніії лȣї, poвiї лȣї пъп' ла moapte.—Eptape!

Sовіецкі. — Біne!.. Въ ept ка пе niште коніï фъpъ minte шi въ daȣ de штipe къ mîinї вom плека snpe цeapa noastpъ.

Soлdaції. — (кȣ вȣкȣpie.) Ȣpa!

Sовіецкі. — Потоцкі, dъ поропкъ sъ împaptъ вin ла soлdaцї пentpȣ ка sъ sepвeze вiкtopia noastpъ, шi tȣ, întpъ în кoptȣл meȣ de skpie senatȣлȣї din Кpaковia desnpe întoapчepea noastpъ în Полоніа. Eȣ mepг sinгȣp sъ вizitez лагъpȣл. (Ese пin dpeanta.)

(Soлdaціï din кoptȣл de гȣapdie пpezenteazъ apmeлe, шi aпoї ле denȣnȣ eap Ꙟп snonȣpi шi Ꙟntpъ Ꙟп кopt.—Потоцкі Ꙟntpъ Ꙟп кoptȣл кpъesк.)

SCENA V.

Soлdaції. Pomъnії.

Soлdaції. — (весели.) Ȣpa!. Sъ вem шi sъ jîȣкъm!. De-акȣm ne întoapчem în Полоніа.

(Къцїва soлdaцї adȣкȣ папepe кȣ гарафе de вin.)

Pomъnії. — (mъxniцї.) De-акȣm ni s'aȣ stins toatъ mînгъepea! sъpaчiї de noї!. Ne dȣчem din Moлdoвa!

Soлdaції. (кънd)

Ȣpa! ȣpa! soлdaцї воїnічї,
Sъ вem, sъ вem шi sъ jîȣкъm!
Ȣpa! ȣpa! кȣ тоцї de-aічї
Ꙟп цeapa noastpъ-o sъ плекъm.

Ромънiĭ. (плъngъnd.)

Amap de noĭ! sepmanĭ pomъnĭ,
Ѫn dop кȣmпліt o sъ пікъm!
Amap de noĭ! кȣ toцiĭ, mжnĭ,
Din цеара noȣstpъ-o sъ плекъm!

Ȣn soldat. — Мъĭ, pomъnĭ!.. Beniцĭ de beseлiцĭ кȣ noĭ.

Ȣn Ромън. — Beseлia boastpъ'ĭ mъхnічiȣnea noastpъ, Domnȣле!.. Лъsaцi-ne пе noĭ în паче.

Soldatȣл. — Dакъ пȣ вpeцĭ boĭ, daцi-ne невestеле boastpe ка sъ jĭȣкъm кȣ еле.

О ромънкъ.— Pomъnчеле пȣ jокȣ̆ кȣ dȣшmaniĭ цъpiĭ лор!

Soldatȣл.— Nȣ jокȣ̆ noate de вoe, dap de невoe op jȣка. (пȣnе мъnа пе фемее.)

Ромънка.— (ѫmпінгъndȣ'л.) Тікълоsȣле!.. Оm mȣpi ші n'om da mъna кȣ boĭ!

Soldatȣл.— (фȣріос.) Ла арme, фрацілор!.. sъ'ĭ ȣчidem!

Soldaцiĭ.— (скоцind събiiле.) Moapte Pomъniлор!.. Moapte!

Ромънiĭ.— (пȣindȣсе dinaintea невестелор.) Boĭ кȣ sъбiĭ, noĭ кȣ ланцȣpĭ!.. Beniцĭ, пъгîniлор, dакъ въ dъ inima!

(Лȣпtъ mікъ.— Ѫпчепе a se mizi de zioъ.)

SCENA VI.

Soldaцiĭ. Ромънiĭ. Тȣdора. (Ѫn хаіnе de къпitаn леах, віnе din стжnга ѫnвълitъ кȣ о *mанта албъ ші се арȣnкъ* ѫntpe солdaцĭ ші pomъnĭ.)

Тȣdора.— Staцĭ!

Soldaцiĭ.— Ȣn офіцерĭȣ! (Се трагъ ѫnапоі.)

Тȣdора.—Nȣ въ е рȣшine!.. boĭ, înapmaцĭ кȣ sъбiĭ, sъ ameninцaцĭ niштe неnорочiцĭ легaцĭ în ланцȣpĭ!. Декъt sъ върsaцĭ sъnje, boĭnічiлор, maĭ біnе sъ върsaцĭ bin ші sъ beseлiцĭ ка niштe ostaшĭ bitejĭ че sînteцĭ... Чіnе îmĭ dъ ȣn пахар de bin sъ бенкеtȣеsк кȣ boĭ?

(Soldaцiĭ ѫĭ daȣ̆ ȣn пахар de bin.)

Еаtъ кȣm tребȣĭе sъ bee ші sъ кънtе ȣn soldat...

Ȣра! ȣра! soлdaцї воїнічї,
Sъ вem, sъ вem шi sъ jiȣкъm.
Ȣра! ȣра! пе марї шi мічї
Sȣв брац de фер noї ꙟї плекъm!
Търind, мȣрind tot ꙟn ръsвoї,
Орї ꙟn че zi, орї ꙟn че лок,
Кънd noї sosim, кънd tречem noї,
Лъsъm пȣstiiȣ, омор шi фок!

Soлdaцiї.

Ȣра! ȣра! soлdaцї воїнічї...
etc, etc, etc.

Тȣdора.— (кънd.) Sъ tръiцї шi sъ въ віdeцї цеара кът маї deграбъ!

Ȣра! ȣра! soлdaцї воїнічї,
Sъ вem, sъ вem шi sъ jiȣкъm.
Ȣра! ȣра! пе марї шi мічї
Sȣв брац de фер noї ꙟї плекъm.
Плънгъ amap фemeї, копii!
Sкоацъ din пent глas dȣреpos!
Noї dȣчem moapte ла чеї віi
Шi'ї проходim кънtънd воios:

Soлdaцiї.

Ȣра! ȣра! soлdaцї воїнічї!..
etc, etc, etc.

(Soлdaцiї se petparȣ кънtънd ꙟntpe коptȣpї.)

Тȣdора.— (віind ꙟn сченъ.) Мъ epte Dȣmnezeȣ de кȣвinteле че am postit, dap нȣmaї astфeл am пȣtȣt sкъпa віeaцa віeцiлор pomънi!.. Акȣm, sъ'mї îmплinesк хоtърipea!.. Sȣв хаїнеле aste a кънitanȣлȣї ȣчis de Фаркаш ла гȣра хрȣвеї четъцiї, am пȣtȣt пътрȣnde în лагърȣл лешesк фър'а фi кȣnoskȣtъ.. Dap zioa înчепе a se iвi.. Тревȣіе sъ mъ гръвesk... Еатъ коptȣл країȣлȣї.. (скоате пътнарікл.) „Ънјерȣле пъzitop a Молdовеї!.. întърeште'мї брацȣл шi inima ка sъ пот ръsвȣпа цеара în sънjeле лȣї Soвieцкi!“.. Хаїde!..

(вреа се ꙟнтре ꙟn корт.)

SENTINEЛA.— *(опрind'о.)* Чine'ĭ?

TȣDOPA. — *(лепъdъndȣ'шĭ mantaoa.)* Aгiotant a Kpaĭȣлȣĭ, кȣ порончĭ.

(Sentinelа ръdiкъ арma.— Tȣdopa ꙟntpъ ꙟn кopt.— Mȣzікъ ла орхеstpȣ.— Пeste пȣцin съ аȣde гласȣл лȣĭ Потоцкі stpiгънd: Ах!. ajiȣtop!)

SENTINEЛA.— *(стрiгъ ꙟn глас mаре.)* Лаpmъ!

(Solдaцiĭ din кoptȣл de гȣ̆apdie ese ĭȣte шi se ꙟnapmeazъ.—Tpeĭ din eĭ *алергȣ̆ ла кoptȣл кръеsк.*)

ȢN SOЛDAT. — Че este? че este?

SENTINEЛA. — Ȣn omop în кoptȣл кръеsк!

(Чeĭ tpeĭ solдaцĭ ꙟntpъ ꙟn кopt шi ese ꙟndatъ adȣкънd пе Tȣdopa кȣ пȣmnapiȣл ꙟn mъnъ.—Dобеле batȣ̆.—Zioa se iвeшte ꙟn плin Srомоt mаре ꙟn лагър.)

TȣDOPA. — Mъ пȣtéцĭ omopi de-акȣm, къчĭ mĭ-am pesбȣnat цeapa!.. Am ȣчis пе Sобieцкi.

SOЛDAЦIĬ. — *(тȣрбацĭ ръdiкъ събiiле асȣпра ei.)* Пе Sобieцкi?

SCENA VII.

Чeĭ dinainte.—SОБIEЦКI. *(аръгъndȣсе ꙟn dpeaпта.)*

SОБIEЦКI. — Чine ziче къ аȣ̆ ȣчis пе Sобieцкi?

TȣDOPA. — Eȣ̆!

SOЛDAЦIĬ. — Minчĭȣnĭ, minчĭȣnĭ... Eatъ Kpaĭȣл nostpȣ.

TȣDOPA. — Чine?. Eл?. Tȣ?. A! *(Врea съ се арȣнче асȣпра лȣĭ Собieцкi. Солdaцiĭ о цinȣ̆ ꙟn лок.)*

SОБIEЦКI. — Ȣnde'ĭ nenopoчitȣл каре аȣ̆ фost jeptфъ în локȣл meȣ̆?

SCENA VIII.

Чeĭ dinainte.—ПОТОЦКI. *(ese din кортȣл кръеск, галбжn шi кȣ брацȣл легат.)*

ПОТОЦКI. — Eȣ̆, Mъpia ta!. Лȣкpam aiче în кopt кънd deodatъ m'am simцit stpъпȣns de ȣn кȣцit... Dap nȣ'ĭ nimiкъ... О рanъ ла брац nȣmaĭ...

SOBIEЦKI. — Îmї паре віne, Потоцкі. (кътръ Тȣdopa.) Тȣ ештї ȣчігашȣл?

ТȣDOPA. — Еȣ!

SOBIEЦKI. — Пentpȣ че аї кътat sъ фъпtȣештї о аша пелејїȣіре.

ТȣDOPA. — Nȣ фъпtȣеште пелејїȣіре ачел че каtъ sъ реsвȣне шї sъ skaпе цеара sa de dȣшmaп!.. Dap о мърtȣрisesк în фаца черіȣлȣї къ п'am вроіt sъ ȣчіг пе Потоцкі, чі пе tine, Sobieцкі, каре аї adȣs фок ші saвіе în Молdова!

SOBIEЦKI. — Ші чіne ештї tȣ?

ТȣDOPA. — (скоцъnd шапка Лешаскъ de пе кап шї лъсъnd съ'ї kadъ пърȣл de-а лȣпгȣл ѫрȣпȣлȣї.) Еȣ sînt Тȣdopa, фіїка лȣї Шоїman вътрînȣл каре te-аȣ pesпins кȣ вitejie de ла zidїȣріле четъції!

РОМЪNІЇ. — Тȣdopa!

SOBIEЦKI. — О фatъ!.. ші ъпкъ фata sȣmeцȣлȣї че аȣ îndръznit а se мъsȣра кȣ mine!.. ші tȣ, о копілъ, аї черкат sъ omopї пе Sobieцкі!. dap пȣ штіеаї, nenopoчіto, че soaptъ te аштеaптъ?

ТȣDOPA. — Ба штіеам къ мъ аштеaптъ moaptea!.. însъ m'am хотъpit а мъ јерtфі кȣ мȣлцеmіре пеntpȣ цеаръ!

SOBIEЦKI. — Îmплineaskъse јерtфа dap! (фаче ȣп semn ла солdацї.) Ла moapte!

ТȣDOPA. — О! Молdово!. еаptъmъ къ п'am пȣtȣt sъ'mї împлinesk јїȣръmîntȣл!

(*Солdацiї dȣкȣ пе Тȣdopa sпре фȣпdȣл sчепiї, ла osъndъ.*)

РОМЪNІЇ. — (кътръ Собіецкі.) Мъріа ta, фъ'цї mілъ de-о вїаtъ копілъ!—Nȣ te'ndȣpa de tinepeціле еї!—Іе-пе віеаца ла zeче din пої ші о еаptъ пе Тȣdopa.— (Собіецкі, пе гъпdȣрі, трече спре кортȣл сеȣ.)

SCENA IX.

Чеї dinainte.—IАБЛОNOBSKI. (ѫntръ пin стъпга ѫп фȣпd, ші опреште солdацiї че dȣкȣ пе Тȣdopa.)

IАБЛОNOBSKI. — (кътръ солdацї.) Stацї!.. Ȣnde'ї Маїеstatea sa?

SOBIEЦKI. — (пе прагȣл кортȣлȣĭ.) Iaблоповski!

IAБЛONOBSKI. — (апропіindȣсе.) Мъріа ta!.. soліа че mĭ-aĭ înкredinцat, am împлinit'o. Oaminiĭ din четate aȣ пріimit a se sȣпȣne, кȣ kondiцie însъ de a фі лiберĭ a merje ȣnde вор вроі, шi...

SOBIEЦKI. — Кȣ kondiцiĭ?..

IAБЛONOBSKI. — Eatъ zioa.. Eĭ требȣie sъ easъ în кȣрънd din четate пentрȣ ка sъ віе sъ se înкine Мъĭestъцiĭ Тале.

SOBIEЦKI.— Біne.

IAБЛONOBSKI.— Biteжia че aȣ арътat eĭ în апърареа zidiȣрiлор, шi maĭ кȣ seamъ опорȣл че aȣ авȣt de a se лȣпta кȣ Мареле Sobieцki, ле dъ лор dрептȣл de a фі пріimiцĭ кȣ вредnічie în лагърȣл лешesк.

SOBIEЦKI.— Aĭ dрептate, Iaблоповski... Dъ поропкъ sъ s'adȣne toatъ oastea ка пentрȣ o маре парадъ.

(ꙟтръ ꙟn корт.)

(Iaблоповski sкoate sпага шi фаче ȣn semn.— Добеле dе ла кортȣл de гȣардie ꙟпчепȣ a бate ziоріле.—Кортȣріле лагърȣлȣĭ din фȣnd se ръdiкъ шi soлdaцiĭ лешĭ se ашеазъ ꙟn лinie ка ла Актȣл 1.—Ромъniĭ staȣ grъmadъ ꙟntре шірȣріле soлdaцiлор.—Тȣdора, ꙟпкȣnжiȣратъ de ostaшĭ, se афлъ ꙟn dosȣл кортȣлȣĭ кръesк.— Iaблоповski ꙟntръ ла Sobieцki, шi ese ꙟndatъ кȣ краĭȣл.— Фанфаре de оnор.)

SOBIEЦKI.— (трекъnd армia ꙟn ревizie.) Soлdaцĭ! Astъzĭ чеа de пе ȣрmъ четate a Молdовеĭ s'aȣ înкinat Noъ!.. Цеnȣл nostрȣ e împлinit!.. Sъ треакъ Полоnia!

(Фанфаре.— Steагȣріле se плекȣ dinaintea Краĭȣлȣĭ.)

(Ȣn бȣчiȣm ресȣпъ ꙟn четate.)

SOBIEЦKI.— Че semnaл e ачеsta?

IAБЛONOBSKI.— Плъешiĭ esȣ din четate... Eatъ, порцiле se deskidȣ.

(Sobieцki, Iaблоповski шi Statȣл-maĭор вinȣ de se грȣпеазъ лънгъ кортȣл кръesк.)

SCENA X.

Чеĭ dinainte.— Плъешiĭ.

(Порцiле четъцiĭ se deskidȣ.— Ȣn kopтejiȣ de опt oaminĭ ese шi se коƃoaръ deaлȣл.— Фаркаш тepje ꙟnainte пȣptъnd steaгȣл Moлdoвiĭ. Dȣпъ ел patpȣ плъешĭ dȣкȣ пе Шoiman пе ȣn пat de skъndȣpĭ; ꙟn sфжpшit, Гецȣ шi алt плъеш, ръпiцĭ amъndoĭ, ȣpmeazъ sпpijinindȣ-se ꙟmпpeȣпъ.— Opxestpȣл sȣпъ ȣn тapш фȣneбpȣ пъпъ че кopte-jiȣл sosешtе ꙟn sчепъ.—Soбieцki фаче atȣnчĭ ȣn semn шi toatъ ap-mia пpezenteazъ apmeлe.)

Soбieцki.— (възъnd кортежiȣл.) Iaблoпoвski!.. Че oaminĭ sînt ачеstiĭ?

Iaблoнoвski.— Гарпizona четъцiĭ Neamцȣлȣĭ!

Soбieцki.— Кȣm?.. Nȣmaĭ кȣ atъцi oaminĭ s'aȣ лȣпtat în-tpeaгъ oastea noastpъ?

Iaблон.— Atъцa aȣ pemas!

Soбieцki.— (фȣpios.) O тъпъ dъ Плъешĭ sъ îndpъzneas-къ... O! tpeбȣie nedensitъ asпpȣ asemine sȣmeцie, ка sъ pemъе пiлdъ ла Moлdoвenĭ!

Iaблон.— (кȣ sпepжie.) Ба sъ пȣ фачĭ o аша фапtъ, Мъ-pia ta, къчĭ ap фi neвpednikъ de вiteazȣл Soбieцki! Ea ap пъta глopia Maiestъцiĭ Тале шi ap кълка кȣвîntȣл dat de mine апъpъtopiлop четъцiĭ!.. Фiĭ mape пpeкъt цie пȣmeлe шi jenepos пpeкъt sъ кȣвine ȣпȣĭ piгъ!

Soбieцki.— (вimit.) Iaблoпoвski!.. dъ'mĭ mъпa!. Ештĭ вped-nik sъ te пȣmesk пъpinteлe meȣ.

(Iaблoпoвski se ꙟпкiпъ шi dъ mъпa Kpaiȣлȣĭ.— Ꙟn вpemea ачеs-tȣĭ aпapte, кoptejiȣл s'aȣ коƃopit шi s'aȣ oпpit ꙟn фацъ кȣ Soбieцki.)

Tȣdopa.— (Възъnd пе татȣ-сеȣ вреа съ алержо спро ел, стрiгъnd: Татъ, татъ!.. dap солdaцiĭ o опрескȣ шi o траɪȣ de-o парте.)

(Ꙟn вpemea sчепiĭ ȣpmъtoape, o пapte din apmia лешeaskъ se ꙟпшipъ пе кoasteлe deaлȣлȣĭ.— Ȣn Къпitan Леах тepje de ашеazъ steaгȣл Лешesk пе zidiȣpiле четъцiĭ.)

Soбieцki.— (пъmind спре плъешĭ.) Sъпъtate воъ, Плъешiлop!

Шoiman.— (кȣ гласȣл слаƃ.) Sъ tpъештĭ, Мъpia Ta!

Soбieцki.— В'aцĭ пȣptat ка пiште вitejĭ!

Шоїman.— Datopia ne-am фъкȣt, Мъріа Та.

Sobieцкі.— Къцї oaminї aцї фost de тoцї în четаце?

Шоїman.— 18.. Zeче aȣ̆ перit din міла Мъріеї tале.

Sobieцкі.— 18!.. Nȣmaї 18! (кътръ армie.) Афле лȣmea întреагъ къ 18 плъешї ромъпї s'aȣ̆ лȣптat 5 zіле кȣ армia întреагъ a лȣї Sobieцкі, шi къ Sobieцкі aȣ̆ sъpȣtat пе Къпітanȣл лор! (лȣї Шоіman.) Віteazȣле, віп' în брацеле меле! (Се апропie de Шоіman шi ꙟл стрънџе ла пепт.— Фанфаре.)

Soлdaцїї шi Ромъпїї.— Ȣpa!

Sobieцкі.— Кȣm te кіамъ?

Шоїman.— Шоїman бъtрînȣл.

Sobieцкі. — Шоїmane!. În фаца тȣтȣрор soлdaцілор меї eȣ̆, Sobieцкі, Ріга Полопіеї, декlap къ мъ simt mîndpȣ къ m'am лȣптat кȣ tine, шi къ вреȣ̆ sъ îmплinesк орї че'ї чере tȣ de ла mine... Spȣne, че vреї?

Шоїman. — Dакъ vреї sъ te mілostівештї кȣ mine, Мъріа Та, еартъ робіі, ка sъ мъ бȣкȣр шi eȣ̆ în чеasȣл морцїї de бȣкȣріа лор.

Sobieцкі. — Лібері sъ фіе кȣ тoцїї! (фаче ȣп семп. Шірȣріле солdaцілор се деsкіdȣ̆. Ромъпіі есe фъръ ланцȣрі шi се апропie de Шоіman.)

Шоїman. — Sъ'цї dee Dȣmnezeȣ̆ пȣtере шi мъріре!

Ромъпїї. — Sъ tръеаsкъ мош Шоїman!

Sobieцкі. — Dap, алtа пȣ dорештї nimiкъ, Шоїmane?

Шоїman. — De-акȣm moapte!.. ка s'o гъsesк пе біata фіікътеа Тȣdора în чеea лȣme.

Sobieцкі. — Ба пȣ moapte... Віеацъ шi ферічіре, віteazȣле! (адȣче пе Тȣdора de мъпъ.) Еатъ фіікъта.

Шоїman. — Тȣdора!

Тȣdора. — (арȣпкъпdȣсе ꙟп брацеле лȣї Шоіman.) Татъ!

Sobieцкі. — Шi tȣ, копілъ, каре аї вроit sъ ȣчізї пе Sobieцкі пеntpȣ ка sъ'цї ръsбȣпї цеара, ціпе інелȣл ачеsta ка ȣп sȣвеnір de ла mine пеntpȣ кȣпȣпіа ta.

Тȣdора. — (лȣъпd інелȣл.) Мъріа ta, dъмї воїe sъ'л пȣп în dejitȣл бърбatȣлȣї меȣ̆, Фаркаш. (тречe de дъ інелȣл лȣї Фаркаш.)

Soвieцкi. — Фаркаш! . Tȣ ешtĭ, воĭнiкȣле, каре аĭ sкъпаt din мъпеле soлdaцiлор меĭ?

Фаркаш. — Eȣ̆, Мъріа Тa!.. Am sкъпаt atȣнче пentpȣ ка sъ аĭ акȣm мȣлцеmipe de a мъ epta!

Soвieцкi. — (весел.) Фie!.. Îmĭ плаче sъ въ штiȣ̆ ȣнiцĭ împreȣнъ къчĭ авеџĭ amîndoĭ sȣфлеte вiteze шi sînteцĭ вредпiчĭ de tatȣл воstpȣ шi de цеара воаstpъ!... Акȣm e вpeme sъ ne desпъpцim... Мерjeцĭ кȣ вine, Pomъпiлор, шi фiцĭ mîndpi de пȣмеле воstpȣ!.. Воĭ m'aцĭ îmпъкаt кȣ Моldова, шi de azĭ înainte Soвieцкi se декларъ кȣ mîndpie пpietiпȣл Pomъпiлор!

Ромъпiĭ, шi soлdaцiĭ. — Ȣра! ȣра!

(Плъешiĭ ȣpmaцi de цъpaпĭ плеакъ шi tpeкȣ̆ пе dinaintea шipȣpiлор de soлdaцĭ каре ле пpezenteazъ apмеле. Eĭ se ȣркъ пе deaл шi de ла мijлок апȣкȣ̆ ꙟn stъпгa.—O пapte din soлdaцĭ se sȣie dȣпъ dъпшiĭ шi se ꙟншipъ пе коаsteле dеалȣлȣĭ.—Мȣzіка мiлitаpъ шi оpхеstpȣл ȣнъ ȣn мapш tpiȣмфал.—Salве de tȣпȣpĭ.—Tавлоȣ̆.)

N. B.— Sȣjetȣл ачеstȣĭ tавлоȣ̆ este tpas dintp'o новелъ istopiкъ a D-лȣĭ K: Negpȣцi, че se афлъ пȣвлiкаtъ ꙟn Калеndapiȣл Фоаеĭ Sъteштĭ din апȣл 1845.

Pâcalâ și Tândalâ

Dialog politic.

ПЪКАЛЪ шi ТЪNDАЛЪ.

Dialoг полiтiк.

Пъкалъ.

Че aĭ astъzĭ, mъĭ Тъndалъ, de ешtĭ аша sъпъpat?
De коръбiĭ înекate nъ кътва noate-aĭ bisat?
Че rîndipe amъpitъ astфел te-aй nosomopît
Къ прекъt nъ epaĭ mîndpъ, акъm eшtĭ шi maĭ ъpît?

Тъndалъ. (офтъnd.)

Ax! Пъкалъ пре ĭъbite, spъnemĭ: este-adeвъpat
Къ'n ачеastъ џеаръ векie, къ în Iашъл блъstemat
S'aй ibit o боалъ поъъ че пе mълџĭ aй molinsit
Шi ла каре tot Romъпъл кiap din фipeĭ e menit?

Пъкалъ.

Каре боалъ, mъĭ Тъndалъ?

Тъndалъ.

Боалъ греа шi фър' de леак
Че de mълt пе ameninџъ!

Пъкалъ.

Dap че боалъ?

Тъndалъ.

O! tpist веак!
În че времĭ aй фost s'ajĭъnjem! în че реле! în че фок!

Aȣzĭ, фpate, toцĭ Pomъniĭ sъ фie-ȣniцĭ лa ȣn лoк!
Moлdoвanȣл шi Mȣnteanȣл se'шĭ пeapdъ nȣmeлe лop!
Sъ 'ntpȣneaskъ-a лop пъmîntȣpĭ! sъ se фaкъ ȣn пoпop!
Ба кĭap naцie sъ фie!.. aȣzĭ, naцie!.. mъĭ, mъĭ,
Zeȣ̆, къ nȣ кpedeam Pomъniĭ atъta de nъtъpъĭ!

Пъкалъ.

De чe eштĭ aшa de asпpȣ пentpȣ neamȣл Pomъnesк,
Mъĭ Тъndaлъ?.. aл tъȣ̆ sȣфлet îл штieam maĭ кpeштinesк.
Пpeкъt îmĭ adȣк aminte, tȣ odinioapъ-aĭ фost
Atъt de влъјîn къ лȣmea te кpedea пȣцin кam.. пpost.
Чine 'цĭ-aȣ̆ tȣлвȣpat фipea? Sпȣne mie, dpaгȣл meȣ̆,
Чine din mĭeл кȣ влîndeцe te-aȣ̆ фъкȣt лeȣ̆-пapaлeȣ̆?

Тъndaлъ.

Чine, чine... n'am neвoĭe кa sъ цĭ'л destъĭnȣesк;
Dap aчeлa oape чine m'aȣ̆ фъкȣt sъ 'nкpeminesк
Кънd mĭ-aȣ̆ sпȣs кĭap лa ȣpeкĭe, кȣ глas влînd шi 'ndȣĭoшaт
Къ Moлdoвa, sepmъniкa, sпpe neipe aȣ̆ плeкat,
Къчĭ de-a фi sъ se ȣneaskъ Moлdoвenĭ шi кȣ Mȣntenĭ,
Mȣnteniĭ dintp'o sopвipe aȣ̆ sъ'nгitȣ̆ пe Moлdoвenĭ!

Пъкалъ.

Eлeĭ! фpate.

Тъndaлъ.

Aшa dpaгъ!. Asкȣлtъ sъ te-oцъpeштĭ.
Sъ ziчe de кanitaлъ кa sъ фie 'n Бȣкȣpeштĭ,
Кaлe de tpeĭ-zeчĭ de noшte denapte de Iaшȣл meȣ̆,
De-aчest tîpг фpȣmos шi mape ȣnde tpъim tȣ шi eȣ̆!
Eĭ! Пъкaлъ, opĭ чe'ĭ sпȣne, niчĭ къ'mĭ вine de кpezȣt
К'ap nȣtea кa sъ ajĭȣnгъ Iaшȣл opaш de цinȣt!
Iaшȣл, sкaȣnȣл Domnieĭ, кape пpeкȣm tȣ mĭ-aĭ zis,
Se adȣчe de denapte кȣ bestitȣл tъȣ̆ Пapis.
Iaшȣ, вeкea кanitaлъ ȣnde am късȣцa mea
Кape, de s'ap пepde Iaшȣл, mȣлt din пpeцȣ'ĭ ap sкъdea.
Înцeлeјĭ aкȣm, mъĭ фpate?

ПЪКАКЪ.

Înцелег къ шi tȣ вреĭ
Sъ jeрtфештĭ о цеаръ'ntреагъ пентр'ȣn tiкълоs вордеĭ!

ТЪNDАЛЪ.

Ш'апоĭ алta, алtъ поzнъ! Чi къ'n statȣл Ромъnesк
Sъ фie ла stъпîniре Domn de neam Îmпъръtesк,
Domn stръin, нȣmit пе віацъ, шi кȣ dрit de moштenit!
Аȣzĭ, tрon кȣ moштeniре!. апоĭ нȣ'ĭ de sȣфeрit!
Каре-atȣнче, кȣm s'aр пріnde, еȣ̆ че am хamвiцion,
Sъ'mĭ ръdiк toatъ sпераpea de-a mъ акъца пе tрon!
Еȣ̆ че sînt патріоt маре, еȣ̆ jet-вejet, sъ нȣ am
Пріleј de a фi în цеаръ nічĭ мъкар ȣn Каĭmакаm!
Шi, пеpzъnd a меле dрitȣрĭ, sъ ajiȣнг кiaр a вidea
Sȣв ȣn Пріnц stръin, католiк, къ se пеpde лejea mea!
Nȣ, Пъкалъ, nічĭ o datъ!

ПЪКАЛЪ.

Еĭ! Тъndалъ, te poг, tачĭ,
Къ, прекът ештĭ пpost din фiре, шi maĭ пpost вреĭ sъ te фачĭ.
Че te sвȣчiȣmĭ пentрȣ лeje astфел de înфȣріat,
Кънd tȣ лejea în пічоаре'цĭ de-atъte орĭ аĭ кълкat!

ТЪNDАЛЪ.

Еȣ̆, Пъкалъ?

ПЪКАЛЪ.

Тȣ, Тъndалъ.

ТЪNDАЛЪ, (фъкъndȣшi крȣче.)

Мъ фереаsкъ Dȣmnezeȣ̆!

ПЪКАЛЪ.

În zъdaр, къчĭ пе-а ta ȣрmъ te паште пъкatȣл греȣ̆.
Adъ'цĭ віnе tȣ aminte de Цiranii че-аĭ авȣt:
Пріn mezat, ка nіште віte, къte sȣфлete-аĭ вîndȣt?

Desпърцind фъръ 'ndȣраре mȣmеле de-аї лор копії,
Ші різъnd de а лор лакрімї ка о феаръ din пȣstiї!
Spȣne mie, o! крештine, къцї крештinї аї кinȣit
Кънd ераї, кіар din пъкаte, în slȣjбъ орънdȣit?
Къte въdȣве съраче, кьцї орфаnї tȣ аї пръdat,
Ші пънеа de toatъ zioa кіар din гȣръ ле-аї лȣat?
Spȣne'mї tȣ, o! stълп а лејеї, че ъмблі кȣ крȣчеа'n sîn,
Sînt ачеste фаnte-реле de крештin saȣ de пъгîn?

ТЪNDАЛЪ.

Біne, фрate, tȣ mъ sпaрії... Че грешалъ-am фъпtȣit
Пentрȣ къ, фiind în slȣjбъ, ші еȣ m'am skiвеpnisit?
Аша'ї овічеїȣл църії...

ПЪКАЛЪ.

Тачї, Тъndалъ, nȣ кърti.
Аї пръdat sермana цеаръ, e destȣл, nȣ-о маї хȣлі!
Ші de врeї ка съ se ерte tрекȣtȣ'цї mȣлt пъкъtos,
Хотърештеtе о datъ а фі църії de фолоs,
Еар nȣ ъмбла кȣ minчiȣna ка ȣn шерпе кȣ венin,
Zікънd къ s'ар перde лејеа de-am авеа ȣn Domn stръin,
Къчї Ромъnȣ'n astъ лȣme орї че реле-ар sȣфері,
În лејеа каре se nаште, în еа штiе а mȣрі!
Ȣнгȣрії че în Молdова sînt ка nої лъкȣitорї,
Skimбat-аȣ а лор кредinцъ sȣб Ромъnії Domnitорї?
Пеntрȣ че dар пе-ал тъȣ фрate маї ȣшор съ'л sokoteшtї,
Кънd ел ъпкъ tot пъstреазъ бȣnȣріле stрeмошештї?
Ші de че, sȣпȣs орбіреї ȣnȣї mършав intерes,
Съ nȣ врeї а înцелеје лȣкрȣ лesne de 'nцелеs:
Къ'n Ȣniре stъ пȣterea! Къ ла орї каре неvoї,
Декът а фі ȣnȣл singȣр, e маї біne de-а фі doї!
Къ пъраеле-adȣnate se префакȣ în рîȣрї марї,
Къ чеї slaбї, кънd se 'mпреȣnъ, кȣmпъnеskȣ пе чеї маї tарї,
Къчї, прекȣm zічеа odatъ л'аї seї фії ȣn біеt moшneag:
E маї лesne-а рȣmпе-о варгъ декът ȣn întрег тоеаг!

ТЪNDAЛЪ.

Бine, daр че аре-а фаче?

ПЪКАЛЪ.

Nȣ 'nцeлejї?.. askȣлtъ daр:
Пentрȣ че цeрiлe noastрe aȣ̆ въȣt atъt amaр?
Пentрȣ че акȣm, de веакȣрї, nїчї къ maї хълъdȣeskȣ̆?
Пentрȣ че фъръ sфieaлъ dȣшmaniї лe nъвълeskȣ̆,
Înкът astъzї бiet Рomъnȣл че-aȣ̆ ajĭȣns a фi de jaк,
Nȣ maї шtie че maї este: Тъtaр, Jidoв saȣ̆ Къzaк?
Шi, пріviнd îmбeлшȣгaрea хoлdeлoр din цeäрa лȣї,
Se întрeaбъ кȣ dȣрeрe: a кȣї прadъ-oр фi, a кȣї?
Шtiї tȣ пentрȣ че, Тъndaлъ, Dȣmnezeȣ̆ ne-aȣ̆ пъръsit,
De-am рemas dintр'ȣn neam maрe ȣn neam miк шi ȣmiлit?

ТЪNDAЛЪ.

Пentрȣ че?

ПЪКАЛЪ.

Пentрȣ къ вrajбa întрe фрaцї s'aȣ̆ înкȣїбat!
Пentрȣ къ Рomъnȣл фрate de Рomъn s'aȣ̆ deпърtat!
Пentрȣ къ шi maї nainte saȣ̆ гъsit пintрe Рomъnї
Oaminї вînzъtoрї кa Ĭȣda, inimї рeлe de пъгъnї
Кaрeлe jeрtфind кa tine вiitoрȣл рomъnesк,
Шi sъmъnъnd desбinaрea пe пъmîntȣл stрemoшesк,
Aȣ̆ sкъzȣt, aȣ̆ stins Ȣniрea, пȣteрea neamȣлȣї лoр,
Шi aȣ̆ mърit sȣmeцia dȣшmanȣлȣї ръпitoр.
Кънd e tȣрma рezлeцitъ, фъръ кънї, фъръ пъstoр,
Лȣпȣл ese de лa пîndъ ш'o zȣгрȣmъ maї ȣшoр!

ТЪNDAЛЪ.

Adeвърat... aшa este!.. însъ de че, фъtȣл meȣ̆,
Пъstoрȣл aчeлeї tȣрme sъ nȣ фim saȣ̆ tȣ, saȣ̆ eȣ̆?
Пentрȣ че stръin sъ фie?

ПЪКАЛЪ.

Къчї пъstoр în цeaрa mea

Nічĭ eȣ nȣ te-ашĭ вреа пе tine, нічĭ tȣ пе mine m'aĭ вреа.
Dȣлче е Domnia, фрate, ші mȣлцĭ вреȣ a se'ndȣлчi,
Ш'ачеĭ mȣлцĭ ȣнȣл пе алtȣл катъ а se nimiчi
Прin пaptide, прin корȣпцiĭ, прin minчĭȣнĭ ші прin бînzъpĭ,
Каре toate sînt menite ръȣ s'adȣкъ бieteĭ цъpĭ!
Nȣ-ĭ maĭ бine dap sъ 'нкidem калеа tpoнȣлȣĭ sлъбit
Челор каре sînt în stape кĭap ші неamȣл de jeptфit?
Nȣ'ĭ maĭ бine, тоцĭ Pomъniĭ însȣфлацĭ de-ачелаш dop,
Dintpe doъ miчĭ попоаре sъ не фачет ȣн попор?
Еар ка Прinц ал Pomъnieĭ ȣн stpъin Прinц sъ dopim,
Ші кȣ tpoнȣpiле-Европеĭ пе ал nostpȣ sъ'л pȣdim?
Atȣнчĭ нацiiле toate не-ор пpimi ла sînȣл лор
Ка пе-о нацie ĭȣбitъ ші de mape biitop;
Ш'а stpemoшiлор цъpînъ tpesъpi-ва în mopmînt,
К'аȣ ajĭȣns а лор векĭȣ нȣme pesпектat еар пре пъmînt;
Ші ȣрmашiĭ nostpi mîndpi de пъpiнцiĭ че-аȣ авȣt,
Ла копiiĭ лор вор sпȣne бiнеле че ле-am фъкȣt!

ТЪNDАЛЪ (sîmit.)

Eĭ! Пъкалъ, фръцioape, dpeпt sъ'цĭ zік... бine ворбештĭ,
Însъ.. sпȣne'mĭ... капitaла tot sъ фie'н Бȣкȣрештĭ?

ПЪКАЛЪ.

Батъte норокȣ 'н фацъ! mъĭ Пъкалъ, че-аĭ пъцit,
De 'цĭ е dpar аша mȣлt Iашȣл?. Nȣ кȣmва te-aĭ jidoвit?
Dap нȣ вezĭ пе toatъ zioа валȣл негpȣ, евpeesк,
Кȣm se 'ntinde ші înеакъ tot орашȣл крештinesк?
În кът орĭ чine sosеште în лъȣнtpȣ'ĭ înглodat,
Sокоate къ în Iȣdeea din пъкate аȣ intpat!

ТЪNDАЛЪ.

D'апоĭ бine, Бȣкȣрештĭȣл adiкъ este maĭ бȣн?

ПЪКАЛЪ.

Орĭ чine ap sокotio, eȣ л'ашĭ sокoti небȣн.
Бȣкȣрештĭȣл ка ші Iашȣл este ка ȣн векĭȣ sȣкman
Каре, орĭ ші кът л'аĭ коаsъ, нȣ плътеште нічĭ ȣн бan.

Пentpȣ noȣa Pomъnie tpeбȣie ка sъ dopim
Noȣъ, mîndpъ капitaлъ de каpe sъ ne mîndpim,
Ȣn opaш пȣtepnik, mape, пе ȣn piȣ îmбeлшȣгat
Ші în чentpȣл Pomъnieĭ кȣ tъpie aшeżat.

ТЪNDАЛЪ (апрinzъndȣсе.)

Пе Sipet?

ПЪКАЛЪ.

Пе Sipet, фie.

ТЪNDАЛЪ. (кȣ окiĭ ꙟфлъкърацĭ.)

Nȣ dепapte de Фокшanĭ,
Sъ'л пȣmim Тpaĭan..

ПЪКАЛЪ (zimбind.)

Преа бine.

ТЪNDАЛЪ (кȣ ентȣсiасm.)

Sъ ne фачem toцĭ Тpaĭanĭ!

ПЪКАЛЪ.

Sъ dea Domnȣл, mъĭ Тъndaлъ.

ТЪNDАЛЪ, (свърлind къчiȣла 'n сȣс.)

Ȣpa! dакъ este-aшa,
Adъ mъna, mъĭ Пъкалъ; mъna врeȣ кȣ tine-a da.
Sъ tpъeaskъ Pomъnia шi Ȣnipea 'ntpe Pomъnĭ!
Xaĭ sъ tpajem, mъĭ, o хоpъ în чiȣda челор пъгънĭ:

(Се прindȣ de mъnĭ шi жiокȣ кънtънd Хора Ȣnipeĭ.)

ХОРА ȢNIPEĬ.

Xaĭ sъ dъm mъnъ кȣ mъnъ
Чеĭ кȣ inimъ pomъnъ,
Sъ 'nвъptim хора фръцieĭ
Пе пъmîntȣл Pomъnieĭ!

Еарба ръ din хоаdе пеаръ!
Пеаръ dȣшmъnia'n цеаръ,

Întpe noĭ sъ nȣ maĭ фie
Декъt флорĭ шi omenie!

Мъĭ Мȣntene, тъĭ вечіne,
Вinъ sъ te пpinzĭ кȣ mine
Шi ла віацъ кȣ ȣnipe,
Шi ла moapte кȣ 'nфръцipe!

Ȣnde'ĭ ȣnȣл, nȣ'ĭ пȣtepe
Ла nевоĭ шi ла dȣpepe.
Ȣnde's doĭ, пȣtepea крeште,
Шi dȣшmanȣл nȣ sпорeште!

Amъndoĭ sînтem de-o mamъ,
De-o фъптȣръ шi de-o samъ,
Ка doĭ бpazĭ întp'o тȣлпinъ,
Ка doĭ окĭ întp'o лȣminъ.

Amъndoĭ авem ȣn nȣme,
Amъndoĭ o soaptъ 'n лȣme.
Eȣ цi's фpate, тȣ'mĭ eшtĭ фpate;
În noĭ doĭ ȣn sȣфлет бate.

Вin' ла Мiлков кȣ гръвipe
Sъ'л seкъm dintp'o sopвipe
Ка sъ tpeакъ dpȣmȣл mape
Пeste-a noastpe векĭ хotape,

Шi sъ вadъ sфîntȣл soape,
Întp'o zi de sepвъtoape,
Хора noastpъ чea фръцeaskъ
Пe къmпiea Ромъneaskъ!

SKARA.

Паџ.
ІСТОРІА ȣNȣЇ ГАЛБІN. . . . . 1.

КЪЛЪТОРІЇ ШІ ПРІМБЛЪРЇ.

Бȣketiepa de ла Флоренца. . . . . 59.
О прimбларе прin mȣnцЇ. . . . . 89.
Борсекȣл. 125.
Іашiї ꙟn 1844. . . . . 139.
Балta-албъ. . . . . 155.
Ȣn Салоn din Іашї. . . . . 177.
Кълъtopie de ла Баїона ла Џiбралtap. . . . . 209.

КРІТІКЪ.

Прiнцȣл Роmъn, поеm de Дл Apictia. . . . . 259.
Поеzia попоралъ а Роmънілор. . . . . 271.

ТЕАТРȢ.

Чiнел-Чiнел, komedie kȣ кънtiче ꙟn 1 akt. . . . . 315.
Вiвandiepa, счепъ militapъ. . . . . 345.
Чetatea Neamцȣлȣї, таблоȣ istopik ꙟn 3 aktȣpї. . . . . . 355.
Пъкалъ ші Тъndалъ, diaлог политiк. . . . . 401.
Хора Ȣnipeї. . . . .

ERATA.

Пajina 200.— Ꙟn лок de: ші ꙟn adeвър ера ȣn tжnър каре mерjea ла Бȣкȣрештї, четеште: ера ȣn tenop. etc.

Пajina 324.— Ꙟn лок de: ла Sȣчеава, ꙟn mормжntȣл Domnȣлȣї, чeteште: ла Мънъstipea Пȣtniї. etc.

Пajina 368.— Ꙟn лок de пȣptiъ stpepnik, чeteште: stpirъ nȣtepnik. etc.